

සුත්‍රාන්තරපිටකයෙහි

පළමුවන ග්‍රන්ථය

දීඝනිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලසකන්ධවග්ගය

ලඞ්කාබෞද්ධමණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධ බිම්මාංශයෙහි
ප්‍රමුඛාවාසී

අගනමහාපණ්ඩිත

බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක සථවිරයන්
වහන්සේ

විසිත් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් සුඛත සි.

ලඞ්කාණ්ඩුව මගින් ප්‍රකාශිත සි.

බු. ව. 2505

ක්‍රි. ව. 1962

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume VII

THE FIRST BOOK IN
THE SUTTANTAPITAKA
DĪGHANIKĀYA

Part 1

WITH THE SINHALA TRANSLATION

BY

THE VENERABLE AGGAMAHAPANDITA
BALANGODA ANANDA MAITREYA
NAYAKA THERA

PROFESSOR OF THE MAHAYANA BAUDDHA-DHARMA AT THE
VIDYODAYA UNIVERSITY OF CEYLON

PUBLISHED

UNDER THE PATRONAGE

OF

THE GOVERNMENT OF CEYLON

B. E. 2505
C. E. 1962

සුභානපිටකෙ
දිඨතිකායො
සිලකතථගො

සුත්තානපිටකයෙහි
දිඨතිකාය
සිලකතථගීය

“තථාගතයසවෙදීනො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො ඩ්වංචා විරොචති
නො පටිච්ඡගෙනා.”

“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙගනා කරණ ලද
ධර්ම හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුනේ නො ම බබලයි.”

(අභිතුසාරකිකාස, තිසතිපාත - කරණවුගහ, 9 ඡත්ත)

පටුන

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	xi
සංඥාපනය	xiii
සංකීර්ණකරණ-Abbreviations	xvii
පාලි බෞද්ධ-Script	xviii
විස්මය	xix
පෙළ හා පරිච්ඡේද	2 - 643
පදනකකමණිකා	645 - 672
සංඥාපනය-පදනකකමණිකා	673 - 674
සංඥාපනය	675 - 676

සංස්කාරකනීවේදනය

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි වතුරුගම විසින් දන්තාලද සිවුමහ සහි අතුරෙහි පළමු සහිස වූ දීඝනිකායෙහි ශීලසකකවර්ගයෙන් සූත් ප්‍රථමභාගය බුද්ධිජයනති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා සබ්බසායෙන් සන්වත - සූත්‍රාන්තපිටක ග්‍රන්ථසබ්බසායෙන් පළමු වන ග්‍රන්ථය වේ.

ලඞ්කාවෛද්ධිමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ - දූතට ශ්‍රීලඞ්කා විද්‍යෙදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මහායාන වෛද්ධිමණ්ඩලය පිළිබඳ ප්‍රමුඛාවාසී වූ බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් මෙහි පාළිය සිංහල භාෂායෙන් පරිවර්තනය කරණ ලදී.

භාෂානතර - සමයානතර අභ්‍යාසයෙන් දීප්ත වූ බුද්ධිප්‍රභා ඇති බැවින් තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි දුරවබෝධ වූ තැන් සුබෝධ කරලීමෙහි සමම්තා ඇති අගගමභාජණකිත ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් දීඝනිකායාගත දිට්ඨිවිනිවේදන කථාදිය විෂය කොට ඇති ශීලසකකවර්ගයෙහි ගමනිරුවභාසයෙන් සූත් පාළිපදයතට ලියූ අම්මසාධ්‍යානය පුරුනතාචාර්යයන්ගේ ව්‍යාකරණසාර්වථ ගෙණ ඇති බව එය කියන සුමනීන්ට වැටහෙනු නියතයි.

අපගේ අවසාන සංස්කරණයෙන් මුද්‍රණයට පැමිණි මේ ග්‍රන්ථය මෙසේ ප්‍රකට කරලීම පිළිබඳ සිය සතුකම් ඉටු කළ සියලු පින්වත්හු ධම්මදන්තමය කුශලමතිමයෙන් සුබභාගී වෙත්වා.

පරවාහැර වර්ජකයන් සම්මිර.
ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

බුද්ධිවර්ග 2505,
ත්‍රිපිටකකාසීලය,
ධම්මනාමුම විද්‍යාලය,
174, දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සිංද්‍රපානය

දිසනිකාය:

මහාසංගීහි භූතට නැගුණු බුද්ධචර්යා සුත්ත අතිශයම විනය විසින් පිටක තුනෙකින් පරිපූර්ණය. එහි සුත්‍රපිටකය දිසාගම (දික්සති), මංකුමාගම (මැදුම්සති), සංයුතාගම (සංයුත්සති), අබ්බතතරාගම (අභුතුරු සති), බුද්දකාගම (බුදුගත්සති) යි පංචාගමයෙකින් (සති පසෙකින්) යුක්තය. එයින් පාඨශෝධන පූජිත වෑ සිංහලව්‍යවහාර සහිත ව මෙහි පළවනුයේ දිසාගමය ය. ඉතර සිවුසතියෙහි එන සුත්‍රයනට වඩා දීඝි වූ සුත්‍ර ඇතියෙන් මේ දිසාගම - දිසනිකාය නම් විය. එහි වගියෝ සීලකඩකි-වග්ග, මහාවග්ග, පාටිකවග්ග ය යි තුනෙකි. සුත්‍ර ගණන සූතියෙක. මේ හැම බණවර විසින් සුසාරවෙක. සසුන් පිළිවෙතෙහි මූල ම වූ සිල් පිළිබඳ කථා බහුල වන බැවින් මූල් ම වගිය සීලකඩකිවග්ග නම් විය. ඉතිරි තො කොට හැම දිවු ම ඇතුළත් කොට දිට්ඨිපිනිවෙස්සය කල බැවින් බ්‍රහ්මජාල සුත්‍රය එහි මූලට තැබිණ. එහෙයින් කිසු පැරැණි විකාශෙහි:

“සීලකථාබාහුලුතො පන සීලකඩකිවග්ගො පඨමං නිකක්ඛන්තො... දිට්ඨිවිනිවෙස්සකථාභාවතො පන සුත්තනනපිඤ්ඤා නිරවසෙසද්වසී-විහජනං බ්‍රහ්මජාලං පඨමං නිකක්ඛන්තනි ද්වසීබ්බං” යි.

බුදුසව්වත් විසින් දෙසු සුත්‍ර ද මෙහි ඇත. බුදුරජුන්ගේ ඉදිරියෙහි ම සැවිසුන්තෙරුන් සියලු බුද්ධචර්යා කැටි කොට එකක-දව්කාදි නසින් ගලපා දෙසු දසුන්තරසුත්ත, සංගීතිසුත්ත දෙක මෙහි විශේෂ ස්ථානයක් ගනී. මෙයට අනුව බුද්ධපරිනිමාණයෙන් පසු පැවැති සංගීති විධි සකස් වූ බව සිතිය හෙයි.

ත්‍රිපිටකය ම ප්‍රථම සංගීතියෙන් සංගීත වූයේ, බුදු රජුන් ධර්මාණ කාලයෙහි ම සව්වත් විසින් අසා සිතූ දරා ගෙන ආ පරිදි ම ය. එය විකාශෙහි මෙසේ දැක්වෙයි: “යෙහුයොන හි තිණි පිටකානි භගවතො ධර්මානකාලෙ සිත්තානුකමමනෙව සංගීතානි, විසෙසතො විනයානිධමම-පිටකානිති ද්වසීබ්බං” යි.

දිසනිකායෙහි හැම සුත්‍රයෙක ම සීලසමාධිප්‍රඥකථාව බෙහෙවින් එයි. එහෙත් අතුරු කථාවන්හි බුද්ධිකාලයෙහි මිනිසුන් අතර පැවැති සමාජචාරිත්‍ර, ඉතිහාසප්‍රවාතනි, නානා දූෂිතාද, කුලවාද, විද්‍යා, ශිල්ප, රාජකීති ආදිය ද සඳහන් වෙයි.

අනාසම්ප්‍රදායයෝ:

පේරවාදින්ගෙන් ම බෙදී ගිය සබ්බසිවාදීන්ගේ සුත්‍රපිටකයෙහි ද දීඝාගම මධ්‍යමාගම සංයුතාගම එකොත්තරාගම ක්ෂුද්‍රකාගම යැ යි පස් ආගමයෙක් ඇත. එහි දීඝාගමය මහාවිහාරික පේරවාදීන්ගේ දිසනිකායට ඇතැම් තැන්හි සමාන වුව ද වෙනස් තැන් බොහෝ වේ. බුද්ධයාගේ නම්

තෙරුන් විසින් ක්‍රි. ව: 412 - 413 පමණේදී සකුවෙන් චිත්තාභාවට නතන ලද දිසාගමයෙහි සුත්‍ර 30 කි. අපගේ දික්සහියේ එන මහාලී ජාලිය සුභ මහාසුදස්සන මහාසතිපට්ඨාන පාටික අග්ගඤ්ඤ පාසාදික ලක්ඛණ ආවානාටිය යන සුත්‍ර එහි දක්නට නැත. ඒ වෙනුවට පාලි දික්සහියේ නැති අන්‍ය වූ තමෙකින් හැඳින්වෙන සුත්‍ර කෙනෙක් ඇත.

“එහි පළමු වැන්න වතුළුණි පිලිබද එකෙකි. දෙවැන්න එකොනතර බමි පිලිබද ය. තෙවැන්න ත්‍රිරාගිබමි පිලිබද ය. සිවුවැන්න නගර වණ්ණාවෙකි. පස් වැන්න ප්‍රතිපන්නිගුද්ධිය පිලිබද ය. සවැන්න ලොකප්‍රඥාපති පිලිබද ව ය.”¹ ඒන සමාසනිවාදී දීඝාගමය පිරික්සා බැලූ අනුකූල්වඤ්ඤ බනාර්ජී මහතා¹ කියයි.

පාලි දික්සහියේ 34 වැන්න වූ දසුතතර සුත්‍රය සමාසනිවාදීන්ගේ පොතේ 10 වැන්න වී ඇත. පාලි පොතේ 16 වැන්න වූ මහාපරිනිමාණ සුත්‍රය සමාසනිවාදීන්ගේ පොතේ දෙවෙනි සුත්‍රය වෙයි. පාලි පොතේ 15 වැන්න වූ මහානිදන සුත්‍රය සමාසනිවාදී පොතේ පළමුවැන්න ව සිටී. සංගීති සුත්‍රය පාලි පොතේ 33 වැන්න වුව ද සමාසනිවාදී පොතේ 9 වැන්නයි. සත්විසිවන අග්ගඤ්ඤ සුත්‍රය ඒ පොතේ ම පස් වැන්න ව ද, සුවිසිවන පාටික සුත්‍රය පසළොස් වැන්න ව ද, එකුන්තිස්වන පාසාදික සුත්‍රය එහි සතළොස් වැන්න ව ද එයි.

පාලි දික්සහියේ 22 වැන්න වූ මහාසතිපට්ඨාන සුත්‍රය සමාසනි-වාදීන්ගේ මධ්‍යමාගමයෙහි 98 සුත්‍රය ව ද, තිස්වන ලක්ඛණ සුත්‍රය එකින් තිස් වැන්න ව ද, බ්‍රහ්මජාල සුත්‍රය එහි එක්විසි වැන්න ව ද සිටී.

ඒන පොතෙහි එන පිළිවෙලට වඩා පාලි දීඝනිකායේ එන සුත්‍ර පිළිවෙල පිළිගත යුතු යැ යි ආචාර්‍ය්‍ය් Franke (ප්‍රාංක) කියයි.²

සමමිතිය ආදී අන් නිකායනට අයත් සුත්‍ර ග්‍රන්ථයන්හි මුල් පිටපත් මෙතෙක් සොයා ගෙන නැත. ඒන - විබේව භාෂාවනට නගන ලද ඔවුන්ගේ ඇතැම් සුත්‍ර දක්නා ලැබෙන්නේ ඔවුන්ගේ ආගමයක් සම්පූර්ණයෙන් ඇති නිසාවෙන් නො වෙතේ.

සුත්‍ර සංක්ෂේප:

1. බ්‍රහ්මජාල සුත්‍රයෙහි - තෙරුවනට මෙරමා කරන නිගායෙහි නොකිවියැ යුතු බව ද, තෙරුවන් ගුණ කියනු අසා උදම් තොවියැ යුතු බව ද, පුනුදුන්නන් කරන බුදුගුණවැනුම් සිල් පමණක් අරැබැ කරන සුළු දෑයක් බව ද දැක්වෙයි. එයට පසු ශීලකථා ද, දෙසැට මිසදිවු ද, දූෂටි-ශීඝ්‍රයෙන් ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පාදය ද, තථාගතයන් වහන්සේ දූෂටිජාලයෙන් මිදුණු බව ද දැක්වේ.

1. Sarvastivadi Literature p. 23.

2. Origins of Buddhism by G. C. Pande. p 79, Zeitschrift fur Vergleichende Sprachforschung. 1913 (409f).

2. **ආමන්තූන** සුත්‍රයෙහි - නිගණ්ඨනාඨපුත්තාදී ආස්ථාන සදෙනාගේ ධර්ම ද, සිල් පුරුෂ පටන් රහත් බව තෙක් ලබන මහණ දම් පල ද දැක්වෙයි.

3. **අමබ්බසු** සුත්‍රයෙහි - බුදු රජුන් අමබ්බසාගේ කුල මත් බිදුම, බමුණු කුලයට වඩා කැන්කුලය උසස් නිසාව, වෛදිකයන්ගේ විද්‍යාවරණ, ආසනික විද්‍යාවරණ, නවුස් පැවිද්ද ආසනයේ විනාශවූයේ බව යන මෙතෙක් ද දැක්වේ.

4. **සොණදණ්ඩ** සුත්‍රයෙහි - සොණදණ්ඩබමුණාගේ බුදුගුණ වැනිම ද, බමුණන්ගේ ජාතිවාදයේ නිසරු බව ද, සැබෑ බමුණකු වන සැටි ද, ශීල ප්‍රඥ දෙකේ අගය ද පැවැසේ.

5. **කුටදහන** සුත්‍රයෙහි - දූතෑමි යාගයේ විස්තර දැක්වේ.

6. **මහාලී** සුත්‍රයෙහි - දෙව් රූ දැකුම් ආදියට වඩන සමාධියේ තතු ද, මහණ දහමේ පරමාර්ථය ආර්ය් ඵල ලාභය බව ද, රූප ජීව දෙක පිළිබඳ ව ඇති වාදකථා ද එයි.

7. **ජාලිය** සුත්‍රයෙහි - ජීවයන් රූපයන් එකෙක් ම ද? නැත නොත් දෙකෙක් දැයි ප්‍රශ්නය ද, බුදුදහම ඒ අනතුරු දෙක ම නො ගන්නා බව ද දැක්වෙයි.

8. **සිහනාද** සුත්‍රයෙහි - බැහැරියන්ගේ තපොධර්ම ද, ආසනික විමුක්ති ක්‍රමය ද, බුදු රජුන්ගේ සිහනාදය ද දැක්වේ.

9. **පොඬුපාද** සුත්‍රයෙහි - සංඥානිරෝධය ද, ශීලාදී ඝ්ඝනි තුන ද, ආත්මවාද විභාගය ද, බුදුරජුන් වදාළ නොවදාළ ද ද, සංස්කෘතිය, අනන්තතාවය, අමාරාවිකේපික යන වාද ද, ව්‍යුස්සන්තය ද, ආත්මභාව ප්‍රතිලාභ තුන ද දැක්වේ.

10. **සුභ** සුත්‍රයෙහි - ආර්ය් ශීල, ආර්ය් සමාධි, ආර්ය් ප්‍රඥ තුන දැක්වේ.

11. **කෙමබ්බ්*** සුත්‍රයෙහි - තුන් පෙළහර ද, අනුභාසන ප්‍රාතිහාර්ය්ගේ උතුම් බව ද, නාම රූප අනුභවාද නිරෝධයට පැමිණෙන තැන ද දැක්වේ.

12. **ලොතිව්ව** සුත්‍රයෙහි - 'පරතට දහම් නො දෙසිය යුතු ය' යන මිසදිටුවේ ආදිතට ද, වෛදනාභී ආස්ථාන නිදෙනාගේ සැටි ද, අවෞශ්‍ය ආස්ථානගේ ගුණ ද දැක්වේ.

13. **තෙව්ඤ්ඤ** සුත්‍රයෙහි - යාග කොම බහිලොව මහ නොවන බව ද, සතර බහිවෙහෙර තතු ද, බඩා හා එක් වන මහ ද දැක්වේ.

* බොහෝ පොත්හි 'කෙවට්ට' යැයි පෙනේ. මේ පිළිබඳ විවේචනයක් මතු උපග්‍රහයෙහි එයි.

මේ සුත්‍ර තෙලෙසින් ශිලසකකු වගීය නිමාවට ගෙයි. ඉතර සුත්‍ර පිළිබඳ කථා මිලන කාණ්ඩ දෙකේ එයි.

මේ සුත්‍රයන්හි එන අවිශද නැත් පිළිබඳ විවරණ ද, දික්සහියේ තතු හඟවන ප්‍රස්තාවතාව ද දීක්ෂකයාගේ තුන් වන කාණ්ඩයෙහි ඇතුළත් වෙයි.

මේ ශිලසකකු වගීයේ පෙළ හා ව්‍යාධ්‍යානය සකස් කිරීමෙහි දැනවිශාරද පරවාහාර වජිරඤ්ඤා, කොළඹ නව කෝරළයේ ප්‍රධාන සංඝනායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත ලබ්‍රහම් ලබ්‍යානාද මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත හෝදගොඩ ඤාණාලෝක, දක්ෂිණ ලබ්‍යාවේ ප්‍රධාන සංඝනායක යනින්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ද උපදෙස් බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව කෘතඥතා සූචක ව සඳහන් කරමිනි.

බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්තෙය ස්ථවිර,

බුඩ වම් 2505 වත්තෙහි

ඉල් පුරපහොලොස්වක් ලත් කුජ දිනැ

ශ්‍රී ලබ්‍යා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ දී යැ.

සංකීර්ණකර්ම

ABBREVIATIONS

සි	—	නාලපරිච්ඡේදය.
සිම	—	සිතලකර - මුද්දිතපොත.
සස	—	සසමකර - මුද්දිතපොත.
මජ්ඣ	—	මජ්ඣිමනිකායා.
PTS.	—	Pali Text Society - Dighanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ ē ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ṇa
ට ṭa	ඨ ṭha	ඳ ḍa	ඬ ḍha	ණ ṇa
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ලෞ ḷa	අං am
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කො kō
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khē	ඛො khō
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඡක jkha	ථත ttha	බ්‍ර bra
කඛ kkha	ඤක ṅkha	ත්‍ර tra, ත්‍ව tva	මප mpa
කය kya	ඤඞ ṅha	ද්‍ද dda	මථ mpha
ත්‍ර kri	ඤච, ච ṅca	ද්‍ධ, ධ ddha	මඞ, ධ mba
කච kva	ඤඡ, ඡ ṅcha	ද්‍ර dra	මභ mbha
මය khya	ඤජ, ජ ṅja	ද්‍ව ව, dva	මම mma
මච khva	ඤඣ, ඣ ṅjha	ධව dhva	මඞ mha
ඞක ṅka	ට්‍ර ṭa	න්ත nta	යය, ය්‍ය yya
ඞඛ ṅkha	ට්‍ඨ, ඨ ṭha	න්ථ ntha	ය්‍ය yha
ග්‍ය gga	ඳ්‍ධ ḍa	න්ද nda	ල්‍ල lla
ග්‍යඝ ggha	ඳ්‍ඬ ḍha	න්ධ ndha	ල්‍ය lya
ග්‍ර gra	ණ්‍ය ṇa	න්න nna,	ල්‍හ lha
ඞග ṅga	ණච ṇa	න්හ nha	ව්‍හ wha
ඞඝ ṅgha	ණඬ ṇha	ප්‍ප ppa	ස්ස ssa
චච cca	ණඞ, ධ ṇa	ප්‍ථ ppha	ස්ම sma
චඡ ccha	ණභ ṇha	බ්‍බ bba	ස්ව swa
ඡජ jja	න්ත tta	බ්‍භ bbha	හ්‍ම hma
	හ්‍ව hva	භ්‍හ bha	

ආ ā ඈ ī ඉඳු ඉඳු ඊඳු ඊඳු

විසයසූචි

දීඝනිකායෙ සිලකතනිවග්ගො

විසයා	පිටියකිකා
1. බ්‍රහ්මඡාලසූතනං	2 - 80
2. සාමක්කුදුඵලසූතනං	82 - 148
3. අමබ්බසූතනං	150 - 220
4. සොණදණ්ඩසූතනං	222 - 246
5. කුට්ඨනාසූතනං	248 - 322
6. මනාලිසූතනං	324 - 346
7. ජාලියසූතනං	348 - 354
8. සිහනාදසූතනං	356 - 386
9. පොට්ඨපාදසූතනං	388 - 436
10. සුභසූතනං	438 - 482
11. කෙවසිසූතනං	484 - 538
12. ලොහිව්වසූතනං	540 - 592
13. තෙවිජ්ජසූතනං	594 - 642

සිලකතනිවග්ගො නිවසිනො.

සුභානන්දප්‍රිය

දිග්‍රිකායෝ

පරිමාණ භාෂා

සිලකබ්බවගො

සුභගතනිවේදක

දීඝනිකායො

සීලකතාවගො

—:—

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

—

1.

බ්‍රහ්මජාලසූතං.

1. එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා අනන්තරා ච රාජගහං අනන්තරා ච නාලන්දං අභ්‍යන්තරිකපට්ටකො නොති මහතා භික්ඛුසංඝෙහි සද්ධිං පඤ්චානෙති භික්ඛුසතෙති. සුසමියො¹පි බො පරිබ්බාජකො අනන්තරා ච රාජගහං අනන්තරා ච නාලන්දං අභ්‍යන්තරිකපට්ටකො නොති සද්ධිං අනන්තවාසිනා බ්‍රහ්මදුගෙනා මාණවෙන.

නාම සුදං සුසමියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සම්මස්ස අවණණං භාසති. සුසමියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනන්තවාසී බ්‍රහ්මදුගෙනා මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සම්මස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ පන උතො ආචරියපනන්තවාසී අඤ්ඤාඤාඤාස්ස උජ්චිපච්චනිකවාද භගවතො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා¹ නොහති භික්ඛුසංඝං ව.

2. අපි බො භගවා අම්බලධ්‍යානිකායං රාජාගාරංක එකරතනිවාසං උපගංජි සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙන. සුසමියො¹පි බො පරිබ්බාජකො අම්බලධ්‍යානිකායං රාජාගාරංක එකරතනිවාසං උපගංජි සද්ධිං අනන්තවාසිනා බ්‍රහ්මදුගෙනා මාණවෙන. නාම පුදං සුසමියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සම්මස්ස අවණණං භාසති. සුසමියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනන්තවාසී බ්‍රහ්මදුගෙනා මාණවො බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සම්මස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ පන උතො ආචරියපනන්තවාසී අඤ්ඤාඤාඤාස්ස උජ්චිපච්චනිකවාද, විහරන්ති.

1. අනුබද්ධා, මජ්ඣිම. 1.

සුත්‍රානුපිටකයෙහි

දික් ස ගි ය

සීලසංකතවග්ගීය

— 3 —

ඒ භාග්‍යවතු අභිත් සමයක් සමබ්බදධයන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

1.

බ්‍රහ්මජාලසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග රජගහනුවරටත් නාලන්දානුවරටත් අතරෙහි දිඞ්ඛාගියට පිළිපත්සේක් වෙති. සුප්පිය නම් පිරිවැජ්ජාත් බබ්බදන් නම් තරුණ අතුවැස්සා සමග රජගහ නුවරටත් නාලන්දානුවරටත් අතර වූ දික් මහට පිළිපත්තේ වේ. එහි දී සුප්පිය පිරිවැජ්ජා නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එතෙත් ඔහුගේ අතුවැසි තරුණ බබ්බදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පසසයි, ධර්මය පසසයි, සංඝයා පසසයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙන එකෙක් අනෙකාට ඉඳුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් බික්සහපිරිසත් අනු ව ගියෝ වෙත්.

2. ඉක්බිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අමබලධිකා උයනෙහි රාජා-
ගාරකයෙහි (රජ ගෙහි) බික්සහන සමග එක් රැයක් නවාතැනට එළැඹිසේක. බබ්බදන් නම් තරුණ අතුවැස්සා හා සුප්පිය පිරිවැජ්ජාත් එක් රැයක් විසීමට එහි ම එළැඹියේ ය. එහි දී ද සුප්පිය පිරිවැජ්ජා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට නිඤ්ඤා කෙරෙයි, ධර්මයට නිඤ්ඤා කෙරෙයි, සංඝයාට නිඤ්ඤා කෙරෙයි. ඔහුගේ අතුවැසි තරුණ බබ්බදනා නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉඳුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ වූ වෙසෙත්.

3. අප්ථ ඛො සමෙහුලානං භික්ඛුනං රතනියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨිනානං මණ්ඩලමාලෙ සන්තිසින්නානං සන්තිපතිනානං අයං සංඛ්ඛියාධමෙමා උදපාදි: “අච්ඡරියං ආට්ඨසො, අබ්භුතං ආට්ඨසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දෙධින සත්තානං නානාඛමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිදිනා. අයං හි සුප්පට්ඨො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පට්ඨස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදහනා මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ‘මෙ උතො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස උජ්ජිව්චචනිකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොනති භික්ඛුසංඝං වා”ති.

4. අප්ථ ඛො භගවා තෙසං භික්ඛුනං ඉමං සංඛ්ඛියාධමමං විදිත්වා යෙන මණ්ඩලමාලො තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඣ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: “කාය නු‘ ත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්තිසින්නා සන්තිපතිනා? කා ව පන වො අන්තරා කථා විපසකතා?”ති.

එවා චුතො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: “ඉධ භන්තෙ අමොකං රතනියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨිනානං මණ්ඩලමාලෙ සන්තිසින්නානං සන්තිපතිනානං අයං සංඛ්ඛියාධමෙමා උදපාදි “අච්ඡරියං ආට්ඨසො, අබ්භුතං ආට්ඨසො යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුද්දෙධින සත්තානං නානාඛමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිදිනා. අයං හි සුප්පට්ඨො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පට්ඨස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදහනා මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ ‘මෙ උතො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස උජ්ජිව්චචනිකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොනති භික්ඛුසංඝං වා”ති. අයං ඛො තො භන්තෙ අන්තරාකථා විපසකතා. අප්ථ භගවා අනුප්පනො” ති.

5. “මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර කුමෙහි න ආසානො න අප්පච්චයො න වෙනසො අනභිරුද්ධි කරණීයා. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ කුමෙහි අස්සථ කුටිනා වා අනත්තමනා වා, කුමනං යෙවස්ස තෙන අන්තරායො. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර කුමෙහි අස්සථ කුටිනා වා අනත්තමනා වා, අපි නු පරෙසං සුභාසිතං දුඛභාසිතං කුමෙහි ආජාතෙය්‍යාථා?”ති.

“නො හෙතං භන්තෙ.”

“මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර කුමෙහි අභුතං අභුතො නිබ්බේධෙනිධං: ‘ඉති‘පෙතං අභුතං. ඉති‘පෙතං අනච්ඡං. නස්මි වෙතං අමෙහසු. න ව පනෙතං අමෙහසු සංවිජ්ජති’ ති.”

3. ඉක්බිති රු අලුයම්හි නැගී සිටී, නිමිදන ශාලායෙහි රැස් වූ හුන් බොහෝ භික්ෂූන් අතර මේ කථාව පහළ විය: “ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශයන් දත්තා, අර්හත් වූ සමාස්සම්බුධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන්ගේ එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති නිසාව කොතරම් මැනවින් දන්නා ලද්දේ ද යන මෙය ආශ්වර්‍ය ය, අද්භූත ය. මේ සුප්පියපිරිවැජ්‍යා වනාහි නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධම්මට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් මොහු තරුණ අතැවැසි බඬදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදු ගුණ කියයි, දහම් ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතැවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා විරුද්ධතාව ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂුසංඝයාත් පසුපස්සෙහි ගියෝ වෙති” යනු යි.

4. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ භික්ෂූන්ගේ මේ කථාව දැන, නිමිදන ශාලාව කරා එළඹි සේක. එළඹ, පණවන ලද අස්නෙහි හිඳ ගත් සේක. හිඳ ගෙන ම, භික්ෂූන් අමතා “මහණෙනි, තෙපි දැන් කවර කථාවෙකින් හුන්නෝ වහු ද? කවර නම් අතුරු කථාවෙක් තොප විසින් අඛාල කරන ලද ද?” යි විමාරා වදල සේක.

මෙසේ වදල කල්හි, ඒ භික්ෂූහු “වහන්ස, මෙහි රු අලුයම්හි නැගී සිටී, නිමිදන ශාලායෙහි රැස් වූ හුන් අප අතර මේ කථාව පහළ විය: ‘ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශය දත්තා, සියල්ල දත්තා, ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන් එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති නිසා කොතරම් මැනවින් දන්නා ලද ද’ යන මෙය ආශ්වර්‍ය ය, අද්භූත ය. මේ සුප්පිය පිරිවැජ්‍යා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධම්මට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් ඔහු තරුණ අතැවැසි බඬදන් නොයෙක් කරුණින් බුදු ගුණ කියයි, දහම් ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතැවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා විරුද්ධ කථා ඇති වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂු සංඝයාත් පසු පස්සෙහි ගියෝ වෙති” යි වහන්ස, අප අතර මේ කථාව අඛාල විය. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි එළඹී සේකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කලහ.

5. (ඒ භික්ෂූන්ගේ කථාව අසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදරන සේක්) “මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත්, ධම්මට හෝ දෙස් කියතොත්, සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එ තන්හි දී තොප විසින් තොප නො ඉපිදුවියැ යුතු ය. නොසතුට නො ම ඉපිදුවියැ යුතු ය. සිතැ අමනාප බව නො කට යුතු ය. මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත්, ධම්මට හෝ දෙස් කියතොත් සමාසයාට හෝ දෙස් කියතොත් ඒ දෙස් කීමෙහි තෙපි කීපෙන්නහු නම්, නොසතුටු හෝ වන්නහු නම්, එයින් තොපට ම (තොපගේ ම ධ්‍යානලාභාදියට) අන්තරාය (බාදා) වන්නේ ය.

“මහණෙනි, අනුන් මට හෝ ධම්මට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් නගතොත්, එහි තෙපි කුපිත වන්නහු නම්, එසේ කල්හි තෙපි ඒ අනුන් කී දූ පුභාෂිත ද (සත්‍ය කථාවෙක් ද) නැත හොත් දුභාෂිත ද (අසත්‍ය කථාවෙක් ද) යි දැන ගත හැකි වන්නහු ද?” යි ප්‍රශ්න කල සේක.

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම යැ (කීපුණෝත් කියන කථාවේ ඇත්ත නැත්ත දැන ගත හැකි නො වන්නමෝ මැ යැ)” යි ඒ භික්ෂූහු උත්තර දුන්හ.

(එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදල සේක.) “මහණෙනි, අනුන් මට හෝ ධම්මට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එහි තොප විසින් ‘මේ කාරණයෙහුත් මෙය අභූතයෙකි. මේ කාරණයෙහුත් මෙය අසත්‍යයෙකි. මේ කියන දෛශ්‍ය අප කෙරෙහි නැත, මෙය අප කෙරෙහි අවිද්‍යමාන යැ’ යි නැති දෙස් නැති සැටියට ම ලිහා ඉවත් කල යුතු ය.”

6. “මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර තුමෙන භි න ආනන්දො න සොමනස්සං න වෙනසො උබ්බිලාවිතතං¹ කරණීයං. මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ තුමෙන අස්සථ ආනන්දො සුමනා උබ්බිලාවිතො², තුමං යෙවස්ස තෙන අනතරායො. මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර තුමෙන භි භුතං භුතතො පටිජාතිතබ්බං: “ඉතිපෙතං භුතං, ඉතිපෙතං තච්ඡං. අස්ස වෙනං අමොසු. සංවිජ්ජති ව පතෙනං අමොසුති.”

7. “අප්පමත්තකං බො පතෙනං භික්ඛවෙ ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. කතමස්සුඨිතං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. ?

8. “පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො නිහිතදණ්ඨො නිහිතසන්ධො ලජ්ජි දයාපතො සබ්බපාණභුත-හිතානුකම්පී මහරති”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

9. “අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො දින්නාදුසී දින්නාපාටිකඛඪී අපෙතෙන සුචිභුතෙන අත්තනා මහරති”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

10. “අබ්‍රහ්මවර්ජයං පහාය බ්‍රහ්මචාරී සමණො ගොතමො ආරාමාරී වීරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

11. “මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො සමණො ගොතමො සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්සා”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. උබ්බිලාවිතතං, ම ඡ සං.

2. උබ්බිලාවිතො, ම ඡ සං.

6. “මහණෙනි, අනුන් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොර වසින් දික්ක නො ඉපැදුවිය යුතු ය. සොම්නය නො කළ යුතු ය. සිතෙහි දික්කෙන් ඉල්පුණුව නො කළ යුතු ය. මහණෙනි, අනුන් මාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, ධර්මයේ හෝ ගුණ කියතොත්, සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තෙපි දින වන්නු නම්, සතුටු වන්නු නම්, තොරට ම එයින් අනතරය වේ. (=තොපගේ ම යහපාදිගුණලාභයට එය බාධක වේ.) මහණෙනි, අනුන් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොර වසින් ‘මේ කරුණින් මෙය ඇත්ත ය. මේ කරුණින් මෙය එසේ ම ඇති එකෙක. මෙය අප කෙරෙහි ඇත්තේ වේ. මෙය අප තුළ විද්‍යමාන ම යැ’යි ඇතිගුණ ඇතිගුණ වශයෙන් පිළින කට යුතු යි.

7. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් (=ඔවුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ යම් ගුණයක් කරුණ කොට ගෙන) කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ ගුණය අල්පමාත්‍ර එකෙක. සාමාන්‍ය-මාත්‍ර එකෙක. ආචාරශීලීගුණ පමණක් ම වූ මද දෑයෙක. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ අල්පමාත්‍ර වූ සාමාන්‍යමාත්‍ර වූ ශීලමාත්‍ර වූ ගුණය කවරේ ද? යන්:-

8. “ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ පණ්ඩිත, හැර දමා, පණ්ඩිතයෙක් වැළැක්කේ ය. බහා තැබූ දඬුම්ගුරු ඇත්තේ ය (දඬු මුගුරු නො දරන්නේ ය). බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ ය (ආයුධ නො දරන්නේ ය). පවට පිළිකුල් කරන්නේ ය. මෙත්‍රියට පැමිණියේ ය. (මෙත්‍රියෙන් යුක්ත ය). සියලු සතුන් කෙරෙහි භික්ෂුකම්මපා ඇති ව වෙසේ යැ”යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

9. “ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ අසිතාදන් හැර දමා අසිතාදනින් වැළැක්කේ ය. දුන් දෑය ම පිළිගන්නාසුලු ය. දුන් දෑය ම සිතිනුත් කැමැති ව ඉවසන සුලු ය. නොසොර වූ පිරිසිදුසිතින් යුතු වැ වෙසේ යැ”යි මෙ සේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

10. “ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ අබිරම්සර දුරු කොට බබසර හැසිරෙන්නේ ය. ගැමි දහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ එයින් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

11. “ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ චොරු කීම දුරු ලා, චොරු කීමෙන් වැළැක්කේ ය. ඇත්ත කියන්නේ ය. ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ ය. තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ ය. ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ ය. ලොව තොරවටත්තෙකැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

12. “පිසුණං වාචං පතාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඉතො සුඛා න අමුත්‍ර අකබ්බාතා ඉමෙසමෙහදය, අමුත්‍ර වා සුඛා න ඉමෙසං අකබ්බාතා අමුසමෙහදය, ඉති භික්ඛානං වා සකුබ්බාතා සංභිතානං වා අනුප්පදාතා, සමගාරාමො සමගාරතො සමගනන්දි සමගනකරණිං වාචං භාසිතා”ති, ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

13. “ඵරුසං වාචං පතාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයභිගමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමතාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා”ති, ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

14. “සමඵප්පලාපං පතාය සමඵප්පලාපා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විනයවාදී, නිධානවත්තං වාචං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවත්තං අත්ථසංභිතන්ති” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

15. “බිජ්ගාමභූතගාමසමාරමා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඵක-භත්තිකො සමණො ගොතමො රතතුපරතො විරතො විකාලහොජනා, නච්චතීතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, මාලාගක්ඛි-විලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනථානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ජාතරූපරජන-පටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ආමකධිඤ්ඤපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ආමකමංසපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඉන්ද්‍රියමාර්කපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, දුස්සපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, අජේ-ලකපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කුකකුටස්සකරපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, තන්හිගවාස්සවළුවපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, බෙත්තවජ්ඣපටිගහණණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, දුතෙය්‍ය පභිණගමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කයවිකකයා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කුලාකුට-කංසකුට-මාතකුටා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, උකෙකාටන-වඤ්චන-නිකති-සාවියොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඡේදන-වධිබ්බික-විපරාමොස- ආලොප-සහසාකාරා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති, ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

12. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ පිසුණු බස් දුරු ලා, පිසුණු බිණීමෙන් වැළැක්කේ ය. මේ තැනින් අසා ගෙන මොවුන් බිඳවනු පිණිස එ තන්හි නොකියනසුලු ය. එ තැනින් අසා ගෙන ඔවුන් බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නොකියන සුලු ය. මේ සේ බිඳුණදුන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද වෙසි. එකට ගැලැපුණවුන්හට (=සමගියට පැමිණ සිටිනවුන් හට) රුකුල් දෙන්නේ ද වෙසි. සමගියෙන් සිටිනවුන් හා වාසය කැමැත්තේ ය. සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ ය. සමග ව සිටින්නවුන්ට සතුටු ය. සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

13. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ රඵබ්ණ්ණි දුරු ලා, රඵබ්ණ්ණිවලින් වැළැක්කේ ය. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුයෙන් සිතා වැදූ ගත්තා, නොගැමි (මොළොක්) වූ, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාට මනාප යම් බසෙක් වේ නම්, එ බඳු වූ බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

14. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ හිස් දෙඩුම් හැරු දමා, හිස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කේ ය. සුදුසු කාලයෙහි කථා කරන්නේ ය. ඇත්තක් ම කියන්නේ ය. වැඩ සලසන බසක් ම කියන්නේ ය. නවලොවුකුරාදහම් ඇසුරු කොට ම කියන්නේ ය. හික්මුම ඇසුරු කළ (=හික්මුම ඇති කරන) බසක් ම කියන්නේ ය. සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, සීමාවක් ඇති (=ප්‍රමාණවත් වූ), දෙ ලෝ වැඩ පසස්තා වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ යැ” යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

15. “ඉමණගෞතම තෙමේ ජීර්සමුහ (=පැළ වන දෑ) ද, භූත සමුහ (=පැළ වුණු දෑ) ද සිඳුමෙන් බිඳමෙන් වැළැක්කේ ය. එක් වේලේ (පෙරවරු) වළඳන බත් ඇත්තේ ය. රුබොජුනෙන් වැළැක්කේ ය. නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ ය. නටනු - ගනු - වයනු - විසුළුදස්නෙන් වැළැක්කේ ය. ඇග අඩු තැන් පිරුසීමට, ඇග සැරුසීමට කරුණු වන මල් ගඳ විලෙවුන් දැරීමෙන් වැළැක්කේ ය. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ ය. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. අමු (නොපිසු) ඛාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. සත්‍රින් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. දුභිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. එළුවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. කුකුළන් සුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. ඇතුන් ගෙරන් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. ගිහියනට දූතමෙහෙවර කැරුමෙහි ද, ගෙන් ගෙට පණ්ඩුබ පණන් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ ය. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ ය. භොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් ආදිය පෑමෙන්, භොරම්නුම්-වලින් මිනුමෙන් වැළැක්කේ ය. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කැරුමෙන්, තානාඋපායයෙන් අනුන් රුවාටුමෙන්, අගතා දෑයට හුරු නො-අගතා දෑයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරාටික කම්වලින් ම වැළැක්කේ ය. අත් පා ආදිය සිඳුමෙන්, මැරුමෙන්, රුකුන් ආදියෙන් බැඳුමෙන්, මං පැහැරුමෙන්, ගම් පැහැරුමෙන්, සැහැසිකම් කැරුමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

වුලසිලය නිමි.

16. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා හෙ එවරුපං ඛිජගාමභුතගාමසමාරමො අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: මූලඛිජං ඛකුඛිජං ඵලඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ඛිජගාමභුතගාමසමාරමො පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

17. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා හෙ එවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වස්සන්තිධිං යානසන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගක්ඛසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

18. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා හෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙකං අකංතං පාණස්සරං වේතාලං¹ කුම්භථුනං සොහනකං² වණ්ඤාලං වංසං බොවනං³ හත්ථියුද්ධං අස්ස-
යුද්ධං මහිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං⁴ කුකුඤ්චයුද්ධං වට්ඨක-
යුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙනා-
බ්‍රහ්මං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

වේතාලං, P T S.

3. බොවනං, P T S.

2. සොහන ගරකං, P T S.

4. මෙණ්ඩකයුද්ධං, කප්ඵි.

16. “තව ද, යම් සේ සමහර භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් (ගිහියන්) සද්දහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මූලබිජු ද (හිමුරු ඇ පාල වන මුල් ද) සකත්බිජු ද (නුග ඇ පාල වන කද ද) පරාබිජු ද (උක් උණ බට ඇ පාල වන පුරාක් ද) අග්‍රබිජු ද (ඉරිවේරිය ඇ පාල වන දළ ද) පස් වන බිජුබිජු ද (වී ඇ පාල වන ඇට ද) යන මේ කී බිජුසමූහ ද (=පාල වන දෑ ද), භූතසමූහ ද (=පාල වූණු දෑ ද), පෙළීමෙහි (=සිදුම් බිදුම් තැළුම් තැටුම් යා සි කියන ලද සමාරම්භයෙහි) යෙදුණෝ වූ වෙසෙන් ද, මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ බිජුග්‍රාම භූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙහි, මෙ සේ හෝ තථාගත යන්ගේ ගුණ කියන ලෝකික ජන තෙමේ කියන්නේ ය.

17. “යම් සේ වනාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණු කෙනෙක් (ගිහියන්) සද්දහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද අත්තසන්නිධි (=කෘම රැස් කොට තබා ගැනීම), පාතසන්නිධි (=බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැනීම), වස්ත්‍රසන්නිධි (=වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම), යානසන්නිධි (=රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද රැස් කොට තබා ගැනීම), ශයනසන්නිධි (=සහන් රැස් කොට තබා ගැනීම), ගනිසන්නිධි (=සුචද දෑ රැස් කොට තබා ගැනීම), ආමසන්නිධි (=ඉහත කී දෑ හැර තවත් තල සතල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැනීම) යන මේ සේ වූ සන්නිධිකාර-පරිභෝගයෙහි (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙන් ද, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ සන්නිධිකාර පරිභෝගයෙන් (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙන්) වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙහි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදන් තෙමේ කියන්නේ ය.

18. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ ගිහියන් සද්දහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, තටසමජ්ජා (=තවත් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියෙහි දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (=මහානාරත රාමායණාදී කථා කීම හෝ ඇසීම), පාණිසවර (=අතීන් ලොහොබෙර ගැසීම හෝ අත්තල ගැසීම), වේනාල (=ලිඹුවා තාලමටට ගැසීම හෝ මතුරු දවා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුමහප්පන (සිවුරස බෙර වැසීම), යෝහනක (රංගබලිකරණය තෙවන් රතමඬලෙහි දී දේවතාවතට සෙත්තුවශයෙන් නාන්දිනීග ගායනය නොහොත් ප්‍රති-භානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝග්‍යව ක්‍රියාව), උණ-ගස් ඔසොවා ගෙන කැරෙන ක්‍රියාව, අසිංහාවනය (=මලවුන්ගේ ඇට සුචද කවා තබා නකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කැරුම), ඇත් සුද (=ඇතුන් පිට නැග සුද කැරුම), අස් සුද (=අසුන් නැග සුද කැරුම) ඇත්පොර, අස්පොර, මිසුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැටෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා නැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිත නැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් බෙදන නැතට යෑම, ඇත්ඇති අස්ඇතිඇ බලඇති දක්නට යෑම යන විසුළුදස්තෙහි යෙදී වෙසෙන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ විසුළුදස්තෙන් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙහි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදන් තෙමේ කියන්නේ ය.

19. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපං ජූතප්පමාදධ්‍යානානුයොගං අනුයුතතා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: අධ්වපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකහත්ථං අකං පභගචිරං වඩකං මොක්ඛචිකං විභ්‍යුලකං පත්තාලහකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ජූතප්පමාදධ්‍යානානුයොගා පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජතො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

20. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඞ්කං ගොනකං¹ චිත්තකං පටිකං පටලිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං සලතතරච්ඡදං උභතොලොභිතකුප්ඛානං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජතො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

21. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභූසනධ්‍යානානුයොගං අනුයුතතා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමබාහනං ආදාසං අඤ්ඤනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛං සිඛාඛං දණ්ඩකං නාමිකං අසිං ඡන්තං විත්තුපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාලච්ඡතිං ඔද්දානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරුපා මණ්ඩනවිභූසනධ්‍යානානුයොගා පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජතො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. ගොණකං, කත්ථි.

19. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණවුණෝ (අනුත්) සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අපාකෙශිය, දසසාකෙශිය, අතස්සකෙශිය, මඩුලුපාත්‍රම, සත්තිකාත්‍රිඛාව, දුදකෙශිය, කල්ලිගැසුම, ලහඅත් කෙශිය, ගුලකෙශිය, කොළනලා පිඹීම, කෙශි නගුලින් සෑම, කරණමිපාත්‍රම, කන්තංගුරුවා කෙශිය, කොළ නැළියෙන් වැලි ආදිය මැනුම, කුඩා රිය පැදැවීම, කුඩා දුනුයෙන් විදුම, ඇකිරි කෙශිය, සිතු දෑ කීම, විකලාංගානුකරණය යන ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙශියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ එසේ පමාවට කරුණු වූ දුකෙශිවලා යෙදීමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ පරිද්දෙන් හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

20. “යම් සේ වනාහි සමහර පින්වත් මහණවුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, දික්සඟලා පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලස ය, විශමනින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුඇතිරිය, ගත මල් යෙදූ එළලොම්ඇතිරිය, නිලිය (පුළුන් මෙන්තය), සිංහාදී රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙ පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කොට තැනූ පසතුරුණ, කෝසෙයය නූලින් විසූ පසතුරුණ, සොළොසක් නිශ්‍රියතට සිටා නටන්නට තරම් දිග පුළුල ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, ඇතුන් පිටා එළන ඇතිරිය, අසුන් පිටා එළන ඇතිරිය, රියවලා එළන ඇතිරිය, ඇදට සරි ලන සේ අඳුන්දිවසමින් මසා කළ පසතුරුණ, ඉස්දෙරු පාමුලා රතුකොටට තබා ඇති රතුරුචුචියන් සහිත මහඟු යහන යන ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ උස්සහනින් මහසහනින් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

21. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණවුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ සුවඳසුණුයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත් පා ආදියේ මනා සටහන් ගත්වනු පිණිස තෙල් ගා මැසීම, සුවඳ දියෙන් නැවීම, උරහිස් ආදියේ මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැඩපත්න් මුහුණ බැලීම, ඇඟ ඔප ගත්වනුවට අඳුන් ගෑම, මල් පැලැදීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුවවිලෙවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටී දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත් නළ දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමිණි පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ උනු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කැරැමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

22. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං නිරවජිතකථං අනුයුතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදා: රාජකථං චොරකථං මහාමනනකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අනනකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගතකථං ඤෙහිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉඤ්ඤිකථං¹ සූරකථං විසිබාකථං කුම්භවානකථං පුබ්බපෙනකථං නානත්තකථං ලොකකබ්බසිකං සමුදදකබ්බසිකං ඉතිභවානවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිරවජිතකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

23. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුයුතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදා: න ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාසි? මිථිපට්ඨපනෙතා ඤාමසි, අකමසමි සමමා පටිපනෙතා. සතිතං මෙ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණො² තෙ විපරාවතනං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිග්ගාහිතො ඤාමසි. වර වාදස්සමොකබ්බය. නිබ්බේදොති වා සවෙ පහොසි”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

24. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගං අනුයුතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදා: රඤ්ඤං රාජමහාමනනානං බතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං ‘ඉධ ගච්ඡ, අමුත්‍රාගච්ඡ, ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා’ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

25. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව තිස්සෙසිකා ව ලාහෙන ලාහං නිජ්ඨිංසිතාරො, ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

1 ඉඤ්ඤිකථං පුරිස කථං, මජ්ඣං.

2 අභිවිණ්ණො, මජ්ඣං.

22. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුන්) සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා, වෝරකථා, මහාමාත්‍යකථා, සේනාකථා, හයකථා, සුද්ධකථා, ආකාරකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, යයනකථා, මාලාකථා, ගන්ධකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නිගරකථා, ජනපදකථා, සත්‍රිකථා, ශූරකථා, වීරිකථා, කුමහසානකථා, පුළු ප්‍රෙතකථා, නානාකථා, ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කථා, ඉතිහාසවෘත්තකථා යන මේ කී හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිතකථාවල යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී හෝ මෙබඳු කථාවලින් වැළැක්කේ යැ යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

23. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුන් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘තෝ මේ දහම්විනය නොදන්නෙහි. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම්විනය කීමැ’ යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපන්නෙහි ය. මම මාතෘපින් පිළිපන්නෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුවෙන් කියෑ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ යුත්ත පළමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක වචනයෙන් ම පෙරුමි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙස් නැගිණි. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (=ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැක්කෙහි නම් එය විසඳව’ යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුත් බැණ දෙසා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බඳු වූ බැණුමෙන් දෙඩුමෙන් වැළැක්කේ යැ’ යි කියා හෝ, මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

24. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුන් සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මෙහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ යි (කළ නියෝග පිළිගෙන) රජුන් ගේ, රජමහමානියන් ගේ, ඤාත්‍රියයන් ගේ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ, ගෘහපතියන්ගේ, රජකුමරුවන්ගේ මේ බඳු වූ දූතමෙහෙවරෙහි, පණ්ඩුබ ගෙනැ යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බඳු දෑයෙන් වැළැක්කේ යැ’ යි, මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

25. “යම් සේ වනාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ අනුන් සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර තභා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙසන්නෝ වෙත් ද, සිවුපසය ලාභ සදහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපේක්ෂායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ කී හෝ මේ බඳු වූ හෝ කුහකලපතවලින් වැළැක්කේ යැ’ යි මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

26. “යථා වා පනෙතෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති - සෙය්‍යපිදං: අභිගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිතං ලකඛණං මුසිකව්ජිතා අගතිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං කණ්ණොමං තණ්හුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං කොමං ලොකිතහොමං අභිග- විජ්ජා වන්ථුචිජ්ජා බතතවිජ්ජා සිවවිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං¹ සරපරිත්තාණං මිගපකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජතො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

27. “යථා වා පනෙතෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති - සෙය්‍යපිදං: මණ්ලකඛණං දණ්ඩලකඛණං වන්ථලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං ඛුද්‍රලකඛණං ආවුඩලකඛණං ඉසුලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරීලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හසුලකඛණං අසුලකඛණං මහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොධා- ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති- ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජතො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

28. “යථා වා පනෙතෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති - සෙය්‍යපිදං: ‘රඤ්ඤං නිශ්ශ්‍යානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අභිශ්ශානං භවිස්සති. අබ්භතරානං රඤ්ඤං උප්පානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං අප්පානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං උප්පානං භවිස්සති. අබ්භතරානං රඤ්ඤං අප්පානං භවිස්සති. අබ්භතරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. අබ්භතරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති’. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජාන- විජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජතො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

26. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ (අනුන්) සැදහැයෙන් දුන් භෝජන වලද, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාත-
ලක්ෂණය, ස්වප්නශාසනය, පුරුෂලක්ෂණශාසනය, මුෂකවිජ්‍යා විද්‍යාව,
අග්නිකෝමය, දර්විකෝමය, කුෂ්ඨකෝමය, කණ්ණෝමය, තණ්ඩුලහෝමය,
සර්පිජ්‍යෝමය, තෙලකෝමය, මුඛහෝමය, ලෝහිතහෝමය, අංගවිද්‍යාව,
වාස්තු විද්‍යාව, ඝෞර්විද්‍යාව, ශිව් විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අභි විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව,
වාස්තික විද්‍යාව, මුෂක විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වායස විද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය,
ශරපරිත්‍රාණය, මාතංගය යන මේ කී හෝ මෙබඳු තීරණික විද්‍යායෙන්
මිථ්‍යාඡීවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, මහණගෝත්‍රිකයෙකු වෙමේ වනාහි මෙබඳු
තීරණික විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාඡීවිකායෙන් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙකි,
මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුත්‍රදුන් වෙමේ කියන්නේ ය.

27. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ (අනුන්) සැදහැයෙන්
දුන් භෝජන වලද, ජිහ්විකාණු ය, දක්ෂිණාණු ය, වත්තකාණු ය, කඬු-
ලකාණු ය, ඊලකාණු ය, දුතලකාණු ය, අපිලකාණු ය, ඉතිරිලකාණු ය,
පුරිස්ලකාණු ය, කුමරිලකාණු ය, කුමරිලකාණු ය, දස්ලකාණු ය, දුසිලකාණු ය,
ඇත්ලකාණු ය, අස්ලකාණු ය, මයුලකාණු ය, වතප්ලකාණු ය, ගොන්ලකාණු ය,
ඵළකාණු ය, බැටෙළකාණු ය, කුකුළකාණු ය, වටුලකාණු ය, ගොසි-
ලකාණු ය, කැණිලකාණු ය, සුභුලකාණු ය, මුවලකාණු ය යන ආදී වූ
මේ බඳු තීරණික විද්‍යායෙන් මෙ බඳු වූ මිථ්‍යා ආඡීවයෙන් දිවි පවත්වත් ද,
මහණගෝත්‍රිකයෙකු වෙමේ වනාහි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන්
මෙබඳු වූ මිථ්‍යාආඡීවයෙන් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙකි, මෙසේ හෝ
තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුත්‍රදුන් වෙමේ කියන්නේ ය.

28. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුන්) සැද-
හැයෙන් දුන් භෝජන වලද, ‘අසෝ දින (අසෝ නැකැතින්) අසෝ
රජුන්ගේ සිය නුවරට (සුදු සඳහා) නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින්
පරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට ඇතුළත
වූ රජුන්ගේ පිටත සිටින සතුරු රජුන් හමුවට යාම වන්නේ ය.
(අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වූ යාම
වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරු රජුන්ගේ රට
ඇතුළත සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්)
ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වූ යාම වන්නේ ය. රට ඇතුළත
සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටත සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය
වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරු රජුන්ට ජය
වන්නේ ය. රට ඇතුළත සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ යි මෙසේ
‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ
බඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන් මෙබඳු වූ මිථ්‍යාඡීවිකායෙන් දිවි පවත්වත් ද,
ගුරුණගෝත්‍රිකයෙකු වෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන් මිථ්‍යා
ඡීවිකායෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙකි, තථාගතයන්ගේ
ගුණ කියන පුත්‍රදුන් වෙමේ කියන්නේ ය.

29. “යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ඔච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙන්නි—සෙය්‍යපීදං: වන්දනාගො හවිස්සති, සුරියග්ගාහො හවිස්සති, නකඛන්තග්ගාහො හවිස්සති, වන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, වන්දිමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති, නකඛන්තානං පථගමනං හවිස්සති, නකඛන්තානං උප්පථගමනං හවිස්සති, උක්කාපානො හවිස්සති, දිසාඛාහො හවිස්සති, භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුන්‍යුති හවිස්සති, වන්දිමසුරිය- නකඛන්තානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවං- විපාකො වන්දනාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො නකඛන්තග්ගාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො වන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං වන්දිමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛන්තානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛන්තානං උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උක්කාපානො හවිස්සති, එවං- විපාකො දිසාඛාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති, එවං- විපාකො දෙවදුන්‍යුති හවිස්සති, එවංවිපාකං වන්දිමසුරියනකඛන්තානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵව- රුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ඔච්ඡාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජිත්තො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

30. “යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ඔච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙන්නි—සෙය්‍යපීදං: සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, සුභික්ඛං හවිස්සති, දුභික්ඛං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, මුද්දං ගණනා සඤ්ඤානං කාවෙය්‍යං ලොකායධං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ඔච්ඡා- ජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජිත්තො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

31. “යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ඔච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙන්නි—සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගඤ්ඤානං දුභගඤ්ඤානං විරුද්ධගඤ්ඤානං ජිව්‍යානිසංඝාතං¹ හනුසංගතනං හත්ථානිජප්පතං හනුජප්පතං කණ්ණජප්පතං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිකපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිව්‍යුපධානං මහනුපධානං අබ්‍රාහ්මණං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ඔච්ඡාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජිත්තො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. නිසංඝාතං. බුදුසු.

29. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නක්ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද හිරු දෙදෙනාගේ නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත් තරුන් නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම වන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ ද නකත් තරුවල ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වන්දුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නක්ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ පටගමනය (නිසි මග යෑම) මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ උත්ප්‍රභ (අනියම් මඟ) ගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පටගමනය මෙබඳු විපාක ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්ප්‍රභගමනය මෙබඳු විපාක ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කා-පතනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ’යි කියමින් මෙබඳු තීරණවිතවිද්‍යායෙන් භික්ෂුභික්ෂා-යෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගොයුම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණ-විතවිද්‍යායෙන් භික්ෂුභික්ෂායෙන් වැලැක්කේ යැ’යි තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ මෙසේ හෝ කියන්නේ ය.

30. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මෙසමයෙහි නිය-වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට සුභික්ෂ වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට දුර්භික්ෂ වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග දුරු වන්නේ යැ’යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පැත්තේ සංඥා තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් දිගට ම කියා ගෙන යමින් ගිණීම) ද, සංඛ්‍යාතය (පිණි ගණනාව) ද, කාව්‍ය ශාස්ත්‍රය, ලෝකා-යන ශාස්ත්‍රය යන මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, භික්ෂු ආර්ථිකයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගොයුම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන් භික්ෂුභික්ෂායෙන් වැලැක්කේ යැ’යි මෙසේ හෝ මහණෙකි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

31. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, චෝන් වූ දමු සැමියන් සමග වන්නට නකත් කීම, අමු සැම-යන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කරනුවට යන්න මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, ඩම් පාල කිරීම ආදී නිෂ්ක්‍රිකාව ඇති කරන යන්න මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, නිෂ්ක්‍රිකාවට යන දරු ගම් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, මන්ත්‍රාදි බලයෙන් දිවගුළු බැදීම, මන්ත්‍රාදියෙන් හඬ තද කිරීම, අන් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හන් අගුළු වැටෙනුවට මතුරු දැමීම, කැබපතෙහි දෙවනාවේකය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (අභ්‍යන්තර බැලීම), කුමරිය-කට දේවතාවේකය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (කුමරියක ලවා පේත කියාමීම), ජිවිකා පිණිස හිරු වැදීම හා පිදීම, මහාබ්‍ර පිදීම, මතුරු දරා මුඛින් ගිනි ජල් විහිදීම, මතුරු දරා සිරි හඬ කැඳවීම යන මෙබඳු වූ තීරණ-විත විද්‍යායෙන් භික්ෂුභික්ෂායෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණ ගොයුම් තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු දැනට තීරණවිත විද්‍යායෙන් භික්ෂුභික්ෂායෙන් වැලැක්කේ යැ’යි, මෙසේ හෝ මහණෙකි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

32. “යථා වා පනෙකෙ භොතොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපාය නිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං භූරිකමමං¹ වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නතාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උග්ගිවිරෙවනං අබොවිරෙවනං සිසමිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙත්තතප්පනං නත්තකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකියං සලලකතතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජානං අනුප්පදනං ඔසගිනං පටි-මොකෙකා. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

33. ඉදං බො තං භික්ඛවෙ අප්පමන්නකං ඔරව්‍යාකං සිලමත්තකං යෙන පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මහාසිලං නිවසිතං.

34. අප්පි භික්ඛවෙ අඤ්ඤාච ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනියා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූච්චං වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යා, කතමෙ ච තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනියා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූච්චං වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යා ?

35. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අභිච්ඡතතිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාදසති වජ්ජති. තෙ ච නොතොනා සමණබ්‍රාහ්මණා උචාගමම කිමාරබ්භ පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අභිච්ඡතතිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ජති ?

1. භූතකමමං, කෙසුචි.

32. “යම්සේ ආතැති පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම් (දෙවියනට බාර වීම), ප්‍රණීධිකම් (බාර ඔප්පු කිරීම), භූරිකම් (බිම් ගෙහි ඉඳ පිරුවැනු මන්ත්‍රයට උපවාර කිරීම), පණ්ඩිකයා (බෙහෙත් බලයෙන්) පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිකයකු කිරීම, වාස්තු කමිස (අඵත් බිම්හි ගෙවල් තැංවීම), වාස්තු පරිකරණය (ගෙබිමහි උවදුරු දුරු ලත්තට බිලියම් කිරීම), මතුරු දපා මුව සේදීම, මතුරු දපා අනුන් තැවීම, අනුතට සෙන් පතා ගිනි පිදීම, වමන කැරවීම, පිරේක කැරවීම, උෂ්ව විරේවනය, අබෝවිරේවනය (වස්ති කිරීම), ශීම් විරේවනය, ගිහියන්ගේ කන් ලෙඩට තෙල් පිසීම, ඇස සිසිල් කරන බේන් තෙල් පිසීම, නසා කිරීම, ඇස පටල කැපෙන්නට කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, අනුන් ඇස උල්-ඇත ලෙඩට බේන් කිරීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය විකිත්සාව), කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මෙසේ වූ තිරශ්චිත විද්‍යායෙන්, ශ්‍රීථා-ථීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මේ හෝ මෙබඳු අන් සියලු තිරශ්චිත විද්‍යායෙන් ශ්‍රීථාථීවයෙන් මහණපොයුම් තෙමේ වැළැක්කේ යැ’යි මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

33. මහණෙනි, තථාගතයන් ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් එය කියන්නේ නම්, මේ (ඔහු කියන) ඒ ගුණය වනාහි මද වූ සුව වූ හුදෙක් සිල් පමණක් ම වූ එකෙක.

මහාසිලය නිමි.

34. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් අනුන්ගේ උපදෙස් නැති වැ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ යම් දහම් කෙනෙකුන්ගෙන් එය මොනොවට කිය තැනි වන්නෝ ද, එසේ වූ, ගැඹුරු වූ, එ හෙයින් ම දැන සේ දැක්ක යුතු, දුක සේ දැන ගත යුතු, ශාන්ත වූ, උතුම් වූ, තකියෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, (හෙවත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ශුන්‍යයෙන් ම බැස ගත යුතු වූ), සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් ම දත යුතු වූ, අත්‍ය වූ ම ධර්ම කෙනෙක් ඇත්තාය. මහණෙනි, තථාගත බුදු රජ තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් අනුන්ගේ උපදෙස් නැති වැ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, ... සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් ම දත යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ තම් කවුරු ද ? යන්:

35. මහණෙනි, පුළුන්තකල්පික වූ (අතීත ආත්මභාවසංඛ්‍යාත ගත වූ සකකිපරමිපරා කොටස තෘෂණාදූෂටි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්), ඒ අතීත සකකිපරමිපරා කොටස අනුවැ පහළ කොට ගත් දූෂටි ඇති සමහර මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාය. ඔහු අතීතසකකිපරමිපරා කොටස ඇරැබූ කරුණු අටොලොසෙකින් අන්‍යකප්‍රකාර දූෂටිප්‍රකාශක වවන කියත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අතීත සකකිපරමිපරා කොටස වරදවා කල්පනා කොට ගත්තෝ, අතීත සකකිපරමිපරා කොටස අනුවැ පහළ කොට ගත් දූෂටි ඇත්තෝ, අතීත සකකිපරමිපරා කොටස ඇරැබූ අටලොස් කරුණෙකින් නොයෙක් වැදූරුම් දූෂටිප්‍රකාශකවවන කියත් ද ? යන්:

36. සත්‍ය භික්‍ෂුවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සසුනවාදා සසුනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජුභි. තෙ ව භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්‍හ සසුනවාදා සසුනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජුභි ?

37. ඉධ භික්‍ෂුවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා ආතප්ප-මනාය පට්ඨානමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාර-මනාය තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙක-විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං: “එකමපි ජාතිං ඥෙ‘පි ජාතියො කිසෙසා‘පි ජාතියො චතසෙසා‘පි ජාතියො පඤ්ඤ‘පි ජාතියො දස‘පි ජාතියො විසතිවපි ජාතියො නිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසුමපි ජාතිසහසහසුමපි අනෙකාති‘පි ජාතිසතාති අනෙකාති‘පි ජාතිසහසුතාති අනෙකාති‘පි ජාති-සහසහසුතාති අමුත්‍රාසිං එවත්තාමො එවචෙහානෙනා එවංචණෙණා එව-මාහාරො එවංසුබදුක්ඛපට්ඨසංචෙදී එවමාසුපරියනෙනා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹ තත්‍රාපාසිං එවත්තාමො එවචෙහානෙනා එවංචණෙණා එව-මාහාරො එවංසුබදුක්ඛපට්ඨසංචෙදී එවමාසුපරියනෙනා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපනො‘ති.”

ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සො එවමාහ: ‘සසුනො අත්තා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ටෙඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකාමනති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අත්තිකෙව සසුනිසමං. තං කියා ගෙතු? අහං හි ආතප්පමනාය අනුයො-ගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසාමි යථාසමාහිතෙ විතෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෙ‘පි ජාතියො —පෙ— අනෙකාති‘පි ජාතිසත-සහසුතාති ‘අමුත්‍රාසිං එවත්තාමො එවංගොනෙනා -පෙ— ඉබ්බපපනො‘ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි: යථා සසුනො අත්තා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ටෙඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකාමනති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්තිකෙව සසුනිසමං’න්ති.

ඉදං භික්‍ෂුවෙ පඨමං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්‍හ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සසුනවාදා සසුනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

1. උදපාදිං සි මු.

36. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත යැයි (සදහාපී යැයි) කරුණු සතරෙකින් පණවන් (උත්තරවන්) ද, එසේ වූ ශාස්වත දූෂිත ගත් ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඒ හවන් මහණබමුණෝ කුමක් ඇසුරු කොට, කිමෙකැ එල්වා, ශාස්වතදූෂිත ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත යැයි කරුණු සතරෙකින් ලොවට කියා පාත් ද? යත්:

37. මහණෙනි, මෙහි කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ විශීය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (වැර වඩා), උත්සාහය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (උත්සාහ වඩා), යළි යළි විශේෂයෙහි යෙදීමට පැමිණ (පුන පුනා වැර වඩා), නොපමා බවට පැමිණ (එළඹා සිටිය හිතිය නිසා), නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි අනේකවිධ වූ පෙර වූ කද පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ යි: “අසෝ තැනැත්තී, එහි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ තෙක් වයස් සීමාවක් ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දශයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති නිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සිය ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් දහස් ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද, මෙසේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාමගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට නොයෙක් වැදෑරුම් පෙර වූ කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙසේ ධ්‍යානානුභාවයෙන් යුක්ත හෙ තෙමේ දූෂිතහිත වූයේ මෙලෙස නියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ය (සදහාපී ය), වද ය (අප්පල ය හෙවත් කිසිවක් නො උපදවන්නේ ය), ගිරි කුලක් සේ නිශ්චල වැ සිටියේ වෙයි ගැඹුරු වල කැන සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රකිලයක් සේ සචිර වැ සිටියේ වෙයි. ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනව යෙහි. හවයෙන් හවයට හැසිරෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිති. (මහාපාටිපි ආදී) සදහාපී වස්තූන් මෙන් ඒ ආත්මය ද ලෝකය ද සදහාපී වැ විද්‍යමාන ම ය. එසේ (මා) කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම වනාහි විශේෂ වඩා, උත්සාහ වඩා, පුන පුනා වැර වඩා, නොපමා බව නිසා, නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි නොයෙක් වැදෑරුම් පෙර වූ කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබීම. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැනැත්තී, එහි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම. ...ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ... නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද මෙ සේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාම ගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට, නොයෙක් වැදෑරුම් පෙර වූ කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙනුත් මම, යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ද, වද ද, ගිරිකුලක් සේ තහවුරු වැ සිටියේ ද, ඉන්ද්‍ර-කිලයක් සේ නිසල වැ සිටියේ ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනව යෙහා යි, ඒ සත්ත්වයෝ ම හවයෙන් හවයට යෙතැ යි, ඒ සත්ත්වයෝ ම මැරෙතැ යි, මැරී යළි උපදිතැ යි මෙ සේ ආත්මයන් ලෝකයන් පොළොව ආදී නො තැසි පවත්නා වස්තූන්ට සම වැ හැම කල්හි ම විද්‍යමාන යහ යි මෙය දනිමි.”

මහණෙනි, යමක් අරමුණු කොට ඇතැම් මහණබමුණෝ ශාස්වත දූෂිත ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවන් ද, මේ ඒ පලමු කාරණය යි.

38. දුතියෙ ච භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්බ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙචා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනස්සමන්ත්‍ය පටානමන්ත්‍ය අනුයොගමන්ත්‍ය අප්පමාදමන්ත්‍ය සමමාදිනසිකාරමන්ත්‍ය තථා-රූපං චෙතොසමාධිං පුසති යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ-නිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යපීදං: එකමපි සංවට්ඨිවට්ටං දො‘පි සංවට්-ඨිවට්ටානි තිණ්‘පි සංවට්ඨිවට්ටානි චන්තාරු‘පි සංවට්ඨිවට්ටානි පඤ්ච‘පි සංවට්ඨිවට්ටානි දඝ‘පි සංවට්ඨිවට්ටානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවබ්බොත්තා එවංචණණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසු-පරියනෙතා, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවබ්බොත්තො එවංචණණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එව-මාසුපරියනෙතා, සො තතො චුතො ඉධුපපන්තො‘ති.’ ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨාසිට්ඨිනො, තෙව සත්තා සකුචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අඤ්ඤෙව සස්සතිසමං, නං කිස්ස ගෙතු? අනං හි ආනස්සමන්ත්‍ය —පෙ— තථාරූපං චෙතොසමාධිං පුසාමි යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි—සෙය්‍යපීදං: එකමපි —පෙ— දඝ‘පි සංවට්-ඨිවට්ටානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො —පෙ— ඉධුපපන්තො‘ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි, ඉමිනා‘පාහං එතං ජානාමි යථාසස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨා-සිට්ඨිනො, තෙව සත්තා සකුචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අඤ්ඤෙව සස්සතිසමං‘ති.’

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං යානං යං ආගමම යා ආරබ්බ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

39. තතියෙ ච භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්බ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති ?

38. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට ශාසිතදූෂිත වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසිත කොට පණවන් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහ කොට, චියාසී කොට, පුන පුනා වැර වඩා, සමානිසමුප්පුක්ත බව නිසා, සමානිතත්කාරය* නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි අහෝකම්බ වූ පෙර දුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්ත සමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම, එහි මෙ නම් ඇතියෙහි වීම, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙහි වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙහි වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙහි වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමාවක් ඇතියෙහි වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ නම් ඇතියෙහි වීම, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙහි වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙහි වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙහි වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමා ඇතියෙහි වීම, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් සංවතීව්වහියක් ද සංවතීව්වහී දෙකක් ද සංවතීව්වහී තුනක් ද සංවතීව්වහී සතරක් ද සංවතීව්වහී පසක් ද සංවතීව්වහී දශයක් ද, පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නම් ගොන් විසින් උදෙසුම් සහිත කොට, නොයෙක් වැදූරුම් පෙර දුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙබඳු බ්‍රහ්මචාරිත්‍ය ඇති හේ දූෂිතකික වූයේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්කාලික ය, වද ය, ගිරි කුලක් සේ නිසල ය, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ය, ඒ සහකයෝ ම මෙයින් අත් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට හැවිදිත්, මැරෙත්, මැරී උපදිත්, (මහාපාටිච්ඡාදි) සද්කාලික වස්තූන් මෙන් ආත්මය ද ලෝකය ද හැම කල්හි විද්‍යමාන ම ය. “මෙසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: වම් වතාහි උත්සාහ කොට, චියාසී කොට, පුන පුනා වැර වඩා, සමානිසමුප්පුක්ත බව නිසා, සමානිතත්කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා ව පිහිටි කල්හි නොයෙක් වැදූරුම් පෙර දුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන වීම. ..., මෙසේ එක් සංවතීව්වහියක් ද, සංවතීව්වහී දෙකක් ද... සංවතීව්වහී දශයක් ද ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට පෙර දුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙහිත් යම්භේ ආත්මයන් ලෝකයන් සද්කාලික ද, වද ද, ගිරිකුලක් සේ නිසල ද, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ද, ඒ සහකයෝ ම මෙයින් අත් තැනට යෙත් ද, හවයෙන් හවයට හැවිදිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද (මහාපාටිච්ඡාදිය මෙන්) හැම ද ම ඇත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය දනිමි.”

මහණෙනි, සමහර මහණ බමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්ලා ගෙන ශාසිතදූෂිතකික වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසිත කොට පණවන් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

39. තෙවෙනි කාරණයෙහි ද හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා, කීමෙක එල්ලා ගෙන, ශාසිත දූෂිත ගන්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසිත කොට පණවන් ද? යත්:

* සමානිතත්කාරය නි උපායවිනිසකාරය පථවිනිසකාරය. අස්තො සුණ්හනි වුත්තං භාහි. වීකා.

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකථෙවා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ආනප්‍රමේයාය පබානමේයාය අනුයෝගමේයාය අප්‍රමාදමේයාය සමමාමනසිකාරමේයාය නථාරූපං වෙතොසමාධිං පුසති යථාසමානිතෙ විතෙන අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති — සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති විසතිමපි සංවට්ඨවට්ඨාති තිංසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති චන්තාරීසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති “අමුත්‍රාසිං ඵවංනාමො ඵවංගොතෙනා ඵවංචණණො ඵවමාහාරො ඵවංසුඛ-දුක්ඛපට්ඨසංවේදී ඵවමාසුපරියනෙනා. සො තතො පුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.¹ තත්‍රාපාසිං ඵවන්තාමො ඵවබ්‍රොතෙනා ඵවංචණණො ඵවමාහාරො ඵවං-සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී ඵවමාසුපරියනෙනා සො තතො පුතො ඉධුපපනොති.” ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

සො ඵවමාහ: “සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අඤ්ඤෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස තෙතු? අහං හි ආනප්‍රමේයාය —පෙ— නථාරූපං වෙතොසමාධිං පුසාමි යථාසමානිතෙ විතෙන අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි— සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති —පෙ— චන්තාරීසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති ‘අමුත්‍රාසිං ඵවන්තාමො —පෙ— ඉධුප-පනොති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි. ඉමිනා මහං ඵතං ජානාමි: යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අඤ්ඤෙව සස්සතිසමං’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ තතිස්සං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාද සස්සතං අත්තානං ව ලොකා ව පඤ්ඤාපෙනති.

40. වතුඤ්ඤා ව හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ සස්සතවාද සස්සතං අත්තානංඤච ලොකඤච පඤ්ඤාපෙනති?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකථෙවා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා නසාති හොති විමංසී. සො තක්කපරියාහතං විමංසානුවර්තං සයමපටිහානං ඵවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අඤ්ඤෙව සස්සතිසමන්ති.

1. උදපාදි, සි මු.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා, විශ්‍රීය නිසා, පුන පුනා වැර වැඩුම් නිසා, අප්‍රමාදය නිසා, සමාධිමත්තය-කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි නන් වැදූරුම් පෙරු දුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විභ්‍රාත සමාධි-යක් ලබයි. එය (සිහි කරනුයේ) මෙසේ ය: “අසෝ තැන විමි, එහි මෙ නම් ඇතියෙමි විමි, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙමි විමි, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි විමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි විමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි විමි, මෙ තෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි විමි, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි විමි, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙමි විමි, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි විමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි විමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි විමි, මෙ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි විමි, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි සංවච්චිවහි දශයක් ද, සංවච්චිවහි විස්සක් ද, සංවච්චිවහි තිස්සක් ද, සංවච්චි විවහි සතළිසක් දැයි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු දුසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්දකාලිකය, වද ය, ගිරි කුලක් සේ නිසල ය. ඉඳුකිලක් සේ තර ය. ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අන් තැනට යෙති, භවයෙන් භවයට යෙති, මැරෙති, මැරී උපදිති, මහා-පාපිව්‍යාදී ශාසවත වස්තුනට සම ව හැම කල්හි ම ඇත්තාහු ය. මෙසේ මා කියනු යේ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහය නිසා, විශ්‍රීය නිසා, පුන පුනා වැර වැඩුම් නිසා, නොපමා බව නිසා, මනාසේ මෙනෙහි කැරුම් නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු දුසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විභ්‍රාතසමාධියක් ලැබීමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන විමි...එයින් සැව මෙහි උපනිමි’යි සංවච්චිවහි දශයක් ද...සංවච්චිවහි සතළිසක් දැයි මෙ සේ ආකාර සහිත, උද්දේශ සහිත නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු දුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කරුණින් මම යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසවත ද, වද ද, ගිරි කුලක් සේ නිසල ද, ඉඳුකිලක් සේ තර වැ සිටියේ ය, ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අන් තැනට යෙත් ද, භවයෙන් භවයට හැටිදිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද, මහාපාපිව්‍යාදී ශාසවත වස්තූන් හා සම වැ හැම ද ම ඇත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ ශාසවතදූෂට් ඇත්තෝ, යමක් නිසා, යමෙක එල්බෑ ගෙන, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසවත කොට පණවන් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

40. සිවු වන කරුණෙහි ද, භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ගෙන ශාසවතවාදී වූවෝ, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසවත කොට පණවන් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තකී කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තකී කොට, විමසුම් නුවණ පමණින් ම කාරණය මැන “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්දකාලික ය, වද ය, ගිරිකුලක් සේ නිසල ය, ඉඳුරුකිලක් සේ තර වැ සිටියේ ය, ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අන් තැනට යෙත්, භවයෙන් භවයට යෙත්, මැරෙත්, මැරී උපදිත්, මහාපාපිව්‍යාදී ශාසවතනට (සද්දකාලික වස්තූන්හට) සම වැ හැම ද ම ඇත්තාහ”යි මෙසේ තමාගේ හුදු වැටැහීම කියයි.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුත්ථං යං අගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

41. ඉමෙහි බො හෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජුහි. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ
සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ හෙ ඉමෙනෙව චතුති චජුහි එතෙසං වා අඤ්ඤා-
තරෙන නත්ථි ඉතො ඛනිඤ්ඤා.

42. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ‘ඉමෙ බො දිට්ඨිවයානා
එවංගතිනා එවංපරාමවයා එවංගතිනා හවිස්සනති එවංඅභිසම්පරායා’ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච
පජානතං න පරාමසති. අපරාමසතො වස්ස පච්චන්තනඤ්ඤා භිබ්බති
විදිතා. චෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සර-
ණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

43. ඉමෙ බො හෙ භික්ඛවෙ ඛමමා ගමහිරා දුද්දසා දුරභුතොඛා
සනතා පණ්ණිතා¹ අත්තකාවචරා නිජුණා පණ්ණිත වෙදනියා² යෙ තථා-
ගතො සයං අභිඤ්ඤා සචජිකත්වා පච්චෙදෙති යෙහි තථාගතස්ස යථාභුචිට්ඨ-
වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යසා.

පඨමකතාණවාරං

44. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්ච-
අසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජුහි. හෙ ව හොතොනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම
කිමාරබ්භ එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජුහි. ?

2. පනිකා, ම ජ සං.

3. වෙදනියා, ම ජ සං.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණවලුණෝ යමක් නිසා, යමක් ඇරැබෑ, ශාස්වත දෑමට ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවත් නම් මේ ඒ සිටුවන කාරණයයි,

41. මහණෙනි, ශාස්වතදෑමට ගත් ඒ මහණවලුණෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාස්වත කොට පණවත්. මහණෙනි, ශාස්වත දෑමට ගත් යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එකෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මේ සතර කරුණින් පිටත් අන් කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

42. මහණෙනි, මේ දෑමිහු (හෝ දෑමිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්ධාලද්දේ, මෙසේ පරාමාණු වූවෝ, මෙබඳු වූ තීරයාදි විපාකගති ඇත්තෝ වන්තෘත, මෙබඳු පරලොවක් ඇතියෝ වන්තෘත' යි ඒ මේ සතර දෑමට ගතය ම තථාගත තෙමේ නන් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එයන් දනී. එයින් මන්තෙහි වූ (ශිල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥාදශීන භවිඥාඥාන යන මේ) සියල්ලන් දනී. එය දන්නේ, 'මෙය මම දනිමි'යි තෘෂ්ණා දෑමට මත වශයෙන් පරාමිතිය නො කෙරෙයි, එය පරාමිතිය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් වමු සි අසෝ තැන සුව පත් වමු සි සිතනින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇළුණු අන් තොවුවෝ නානාපිඨ දෑමට ගතයට වදිත් ද), තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඥාදය ද ආදීනවය ද ඒ වේදනාවන්ගේ නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දැන, ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව ඉඳුණේ වෙයි.

43. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුන් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුන් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කීයන්ට තැන් කරන්නෝ කීයන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සම්ඥ බුදු කෙනෙකුන් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දැක්ක හැකි වූ, එහෙයින් ම සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ, තනීයෙන් බැස නො ගත හැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

පළමු බණවර යි.

44. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්වත කොට ද එක් කොටසක් අශාස්වත කොට ද කරුණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එසේ වූ ඒකත්‍යශාස්වතික වූ ද ඒකත්‍යඅශාස්වතික වූ ද ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ.

ඒ හවත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ඒකත්‍ය-ශාස්වතික ද ඒකත්‍යඅශාස්වතික ද වූවාහු (එක් කොටසක් සදාකාලික යැ යි ද එක් කොටසක් සදාකාලික නො වේ යැ යි ද යන දෑමට ඇත්තාහු) ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්වත යැ යිත් එක් කොටසක් අශාස්වතයැ යිත් නිසා සතර කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

45. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාචි කරහචි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්වසෙත අයං ලොකො සංවට්ඨති. සංවට්ඨමානෙ ලොකෙ යෙභ්‍රයෙයන සත්තා ආභස්සරස්ථත්තනිකා භොනති. තෙ තස්ථ භොනති මනොමයා පිතිහකෙඛා සයමපභා අනතලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝ-මද්ධානං තිට්ඨන්ති.

හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාචි කරහචි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්වසෙත අයං ලොකො විවට්ඨති. විවට්ඨමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්ම-විමානං පාදානවති. අපඤ්ඤාතරො සත්තො අයුක්ඛයා වා පුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨිතා සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජති. සො තස්ථ හොති මනොමයො පිතිහකෙඛා සයමපභා අනතලික්ඛවරො සුභට්ඨාසි චිරං දීඝ-මද්ධානං තිට්ඨති. තස්ස තස්ථ එකකස්ස දීඝරත්තං නිබ්බුසිත්තං අනභි-රති පරිතස්සනා උපපජ්ජති: ‘අහො වත අඤ්ඤාපි සත්තා ඉත්ථත්තං ආගචෙජ්ජස්සන්ති’. අප අඤ්ඤාතරෙපි සත්තා අයුක්ඛයා වා පුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨිතා බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සභව්‍යතං. තෙපි තස්ථ භොනති මනොමයා පිතිහකෙඛා සයමපභා අනත-ලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමද්ධානං තිට්ඨන්ති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සත්තො පඨමං උපපන්නො තස්ස එවං හොති: ‘අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤාදඤ්ඤාසො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිම්මානා සෙට්ඨා සජ්ජා¹ වසී පිතා භූත-භව්‍යානං. මයා ඉමෙ සත්තා නිම්මිතා, තං කිස්ස හෙතු? මමං හි පුබ්බෙ එතදහොසි: අහො වත අඤ්ඤාපි සත්තා ඉත්ථත්තං ආගචෙජ්ජස්සන්ති. ඉති මමඤ්ච² මනොපණ්ඨි. ඉමෙ ව සත්තා ඉත්ථත්තං ආගතා’ති. යෙපි තෙ සත්තා පච්ඡි උපපන්නා³ තෙසමපි එවං හොති: අයං ඛො භවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤාදඤ්ඤාසො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිම්මානා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානං. ඉමිනා මයං භොතා බ්‍රහ්මිණෝ නිම්මිතා, තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි මයං අදදසාම ඉධ පඨමං උපපන්නං, මයං පනම්හා පච්ඡි උපපන්නා’ති.

1. සංජ්ජා. PTS.

2. මම ව. මජ්ඣ.

3. උපපන්නා. ඩී ඩී. 1.

45. මහණෙනි, දික් කලක් ඇවෑමෙන් කිසි සමයෙක මෙලොව නැවත නස්නේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. එසේ ලොව නැසෙන කල්හි සත්ත්‍ව බෙහෙවින් ආහස්සර බබලොවැ උපදින්නෝ වෙති. ඔහු එහි ධ්‍යානවිත්ත බලයෙන් උපන්නෝ වෙති, ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙති, කුමු ම බැබළෙන්නෝ වෙති, අහසෙහි හැසිරෙන්නෝ වෙති, සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලඳ සිටින්නෝ වෙති. එහි ඔහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටිත්.

මහණෙනි, දික් කලක් ඉක්මිමෙන් කිසි සමයෙක මෙලොව නැවත හට ගන්නේ නම් එ සේ වූ කාලයෙක් වෙයි. එසේ ලොව හට ගන්නා කල්හි සිස් බබ්බිමනෙක් පහළ වෙයි. එ කල්හි එක්තරා සත්ත්වයෙක් ආශ්‍ර ගෙවී යෑමෙන් හෝ පින් ගෙවී යෑමෙන් ආහස්සර බබ ලොවින් සැව ඒ සිස් බබ්බිමනෙහි උපදී. හෙ තෙමේ එහි ධ්‍යාන සිතින් උපන්නේ ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තේ වෙයි. සිය සිරුරු එළියෙන් ම බබළන්නේ වෙයි, ආකාශවාරී වෙයි, සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ ඇති වැ සිටින්නේ වෙයි. හේ එහි ඉතා බොහෝ කලක් සිටියි. එහි ඔහු හුදෙකලා වැ බොහෝ කලක් වුසු හෙයින් ‘අන් සත්ත්‍ව ද මේ අත්ඛවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි ප්‍රාථිනාවෙන් තෘෂ්ණාවෙන් ඔහුට පහළ වෙයි. ඉක්බිති එක්තරා සත්ත්ව කෙනෙක් ද ආශ්‍ර ගෙවීමෙන් හෝ පින් ගෙවීමෙන් හෝ ආහස්සර ලොවින් සැව ඒ බබ්බිමනට, ඔහුගේ සත්භාවයට පැමිණෙත්. ඔහු ද එහි ධ්‍යානමනසින් උපන්නෝ ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙත්, ස්වයම්ප්‍රභ වෙත්, ආකාශවාරී වෙත්, සිත්කළු උයන් විමන් ආදියෙහි සිටින්නෝ (නොහොත් සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලඳ සිටින්නෝ) වෙත්. ඔහු එහි ඉතා දික් කලක් සිටිත්. මහණෙනි, එහි යම් සත්ත්වයෙක් පළමු වැ උපන්නේ ද, ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “මම බ්‍රහ්ම වෙමි, මහා-බ්‍රහ්ම වෙමි, අන් හැම මැඩ පවත්වා සිටින්නෙමි වෙමි, අනුන් විසින් නො මඩනා ලද්දෙමි වෙමි, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි, සියල්ලන් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි, ඊශ්වර වෙමි, කතී වෙමි, මවත්තා වෙමි, ලොවට උත්තම වෙමි, ලොව සකස් කරන්නා වෙමි, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තෙමි, උපන්නවුන්ගේ ද උපදිනවුන්ගේ ද පියා වෙමි. මා විසින් මේ සත්ත්වයෝ මවන ලදහ. ඒ (එසේ සිතනුයේ) කවර හෙයින්? යත්: ‘අන් සත්ත්ව කෙනෙකුත් මෙහි මේ අත්ඛවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි පූජීයෙහි මට මේ සිත පහළ විය. මෙසේ වෑහේ ප්‍රාථිනාව ද විය. මේ සත්ත්වයෝත් මගේ ඒ ප්‍රාථිනාව අනු ව මේ අත්ඛවට අ.හ” යනු සි. යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පසු වැ උපන්නෝ ද ඔවුනට ද මේ සිත වෙයි. ‘මේ භවත් තෙමේ බ්‍රහ්ම ය, මහා-බ්‍රහ්ම ය, අනුන් මැඩා පවත්වා සිටින්නා ය, අනුන් විසින් නො මැඩුණේ ය, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නේ ය, ලොව තමා වශයෙහි පවත්වන්නේ ය, ඊශ්වර ය, කර්තෘ ය, නිමිත්තා ය, උත්තමයා ය, ලොව සකස් කරන්නා ය, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තා ය, උපන් උපදනා සියල්ලන් ගේ පියා ය. මේ භවත් බබ්බු විසින් අපි මවන ලද්දෙමෝ වමු. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහු වනාහි අපට පළමු ව මෙහි උපන්නහු අපි දුටුවමු. අපි වනාහි පසු වැ උපන්නමිහ” යනු සි.

46. තනු හිකඩවෙ යො සො සහෙනා පඨමං උපපන්නො, සො දීඝායු-
කතරො ව හොති චන්ද්‍රජවන්තතරො ව මහෙසකඩ්දිවගොති. යෙ පන ගෙ
සත්තා පච්ඡි උපපන්නා, තෙ අප්පායුකතරා ව හොන්ති දුබ්බසුඤ්ඤතරා ව
අප්පෙසකඩ්දිවගොති. ථානං බො පහෙනං හිකඩවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො
සහෙනා තමසා කායා චචිකා ඉන්ද්‍රියානං ආගමන්ති.

ඉන්ද්‍රියානං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො ආත්මානුමානං පරිනිවෘත්තියං අනුයොග-
මකිය අප්පමාදමකිය සම්මාමිත්තිකාරමකිය තථාරූපං චෙතොසමාධිං
චුස්සති යථා සමාහිතෙ විහෙත තං පුබ්බන්තිවාසං අනුස්සරන්ති, තෙනා පරං
නානුස්සරන්ති. සො ඵවමාහ:

‘යො බො සො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදසො
වසවන්ති ඉස්සරො කතතා නිමමිතා සෙට්ඨො සජ්ජිතා වසී ජිතා භුත-
හව්ශානං, සෙන මයං තොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, සො නිවෙවා ධුමො
සස්සතො අවිපරිණාමධිවෙවා සස්සතිසමං වාපෙව ථස්සන්ති. යෙ පන මයං
අනුමතා තෙන හොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, තෙ මයං අනිවෙවා අධ්වවා
අප්පායුකා චවන්ධමමා ඉන්ද්‍රියානං ආගතා’ති.

ඉදං හිකඩවෙ පඨමං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රහ්මණා ඵකච්චසස්සන්තිකා ඵකච්චඅසස්සන්තිකා ඵකච්චං සස්සන්තං ඵකච්චං
අසස්සන්තං අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.

47. දුතියෙ ව පන නොතා සමණබ්‍රාහ්මණා නිමාගමම නිමාරබ්භ
ඵකච්චසස්සන්තිකා ඵකච්චඅසස්සන්තිකා ඵකච්චං සස්සන්තං ඵකච්චං අසස්සන්තං
අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති ?

46. මහණෙනි, එහි යම් සත්‍යයෙක් පලමු වැටුපත්තේ ද, හේ සෙස්සනට වඩා දීඝියුෂ්ණ වෙයි, සෙස්සනට වඩා වණ්ණිවත් වෙයි, සෙස්සනට වඩා මහායශස් ඇත්තේ වෙයි. යම් කෙනෙක් වනාහි පසු වැටුපත්තේ ද ඔහු පලමු උපත්තනුට වඩා මන්දයුෂ්ණ ද වෙති, ඔහුට වඩා වණ්ණයෙන් හීන ද වෙති, ඔහුට වඩා අල්පයශස් ඇත්තේ ද වෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඔවුන් අතුරෙන් කිසි සත්‍යයෙක් ඒ බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත්ඛවට පැමිණේ ය යන කාරණයෙක් ඇද්ද මෙය විද්‍යමාන ය. (වත එකෙක). එසේ හේ මේ මිනිසත්ඛවට ආයේ ම ගිහි ගෙයින් පැවිදි බිමට වදී. ගිහි ගෙයින් පැවිදි බිමට වන්නේ ම, හේ උත්සාහ වඩා වැර වඩා පුන පුනා වැයම් කොට නොපමා බව නිසා බ්‍රවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි මෙයින් පෙර වූ ජාතිය සිහි කෙරේ ද, එයින් ඔබ්බෙහි සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ විතසමාධියක් ලබයි. හෙ තෙම මෙසේ කියයි: “යම් ඒ භවත් බ්‍රහ්මයෙක් මහාබ්‍රහ්ම ද, අනුත් මැඬ පවත්-වන්නේ ද, ඊශ්වර ද, කාරක ද, නිමාපක ද, උත්තම ද, ලොව සකස් කරන්නේ ද, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තේ ද, උපනුන්භවත් උපදනා-වුන්භවත් පිතෘ ද, යම් භවත් මහබඹක්හු විසින් අපි මවන ලද්දේ ද, ඒ මහබඹ තෙමේ නිත්‍ය ය, ධ්‍රැව ය (නො මැරෙන්නේ ය), සද්‍යකාලික ය, නොවෙනස් වන සවතාව ඇත්තේ ය, මහාපෘථිවි ආදී ශාශ්වත වස්තූන් හා සම වැ එසේ ම නොවෙනස් වැ සිටින්නේ ය. යම් බඳු අපි ඒ භවත් බඹහු විසින් මවන ලද්දේ ද, ඒ අපි අනිත්‍යයමහ, අධ්‍රැවයමහ, අල්පා-යුෂ්ණයමහ, මැරෙන ස්වභාවය ඇත්තමහ, එ බැවින් බඹ ලොවින් සැව මෙහි මේ මිනිසත්ඛවට ආමිහ” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැවැ ඇතැම් මහණ බමුණෝ එකත්‍ය-ශාශ්වතිකත් ඒකත්‍යඅශාශ්වතිකත් වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වත කොටත් එක් කොටසක් අශාශ්වත කොටත් පණවත් නම්, මේ ඒ පලමු කාරණය යි.

47. දෙවෙනි කාරණයෙකින් — පින්වත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කිමෙක එල්බැ ඒකත්‍යශාශ්වතික ද ඒකත්‍ය අශාශ්වතික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වතත් එක් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් ද? යත්:

සත්ති භික්ඛවෙ බිඛ්ඛාපදෙසිකා නාම දෙවා, තෙ අතිවෙලං හස්ස-
බිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්ම-
සමාපන්නානං විහරන් සති මුස්සති. සතිසා සමෙමාසා තෙ දෙවා තමනා
කායා චචන්ති.

යානං බො පනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤානරො සතෙනා
තමනා කායා චිච්ඡා ඉත්තනං ආගමජිති. ඉත්තනං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො
ආනසමඤ්ඤාය පධානමඤ්ඤාය අනුයොගමඤ්ඤාය අපමාදමඤ්ඤාය සමමාමනසි-
කාරමඤ්ඤාය තථාරූපං චෙතොසමාගිං. එසති යථාසමාහිතෙ විතෙන තං
පුබ්බතිවාසං අනුස්සරති, තතො පරං නානුස්සරති.

සො එමමාන: යෙ බො තෙ භොනෙනා දෙවා න බිඛ්ඛාපදෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න
අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නානං විහරන් සති න මුස්සති,
සතිසා අසමෙමාසා තෙ දෙවා තමනා කායා න චචන්ති, නිච්චා ධුමා හස්සනා
අච්චරිණාමධම්මා සස්සතිසමං තප්ථව යස්සන්ති. යෙ පන මයං අනුමින
බිඛ්ඛාපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නා විහරිමහ.
තෙසං නො අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නානං විහරන් සති
මුස්සති. සතිසා සමෙමාසා එවං මයං තමනා කායා චුතා අතිච්චා අඤ්ඤා
අප්පාසුකා චචන්තිධම්මා ඉත්තනං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං යානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රහ්මණො එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.

48. තතියෙ ම භොනෙනා සමණබ්‍රහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං
අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි ?

සත්ති භික්ඛවෙ මහොපදෙසිකා නාම දෙවා, තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤා-
මඤ්ඤං උපතිජ්ඣායන්ති. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපතිජ්ඣායන්තා,
අඤ්ඤාමඤ්ඤාමහි විතනාති පද්ධසෙන්නි. තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාමහි පද්ධමිවිතනා
කිලනනකායා කිලනනවිතනා, තෙ දෙවා තමනා කායා චචන්ති.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මචාරයෙහි නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත්තා. ඔහු ආභාර-
පන්තකාලය ඉක්මවා මෙවුන්දමිනි ද කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහි ද
සෙදුරුණේ වැ වෙසෙත්. බොජුන් ගන්නා කාලසීමාව ද ඉක්මවා මෙවුන්-
දමිනි ද කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහි ද ඇලෙන සවනාවයට පැමිණ වසන
ඔවුන්ගේ බොජුන් ගැන්වෙහි සිති නැති වේ. එසේ සිති නැති වීමෙන්
ඒ දෙවියෝ ඒ දේවතිකායයෙන් ව්‍යුහ වෙත්.

මෙසේ වූ එක්තරා සන්තියෙක් ඒ දේවතිකායයෙන් සැව මේ
මිනිස්වට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ඇති එකෙක. එසේ මේ
මිනිසත්වට පැමිණියා වූ ම හේ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වේ. පැවිදි
වූයේ ම උත්සාහ වඩා, වැර වඩා, පුනපුනා වැර වඩා, එලෙස සිටි සිතිය
වඩා, නුවණ වඩා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි ඒ
පෙර අත්ව ව සිති කෙරේ ද, එයින් යට සිති නො කෙරේ ද, එබඳු වූ
චිත්තසමාධියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙව් කෙනෙක් බ්‍රහ්මචාරයෙහි
නො වෙත් ද, ඔහු බොජුන්වෙලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිනිත් කාසික
වාචසික ක්‍රියායෙහිත් ඇලෙන සවනාවයට පැමිණියෝ වැ නො වෙසෙත්.
එසේ වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිනිත් සෙසු කාසික වාචසික ක්‍රියායෙහිත්
ඇලෙන සවනාවයට පැමිණ නො වසන ඔවුනට බොජුන් ගැන්වෙහි සිති
නැති නො වේ. එසේ සිති නැති නොවනුයෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේව-
තිකායයෙන් ව්‍යුහ නො වෙත්. ඔහු නිත්‍ය හ. ඒකාන්ත හ. සදකාලික හ.
නො පෙරළෙන සුලු හ. ශාශ්වතීන්ට (පැවිසි ආදි සදකාලික වස්තූන්ට)
සම වැ එසේ ම සිටිනා යම් බඳු වූ අපි වනාහි බ්‍රහ්මචාරයෙන් ද, ඒ
අපි වේලාව ඉක්මවා හිමිකාරත්වයට පැමිණියෝ වැ වුසුමෝ ද, වේලාව
ඉක්මවා හිමිකාරත්වයට පැමිණියෝ වැ වසන ඒ අපට බොජුන් ගැන්වෙහි
සිති නැති විය. සිති නැති වීමෙන් මෙසේ අපි ඒ දිව්‍යතිකායයෙන්
ව්‍යුහ වුවමෝ එ හෙයින් ම අනිත්‍ය වුවමෝ අවුට වුවමෝ අල්පායුෂක
වුවමෝ මැරෙන සවනාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්වට පැමිණියමහ”
යනු සි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක එල්බූ ඇතැම් මහණ්ටුණෝ
ඒකත්‍යශාශ්වතික ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන්
එක් කොටසක් ශාශ්වත ද එක් කොටසක් අශාශ්වත ද කොට පණවත්
නම්, මේ ඒ දෙවෙති කාරණය සි.

48. නෙවෙති කරුණෙහි ද - පින්වත් මහණ්ටුණෝ කුමක් උදෙසා
කුමක් ඇරැඳූ ඒකත්‍යශාශ්වතික ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතික ද වූවෝ ආත්මයන්
ලෝකයන් කොටසක් ශාශ්වත වශයෙනුත් කොටසක් අශාශ්වත වශයෙනුත්
පණවත් ද ? යත්:

මහණෙනි, පන්තකාලයෙහි නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත්තා. ඔහු නිසිණ
සිහින් බොහෝ වෙලා උනුත් බලත්. ඔහු නිපුණු සිහින් උනුත්
බලන්නෝ, උනුත් කෙරෙහි හිත් දුමින කෙරෙත්. මෙසේ උනුත්
කෙරෙහි දුමින කළ සිත් ඇති ඔහු (එ හෙයින් ම) මිරිකුණු කය
ඇත්තෝ මිරිකුණු සිත් ඇත්තෝ ඒ දේවතිකායයෙන් ව්‍යුහ වෙත්.

ථානං බො පනෙනං භික්ඛවෙ පිජුති යං අඤ්ඤානරො සවෙනා නමහා කායා ච්චික්ඛා ඉජ්ඣනං ආගච්ඡති. ඉජ්ඣනං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ආගරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො ආතප්පමකිය පට්ඨානමකිය අනුප්පයාගමකිය අප්පමාදමකිය සමමා- මනසිකාරමකිය නථාරූපං වෙතොසමාධිං පුස්සති යථාසමාහිතෙ විවහා- නං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති.

සො ඵචමාන: යෙ බො තෙ භොජනො දෙවා න මනොපද්දෙසිකා, තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තො අඤ්ඤමඤ්ඤමහි අප්පද්ධංචිහනා අනිලනන- කායා අනිලනනචිහනා. තෙ දෙවා නමහා කායා න චවන්ති නිච්චා ධ්‍රුවා සංස්සනා අවිපරිණාමධම්මා සංස්සතිසමං තප්ථව ධංස්සන්ති. යෙ පන මයං අනුමහ මනොපද්දෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣාසිමහ. තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තො අඤ්ඤමඤ්ඤමහි¹ චිහනාති පද්දෙසිමහ. තෙ මයං අඤ්ඤමඤ්ඤමහි පද්ධංචිහනා කිලනනකායා කිලනනචිහනා ඵලං නමහා කායා චුතා අනිච්චා අද්ධුමා අප්පාසුකා චචනධම්මා ඉජ්ඣනං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සනං ඵකච්චං අසංස්සනං අනාගාතඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ පඤ්ඤාපෙනති.

49. වතුඤ්ඤ ඵ භොජනො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සනං ඵකච්චං අසංස්සනං අනාගාතඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා නාහංඤි භොති විමංඝී. සො තක්කපරිධාකනං විමංසානුවරිතං සයමපටිහානං ඵචමාන: යං බො ඉදං චුච්චති වකඛුනති'පි සොනානති'පි සාණං'ති'පි කායො'ති'පි, අයං අනතා අනිච්චො අද්ධුමො අසංස්සතො විපරිණාමධම්මො. යං ච බො ඉදං චුච්චති විතතනති වා මනො'ති වා විඤ්ඤාණනති වා අයං අනතා නිච්චො ධ්‍රුවො සංස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සංස්සතිසමං තප්ථව ධංස්සන්ති නි.

ඉදං භික්ඛවෙ වතුඤ්ඤ ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සනං ඵකච්චං අසංස්සනං අනාගාතඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ පඤ්ඤාපෙනති.

1. අඤ්ඤමඤ්ඤං. සිවු.

එක්තරා සහකරුන් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත්ථවට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කාරණය ඇති එකෙකි. එසේ හේ මේ මිනිසත්ථවට පැමිණියේ ම ගිහිගෙන් නික්මා පැවිදිබිමට පැමිණේ. පැවිදිබිමට පැමිණි හෙතෙමේ උත්සාහය නිසා වීර්යය නිසා නැවත නැවත වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම්සේ සිත මොනවට පිහිටි කල්හි ඒ පෙර අත්බව සිහි කෙරේ ද, එසින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එබඳු වූ විභවසමාධියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙව් කෙනෙක් මනෝපද්දෙසික නො වෙත් ද, ඔහු බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් නො බලත්. ඉතා බොහෝ වේලාවක් කිපිසිතින් උනුත් නො බලන ඔහු උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගනිත්. උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගත් ඔහු කලාන්ත නො වූ කය ඇත්තෝ, කලාන්ත නො වූ සිත් ඇත්තෝ, ඒ දිව්‍ය නිකායයෙන් ව්‍යුත නො වෙත්. යම් බඳු වූ අපි වනාහි මනෝපද්දෙසික වූවු ද, ඒ අපි ඉතා බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් බැලුමින. ඒ අපි බොහෝ වේලා උනුත් කිපි සිතින් බලන්නමෝ උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා ගනුමින. ඒ අපි උනුත් කෙරෙහි රිදුවා ගත් සිත් ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ කය ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ සිත් ඇත්තමෝ මෙසේ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වූවමෝ (එහෙයින් ම) අනිත්‍යයමින. අඛ්‍රියයමින. අල්පායුෂ්කයමින. මෑරෙන සාවතය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්ථවට ආමින” යනු සි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාශවනික ද ඒකත්‍යඅශාශවනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශවන ද එක් කොටසක් අශාශවන ද කොට පණවත් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය සි.

49. මහණෙනි, සහර වන කරුණෙහි - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාශවනික ද ඒකත්‍යඅශාශවනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශවන කොටත් එක් කොටසක් අශාශවන කොටත් පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තඤ්චිකා කාරත්තේ වෙසී, අයෝනිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙසී. හේ තඤ්චිකා කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවා පැවැති, තමාගේ හුදු වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “ඇස යැ සි ද කණ යැ සි ද දිව යැ සි ද කය යැ සි ද කියා මේ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය අනිත්‍ය ය, අඛ්‍රිය ය, අශාශවන ය, පෙරළෙනසුලු ය. සිත ය කියා හෝ මනස ය කියා හෝ විඤ්ඤය කියා හෝ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය වනාහි නිත්‍ය ය, ඛ්‍රිය ය, ශාශවන ය, නොපෙරළෙනසුලු ය, (මහාපාටිච්ඡාදි) සද්කාමික වස්තූන් හා සම වැ එසේ ම නො වෙනස් වැ සිටුනේ ය” යනු සි.

මහණෙනි, යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාශවනික ද ඒකත්‍ය අශාශවනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශවන කොට ද එක් කොටසක් අශාශවන කොට ද පණවත් නම්, මේ ඒ සහරවන කාරණය සි.

ඉමෙ හි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසස්සනිකා එකච්චඅසස්සනිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං අනනානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ජති.

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසස්සනිකා එකච්චඅසස්සනිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං අනනානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුති චජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤානරොතං තඤ්ච ඉතො ඛතිද්ධා.

50. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එචං ගතිනා එචං පරාමට්ඨා එචංගතිකා භවිස්සනති එචංඅභිසමපරායා”ති. තං ච තථාගතො පජනාති. තතො ච උත්තරිතරං පජනාති. තං ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො වස්ස පච්චතනංයෙව නිබ්බුති විදිනා. චෙදනානා සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිනා අනුපාදා මිත්‍රතො භික්ඛවෙ තථාගතො.

51. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබ්බොධා සන්තා පණීතා අතකකාච්චරා නිජුණා පණ්ණිවෙදනියා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ච පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූච්චං චණ්ණං සම්මා චදමානා චදෙය්‍යං.

52. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යො වා බ්‍රාහ්මණො අනනානනිකා අනනානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ජති. තෙ ච භොතො සමණ්‍යො බ්‍රාහ්මණො කිමාගමම කිමාරබ්බ අනනානනිකා අනනානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ජති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිය පඩානමනිය අනුසොගමනිය අප්පමාදමනිය සම්මාමනසිකාරමනිය තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසති යථාසමාහිතෙ විතො අනතසඤ්ඤී ලොකසමිං විහරති. සො එවමාහ: “අනතවා අයං ලොකො පරිච්චුමො. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතප්පමනිය -පෙ- තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ විතො අනතසඤ්ඤී ලොකසමිං විහරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජානාමි: යථා අනතවා අයං ලෙ කො පරිච්චුමො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ්‍යො බ්‍රාහ්මණො අනනානනිකා අනනානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාශවතික ද ඒකත්‍යඅශාශවතික ද වූවෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශවත ද එක් කොටසක් අශාශවත ද කොට පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ යම් බමුණුකෙනෙක් හෝ ඒකත්‍යශාශවතික ද ඒකත්‍යඅශාශවතික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශවත ද එක් කොටසක් අශාශවත ද කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක් කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මෙයින් පිටත් අත් කරුණෙක් නැත.

50. මහණෙනි, ‘මේ දූෂටකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමගීනය කරන ලද්දේ මෙබඳු තීරයාදි විපාකගති ඇත්තෝ වෙත්, මෙබඳු පරලොචි ඇතියෝ වෙත් යැ’ යි මේ සතර දූෂටිගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ල ද දැනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම් දනිමි’ යි ඒ දුන්න තෘෂණා දූෂටි මාන වශයෙන් පරාමගීනය නො කෙරෙ යි. එය පරාමගීනය නො කරන්නා වූ ඔහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (සුව ඇති තැන් පතපතා අන්‍යනිවිකයෝ නානාදූෂටිගතයට පිවිසෙත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ චේදනාවන්ගේ උපත ද නැස්ම ද රසය ද දෙස ද නික්මුම ද ඇති සැටි දැන උපාදාන රහිත වෑ මිදුණේ වෙයි.

51. මහණෙනි, තථාගත බුදුරජ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට පවසා නම්, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම භුණ කියන්නට නැත් කරන්නෝ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන කියන්නෝ නම්, මේ වනාහි ගැඹුරු වූ දුර්දශී වූ දුරනුබෝධ වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ සියුම් වූ පණ්ණිතවේදනීය වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

52. මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ලොව කෙළවරක් ඇති- නැතිබව පිළිබඳ උපද්‍රව ගත් දූෂටි ඇත්තෝ, කරුණු සතරෙකින් ලොවෙහි අත්තය හෝ අන්තය පණවත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අන්තානන්තකවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලොවැ අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, වෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා විශතිය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා අප්‍රමාදය නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අන්ත- සංඥී වෑ වෙසේ නම්, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබී. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අන්තවත් ය, භාත්පසින් ම වට ය.* ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම් වනාහි උත්සාහය නිසා ... යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අත්තසංඥී ව වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබීම. මේ කරුණින් මෙලොව යම්සේ අත්තවත් ද, භාත්පසින් වට ද, එසේ මෙය මම් දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණ බමුණෝ අන්තා- නන්තකදූෂටි ඇත්තෝ ලොවෙහි අන්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ පලමු වන කාරණය යි.

*. පරිවූම (පරිවර්තමත්)=වටින් ම මාගිය ඇත්තේ යනු පද්‍ය යි. එයින් ‘සසීමය, වට ය’ යන අදහස ලැබේ.

53. දුතියෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාහමණා කිමාගමම කිමාරබ්භ අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනස්සමන්තය පටිනම්මන්තය අනුසොගම්මන්තය අස්සමාදම්මන්තය සම්මාමනසිකාරම්මන්තය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චූසති, යථාසමාහිතෙ විතො අනන්තසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අනනො අයං ලොකො අපරියනො. යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා එවමාහංසු: අනනවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමෝති, තෙසං මුසා, අනනො අයං ලොකො අපරියනො. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආනස්සමන්තය -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං චූසාමි යථාසමාහිතෙ විතො අනන්තසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි යථා අනනො අයං ලොකො අපරියනොති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

54. තතියෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාහමණා කිමාගමම කිමාරබ්භ අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනස්සමන්තය පටිනම්මන්තය අනුසොගම්මන්තය අස්සමාදම්මන්තය සම්මාමනසිකාරම්මන්තය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චූසති, යථාසමාහිතෙ විතො උද්ධමධො අනන්තසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරති තිරියං අනන්තසඤ්ඤි. සො එවමාහ: “අනනවා ව අයං ලොකො අනනො ව. යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා එවමාහංසු: ‘අනනවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමෝති, තෙසං මුසා. යෙ’පි තෙ සමණ්‍යාහමණා එවමාහංසු: ‘අනනො අයං ලොකො අපරියනො’ති, තෙසමපි මුසා. අනනවා ව අයං ලොකො අනනො ව. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආනස්සමන්තය -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං චූසාමි යථාසමාහිතෙ විතො උද්ධමධො අනන්තසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරාමි තිරියං අනන්තසඤ්ඤි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි: යථා අනනවා ව අයං ලොකො අනනො” වාහි.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

55. චතුත්ථෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාහමණා කිමාගමම කිමාරබ්භ අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

53. දෙවෙනි කරුණෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක ඵල්බෑ අන්තරාත්මිකදූෂි ගත්තෝ ලොවෙහි අන්තරාත්මිකය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් (ධ්‍යානයෙකින්) සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්තසංඝී වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ චිත්තසමාධියක් උපදවයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අනන්ත ය, අපරිසන්ත ය. යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් ‘මේ ලෝකය කෙළවරක් ඇත්තේ ය. හාත්පසින් වට යැ’ යි මෙසේ කිහු ද, ඔවුන්ගේ කීම බොරු ය. මේ ලෝකය අනන්ත ය, අපරිසන්ත ය. කවර හෙයින්? යත්: මම් වතාහි උත්සාහය නිසා... යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්තසංඝී වෑ වෙසෙමි ද, එබඳු වූ චිත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ අනන්ත ද අපරිසන්ත ද, මම මේ කාරණයෙන් මෙය එසේ දකිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තරාත්මිකදූෂි ගත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ අන්තරාත්මිකය පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

54. මහණෙනි, තෙවෙනි කරුණෙහි ද - මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්තරාත්මිකදූෂි ඇත්තෝ ලොව අන්තරාත්මිකය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා චිරය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි, ‘ලොවෙහි උභින් යටින් කෙළවරක් ඇතැ’ යි සංඥ ඇති වෑ, එහෙත් ‘ලොවෙහි සරසින් කෙළවරක් නැතැ’ යි යන සංඥ ඇති වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ චිත්තසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව කෙළවරක් ඇත්තේ ද කෙළවරක් නැත්තේ ද වේ. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් ‘මෙලොව කෙළවරක් ඇත්තේ ය, වට යැ’ යි කිහු ද, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් වතාහි ‘මෙ ලොව කෙළවරක් නැත්තේ ය. සීමාවක් නැත්තේ යැ’ යි කිහු ද, ඔවුන්ගේ වචන ද හිස් ය. මේ ලොව අන්තවත් ද අනන්ත ද වේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම් වතාහි උත්සාහ වඩා, චිරය වඩා... යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කල්හි ලොවෙහි උභින් යටින් කෙළවරක් ඇතැ යි ද සරසින් කෙළවරක් නැතැ යි ද යන සංඥ ඇති වෑ වෙසෙමි ද, එසේ වූ චිත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ කෙළවරක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද, මේ කාරුණීන් එසේ මෙය මම් දකිමි.” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තරාත්මිකදූෂි ගත්තෝ ලෝකයේ අන්තරාත්මිකය පණවත් ද, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

55. සිවුවන කාරණයෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්තරාත්මිකදූෂි ගත්තෝ ලොවේ අන්තරාත්මිකය පණවත් ද? යත්:

96. භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තිකාති හොති විමංසි. සො තකකපරියානනං විමංසානුවරිතං සයමපටිනානං එවමාහ: “තෙවායං ලොකො අනන්තවා න පනානන්තො. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානංසු: ‘අනන්තවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානංසු: ‘අනන්තො අයං ලොකො අපරියන්තො’ති, තෙසමපි මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානංසු: ‘අනන්තවා ච අයං ලොකො අනන්තො වා’ති තෙසමපි මුසා. තෙවායං ලොකො අනන්තවා න පනානන්තො”ති.

9෭. භික්ඛවෙ චතුස්ථං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

56. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුහි වජ්ජිති. යෙ හි කෙච්ඡි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අනානානනිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුහි වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නස්ස ඉතො ඛහිතො.

57. නසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිධර්මානා එවං ගහිතා එවං පරාවට්ඨා, එවංගතිකා හවස්සනති එවං අභිසම්පරායා”ති. තඤ්ඤා තථාගතො පජානාති, තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ඤා පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදිතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුහෙතා භික්ඛවෙ තථාගතො.

58. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණා අතකකාචවරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයා අභිඤ්ඤා සම්මතභාවා පවෙදෙති, යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූතං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බ්‍රමණෙක් හෝ තර්ක කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තර්ක කළ, විමැසුම්කළ පමණින් ම මැන ගන්නා ලද සිය වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “මෙ ලොව අන්තයක් (කෙළවරක්) ඇත්තේත් නො වෙයි. අන්තයක් නැත්තේත් නො වෙයි. යම් මහණබමුණකෙකුගේ ‘මෙ ලොව අන්තවත් ය, වට යැ’ යි කියන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙකුගේ ‘මෙ ලොව අන්තයක් නැත්තේ යැ’ යි, කොණක් නැත්තේ යැ’ යි කිහු නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙකුගේ ‘මෙ ලොව අන්තවත් ද වේ, අන්තය ද වේ’ යැ යි කියන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. මෙ ලොව අන්තයක් ඇත්තේත් නො වේ ම ය. අන්තයක් නැත්තේත් නො වේ ම ය” යනුයි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තානන්තික වූවෝ ලොවේ අන්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ සිටුවන කාරණයයි.

56. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අන්තානන්තික දූෂිට් ගත්තෝ මේ සතර කරුණින් ලෝකයේ අන්තානන්තය පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණකෙකුගේ හෝ බ්‍රමණකෙකුගේ හෝ අන්තානන්තික දූෂිට් ගත්තෝ ලෝකයේ අන්තානන්තය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කි සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තර කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කි කරුණෙක් එයට නැත.

57. මහණෙනි, “මේ දූෂිට් හෝ දූෂිට්කාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමාණු වූවෝ මෙබඳු නිරයාදිවිපාකයන් ඇත්තෝ වන්නාහ. මෙබඳු වූ පරලොච ඇතියෝ වන්නාහ” යි තථාගත තෙමේ ඒ මේ සතර දූෂිට්ගතය ම නන් අයුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී. එයින් මත්තෙහි වූ (ශිල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති භූතාදශීන සම්භූතාභූත යන මේ) සියල්ලන් දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මව් දනිමි’ යි කාමණ දූෂිට් මාන වශයෙන් ඒ දැනීම පරමශීනය නො කෙරෙයි. එය පරමශීනය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුච පත් වමු යි, අසෝ නැත සුච පත් වමු යි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අන්තොවූවෝ නානාවිබදූෂිට්-ගතනයට වදිත් ද,) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දැන උපාදාන රහිත වැ මිදුණේ වෙයි.

58. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුන් පරෝපදේශ රහිත වැ විශිෂ්ටභූතයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුන් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට නැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ, ගැඹුරු වූ සම්භූ බුදු කෙනෙකුන් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දක්ක හැකි වූ සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ තර්කයෙන් බැස ගත නො හැකි වූ සිසුම් වූ ප්‍රාඥයන් විසින් ම දැන හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ යි.

59. සන්නි භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාහමණො අමරාවිකේධපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධං චතුති චජුති. තෙ ච භොනෙනා සමණ්‍යාහමණො කිමාගමම කිමාරඛහ අමරාවිකේධපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධං චතුති චජුති?

60. ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථාභුතං නප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නප්පජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං බො ඉදං කුසලනති යථාභුතං නප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නප්පජානාමි. අහඤ්චව බො පන ඉදං කුසලනති යථාභුතං නප්පජානෙනා, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නප්පජානෙනා, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ථ මෙ අස්ස ඡන්‍දෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා, යත්ථ මෙ අස්ස ඡන්‍දෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස මුසා, යං මමස්ස මුසා, සො මමස්ස විසානො, යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

ඉති සො මුසාවාදහයා මුසාවාදපරිජේශුවජ්ඣා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධං: “එවමපි මෙ නො, තථා‘ති‘පි මෙ නො, අඤ්ඤථා‘ති‘පි මෙ නො, නො‘ති‘පි මෙ නො, නො නො‘ති‘පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ධානං යං ආගමම යං ආරඛහ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො අමරාවිකේධපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධං.

61. දුතියෙ ච භොනෙනා සමණ්‍යාහමණො කිමාගමම කිමාරඛහ අමරාවිකේධපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථා-භුතං නප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නප්පජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං බො ඉදං කුසලනති යථාභුතං නප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නප්පජානාමි. අහඤ්චව බො පන ඉදං කුසලනති යථාභුතං නප්ප-ජානෙනා, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නප්පජානෙනා, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ථ මෙ අස්ස ඡන්‍දෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා, යත්ථ මෙ අස්ස ඡන්‍දෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස උපාදානං, යං මමස්ස උපාදානං, සො මමස්ස විසානො, යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

59. මහණෙනි, අමරපිණ්ණපක වූ සමහර මහණබමුණුකෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්තු සතරෙකින් වාග්චික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත්. ඒ හවන් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ තන්හි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්තු සතරෙකින් වාග්චික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

60. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසල' යි ඇති සැටි නො දනී. 'මේ අකුසල' යි ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට "මේ කුසල" යි මම් ඇතිසැටි නො දනිමි, 'මේ අකුසල' යි ඇතිසැටි නො දනිමි. මම් වනාහි 'මේ කුසල' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසල' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, 'මේ කුසල' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසල' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, ඒ පැවැසුමෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ පටහැණිබවෙක් හෝ වන්නේ ය. යම් කරුණෙකි මට ඡන්දය හෝ රුගය හෝ දෝෂය හෝ පටහැණිබව හෝ වන්නේ නම්, ඒ මගේ ප්‍රකාශය බොරුවෙක් වන්නේ ය. මගේ යම් ප්‍රකාශයෙක් බොරු වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවගී මෝක්ක දෙකට බාධක වන්නේ යැ" යි මෙසේ සිතෙත් වෙයි.

මෙසේ හෙතෙම මුසාවාදයට බියෙන්, මුසාවාදයට පිළිකුලෙන්, 'මෙය කුසල' යි නො ම පවසයි. 'මෙය අකුසල' යි නො ද පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත, ඒ දෙකින් ම අත් පරිද්දෙකිනුත් පිළිගැන්මක් මට නැත. 'නො පිළිගනිමි' යි කියා එකෙකුත් මට නැත. 'නො ම නො පිළිගනිමි' යි කියා එකෙකුත් මට නැතැ" යි වාග්චික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණේ.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්චික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙන්නාහු නම්, මේ ඒ පලමු කරුණ යි.

61. මහණෙනි, දෙවෙනි කරුණෙහි ද - හවන් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්චික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසල් යැ' යි ඇති සැටියෙන් නො දනියි. 'මේ අකුසල් යැ' යි ඇති සැටි නො දනියි. ඔහුට මෙසේ සිතෙත් වෙයි: "මම් වනාහි 'මේ කුසල් යැ' යි ඇති සැටියෙන් නොදනිමි. 'මේ අකුසල් යැ' යි ඇති සැටියෙන් නො දනිමි. 'මේ කුසල' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි 'මේ කුසල' යි පැවැසුයෙමි නම්, 'මේ අකුසල' යි ඇති සැටි නො දන්නෙමි 'මේ අකුසල' යි පැවැසුයෙමි නම්, එ කරුණෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ ප්‍රතිසයෙක් හෝ විසෑ නැත්තේ ය. යමෙක දී මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ ප්‍රතිසයෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය මට උපාදානයෙක් වන්නේ ය. යමෙක් මට උපාදානයෙක් වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවගී මෝක්ක දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි.

ඉති සො උපාදනනසා උපාදනපරිජේග්‍යව්ජා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධපං ආපජ්ජති අමරාවිකේධපං: “එවමපි මෙ නො, තථා‘ති‘පි මෙ නො, අඤ්ඤථා‘ති‘පි මෙ නො, නො‘ති‘පි මෙනො, නො නො‘ති‘පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ උත්තං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අමරාවිකේධපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේධපං.

62. තතියෙ ව භොනො සමණත්‍රිගමණො කිම්භගමම කිමාරබ්භ
අමරාවිකේධපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපජ්ජනති
අමරාවිකේධපං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති
යථාභූතං නප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභූතං නප්පජානාති. තස්ස
ඵවං ගොති: “අහං බො ඉදං කුසලනති යථාභූතං නප්පජානාමි. ඉදං
අකුසලනති යථාභූතං නප්පජානාමි. අනඤ්ඤව බො පන ඉදං කුසලනති
යථාභූතං නප්පජානෙනො, ඉදං අකුසලනති යථාභූතං නප්පජානෙනො,
ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, සනති
හි බො පන සමණබ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤිතා නිපුණො භතපරප්පවාදා වාලවෙගිරූපා
වොභිඤ්ඤානා මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤානෙනා දිට්ඨිගතාති, තෙ මං තත්
සමනුස්සඤ්ජය්‍යං සමනුභාගෙය්‍යං සමනුභාගෙය්‍යං, යෙ මං තත් සමනු-
ස්සඤ්ජය්‍යං සමනුභාගෙය්‍යං සමනුභාගෙය්‍යං, තෙසාහං න සමපායෙය්‍යං,
යෙසාහං න සමපායෙය්‍යං, සො මමස්ස විසාතො, යො මමස්ස විසාතො,
සො මමස්ස අනතරායො” ති.

ඉති සො අනුයොගනසා අනුයොගපරිජේග්‍යව්ජා නෙවිදං කුසලනති
ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤං
පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධපං ආපජ්ජති අමරාවිකේධපං: “එවමපි
මෙ නො, තථා‘ති‘පි මෙ නො, අඤ්ඤථා‘ති‘පි මෙ නො, නො‘ති‘පි මෙ නො,
නො නො‘ති‘පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අමරාවිකේධපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේධපං.

මෙසේ හෙ තෙම උපාදානය කෙරෙන් බියෙන්, උපාදානය කෙරෙන් පිළිකුලින් 'මේ කුසල' යි කියා හෝ නො පවසයි. 'මේ අකුසල' යි කියා හෝ නො පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. අන් සැටියෙකිනුත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේ නැතැ" යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැත්තෙන් නොවේ' යා යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැතැ" යි වාග්වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණවුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්ලා අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

62. මහණෙනි, තෙවෙනි කාරණයෙහිත් - නවත් මහණවුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්ලා අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද ? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසල' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. 'මේ අකුසල' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: "මම වනාහි මේ කුසල යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. 'මේ අකුසල' යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. මම ද 'මේ කුසල' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසල' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ කුසල' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසල' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, නුවණැති සියුම් බුද්ධි ඇති මෙරමා හා භූල වාද ඇති අස්ලොමක් උයෙන් විද පළා ලන දුනුවාවක් බඳු වූ, නවත්ගේ නියුණු නුවණින් අනුන්ගේ ලබ්ධින් බිඳ ලත්තලින් බඳු වූ යම් කෙනෙක් නැසිරෙත් ද, එසේ වූ මහණවුණු කෙනෙක් ඇත්තා, ඔහු ඒ කුසලාකුලයෙහි මගේ ලබ්ධිය මා අතින් විචාරන්නාහ. 'කරුණ කරුණෙකින් මේ අමිය ගනී ද ?' යි කරුණු විචාරන්නාහ. මා කරුණු කි හැල්හි එහි දෙස් දක්වා තත්තය කරන්නාහ. මම ඔවුනට කරුණු දක්වා මගේ මතය සම්පූර්ණ කොට කියන්නට සමත් නො වෙමි. යම් කෙනෙක්නට කරුණු දක්වා සම්මතස්ථාපනය කරන්නට මට සමත් නො වෙමි ද, එය මට පිඩිබවක. මට යම් පිඩිබවක් වේ ද, එය මට සහි මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි. මෙසේ හෙතෙම ප්‍රශ්න කරනුට බියෙන්, ප්‍රශ්න කළ හොත් උත්තර දීමට බැර වෙතැ" යි ලජ්ජායෙන්, 'මේ කුසල' යි සෘජු වා (දුඳුරු) නො ම කියයි. 'මේ අකුසල' යි කියා හෝ සෘජු ව නො කියයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, "මගේ මෙසේත් ගැන්මක් නැත. මගේ එසේත් ගැන්මක් නැත. අන් පරිද්දෙකිනුත් මගේ ගැන්මක් නැත. 'නැතැ' යි කියා මගේ ගැන්මක් ද නැත. 'එසේ නැත්තෙන් නැතැ' යි කියාත් මගේ ගැන්මක් නැතැ" යි වාග්වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත්.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණවුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්ලා අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්-වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ තුන්වන කාරණය යි.

63. චතුසේ ව භොනෙනා සමණ්‍යාහමණා කිමාගමම කිමාරබ්භ අමරාවිකේධිකා තස් තස් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේධපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධපං ?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකපෙචා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මජ්ඣෙ භොති මොමුහො. සො මජ්ඣන්තා මොමුහන්තා තස් තස් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානො වාවාවිකේධපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධපං: “අඤ්ඤා පරො ලොකො”ති ඉති වෙ මං පුච්ඡසි, අඤ්ඤා පරො ලොකො”ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, අඤ්ඤා පරො ලොකො”ති ඉති හෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ හො. තථා”ති”පි මෙ හො. අඤ්ඤාථා”ති”පි මෙ හො. නො”ති”පි මෙ හො. හො නො”ති”පි මෙ හො. නඤ්ඤා පරො ලොකො”ති ? -පෙ- අඤ්ඤා ව නඤ්ඤා ව පරො ලොකො ? -පෙ- අඤ්ඤා සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අඤ්ඤා ව නඤ්ඤා ව සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- තෙවඤ්ඤා න නඤ්ඤා සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අඤ්ඤා සුකට්ඨකකථානං කමමානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- නඤ්ඤා සුකට්ඨකකථානං කමමානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- අඤ්ඤා ව නඤ්ඤා ව සුකට්ඨකකථානං කමමානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තෙවඤ්ඤා න නඤ්ඤා සුකට්ඨකකථානං කමමානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා ? -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා ? -පෙ- හොති ව න හොති ව තථාගතො පරමමරණා ? -පෙ- තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා”ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා”ති ඉති හෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ හො. තථා”ති”පි මෙ හො. අඤ්ඤාථා”ති”පි මෙ හො. නො”ති”පි මෙ හො. හො නො”ති”පි මෙ හො.”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුසං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵතෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේධිකා තස් තස් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේධපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධපං.

64. ඉමෙහි ඛො හෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාහමණා අමරාවිකේධිකා තස් තස් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේධපං ආපජ්ජන්ති අමරා- විකේධපං චතුති වජ්ජති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අමරාවිකේධිකා තස් තස් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේධපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධපං, සබ්බෙ හෙ ඉමෙහෙව චතුති වජ්ජති, ඵතෙසං වා අඤ්ඤානරෙන. නඤ්ඤා ඉතො ඛතිඤ්ඤා,

63. සතර වැන්නෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙහි ඵල්බෑ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මද නුවණැත්තේ වෙයි, බොහෝ සේ මුළු වෙයි. හේ නුවණ මද බැවින්, බොහෝ සේ මුළු බැවින්, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, වාග් වික්ෂේපයට අපරිසන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙයි ඒ මෙසේ ය: ‘පරලොවෙක් ඇද්ද? ය’ යි මෙසේ මා අතින් විචාරයි නම්, ‘පරලොවෙක් ඇතැ’ යි මෙසේ මට හැඟීමක් වී නම්, ‘පරලොවෙක් ඇතැ’ යි මෙසේ එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් ‘මට මෙසේත් හැඟීමක් නැත. අන් පරිද්දෙනුත් හැඟීමක් නැත. මට හැඟීමක් නැත්තේත් නොවෙයි, මට හැඟීමක් නැති නොවන්නේත් නොවෙයි. ‘පර ලොවෙක් තැද්ද? ය’ යි විචාරයි නම්... ‘පර ලොවෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද? ය’ යි විචාරයි නම්.. ‘පරලොවෙක් නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද? ය’ යි විචාරයි නම්... උපපාදක (=මැරී උපදනා) සත්ත්වයෝ ඇත්තෝ ද? ය’ යි විචාරයි නම්... ‘උපපාදක සත්ත්වයෝ නැත්තෝ ද? ය’ යි ... උපපාදක සත්ත්වයෝ ඇත්තෝත් නැත්තෝත් වෙත් ද? ය’ යි... උපපාදක සත්ත්වයෝ නො ම ඇත්තෝත් නො ම නැත්තෝත් වෙද් ද? ය’ යි... සුක්ඛානුෂංගිකානුකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද? ය’ යි... සුක්ඛානුෂංගිකානුකම්මයන්ගේ ඵල විපාක තැද්ද? ය’ යි... සුක්ඛානුෂංගිකානුකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද යි .. සුක්ඛානුෂංගිකානුකම්මයන්ගේ ඵල විපාක නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද? ය’ යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු වන්නේ ද? ය’ යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු නො වන්නේ ද? ය’ යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ ද? ය’ යි විචාරයි නම්, ‘සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ’ යි මට හැඟීමක් වේ නම්, ‘සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ’ යි එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් මෙසේ මට හැඟීමක් නැත. එසේත් මට හැඟීමක් නැත අන් ලෙසෙකිනුත් මට හැඟීමක් නැත. එසේ නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත. නැත්තේ ම නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් අරුතු ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරවික්ෂේපක වූහ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අපරිසන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ සතර වන කාරණය යි.

64. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම මේ සතර වස්තූයෙන් වාග්වික්ෂේපයට අපරිසන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් හෝ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, අපරිසන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා වස්තුවෙකින් හෝ වාග්වික්ෂේපයට අපරිසන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත්. මෙයින් පිටත් වස්තුවෙක් ඔවුන්ට නැත.

65. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා ඵලං ගතිනා ඵලං පරාමට්ඨා ඵලංගතිකා හවිස්සන්ති ඵලංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරීතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තං යෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්ස-රණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදා මිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුදදසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිනා අභ්‍යක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකවා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

66. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගමණා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතනි දව්ඨි වජ්ඣති. තෙ ච තොත්තො සමණ්‍යාගමණා කිම්ආගමම කිමාරබ්භ අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතනි දව්ඨි වජ්ඣති ?

සන්ති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤාසත්තා නාම දෙවා. සඤ්ඤාප්පාදා ච පත තෙ දෙවා තම්භා කායා චචන්ති. ථානං බො පතෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො සත්තො තම්භා භායා චචිතා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡති. ඉත්ථත්තං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො ආතප්පමනිය පට්ඨානමනිය අනුයොගමනිය අපපමාද-මනිය සම්මාමනසිකාරමනිය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යථා-සමාහිතෙ විතෙත සඤ්ඤාප්පාදං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති, සො ඵලමාහ: “අභිච්චසමුප්පනනා අත්තා ච ලොකො ච. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි පුබ්බෙ නාතොසිං. සො‘මහි එතරහි අනුචා සන්තත්තාය¹ පරිණතො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-යාගමණා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

1. සත්තත්තාය, කථෙහි.

65. මහණෙනි, ‘මේ දෘෂ්ටිස්ථානයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණු වූවෝ, මෙබඳු විපාකයන් ඇත්තෝ වන්නාහ, මෙ බඳු පරලොචි ඇතියෝ වන්නාහ’ යි තථාගත තෙමේ ඒ කාරණය දනී. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මක්තෙහි දෑ ද දනී. එහෙත් ඒ දැන්ම ‘මම මෙය දනිමි’ යි තාෂණාමානදෘෂ්ටි වශයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එසේ පරමර්ශනය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ නැති වැ (තමා විසින් ම) තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ වෙයි. (‘මෙහි සුව පත් වම්හ’ යි ‘අසෝ තැනැ සුව පත් වම්හ’ යි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අන්තොවූවෝ නානාමිධ දෘෂ්ටිගතයට වදිත් ද,) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආසාදය ද ආදීනවය ද නික්මීම ද තතු වූ පරිදි දැන ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සඵල බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සන් විසින් නො දක්කැ හැකි වූ, එ හෙයින් ම සෙස්සන් විසින් අවබෝධ කට නො හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තර්කයෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

66. මහණෙනි, අධිව්‍යවසායනාදෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණවුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ආත්මය ද ලෝකය ද අකාරණෝත්පන්න කොට (හේතු ප්‍රත්‍යය නැති ව උපන්නවුන් කොට) කරුණු දෙකෙකින් පණවත්. ඒ හවන් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරුතු අධිව්‍යවසායනවාද ඇත්තෝ දෙ කරුණෙකින් ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පන්න කොට (ඉබේ පහළ වූවන් කොට) පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, අසංඥසත්ත නම් දෙව කෙනෙක් ඇත්ත. ඒ දෙවියෝ අන් සංඥ හවයෙක ප්‍රතිසංකීර්ණඥවගේ පහළ විමෙන් ම ඒ බ්‍රහ්ම - නිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්. ‘එක්තරා සත්තයෙක් ඒ බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත් බවට පැමිණේ. හේ මේ මිනිසත්බවට ආයේ ම ගිහියෙයින් නික්මැ පැවිදි බිම් වදි. ගිහි ගෙයින් පැවිදිබිමට වන්නේ ම උත්සාහය නිසා චිරයය නිසා පුතපුතා වැර වැඩුම් නිසා සිතිය නිසා සමාසම්මතසකාරය නිසා යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ඒ ප්‍රතිසංකීර්ණඥවගේ උත්පත්තිය සිහි කෙරේ ද, එයින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ චිත්තසමාධියක් ලබයි’ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය. (මෙය සිදු වන දූයෙකි.) හෙ තෙමේ “ලෝකය ද ආත්මය ද කාරණ රහිත ව (ඉබේ) පහළ වී ය. ඒ එසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම් වතාහි පෙරු නො වීමි. ඒ මම් පෙරු නො ඇති වී දැන් ඇති බවට පිරිනැමුණෙමි” යි මෙසේ කිය යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරුබැ අධිව්‍යවසායනවාද ඇත්තෝ ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පන්න කොට පණවත් නම්, මේ ඒ පළමුවන කාරණය යි.

67. දුතියෙ ච භොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා නිමාගමම කිමාරබ්‍භ අඛිච්චසමුප්පනනිකා අඛිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි?

ඉධ භික්ඛවෙ එතඤ්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ත්‍යාගි භොති චිමංසි. සො තක්කපරිශාතනං චිමංසානුවරිතං සයමපටිනානං එවමාන: “අඛිච්චසමුප්පනොනා අත්තා ච ලොකො වා”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අඛිච්චසමුප්පනනිකා අඛිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.

68. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අඛිච්චසමුප්පනනිකා අඛිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි දථිහි වජ්ඣති.

යෙ හි කෙච්ඡි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අඛිච්චසමුප්පනනිකා අඛිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි, සබ්බෙ හෙ ඉමෙතෙව දථිහි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නඤ්ඤා ඉතො බහිද්ධා.

69. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ-* යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූචිමං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

70. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසහි වජ්ඣති. යෙ හි කෙච්ඡි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව අට්ඨාරසහි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නඤ්ඤා ඉතො බහිද්ධා.

71. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගතිනා එවං පරමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසමපරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිත්තරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති විදිතා. වෙද-නානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදාවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

* 65 ඡෙද්‍ය ඔලොකෙතබ්බො.

67. දෙවෙනි කරුණෙහි - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අභිච්චසමුප්පන්නාද දූෂටි ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පන්න කොට පණවන් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක විතර්ක කරන්නේ වෙයි. අයෝනිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හෝ තර්ක කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැනීම අනුවැ පැවැති, 'ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පන්න ය' යන තමාගේ හුදු වැටැහීම මෙසේ කියයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ අභිච්චසමුප්පන්නාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පන්න කොට පණවන් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

68. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අභිච්චසමුප්පන්නාද ඇත්තෝ, මේ දෙ කරුණින් ම ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පන්න කොට පණවන්.

මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිච්චසමුප්පන්නා වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පන්න කොට පණවන් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙ කරුණින් ම හෝ මොවුන්ගෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවන්. මේ දෙකින් පිටතින් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

69. මහණෙනි, 'මේ දූෂට්‍ර (හෝ මේ දූෂටිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණු වූවෝ මෙබඳු තීරයාදි විපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මෙබඳු වූ පරලොච්ඡි ඇතියෝ වන්නාහ' යි තථාගත තෙමේ මේ දෙවැදූරුම් දූෂටිගතය ම නන් අයුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී... තථාගත බුදුහුගේ ගුණ ඇති සැටියෙන් කියන්නට තැත්-කරන්නෝ යමෙකින් කියන්නෝ නම්... ඒ ධම්මෝ වනාහි මොහු වෙති.

70. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ පුච්ඡාත්තකල්පික වූවෝ, පුච්ඡාත්තය අනු වැ පහළ කැර ගත් දූෂටි ඇත්තෝ මේ කරුණු අටළොසින් පුච්ඡාත්තය ඇරැබූ අනේකප්‍රකාර දූෂටිප්‍රකාශක වචන (දර්ශනවාද හඟවන වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ යම් බමුණු කෙනෙක් හෝ පුච්ඡාත්තකල්පික වූවෝ, පුච්ඡාත්තය අනු වැ පහළ කොට ගත් දූෂටි ඇත්තෝ පුච්ඡාත්තය ඇරැබූ අනේකප්‍රකාර දූෂටිප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු අටළොසින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ කියන්නාහ. මෙත් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

71. මහණෙනි, "මේ දූෂට්‍ර (හෝ දූෂටිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණු වූවෝ, මෙබඳු තීරයාදි විපාකගති ඇතියෝ වන්නාහ, මෙබඳු පරලොච්ඡි ඇතියෝ වන්නාහ" යි මේ අටොළොස් දූෂටිගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එයත් දනී. එසින් මත්තෙහි වූ සියල්ලත් දනී. ඒ දැන්ම තෘණො දූෂටි වගයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එය පරමර්ශනය නො කරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වැ (තමා විසින් ම) කෙළෙසුන්ගේ නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (යම් සැප වේදනාවන්හි ඇඳුණු අත්තොවූවෝ තත් වැදූරුම් දූෂටිගතයට වදිත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනා-වන්නේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආසවාදය ද ආදීනවය ද නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දැන උපාදාන රහිත වැ මිදුණේ මේ.

ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්ථිරා දුදුසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනියා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඩා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

72. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකමිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති. තෙ ච භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකමිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති?

73. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතනිකා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තාතං පඤ්ඤාපෙත්ති සොලසති වජ්ඣති. තෙ ච භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ උද්ධමාසාතනිකා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තාතං පඤ්ඤාපෙත්ති සොලසති වජ්ඣති?

රුපී අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා සඤ්ඤාදිති නං පඤ්ඤාපෙත්ති. අරුපී අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා සඤ්ඤාදිති නං පඤ්ඤාපෙත්ති. රුපී ච අරුපී ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙව රුපී නාරුපී අත්තා හොති -පෙ-. අත්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අත්තනවා අත්තා හොති -පෙ-. අත්තවා ච අත්තනවා ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙවත්තවා¹ නාත්තනවා ච අත්තා හොති -පෙ-. එකත්තසඤ්ඤාදි අත්තා හොති -පෙ-. නාත්තන-සඤ්ඤාදි අත්තා හොති -පෙ-. පරිත්තසඤ්ඤාදි අත්තා හොති -පෙ-. අප්පමාණසඤ්ඤාදි අත්තා හොති -පෙ-. එකත්තසුඛි අත්තා හොති -පෙ-. එකත්තදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. සුඛදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. අද්ධකම්මසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා සඤ්ඤාදිති නං පඤ්ඤාපෙත්ති.

1. තෙවත්තවා ච, කථමි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුන් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දෑත පසක් කොට පවසා නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුන් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට තත්තන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සම්ඥ බුදු කෙනෙකුන් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දැක්කැ හැකි වූ, සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැසැ ගත නො හැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

72. මහණෙනි, අපරාන්තකල්පික වූ, අනාගත සකකිපරම්පරාව නෘෂණාදෘෂටි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්, ඒ අනාගත සකන්ධපරම්පරා කොටස අනුවා පහළ කොට ගත් දෘෂටි ඇති, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු අනාගත සකකිපරම්පරා කොටස ඇරැබූ කරුණු සුසාලිසෙකින් නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂටිප්‍රකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝත් කුමක් නිසා කීමෙකැ එල්බූ අපරාන්තකල්පික වූවෝ, අපරාන්තය අනුවා ගිය දෘෂටි ඇත්තෝ සුසාලිස් කරුණෙකින් අපරාන්තය ඇරැබූ නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂටි-ප්‍රකාශක වචන කියත් ද? යත්:

73. මහණෙනි, උඛ්ඨාසාතනික වූ ('මරණින් මතු ආත්මය ඇතැ'යි කියන) 'ඒ ආත්මය සංඥ ඇත්තෙකැ'යි දෘෂටි ගත් ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු මරණින් මත්තෙහි වූ ආත්මය සංඥ ඇත්තක්හු කොට කරුණු සොලොසෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ 'මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥ යැ' යි දෘෂටි ඇත්තෝ වස්තු සොලොසෙකින් මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥවත් කොට පණවත් ද? යත්:

කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තේ යැ' යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තෙකැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපිත් වේ, අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය රූපයක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, රූපයක් නැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (එය පැතිරු ඇති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙළවරක් ඇත්තෙක, එහෙත් මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (පැතිරු පැවැති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙළවරක් නැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (උඩු යැටි දෙදිගින්) සීමාසහිත ය, සරසින් සීමාරහිත ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (ප්‍රදේශවශයෙන්) සීමාවක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, නැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ඒකාකාර සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය තානාවිධ සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ප්‍රමාණ වශයෙන් නොමහත් සංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය අප්‍රමාණසංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාන්ත සැප ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාන්ත දුක් ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. සමහර කෙනෙක් 'ආත්මය සුව ද දුක් ද ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය සුව ද දුක් ද යන දෙක ම නැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඥ යැ' යි පණවත්.

74. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාදි උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති සොලසති වජ්ජති.

යෙ හි කෙව් භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාදි උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සොලසති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරොත. නත්ථි ඉතො බහිද්ධා.

75. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිවසානා එවං ගතිතා එවං පරුමස්සා එවංගතිකා තවිස්සානති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ව උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජාතනං න පරුමසති. අපරුමසතො වස්ස පච්චන්තඤ්ඤාච නිබ්බුති විදිතා. චෙදිතානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසසාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්ස-රණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදි විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

76. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරුත්ථොධා සන්තා පණීතා අතක්ඛාවචරු නිජුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූච්චං වණණං සම්මා වදමානා වදෙසුං.

දුතියභාණවාරං.

77. සත්ථි භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාදි උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති අට්ඨති වජ්ජති. තෙ ව හොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්බ උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාදි උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති අට්ඨති වජ්ජති ?

78. ‘රුපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා අසඤ්ඤා’ති නං පඤ්ඤාපෙතති. ‘අරුපි අත්තා හොති -පෙ-, රුපි ව අරුපි ව අත්තා හොති -පෙ-, තෙව රුපි තාරුපි අත්තා හොති -පෙ-, අත්තවා අත්තා හොති -පෙ-, අත්තනවා අත්තා හොති -පෙ-, අත්තවා ව අත්තනවා ව අත්තා හොති -පෙ-, තෙවන්තවා නාත්තනවා අත්තා හොති ආරොගො පරමමරණා අසඤ්ඤා’ති නං පඤ්ඤාපෙතති.

74. මහණෙනි, 'මරණින් මතු ආත්මය ඇතැයි එය සංකල්පය' යි දූෂ්ටි ගත් ඒ මහණබමුණෝ මේ සොලොස් කරුණින් මරණින් මතු සංඥ සහිත වූ ආත්මයක් පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ 'මරණින් මතු සංඥ සහිත ආත්මයක් ඇතැයි' දූෂ්ටි ගත්තෝ සංඥ ඇති ආත්මයක් පණවත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සොලොසින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා වස්තුවෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

75. මහණෙනි, 'මේ දූෂ්ටිභ්‍යානයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙ සේ පරාමාෂට වූවෝ, මෙබඳු විපාක ගති ඇත්තෝ, මෙබඳු පර ලොචි ඇත්තෝ වන්නාහ' යි ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. තථාගත තෙමේ එයත් දනී, එයින් වැඩි තරම් දැන් දනී. හෝ ඒ තමාගේ දැන්ම ද තෘෂ්ණාදීන් දැඩි කොට නො ගනී. එසේ දැඩි කොට නො ගන්නා ඔහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (අන් තොවුවෝ යම් සැප වේදනා පතා දූෂ්ටි ගනිත් නම් ඔවුන්ගේ ඒ) වේදනාවන්ගේ හට ගැන්ම ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීතමය ද නිශරණය ද තත් වූ පරිදි දැනීමෙන් ඒ තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

76. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම දැන පසක් කොට පවසා නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණය මොනොවට කියන්නට තැත් කරනුවෝ කියන්නෝ නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුර්ද්වය වූ දුරනුබොධ වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ නිපුණ වූ පණතිවචෙද්‍ය වූ ධර්මයෝ ය.

දෙවෙනි බණවර නිමිසේ ය.

77. මහණෙනි, උභමාසාතනික අසඤ්ඤිවාද ඇති (මරණින් මතු ආත්මය අසංඥී යැ යි පණවන) ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු මරණින් පසු සංඥරහිත ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවත්. ඒ භවත්තු කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ උභමාසාතනික අසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ මරණින් පසු සංඥරහිත ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවත්ද? යත්:

78. මහණෙනි, ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් පසු නො බිඳෙන්නේ ය හෙවත් නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් "ආත්මය අරූපී ය, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ද රූපරහිත ද වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ද නො වේ, අරූපී ද නො වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අන්තයක් ඇත්තේ වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අන්තරහිත යැ යි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අන්තවත් ද අනන්ත ද වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අන්තවත් ද නො වේ, අනන්ත ද නො වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්.

79. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාචාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාචාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ඤා ඛතිඥා.

80. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

81. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාචාදා උද්ධමාසාතනා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. තෙ ව භොජෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්භගමම කිම්ආරබ්භ උද්ධමාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාචාදා උද්ධමාසාතනා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති ?

82. “රුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා” ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘රුපි ව අරුපි ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘නෙවරුපි තාරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනචා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනචා ව අනචා ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘නෙවනචා නානනචා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

83. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාචාදා උද්ධමාසාතනා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධමාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාචාදා උද්ධමාසාතනා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ඤා ඛතිඥා.

84. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

79. මහණෙනි, උද්ධමාසාතනික අසංකල්පවාද ඇති ඒ මහණබමුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ රහිත ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් උද්ධමාසාතනික අසංකල්පවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු අසංඥ ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

80. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණය මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, ... මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශ වූ ... කරුණු යි.

81. මහණෙනි, උද්ධමාසාතනික නෙවසංකල්පවාද ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් මරණින් මතු සංඥ නොමැති වූත් අසංඥ නොවූත් ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත්.

ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා, කුමක් අරමුණු කොට, උද්ධමාසාතනික නෙවසංකල්පවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු අසංඥත් නො වූ සංඥත් නො වූ ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

82. “ආත්මය රූපවත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, අසංඥත් නො ම වේ, සංඥත් නො වේ යැ” යි සමහරු පණවත්. සමහරු “ආත්මය අරූපි වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය රූපිත් අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥත් අසංඥත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු ආත්මය රූපි ම ද අරූපි ම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ම ද අසංඥ ම ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම (සීමාසහිත) වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො ම වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම ද අසීම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සීමාසහිත මත් නො වේ, සීමා රහිත මත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥත් අසංඥත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්.

83. මහණෙනි, උද්ධමාසාතනික නෙවසංකල්පවාද ඇති, ඒ මහණබමුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ ද අසංඥ ද නො වූ ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උද්ධමාසාතනික නෙවසංකල්පවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ සහිත ම නො වූත් සංඥ රහිත ද නො වූත් ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටතැති කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

84. මහණෙනි, ඒ කාරණය... තථාගත නෙමේ දැනී. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ඇති සැටියෙන් ම වූ ගුණය කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම් ... මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශී වූ ... කරුණු යි.

85. සත්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡේදවාදා සතො සත්තාස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනාති සත්තති වජ්ඣති. තෙ ව භොතොතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ උච්ඡේදවාදා සතො සත්තාස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනාති සත්තති වජ්ඣති ?

86. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: ‘යතො බො භො අයං අත්තා රුපී වාතුමමහාභුතිකො මාතාපෙත්තිකසමුභවො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා බො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තාස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනාති.

87. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අත්ථි බො භො එසො අත්තා යං නිං වදෙසි තෙසො නත්ථිති වදාමි. තො ව බො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති. අත්ථි බො භො අඤ්ඤා අත්තා දිබ්බො රුපී කාමාවචරො කාලිඤ්ඤාරා¹තාරහකෙබ්බා, තං නිං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො බො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා බො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තාස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනාති.

88. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අත්ථි බො භො එසො අත්තා යං නිං වදෙසි. න සො නත්ථිති වදාමි. තො ව බො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති. අත්ථි බො භො අඤ්ඤා අත්තා දිබ්බො රුපී මනොමයො සබ්බඛගපච්චඛිති අභිනිජ්ඣයො, තං නිං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො බො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා බො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තාස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනාති.

89. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අත්ථි බො භො එසො අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදාමි. තො ව බො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති. අත්ථි බො භො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො රුපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසංඤ්ඤානං අත්ථගමා² නානාත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනනොතා ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනනුපගො, තං නිං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො බො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා බො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තාස්ස උච්ඡේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනාති.

1. කාලිඤ්ඤාරාතාර හකෙබ්බා, මජ්ඣං.

2. අත්ථගමා, මජ්ඣං.

85. මහණෙනි, උචේදදදූෂිත වූ ඇතැම් මහණ්‍රමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ මුල්සුන් වීම, විනාශය, හව විගමය කරුණු සතෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණ්‍රමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට උචේදදදූෂිත වූවෝ ඇති සත්ත්වයන් සිද්ධි, වැනැස්ම, නො පැවැත්මට පැමිණීම සත්කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

86. මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ රමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දූෂිත ඇත්තේ වේ. (කෙසේ ද? යත්:) “පින්වත, යම් හෙයකින් මේ ආත්මභාවය රූපවත් ද, සතර මහා භූතයන්ගෙන් නිපන්නේ වේ ද, මායිමන්ගේ ශුක්‍රශෝනිතයෙන් හටගත්තේ වේ ද, කරළ කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිද්ධි ද, වැනැස්ම ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, පින්වත, මෙ පමණෙකින් ම මේ ආත්මභාවය මුළු මනින් ම සිද්ධි ගියේ වේ” යනු සි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව විගමය පණවත්.

87. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් සුන් නො වේ. හවත, රූප වූ, කාමාවචර දෙව්ලෝ සයට ඇතුළත්, කාලිකාර ආහාර වලදන, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. හවත, එකී දිව්‍යාත්මය යම් හෙයෙකින් කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිද්ධි යන්නේ ද, වැනැස්ම-නේ ද, මරණින් මතු නො වන්නේ ද, මෙ පමණින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් සුන් වේ” යනු සි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව විගමය පණවත්.

88. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් සුන් නො වෙයි. හවත, රූප වූ, (ධ්‍යාන) සිතීන් උපන්, සියලු අභ්‍යන්තර ඇති, නො පිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. හවත, ඒ ආත්මය යම් හෙයෙකින් ඒ කය බිඳීමෙන් සිද්ධි යේ ද, වැනැස්ම ද, මරණින් මතු නො වේ ද, හවත, එතෙකින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් සුන් වූයේ වේ” යනු සි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව විගමය පණවත්.

89. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් සුන් නො වේ. හවත, හැම ලෙසින් ම රූපසංඥ ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥ නිරුද්ධි වීමෙන්, නානාත්වසංඥ නො මෙනෙහි කිරීමෙන්, ‘අභ්‍ය අනන්ත’ යැයි ධ්‍යාන වඩා ආකාශානන්තරායනන භූමියට පැමිණි අත්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. හවත, එකී ආත්මය වනාහි ඒ (නාම) කය බිඳීමෙන් සිද්ධි යේ, වැනැස්ම, මරණින් මතු නො වේ” යනු සි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව විගමය පණවත්.

90. තමඤ්ඤා ඵවමාහ: ‘අඤ්ඤා ඛො හො ඵසො අත්තා යං කිං වදෙසි. නෙසො නාඤ්ඤා වදෙසි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අඤ්ඤා ඛො හො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො ආකාසාත්ඤ්ඤායත්තං සමතික්කමම අත්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤා-යත්තාපගො. තං කිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න හොති පරමමරණං. ඵත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

91. තමඤ්ඤා ඵවමාහ: ‘අඤ්ඤා ඛො හො ඵසො අත්තා යං කිං වදෙසි. න සො නාඤ්ඤා වදෙසි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අඤ්ඤා ඛො හො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායත්තං සමතික්කමම නාඤ්ඤා කිඤ්ඤාති ආකිඤ්ඤායත්තාපගො. තං කිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න හොති පරමමරණං. ඵත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

92. තමඤ්ඤා ඵවමාහ: ‘අඤ්ඤා ඛො හො ඵසො අත්තා යං කිං වදෙසි. නෙසො නාඤ්ඤා වදෙසි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අඤ්ඤා ඛො හො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො ආකිඤ්ඤායත්තං සමතික්කමම සත්තමෙතං පණ්ණමෙතන්ති නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායත්තාපගො. තං කිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න හොති පරමමරණං. ඵත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

93. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ණාහමණා උච්ඡිදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තාහි වජ්ජති. යෙ හි කෙච්ඡි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උච්ඡිදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සත්තාහි වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නාඤ්ඤා ඛොතිඤා.

94. තස්මිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූතං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

95. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාහමණා දිට්ඨාබ්මමතිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨාබ්මමතිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාහි වජ්ජති. තෙ ව හොතොතා සමණ්ණාහමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ දිට්ඨාබ්මමතිබ්බා-නවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨාබ්මමතිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාහි වජ්ජති?

90. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැත්තේ යැයි නො කියමි. භවන, එතෙකුදු ච්චත් මේ ආත්මය මෙනෙකින් මුල්සුන් නො වෙයි. භවන, හැම ලෙසින් ම අනන්‍ය ආකාශ අරමුණ ඉක්මැ ‘විඤ්ඤාන අනන්‍යයා’ යි සමාධි වඩා විඤ්ඤානත්තායනනහුමියට පැමිණ සිටින අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවන, එකි ආත්මය යම් හෙයකින් ඒ (නාම) කය බිඳී යෑමෙන් මුල් සිඳී යේ ද, වැනැසේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, භවන, මෙනෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්.

91. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවන, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැත්තේ යැයි” නො කියමි. “භවන එතෙකුදු ච්චත් ඒ ආත්මය මෙනෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවන, හැම ලෙසින් විඤ්ඤානත්තායනනහුමිය ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’ යි සමාධි වඩා ආකිංඤ්ඤානා-යනනහුමියට පැමිණ සිටින අන්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවන, ඒ ආත්මය ඒ නාම කය බිඳීමෙන් සිද්ධ බැවින්, වැනැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් භවන, මෙනෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්.

92. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවන, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. වැලි දු භවන, මේ ආත්මය මෙනෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවන, හැම පරිද්දෙන් ආකිංඤ්ඤානා-යනනහුමිය ඉක්මැ, ‘මෙය ශාන්තය, මෙය උතුම්’ යි සමාධි වඩා තෙවසංඤ්-නාසංඤ්ඤාමියට පැමිණ සිටින අන්‍ය වූ ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවන, ඒ ආත්මය ඒ නාම කය බිඳීමෙන් සිඳී යන බැවින්, වැනැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් මෙනෙකින් ම, භවන, මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්.

93. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ උචේදදූෂටි ඇත්තෝ මේ කරුණු සතෙකින් විද්‍යමාන සත්‍යයා ගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්. මහණෙනි, යම් උචේදදූෂටික මහණබමුණු කෙනෙක් විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, විනවය පණවත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතින් ම හෝ මොවුනතුරන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

94. මහණෙනි, ඒ කරුණය තථාගත තෙමේ දනී ... තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුර්දිග වූ ... කරුණු යි.

95. මහණෙනි, දූෂටිමිනිච්ඡාණදූෂටි ගත් සමහර මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටිමිනිච්ඡාණය කරුණු පසෙකින් පණවත්. ඒ භවත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ දූෂටිමිනිච්ඡාණදූෂටි ගත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයා ගේ පරමදූෂටිමිනිච්ඡාණය කරුණු පසෙකින් පණවත් ද? යත්:

96. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී හොති එවංදිට්ඨි 'යතො බො හො අයං අත්තා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨො සමබ්බිභූතො පරිවාරෙති, එත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

97. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අඤ්ඤි බො හො එසො අත්තා යං ත්වං වදෙසි. තෙසො නඤ්ඤි වදාමි. නො ව බො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? කාමා හි හො අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා තෙසං විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උප්පජ්ජන්ති සොකපුරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායොසා යතො බො හො අයං අත්තා විච්චේව ආමෙති විච්චිව අකුසලෙති ධම්මෙති සත්තක්කං සම්මාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

98. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අඤ්ඤි බො හො එසො අත්තා යං ත්වං වදෙසි. තෙසො නඤ්ඤි වදාමි. නො ව බො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තඤ්ඤි විතක්කිතං විමාරිතං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො බො හො අයං අත්තා විතක්කවිමාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තා, සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

99. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අඤ්ඤි බො හො එසො අත්තා යං ත්වං වදෙසි. තෙසො නඤ්ඤි වදාමි. නො ව බො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තඤ්ඤි පිතිගතං වෙතසො උබ්බිලාචිතත්තං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො බො හො අයං අත්තා පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සමපජානො සුඛං ව කායෙන පටිසංවෙදෙති, යත්තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨිමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

96. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා ව්‍යාපාරයක් හෝ බලයක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. (කෙසේද? යන්න.) “භවන, යම් තෙයකින් මේ ආත්මයා පස්කම්කොටසින් සමර්පිත වැ (මොනොවට පිහිටා, ඇළ), සමන්විත වැ ඉදුරන් පිණිස ද, භවන, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මයා පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වෙයි” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යාමාන සත්‍යයා පිළිබඳ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

97. ඔහුට අනෙකක් මෙසේ කියයි: “භවන, තා කියන මේ ආත්මයා ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, භවන, එය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණයට පැමිණියේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යන්න: භවන, පස්කම්හු වූ කලී අතීතය හ, දුක් හ, පෙරළෙන සුළු හ. ඔවුන් ගේ පෙරළීමෙන්, අන් පරිද්දෙකින් විමෙන් හෝ හැඹුම් වැලැපුම්, දුක් දෙමතස්, සිත තුළ දැඩි පෙවුම් උපදී. භවන, යම් විටෙක මේ ආත්මයා කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අසුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විභීකසනිත විචාරසනිත, විචිකසයන් උපන් ප්‍රීතියක් සුවයක් ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, භවන, මේ පමණකින් ම මේ ආත්මයා පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යාමාන සත්‍යයාගේ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

98. ඔහුට අනෙකක් මෙසේ කියයි: “භවන, තා කියන මේ ආත්මයා ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, භවන, මේ ආත්මයා මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යන්න: යම් බඳු වූ ම විභීකසයක් විචාරයක් වේ ද, එයින් මෙය ඔදැරික වැ වැටැහෙයි. එතෙක් යම් විටෙක මේ ආත්මයා විභීකවිචාරයන්ගේ සාසිදීමෙන් සිය සිත්සතන් වෙසෙසින් පහදවන, සිතා එක හ බව ඇති, විභීක රනිත, විචාර රනිත, සමාසියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, භවන, මේ පමණකින් මේ ආත්මයා පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යාමාන සත්‍යයාගේ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

99. ඔහුට අනෙකක් මෙසේ කියයි: “භවන, තා කියන මේ ආත්මයා ඇත්තේ ම ය. එය නැත්තේ නො වේ. භවන, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මයා මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ නො වේ. ඒ කවර හෙයින්? යන්න: එහි යම් ප්‍රීතියක් සිතේ ඉල්පුණු බවෙන් වේ ද, මෙයින් මේ දෙවෙනි ධ්‍යානය ඔදැරික වැ (දළ වැ) වැටැහෙයි. භවන, යම් විටෙක වනාහි මේ ආත්මයා ප්‍රීතියෙනුත් වෙන් විමෙන් උපේක්‍ෂාව ඇත්තෙක් ද වී, සිහි ද ඇත්තේ, නුවණින් දක්නේ වෙසේ ද, සුවයක් තම කයින් විඳි ද, ආසියෝ යමක් හේතු දොට ගෙන ඔහුට ‘මේ තෙමේ උපේක්‍ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුවවිසුම් ඇත්තේ යැ’ යි කියත් නම්, ඒ නුන්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, භවන, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මයා පරම දෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යාමාන සත්‍යයාගේ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

100. තමඤ්ඤ ඵචමාන: ‘අඤ්ඤ ඛො හො ඵසො අනතා, යං කං වදෙසී, තෙසො නඤ්ඤි වදාමි. තො ච ඛො හො අයං අනතා ඵතනාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනොතා ගොති. තං කිංසු තෙතු? යදෙව තත්ථ සුඛමිති වේතසො ආහොගො ඵතෙනෙනං ඔලාරිකං අකම්බයති. යතො ඛො හො අයං අනතා සුඛස්ස ච පනානා දුක්ඛස්ස ච පනානා පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්භගමා¹ අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජා මහරති, ඵතනාවතා ඛො හො අයං අනතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනොතා ගොති’ති. ඉදෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

101. ඉමෙති ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්චති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව පඤ්චති වජ්ජති, ඵතෙසං වා අඤ්ඤානරොත. තඤ්ඤ ඉතො ඛතිඤා.

102. තස්සිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙති තථාගතස්ස යථාභූච්චං චණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

103. ඉමෙති ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරනතකපටිකා අපරනතානුදිට්ඨිනො අපරනතං ආරබ්භ අනෙකමිතිනාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති චතුචතතාරිසාය වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරනතකපටිකා අපරනතානුදිට්ඨිනො අපරනතං ආරබ්භ අනෙකමිතිනාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුචතතාරිසාය වජ්ජති, ඵතෙසං වා අඤ්ඤානරොත. තඤ්ඤ ඉතො ඛතිඤා.

104. තස්සිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙති තථාගතස්ස යථාභූච්චං චණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

105. ඉමෙති ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බනතකපටිකා ව අපරනතකපටිකා ව පුබ්බනතාපරනතකපටිකා ව පුබ්බනතාපරනතානුදිට්ඨිනො පුබ්බනතාපරනතං ආරබ්භ අනෙකමිතිනාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨිසා වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බනතකපටිකා ව අපරනතකපටිකා ව පුබ්බනතාපරනතකපටිකා ව පුබ්බනතාපරනතානුදිට්ඨිනො පුබ්බනතාපරනතං ආරබ්භ අනෙකමිතිනාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨිසා වජ්ජති, ඵතෙසං වා අඤ්ඤානරොත. තඤ්ඤ ඉතො ඛතිඤා.

1. අත්භගමා, කෙසුචි පොත්කෙසු.

100. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන මේ ආත්මය ආත්මේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. එහෙත්, භවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදූෂටබ්‍රිතීථිභිණය ලැබුයේ නො වේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: එහි ‘සුව’ යැ යි (ධ්‍යානයෙන් නැගී සිටියහුගේ ඒ සුවයෙහි) සිතේ නැමුණුවෙක් වේ ද, මෙයින් මේ ධ්‍යානය ඔහුදරිත වැ (දළ වැ) වැටැහේ. භවත, යම් විටෙක වනාහි මේ ආත්මය සුබයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුෂ්ඨයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පළමුවෙන් ම (කලින් ම) සොම්නස් දෙමිතස් දුරු වී යෑමෙන්, දුක් නැති සුව නැති උපේක්ෂාසමාති දෙකේ පිරිසිදුව ආති, සිව්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, භවත, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරමදූෂටබ්‍රිතීථිභිණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටබ්‍රිතීථිභිණය පණවත්.

101. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ දූෂටබ්‍රිතීථිභිණවාද ආත්මෝ මේ කරුණු පසින් විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටබ්‍රිතීථිභිණය පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දූෂටබ්‍රිතීථිභිණවාද ආත්මෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටබ්‍රිතීථිභිණය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු පසින් ම හෝ මොවුනතුරන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

102. මහණෙනි, ... ඒ කරුණ තථාගත තෙමේ දතී ... යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ආති පරිදි වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගම්භීර වූ දුද්දී වූ ... කරුණු යි.

103. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අපරාන්තකල්පික වූවෝ (තෘණදූෂට වශයෙන් අනාගත සකකි කොටස කල්පනා කොට ගත් ලබ්ධි ආත්මෝ), අපරාන්තය (අනාගත සකකි කොටස) අනුව ආති කැරැ ගත් දූෂට ආත්මෝ මේ කරුණු සුසංග්‍රිසෙකින් අනාගත සකකි කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ අබ්‍යුක්තිපද (දගීතවාදප්‍රකාශක වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අපරාන්තකල්පික වූවෝ අපරාන්තානුදූෂිත වූවෝ අපරාන්තය (අනාගත සකකි කොටස) අරමුණු කොට දගීතවාදප්‍රකාශක වචන කියත් නම්, ඔහු හැම මේ කරුණු සුසංග්‍රිසෙන් ම හෝ මොවුනතුරන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එසේ කියත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

104. මහණෙනි, එය තථාගත තෙමේ දතී ... යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ආති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුක සේ දක්ක යුතු වූ ... කරුණු යි.

105. මහණෙනි, පුච්ඡාන්තකල්පික වූ ද අපරාන්තකල්පික වූ ද ඒ මහණබමුණෝ අතීත සකකි පරම්පරා කොටස ද අනාගත සකකි පරම්පරා කොටස ද අරමුණු කොට මේ කරුණු දෙසැටින් අනේකවිධ දූෂට්‍රකාශක වචන (දූෂට්‍රවාද හඟවන වචන) කියා පාත්. මහණෙනි, පුච්ඡාන්තකල්පික ද අපරාන්තකල්පික ද පුච්ඡාන්තාපරාන්තකල්පික ද පුච්ඡාන්තාපරාන්තානුදූෂිත ද වූ යම් මහණබමුණුකෙනෙක් පුච්ඡාන්ත අපරාන්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂට්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම හෝ මොවුනතුරන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය කියා පාත්. මෙයින් බැහැර වූ කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

106. තසිදං භික්ඛවෙ නථාගතො පජානාති: ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා ඵලං ආගතා ඵලං පරාමිට්ඨා ඵලංගතිකා නට්ඨස්සනති ඵලංඅභිසම්පරායා'ති. තඤ්ච නථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමිසති. අපරාමිසතො චස්ස පච්චන්තඤ්ඤඤච නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදවිමුහොතා භික්ඛවෙ නථාගතො.

107. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුදදසා දුරනුබොධා සන්තා පණීනා අනකකාචචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ නථාගතො සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි නථාගතස්ස යථාභූචලං චණ්ණං සම්මා වදමානා චදෙයන්තූ.

108. නත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා සස්සත්වාද සස්සතං අනානාඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙතති චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්‍යාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤමෙව

109. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්චඅසස්සතිකා ඵතච්චං සස්සතං ඵකච්චං අසස්සතං අනානාඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙතති චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්‍යාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤමෙව.

110. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා අනානානතිකා අනානානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙතති චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්‍යාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤමෙව.

111. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා අමරාවිකෙඛසිකා තත්ථ¹ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජනති අමරාවිකෙඛපං චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්‍යාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤමෙව.

106. මහණෙනි, ‘මේ දූෂිතයානගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ’ මෙසේ පරාමාෂට වූවෝ මෙ බද්‍ර (පරලොවැ) ගනී ඇතියෝ වන්නාහ. මෙ බද්‍ර පරලොව ඇතියෝ වන්නාහැයි මේ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. එය ද තථාගත තෙමේ දනී. එයින් වැඩි දෑ ද දනී. ඒ දෑන්ම ද තෘෂණාදූෂිතවශයෙන් පරාමශීනය නො කෙරෙයි. එසේ පරාමශීනය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වැ තමා කෙරෙහි ම නිච්ඡාණය දන්නා ලද්දේ ය. වේදනාවන්ගේ ඉපදීම ද වැනැස්ම ද රසය ද දෙස ද නික්මුම ද තතු වූ පරිදි දෑන තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිතවැ මිදුණේ වේ.

107. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් තෙමේ ම වෙසෙසා දෑන පසක් කොට ලොවට පවසා ද, යම් දහම් කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමතියෝ නිසන්නාහු ද, මොහු වනාහි ගැඹුරු වූ, දුක සේ දුක්ඛ යුතු වූ, දුක සේ අනුබොධ කට යුතු වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැසූ ගත නො හෙන, සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් දහ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

108. මහණෙනි, එහි (ඒ දූෂ්ටිවාදීන් අනුරෙහි) යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාශ්වත කොට පණවත් නම්, එය ද තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාවට පැමිණී (තෘෂණායෙන් සමත්වත) ඒ දූෂ්ටිගතිකයන්ගේ (දූෂ්ටිතෘෂණා හුලිත් විද්‍යා ලද බැවින් වූ) පරිත්‍යාසයෙක්, වාචල බවෙක් ම ය.

109. මහණෙනි, එහි ඒකත්‍යශාශ්වතික ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතික ද වූ යම් මහණබමුණු කෙනෙක් කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද එක් කොටසක් ශාශ්වතත් එක් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් නම්, එය ද (එහි තතු) නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාවට පැමිණී ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, සැලීමෙක් ම ය.

110. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තුමු අනානා-න්තික වාද ඇත්තෝ ලොව අනතවත් බව හෝ අනත්තබව සතර කරුණෙකින් පණවත් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක්, තෘෂණාවට පැමිණී ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, සැලෙනබවෙක් ම ය.

111. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාවික්ෂේපන වාද ඇත්තෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දෝ සතර කරුණෙ-කින් වාග්වික්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එසේ එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

112. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති ද්විති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

113. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

114. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උභ්‍යාසානතිකා සඤ්ඤිවාද, උභ්‍යාසානතා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

115. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උභ්‍යාසානතිකා අසඤ්ඤිවාද, උභ්‍යාසානතා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

116. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උභ්‍යාසානතිකා තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද, උභ්‍යාසානතා තෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

117. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්චේදවාද, සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විනාසං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

118. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මතිබ්බානවාද, සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මතිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

119. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති වතුච්ඡන්තාරිසාය වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤාමෙව.

112. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් අඛිව්වසමුප්පන්න වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අඛිව්වසමුප්පන්න යැ (හේතු රහිත ව උපතා) යි කරුණු දෙකෙකින් පණවන් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ මහණබමුණන්ගේ දූෂ්ටිවේදනාවෙක්, තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

113. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණකෙනෙක් සුභානනකල්පිත වූවෝ, සුභානනානුදූෂ්ටික වූවෝ අපලොස් කරුණෙකින් අනිත්සකක පරමිපරා කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සසලබවෙක් ම ය.

114. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභවමාසාතනික සඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු සංඥී වූ ආත්මයක් සොලොස් කරුණෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂ්පඤ්ඤායෙක් ම ය.

115. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභවමාසාතනික අසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ කරුණු අටෙකින් මරණින් මත්තෙහි සංඤරහිත ආත්මයක් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සැසැලුමෙක් ම ය.

116. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභවමාසාතනික තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ කරුණු අටෙකින් සංඥී නොම වූත් අසංඥී නොම වූත් ආත්මයක් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂ්පඤ්ඤායෙක් ම ය.

117. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්ඡේදවාදී වූවෝ විද්‍යමාන වූ සත්‍යයාගේ උච්ඡේදය, විනාශය, භවපිගමය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂ්පඤ්ඤායෙක් ම ය.

118. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් දූෂ්ටමිනිච්ඡාණවාද ඇත්තෝ විද්‍යමානසත්‍යයාගේ පරමදූෂ්ටමිනිච්ඡාණය කරුණු පසෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණ බමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

119. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාන්තකල්පික වූවෝ, අපරාන්තානුදූෂ්ටික වූවෝ කරුණු සුසාප්තිසෙකින් අනාගත සකක පරමිපරා කොටස ඇරැබූ අනේකවිධ දූෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචල බවෙක් ම ය.

120. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිතො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතානි අභිච්ඡිතච්ඡදානි අභිවදන්ති ද්වාසට්ඨියා වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානං අපස්සනං වෙදසිතා, නණ්ණාගතානං පරිනසිතච්ඡප්පඤ්ඤාමෙව.

121. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සන්වාදා සස්සනං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

122. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

123. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

124. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛසිකා තස්ථ තස්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාවාට්ඨිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

125. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පන්තිකා අභිච්චසමුප්පන්තං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති ද්විති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

126. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතානි අභිච්ඡිතච්ඡදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

127. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතතිකා සඤ්ඤාද්වාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාද්වාදා අන්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

128. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතතිකා අසඤ්ඤාද්වාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාද්වාදා අන්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

120. මහණෙනි, එහි පුමානතකල්පික වූ ද, අපරානතකල්පික වූ ද, පුමානතාපරානතකල්පික වූ ද, පුමානතාපරානතානුදූෂිත වූ ද, යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් දෙසැටක් කරුණින් පුමානත අපරානත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, එය ද එහි තතු තොදන්තා තොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, විෂපඤ්ඤාවෙන් ම ය.

121. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ශාශවතදූෂිත ඇත්තෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශවත කොට පණවත් ද, (එසේ පැණැවීමට කරුණු වූ) ඒ (දූෂිතාසාද) වේදනාව ද (ප්‍රමාදතනයන් නිසා සිතා උපදනා) ස්පශ්ටිකයෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

122. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාශව-නික ද ඒකත්‍යඅශාශවනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශවත ද එක් කොටසක් අශාශවත ද කොට කරුණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එයට කරුණු වූ ඒ වේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් වේ.

123. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අනාතනනික-වාද ඇත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව කරුණු සතරෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් වේ.

124. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාවික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වාග්වික්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් ම වේ.

125. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අධිවිසමුප්පත්තික වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ඉබේ ම පහළ වූවන් කොට කරුණු දෙකෙකින් පණවත් ද, එසේ පැණැවීමට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් වේ.

126. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පුමානතකල්පික වූවෝ පුමාන්තානුදූෂිත වූවෝ පුමාන්තය අරමුණු කොට අපලෝඝ කරුණෙකින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් වේ.

127. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසාතනික සංඝෝවාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඝොස් කරුණෙකින් සංඝොත් වූ ආත්මය පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් වේ.

128. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසාතනික අසංඝෝවාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඝරහිත ආත්මයක් කරුණු අපෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පශ්ටිකයයෙන් වේ.

129. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උදාමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාදා උදාමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තාතං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

130. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡේදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡේදං විනාසං විභවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

131. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨාබ්‍රමනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨාබ්‍රමනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

132. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිනිතාති අබ්‍රිතතිපදාති අභිවදන්ති වතුචන්තාරිසාය වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

133. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිනිතාති අබ්‍රිතතිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

134. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

135. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

136. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තාතනනිකා අන්තාතන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

137. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

129. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් උභයමාසානනික තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඥේන් නොම වූ අසංඥේන් නොම වූ ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂ්ටිවේදනාව ද ස්පශ්ටිප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

130. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් උච්චේදවාද ඇත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උච්චේදය, විනාශය, භවවිගමය කරුණු සතෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂ්ටිවේදනාව ද ස්පශ්ටි-ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

131. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් දූෂ්ටධර්මනිෂ්ඨාණවාද ඇත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂ්ටධර්මනිෂ්ඨාණය පස් කරුණෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂ්ටිවේදනාව ද ස්පශ්ටිප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

132. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තානුදෂ්ටික වූවෝ අපරාත්තය (අනාගත සකක පරමිපරා කොටස) ඇරැඹූ කරුණු සුසාශ්‍රිසෙකින් අනේකවිධ දූෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂ්ටිවේදනාව ද ස්පශ්ටි ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

133. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් සුච්ඡාන්තකල්පික ද අපරාත්තකල්පික ද සුච්ඡාන්තාපරාත්තකල්පික ද වූවෝ, සුච්ඡාන්ත අපරාත්ත අනුවෑ පහළ කළ දූෂ්ටි ඇත්තෝ අතීත ස්කක පරමිපරා කොටසත් අනාගත ස්කක පරමිපරා කොටසත් අරමුණු කොට දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දූෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂ්ටිවේදනාව ද ස්පශ්ටිප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

134. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතදූෂ්ටික වූවෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත කොට පණවත් ද, ඔහු වූ කලී ඒ දූෂ්ට්‍යාසවාදය ස්පශ්ටියෙන් තොර වූ විදින්නාහ යන මේ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

135. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් එකත්‍යශාශ්වතීක එකත්‍යඅශාශ්වතීක වූවෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් කොටසක් ශාශ්වතත් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් නම්, ඔහු කලී ස්පශ්ටියෙන් තොර වූ ඒ දූෂ්ට්‍යාසවාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණය විද්‍යමාන නො වේ.

136. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් අන්තානන්තික වාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව පණවත් ද, ඔහු කලී ස්පශ්ටියෙන් තොර වූ ඒ දූෂ්ටිවේදනාව විදින්නාහ යන මේ කරුණය විද්‍යමාන නො වේ.

137. මහණෙනි, එහි යම් මහණවමුණු කෙනෙක් අමරාචික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ විෂයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වාග්චික්ෂේපයට අමරාචික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, ඔහු කලී ස්පශ්ටියෙන් තොර වූ ඒ දූෂ්ටිවේදනාව විදින්නාහ යන මේ කරුණය නැත්තේ ය.

138. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දව්හි වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

139. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිනාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදනති අධාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසං-වෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

140. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතතිකා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

141. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අධාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

142. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසාතතිකා තෙවසඤ්ඤාදිවාදා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤාදිං නාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අධාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

143. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්චේදවාදා සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

144. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨිමමතිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරිදිට්ඨිමමතිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

145. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිනාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදනති වතුචතතාදිසාය වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

146. නත්‍ර හික්කවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිනාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදනති ද්වාසට්ඨිසා වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්නති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

138. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් අඛිච්චසමුප්පත්ත වාද ඇත්තෝ, කරුණු දෙකෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ඉබේ උපතා සි පණවන් ද, ඔහු කලි ඒ දූෂිතවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන කාරණය නැත්තේ ය.

139. මහණෙනි, යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් පුමාන්තකල්පික වූවෝ, පුමාන්තය අනුව පහල කැරගත් දූෂි ඇත්තෝ, කරුණු අටොලොසෙකින් පුමි සකකපරමපරා කොටස ඇරැබූ අනේකවිධ දූෂිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු ස්පෂීයෙන් තොර වැ ඒ දූෂිපරිසාසවාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ තො මැත්තේ ය.

140. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් උභිමාසානතික සඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ ඇති ආත්මයන් සොලොස් කරුණෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලි ස්පෂීයෙන් තොර වැ ඒ දූෂිපරිසාසවාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ තො මැත්තේ ය.

141. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් උභිමාසානතික අසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ නැති ආත්මයන් කරුණු අටෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලි එයට කරුණු වූ දූෂිවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

142. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් උභිමාසානතික නොවසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඤී තො ම වූත් අසංඤී තො ම වූත් ආත්මයන් පණවන් ද, එයට කාරණ වූ දූෂිවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

143. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් උචේදවාදී වූවෝ විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, නවවිගමය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලි එයට කාරණ වූ දූෂිවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

144. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් දූෂාධමිනිමාණ වාද ඇත්තෝ, විද්‍යමාන සත්ත්වයා පිළිබඳ පරමදූෂාධමිනිමාණය කරුණු පසෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලි එයට කරුණු වූ දූෂිපරිසාසවාදය ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන තො වේ.

145. මහණෙනි, එහි යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් අපරාන්තකල්පික වූවෝ අපරාන්තය අනුව පහල කැරගත් දූෂි ඇත්තෝ කරුණු සුසාලිසෙකින් අපරාන්තය ඇරැබූ අනේකවිධ දූෂිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු කලි එයට කාරණ වූ දූෂිවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන තො වේ.

146. මහණෙනි, යම් මහණෙකු මුණු කෙනෙක් පුමාන්තකල්පිකත් වූවෝ, අපරාන්තකල්පිකත් වූවෝ, පුමාන්තාපරාන්තකල්පිකත් වූවෝ, පුමාන්ත-අපරාන්තයන් ඇරැබූ පහල කැරගත් දූෂි ඇත්තෝ, කරුණු දෙසෑටෙකින් පුමාන්ත අපරාන්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඔහු කලි එසේ දූෂි ගැත්මට කාරණ වූ දූෂිපරිසාසවාදය ස්පෂීයෙන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන තො වේ.

147. තනු භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සනවාදා සස්සනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙගති චතුති වඤ්ඤිති, යෙ'පි තෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍ර.හ්මණා අමරුචිකෙධපිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍ර.හ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්ත-කපපිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසානතිකා සඤ්ඤවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසානතිකා අසඤ්ඤවාදා, යෙ'පි තෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා උද්ධමාසානතිකා නෙවසඤ්ඤතාසඤ්ඤවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උචෙජ්දවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්ම-නිබ්බානවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපපිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපපිකා ච අපරන්තකපපිකා ච පුබ්බන්තා-පරන්තකපපිකා ච, පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකචිතිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වඤ්ඤිති, සබ්බෙ තෙ ඡති එස්සායතනෙති පුස්ස පුස්ස පටිසංවෙදෙන්නි. තෙසං වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ඡාති, ඡාතිපච්චයා ඡරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සම්භවන්ති. යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයං ච අත්ථගමං ච අස්සාදං ච ආදීනවං ච නිස්සරණං ච යථාභූතා පජානාති, අයං ඉමෙති සබ්බෙහෙව උත්තරිතරං පජානාති.

148. යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-කපපිකා වා අපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තා-පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකචිතිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ආසට්ඨියා වඤ්ඤිති අනෙතාජාලිකතා එත්ථ සිතා'ච උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.] එත්ථ පරියාපන්තා අනෙතාජාලිකතා 'ච උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]* සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො කෙවට්ටො වා කෙවට්ටනෙතවාසී වා සුමුච්චජිකෙත ජාලෙන පරිත්තං උදකදහං ඔත්ථරෙය්‍ය, නස්ස එවමස්ස: “යෙ බො කෙච්චි ඉමසමිං උදකදහෙ ඔලාරිකා පාණා, සබ්බෙ තෙ අනෙතාජාලිකතා එත්ථ සිතා'ච උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති]. එත්ථ පරියාපන්තා අනෙතා-ජාලිකතා 'ච උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති]”ති.* එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-කපපිකා වා අපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තා-පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකචිතිතාති අධිවුත්ති-පදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ආසට්ඨියා වඤ්ඤිති අනෙතාජාලිකතා එත්ථ සිතා'ච උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]* එත්ථ පරියාපන්තා අනෙතාජාලිකතා 'ච උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]*

* [] විණ්හනනර්ත පදනි පොළකෙසු න දිස්සන්නි

147. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් ශාශ්වතදූෂටී ගත්තෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත කොට පණවත් ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාශ්වතකත් ඒකත්‍යඅශාශ්වතකත් වූවෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අත්තානන්තික වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අමරාට්‍යක්‍ෂපක වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අභිවචසමුප්පන්නික වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් පුමානතකල්පික ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභමාසානතික සංඝඤ්ඤි වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභමාසානතික අසංඝඤ්ඤි වාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් උභමාසානතික නෙවසංඝඤ්ඤිතාසංඝඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උචේදවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් දූෂටීමිතිමාණවාද ඇත්තෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරානතකල්පික ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් පුමාන්තකල්පිකත් අපරානතකල්පිකත් පුමාන්ත-අපරානතකල්පිකත් වූවෝ පුමාන්තාපරානතානුදූෂිත වෑ දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ ස්වරූපයක සසිත් උපත් ස්වරූපයෙන් රූපාදි අරමුණු ස්වරූප කොට දූෂිතාසවාදය විඳිත්. ඔවුන්ගේ දූෂිතවේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමණාව වේ. තාමණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය වේ. උපාදනප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශෝක පරිදේව දුඃඛ දොෂීනසා උපසාසයෝ යන භෞත පහල වෙත්. මහණෙනි, යම් කලෙක වනාහි මහණ තෙම ස්වරූපයක සදෙනාගේ හේතුව ද නිරෝධය ද ආස්වාදය ද ආදීභවය ද ප්‍රභාණිය ද තතු වූ පරිදි දැන ගනී ද, මේ තෙමේ මෙකී හැම දූෂිතයන්ට වැඩියක් ම (ශිලසමාබ්‍රහ්ම ප්‍රඥවිමුක්ති යන මේ සියල්ල ම) දැන ගනී.

148. මහණෙනි, පුමාන්තකල්පික වූ හෝ අපරාන්තකල්පික වූ හෝ පුමානතාපරානතකල්පික වූ හෝ යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ පුමාන්ත අපරාන්ත අරමුණු කොට පහල කරා ගත් දූෂටී ඇත්තෝ, අතීතානාගත සකකා පරම්පරා කොටස් අරමුණු කොට, අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත්තෝ ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ මේ) දේසනාදූල තුළට හසු කරන ලදුවෝ, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ ම, මෙහි තුළ ම ඉපිලෙන්නාහු ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙයට ඇතුළත් වූහු ම ඉපිලෙන්නාහු, ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මහණෙනි, යම් සේ දක්‍ෂ වූ කෙටුළෙක් හෝ කෙටුළකුගේ අතැවැසියෙක් හෝ සියුම් ඇස් ඇති දූලින් මද දිය ඇති දියවලක් කිබිසිති කොට, අතුරන්තෝ ද, “මේ දියවලෙහි යම් කිසි මහත් ප්‍රාණි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ දූලට හසු කරා ගන්නා ලද්දෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙහි ඇතුළත් වූවෝ දූල තුළට හසු වූවෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නෝ ගැලෙත් යැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිදෙන් ම පුමාන්ත කල්පික වූ හෝ අපරානතකල්පික වූ හෝ පුමාන්තාපරාන්තකල්පික වූ හෝ පුමාන්ත අපරාන්ත දෙක අනුවා පහල කරාගත් දූෂටී ඇති යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ දෙසැටක් කරුණින් පුමානත අපරාන්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ) දේසනාදූලට හසු වූවෝ ම, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ, මෙහි ම මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති. මෙහි ම ඇතුළත් වූවෝ මේ දේසනා දූල තුළට හසු වූවෝ ම, මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති.

149. උච්ඡින්නාහවනෙහිකො හිකඩවෙ තථාගතස්ස කායො නිව්ඨි. යාවස්ස කායො ධස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙද උද්ධං ජීවිතපරියාදානා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා.

සෙය්‍යථාපි හිකඩවෙ අමබ්බිකස්සා වණ්චච්ඡින්නාය යානි කානිචි අමබ්බාති වණ්චපට්ඨිකානි, සබ්බානි තානි තද්දුකානි භවනති, එවමෙව බො හිකඩවෙ උච්ඡින්නාහවනෙහිකො තථාගතස්ස කායො නිව්ඨි. යාවස්ස කායො ධස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙද උද්ධං ජීවිතපරියාදානා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා'ති.

150. එවං චූභෙන ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: 'අච්ඡරිතං භනෙන, අබ්බුතං භනෙන, කො නාමායං භනෙන ධම්මපරියායො?'ති

“තස්මානිත චං ආනන්ද ඉමං ධම්මපරියායං අත්ථාලනති'පි නං ධාරෙහි. ධම්මථාලනති'පි නං ධාරෙහි. බ්‍රහ්මචාරිකයා'පි නං ධාරෙහි. දිට්ඨිථාලනති'පි නං ධාරෙහි. අනුත්තරො සම්භාවිජ්ජයො'ති'පි නං ධාරෙහි'ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ හිකඩු භගවතො භාසිතං අභිනන්දනති.

ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භන්දකුමානෙ දසසහස්සි ලොකධාතු අකමපිත්ථාති.

බ්‍රහ්මචාරිකයා. නිව්ඨිතං පඨමං.

149. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ශරීරය මූලින් සිඳිනා ලද භව තෘෂ්ණා ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඔහුගේ කය සිටින්නේ ද ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතයාගේ පරික්ෂණ වීමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඒ බුදුහු නො දක්නාහ. මහණෙනි, යම් සේ අභිකෑන නටුවෙන් ගිලිහුණු කල්හී, නටුව හා බැඳුණු යම් අභි පල කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු හැම එය අනුව යන්නෝ වෙත් ද, එ පරිද්දෙන් ම තථාගත බුදුහුගේ කය මුල් සුත් වූ භවතෘෂ්ණා ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඒ බුදුහුගේ කය සිටුවේ ද, ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතය පරික්ෂණ වීමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඔහු නො දක්නාහ.

150. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථවිර තෙමේ “වහන්ස, ආගච්ඡී ය! වහන්ස, අද්දාහ ය! වහන්ස, මේ ධම්මකුමය කීනම් වේ ද?” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “ආනඤ්ඤ, එසේ නම්, මෙහි ලා මේ ධම්පඨායය අභිජාල නමැයි ද සලකා ගනුව. ධම්ජාල නමැ යි ද සලකා ගනුව. බ්‍රහ්මජාල නමැ යි ද සලකා ගනුව. දෘෂ්ටිජාල නමැයි ද සලකා ගනුව. තීරුත්තරසංග්‍රාමවිජය යැ යි ද සලකා ගනුව” යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ආරාධිත සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන සතුටින් පිළිගත්හ.

මේ නිර්ගාථක සූත්‍රය වදාරනු ලබන කල්හි දසදහසක් ලෝ දෘ කම්පිත වී ය.

පළමුවන බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය නිමසේ ය.

සාමකඳවල සුභාසනය

1. එවං මෙ සුභං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ජීවහස්ස කොමාරහව්වස්ස අබ්බවනෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙහි සද්ධිං අසිංහෙලසෙහි භික්ඛුසතෙහි. තෙන බො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසතතු වෙදෙහිපුතො නදහුපොසප්ථෙ පණ්ණරසෙ කොමුදියා වාතුමාසිති යා පුණ්ණාය පුණ්ණමාය රතති යා රාජාමච්චපරිවුතො උපරිපාසාදවරගතො නිසිනො හොති. අථ බො රාජා මාගධො අජාතසතතු වෙදෙහිපුතො නදහුපොසප්ථෙ උද්ගතං උද්ගතෙයි.

“රමණියා වත හො දෙසිතා රතති, අභිරුපා වත හො දෙසිතා රතති, දස්සනියා වත හො දෙසිතා රතති, පාසාදිකා වත හො දෙසිතා රතති, උක්ඛඤ්ඤා වත හො දෙසිතා රතති. කනතු බ්වජ්ජ සමයං වා බ්වහමණං වා පසිරුපාසෙය්‍යාම යනො පසිරුපාසනො විතතං පසිදෙය්‍යා!”¹ති

2. එවං වුතො අඤ්ඤානරො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතතුං වෙදෙහිපුතං එතදවොච: ‘අයං දෙව පුරණො කස්සපො සබ්බි වෙච ගණි ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිස්සංකරො¹ සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පනො. තං දෙවො පුරණං කස්සපං පසිරුපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස පුරණං කස්සපං පසිරුපාසනො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතො රාජා මාගධො අජාතසතතු වෙදෙහිපුතො තුණ්හි අහොසි.

3. අඤ්ඤානරො‘පි බො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතතුං වෙදෙහිපුතං එතදවොච: ‘අයං දෙව මකඛලී ගොසාලො සබ්බි වෙච ගණි ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිස්සංකරො සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පනො. තං දෙවො මකඛලී ගොසාලං පසිරුපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස මකඛලී ගොසාලං පසිරුපාසනො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතො රාජා මාගධො අජාතසතතු තුණ්හි අහොසි.

1. තිස්සකරො, ඛුජ්ජ.

ශ්‍රාවණාචලසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසියපණසක් පමණ වූ මහත් භික්ෂුසංඝයා සමග රජගහ නුවර සම්පයේ කෝමාරහව්ව ජීවිකායාගේ අඹවෙනෙහි වසන සේක. එ සමයෙහි වනාහි මගධ රටට අධිපති වූ, වෛදේහීපුත්‍ර වූ අජාසත් රජ තෙමේ එ දවසට පැමිණි පුණ්‍ය පොහෝ දිනයෙහි සිටු මසක්හුගේ අවසන්ති වූ සුපිපි කුමුදු ඇති සුරා සඳ කැල්මෙන් බබළන රැයෙහි (ඉල්මස පසොළොස්වක් දා රැයෙහි) රජපතයෙහි මතු මහල්තලයට නැගුණේ, රජ ඇමැතියන් විසින් පිරිවැරැණේ (එසැවුණු සේසත් ඇති මහතු කසුන් අස්නෙහි) හුන්තේ වෙයි. ඉක්බිති වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ ඒ පුණ්‍යපොහෝ දිනැ මෙසේ උදන් ඇති ය:

“භවත්ති, ආශවසී සි! රාත්‍රිය සඳ රැසින් සිත්කළ වෙසි (අභ්‍රමතිකාදි දේශයන්ගෙන් පහ වූ රාත්‍රිය රමණීය ය)! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් විශෙෂයෙන් ශෝභන ය! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් දැකුම් කළ ය! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් ප්‍රසාදජනක ය! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳ රැස කරණ කොට ගෙන ලක්ෂණීය ය! යමක්හු ඇසුරු කරන අපගේ සිත පහදනේ නම් එසේ වූ කවර නම් මහණකු බමුණකු අද ඇපි එළැඹ ඇසුරු කරන්න මෝ ද!” යනු සි.

2. රජහු මෙසේ කී කල්හි, එක්තරා රජ ඇමතියෙක් වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජහට “දේවයන් වහන්ස, මේ කාශ්‍යප-ගෝත්‍රික පුරුෂයෝ පැවිදි මුළුවක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද වෙති. ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකටයන. කීර්තිමත්ත. බොහෝ දෙනා විසින් සත්පුරුෂයෙකැ සි සම්මත වූ තීර්ථංකර කෙනෙක. චිරාත්‍රඥ හ. පැවිදි වූ බෝහෝ කල් ඇත්තෝ ය. දෙනුන් රජ පරපුරක් තරම් කල් ඉක්මවා සිටියෝ ය. මහළු වියට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ කාශ්‍යපගෝත්‍රික පුරුෂයන් වෙත එළැඹ ඇසුරු කරන සේක් වා. කාශ්‍යපීය පුරුෂයන් වෙත එළැඹ ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ වචන කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ තුෂණීභූත විය.

3. අන් කිසි රජ ඇමැත්තෙක් ද වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජුහට “දේවයන් වහන්ස, මේ ගෝසාල මකබලිහු පැවිදි පිරිසක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද, ගණාවාසී ද වෙති ප්‍රකටයන. කීර්ති-මත් හ. තීර්ථංකර කෙනෙක. බෝහෝ දෙනා විසින් සාධු යැ සි සම්මත හ. රාත්‍රඥ හ. පැවිදිවූ බොහෝ කල් ඇත්තෝ ය. රජපරපුර දෙක තුනක් ඉක්ම-යන තරම් දික් කලක් ගෙවූවෝ ය. පැසිම් වයසට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ ගෝසාල මකබලින් ඇසුරු කරන සේක් වා. ගෝසාල මකබලින් වෙත එළැඹ ඇසුරුකරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ තුෂණීභූත විය.

4. අඤ්ඤානරො 'පි බො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව අජිතො කෙසකම්බලො සඛස්සි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අද්ධගතො වයො අනුප්පතො, තං දෙවො අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතු, අප්පෙවනාම දෙවස්ස අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති, එවං චූතෙන රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

5. අඤ්ඤානරො 'පි බො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව පඤ්ඤො කච්චායනො¹ සඛස්සි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අද්ධගතො වයො අනුප්පතො, තං දෙවො පඤ්ඤං කච්චායනං පසිරුපාසතු, අප්පෙවනාම දෙවස්ස පඤ්ඤං කච්චායනං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති, එවං චූතෙන රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

6. අඤ්ඤානරො 'පි බො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව සඤ්ජයො බෙලුට්ඨපුත්තො සඛස්සි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අද්ධගතො වයො අනුප්පතො, තං දෙවො සඤ්ජයං බෙලුට්ඨපුත්තං පසිරුපාසතු, අප්පෙවනාම දෙවස්ස සඤ්ජයං බෙලුට්ඨපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති, එවං චූතෙන රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

7. අඤ්ඤානරො 'පි බො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව නිගණේයා නාතපුත්තො සඛස්සි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අද්ධගතො වයො අනුප්පතො, තං දෙවො නිගණේයං නාතපුත්තං පසිරුපාසතු, අප්පෙවනාම දෙවස්ස නිගණේයං නාතපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති, එවං චූතෙන රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

8. තෙන බො පන සම්මෙත ජීව්හො කොමාරභව්චො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අච්ඡරෙ තුණ්හිතුතො නිසින්නො හොති, අථ බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො ජීවකං කොමාරභවං එතදවොච: 'ක්වං පන සම්ම ජීවක කිං තුණ්හි?'ති

1. කම්බානො, කක්ඛි.

4. අන් එක්තරා රජඥාමාත්‍යෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ කේශකම්බල අජිතයෝ සංඝි ද ගණී ද ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කිර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, දික්වයස් ගිය, මහඵලය පැමිණි නිම්බකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ කේශකම්බල අජිතයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. කේශකම්බල අජිතයන් වෙත ඵලාධි ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මෙ බස් කී ය. මෙසේ කී කලා වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ මුවෙන් කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

5. අන් එක් රජඥාමාත්‍යෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, කාන්‍යායනගෝත්‍රික මේ පකුධයෝ සංඝි ද ගණී ද ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කිර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික්වයස් ගිය, මහඵලය පැමිණි නිම්බකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ කාන්‍යායන පකුධයන් වෙත ඵලාධි ඇසුරු කරන සේක් වා. කාන්‍යායන පකුධයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මෙ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

6. අන් රජඥාමාත්‍යෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ වෛරාට්ඨපුත්‍ර සංජයයෝ සංඝි ද ගණී ද ගණාවාසී ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාධු සම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් වයස් ගිය, පැසිම් වයසට පැමිණි, ප්‍රකට වූ, කිර්තිමත් නිම්බකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ වෛරාට්ඨපුත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. වෛරාට්ඨපුත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මෙ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

7. අන් රජඥාමාත්‍යෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයෝ සංඝි ද ගණී ද ගණාවාසී ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් කලක් ගත කල, මහඵලය පත්, ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් නිම්බකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

8. ඵ වේලෙහි වනාහි කෝමාරහච්ච ජීවක තෙමේ වෛදේහිපුත්‍ර මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජුට නොදුරෙහි නිහඬ වූ හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිත්තෙන් වෛදේහිපුත්‍ර මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කෝමාරහච්ච ජීවකයා අමතා, “යහඵ ජීවකය, සුමනා වූ කලි කවර හෙයින් කිසිත් නො බැණ ඉන්නෙහි ද?” යි කී ය.

“අයං දෙව භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො අමනාකං අමඛවතෙ විතරති මහතා භික්ඛුසමෙසන සද්ධිං අසිසිතෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. තං බො පන භගවන්තං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: ‘ඉති පි සො භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං වුද්ධො භගවා’ති. තං දෙවො භගවන්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස භගවන්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා”ති.

“තෙන හි සමම ජීවක හත්ථියානාති කප්පාපෙති”ති.

9. ‘ඵලං දෙවා’ති බො ජීවකො කොමාරහච්චො රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිස්සුතො,¹ පඤ්චමත්තාති හත්ථිකා-සතාති² කප්පාපෙතො රඤ්ඤො ච ආරොහණීයං නාගං, රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිවෙදෙසි: ‘කප්පිතාති බො තෙ දෙව හත්ථියානාති යස්ස ‘දානි කාලං මඤ්ඤසි’ති.

අථ බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චසු හත්ථිකාසතෙසු පච්චකා ඉත්ථයො අරොපෙතො ආරොහණීයං නාගං අභිරුහිතො උක්කාසු ධාරියාමානාසු රාජගහමො නිය්‍යාසි මහච්ච රාජානුභාවෙන යෙන ජීවකස්ස කොමාරහච්චස්ස අමඛවතං තෙන පායාසි.

10. අථ බො රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ අමඛවතස්ස අනුදෙව හයං අනු ජමිතිත්තතං අනු ලොමංසො. අථ බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො භිතො සංචග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ජීවකං කොමාරහච්චං ඵතදවොච: ‘කච්චි මං සමම ජීවක න වඤ්ඤසි? කච්චි මං සමම ජීවක න පලමෙහසි? කච්චි මං සමම ජීවක න පච්චත්ථිකානං දෙසි? කථං හි නාම තාවමහතො භික්ඛුසමෙසස්ස අසිසිතෙලසානං භික්ඛුසතානං නෙව බිට්ඨසද්දො භවිස්සති න උක්කාසිතසද්දො න නිගෙසාසො?’ති

“මා භාසි මහාරාජ³ න තං දෙව වඤ්ඤමි. න තං දෙව පලමෙහමි. න තං දෙව පච්චත්ථිකානං දෙමි අභික්කම මහාරාජ, අභික්කම මහාරාජ. ඵතෙ මණ්ඩලමාලෙ⁴ දීපා ක්කායනති”ති.

1. පටිස්සුණිතො, මජ්ඣ.

2. හත්ථිකා, සි හත්ථිනියා, කප්පි.

3. මා භාසි මහාරාජ මා භාසි මහාරාජ, සිත්ති.

4. මණ්ඩලසාලෙ, මජ්ඣ.

එ විට කෝමාරහව්ව ජීවක කියනුයේ, “දෙවයන් වහන්ස, මේ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මානසම්බුද්ධයන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ භික්ෂූන් ඇති මහත් භික්ෂුසමූහයක් හා අපේ අඹවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. ‘ඒ’ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සම්මානසම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ලෝකවිත් ය, නිරුක්තර පුරුෂදම්‍යසාරවි ය, දෙව්මිනිස්තට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, භාග්‍යවත් යැ’ යි ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ වැ මෙසේ කල්‍යාණ වූ කීර්තියකිදයෙන් උස් වැ නැංගේ ය. මහරජ තෙමේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලාඹ ඇසුරු කෙරේ වා. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන මහරජනුගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකි” යි කීයේ ය.

“යහළු, ජීවකය, එසේ නම් හස්තිසානයන් සරසව” යි රජ කී ය.

9. ‘දේවසිනි, එසේ යැ’ යි කියා, කෝමාරහව්ව ජීවක තෙමේ වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජුට පිළිවදන් දී (පිරිවර ස්ත්‍රීන් සඳහා) පන්සියක් පමණ ඇතින්නන් සරසවා, රජුට ද නැගීමට සුදුසු ඇතු සඳවා, වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවසිනි, ඔබට හස්තියාන සරසවන ලදී. යම් ගමනකට දැන් කලා සි ඔබ සිතත් නම් එය කරන්නැ” යි දැන්වී ය.

එ විට වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ පන්සියක් ඇතින්නන් මතා එක් එක් ස්ත්‍රිය බැගින් නංවා, තෙමේ තමාට නැගීමට සුදුසු ඇතු පිට නැග, දඹුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි, මහත් රාජර්ථියෙන් රජගත නුවරින් නික්මුණේ ය. නික්මා කෝමාරහව්ව ජීවකයාගේ අඹවනය කරා ගියේ ය.

10. ඉක්බිත්තෙන් අඹවනයට නොදුරෙහිදී වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධාසි-පති අජාතශත්‍රු රජුට බියෙන් වූයේ ම ය, ඇඟ වෙටුලුමෙන් වූයේ ම ය, ලොමුදහ ගැන්මෙන් වූයේ ම ය. එ විට ... අජාතශත්‍රු රජතෙමේ බිය ගන්වේ, නැතිගන්වේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, කෝමාරහව්ව ජීවකයා අමතා “කීමෙන් ද? යහළු ජීවකය, මට වංචා නො කෙරෙයි ද, කීමෙන් ද යහළු ජීවකය, මා නො රවටයි ද? කීමෙන් ද, යහළු ජීවකය, මා සතුරනට පාවා නො දෙයි ද? භික්ෂූන් එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ වූ ඒ සා මහත් භික්ෂුසමූහයකගේ කිවිසුම් හඬක් කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? උකැසි හඬක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? කටහඬක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද?” යි ඇසී ය.

එ විට “මහ රජාණනි, බිය නො ගන්නැ. දේවසිනි, ඔබට වංචා නො කරමි. දේවසිනි, ඔබ නො රවටමි. දේවසිනි, ඔබ සතුරනට පාවා නො දෙමි. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. තෙල, මණ්ඩලමාලයෙහි (වට හලෙහි හෙවත් හිඳුනා හලෙහි) පහන් දූල්වේ” යැ යි කෝමාරහව්ව ජීවක කී ය.

11. අථ බො රාජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො යාවනිකා නාගස්ස භූමි නාගෙන ගතංවා නාගා පච්චාරොගිකා පතතිකො ‘ව යෙන මණ්ඩලමාලස්ස ආරං තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකමිකා ජීවකං කොමාරභවං ඵතදවොච: කතං පන සමම ජීවක භගවා’ති.

“එසො මහාරාජ භගවා, එසො මහාරාජ භගවා මජ්ඣිමං ඵමං නිස්සාය පුරන්ධාභිමුඛො නිසිනො පුරකකතො භික්ඛුසඝිස්සං”ති.

12. අථ බො රාජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො යෙන භගවා තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකමිකා ඵකමනං අට්ඨාසි. ඵකමනං සිතො බො රාජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො භුණ්හිභුතං භුණ්හිභුතං භික්ඛුසඝිස්සං අනුච්චොකෙකා රතදමිව විප්පසනං, උදනං උදනෙසි: ‘ඉමිනා මෙ උපසමෙන උද්ඝිභඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො හොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඝිස්සං සමන්තාගතො’ති.

“අගමා බො ත්වං මහාරාජ යථාපෙමං”ති?

“පියො මෙ භනෙත උද්ඝිභඤ්ඤා¹ කුමාරො. ඉමිනා මෙ භනෙත උපසමෙන උද්ඝිභඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො හොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඝිස්සං සමන්තාගතො”ති.

13. අථ බො රාජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො භගවනං අභිවාදෙකා භික්ඛුසඝිස්සං අඤ්ඤාලිපණාමෙකා ඵකමනං නිසීදි. ඵකමනං නිසිනො බො රාජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො භගවනං ඵතදවොච: “පුච්ඡෙය්‍යාමිං භනෙත භගවනං කිඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ මෙ භගවා ඔකාසං කරොති පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණං”ති.

“පුච්ඡ මහාරාජ යදකඩ්ඛසි”ති.

14. “යථා නු බො ඉමානි භනෙත පුච්ඡිසායනනානි සෙය්‍යපීදං²: හන්ධාරොහා අස්සාරොහා රථිකා ධනුග්ගහා³ වෙලකා වලකා පිණ්ඩද්‍රුයකා⁴ උග්ගා රාජපුත්තා පකඨඤ්ඤො මහානාගා සූරා වමමයොධිනො දසක-පුත්තා⁵ ආලාරිකා⁶ කප්පකා න්‍යාපකා⁷ සූද⁸ මාලාකාර⁹ රජකා පෙසකාරා නලකාරා¹⁰ කුමහකාරා ගණකා මුද්දිකා, යාති වා පනඤ්ඤාති¹¹ පි ඵංගතිකානි¹¹ පුච්ඡිසායනනානි, තෙ දිට්ඨොව ධම්මෙ සඤ්චිකං සිප්පඵලං උපජීවනති. තෙ තෙන අත්තානං සුඛෙනති පිනෙනති,¹² මාතෘපිතරො සුඛෙනති පිනෙනති. පුත්තදරං සුඛෙනති පිනෙනති. මිත්තාමචෙව සුඛෙනති පිනෙනති. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු¹³ උභග්ගිකං දකඛිණං පට්ට්ඨාපෙනති¹⁴ සොවග්ගිකං සුඛට්ඨාකං සග්ගසංවත්තතිකං. සකකා නු බො භනෙත ඵමමෙව¹⁵ දිට්ඨොව ධම්මෙ සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙභුනති”¹⁶

1. උද්ඝ්‍රහණය, කෙසුම්. 2. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣ. 3. ධනුග්ගහා, සිත්ති.
 4. ද්‍රුයකා, සිත්ති. 5. දසක PTS. 6. ආලාරිකා, සිත්ති.
 7. න්‍යාපකා, මජ්ඣ. 8. සූරා, මජ්ඣ. 9. මාලා, මජ්ඣ. 10. නාල, ස්‍යා.
 11. ගතාති, සි. I. 12. පිනෙනති, මජ්ඣ. 13. පිණ්ඩකා, ස්‍යා (සබ්බකා)
 14. සමග්ගසංවත්තති, සි. I. සිත්ති 15. පට්ට්ඨා, සි. I. 16. පඤ්ඤාපෙභුනති, සි. I.

11. එක්ඛිති වෛද්දේහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ ඇතුපිටින් යැ හැකි තෙක් දුර ඇතු පිටින් ගොස්, ඇතුගෙන් බැස, පාගමන් ඇතිසේ ම (පසින් ම) මණ්ඩලමාලධාරය (වට හල් දෙර) කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ කෝමාරභව්‍ය ජීවකයාගෙන් ‘යහළු ජීවකය, භාග්‍යවත් තෙමේ කොහි ද?’ යි ඇසී ය.

“මහ රජාණනි, තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ය. මැදුම් වැඩ නිසා (මැද කණුවට පිටු දී) පෙර දිගට මුහුන ලා, භික්ෂුසමුහයා විසින් පෙරටු කරන ලදු වැ තෙල වැඩ ඉන්නෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යැ” යි කොමාර-භව්‍ය ජීවක කී ය.

12. එ විට වෛද්දේහිපුත්‍ර වූ මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටි රජ තෙමේ වෙසෙසින් පහන් වූ, කැළැඹුම් නැති විලක් සේ බැඳූ බැඳූ පැත්තෙහි තුණුම්මතු වැ හුන් භික්ෂුසමුහයා දෙස නැවත නැවත බලා, “දැන් මේ භික්ෂුසමුහයා යම් සංහුන්බවෙකින් යුක්ත ද මගේ උදුසිහඳු කුමාර තෙමේ ද මේ බඳු වූ ම සංහුන්බැවින් සමන්විත වේ වා” යි උදන් ඇතී ය.

එ විට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහරජ, තොප සිත ප්‍රේමය ඇති දෙසට ගියේ වේ දැ” යි වදාළ සේක.

“වහන්ස, උදුසිහඳු කුමාර තෙමේ මට ප්‍රිය ය. වහන්ස, භික්ෂුසංඝයා දැන් යම් බඳු සංඝිදීමෙකින් සමන්විත ද, මගේ උදුසිහඳු කුමාර තෙමේ මේ බඳු වූ සංඝිදීමෙන් සමන්විත වේ වා” යි රජ කී ය.

13. එක්ඛිති වෛද්දේහිපුත්‍ර මගධාගිපති අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද, භික්ෂුසංඝයා ද ඇදිලි බැද වැද, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. පසෙක සිඳගත් රජ තෙමේ “වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැණයක් විසඳන්නට කිසි ලේශමාත්‍ර අවකාශයක් ගන්නා සේක් නම්, මම විවාරන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“මහරජ, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් විවාරන්නැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

14. “වහන්ස, යම්සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය, විසරුවෝ ය, දුනුවාවෝ ය, දියදද දරනුවෝ ය, සෙන් විදහනුවෝ ය, සැහැසි මහ සෙබලෝ ය, යුද වදිනා උසස් රජපුත්‍රයා ය, යුද මැදට පැනවදිනා යෝධයෝ ය, ඇතුන් බඳු මහ සෙබලෝ ය, හුදෙකලා වැ යුද වදිනා සෙබලෝ ය, සම්පෑටියෙන් වැසී හෝ පලිහන් දරා යුද කරන්නෝ ය, ගෙහි ම වූ ගෘහදාස යෝධයෝ ය, මේ වඩන්නෝ ය, ඇම්බැටියෝ ය, නාවන්නෝ ය, සුපකාරයෝ ය, මාලාකාරයෝ ය, රජකයෝ ය, පෙහෙරු ය, කුලපොත්තෝ ය, කුම්භලු ය, අවිජ්ජ ගණකයෝ ය, ගණනාමුද්‍රා ගණකයෝ ය යන මොවුන් පුරුදු පුහුණු කරන ශිල්ප කෙනෙක් වෙත් ද, මෙබඳු වූ යම් අන්‍ය බොහෝ ශිල්පයෝ හෝ වෙත් ද, ඔහු හැම මේ අත්බවිනි ම තමන් විසින් ම අත් දැක්කැ හැකි එල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත්. ඔහු එසින් තමන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මාපියන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. අඹුදරුවන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මිත්‍රාමාත්‍යයන් (සහ යහළුවන්) සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මත්තෙහි පල දෙන සහ සැපතට සුදුසු සුබවිපාක ඇති සවගීය පිණිස පවත්නා දත් මහණ-බමුණන් කෙරෙහි පිහිටුවත්. වහන්ස, මෙසේ ම මහණ දමෙහි සාන්ද්‍රණික (මෙහිම අත්දැක්කැ හැකි) එලවිපාකයක් පණවන්නට (දක්වන්නට) හැකි දැ?” යි රජ විචාලේ ය.

15. “අභිජාතාසි නො නිං මහාරාජ ඉමං ජඤ්ඤං අඤ්ඤා සමණ-
බ්‍රාහ්මණේ පුච්ඡිතා”ති.

“අභිජාතාමහං භනෙන ඉමං ජඤ්ඤං අඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණේ
පුච්ඡිතා”ති.

“යථාකථං පන තෙ මහාරාජ බ්‍යාකරිංසු, සචෙ තෙ අගරු භාසස්සු”ති

“න බො මෙ භනෙන ගරු යත්ඤ්ඤං භගවා වා නිසිනො භගවනන-
රුපො වා” ති. “තෙන හි මහාරාජ භාසස්සු”ති.

16. “ඵකමිදුහං භනෙන සමයං යෙන පුරණො කස්සපො
තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිත්වා පුරණෙන කස්සපෙන සද්ධිං සමමාදිං.
සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙත්වා ඵකමනං නිසීදිං. ඵකමනං
නිසිනො බො අහං භනෙන පුරණං කස්සපං ඵතදවොචා: යථා හු
බො ඉමානි නො කස්සප පුට්ඨසීප්පායනනානි සෙය්‍යපීදං හත්ථාරොහා
-පෙ- යානි වා පනඤ්ඤාති¹ පි ඵමංගනිකානි පුට්ඨසීප්පායනනානි. තෙ
දිට්ඨොව ඛමෙව සන්දිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජීවනති. තෙ තෙන අත්තානං
සුබ්බෙනති පිනෙනති මානාපිතරො සුබ්බෙනති පිනෙනති පුත්තදරං
සුබ්බෙනති පිනෙනති මිත්තාමච්චෙව සුබ්බෙනති පිනෙනති සමණේසු
බ්‍රාහ්මණේසු උද්ධගතිකං දක්ඛිණං පතීට්ඨාපෙතති සොවගතිකං සුබ්බිපාකං
සග්ගසංවත්තතිකං. සක්කා හු බො භො කස්සප ඵවමෙව දිට්ඨොව ඛමෙව
සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං ජඤ්ඤාපෙතුනති.

17. ඵමං චුතෙන භනෙන පුරණො කස්සපො මං ඵතදවොචා: කරොතො
බො මහාරාජ කාරයතො ඡ්ඤතො ඡේදුපයතො ජවතො පාවයතො
සොවයතො සොවාපයතො කීලමයතො¹ කීලමාපයතො ඵඤ්ඤතො
ඵඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදිසතො සක්ඛිං ඡ්ඤතො
නිලොපං හරතො ඵකාගාරිකං කරොතො ජරිපඤ්ඤා තිට්ඨතො පරදුරං
ගච්ඡතො මුසා භණතො කරොතො න කරීයති පාපං. චුරපරිසන්නෙන
චෙ² පි චකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවිසා³ පාණේ ඵකමංසබ්බලං
ඵකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නත්ථි තතොනිදුනං පාපං, නත්ථිපාපස්ස ආගමො.
දක්ඛිණඤ්ඤා³ පි ගඛායා³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හතනො සාතනො
ඡ්ඤනො ඡේදුපෙනො ජවනො පාවෙනො, නත්ථි තතො නිදුනං
පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤා³ පි ගඛායා³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය
දදනො දුපෙනො යජනො යජාපෙනො, නත්ථි තතො නිදුනං
පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංයමෙන සච්චවලොක
නත්ථි පුඤ්ඤං නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො³ ති.

1. කීලමතො, කෙසුචි.

2. කරතො ඵඤ්ඤතො, PTS.

3. ගංගාතීරං, PTS.

15. “මහරජ, ඔබ මේ පැණස අන් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දන්නෝ ද (මතෙක ඇද්ද) ?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, මේ පැණස අන් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දනිමි (මතෙක ඇතැ)”යි රජකී ය.

“මහරජ, කෙසේ නම් ඔබට ඔහු මෙය විසැදුවෝ ද ? ඉදින් ඔබට බරෙක් නො වේ නම් එය කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්නකු හෝ ඉන්නා තැනෙක එය කීම මට බරෙක් නො වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජ, එසේ නම් කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

16. (එ විට රජ මෙසේ කී ය:) “වහන්ස, මම එක් වරෙක කාශ්‍යප පූරණයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ඔහු හා සතුටු වීමි. සතුට උපදවන, සිතැ රැදැවියැ යුතු කතාබස් අවසන් කොට පසෙක ඉදගනිමි. වහන්ස, එසේ පසෙක ඉදැගත් මම කාශ්‍යප පූරණයන් අමතා, ‘හවත් කාශ්‍යපසිනි, යම් සේ ඇතැරුවෝ ය, අසරුවෝ ය, ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිහි ම තමන් විසින් අත් දැක්කැ හැකි පල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එයින් තමන් ... මා පිසන් ... අඹුදරුවන් .. භිත්‍රාමාත්‍යයන් සුවපත් කෙරෙත් ද පිතවත් ද, මහණබමුණන් කෙරෙහි ... දන් පිහිටුවන් ද, හවත් කාශ්‍යපසිනි, එසේ ම මහණදමෙහි මෙහි ම අත් දැක්කැ හැකි ඵල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද ?’යි මෙය විවාලෙමි.

17. ‘වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි කාශ්‍යප පූරණයෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, තමා ම කරන්නහුට ද අනුන් ලවා කරවන්නහුට ද, අනුන්ගේ අත් ආදිය සිදින්නහුට ද සිදුවන්නහුට ද, අනුන් දඬු ආදියෙන් පෙළන්නහුට ද පෙළවන්නහුට ද, පරාසතු දෑ පැහැරූ ගැනුම් ආදියෙන් මෙරමා තවන්නහුට ද අනුන් ලවා තවවන්නහුට ද, අහර වැළැක්වීම ආදියෙන් අනුන් වෙහෙසන්නහුට ද මෙරමා ලවා වෙහෙසවන්නහුට ද, මෙරමා කම්පිත කරන්නහුට ද අනුන් ලවා කම්පිත කරවන්නහුට ද, පණ නසන්නහුට ද තස්වන්නහුට ද, නොදන් දෑ ගන්නහුට ද ගත්වන්නහුට ද, ගෙවල් බිඳින්නහුට ද බිඳවන්නහුට ද, කිසිත් නො ඉතිරි කොට සියල්ල පැහැරූ ගන්නහුට ද පැහැරූ ගත්වන්නහුට ද, එක් ගෙයක් වටා සිට එහි ඇති බඩුමුටු පැහැරූ ගන්නහුට ද ගත්වන්නහුට ද, මහැ රුක සිට එහි යනෙහුවන්ගේ බඩු පැහැරූ ගන්නහුට ද, පරමුවන් කරා යන්නහුට ද, මුසවා තෙපලන්නහුට ද, පවත් කරමි යි සිතා කරන්නහුට ද පවෙක් නො කැරෙයි. යමෙක් කරකැත්තක් සේ තියුණු නිම් වලල්ලක් ඇති වතුයකින් මේ පොළොවෙහි සතුන් මරා එක් මස්ගොඩක් එක් මස්රසක් කරන්නේ නම්, ඒ හේතුයෙන් වන පවෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. සතුන් මරමින් මරවමින්, සිදිමින් සිදුවමින්, පෙළමින් පෙළවමින්, ගංගා නදියේ දකුණු තෙරට නමුදු යන්නේ නම්, ඒ හේතුයෙන් පවෙක් නැත, පමේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින්, යාග කරමින් කරවමින්, ගංගා නදියේ උතුරු තෙරට නමුදු යන්නේ නම් ඒ හේතුයෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත. දීමෙන්, ඉදුරන් දුම්මෙන් (හෝ පෙහෙවස් විසීමෙන්) ශිලසංය-මයෙන්, සබ්බස් රුකීමෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත” යනු යි.

ඉන්ද්‍රියං ඛො මෙ භනෙන පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤාඵලං පුට්ඨං සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

සෙය්‍යථාපි භනෙන අමිං වා පුට්ඨං ලබ්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය³ ලබ්ථං වා පුට්ඨං අමිං බ්‍යාකරෙය්‍ය⁴, එවමෙව ඛො මෙ භනෙන පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤාඵලං පුට්ඨං සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

තස්ස මය්‍යං භනෙන ඵතදහොසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භනෙන පුරණස්ස කස්සපස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං නප්පට්ඨෙකාසිං.³ අනභිනන්දිකා අප්පට්ඨෙකාසිකා අනත්තමනො අනත්තමත්තවාං අනිච්ඡාරෙකා තමෙව වාචං අනුග්‍රහණභනො⁴ අනිකුල්පනො⁵ උට්ඨායාසනා පකකාමිං.⁶

18. එකමිද්‍රහං භනෙන සමයං යෙන මකඛලී ගොසාලො තෙනුප-සංකමිං. උපසංකමිකා මකඛලීනා ගොසාලෙන⁷ සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං⁸ විතීසාරෙකා එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසිනො ඛො අහං භනෙන මකඛලී ගොසාලං⁹ එතදවොචං.¹⁰ ‘යථා නු ඛො ඉමාති හො ගොසාල පුථුසිප්පායනනාති සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සකකානු ඛො හො ගොසාල එවමෙව දිට්ඨෙව ඛමෙව සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤාඵලං පඤ්ඤාපෙතුනති.

19. එවං චුතෙන භනෙන මකඛලී ගොසාලො මං එතදවොච: ‘නඤ්ච මහාරාජ හෙතු නඤ්ච පච්චයො සත්තානං සංකිලෙසාය. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. නඤ්ච හෙතු නඤ්ච පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා විසුද්ධිකන්ති. නඤ්ච අත්තකාරෙ නඤ්ච පරකාරෙ නඤ්ච පුරිසකාරෙ නඤ්ච බලං නඤ්ච විරියං නඤ්ච පුරිසථාමො නඤ්ච පුරිසපරකකමො. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා නියතිසංගතිභාවපරිණතා ඡස්සෙවාහිජාතිසු සුබදුක්ඛං පටිසංවෙදෙති.

චූදදස ඛො පනිමාති යොතිප්පමුබසනසහස්සාති සට්ඨි ව සතාති ඡ ව සතාති, පඤ්ච ව කමමුනො සතාති, පඤ්ච ව කමමාති, තිණි ව කමමාති, කමෙව ව අසිසිකමෙව ව.

1 පුරාණො, මජ්ඣං.

2 ව්‍යා, PTS.

3. නප්පට්ඨෙකාසිං, PTS.

4. අනුග්‍රහණනා, PTS.

5. අනිකුල්පනො, මජ්ඣං. සා.

6 පකකාමිං, මජ්ඣං.

7. මකඛලීගොසාලෙන, PTS.

8. සාරාණීයං, මජ්ඣං.

9. මකඛලීගොසාලං, PTS.

10. එතදවොච, PTS.

11. පඤ්ඤාපෙති PTS.

වහන්ස, මෙසේ කාශ්‍යප පූරණයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලය විවාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය දැක්වූහ. වහන්ස, අඹ කෙබඳු ද? සි විවාරන ලද්දේ දෙල් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් දෙල් විවාරන ලද වැ අඹ මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් යම්සේ ද, එසේ ම වහන්ස, කාශ්‍යප පූරණයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලය විවාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු පෙළියැ යුතු කොට කෙසේ නම් සිතනු හැක්කේ ද?’ සි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කාශ්‍යප පූරණයන්ගේ වචනය නො පැසැසිමි. විරුද්ධ බසකුදු නො කිමි. නො පසසා විරුද්ධ බසක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නොසතුටු බසක් නො නික්මවා, ඔවුන් බස සාර වශයෙන් නො ගත්තෙමි, සාර වශයෙන් සිතා නො තබන්නෙමි, උතස්තෙන් නැගී නික්මිණිමි.

18. වහන්ස, අන් එක් වරෙක මම ගෝසාල මකඛලීන් වෙත එළැඹියෙමි. එළැඹ ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතා රුදාවයැ යුතු වූ කතා බස් කොට අවසනා පසෙක ඉඳ ගනිමි. පසෙක ඉඳ ගත්තෙමි, වහන්ස, මම ගෝසාල මකඛලීහු අමතා, ‘භවත් ගෝසාලසිනි, යම් සේ ඇතරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිනි ම තමන් විසින් දැක්කැ හැකි ඵල විපාක ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එසින් තමන්... මාපියන්... අඹුදරුවන්... හා යහළුවන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිතවත් ද, මහණවූණන් විෂයයෙහි... දන් පිහිටුවත් ද, භවත් ගෝසාලසිනි, මෙසේ ම මහණදවෙහි මෙහි ම අත් දැක්කැ හැකි ඵලවිපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද?’ සි මෙය විචාලෙමි.

19. වහන්ස, මෙසේ විචාල කල්හි ගෝසාල මකඛලීහු මට මෙය කීහ: “මහරජ, සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට හේතුවෙක් ප්‍රත්‍යයයෙක් නැත. හේතුවක් නැති වැ ප්‍රත්‍යයයක් නැති වැ (ඉබේ ම) සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙත්. සත්ත්වයන්ගේ පිරිසිදු වීමට ද හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයයෙක් නැත. හේතු නැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති වැ සත්ත්වයෝ පිරිසිදු වෙත්. තමාගේ යහපත සඳහා තමා විසින් කළ යුතු කමියෙක් නැත. අනුන්ගේ යහපත සඳහා කළයුතු අවවාදනශාසනාදි කමියෙක් ද නැත. කරන්නහු සැපතට පමුණුවන... පුරුෂ කාසියෙක් ද නැත. සැපත් ලබනුවට ඉවහල් වන බලය කියා එකෙක් නැත. විසීය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂශක්තිය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂ පරාක්‍රමය කියා එකෙක් නැත. හැම සත්තු හැම ප්‍රාණීහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ තමන්ගේ ශක්තියක් බලයක් විසීයක් තැත්තෝ ම නියමය, සංගතිය (නම තමා අගත් වගියට පැමිණීම), සම්භාවය යන මේ තුනින් පරිණාමයට පැමිණියෝ අභිජාති සයෙක්හි ම සැප දුක් විඳිත්.

මේ ප්‍රමුඛ යෝතිහු තුදස් ලක්ෂ හදහස් හසියෙකි. කමී පන්සියෙකි. (අන් සැවියෙකින්) කමී පසෙක් ද කමී තුනෙක් ද වෙත්. (කායවාක්කම් වූ) පූර්ණ කමී ද, (මනාකමී වූ) අධි කමී ද වේ.

ආවසී පටිපදා, ආවසීන්තරකප්පො, ඡලභිජාතියො, අධ්ම පුරිස-
භුමියො, එකුතපඤ්ඤාස ආජීවකසතෙ, එකුතපඤ්ඤාස පරිබොජකසතෙ,
එකුතපඤ්ඤාස නාගාවාසසතෙ, වීසෙ ඉන්ද්‍රියසතෙ, තිංස නිරයසතෙ,
ඡතනිංස රජෝධාතුයො, සත්ත සඤ්ඤාගබ්භා, සත්ත අසඤ්ඤාගබ්භා, සත්ත
නිගණ්ඨිගබ්භා, සත්ත දෙවා, සත්ත මානුසා, සත්ත පෙසාවා, සත්ත සරා,
සත්ත පට්ටා, සත්ත පට්ටසතානි, සත්ත පටානා, සත්ත පජාතසතානි,
සත්ත සුපිනා, සත්ත සුපිනසතානි, චූළාසිති මහාකප්පතො සතසතස්සානි
යාති බාලෙ ච පණ්ඩිතෙ ච සක්ඛාවිච්ඡා සංසරිච්ඡා දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති.

තත්ථ නත්ථී ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා
බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපකකං වා කම්මං පරිපාවෙස්සාමිති පරිපකකං වා
කම්මං පුස්ස පුස්ස බ්‍යන්ති කරස්සාමිති කෙවං නත්ථී. දෙණ්ණිතෙ සුබදුක්ඛෙ
පරියන්තකතෙ. සංසාරෙ නත්ථී භායනවසිස්සතෙ, නත්ථී උකකංසාවකංසෙ.
සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුලෙ බින්නෙ නිබ්බසියමානමෙව පලෙහි, එවමෙව
බාලෙ ච පණ්ඩිතෙ ච සක්ඛාවිච්ඡා සංසරිච්ඡා දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්තිති.

ඉත්ථං බො මෙ භතෙන මකඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරසුද්ධිං බ්‍යාකාසී. සෙය්‍යථාපි භතෙන අමබ්ඨං වා
පුට්ඨො ලබ්බිජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්බිජං වා පුට්ඨො අමබ්ඨං බ්‍යාකරෙය්‍ය,
එවමෙව බො මෙ භතෙන මකඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරසුද්ධිං බ්‍යාකාසී. තස්ස මය්‍යං භතෙන එතදුත්තොසී:
කථං හී නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසා-
දෙනබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යානි. සො බො අහං භතෙන මකඛලීස්ස ගොසාලස්ස
භාසිතං තෙව අභීනන්දිං නප්පටිකෙකාසිං. අනභීතන්දිච්ඡා අප්පටිකෙකාසිච්ඡා
අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙච්ඡා තමෙව වාචං අනුක්කණ්ණ-
තො අනිකුණ්ණො උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

20. එකමිදුහං භතෙන සමයං යෙන අජිතො කෙසකම්බලො¹
තෙනුපසඛකම්මං. උපසඛකම්මිච්ඡා අජිතෙන කෙසකම්බලෙන² සද්ධිං සමමාදිං.
සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං³ වීතිසාරෙච්ඡා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
නිසීන්තො බො අහං භතෙන අජිතං කෙසකම්බලං⁴ එතදවොචං⁵ ‘යථා නු
බො ඉමානි හො අජිත පුපුස්සායනනානි සෙය්‍යපීදං⁶ හන්ථාරොතා
-පෙ- සකකා නු බො හො අජිත⁷ එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤානි?’⁸.

1. කෙසකම්බලී, කත්ථි.

2. කෙසකම්බලිනා, කත්ථි

3. සාරණීයං, මජ්ඣං.

4. කෙසකම්බලී, කත්ථි

5. එතදවොච, කත්ථි

6. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣං.

7. බො අජිතො, කත්ථි

8. පඤ්ඤාපෙඤ්ඤානි, මජ්ඣං.

ප්‍රතිපත්ති දෙසැටෙකි. අන්තරාකල්ප දෙසැටෙකි. අභිජාති සයෙකි. පුරුෂභූමි අටෙකි. ජීවිකාවාතති සාරදහස් නවසියෙකි. පරිව්‍රාජකයන් පිළිබඳ ප්‍රවුජ්‍යා සාරදහස් නවසියෙකි. තාගමණඛල සාරදහස් නවසියෙකි. ඉඤ්ඤයෝ දෙදහසෙකි. නිරසයෝ තුන්දහසෙකි. අත්පිටු පාපිටු ආදී බුලි තැවැරෙන තැන් සතිසෙකි. සංඤ්ගභී සතෙකි. අසංඤ්ගභී සතෙකි. නිර්මුක්තභී සතෙකි. (පුරුකින් පැල වෙත උක් හුණ ආදී ගභී සතෙකි.) දෙව වනී සතෙකි මනුෂ්‍යවනී සතෙකි පිශාව ජාති සතෙකි. මහවිල් සතෙකි මහාපරිවනී සතෙකි. කුඩා පරිවනී සත්සියෙකි. මහාප්‍රපාත සතෙකි. කුඩා ප්‍රපාත සත්සියෙකි මහාසාප්ත සතෙකි. කුඩා සාප්ත සත්සියෙකි. අනුමණයනුත් නුවණැත්තනුත් සසරු දිවැ හැවිද දුක් කෙළවර කිරීමට ගෙවියැ යුතු කල්ප අසූසාර ලක්‍ෂයෙකි.

එහි මේ ගිලසෙන් හෝ වුතයෙන් හෝ තපසින් හෝ බබ්බරින් හෝ නොමුහු කළ කමිය මුහුකුරුවන්නෙමි සි කියා කළ යුත්තෙක් නැත. මුහුකළ කමිය විද විද ඝමිණ කරන්නෙමි සි කියා හෝමෙසේ කළ යුතු දූසෙක් නැත. දෝණයෙන් මැන ප්‍රමාණවත් කරන ලද්දක් සේ සුව දුක් දෙක (කියනලද කාල සීමාව ගෙවුණු කල්හි) කෙළවර කැරුණේ වෙයි. සසර ගමනෙහි අඩු වීමෙන් වැඩි වීමෙන් නැත. නැගීමෙන් බැසීමෙන් නැත. යම්සේ දවාලි සුවටෙක් ලිහෙමින් දිග ඇති තෙක් ම යේ ද, එයින් මතු නො යේ ද, එ පරිදි ම අනුමණයෙන් නුවණැත්තෝත් (සසරු) දිව හැවිද දුක් කෙළවර කරන්නාහ' යනු සි.

වහන්ස, මෙසේ ගෝසාල මකඛලිහු මා විසින් සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විමාරන ලදුවෝ ම සංසාරගුද්ධිවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, අභි කෙබඳු දැ සි විමාරන ලද්දේ දෙල් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් දෙල් කෙබඳු දැ සි විමාරන ලද්දේ අභි මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් යම්සේ ද, එ සේ ම ගෝසාල මකඛලිහු මා විසින් සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විමාරන ලදුවෝ ම සංසාර ගුද්ධිය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට 'මා වැන්නෙක් සිය රටැ වසන මහණකු හෝ බමුණකු පෙළියැ යුතු කොට හෙසේ නම් සිතියැ හැකි දෑ'යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම ගෝසාල මකඛලිහුගේ වචනය නො පැසැසිමි, එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. මෙසේ නො පසසා, නො ද විරුද්ධ බසක් කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි නුමුදු, නො සතුටු බසක් නො නික්මවා, එ ම බස සාර වශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාර වශයෙන් සිතූ ද නො තබන්නෙමි, හුතස්තෙන් නැගී නික්මිණිමි.

20. වහන්ස, මම එක් විටෙක කේශකම්බල අජිතයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔහු හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රුදැවියැ යුතු වූ කතා බස් නිමවා එක් පසෙක හිදැ ගනිමි. එසේ හිදැ ගත්තෙමි, ඔහු අමතා 'හවත් අජිතයෙනි, යම්සේ ඇතැරුවෝ ය අසැරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිහිම තමන් විසින් දැක්කැ හැකි ඵල ඇති ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එයින් තමන්... තම මාපියන්... අඹුදරුවන්... මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුව පත් කෙරුත් ද, පිනවත් ද, මහණබමුණන් විෂයයෙහි... දන් පිහිටුවත් ද, හවත් අජිතයෙනි, මෙසේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්බවිහි මැ දැක්කැ හැකි ඵල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි දෑ?'යි මෙය විචාලෙමි.

එවං වුත්තො භනොන අජිතො කෙසකම්බලො¹ මං එතදවොච: “නඡී මහාරාජ දින්නං, නඡී ශිට්ඨං, නඡී භුතං, නඡී සුකටදුක්ඛවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නඡී අයං ලොකො, නඡී පරො² ලොකො, නඡී මාතා, නඡී පිතා, නඡී සත්තා ඔපපාතිකා, නඡී ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා³ සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චදෙනති, වාතූමමනාභුතිකො අයං පුරිසො යදා කාලං කරොති, පඨවී පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, තෙජෝ තෙජොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සංකමනති, ආසන්ධිපඤ්ඤාමා පුරිසා මතං ආදාය ගච්ඡති, යාව ආලභතා පදානි පඤ්ඤායනති, කාපොතකානි අට්ඨති භවනති, භසමනතා ආහුතිශො, දහතුපඤ්ඤාතනං යදිදං දනං, තෙසං තුච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අඡිකවාදං වදනති, බාලෙ ව පණ්ඩිතෙ ව කායසං හෙදා උච්ඡිජ්ජනති විතසසනති න භොනති පරමමරණං”ති.

ඉත්තං ඛො මෙ භනොන අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උච්ඡිදං බ්‍යාකාසි, සෙය්‍යථාපි භනොන අමබ්‍රං වා පුට්ඨො ලබ්බිජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්බිජං වා පුට්ඨො අමබ්‍රං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භනොන අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උච්ඡිදං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනොන එතදභොසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසනනං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤාසයා’ ති සො ඛො අහං භනොන අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං නස්සට්ඨිකෙකාසිං, අනභිනන්දිතො අප්පට්ඨකෙකාසිතො අනන්තමනො අනන්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙතො තමෙව වාචං අනුග්ගණ්හනො අනිකුජ්ජනො උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

1. කෙසකම්බලි, PTS.

2. පරලොකො, කැන්ඩි.

3. සමග්ගතා, සමග්ගතනා, මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙසේ මා විවෘල කල්හි, කේශකම්බල අජිතයෝ මට මෙය කීහ: “මහරජ, දුන් දෑයෙහි ඵල නැත. කළ මහායාගයෙහි ඵල නැත. කුශලාකුශල කම්යන්ගේ ඵලයෙක් විදාකයෙක් නැත. පරලොච්චි සිටියා හට මෙලොව නැත, මෙලොව සිටියා හට පරලොවෙක් නැත. මවට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. පියාට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. උපපාදක (මෙයින් සෑව නැවත උපදනා) සත්ත්වයෝ නැත. සමාය්ගන (නිවැරදි මගින් ගිය) සමාක්ප්‍රතිපත්ත (නිසි මග පිළිපත්), මෙ ලොවත් පරලොවත් තුළ ම වෙයෙසින් දෑත පසක් කොට (ලොවට) හෙළි කරන මහණබමුණු කෙනෙක් නැත. සතර මහාභූතයන්ගෙන් නිපත් මේ පුරුෂ තෙමේ යම් විටෙක කථරිය කෙරේ නම්, එ විටැ (මොහුගේ කයෙහි වූ) පෘථිවිබාහුව බාහිර පෘථිවිබාහු රූස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ආපෝබාහුව බාහිර ආපෝබාහු රූස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. තේජෝබාහුව බාහිර තේජෝබාහු රූස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. වායුබාහුව බාහිර වායුබාහුව කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ඇස් ආදී ඉන්ද්‍රියයෝ අහසට පැන යෙත්. වැද තොත් ඇඳ පස්වනු කොටැති පුරුෂයෝ මළ සිරුර ගෙන යෙත්. සොනොන තෙක් පමණක් පදයෝ (ගුණාගුණ වචනයෝ) පැණෙත්. ඇට පරෙව්-වන් වේ. ආගන්තුකසත්කාරාදී වශයෙන් දුන් දන් මළ සිරිමෙහි අළු කිය නිමහනි තෙක් ම වේ. (එයින් පසු එහි කිසිත් ඉතිරි නො වේ.) දත යනු අඥයන් විසින් පණවන ලද්දෙකි. යම් කෙනෙක් ආස්තික වාදය (පරලොවත් ඇතැයි කමි විපාක ඇතැයි යන ආදී වූ වාදය) කියත් නම්, එය ඔවුන්ගේ හිස් බොරුවෙකි, ප්‍රලාපයෙකි. අනුවණයෝ ද නුවණැන්-තෝ ද යන හැම කය බිඳීමෙන් මුල් සුත් වෙන්, වැතැසෙන්, මරණින් මතු ඇති නො වෙත්” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ කේශකම්බල අජිතයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම උචේද්‍යවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, යම්සේ අඹ විවාරන ලද්දේ දෙල් කියන්නේ ද, දෙල් හෝ විවාරන ලද්දේ අඹ හෝ කියන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, කේශකම්බල අජිතයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම උචේද්‍යවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙතෙහිය යුතු කොට කෙසේ නම් සිතියැ හෙන්නේ ද?’ යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කේශකම්බල අජිතයන්ගේ බස නො ම පැසැසිමි, එයට විරුද්ධ බසක් ද නො කිමි. එය නො ම පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුවූ සිතැත්තෙමි, නො සතුව හඟවන බසකුත් නො කික්මවා, ඔවුන්ගේ ඒ වචන සාර වශයෙන් නො ගත්තෙමි, සාර වශයෙන් සිතා නො පිහිටුවන්නෙමි, හුනස්තෙන් නැගී නික්මිණිමි.

21. එකමුද්දනං හතෙතා සමයං යෙන පකුට්ඨො කච්චායනො තෙත්ථපසඬකමිං, උපසඬකමිත්වා පකුට්ඨෙන කච්චායනෙන සද්ධිං සමමොදිං, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං මිනිසාරෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිං, එකමනතං නිසීදන්තො බො අහං හතෙතා පකුට්ඨං කච්චායනං එතදුචොචං යථා නු බො ඉමාති හො කච්චායන පුථුසිප්පායනනාති, සෙය්‍යමිදං හත්ථරෙතො -පෙ- සක්කා නු බො හො කච්චායන එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දර්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ? නති.

එවං වුත්තො හතෙතා පකුට්ඨො කච්චායනො මං එතදුචොච: “සතතිමෙ මහාරජ කාසා අකථා අකථවිධා අනිමිතො අනිමානා චිඤ්ඤා ඤාට්ඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතා, තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙතති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුබ්බාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා, කතමෙ සත්තං? පට්ඨමිකායො ආපොකායො තෙජොකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තමෙ, ඉමෙ සත්ත කායා අකථා අකථවිධා අනිමිතො අනිමානා චිඤ්ඤා ඤාට්ඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතා, තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙතති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුබ්බාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා, තත්ථ නඤ්ඤි හතො වා ඝාතො වා සොනා වා සාවෙහා වා විඤ්ඤා වා විඤ්ඤපෙතා වා, යො’පි නිණ්ණන සත්ථන සීසං ජිහ්වති, හ කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති, සත්තනතං යෙව කායානමනතරෙන සත්ථං විවරමනුපනති”ති.

ඉථං බො මෙ හතෙතා පකුට්ඨො කච්චායනො සන්දර්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤාන අඤ්ඤං බ්‍යාකාසි, සෙය්‍යථාපි හතෙතා අමිං වා පුට්ඨො ලබ්ඪං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්ඪං වා පුට්ඨො අමිං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව බො මෙ හතෙතා පකුට්ඨො කච්චායනො සන්දර්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤාන අඤ්ඤං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං හතෙතා එතදනොසි: කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා චිත්තෙ වසනං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ති, සො බො අහං හතෙතා පකුට්ඨස්ස කච්චායනස්ස භාසිතං තෙව අතීනදිං, නප්පට්ඨි-කෙකාසිං, අතභීතදිචා අප්පට්ඨෙකාසිචා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙඤ්ඤා තමෙව වාචං අනුග්ගණ්හතො අතිකඤ්ජනො උට්ඨා-යාසනා පක්කාමිං.

22. එකමුද්දනං හතෙතා සමයං යෙන නිගණ්ඨො නානපුත්තො තෙත්ථපසඬකමිං, උපසඬකමිත්වා නිගණ්ඨෙන නානපුත්තෙන සද්ධිං සමමොදිං, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං මිනිසාරෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිං, එකමනතං නිසීදන්තො බො අහං හතෙතා නිගණ්ඨං නානපුත්තං එතදුචොචං:

21. වහන්ස, අන් එක්වරෙක මම කාන්‍යායනනෝත්තික පක්‍ෂධයන් වෙත ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රුදාවියැ යුතු වූ කතාබස් නිමවා පසෙක ඉදහනිමි. එසේ ඉදහන් මම කාන්‍යායන පක්‍ෂධයන් අමතා “භවත් කාන්‍යායනසිනි, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරු වෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිනිම තමන් විසින් දැක්ක හැකි ඵල ඇති ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත්ද, ඔහු එසින් තමන් ... තම මා පියන්... අඹුදරුවන් ... මිතුරන් කම්කරුවන් දූවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණවමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, භවත් කාන්‍යායනයෙනි, මෙසේ ම මහණ-දමෙතින් මෙ අත්බවිනිම දැන්කැ හැකි ඵලයක් දක්වන්නට හැකි ද?” සි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි කාන්‍යායන පක්‍ෂධයෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, කිසිවකු විසින් නො කරන ලද, නො කළ විධාන ඇති, ඉදු බෙලෙහුද නො මවන ලද, අන් කිසිදු ලෙසෙකින් නො ම මවනලද, වද වූ (කිසිවක් නො උපදවන), පටුකුලක් සේ සඳීර (හෙවත් පරිණාම රහිත), ඉඤ්ඤායෙන් සේ තර වැ සිටිනුයෙන් තහවුරු වූ, කාය (සමූහ) සතෙක් වෙත්. කවර සතෙක් ද? යන්: පඨවිකාය, ආපොකාය, තෙජොකාය, වායොකාය, සුඛ, දුකඛ, සන්වන ජීවය ද වෙත්. ඔහු නො සැලෙත්. නො පෙරළෙත්. උනුනට බාධක නො වෙත්. උනුනට සුවය හෝ දුක හෝ සුව දුක් දෙක ම හෝ දීමට සමත් නො වෙත් ඒ කාය සතෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ, අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ, දැන ගන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැත. යමෙක් තියුණු සැතෙකින් හිස සිඳින්නේ නම්, එහි කිසිවෙක් කිසිවකු දිව්‍යෙන් තොර නො කරයි. වැලි, සප්තකායයන් අතරින් ආශුබ්‍ය විවරයට වැද ගනී” යනු සි.

වහන්ස, මෙසේ මා විසින් සාන්දෘෂික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද කාන්‍යායන පක්‍ෂධයෝ අනෙකකින් අනෙකක් (ඉදුරා ම ඵයට විරුද්ධ දෑයක්) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹු විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කරුණු කියන්නේත් දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹු ගැන කරුණු කියන්නේත් යම්සේද, එසේ ම, වහන්ස, කාන්‍යායන පක්‍ෂධයෝ මා විසින් සාන්දෘෂික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලදුවෝ ම අනෙකෙක් අනෙකක් (ඉදුරා ම වෙනස් දෑයක්) පැවැසී ය.

වහන්ස, ඒ මට “සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසිය යුතු කොට මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සිතන්නේ ද?” සි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කාන්‍යායන පක්‍ෂධයන්ගේ වචනය නො පැස-සිමි. නො ද විරුද්ධ බසක් කීමි. නො පසසා, විරුද්ධ බසක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසක් නො කියා, ඒ ඔවුන්ගේ බස සාරවශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාරවශයෙන් සිතැ නො තබා ගන්නෙමි, හුන්ස්නෙත් නැති නික්මුණිමි.

22. වහන්ස, තවත් එක් විටෙක මම ඥානපුත්‍රනිජ්ජුන්ඵයන් කරා ඵලාමුණෙමි. ඵලාමා ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රුදාවියැ යුතු වූ කතාබස් නිමවා එක් පසෙක හුන්නෙමි. වහන්ස, පසෙක හුන් මම ඔවුන් අමතා-

“යථා භු ඛො ඉමානි හො අග්ගිවෙස්සන පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං: කථාරොහා -පෙ- සකකා භු ඛො හො අග්ගිවෙස්සන ඵවමෙවං දිට්ඨොව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු” ? නනි

එවං වුත්තෙ භතෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො මං එතදවොච: “ඉධ මහාරාජ නිගණ්ඨො වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. කඵඤ්ඤ මහාරාජ නිගණ්ඨො වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති? ඉධ මහාරාජ නිගණ්ඨො සබ්බවාරිවාරිතො ව හොති, සබ්බවාරියුතො ව, සබ්බවාරිධුතො ව, සබ්බ-වාරිථුට්ඨො ව. එවං ඛො මහාරාජ නිගණ්ඨො වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. යතො ඛො මහාරාජ නිගණ්ඨො එවං වාතුයාමසංවරසංවුත්තො හොති, අයං වුච්චති මහාරාජ නිගණ්ඨො ගතත්තො ව යතත්තො ව සිතත්තො වා” ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භතෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාතුයාමසංවරං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භතෙන අම්බං වා පුට්ඨො ලබ්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්ථං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො භතෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාතුයාමසංවරං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මය්‍යං භතෙන එතදහොසි: කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසනං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය? ‘ති. සො ඛො අහං භතෙන නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං. නප්පට්ඨෙකොසිං. අනභිනන්දිනි අප්පට්ඨෙකොසිනි අනතතමනො අනතත-මනවාචං අනිවර්තරොති තමෙව වාචං අනුග්ගණ්ඨතෙනා අනිකකුල්ලෙනා උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

23. එකමිදුතං භතෙන සමයං යෙන සඤ්ජයො බෙලට්ඨිපුත්තො² තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිති සඤ්ජයෙන බෙලට්ඨිපුත්තෙන සද්ධිං සමමාදිං. සමමාදානියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙති එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අහං භතෙන සඤ්ජයං බෙලට්ඨිපුත්තං එතදවොච: “යථා භු ඛො ඉමානි හො සඤ්ජය පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං - හත්ථාරොහා -පෙ- සකකා භු ඛො හො සඤ්ජය ඵවමෙව දිට්ඨොව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු” ? නනි

1. පුට්ඨො, PTS. පුට්ඨො (ජේතමාගමී).

2. බෙලට්ඨිපුත්තො, කථෙවි.

“භවත් අත්තිවේශ්‍යායනගෙති, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මෙ අත්ඛේති ම තමන් විසින් අත් දක්කා හැකි ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එයින් තමන් ... මාපියන් ... අඹුදරුවන් ... මිතුරන් කම්කරුවන් ... සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණතට ... දන් දෙත් ද, භවත් අත්තිවේශ්‍යායනගෙති, මෙ සේ ම මහණදමෙහින් මෙ අත්ඛේති ම දක්කා හැකි ඵලවිපාකයක් පෙන්විය හැකි ද?” යි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි ඥානපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයෝ මට මෙය කී ය:

“මහරජ, මේ නිර්ග්‍රන්ථශාසනයෙහි නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ යාම (භාග) සතරක් ඇති ශිලසංවරයෙන් වැසුණේ වේ. මහරජ, කෙසේ නම් නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ යාම සතරක් ඇති සංවරයෙන් සංවෘත වේ ද? යත්: මහරජ, මෙහි නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ වැලැකුණු සියලු සිසිල් දිය ඇත්තේ වේ. සම්ප්‍රකාර සංවරලක්ෂණයෙන් සමන්විත වේ. පිඹ හල සියලු වාසීයන් (හෙවත් පච්ච) ඇත්තේ වේ. (කම්භයලක්ෂණ වූ) සියලු පාච්චාරණයෙන් (මෝක්ෂය) සපයී කොට සිටියේ වේ. මහරජ, මෙසේ නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ වාතුසීමසංවරයෙන් සංවෘත වූයේ වේ. මහරජ, යම් හෙයකින් නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ මෙසේ වාතුසීමසංවරයෙන් සංවෘත වේ ද, එහෙයින් (මෝක්ෂාධිගමයෙන් ම කෙලවරට) පත් සිතැත්තේ ද, (කායාදී ඉන්ද්‍රියයන්හි තව දුරටත් සංයම කළ යුත්තක් නැති බැවින්) සංයත ආත්ම ඇත්තේ ද, (මොනොවට) පිහිටි සිතැත්තේ ද වේ යැ යි කියනු ලැබේ.”

වහන්ස, මෙසේ ඥානපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථ තෙමේ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විචාරන ලද්දේ ම වාතුසීමසංවරය පැවැසී ය. යම්සේ අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් දක්වන්නේ ද, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ දක්වන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, ඥානපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලදුවෝ ම වාතුසීමසංවරය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසියැ යුතු කොට සිතන්නේ ද?” යි මේ සිත වී ය. වහන්ස, ඒ මම වනාහි ඥානපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන්ගේ වචනය මැතැවැසි නො පැසැසිමි, විරාඬ බසකුදු නො කිමි. නො ම පසසා, නො ද විරාදු බසක් කියා, නො සතුටු සිතැතියෙමි, නොසතුට හඟවන වචනයක් ද නො කියා, ඔවුන් කී ඒ බස් සාරවශයෙන් ද නො පිළිගත්තෙමි, සිතැ ද නො ම තබා ගත්තෙමි, හුතස්තෙන් නැගී නික්මැ ගියෙමි.

23. නැවත ද වහන්ස, එක් වරෙක මම ථෙවරාපිපුත්‍ර සංජයයන් කරා ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණ වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කථාව නිමවා පසෙක ඉඳැ ගනිමි. වහන්ස, එසේ ඉඳැ ගත්තෙමි, ඔවුන් අමතා, “භවත් සංජයයෙහි, යම්සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොවුන් හැම මෙ අත්ඛේති ම තමන් විසින් අත් දක්කා හැකි ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, එයින් තමන් ... මාපියන් ... තම අඹුදරුවන් ... තම මිතුරන් කම්කරුවන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණතට ... දන් දෙත් ද, භවත් සංජයයෙහි, මෙ පරිද්දෙන් ම මහණදමෙහින් මෙ අත්ඛේති ම දක්කා හැකි ඵලයක් දක්විය හැකි ද?” යි මෙය කිමි.

එවං වුනෙන හනෙන සඤ්ඤා බෙලවිසුනෙනා මං එතදුවොව්:
 ‘අඤ්ඤා පරො ලොකො?’ති ඉති වෙ මං පුච්ඡිසි, ‘අඤ්ඤා පරො ලොකො?’ති ඉති
 වෙ මෙ අසු, ‘අඤ්ඤා පරො ලොකො?’ති ඉති තෙ නං බ්‍යාකරෙය්‍යං. එවනති’පි
 මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤාපා’ති’පි මෙ නො. නො ‘ති’පි මෙ නො.
 නො නො ‘ති’පි මෙ නො. ‘නඤ්ඤා පරො ලොකො?’ති -පෙ- ‘අඤ්ඤා ව නඤ්ඤා ව
 පරොලොකො?’ -පෙ- ‘නෙවඤ්ඤා න නඤ්ඤා පරො ලොකො?’ -පෙ- ‘අඤ්ඤා සත්තා
 ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘නඤ්ඤා සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘අඤ්ඤා ව නඤ්ඤා ව සත්තා
 ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘නෙවඤ්ඤා න නඤ්ඤා සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘අඤ්ඤා
 සුඤ්ඤාකායං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘නඤ්ඤා සුඤ්ඤාකායං කම්මානං
 ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘අඤ්ඤා ව නඤ්ඤා ව සුඤ්ඤාකායං කම්මානං
 ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘නෙවඤ්ඤා න නඤ්ඤා සුඤ්ඤාකායං කම්මානං ඵලං
 විපාකො?’ -පෙ- ‘භොති තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘ත භොති තථාගතො
 පරමමරණා?’ -පෙ- ‘භොති ව න භොති ව තථාගතො පරමමරණා?’
 -පෙ- ‘නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා?’ ති ඉති වෙ මං
 පුච්ඡිසි, ‘නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා?’ති ඉති වෙ මෙ
 අසු, ‘නෙව භොති න නභොති තථාගතො පරමමරණා?’ති ඉති තෙ නං
 බ්‍යාකරෙය්‍යං. එවනති’පි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤාපා’ති’පි
 මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො’ති.

ඉන්ම බො මෙ භනන සඤ්ඤා බෙලවිසුනොනා සනිවිකං
සාමඤ්ඤාඵලං පුට්ඨො සමානො විකෙතිටං බොකාසි. සෙය්ථාපි භනන
අමිං වා පුට්ඨො ලබ්බිකං බොකරෙය්, ලබ්බිකං වා පුට්ඨො අමිං බොකරෙය්,
ඵචමෙච බො භනන සඤ්ඤා බෙලවිසුනොනා සනිවිකං සාමඤ්ඤාඵලං
පුට්ඨො සමානො විකෙතිටං බොකාසි.

තැන මගේ හිතෙන් එතරුණෙයි: අසඹව ඉමෙසං සමිණ්‍යාහමණානං සබ්බබාලො සබ්බමුලො. කථං හි නාම සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨං සමානො විකේධපං බ්‍යාකරිසුන්ති? ති. තැන මගේ හිතෙන් එතරුණෙයි: කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසනං. අප-සාදෙනබ්බං මඤ්ඤයා? ති. සො බො අහං හතෙන සඤ්ජයසු බෙලට්ඨිපුත්තසු භාසිතං නෙව අභීනන්ධිං. නප්පට්ඨෙකාසිං, අනභීනන්ධිං, අප්පට්ඨෙකාසිං, අනන්තමනො, අනන්තමනවාචං අතිච්ඡාරෙවා තමෙව වාචං. අනුග්ගණනෙනා, අතික්කල්පෙනා උට්ඨාසාසනා පක්කාමිං.

වහන්ස, මෙසේ මා කී කල්හි ථෙරට්ටිපුත්‍ර ඝංජයයෝ මට මෙය කීහ:

‘පරලොචෙක්ඛ ඇත් ද?’ යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, (පරලොචෙක්ඛ ඇතැ) යි මට අදහස් වී නම්, ‘පරලොචෙක්ඛ ඇතැ’ යි යුෂ්මත්තට එය විසදන්නෙමි. එහෙත් මෙසේත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක්ඛ ඇතැ’ යි ඵලදී වූ අදහසෙකුත් මට නැත. අන් පරිද්දකින් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක්ඛ ඇත්තේ’ නොවේ’ යි කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක්ඛ නො මැත්තේ’ නොවේ’ කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක්ඛ නැත් ද?’ යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, ... ‘පරලොචෙක්ඛ ඇත්තේත්’ නැත්තේත් වේ ද?’ යි මා විචාරයි නම් ... ‘පරලොචෙක්ඛ නො ම ඇත්තේත්’ නැත්තේත් නොම වේ ද?’ යි මා විචාරයි නම් ... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා පරලොචා උපදනා සත්තු ඇත් ද?’ යි ... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා සත්තු ඇත්තේත්’ නැත්තේත් වෙත් ද?’ යි ... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා සත්තු ඇත්තේත්’ නොම වෙත් ද, නැත්තේත් නොම වෙත් ද?’ යි ... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද?’ යි ... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක නැද්ද?’ යි ... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත්’ නැත්තේත් වේ ද?’ යි ... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත්’ නොවේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නොවන්නේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නොවන්නේත් නොවන්නේ ද?’ යි මෙසේ මා විචාරයි නම්, ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි නොම වන්නේ යැ’ යි, ‘නො වන්නේ නො වෙයි, කියා මට අදහස් වී නම්, ‘සත්තියා නෙමේ මරණින් මත්තෙහි නොම වන්නේ ය, නො වන්නේ නො වේ’ යි කියා යුෂ්මත්තට එය විසදන්නෙමි. මේ කාරණය මෙසේ ම යැ යිත් මට අදහසෙක් නොවේ. එසේම මේ කාරණය වෙනැයිත් මට අදහසෙක් නොවේ. ‘අන් සැටියකින් මේ කාරණය වෙනැ’ යිත් මට අදහසෙක් නොවේ. ‘මේ කාරණය මෙසේ නොවෙනැයිත් මට අදහස් නොවේ. ‘මෙය මෙසේ නො වන්නේ නැතැ’ යිද මට අදහස් නොවේ’ යනු යි.

වහන්ස, මා විසින් ථෙරට්ටිපුත්‍ර ඝංජයයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාවණ්‍ය-ඵලය විචාරන ලද්දෝ ම අපසින්නවිනේයපය (ඉමක් කොණක් නැති සේ වචනයන්ගෙන් ප්‍රශ්නය ඉවත් කිරීම) පැවැසූහ. වහන්ස, අඬ විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කියනුයේත්, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඬ ගැන කියනුයේත් යම්සේ ද, එසේම, වහන්ස, ථෙරට්ටිපුත්‍ර ඝංජයයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාවණ්‍යඵල විචාරන ලද්දෝ ම විනේයපය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “මෙ නෙමේ මහණබමුණන් අනුරන් හැම ගෙන් ම බාලතම ය, මුළුතම ය. සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාවණ්‍යඵල විචාරන ලද්දේ ම කෙසේ නම් විනේයපය කියා පාන්නේ ද?” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් මා රටවැසි මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙහෙසිය යුතු කොට සිත්තේ ද?” යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම් ථෙරට්ටිපුත්‍ර ඝංජයයන්ගේ වචනය නොම පැසැසිමි. එයට විරුද්ධ බසකුත් නොකිමි. නොපසසා, විරුද්ධ බසකුත් නොකියා, නොසතුටු වූයෙමි නමුදු නොසතුට තහවන බසක් නොකිත්මවා, ඒ ඔහුගේ වචන සාර විසිනුදු නොපිළිගනුයෙමි, සිතා ද නොතබනුයෙමි, හුණක්නෙත් නැගී තිත්මැ ගියෙමි.

24. සො 'හං භතෙන භගවනනම්පි පුච්ඡාමි: යථා නු බො ඉමානි භතෙන පුච්ඡිපායනනානි, සෙය්‍යථිදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සකකා නු බො මෙ භතෙන ඵවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සද්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ?නති'.

“සකකා මහාරාජ”. තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤෙවත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි”.

25. “තං කිමඤ්ඤසි, මහාරාජ, ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපානී කිඤ්ඤාරපටිස්සාමී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො. තස්ස ඵවමස්ස: ‘අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, පුඤ්ඤනං ගති පුඤ්ඤනං විපාකො. අයං හි රාජා මාගබ්බො අජාතසත්තු වෙදෙහිජුගෙය්‍යා මනුස්සො. අහම්පි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගබ්බො අජාතසත්තු වෙදෙහිජුතො පඤ්චගි කාමගුණෙහි සමපටිතො සම්බුද්ධිනො පරිවාරෙති දෙවො මඤ්ඤ. අහම්පනම්හි‘ස්ස දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපානී කිඤ්ඤාරපටිස්සාමී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤති කරෙය්‍යං. යනනුතාහං කෙසංමස්සු ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’නති.

සො අපරෙන සමයෙන කෙසමස්සු ඔහාරෙත්වා ‘කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුතො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුතො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුතො විහරෙය්‍ය, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුට්ඨා අභිරතො පටිවෙකෙ.

තඤ්ඤෙව තෙ පුරිසා ඵවමාරොවෙය්‍යු: ‘යගෙස දෙව ජාතෙය්‍යාසි, යො තෙ පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපානී කිඤ්ඤාරපටිස්සාමී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො, සො දෙව කෙසමස්සු ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුතො විහරති, වාචාය සංවුතො විහරති, මනසා සංවුතො විහරති, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුට්ඨා අභිරතො පටිවෙකෙ’ති. අපි නු තං ඵවං වදෙය්‍යාසි: ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුනදෙව හොතු දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපානී කිඤ්ඤාරපටිස්සාමී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො” ති.

24. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද විචාරමි. වහන්ස, යම්සේ ඇතැවෝ ය, අසැවෝ ය ... යන මොහු හැම මෙ අත්බවෙහි ම තමන් විසින් අත් දැක්ක හැකි සිප් සතර නිසා ජීවත් වෙත් ද, එයින් තමන් ... මාපියන් ... අඹු දරුවන් ... මිත්‍රාවාසයන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණිවන් ද, මහණබමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන්ම මෙ අත්බවෙහි ම සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයක් පණවන්නට හැකි ද ?” සිරජ විවාළේ ය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: “මහරජාණෙනි, හැක්කේ ය. එසේ නම් තොප පිළිවිසමි. තොප රිසි ලෙසකින් උත්තර දෙන්නා.

25. මහරජාණෙනි, මතු දැක්වෙන කරුණු තෙපි කීමැ යි (කෙසේ) සිතන්නහු ද ? මෙහි තොපගේ වැඩ පල කරන, පළමුවෙන් නැගී සිටින, ස්වාමියාට කළ යුතු ව්‍යාපක් හැම කොට නිමවා පසු වැ හෝනා සුළු, කිකරු වැ හැසිරෙන, තොප මනාප දෑ ම කරන, ප්‍රිය කථා ඇති, තොපගේ තුටුපහටු මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන (=මුහුණ සතුටු කරන්නට ම උත්සාහ කරන) දෑ සයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට “පිනෙහි ගතිය, පිනෙහි පල විපාක අහෝ ආශාසි යි! අහෝ පුදුම යි! මේ වෛදේහිපුත්‍ර මගඟෙහි රජ වනාහි මිනිසෙකි: මම ද මිනිසෙකිමි. මේ රජ වූ කලී පස්කම්ගුණයෙන් යුක්ත වූයේ සමන්විත වූයේ දෙවියකු මෙන් ඉඳුරන් පිණිවිසි. ඔහු කලී ඔහුගේ වැඩ පල කරන, පළමුවෙන් නැගී සිටින, සියලු කටයුතු නිමවා හැමට ම පසු වැදූ හෝනා, කිකරු වැ පවත්නා, ඔහුට මනාපයේ හැසිරෙන, ප්‍රිය වචන කියන, ඔහු සතුටු මුහුණ දක්නට බලා සිටින දෑ සයෙකිමි. පින් කෙලෙම් වීම නම්, ඒ මමත් මොහු සේ වන්නෙමි. එබැවින් කෙහෙරවුලු බන්ධා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැරිදිබිමට වදින්නෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ” යි මෙසේ සිහෙක් වෙයි.

හේ පසු කලෙක කෙහෙ රවුලු බන්ධා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැරිදි බිමට වදනේ නම්, මෙසේ පැරිදි වූයේ දූහැණින් ලබන කන බොන දෑ හා හඳුනා පොරොත්තා සිවුරු ම පරම කොටැති බැවින් (එයින් මත්තෙහි අත් කිසි ආවිසයක් නො සොයන බැවින්) පරමසංලේඛයෙන් (කෙලෙස් තුනි කරන අග්‍ර පැවැත්මෙන්) තෘප්ත වූයේ, කායවිතතවිවේක දෙකෙහි ඇලුණේ, කායභාරයෙන් සංවාහ වැ (අකුසල් නො කැරෙන සේ කය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, වාග්භාරයෙන් සංවාහ වැ (වාග්භාරයෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ වචනය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, මනෝභාරයෙන් සංවාහ වැ (සිතෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ සිත රැක ගෙන) වසන්නේ නම්—

ඉදින් තොපගේ රුජපුරුෂයෝ තොපට ‘අවසර! දේවයන් වහන්ස, දැනගන්න: ඔබ වහන්සේගේ වැඩ කටයුතු කරන, කලින් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේට මනාප දෑ ම කරන, පිය බස් ඇති, ඔබ වහන්සේගේ තුටු පහටු මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේගේ යම් දෘෂ්ටාන්තයක් වී නම්, දේවයන් වහන්ස, හෙ තෙමේ කෙහෙරවුලු බන්ධා, කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැරිදිබිමට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැරිදි වූයේ, දූහැණින් ලැබෙන ආහාර පාන වස්තු ම පරම කොටැති බැවින් තෘප්ත වැ, ප්‍රතිවේකයෙහි ඇලුණේ, කසින් සංවාහ වැ වෙසෙයි. වචනයෙන් සංවාහ වැ වෙසෙයි. සිතින් සංවාහ වැ වෙසේ යැ’ යි දන්වන්නෝ නම්— ‘හවත්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවත ද මගේ වැඩපල කරන, පළමුවෙන් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, මනාපවාරී ප්‍රියවාදී, මා මුහුණ සතුටු කරන්නට බලා සිටින, මගේ දෑ සයෙක් වේවා’ යි තෙපි මෙසේ කියන්නහු ද ?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරේක.)

“නො හෙනං භනන්ත. අථ බො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි, පච්චු-
ට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙතය්‍යාම. අනිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මකම්පිස්ස
රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහෙය්‍යාමා”ති.

“නං කිමඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත හොති වා සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤාඵලං නො වා ?”ති

“අද්ධා බො භනන්ත ඵලං සනෙත හොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤාඵලං.”ති.

“ඉදං බො තෙ මහාරාජ මයා පඨමං දිට්ඨංච ධම්මෙව සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤාඵලං පඤ්ඤානන්”නති.

26. “සක්කා පන භනන්ත අඤ්ඤාමපි ඵලමෙව දිට්ඨංච ධම්මෙව
සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤාඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?”නති

“සක්කා මහාරාජ. හෙන හි මහාරාජ, නඤ්ඤාමෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ ඛමෙය්‍ය නථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. නං කිමඤ්ඤාසි මහාරාජ
ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො කස්සකො ගහපතීකො කාරකාරකො රාසිවසිස්සකො,
නස්ස ඵලමස්ස: “අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො පුඤ්ඤානං ගති
පුඤ්ඤානං විපාකො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසනතු වෙදෙහිපුතො
මනුස්සො, අහමපි මනුස්සො, අයං හි රුජා මාගධො අජාතසනතු වෙදෙහි-
පුතො පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිතො සමච්ඡින්නො පරිවාරෙහි
දෙවො මඤ්ඤා. අහමපනමිතිස්ස කස්සකො ගහපතීකො කාරකාරකො
රාසිවසිස්සකො, සො වතස්සාහං පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යං. යනනුනාහං
කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”නති.

සො අපරෙත සමයෙන අස්සං වා හොගකකිංඤ්ඤං පහාය මහනතං වා
හොගකකිංඤ්ඤං පහාය අස්සං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං. පහාය මහනතං වා
ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය, සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන
සංවුතො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුතො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුතො විහරෙය්‍ය,
ඤ්ඤාච්ඡාදනපරමනාය සනතුට්ඨො අභිරතො පවිවෙකෙ.

නං වෙ තෙ පුරිසා ඵලමාරොචෙය්‍යු: ‘යග්ගෙ දෙව ජාතෙය්‍යාසි. යො
තෙ පුරිසො කස්සකො ගහපතීකො කාරකාරකො රාසිවසිස්සකො, සො
දෙව කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො, සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුතො
විහරති වාචාය සංවුතො විහරති, මනසා සංවුතො විහරති, ඤ්ඤාච්ඡාදන-
පරමනාය සනතුට්ඨො අභිරතො පවිවෙකෙ’ති. අපි නු ත්වං ඵලං වදෙය්‍යාසි:
‘ඵතු මෙ හො සො පුරිසො, පුත්තදෙව තොතු කස්සකො ගහපතීකො
කාරකාරකො රාසිවසිස්සකො’ති ?

“වහන්ස, එය එසේ නොවෙයි. වැලි, අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දූක හුනස්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමිතන්නමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත්-පිරිකරින් ආදරයෙන් නිමිතන්නමෝ ද වමු. ඔහුට බාර්මික රක්‍ෂාවරණ-ගුප්තිය (දූහැමි රකවල) ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, එය කීමැ යි සිතන්නවු ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කලිහි මහණදම් පිරිමේ සාන්දූෂටිකඵලයෙන් ඇත්තේ වේ ද? නො වේ ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක).

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කැළ ඒකාන්තයෙන් සාන්දූෂටිකශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලය වේ” යි (රජ කී ය.)

“මහරජ, මේ වනාහි තොපට මා විසින් පණවන ලද මේ අත්බව්හි ම ලැබෙන පලමු වන සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය වේ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

26. “වහන්ස, මෙසේ ම අනෙකුදු මේ අත්බව්හි වූ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයක් පණවන්නට හැක්කේ ද?” යි (රජ පුළුවන.)

“හැක්කේ ය, මහරජාණෙනි. එසේ වී නම්, මහරජාණෙනි, තොප ම මෙහි ලා පිළිවිසිමි. තොපට රිසියෙන පරිදි එය කියන්නැ. මහරජාණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනාහු ද? මෙහි ගොවිතැන් කරන, එක් ගෙයකට අධිපති වූ, තොප අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, තොපගේ පුරුෂයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට ‘පින්වත්ති, පිනෙහි ගත්ත, පිනෙහි ඵලය ආශ්‍රයී ය! අද්භූත ය! මේ වෛදේහිපුත්‍ර මගබෙහවර අජාතශක්‍රුරජ ද මිනිසෙකි. මම ද මිනිසෙකිමි. මේ... රජ වනාහි පස්කම් ගුණයෙන් යුක්ත වැ, සමන්විත වැ, දෙවියකු සේ ඉදුරන් හසුරුවයි. මම් වූ කලී එක් ගෙයකට ම අධිපති, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔහුගේ ගොවියෙක් වෙමි. ඒ මම ඉදින් පින් කරන්-තෙමි වීමි නම්, ඒකාන්තයෙන් මොහු බදු වන්නෙමි. ඒ මම කෙහෙරදිලු බහවා, කසාවත් හැඳෑ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදනෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්-

හෝ පසු කලෙක මද වූ හෝ සම්පත්රූප හැර දමා, මහත් වූ හෝ සම්පත්රූප හැර දමා, මද වූ හෝ ඥාතිවේශා හැර දමා, මහත් වූ හෝ ඥාතිවේශා හැර දමා, කෙහෙරදිලු බහවා, කසාවත් හැඳෑ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදින්නේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූ ම හෝ දූහැමින් ලත් ආහාර පාන විවර පමණෙකින් ම සතුටු වැ, කායචිත්ත විවේකයෙහි ඇලුණෙක් වැ, කසින් සංවෘත වැ වචනයෙන් සංවෘත වැ මනසින් සංවෘත වැ වෙසෙන්නේ නම්-

තොපගේ පුරුෂයෝ තොපට “අවසර! දේවයන් වහන්ස, කාරණයක් දැන ගන්න. ගෘහපතික වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔබ වහන්සේගේ ගොවියෙක් වූ යම් පුරුෂයෙක් වී ද, හෝ කෙහෙරදිලු බහවා කසාවත් හැඳෑ ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ ය. හෝ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම දූහැමින් ලත් ආහාරපානවිවර පමණෙකින් තෘප්ත වැ ප්‍රවිවේකයෙහි ඇලුණේ, කසින්... වචසින්... මනසින් සංවෘත වැ වෙසේ යැ’ යි මෙසේ දන්වන්නේ නම්- ‘හවස්නි, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවතත් ගෘහපතික වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන මගේ ගොවියෙක් මේ වා’ යි තෙපි කියන්නාහු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.)

“තො හෙතං භනෙන. අථ බො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි පච්චු-
ට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙනය්‍යාම, අභිනිමනෙනය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මකම්පි‘ස්ස
රක්ඛාචරණගුණිං සංවිදුතෙය්‍යාමා”ති.

“තං කිමමඤ්ඤසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙන හොති වා සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අභ්‍යා බො භනෙන ඵලං සනෙන හොති සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵල”නති.

“ඉදං බො තෙ මහාරාජ මයා දුතියං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සංඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානනති”.

27. “සක්කා පන භනෙන අඤ්ඤමපි දිට්ඨෙව ධම්මෙ සංඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙත්‍වං ඉමෙහි සඤ්චිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභික්කනනතරඤ්ච පණිතතරඤ්චා ?”ති

“සක්කා මහාරාජ, තෙන හි මහාරාජ සුඤ්ඤාහි සාධුකං මනසි
ක්කරොති භාසිස්සාමි”ති.

“ඵලං භනෙන”ති බො රාජා මාගධො අජාතිසත්තං වෙදෙතිපුතො
භගවතො පච්චස්සොසි.

28. භගවා එතදවොච: “ඉධ මහාරාජ තථාගතො ලොකො උප්පජ්ඣති
අරහං සමමාසමිබ්බෙඤ්ඤා විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුහතරො
පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමං
ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමිකං සස්සමණ්ඩ්‍රාහමිණිං පජං
සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති
ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සත්‍යඤ්ඤානං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං, බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

29. තං ධම්මං සුඤ්ඤාහි ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසම්මං වා
කුලෙ පච්චාජාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති.
සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකෙති: ‘සම්බාධො
සරුවසො රජාපථො¹. අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසීදං සුකරං අගාරං
අජ්ඣාචසනා එකනතපරිපුණ්ණං එකනතපරිසුඤ්ඤාං සංඛලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං
චරිත්‍වං, යනනුනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති
අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’නති.

1. රජොපථො, කස්ථි.

“වහන්ස, එය එසේ නො වන්නේ ය. වැලි අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දැක හුනස්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමනන්නමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත්පිරිකර යන මෙයින් ඔහු වෙසෙසින් නිමනන්නමෝ ද වමු. ඔහුට දැහැමි වූ රකවල් ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, ඉදින් මෙසේ ඇති කලා සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් වේ ද? නො වේ ද? ඒ කීමා යි සිතවු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථමින් සේක).

“වහන්ස, මෙ සේ ඇති කලා ඒකාන්තයෙන් සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයෙක් වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, මේ - තොපට මා විසින් පෙන්වන ලද මෙ අත්බවිහි ම වූ දෙවෙනි සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

27. “වහන්ස, මේ සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනාප වූ, වඩා උතුම් වූ, මේ අත්බවිහි ම ලැබෙන අනෙකුදු සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයක් පැණවිය හැක්කේ ද?” යි (රජ ප්‍රථමිත).

“හැකි යි මහරජාණෙනි. එසේ නම් අසන්නැ. මොනොවට සිත යොමු කරන්නැ. කියන්නෙමි” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

“එසේ ය, වහන්සැ” යි කියා වෛදෙහිපුත්‍ර මගධෙශවර අජාතශත්‍රු රජ පිළිවදන් දුන්නේ ය.

28. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

“මහරජාණෙනි, මෙහි අර්හත් වූ සමාසක් සබ්බෙඛා වූ විද්ධවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකවිත් වූ නිරුත්තරපුරුෂදමාසාරපී වූ දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තපාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක (නිවරද) කොට, අවසන් හදුක (නිවරද) කොට, අභි සහිත කොට, ව්‍යංජනයෙන් සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පූර්ණ කොට, පිරිසිදු කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂා-ත්‍රයයෙන් සංගෘහීත වූ සියලු) ශාසනබ්‍රහ්මවතීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තපාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමත්විත වූයේ, ‘ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි (අවහිරයෙකි). (රහාදී රජස් නැගෙන) රජස් පථයෙකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අහ්‍යවකාශය (එළි මහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් සේ මේ බඹසර සරන්නට පහසු නොවේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකඩකං පතාය මහනතං වා භොගකඩකං පතාය අපං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පතාය මහනතං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පතාය කෙසමස්සා ඔහාරෙතා කාසායානි වත්ථානි අවජාදෙතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොවරසමපනො අණුමතෙතසු වජේසු භයදස්සාචී. සමාදාය සිතකති සිතකාපදෙසු කායකමච්චිකමෙවන සමනතාගතො යුගලෙන. පරිසුද්ධාච්චො සිලසමපනො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහන-ද්වාරො භොජනෙ මහතඤ්ඤ සතිසමප්ඤ්ඤෙන සමනතාගතො සනතුට්ඨා.

29. කථාද්ව විහාරාජ භික්ඛු සිලසමපනො භොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු පාණාතිපාතං පතාය පාණාතිපාතා පටිට්ඨිතො භොති නිසිතදණ්ඩො නිසිතසත්ථා ලජ්ජි දයාපනො. සබ්බපාණහුනතිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

අදින්නාදානං පතාය අදින්නාදානා පටිට්ඨිතො භොති දින්නාදාසී දින්නාපාටිකඛිති. අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

අබ්බමචරියං පතාය බ්බමචාරී භොති ආරාචාරී¹ විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

මුසාවාදං පතාය මුසාවාදා පටිට්ඨිතො භොති සච්චවාදී සච්චසණ්ඩො ථේතො² පච්චසිකො අට්ඨංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

පිසුණං වාවං³ පතාය පිසුණාය වාවාය පටිට්ඨිතො භොති. ඉතො සුචාන අමුත්‍ර අකබාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්‍ර වා සුචාන ඉමෙසං අකබාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සකාතා, සතිතානං වා අනුසාදනා⁴ සමගාරාමො⁵ සමගාරතො සමගනනන්දිං සමගනකරණිං වාවං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

ඵරුසං වාවං⁶ පතාය ඵරුසාය වාවාය පටිට්ඨිතො භොති. යා සා වාවා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා⁷ හදයඛගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපං⁸ වාවං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

සමථසුලාපං පතාය සමථසුලාපා පටිට්ඨිතො භොති කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාවං භාසිතා භොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමි.

1 අනාචාරී, මජ්ඣ. 2. ධේතො, සෘ. 3. පිසුණාවාවා, PTS. 4. අනුපපාදනා, PTS. 5. සමගාරාමො, මජ්ඣ. 6. ඵරුසාවාවං, PTS සිත්‍රි 7. පෙමනියා, මජ්ඣ. 8. ඵරුසං, PTS. සිත්‍රි

හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර කෙතෙරවලු බහවා, කසාවත් හැර පෙරෙවා, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදි. හේමෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතීමොක්කසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් යුක්ත වූයේ, සාවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කාශවාක්කම්යෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීව ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වාසු දොර ඇතියේ, බෙළුන්හි පමණ දත්තේ, (සත් නත්ති) සිතියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිද්ධිසසයෙහි තුන්වැදූරුම සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂා-පදයන්හි සමාදන් වැ හික්මෙයි.

29. මහරජ, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේද ? යන්: මහරජ, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණඝාතය හැර දමා, ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා නැඬූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ (දඹුමුගුරු නොදරන්නෝ), බහා නැඬූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නොදරන්නෝ), පවට පිළිකුල් කරන්නෝ, මෙෙත්‍රියට පැමිණියේ (මෙෙත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි භිතානුකම්පා ඇති වූ වෙසේ. මේ ද මනගේ එක් ශීලයක් වේ.

හේ අපවතාදානස හැර දමා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් මුළු මිනිස් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිතිනුත් කැමැති වූ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදුසිතින් සතු වූ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

හේ අබිරමිසර දරලා බබිසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙව්වාදමන් දරලා හැසිරෙන්නේ, එසින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිෂ්‍යයෙක් වේ.

හේ බොරු කීම දරා ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්වේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ, ලොව තොරවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීයෙක් වේ.

හේ කේලාම් කිම දරා ලා, කේලාම් කීමෙන් වැළැක්කේ වෙ. මෙතැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන් ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැනහි නොකියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මෙතැනහි නොකියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳෙනවුන් ගප්පන්හේ (සමග කරන්නේ) ද, එතට ගැඹැප්තවුන් (සමයියට පැමිණියවුන්) හට රැකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමයියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමයියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමයිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගිලයෙක් වේ.

හේ රථ බිණුම් දරුලා, රථ බස් දෙවුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, තොගාම්, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගිලෙසක් වේ.

හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරදමා, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාල මේලායෙහි කරා කරන සුළු වුයේ, ඇත්ත ම කියන-සුළු වුයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුළු වුයේ, නව ලොව්තුරුදහම ඇසුරු කොට ම කියනසුළු වුයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියන-සුළු වුයේ, හිතැ නබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරැණු සහිත වූ, ඉමක් කොනක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බඳ වූ ම බසක් පුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීයෙක් වේ.

30. ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භො¹ පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො² හොති රතනුපරතො³. පටිච්චරතො⁴ විකාලතොජනා. නිච්චිතවාදින-
විසූකදස්සනා⁵ පටිච්චරතො හොති. මාලාගඤ්චිලෙපතධාරණමණ්ඩන-
විභූසනට්ඨානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො
හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. ආමකඛඤ්ඤ-
පටිග්ගහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා⁶ පටිච්චරතො
හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්ගපටිග්ගහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. දුස්සිදුසපටිග්ගහණා⁶
පටිච්චරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. කුකකුට-
සුකරපටිග්ගහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. හඤ්චගවස්සවලවා⁷ පටිග්ගහණා
පටිච්චරතො හොති. බෙතතවජ්ජුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍ය-
පභෙණ⁸ ගමනානුසොගා පටිච්චරතො හොති. කායවිකකයා පටිච්චරතො
හොති. තුලාකුටකංසකුටමානකුටා⁹ පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටනවඤ්චන-
නිකතිසාවි¹⁰ යොගා පටිච්චරතො හොති. ඡේදනවට්ඨකඤ්චිපරාමොස-
ආලොපසහසාකාරා¹¹ පටිච්චරතො හොති. ඉද්දමපිස්ස හොති සීලසමිං.

චුලෙසීලං¹² නිවසිතං.

31. යථා වා පනෙකෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි
හොජනාති භුඤ්ජිකා තෙ ඵවරූපං ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භො¹³ අනුයුතතා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබිජං බඤ්චබිජං ඵලබිජං¹⁴ අග්ගබිජං
බිජබිජමෙව¹⁵ පඤ්චමිං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා¹⁶ ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භො¹⁷
පටිච්චරතො හොති. ඉද්දමපිස්ස හොති සීලසමිං.

32. යථා වා පනෙකෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි
හොජනාති භුඤ්ජිකා තෙ ඵවරූපං සනතිධිකාරපරිභොගං අනුයුතතා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනන්තසනතිධිං පානසනතිධිං වත්ථසනතිධිං
යානසනතිධිං සයනසනතිධිං ගඤ්චසනතිධිං ආමිසසනතිධිං. ඉති වා ඉති
ඵවරූපා සනතිධිකාරපරිභොගා පටිච්චරතො හොති. ඉද්දමපිස්ස හොති
සීලසමිං.

1. සමාරම්භා, මජ්ඣ.	2. එකා භතතිකො, මජ්ඣ.
3. රතනුපරතො, මජ්ඣ.	4. විරතො, ථෙ. සෙ.
5. විසූකා, මජ්ඣ.	6. පරිග්ගහණා, (සබ්බජථ)
7. ගවස්සා, සෙ. වලවා, මජ්ඣ.	8. පසිණ, සීමු. මජ්ඣ. සහා.
9. කුටං, මජ්ඣ.	10. සාවි, මජ්ඣ.
12. චුල සීලං, මජ්ඣ.	11. සහසං, මජ්ඣ.
14. ඵලං, සෙ. ඵලා, සි. ථෙ.	13. සමාරම්භා, මජ්ඣ.
16. ඉති ඵවරූපා, කෙසුචි.	15. බිජබිජං ඵව. ථෙ.
	17. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

30. තේ ඛිජ්සමුහ (=පාල වන දෑ)ද, භුතසමුහ (පාල වුණු දෑ) ද සිදු-
මෙන් බිඳුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක්
වේලේ වළඳන බන් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
තවනු ගනු වසනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇඟ
අඩු තැන් පිරැවීමට, ඇඟ සැරැවීමට කරැණු වන මල්ගඳවිලෙදින්
දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද, නොකැප වූ
මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රින් කුමාරිකාවන්
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දෑසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන්
හූරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින්
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. ගිනියතට දූත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන්ගෙට පණිවිඩ පණක්
ගෙන යාමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන්
වැළැක්කේ වෙයි. හොරතරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පැමෙන්,
හොර භික්ෂුවලින් භික්ෂුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන්
නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා
දෑයට හුරු නො අගනා දෑයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී
තැම කෙරෙටිකකම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිඳීමෙන් ද,
මැරීමෙන් ද, රුහන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම්වලින් ද
වැළැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ ශිලසෙක් වෙයි.

මූලසේලය නිමසේ ය.

31. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණවුණෝ සැදුනායෙන්
දුන් බොජුන් වලඳ, මූලචීර් ද (හිහුරු ආදී පාල වන මුල් ද), සකකි චීර් ද
(නුග ආදී පාල වන කඳ ද), පරාචීර් ද (උක් උණ බට ආදී පාල වන
පුරැක් ද), අග්‍රචීර් ද (ඉරිවේරය ආදී පාල වන දළ ද), පස් වනු චීර්-
චීර් ද (වි ආදී පාල වන ඇට ද) යන මේ කී චීර්සමුහ ද (පාල වන දෑ ද)
භුතසමුහ ද (පාල වුණු දෑ ද) පෙළිමෙහි (සිදුම් බිඳුම් තැළුම් තැටුම් යැයි)
කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ
බිඳු වූ චීර්ග්‍රාම භූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ
ශිලසෙක් වේ.

32. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණවුණු කෙනෙක්
සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කැම රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන
දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, රිය ගැල්
ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතැ කී දෑ
හැර තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම
යන මෙසේ වූ සන්නිධිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා
ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ
සන්නිධිකාර පරිභෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසෙක් වේ.

33. යථා වා පනෙතෙ ගොනොතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: නචිමං නිවා වාදිතං පෙනති අකකානං පාණීස්සරං වෙනාලං කුමහපුතං සොනනකං¹ චණ්ඩාලං වංසං ඛොපනකං² හත්ථියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං³ උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩියුද්ධං⁴ කුකකුට-
යුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඩියුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං⁵ නිබ්බුද්ධං උය්‍යාසිකං බලගතං සෙනාභ්‍යුතං අණ්ණිකදස්සනං⁶. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

34. යථා වා පනෙතෙ ගොනොතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං ජ්ඣාපමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: අවංපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං සපිකං සලාකහත්ථං අකං පඬුච්ඡිතං වසිකකා මොකඛචිකං විඛුලකං පහතාලුකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජ්ඣාපමාදට්ඨානානුයොගා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

35. යථා වා පනෙතෙ ගොනොතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: ආසඤ්ඤා පලලඛකං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විශාහිකං උදුලොමිං ඵකනනලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජනාප්‍යවෙණිං කාදලිණ්ගපවරපට්ඨත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිකකුප්පානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

1. සොහනගරකං, කන්චි සොහනකරකං, PTS. සොහනසරකං, මජ්ඣං.

2. ඛොපනං, කන්චි. ඛොපනං, සිත්ති.

3. මහංසං, මජ්ඣං.

4. මෙණ්ඩිකා, මජ්ඣං.

5. සිහල පොත්කෙසු න දිස්සති.

6. අනික- කෙසුචි.

33. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැටුම් ගැසුම් වැසුම්, නටසමයා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණිසාර (අතින් ලොහොවෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), මේතාල (දඬුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුම්), කුම්භපුන (සිවුරස් බෙර වැසුම්), ශෝභනක (රංගලිකරණය හෙවත් රහමුල්ලෙහි දී දේවතාවතට සෙනානු වශයෙන් තාදීනිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝගුබන්ධාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසම්මොවනය (මලවුන්ගේ ඇට වුවද කවා තබා නකත්සෙමෙහි රිවටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්-පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටියුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසූප දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ විසූප දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

34. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අට්ඨකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දුකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්තිකාක්‍රීඩාව, දුදුකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්-කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ නළා පිහුම්, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනැළියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇතිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ එ කියවීම), සිතු දෑය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුත් කොරැන් ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරැණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ පමාවට කරැණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

35. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සකලා පුටු ය, පලනය, මහකොදුපලසය, විශමතෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුළුන් මෙන්තය), සිංහාදීරුපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රන්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කෝසෙස්ය හුසින් විසූ ඇතිරිය, අසු පිටු එලන ඇතිරිය, රියා එලන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහභූ පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රතුකොට්ට තබා ඇති රතු උඩුවියත් සහිත මහභූ යහන යන මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙතෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොජනාති භුඤ්ජිකාං තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනවස්ථානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමදදනං නිහාපනං සමිහහනං ආදසං අඤ්ඤාං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං¹ මුඛලෙපනං² හත්ථකං සිඛාබ්‍රාහ්මණා දණ්ඩකං ගාලිකං බග්ගං ජන්තං විත්තපානනං උණ්ණසං මණ්ඩන වාලවිජ්ජිකං ඔද්ධානි වන්තාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති-ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනවස්ථානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

37. යථා වා පනෙතෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොජනාති භුඤ්ජිකාං තෙ ඵවරුපං නිරවජ්ජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුක්කථා චෝරකථා මිත්තව්‍යාකථා සෙත්තකථා භයකථා සුඛකථා අනන්තකථා පානකථා වත්තකථා සංගතකථා මාලාකථා ගණකථා ඤාතිකථා යානකථා ගාමකථා නිගමකථා නිගරකථා ජනපදකථා ඉන්ද්‍රියකථා පුරිසකථා [භූමාරකථා භූමාරකථා]³ සුරකථා විසිඛාකථා කුමාරවස්ථානකථා පුබ්බපෙතකථා නානාත්තකථා ලොකකතාසිකං සමුද්ද-කතාසිකං ඉතිනවානවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිරවජ්ජානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

38. යථා වා පනෙතෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොජනාති භුඤ්ජිකාං තෙ ඵවරුපං විග්ගාතිකකථා අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: “න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අනං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසිසි? භූමිපටිපන්නො කම්මසි. අභමිසම්මි සම්මාපටිපන්නො. සභිතං මෙ, අසභිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච්ඡා. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච්ඡා. ආවිණ්ණං⁴ තෙ විපරාධත්තං. ආරොපිතො තෙ වාලො, නිග්ගහිතො කම්මසි. වර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බ-දෙහි වා සමෙ පගොසි”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාතිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

39. යථා වා පනෙතෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොජනාති භුඤ්ජිකාං තෙ ඵවරුපං දුට්ඨොස්සපභිණ්ණගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤා රුජ්ජමාමහානං බන්ධිසානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං භූමාරානං “ඉධ ගච්ඡ. අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආනරු”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුට්ඨොස්සපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

1. මුඛවුණ්ණ, මජ්ඣ. 2. මුඛලෙපන, සිමු.
3. මරමමපොක්කසුසෙව දිසසතෙ 4. අවිච්ඡිණ්ණ, කෙසුචි.

36. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉළීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගන්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැඹීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුහුරින් නැඹීම, කැඩපත්තින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැළැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හස්තාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිප්මණ පැළැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දාවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

37. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, රූපකථා, චෝරකථා, මහාමාත්‍ය කථා, සේනා කථා, හස කථා, සුඛ කථා, ආහාර කථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ශයන කථා මාලා කථා, ගක්ක කථා, ඥාති කථා, යාන කථා, ග්‍රාම කථා, නිගම කථා, නගර කථා, ජනපද කථා, ස්ත්‍රී කථා, පුරුෂ කථා, කුමාර කථා, කුමාරී කථා, ශූර කථා, වීරී කථා, කුමහසථාන කථා, නාතාවකථා, ලොකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කථා, ඉතිහවෘතත කථා යන මේ බඳු වූ තීරණවිත කථාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඳු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

38. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, “හෝ මේ දහම් විනය නො දැනිනි. මම ම මේ දහම් විනය දැනිමි. ‘මේ දහම් විනය කීමැ’යි හෝ දැනිනි ද? හෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. හෝ පලමුයෙන් කියෑ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ සුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑය මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළී ගියේ ය. මා විසින් තට දෙස් නැගිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙයින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනන් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

36. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ, මෙය ගෙනැ යන්න, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඥාමාත්‍යන්ගේ ඝෞර්වයන්ගේ බමුණන්ගේ ගෑහැවියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ, මෙබඳු දෑන මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දෑන මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්වා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිනතිකා ව නිපෙපසිකා ව ලානෙන ව ලාභං නිජ්ඣිංසිනායෙ. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

මජ්ඣිමනිකායෙ.

41. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්වා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං¹ කපෙපනති, සෙය්‍යපිදං: අභගං නිමිත්තං උප්පාදං² සුපිණං³ ලකඛණං මුසිකච්ඡින්නං අගගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසගොමං තණ්හුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොභිතහොමං අභගවිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා බතතවිජ්ජා⁴ සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකඡ්ඣානං⁵ සරපරිත්තානං භූගවකකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

42. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්වා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ඩලකඛණං වජ්ඣලකඛණං දණ්ඩලකඛණං⁶ අසිලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං ආයුධලකඛණං⁷ ඉන්ද්‍රලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හන්දලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං⁸ උසහලකඛණං ගො-ලකඛණං⁹ අප්පලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං¹⁰ කුකකුටලකඛණං වට්ටක-ලකඛණං ගොඛලකඛණං කණණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මහලකඛණං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

43. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්වා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං නිස්‍යානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිස්‍යානං හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉති-ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

1. ජිවිකා, මජ්ඣ.

2. උප්පාදා, සිවු.

3. සුපිණා, මජ්ඣ. සුපිණකා, සි.

4. බෙත්තා, කෙසුචි.

5. පකක, කෙසුචි.

6. දණ්ඩලකඛණං සන්දලකඛණං, මජ්ඣ.

7. ආයුධ, කෙසුචි.

8. මහිස, මජ්ඣ.

9. ගොණ, මජ්ඣ.

10. මෙණ්ඩක, කෙසුචි.

40. යම්සේ සමනර පින්වත් මහණබමුණෝ සද්දතයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසන්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙවන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසා ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙක්ෂායෙන් අනුතප ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ හෝ කුහනලපනවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

මධ්‍යම ශිලය නිමිසේ ය.

41. යම්සේ දැනැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සද්දතයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, සමන්තශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මූෂකවිජිත්තවිද්‍යාව, අග්නිහෝමය, දර්විහෝමය, කුෂණෝමය, කණ්ණෝමය, තණ්ඩුලහෝමය, සර්පිණ්ණෝමය, තෙලහෝමය, පුබ්බහෝමය, ලෝහිතහෝමය, අගමිද්ධව, වාස්තුමිද්ධව, ඝාත්‍රමිද්ධව, ගිවමිද්ධව, භූතමිද්ධව, භූරිමිද්ධව, අතිමිද්ධව, විෂමිද්ධව, වාශ්විකමිද්ධව, මූෂකමිද්ධව, ශාකුතමිද්ධව, වායසමිද්ධව, පක්ඛධ්‍යානය, ගර-පරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මෙකී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

42. යම්සේ වනාහි දැනැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සද්දතයෙන් දුන් බොජුන් වලද, භික්ෂුකුණුය, වන්දකුණුය, දඩුලකුණුය, කඩුලකුණුය, ඊලකුණුය, දුහුලකුණුය, අමිලකුණුය, ඉතිරිලකුණුය, පුරිස්ලකුණුය, කුමරලකුණුය, කුමරිලකුණුය, දස්ලකුණුය, දුසිලකුණුය, ඇත්ලකුණුය, අස්ලකුණුය, මියුලකුණුය, වහප්ලකුණුය, ගොන්ලකුණුය, එළලකුණුය, බැටෙළලකුණුය, කුකුළුලකුණුය, වටුලකුණුය, ගොස්ලකුණුය, කැණලකුණුය, කපුලකුණුය, මුට්ලකුණුය යන ආදී මෙබඳු තීරශ්චිත විද්‍යයෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාඡිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

43. යම්සේ වනාහි දැනැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සද්දතයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුද සඳහා) සිය නුවරට අසෝ රජුන්ගේ නික්මම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරළා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හද වන්නට රට තුළ දුන් රජුන්ගේ යැම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් රට තුළැ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් අතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බඳු වූ තීරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මෙ බඳු වූ මිථ්‍යාඡිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡිකා-යෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

44. යථා වා පනෙනෙ තොනොනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති
 භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන
 ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. සුරියග්ගාහො
 හවිස්සති. නකඛන්තාහො හවිස්සති. වඤ්චිසුරියානං පඨගමනං
 හවිස්සති. වඤ්චිසුරියානං උපපගමනං හවිස්සති. නකඛන්තානං පඨගමනං
 හවිස්සති. නකඛන්තානං උපපගමනං හවිස්සති. උකකාපාහො හවිස්සති.
 දිසාබාහො හවිස්සති. භුමිමාලො හවිස්සති. දෙවදුද්දුහි හවිස්සති.
 වඤ්චිසුරියනකඛන්තානං උග්ගමනං ඔගමනං¹ සංකිලෙසං වොද්දනං
 හවිස්සති. එවංවිපාකො ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො
 සුරියග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො නකඛන්තාහො හවිස්සති. එවං-
 විපාකං වඤ්චිසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්චිසුරියානං
 උපපගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛන්තානං පඨගමනං හවිස්සති.
 එවංවිපාකං නකඛන්තානං උපපගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො
 උකකාපාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාබාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො
 භුමිමාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුද්දුහි හවිස්සති. එවංවිපාකං
 වඤ්චිසුරියනකඛන්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං
 හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො
 හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

45. යථා වා පනෙනෙ තොනොනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති
 භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන
 ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති.
 සුභික්ඛං හවිස්සති. දුභිතික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති.
 රොගො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං
 ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන
 පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

46. යථා වා පනෙනෙ තොනොනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති
 භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන
 ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ආවායනං විවාහනං සංවදනං විවදනං
 සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගභකරණං
 ජිව්හාතිත්ථමනං² හනුසංගතනං හන්තාභිජ්ජපනං හනුජ්ජපනං කණණ-
 ජ්ජපනං ආදුසප්පඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිවුප්පට්ඨානං
 මහනුප්පට්ඨානං අබ්බුජ්ජලනං සිරිවායනං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය
 නිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

1. ඔග්ගමනං, කෙසුචි. 2. ජීව්හාතිත්ථමනං, බහුසු.

44. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත් තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස් ගෙඳවුම් පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ව්‍යුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නක්ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද හිරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස්ගෙඳවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත් තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙළෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ”යි කියනුයේ මෙබඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, මෙබඳු භිෂාඡවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, භිෂාඡවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

45. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මේ සමයෙහි නිශං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ”යි පලාපල කීම ද, දිදාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥ නබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායන ශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, භිෂාඡවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, භිෂාඡවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

46. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අඹුසැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අඹුසැමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්න මත්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාල වන්නට හදි යුතියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගලු බැඳීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැඩපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පෙන කියැවීම, දෙවදූස්සක ලවා පෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුවින් ගිහිජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, භිෂාඡවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද, අන් මෙබඳු වූ ද තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, භිෂාඡවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

47. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ඩාභමණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජ්නාති භුඤ්ජිකා හෙ ඵවරුපාය නිරවජානවිජ්ජාය මුවජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සනතිකමමං පණ්ණිකමමං භුතකමමං භුරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නගාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධවීරෙවනං අබොවීරෙවනං සිසවීරෙවනං කණ්ණකෙලං තෙනතතප්පනං නඤ්ඤකමමං අඤ්ඤනං පච්චඤ්ඤනං සාලාකිසං සලලකතතිසං දුරකතිකිවජ්ජා මුලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසබිතං පටිමොකෙබ්බා. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිරවජානවිජ්ජාය මුවජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදංවිජ්ජා හොති සිලසමිං.

48. ස බො¹ සො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සිලසමපනෙතා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ බතතිසො මුද්ධාවසිනෙතා² නිහතපච්චාමිතෙතා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චන්ද්‍රිකතො, ඵවමෙව බො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සිලසමපනෙතා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකෙන සමනනාගතො අජකිතො අනවජ්ජසුබං පටිසංවෙදෙති. ඵවං බො මහාරුජ භික්ඛු සිලසමපනෙතා හොති.

49. කථඤ්ඤ මහාරුජ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු වකඛුනා රූපං දිස්වාන නිමිත්තග්ගාති හොති නානුබ්‍යංසනග්ගාති. යත්ථාධිකරණමෙනං වකඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනස්සවෙය්‍යං³ තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රතකති වකඛුන්ද්‍රියං වකඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙන සද්දං සුචා-පෙ- ඝාණෙන ගතං ඝාසිචා-පෙ- ජිවහාය රසං සාසිචා-පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිචා-පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාති හොති නානුබ්‍යංසනග්ගාති. යත්ථාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රතකති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනනාගතො අජකිතො අත්තාසෙකසුබං පටිසංවෙදෙති. ඵවං බො මහාරුජ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති.

1. අථ බො, කෙසුචි. 2. මුද්ධාසිසිනෙතා, කෙසුචි.
3. අනස්සවෙය්‍යං, අත්තාසෙකසුබං, කෙසුචි.

47. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණීතිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකිරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුත්තරිම, සෙන් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ පිරේක කරවීම, ලය විරේකයට බේන් දීම, වස්ති කිරීම, ගිම්මාර්ථවන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇස පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත් තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇස උල්ඇන ලෙඩට බේන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙන් දීම (කාය-විකිත්සාව), කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු තීරණවිතප්පයෙන්, මිත්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි, මේ ද ඔහුගේ ගිලසෙක් වේ.

48. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ගිලසම්පන්න වූයේ ගිලසාවරණේකුයෙන් කිසිම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ විසා හැකි බියක් නොදකී. මහරජාණනි, ඝෂ්ත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ඝෂ්ත්‍රියයෙක් කිසිම එක ද සතුරකුගෙන් විසා හැකි කිසිදු බියකුත් යම්සේ නොදක්නේ ද, මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් ගිලසම්පන්න වූයේ, ගිලසංවරණේකුයෙන් කිසිම එක ද අසංවර-යෙකින් ඉපැදියැ හැකි බියක් නොදකී. හේ මේ ආරී ගිලසනකයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්‍යානි නිදෙස් වූ කාසික චෛතසික සුවය විදී. මහරජ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ගිලසම්පන්න වේ.

49. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද? යත්: මහරජාණනි, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්ඛුරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්තනුගේ විත්තසන්තා නයට විෂම ලෝභ දෛම්නස් ආදී ලාමක අකුශල සංභාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද (නොහොත් විත්තසන්තානාය ලුහුබඳනාහු ද) එහි (ඒ වක්ඛුරිඤ්ඤායෙන්) සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්ඛුරිඤ්ඤාය රකී. ඒ වක්ඛුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා ... නාසායෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රෂ්ටවයය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්පර්ශී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්භන දෑ, ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නොවේ. ගුහාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නොවේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රෝත්‍රෙඤ්ඤාය ... භ්‍රාණෙඤ්ඤාය ... ජිහ්වෙඤ්ඤාය ... කායේ-ඤ්ඤාය ... මනඤ්ඤාය සංවර කොට නොගෙන වසන්තනුගේ විත්තසන්තානායට විෂම ලෝභ දෛම්නස් ආදී ලාමක අකුශල සංභාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද (නොහොත් විත්තසන්තානාය අනුබඳනාහු ද,) ඒ ශ්‍රෝත්‍රෙඤ්ඤායෙන් ... භ්‍රාණෙඤ්ඤායෙන් ... ජිහ්වෙ-ඤ්ඤායෙන් ... කායේඤ්ඤායෙන් ... මනඤ්ඤායෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර ... භ්‍රාණ ... ජිහ්වා ... කාය ... මන ඉඤ්ඤාය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආරී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්‍යානි අව්‍යාසේක සුබය (කෙලෙසුන් ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතන සුබය) විදී. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

50. කථංඤ්ඤා මහාරුජ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු අභිකක්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතො විලොකිතො සම්පජානකාරී හොති. සමඤ්ඤේන¹ පසාරිතො සම්පජානකාරී හොති. සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසීතො පිතො බාසිතො සාසිතො සම්පජානකාරී හොති. උච්චාර-පසංඝාචකමෙම සම්පජානකාරී හොති ගතො ධීතො නිසින්නො සුත්තො ජාගරිතො භාසිතො භුණ්තිනාමෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං බො මහාරුජ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

51. කථංඤ්ඤා මහාරුජ භික්ඛු සන්තුවංසො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු සන්තුවංසො හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡ්පරිහාරියෙන² පිණ්ඩපාතෙන. සො සෙන සෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙසාඨාපි මහාරුජ පක්ඛි සකුණො සෙන සෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරො'ව ඩෙති, එවමෙව බො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුවංසො හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡ්පරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො සෙන සෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති, එවං බො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුවංසො හොති.

52. සො ඉමිනා ව අරියෙන සිලකඩකේන³ සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුවංසියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චන්දන්ථං අබ්බොකාසං පලාලප්පඤ්ඤං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛිකං ආභුජිතා උජුං කායං පණ්ණිය පරිජිබං සතිං උපට්ඨපෙති.

53. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙකින චේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තො විහරති සබ්බපාණ්ණානිකානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විත්තං පරිසොධෙති. චිත්තමුදාං පහාය විගතචිත්තමුදො විහරති ආලොකසඤ්ඤාදී සත්තො සම්පජානො. චිත්තමුදා විත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුකකුච්චං පහාය අනුදායො විහරති අජ්ඣානං වූපසන්නචිත්තො. උද්ධච්චකුකකුච්චා විත්තං පරිසොධෙති. විවිධිච්ඡං පහාය නිණ්ණචිතිකිච්ඡා විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිධිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

1. සමඤ්ඤේන, කෙසුචි.

2. පරිහාරිකෙන, සිමු.

3. ඉමිනා සිලකඩකේන, සබ්බන්ථ.

50. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්තිසම්ප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා රීමෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට වට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දින කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැවිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස පිදීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි ගම්තෙහි සිටීමෙහි ගිවීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි, නො බිණීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

15 මහරජාණනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුප්පරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් නැතකට නික්මෑයේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි මහරජාණනි, (පියා හඬනුවට හරවු) අත්හටු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් නැතක පියා හඬා යේ නම්, පියාපත්තර සහිත ව ම යම් සේ පියාහඬා ද, එසේ ම, මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුප්පරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් නැතකට යේ ද පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

52. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආසී ශිලසකකාවයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සමාන්තිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පථිත කඳුරැළි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රස්ථ) අන්‍යවකාශ (ඵලමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කි ජනාදාය කිසි සෙනස්තක් හඡනය කෙරෙයි. හේ පිටු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ, පූබත් සෙවෙහි, පලන් බැද උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා, කමටහනට අභිච්ච කොට සිහිය ඵලවා හිදී.

53. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදානසකකාව කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විෂකම්මණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිඤ්ඤායෙන් යුත් සිහින් වෙසෙයි. අභිඤ්ඤා කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රභේදය (ක්‍රෝධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ භිකෘතූකපා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍රියානම්ඤ්ඤා හැර, පහ වූ ස්ත්‍රියානම්ඤ්ඤා ඇත්තේ, දව රු දෙක්හි ම දුටු ඵලීය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ, සිහියෙනුත් නුවණින් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. ස්ත්‍රියානම්ඤ්ඤා කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතැ නොපැනුන් වචන) කුකුසත් (කළ නොකළ දෑයෙහි පඤ්චාලිලය) සිහින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංනුන් බැවින් තොර වැ), සංසිදුණු සවකීය විත්තසන්නානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහම්හි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

54. සෙය්පාපි මහාරාජ පුරිසෝ ඉණං ආදිය කමමනෙහි පයෝ-
ජෙය්, තස්සි තෙ කමමනා සමිජෙය්, සෝ යාති ව පොරාණාති
ඉණමුලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්, සියා වස්ස උහන්තරිං අවසිට්ඨං
දුරන්තරණය, තස්සි එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදිය කමමනෙහි
පයෝජෙය්. තස්සි මෙ තෙ කමමනා සමිජෙය්, සෝ හං යාති ව
පොරාණාති ඉණමුලාති තාති ව බ්‍යන්ති අකාසිං. අභි ව මෙ උහන්තරිං
අවසිට්ඨං දුරන්තරණය”ති. සෝ තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය් සොමනස්සං-

55. සෙය්පාපි මහාරාජ පුරිසෝ ආබාධිකො අස්ස උක්ඛිතො
බාලනගිලානො, හන්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්, න වස්ස කායෙ බලමනා,
සෝ අපරෙහි සමයෙහි තමහා ආබාධා මුච්චෙය්, හන්තස්ස ඡාදෙය්,
සියා වස්ස කායෙ බලමනා, තස්සි එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අහොසිං උක්ඛිතො බාලනගිලානො. හන්තං ව මෙ නච්ඡාදෙය්. නවස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලමනා. සෝ මහි එතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො
හන්තස්ස මෙ ඡාදෙය්. අභි ව මෙ කායෙ බලමනා”ති. සෝ තතොතිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය් සොමනස්සං-

56. සෙය්පාපි මහාරාජ පුරිසෝ බ්‍රහ්මාගාරෙ බ්‍රහ්මා අස්ස, සෝ
අපරෙහි සමයෙහි තමහා බ්‍රහ්මාගාරා මුච්චෙය් සොභිතා අබ්බයෙන¹,
න වස්ස කිස්සි හොගානං වයො, තස්සි එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
බ්‍රහ්මාගාරෙ බ්‍රහ්මා අහොසිං. සෝ මහි එතරහි තමහා බ්‍රහ්මාගාරා
මුත්තො සොභිතා අබ්බයෙන. තභි ව මෙ කිස්සි හොගානං වයො”ති. සෝ
තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය් සොමනස්සං-

57. සෙය්පාපි මහාරාජ පුරිසෝ දුසො අස්ස අනත්තාසිතො
පරාසිතො න යෙනකාමභගමො, සෝ අපරෙහි සමයෙහි තමහා දුසබ්බා
මුච්චෙය් අනත්තාසිතො අපරාසිතො භුජ්ස්සො යෙනකාමභගමො, තස්සි
එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං අනත්තාසිතො පරාසිතො
න යෙනකාමභගමො, සෝ මහි එතරහි තමහා දුසබ්බා මුත්තො අනත්තාසිතො
අපරාසිතො භුජ්ස්සො යෙනකාමභගමො”ති. සෝ තතොතිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය් සොමනස්සං-

54. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් (පොලියට) ණය මුදලක් ගෙන කමානතා කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානතා සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මන්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානතා කෙළෙමි, ඒ මගේ කමානතා සමාධි විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම් එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි, අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණයනැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

55. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දැකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බහුත් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟ පත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බහුත් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟ පත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දැකට පත්, දැඩි ගිලන් බව ඇති ලෙසෙක් වීමි. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද ඇතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

56. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බන්ධ විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි නොග විනාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි. ඒ මම දැන් බන්ධ විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භොගයනට කිසි විනාශයෙන් ද නැතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

57. මහරජාණනි, යම් සේ නම් අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ ඒ දසනාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීමි. ඒ මම දැන් ඒ දසනාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

59. සෙය්පාපි මහාදුරු පුරිසෝ සබ්බෝ සහෝගෝ කන්තාරදාන-
මග්ග. පටිපථේය්ස දුබ්බිකඩං සප්පට්ඨං. සෝ අපරෙති සමයෙති තං
කන්තාරං නිත්තරෙය්ස, සෝඥානා ගාමනං අනුපාපුණෙය්ස බෙමං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵලමස්ස: “අනං බෝ පුබ්බි සබ්බෝ සහෝගෝ
කන්තාරදානමග්ග. පටිපථේ. දුබ්බිකඩං සප්පට්ඨං. සෝ‘මහි ඵතරගි
තං කන්තාරං තිණ්ණේ සෝඥානා ගාමනං අනුපාපුණො බෙමං අප්පට්-
භස්”නති. සෝ තතො නිදානං ලහෙඨ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්ස සෝමනස්සං -

60. ඵලමෙව බෝ මහාදුරු හිකුඬු යථා ඉණං යථා රුගං යථා
බ්බකාගාරං යථා දුසංඝං යථා කන්තාරදානමග්ග. ඵලං ඉමෙ පඤ්ච
නිවරණේ අප්පට්ඨෙ අනන්ති සමනුපස්සති. සෙය්පාපි මහාදුරු ආනන්දං
යථා ආරොග්ගං යථා බ්බකා මොක්ඛං යථා භුජස්සං යථා බෙමනනභුමිං
ඵලමෙව බෝ මහාදුරු හිකුඬු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පතිණේ අනන්ති
සමනුපස්සති.

61. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පතිණේ අනන්ති සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සං-
චාති. පස්සංභිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධිස්සති.

62. සෝ විච්චෙව භාමෙති විච්චෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං
සවිමාරං විවෙකජ්. පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ් විහරති. සෝ
ඉමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති¹ පරිසන්තෙති²
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේන
පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

63. සෙය්පාපි මහාදුරු දුකෙධා නභාපකො වා නභාපකන්තවාසී වා
කංසථාලෙ නභානිඤ්ඤානි ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්තෙය්ස³ සායං නභානිඤ්ඤා සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා
සන්තර්ඛාතිරු පුට්ඨා සෙනගෙන න ව පග්ගරණී -

ඵලමෙව බෝ මහාදුරු හිකුඬු ඉමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො
කායස්ස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි බෝ මහාදුරු
සඤ්චිකං සාමාන්‍යදේශපාලනික පුරිසෙහි සඤ්චිකෙහි සාමාන්‍යදේශපාලනික
අභිකකන්තතරඤ්ච පණිතතරඤ්ච.

1. අභිසන්තෙති සිත්‍ර, මජ්ඣ. 2. පරිසන්තෙති. සිත්‍ර, මජ්ඣ.
3. සන්තෙය්ස. සිත්‍ර, මජ්ඣ.

58. මහරජාණනි, යම් සේ ධනවත් වූ නෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධක පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේද, උවදුරු නැති විෂත් නැති ගම්මානයකට බස්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, නෝග සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුයෙමි. ඒ මම් දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙළෙමි. නිරුපද්‍රැව භය රහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නයට පැමිණෙන්නේද-

59. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් තිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික් මහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නමා කෙරෙහි දකී. මහරජ ණය නැති බව යම් සේද, ලෙඩ නැති බව යම් සේද, තිරගෙන් මිදුණුබව යම් සේද, නිවහල්බව යම් සේද, උවදුරු නැති බිම යම් සේද, එසේ ම (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (තෙවන් නිවරණ පසේ දුරු වීම) නමා කෙරෙහි දකී.

60. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතූ ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාම කය සංහිදේ. සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවාතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

61. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙස අකුසල් දහමුත් ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතක්සහිත, විචාරසහිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. සියලු අහ පසහ ඇති ඔහුගේ මුළු කයෙහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි.

62. මහරජාණනි, යම් සේ කප්‍රවෙක් (කිලිහෙක්) හෝ කප්‍රවකුගේ (කිලිහකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේද, ඒ නාන සුණු පිඩ කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ක වූයේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරු ගියේ දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද -

63. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවේක-යෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරා ලයි. මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අහ පසහ ඇති මුළු කයෙහි විවේකජ ප්‍රීති සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහරජ, මේද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ ද වඩා උතුම් වූ ද සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

64. පුන ව පරං මහාරජ භික්ඛු විතකකම්මාදානා චූපසමා අසාසනං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අභිනක්කං දට්ඨාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කාමා උපසම්පජ්ජි විතරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන ඡිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිසුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡං ගොති.

65. සෙසාථාපි මහාරජ උදකරහදෙ උබ්භිදෙදකො, නසං තෙවසං පුරුහිමාස දිසාය උදකසං ආයමුඛං, න දකිණිකාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලෙන කාලං සමො ධාරං අනුපවෙච්ඡිය, අථ බො තමො ව උදකරහදෙ සිතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතො වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිසුරෙය් පරිපථරෙය්, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදෙ වාරිතා සිතෙන අපච්ඡං අසං-

ථවමෙව බො මහාරජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිසුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡං ගොති.

ඉදමි බො මහාරජ සංඤ්චිකං සාමඤ්ඤාචරං පුරිමෙති සංඤ්චිකෙති සාමඤ්ඤාචරෙති අභික්කන්තතරඤ්ච පණිතතරඤ්ච.

66. පුන ව පරං මහාරජ භික්ඛු පිතිසා ව විරතා උපෙක්ඛකො ව විතරති සතො සම්පජානො දුබ්ඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙති. යන්තං අරියං ආචික්ඛනාති: උපෙක්ඛකො සනිමා අබ්බිහාරිති තනිසං කාමං උපසම්පජ්ජි විතරති.

සො ඉමමෙව කායං නිප්පිනිගෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිසුරෙති, පරිපථරති නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිනිගෙන සුඛෙන අපච්ඡං ගොති.

67. සෙසාථාපි මහාරජ උප්පලිනිසං වා පදුමිනිසං වා පුණ්ඩරිකිනිසං වා අප්පෙකම්මාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවිධාති උදකානුගතාති අනෙතානුගතපොසිති¹ නාති යාව වග්ගා යාව ව මුලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා² පරිසංඤ්ඤා³ පරිසුරති, පරිපච්ඡාති නාසං⁴ කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡං අසං.

1. අනෙතානුගත පොසිති, බො. ස. ස.

3. පරිසංඤ්ඤා, ලො. ස. ස.

2. අභිසංඤ්ඤා, බො. ස. ස.

4. නාසං, බහුසු.

64. මහරජාණනි, තැවැන ද (අනෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විතකී විවාරයන්ගේ සාතිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, (ශුඛාව හා එක් වැ සෙදුණු) සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විවාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියක් සුවයක් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ මුළුකයේ විවේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. මහරජ, යම්සේ යටැ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු විලෙක් වෙ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නොවන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිර සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිසිල් දිය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැක් ද-

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය ද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍රූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයකට වඩා මනෝඥ ද වඩා උතුම් ද වේ.

66. තැවැන ද (අනෙකක් කියමි.) මහරජ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ගේ ද විරාගයෙන් (පහවීමෙන්, සංසිදීමෙන්), උපේක්‍ෂායෙන් ද යුක්ත වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. ආසීයෝ යම් ධ්‍යානයක් හේතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභීයා ඇරඹූ 'උපේක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ'යි කියක් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

හේ මේ කය ම නිජප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිජප්‍රීතික සුවයන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. මහරජ, යම්සේ උපුල් විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ පඬුරු විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පියුම් හෝ පඬුරු හෝ දියෙහි උපන්නේ දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොතැගුණේ, දිය තුළ ම ගිලි වැඩෙන්නේ ද, ඒ හැම අත දක්වන මුල් දක්වන සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පියුම්වලා හෝ පඬුරුවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නො ගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද-

එවමෙව ඛො මහාරුජ් භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපටිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපටිතිකෙන සුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ් සංඤ්චිකං සාමඤ්ඤාඵලං පුරිමෙති සංඤ්චිකෙති සාමඤ්ඤාඵලෙති අභිකකන්නතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

68. යුත ව පරං මහාරුජ් භික්ඛු ඤාණං ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථානං අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සනිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඛානං උපසම්පජ්ජි පිහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ් පුරිසො ඔදානෙන චත්තේන සසීසං පාරුපිඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන චත්තේන අපච්ඡටං අස්ස, එවමෙව ඛො මහාරුජ් භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ් සංඤ්චිකං සාමඤ්ඤාඵලං පුරිමෙති සංඤ්චිකෙති සාමඤ්ඤාඵලෙති අභිකකන්නතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

69. යුත ව පරං මහාරුජ් සො භික්ඛු එවං සමාතිතෙ චිත්තො පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනාසානේ විගතදාසකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිස්ස භිතො ආනෙඤ්ජායානෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනින්නා-මෙති. සො එවං පජානාති: “අයං ඛො මෙ කායො රුජි වාතුමමතාභුතිකො මානාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුමාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනවිභංසනංමෙව. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භං”නති.

70. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ් මණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අපේජා විපසන්නො අනාච්චො සබ්බාකාරසම්පන්නො, නත්තං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදානං වා පඤ්ඤාසුත්තං වා, නමෙතං චක්ඛමා පුරිසො තත්ථ කරිඤා පච්චවෙකෙය්‍ය “අයං ඛො මණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො, අපේජා විපසන්නො අනාච්චො සබ්බාකාරසම්පන්නො, නත්තං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදානං වා පඤ්ඤාසුත්තං වා”ති.

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කස ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලඬි, හැමපරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කසෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි දු වැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය ද පළමු කි සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූත් වඩා ප්‍රණීත වූත් එකෙකි.

68. මහරජ, නැවත ද (අනෙකක් කියමු:) මහණ තෙමේ සුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පළමු කොට ම සොම්නස් දෙමිනස් දෙදනාගේ පහ වීමෙන් දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්‍ෂා සමාන යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කස ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්ගේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කසෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි දු වැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වන්න හිසින් වටා පෙරෙව හුන්ගේ චේ නම්, ඔහුගේ කසෙහි සුදු වන්න වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි දු වැනෙක් නො වන්නේ ද, මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කස ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි දු වැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය ද පළමු දැක්වුණු සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා ප්‍රණීත වූ එකෙකි.

69. තව ද (අනෙකක් කියමු:) මහරජ, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ චිත්තෝපක්ලේශ ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදශීනා නාවනාවට යෝග්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, විදශීනාඥානය පිණිස, (පරිකාමී) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරිසි. හේ “මගේ මේ කස වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභුතයන් ගෙන් තැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රයෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බන් කොමු ආදී අභරන් වැඩුණේ ය, අතීත බව ද දුගඳ හරහුවට සුවද විලෙවුන් ඉළියා යුත් බව ද, ලෙඩ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සමභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

70. මහරජ, යම්සේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහල වූ අවැස් වූ මොනොවට පිරිසමි කළ, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිකුරු වූ, ධෝවනාදී සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පසුවත් හෝ හුසෙක් අමුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසමි කැරුණු, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිකුරු වූ, සියලු ධෝවනාදී ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළ මිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ යම් හුසෙක් අමුනන ලද්දේ වේ යැ”යි සලකා බලන්නේ ද-

එවමෙව බො මහාරුජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛන්තේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති, සො එවං පජානාති අයං බො මෙ භායො රුපි වානුමමනාහුතිකො මානාපෙතතිකසමනෙව, ඔදනකුමාසුපවයො අතිච්චුමුඡාදනපරිමද්දනහෙදන විද්ධංසනබ්බමො ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බන්ති.

ඉදමපි බො මහාරුජ සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සඤ්චිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

71. සො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛන්තේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනෝමයං කායං අභිනිමමින්නාය¹ විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමමිනාති රුපිං මනෝමයං සබ්බබ්ගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං,

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො මුඤ්ඤාමනා ඉසිකං² පවාහෙය්‍ය³. තස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා මුඤ්ඤාමනෙව ඉසිකා පවාලහාති⁴.

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරුජ පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: “අයං අහි අයං කොසි, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කොසි, කොසියාමෙව අහි පවාලෙහා”ති.

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරුජ පුරිසො අහිං කරණංබා උද්ධරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: “අයං අහි අයං කරණංබා, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කරණංබා, කරණංබාමෙව අහි උද්ධරෙය්‍ය”ති⁵.

එවමෙව බො මහාරුජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛන්තේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනෝමයං කායං අභිනිමමින්නාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමමිනාති රුපිං මනෝමයං සබ්බබ්ගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං. ඉදමපි බො මහාරුජ සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සඤ්චිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

1. අභිනිමමිකාය, බොසස.

3. පබ්බාහෙය්‍ය, බොසස.

5. උද්ධරිතො, සසා.

2. ඊසිකං, බොසස.

4. පබ්බාලහා, බොසස.

මහරජ, ඵපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි, නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, විදශීනාඥනය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, එය අතට නමා හරියි. හෙ තෙමේ “මගේ මේ කය වූ කලී රුපී ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් නැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුභ ශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය, බන් කොමු ආදී අතරින් වැඩුණේ ය, අනිස බව ද දුගඳ හරනට සුවඳ විලෙඬුන් ඉළියැ යුතු බව ද ලෙඩ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇකල යුතු බව ද ඒ කලත් බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සාධනාම කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්ඛණු සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් ද වූ සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

71. හේ මෙසේ සමාසිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (සාද්ධි ඉපැදවීමට යෝග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රුපී වූ, සියලු අභපසගිත් යුත්, විකල නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණ ගසෙකින් තණකුර (=තණ තබය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ මුද්‍රාණගස ය, මේ එහි තණ බඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි මුද්‍රාණ ගස කෙරෙත් මි එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙකි, කොපුව අනෙකෙකි. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ නයා ය, මේ සැවය ය. නයා එකෙකි, සැවය අනෙකෙකි. සැවය කෙරෙත් මි නයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, ඵපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශචල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රුපී වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුක්ත වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. මහරජ, මෙය ද පළමු දුක්ඛණු සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා කාන්ත වූ ද . . . සාන්දූෂික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

72. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඬගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජනෙන ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීතරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකචිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොති: ඵකො'පි හුක්ඛා බහුධා හොති බහුධාපි හුක්ඛා ඵකො හොති, ආචීභාවං තිරොහාවං තිරොකුඬං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජ-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං. කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලඝෙකත කම්මති සෙය්‍යථා'පි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ ඵලංමහිද්ධිකෙ ඵලංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බුහමලොකාපි කායෙත වසං වතෙනති.

73. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ දුකෙකා කුමාකාරො වා කුමාකාරනොවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඝෙඛියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරාජ දුකෙකා දුන්තකාරො වා දුන්තකාරනො-වාසී වා සුපරිකම්මකතායමිං දුන්තායමිං යං යදෙව දුන්තවිකතිං ආකඝෙඛියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථා වා පන මහාරාජ දුකෙකා සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකා-රොන්තවාසී වා සුපරිකම්මකතායමිං සුචණ්ණායමිං යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකඝෙඛියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

ඵලමෙව බො මහාරාජ හිකඬු ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඬගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජනෙන ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීතරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකචිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොති: ඵකො'පි හුක්ඛා බහුධා හොති, බහුධා'පි හුක්ඛා ඵකො හොති. ආචීභාවං තිරොහාවං තිරොකුඬං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං. කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලඝෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ ඵලංමහිද්ධිකෙ ඵලංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බුහමලොකාපි කායෙත වසං වතෙනති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (=සාද්ධියට යොග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤාය පිණිස (අභිඤ්ඤාදක) පරිකම්පිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධිවිධය (සාද්ධි කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසිත් සපඨී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි). පියෙට්ඨයෙන් එකෙක් වූ සිටු ද (සාද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළිදු එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (=පෙනීසිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (=නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පථිතයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙන්නුයේ මැදින් විනිවිද ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (=ගිලී) උඩට නැගීම (=මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (=යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලතින් (=උතුරුබද්ධාසනයෙන්) යෙයි. මේ සා මහර්ද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද භිරු දෙදෙනා ද, අනිත් පරාමහීන කෙරෙයි (=අල්ලයි), (බබ්බොබ අත යවා) පිරිමදියි. බබ්බලොව තෙක් ද (සිසල්ල) කසිත් වශයෙහි පවත්වයි.

73. මහරජ, යම්සේ දක්ෂ කුමලෙක් හෝ කුමලක්හුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ (=සකස් කළ) මැටිටෙන් යම් යම් භාජන විශෙෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

මහරජ, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දත් ආදියෙන් විසිතුරු-කම් කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ (=දෙස් ඉවත් කොට මොනොවට සකස් කළ) දතෙක්හි යම් යම් දන්තවිකානියක් (=දතෙහි කළ විසිතුරු රූපාදියක්) කැමැති වන්නේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, වෙසෙසින් නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ දක්ෂ රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරුවකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රන්හි යම් යම් ස්වණ්-විකානියක් (ආහරණ ආදියක්) කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද-නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤාය පිණිස සිත මෙහෙයයි නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධි කොට්ඨාසය නැවත නැවත විදී. පියෙට්ඨයෙන් එකෙක් වූ සිටු බොහෝ දෙනෙක් වෙයි, බොහෝ දෙනෙක් වූ එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නො පෙනී ද සිටී. බිත්තියෙන් පිටතට, පව්වෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට විනිවිද අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ලැගී යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ගිලීම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටු සේ නො බිඳෙන දියෙහි යෙයි. පක්ෂයකු සේ පලතින් අභසෙහි යෙයි. මේ සා මහර්ද්ධිමත් මහත් අනුභාව ඇති සද භිරු දෙදෙනා පවා අල්ලයි, පිරිමදියි. බබ්බලොව තෙක් ද කසිත් තමා වශයෙහි පවත්වයි.

ඉදමි බො මහාරාජ සංචාරිකා සාමාන්‍යයාලයෙහි පුරිමෙහි සංචාරිකෙහි සාමාන්‍යයාලෙහි අභිකතනනතරයාලය පණිතතරයාලය.

74. සො එම. සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ පරිසොද්දතෙ අනසිතෙහි විගතපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කමමිනියෙ සිතෙ ආනෙසුප්පතෙත දිබ්බාය සොතමානුයා විතතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො දිබ්බාය සොතමානුයා විසුද්ධාය අභිකතනනමානුසිකාය උභො සදෙද පුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සතතිකෙ ව.

75. සෙය්පාපි මහාරාජ පුරිසො අද්ධානමග්ගපටිපනො සො පුණෙය් තෙරිසද්දමි මුද්දිබ්බසද්දමි සංඛපණ්වදෙණ්ඩිමසද්දමි, තස්ස එවමස්ස: තෙරිසද්දො ඉති'පි මුද්දිබ්බසද්දො ඉති'පි සංඛපණ්වදෙණ්ඩිමසද්දො ඉති'පි. එවමෙව බො මහාරාජ භික්ඛු එම. සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ පරිසොද්දතෙ අනසිතෙහි විගතපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කමමිනියෙ සිතෙ ආනෙසුප්පතෙත දිබ්බාය සොතමානුයා විතතං අභිනිහරති අභිනිනනා-මෙති. සො දිබ්බාය සොතමානුයා විසුද්ධාය අභිකතනනමානුසිකාය උභො සදෙද පුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සතතිකෙ ව.

ඉදමි බො මහාරාජ සංචාරිකා සාමාන්‍යයාලයෙහි පුරිමෙහි සංචාරිකෙහි සාමාන්‍යයාලෙහි අභිකතනනතරයාලය පණිතතරයාලය.

76. සො එම. සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ පරිසොද්දතෙ අනසිතෙහි විගතපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කමමිනියෙ සිතෙ ආනෙසුප්පතෙත වෙතොපරිසසුණ්භාය විතතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො පරසතතාතං පරපුග්ගලාතං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: “සරුතං වා විතතං සරුතං විතතනති පජානාති. විතරුතං වා විතතං විතරුතං විතතනති පජානාති. සදෙසං වා විතතං සදෙසං විතතනති පජානාති. විතදෙසං වා විතතං විතදෙසං විතතනති පජානාති. සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති. විතමොගං වා විතතං විතමොගං විතතනති පජානාති. සංඛිතතං වා විතතං සංඛිතතං විතතනති පජානාති. විකම්පතං වා විතතං විකම්පතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

77. සෙය්පාපි මහාරාජ ඉපි වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩකපාතිකො ආදසෙ වා පරිසුද්ධ පරිසොද්දතෙ අවෙච්ච වා උදකපතෙත සකං මුඛිමිතො පච්චෙකකමානො සකණ්ඨං වා සකණ්ඨකනති ජානෙය්, අකණ්ඨං වා අකණ්ඨකනති ජානෙය්-

මහරජ, මෙය ද පලමු සාන්දෘෂික ශ්‍රාවණාචර්යනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්දෘෂික ශ්‍රාවණාචර්යකි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කළේ, දිස්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ ගිය කළේ, මෘදු වූ කළේ, කම්ණ්‍ය වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රානුව පිණිස (=දිව්‍යන් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, භික්ෂුන්ගේ ශ්‍රවණෝපවාරය ඉක්මවා සිටි දිව කනින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.

75. මහරජ, යම්සේ භික්ෂෙක් දික් මහතට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙරහඩන් භික්ෂුවෙර හඩන් පණාබෙර හඩන් ගැටබෙර හඩන් යම්සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඩැයි කියාත් මේ භික්ෂුවෙර හඩැයි කියාත් මේ සත් පණාබෙර ගැටබෙර හඩැයි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහරජ එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දිස්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ ගිය කළේ, මෘදු වූ කළේ, කම්ණ්‍ය (කම්ණ්‍යම) වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රානුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, භික්ෂුන්ගේ ශ්‍රවණෝපවාරය ඉක්මවා වූ දිව කන් නුවණින් දිව්‍ය වූ මානුෂක වූ දුරු වූ ලඟ වූ ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

මහරජ, මේ ද පලමු සාන්දෘෂික ශ්‍රාවණාචර්යනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්දෘෂික ශ්‍රාවණාචර්යකි.

76. හේ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දිස්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ ගිය කළේ, මෘදු වූ කළේ, කම්ණ්‍යම වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, චේතස්පරිචයඥනය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත් පිරිසිදු දන්නා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ අන් සත්ත්වයන්ගේ අන් සුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දකියි. රාග සහිත සිත රාග සහිත සිතැයි ද දකියි. රාග රහිත සිත රාග රහිත සිතැයි ද දකියි. දෝෂ සහිත සිත දෝෂ සහිත සිතැයි ද දකියි. දෝෂ රහිත සිත දෝෂ රහිත සිතැයි ද දකියි. මෝහ සහිත සිත මෝහ සහිත සිතැයි ද දකියි. මෝහ රහිත සිත මෝහ රහිත සිතැයි ද දකියි. සංක්ෂිප්ත (=නැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැයි ද දකියි. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැයි ද දකියි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැයි ද දකියි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැයි ද දකියි. සෝතතර සිත සෝතතර සිතැයි ද දකියි. අනුතතර සිත අනුතතර සිතැයි ද දකියි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැයි ද දකියි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැයි ද දකියි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැයි ද දකියි. අවිමුක්ත (නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැයි ද දකියි.

77. මහරජ, යම්සේ සැරැසෙන සුළු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ කරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිස්තිමත් කැබ පතෙක හෝ පහන් දිය බලනෙක හෝ සිය මුව සටහන පිරික්සා බලන්නේ නල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සදොස් නැතැයි දන්නේ ද, එකී දෙස් නැති තැන දෙස් නැතැයි දන්නේ ද-

ඵවමෙව බො මහාරාජ නිකුඬු ඵවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ දුද්දානෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපාතො වෙතොපරියඤ්ඤාය විතො අභිනිගරති අභිනිගතාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතනං විතරාගං විතනනති පජානාති. සදෙසං වා විතනං සදෙසං විතනනති පජානාති. විතදෙසං වා විතනං විතදෙසං විතනනති පජානාති. සමොහං වා විතනං සමොහං විතනනති පජානාති. විතමොහං වා විතනං විතමොහං විතනනති පජානාති. සඤ්චිතනං වා විතනං -පෙ- විකම්මනං වා විතනං -පෙ- මහග්ගනං වා විතනං -පෙ- අමනග්ගනං වා විතනං -පෙ- සඋත්තරං වා විතනං -පෙ- අනුත්තරං වා විතනං -පෙ- සමාහිතං වා විතනං -පෙ- අසමාහිතං වා විතනං -පෙ- විමුත්තනං වා විතනං විමුත්තනං විතනනති පජානාති අවිමුත්තනං වා විතනං අවිමුත්තනං විතනනති පජානාති.

ඉදමපි බො මහාරාජ සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සඤ්චිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකානාතරඤ්ච පණිතතරඤ්ච.

78. සො ඵවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ දුද්දානෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපාතො පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතො අභිනිගරති අභිනිගතාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතියො ද්වෙපි ජාතියො ත්‍රියෙය්‍යාපි ජාතියො චතසෙය්‍යාපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිසමපි ජාතියො චතසාර්ථසමපි ජාතියො ජාතියකමපි ජාතියකසමපි ජාතියකසමසමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙය අනෙකෙපි විවට්ටකපෙය අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙය අද්දුත්තාසිං ඵවංනාමො ඵවංගොතොනා ඵවංචණ්ණො ඵවමානාරො ඵවං සුබද්දකකි- පරිසංවෙදී ඵවමායුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං තත්‍රාපාසිං ඵවංනාමො ඵවංගොතොනා ඵවංචණ්ණො ඵවමානාරො ඵවං- සුබද්දකකිපරිසංවෙදී ඵවමායුපරියනො. සො තතො චුතො ඉධුපපනොති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

79. සෙය්‍යපාපි මහාරාජ පුරිසො සහමානා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය තමනාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය. සො තමනා ගාමා සකඤ්ඤඵල ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: ‘අහං බො සකමානා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං තත්‍ර ඵවං අට්ඨාසිං. ඵවං නිසීදිං ඵවං අනාසිං. ඵවං භුණ්ඨි අනොසිං. තමනාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං තත්‍රාපි ඵවං අට්ඨාසිං. ඵවං නිසීදිං. ඵවං අනාසිං. ඵවං භුණ්ඨි අනොසිං. සොමහි තමනා ගාමා සකඤ්ඤඵල ගාමං පච්චාගතොති.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙළෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමිණ්‍යම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි.

හේ අන් සතුන්ගේ, අන් පුතුන්ගේ සිත සියසිහින් පිරිසිදු දැනී. සරාග සිත සරාග සිතැ සි ද දැනී. විතරාග සිත විතරාග සිතැ සි ද දැනී. සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ සි ද දැනී, විතඤ්ඤා සිත විතඤ්ඤා සිතැ සි ද දැනී. සමෝග සිත සමෝග සිතැ සි ද දැනී, විතමෝග සිත විතමෝග සිතැ සි ද දැනී. සංකප්පිත සිත සංකප්පිත සිතැ සි ද දැනී. විකප්පිත සිත විකප්පිත සිතැ සි ද දැනී. මහද්ගන සිත මහද්ගන සිතැ සි ද... අමහද්ගන සිත අමහද්ගන සිතැ සි ද... සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැ සි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි ද... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාවණාචලයනට වඩා මනෝඥ, වඩා උතුම්, සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාවණා ඵලයෙකි.

78. තෙතෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙළෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමිණ්‍යම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පූජ්‍යෝතිවාසානුසාරී ඥානය (=පෙර වුසු කද පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත ගොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සූචකසක් ද, බොහෝ සංවරී කල්ප ද, බොහෝ විවරී කල්ප ද, බොහෝ සංවරී විවරී කල්ප ද, “අසෝ තන්ති මේ නම් ඇතියෙමි විමි. මේ ගොන් ඇතියෙමි විමි. මේ බඳු පැහැ ඇතියෙමි විමි. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි විමි. මේ බඳු සුව දුක් විදින්නෙමි විමි. මේ බඳු (මේතෙක්) ආයු කෙළවර කොටැතියෙමි විමි. ඒ මම එයින් සැට අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි විමි. මේ ගොන් ඇතියෙමි විමි. මේ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි විමි. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි විමි. මේ බඳු සුවදුක් විදින්නෙමි විමි. මේතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි විමි. ඒ මම එයින් සැට මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙරු වුසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ණදි වනයෙන් ආකාර සහිත වූ නම් ගොන් විසින් උද්දේශ සහිත වූ බහුවිධ වූ පූජ්‍යෝතිවාසය සිහි කෙරෙයි.

79. මහරජ, සමස්ත පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අන් ගමකට යන්නේද, ඒ ගමනක් අන් ගමකට යන්නේද, (නැවත) හේ ඒ ගමන් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ විමි. ඒ ගමනක් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ විමි. ඒ මම ඒ ගමන් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේද-

එවමෙව බො මහාරාජ හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්ගතෙ අනඛග්ගෙ විගතුපකඤ්චලසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යථිදං: එකමි ජාතිං දො'පි ජාතියො නිස්සං'පි ජාතියො චතස්සං'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො චන්ඤාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසතස්සමි ජාතිසතසහස්සමි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි ටිවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටව්ට්ටකප්පෙ අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොනො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුබදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො, සො තනො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං තාත්‍රපාසිං එවංනාමො එවගොතො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුබදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො, සො තනො චුතො ඉබ්බප්පනො'ති ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

ඉදමි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

80. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්ගතෙ අනඛග්ගෙ විගතුපකඤ්චලසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධින අතික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ චන භොනොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමෙ චා පන භොනොනා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සම්මදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධින අතික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු කළේහි, දිප්ත කළේහි, කෙලෙස් රහිත කළේහි, උපකෙලන පහ වැ ගිය කළේහි, මාදු වූ කළේහි, කම්කෑම වූ කළේහි, සිටි කළේහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේහි, පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැමුරු කෙරෙයි, හේ “අසෝ තන්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මේ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මේ බඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මේ බඳු සුවදුක් විදුනෙම් වීම්, මේ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ කැන උපනිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙම්, මේ නම් ගොත් ඇතියෙම්, මේ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම්, මේ බඳු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති භූතන් ද, ජාති සතරන් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සිසයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති අවසන්සක් ද, බොහෝ සංවථී කල්ප ද, බොහෝ විවථී කල්ප ද, බොහෝ සංවථී විවථී කල්ප දැයි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේය සහිත වූ පෙර වුසු නොයෙක් වැදූරුම් කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මහරජ, මේ ද පළමු දුක්වුණු සාන්ද්‍යවික ග්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝශු වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍යවික ග්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

80. හේ මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු වැ දිප්ත වැ කෙලෙස් නැතිවැ උපකෙලන පහ වැ මාදු වැ කම්කෑම වැ සිටින වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කළේහි, සන්තියන්ගේ චක්‍රති උපපන්නි දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, භිනිසුන්ගේ දශිනෝපවාරය ඉක්මැ දුක්කැ හැකි දිවැසින්, “අහෝ! මම හවත් සන්තියෝ කාය-දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාන්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝ දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිපවාද කළහ, භිසද්ධි ගතුවහ, භිසද්ධි වශයෙන් ගත් භිජායාවුන ඇතියහ. ඒ මොහු කරජ කය බිදීමෙන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ටයම් හේතුවෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්සට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට එන්නහ. මේ හවත් සන්තියෝ වූ කල් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාන්දුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිකතට උපවාද නො කළහ, භිසද්ධි ගත්තහ, භිසද්ධි වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු ශෝභන වූ ගති ඇති සහ ලොවට වන්නාහ”යි මරණසන්න වූ ද, එකෙකෙහි පිළිසද, ගත්තා වූ ද හිත වූ ද, උයස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ස වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගියා වූ සන්තියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂක පිපස ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණිත, සුවයන් දුටුය, සුගත දුර්ගත, සන්තියන් දකී. කම්ස වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා ඵලැමැ සිටි සන්තියන් දකී.

81. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මජ්ඣෙකි සිංඝාවකෙ චාසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමා උරුසො සිතො පසෙය්‍යො මනුසෙය්‍ය ගෙනං පටිසන්තො'පි රට්ඨො චිත්තිසංඝව-රනෙන'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාවකෙ නිසිංහෙන'පි, තස්ස ඵවමස්සා ඵතෙ මනුස්සා ගෙනං පටිසන්ති, ඵතෙ නික්ඛමන්ති, ඵතෙ රට්ඨො චිත්තිසංඝවරන්ති, ඵතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාවකෙ නිසිංහනා'ති.

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමානිතෙ විතතෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අතභග්ගෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං වුත්ථප්පානඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානු-සකොත සන්තෙ පස්සති ඵවමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගගතෙ යථාකම්මෙපගෙ සන්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ වත නොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මච්ඡාදිට්ඨිකා මච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පත නොන්තො සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකොත සන්තෙ පස්සති ඵවමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගගතෙ යථාකම්මෙපගෙ සන්තෙ පජානාති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අතික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

82. සො ඵවං සමානිතෙ විතතෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අතභග්ගෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං බ්‍යඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති, ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසව-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති, තස්ස ඵවං ජාතතො ඵවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති භවාසවාපි විතතං විමුච්චති අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤානං තොති, ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති.

81. මහරජ, යම්සේ ඤාතර මං හන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙනවුනුන් ගෙන් නික්මෙනවුනුන් පිටියෙහි ඇත මැන යන එන - වුනුන්, සිටුමං හන්දිය මැද හුන්නවුනුන් දක්වේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ භික්ෂු ගෙට පිවිසෙත්, මේ භික්ෂු ගෙන් නික්මෙත්, මේ භික්ෂු විදියෙහි ඇත මැන යෙත්, මොහු සිටුමංහන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ”යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද-

මහරජ, එපරිදි ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ කෙලෙස් නැති වැ උපකෙලය පහ වැ මෘදු වැ කම්කෂම වැ සහිත වැ නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, සන්තප්තයන්ගේ ව්‍යුහි උපපන්නි දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂික විෂයය ඉක්ම වූ පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ මේ හවත් සත්තු කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝ- දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද කළහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ට කම්යෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ, තිරයට වන්න. එහෙත් මේ හවත් සත්තවයෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා- සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද නොකළහ, සම්දිටු ගත්තහ, සම්දිටු වසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්තහ. මොහු කා බුන් මරණින් මතු, කෝපන ගති ඇති සහ ලොවට වන්නාහ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තන් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියන් වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සත්තයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂික විෂයය ඉක්ම පැවැති දිවැසින්, හිත ප්‍රණීන, සුවණි, දුමණි සුගත දුගීන සත්තයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹැ සිටි සත්තයන් දකී.

මහරජ, මේ ද පලමු දැන්වුණු සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ, සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

82. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මෘදු වැ කම්කෂම වැ සහිත වැ නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දකී. ‘මේ දුක් ඉපැත්මට කාරණයැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (=දුක් නැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’යි) ඇති සැටි ලෙස දකී, ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටි ලෙස දකී. ‘මොහු ආසුචයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුචයන් ඉපැදීමට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුචනිරෝධ යැ’ යි (=ආසුචයන් වැනැස්මට ප්‍රත්‍යය වන නිවනැ’යි) ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දන්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. (ඔහු) සිත අභිද්ධාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුච කෙරෙන්’ මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ) ඥානය වේ. හතෙවැන්පන්තිය ක්ෂිණ විය (හෙවත් නැවැත භවයෙහි නොඋපදනා සම්භාවයට පැමිණියෙහි), ‘මහ බඹසර වැස නිමැවිණි. (සිටු සස්ති සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම්) කිය කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලාශක්‍ෂයය පිණිස) යළි දු කටයුතු දැයෙක් නැතැ’යි හේ දකී.

83. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පබ්බතසබ්බෙපෙ උදකරහදෙ අවෙණා විප්පසනො අනාවිලො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ සිනො පසෙය්‍ය සිප්පිසල්ලිකමි සකඛරකඨලමපි මච්ඡගුලිමපි චරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි. තස්ස ඵවමස්ස අයං ඛො උදකරහදෙ අවෙණා විප්පසනො අනාවිලො. තත්ති-
මෙ සිප්පිසල්ලිකා'පි සකඛරකඨලා'පි මච්ඡගුලිං'පි චරන්තිපි තිට්ඨන්තිපිති.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ තික්ඛු ඵමං සමාතිතෙ විනො පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කමමනියෙ සිනෙ අනෙඤ්ජ්‍යනො ආසවානං ඛයඤ්ණංය චිත්තං අභිනිගරන්ති අභිතින්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'නි යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'නි යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ-
නිරෝධගාමිනීපටිපද්දා'නි යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'නි යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'නි යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
නිරෝධගාමිනීපටිපද්දා'නි යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵමං ජානන්තො ඵමං පස්සන්තො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති, භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුක්තසමීං විමුක්තභිති ඤ්ඤං ගොති. භිණ්ණා ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාති.

ඉදං ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤං පණීතතරඤ්ඤං. ඉමසමා ච පන මහාරාජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලා අඤ්ඤං සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උන්නරිතරං වා පණීතතරං වා නාපෙති.

84. ඵමං චුන්නො රාජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුණො හගවන්තා ඵතදවොච: 'අභිකක්ඛන්තං හන්තො, අභිකක්ඛන්තං හන්තො, සෙය්‍යථාපි හන්තො නිකුජ්ජිතං වා උකඤ්ඤෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුහස්ස වා මග්ගං ආවිනෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජේජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්තීති, ඵවමෙව හන්තො හගවන්තා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං හන්තො හගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ඤං භික්ඛුසම්ඝඤ්ඤං. උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අච්චයො මං හන්තො අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලුහං යථාඅකුසලං යො'හං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරූපානං ඉස්සරියස්ස කාරණා ජීවිතා වොරොපෙසිං. තස්ස මෙ හන්තො හගවා අච්චයං අච්චයන්තො පටිගග්ගන්තාතු අයන්ති සංවරුයා'නි.

83. මහරජ, යම්සේ කුදු මුදුනෙකැ වූ පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැමුණු (=බොර නො වූ) දිය පිලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉවුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුලැ තැබිරන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැටකැබිලිතින් මත්ස්‍යසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොකැලැමුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිනුත් සක්බෙල්ලෙන් කැට කැබිලිතින් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් තැබිරන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිටිසිදු වැ දින්නිමන් වැ, නිකෙලෙස් වැ, උපහෙලන පහ වැ, මාද වැ, කමිණිය වැ, ස්විත වැ නිශචලතාවට පැමිණි කල්හි ආසුවක්‍යයඥානය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුක්ඛි ඇති සැටියෙන් දැනී, ‘මේ දුක්ඛ කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මොහු ආසුවයහැ’යි ඇති සැටියෙන් දැනී. මම ආසුව-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ ආසුව-නිරෝධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි අති සැටියෙන් දැනී.

මෙසේ දන්නා, මෙසේ දන්නා, ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිද්‍යාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. භවෝත්පත්තිය සමිණ විය, මාග්ගිකප-වසීය වැස නිමිවන ලද්දේ ය, (සිවු සස්ති සිවු මගින්) කලසුහු (යොලොස් වැදුරැම්) කාත්‍යය කොටැ නිමැවිණ. මොවු පිණිස (=මේ හෙලිකත්‍යය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි හේ දැනී.

මහරජ, මේ වූ කලි පළමුවෙන් දැක්වුණු සාන්ද්‍යවික ග්‍රාමණ්‍ය-ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ, පඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍යවික ග්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි “මහරජ, මේ සාන්ද්‍යවික ග්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙන් අන්‍ය වූ, මෙයට වඩා මනෝඥ වූ හෝ මෙයට වඩා උතුම් වූ හෝ සාන්ද්‍යවික ග්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් නැතැ” (යි වදාළ සේක).

84. මෙසේ වදාළ කල්හි මහසේනවර පෛද්දේගීපුත්‍ර අජාතකුත්‍ර රජ තෙම, “වහන්ස, ධම්‍ම දේශනාව අභිකාන්ත ය. (අභිමනෝඥ ය.) වහන්ස, ධම්‍ම දේශනාව අභිකාන්ත ය. වහන්ස, යම්සේ යැටිතුරු කොට නැටූ (මුහුණින් නැමූ) බදුනක් උඩුතුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුළු වූවකුට මහ නිසන්තෝ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියෝ රූප දකිනැ’යි අලුරෙහි තෙලැ පහනක් දැක්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මට නොයෙක් අසුරින් ධම්‍ය පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ද ධම්‍ය ද හික්‍ර සංඝයා ද හරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දන්නා සේක් වා. වහන්ස, යම් බදු මම් සිය පිය වූ දෑහැම් දැමිටු රජහු ඉසුරු කරැණින් දිවියෙන් තොර කෙළෙමි වේ ද, වහන්ස, ඒ අපරාධය බාලවටට ගැලපෙනසේ මුසාවට අනුරූපයේ අදක්‍ෂ බවට නිසිසේ මා මැඩගෙන ගියේ ය. වහන්ස, මත්තෙහි මා මොදු වරද නොකරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගේ වරද වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක් වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් පැවැසී ය.

85. තඤ්ඤං ච මහාරුජ අවුච්ඡෙය්‍ය අවුච්ඡමා යථාබාලං යථාමූලිකං යථාඅක්‍රාන්තං යො තං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරුජානං ජිවිතා වොරොපෙසි. යතො ච බො තං මහාරුජ අවුච්ඡං අවුච්ඡතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි. තනො මයං පටිගණ්හාම. වුද්ධි හෙසා මහාරුජ අරියස්ස පිතයෙ යො අවුච්ඡං අවුච්ඡතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති ආයනං සංචරං ආපජ්ජතිති.

86. එවා වුතො රුජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො හගවනො එතදවොච: හද්ද ච දුති මයං හනො ගම්මාම බහුකිම්මා මයං බහුකරණියා'ති.

“යස්ස ‘දුති තං මහාරුජ කාලං මඤ්ඤාසී’ති.

අථ බො රුජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුතො හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨාසාසනා හගවනො අභිවාදෙත්වා උදකම්ඤං භාසා උකකාමි.

87. අථ බො හගවා අවිරපක්කනන්තස්ස රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාත-සන්නස්ස වෙදෙහිපුතන්තස්ස භික්ඛු ආමනොසී: බතායං භික්ඛවෙ රුජා, උපතනායං භික්ඛවෙ රුජා, සවායං භික්ඛවෙ රුජා පිතරං ධම්මිකං ධම්මරුජානං ජිවිතානං වොරොපෙසුථ ඉමස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං විනමලං ධම්මවකුට්ඨං උපපජ්ජස්සාථාති.

ඉදමවොච හගවා. අභගමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දුනති.

සාමඤ්ඤාඵලසූත්තං නිමිතිං දුතියං.

85. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්.)

“මහරජ, යම්බඳු තෝ පිය වූ දෑහැමි දැමුවු රජහු දිවියෙන් තොර කෙළෙහි වෙයි ද, එකාන්තයෙන් ඒ වරද බාලබවට අනුරිපින් මුළුවට අනුරිපින් අකුසලට අනුරිපින් තා ඉක්මැ ගියේ යැ. (මැඩැ හෙත පැවැත්තේ ය.) මහරජ, යම් හෙයකින් යුෂමත් තෙමේ වරද වරද වශයෙන් දැක යම්ය වූ පරිදි පිළියම් කෙරෙහි නම්, යුෂමත්හුගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමිහ (=ඉවසමු). මහරජ, යමෙක් වරද වරද විසින් දැක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කරන්නේ නම්, මන්තෙහි එ වැන්නක් නොකරනුවට සංවරයට පැමිණෙන්නේ නම් (=ආයනිසංවරයෙහි පිහිටන්නේ නම්) මෙය ආර්ථිකයයෙහි (බුදු සස්තෙහි) වාද්‍යිය (=වැඩිම) නම් මේ” යැ යි වදාළ සේක.

86. මෙසේ වදාළ කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මහධෙශවර අජාතකුලා රජ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, දන් අපි යමිහ. අපි බොහෝ කාර්ය ඇත්තමෝ බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමිහ”යි යි ය.

“මහරජ, යුෂමත් තෙමේ යම් ගම්නකට කල් දකිති ද එයට යුෂමත් ම කල් දැන ගන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්බිත්තෙන් වෛදේහිපුත්‍ර මහධෙශවර අජාතකුලා රජ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ උනස්තෙන් නැගිට පැදකුණු කොට නික්මැ ගියේ ය.

87. ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෛදේහිපුත්‍ර මහධෙශවර අජාතකුලා රජ නික්මැ ගිය පොබෝ චේලායෙහි හිඤ්ඤත් අමතා, “මහණෙනි, මේ රජ සිය පියා නැසීමෙන් කළ කම්පරාධයෙන් උදුරුලූ උපනිශ්‍රය සම්පත් නැමැති මුල් ඇත්තේ ඉදුරුණේ වෙයි. එහෙයින් ම (නවුවා වූ ප්‍රතිභා ඇත්තෙන්) නවුයේ වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ රජ දෑහැමි වූ, දෑහැමෙන් රජ බවට පැමිණි පියා ජීවිතයෙන් තොර නො කෙළේ වී නම්, මේ අස්තෙහි ම (මේතන්හි දී ම) රාගාදි කෙලෙස් රජස් රහිත, පහ වූ කෙලෙස් මල ඇති දහම් ඇස (සෝවාන්මහනැණ) මොහුව පහළ වූයේ වනැ”යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. එ වගණන සතුටු සිතැත්තෝ උත්තරවහන්සේගේ වචනය පිළිගත්ත.

දෙවෙනි වූ ග්‍රාමණ්‍යපල සුත්‍රය නිමිසේ ය.

අමතරවස්තුන්

1. එම මෙ¹ සුභා එකා සමයං භගවා භොසලෙසු වාගිකං වරමානො මහතා නිකුසසෙසන සද්ධිං පඤ්චවෙනති නිකුසසෙනති යෙන ඉව්ජානඛලං² නාම භොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො භද්වසරි. තනු දං භගවා ඉව්ජානඛලෙ³ විහරති ඉව්ජානඛලවනසනෙති.

2. තෙන බො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොඤ්ඤාසාති⁴ උක්ඛට්ඨං අජ්ඣාචසති සංගුසුදං සනිණ්‍යකට්ඨාදකං සංඤ්ඤං රාජභොගනං රක්ඤ්‍ය පසසනදිනා⁵ භොසලෙන දිනනා රාජදාං බ්‍රහ්මදෙයං. අසොසි බො බ්‍රාහ්මණො පොඤ්ඤාසාති:

“සමණො බලි හො ගොගමො සක්ඛාසුතො සක්ඛාසුලා පබ්බජිතො භොසලෙසු වාගිකං වරමානො මහතා නිකුසසෙසන සද්ධිං පඤ්චවෙනති නිකුසසෙනති ඉව්ජානඛලං අනුසුතො ඉව්ජානඛලෙ විහරති ඉව්ජානඛලවනසනෙති. තං බො පන භවතො ගොතමං එමං කල්‍යාණො ඤිතතිසද්දො අබ්‍රහ්මණො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසද්ධිඥො විජ්ජාචරණසමපනො සුගතො ලොකමිද්ද අනුතතරො පුරිසදමමාරපි⁶ සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා.⁷ සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සථාරකං සබ්බමකං සංඝමණ්ඩාහමණිං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තවා පථෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං චෛකිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සංඝඤ්ජනං⁸ කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං තොති”ති.

3. පනත බො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොඤ්ඤාසාතිස්ස අමතරවස්තා නාම මාණවො⁹ අනන්තවාසී හොති අජ්ඣාසකො මනතධරො නිණ්ණං චේද්දතං පාරගු සනිසණ්ඩකෙටුනානං සාඤ්ඤාසමභෙදනං ඉතිහාස-පඤ්චානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකාසභමහාසුරිසලක්ඛණෙසු අනවසො අනුඤ්ඤානපටිඤ්ඤාතො සතෙ ආවර්සකෙ තෙවිජ්ජකෙ පාවචනෙ සමිහා ජානාමි තං තං ජානාසි, යං තං ජානාසි තමං ජානාමිති.

1. එවමම, PTS. 2. නඛකල, PTS. ඉව්ජානඛලකතිපි පාසො, අ.

3. ඉව්ජානඛල, PTS. සබ්බත්. 4. සාදි, සබ්බත්. පොඤ්ඤාසාතිඉතිපි වුවමන, අ.

5. පසසනදි, PTS. පසසනදිනා, සිවු. 6. සාරපි, සිවු. සා.

7. භගවාති, මජ්ඣ. සා. 8. සමඤ්ජනං, PTS.

9. අමතරවස්තා මාණවො, PTS. මාණවො, PTS-n.

අමතරවිධාන

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන හා කොසොල් රට, සැරි සරන සේත්, කොසොල් රටියන්ගේ ඉව්ණානඛල නම් බමුණු ගමට වැඩි සේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ණානඛල ගමට නොදුරෙහි වූ ඉව්ණානඛල වනලැහැබෙහි වසන සේක.

2. එසමයෙහි වනාහි පොකඛරසාති නම් බමුණු තෙමේ බහුජනාකීණ වූ, තණ දඬු දිය යන මෙයින් යුක්ත වූ, බොහෝ ධාන්‍ය ඇති, රජහු කෙරෙන් ලත් තමාගේ පරිභෝග වාස්තුව වූ, රජහුගේ දොසැස (දනග) වූ බ්‍රහ්මදේයය වූ, (රාජසවරූපයෙන් පරිනෝග කටයුතු වූ), පස්නදි කොසොල් රජහු දුන් ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ උසාකට්ඨා නුවර වෙසෙයි. යො තෙමේ (රටෙහි පැතිර ගිය) පතු දැන්වෙන කපාව ඇසී ය:

“හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නින්මැ පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ වනාහි භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන හා කොසොල් රට, සැරි සරන සේත්, කොසොල් රටියන්ගේ ඉව්ණානඛල නම් ගමට වැඩි සේත්, එයට නොදුරෙහි වූ ඉව්ණානඛල වනලැහැබෙහි වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අතීත්ත, සම්මානසම්මුද්ධිය, විද්‍යාවරණසම්පන්නය, සුගත නම්හ, ලොකවිත් (ලොව දන්නා) හ, නිරුත්තර පුරුෂදමයසාරවිහ, දෙවිමනිස්සත්ව ශාස්තෘහ, බ්‍රහ්මයහ, භගවත්ත. උන්වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලෝකය, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමනිස්සත්ව සහිත මේ සත්ත්වයෝ, තමන් ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට, දන්වන සේක. ‘උන් වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්යවසානකල්‍යාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අම් ඇති, මනා (සම්පූර්ණ) ව්‍යාප්ත ඇති, සමාකාර පරිපූර්ණ, පිරිසිදු ධර්මය දෙසන සේක. එසේ දෙසන්නෝ ද (අබ්ගිල අබ්විතත අබ්ප්‍රඥ යන ත්‍රිශික්‍ෂායෙන් සංගාතීන වූ) සකල ශාසන බ්‍රහ්මවර්ණිය පවසන සේක. එබඳු රහතුන් දැන්ම වූ කලී හිත වැඩ ගෙන දෙන්නෙකැ’යි ඒ භගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ හඳු වූ කිරිතනිශබ්දයෙක් උස් වැ නැංගේ මේ” යනු යි.

3. එසමයෙහි වූ කලී පොකඛරසාති බමුණාට වේද හදාරන, වේදයන් මුඛපාඨයෙන් දරන, නිසන්ති කෙටුහශාසත්‍ර සහිත අක්‍ෂරප්‍රහෙද (ශික්‍ෂා හා නිරුත්තර) සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර පත්, පදපාඨ දන්නා, තදන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ ද දන්නා, ලොකායතනාසත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්‍ෂණශාසත්‍රයෙහිත් නිපුණ වූ, ඇදුරන් විසින් උගන්වන ලද ත්‍රිවිද්‍ය සංඛ්‍යාත ශ්‍රේෂ්ඨවචනයෙහි, ‘මා දන්නා සියල්ල තෝ දනිති’ යැ යි ගුරුහු විසින් අනුදන්නා ලද, ‘බබ දන්නා සියල්ල මම දනිමැ’යි තමා විසින් කරන ලද ප්‍රතිඥ ඇති අමතරවිධාන නම් මාණවකයෙක් අතැවැසි වෙයි.

4. අථ බො බ්‍රාහ්මණෝ පොකකිරසානි අච්චට්ඨං මාණවං ආමනෙතසි: “අයං තාන අච්චට්ඨ සමණෝ ගොතමෝ සත්‍යාපුතො සත්‍යාකුල පබ්බජිතෝ කොසලෙසු වාට්ඨං වරමානෝ මහතා භික්ඛුසමෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති ඉච්ඡානඛහලං අනුප්පනො ඉච්ඡානඛහලෙ විහරති ඉච්ඡානඛහලවනසණ්ඨි.

තං බො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

එහි කා තාන අච්චට්ඨ යෙන සමණෝ ගොතමෝ තෙනුපසඛිකම. උපසඛිකමිතා සමණා ගොතමං ජානාති යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්නංයෙව සද්දො අබ්බුග්ගතො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමෝ තාදිසො, යදිවා න තාදිසො, තථා මයං තං භවන්තං ගොතමං චෙදිස්සාමාති.

5. “යථා කථං පනාහං නො තං භවන්තං ගොතමං ජානිස්සාමි යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්නංයෙව සද්දො අබ්බුග්ගතො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමෝ තාදිසො යදි වා න තාදිසො”ති.

6. “ආගතානි බො තාන අච්චට්ඨ අමහාකං මනෙතසු ද්වන්තිංස- මහාපුරිසලකඩ්ඪණාති යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා දුට්ඨෙ අගාරං අජ්ඣාචසනි රාජා හොති චක්කවග්ගති ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරනො විජ්ඣාපී ජනපදන්ථා- වරියප්පනො සත්තරතනසමන්තාගතො, තසසීමානි සත්තරතනානි භවන්ති. සෙය්‍යපීදං: චක්කරතනං තඤ්චරතනං අස්සරතනං මණ්ණිරතනං ඉන්ද්රතනං ගහපතිරතනං පටිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසගස්සං බො පනස්ස පුතො භවන්ති සුරා වීරඛගරූපා පරසෙනපපමදදනා, සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදණ්ඨන අදුරන්ථා ධම්මෙන අභිවිජ්ඣ අජ්ඣාචසති.

දුට්ඨෙ බො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනි අරහං හොති සමමාසමුද්ධො ලොකෙ විවහනච්ඡදො¹. අතං බො පන තාන අච්චට්ඨ මනනානං දුතා ක්වං මනනානං පටිග්ගතෙතා”ති.

1. විවික්ඛච්ඡදො, බො.ස.ස. විවට්ඨච්ඡදො, ස්‍යා, විවට්ඨච්ඡදො, මජ්ඣ.

4. ඉක්බිති පොකකරසාහි බමුණු තෙම අම්බට්ට මාණවකයා බණවා මෙ සේ කී ය: “දරුව අම්බට්ටය, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍ය කුලයෙන් නික්මා පැවිදි වූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ හිඤ්ඤාත් පන්සියක් පමණ වූ මහ බික්සහන හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, ඉච්ඡානංගලයට පැමිණියෝ එයට නොදරා වූ ඉච්ඡානංගල වන ලැහැබෙහි වසන සේක.

“මෙසේ මෙසේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්භත්ත,...සමයක්-සම්බුද්ධයන්,...බ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කරන සේක. මෙබඳු රහතුන් දැක්ම හිත වැඩ ගෙන දෙන්නෙකැ”යි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙසේ වූ කිරිතනියබ්දයෙක් උස් වැ නැංගේ වේ.

දරුව අම්බට්ටය, එත්තැ. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කරා එළැබෙන්නැ. එළැබැ, “ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විදුමාන වූ ම ගුණ පිළිබඳ කිරිතනියබ්දයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විදුමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හඬෙක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නොවෙත් ද?”යි ඒ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගන්නැ. එසේ අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගන්නමු” යනු කී.

5. “හවත, ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විදුමාන වූ ගුණ පිළිබඳ කිරිතනියබ්දයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විදුමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හඬෙක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නොවෙත් ද?”යි මම කෙසේ නම් දැන ගත හෙන්නෙමි ද?”යි (අම්බට්ට මාණවකයා කී ය.)

6. “දරුව අම්බට්ටය, යමෙකින් සමන්විත මහාපුරුෂයෙක්හට නිශ්ශා දෙකක් ම විනා එයින් අනෙකෙක් නැත් ද,- ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් දෑහැමි වූ, දෑහැමෙන් ම රජය ලත්, සිවු පුහුදු හිමි කොට ඇති සතර මහාදිවයෙන් සැදුණු මුළු පොළොවට අධිපති, පසම්බුරන් දිහු, දහවුති තහවුරු බවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමන්විත සක්වති රජෙක් වන්නේ ද, සත්රුවන ය, ඇත්රුවන ය, අස්රුවන ය, මිණ්රුවන ය, ඉතිර්රුවන ය, ගැහැව්රුවන ය, සත්වන පිරිතාරුවන ය, යන මේ සත්රුවන් කෙනෙක් යම් ඒ රජක් හට ඇත් ද, දහසකටත් වැඩි ගුර වූ (නොබාන සුලු), දෙව් කුමරුන් වැනි සිරුරු ඇති, සතුරු සෙන් මඩනට සමත් වූ පුත්‍රු ඇත් ද, යම් ඒ මහපුරුස්සකුණින් යුත් හේ සසුර හිමි කොටැති මෙ පොළොව දාමෙන් සැකින් වෙන් වැ (පන්සිල්) දහමෙන් වෙසෙසින් දිනා එයට අධිපති වැ වෙසේ ද;-

ඉදින් යම් මහපුරුස්සකුණු කෙනකුන්ගෙන් සමන්විත හේ ගිහි ගෙන් නික්මා පැවිද්දට වදනේ නම් නැසූ පව් සෙවෙණි ඇති (නොහොත් ත්‍රිවරියෙන් හා තුන් සෙවෙණියෙන් මිදුණු) අර්භත් සමයක්සම්බුද්ධෝත්තමයෙක් වන්නේ ද, දරුව අම්බට්ටය, එසේ වූ දෙතිස් මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ අපගේ මේදෙයෙහි ආවානු ම ය. දරුව අම්බට්ටය, මම වතාහි මන්ත්‍ර (මේද) දෙන (=උගන්වන) නැතැත්තෙමි වෙමි. තෝ මන්ත්‍ර පිළිගන්නා නැතැත්තෙහි” (යයි පොකකරසාහි තෙම කී ය.)

“එවං හොති බො අමබධො මාණවො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසානිස්ස පටිස්සුතා උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසානං අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා වලවාරථමාරුග්ගා සමිහුලෙහි මාණවෙහි¹ සද්ධිං යෙන ඉච්ඡානභිගලවනසණ්ඨා තෙන පායාසී. යාවනිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තා යානා පච්චොරොතිතා පතතිකොව ආරාමං පාවිසී.

7. තෙන බො පන සමයෙන සමිහුලා භික්ඛු අබොකාසෙ වඩකමන්ති. අථ බො අමබධො මාණවො යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඝමම්. උපසඝමමිතා තෙ භික්ඛු එතදවොච: “කතනනු බො හො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? තං හි මයං භවන්තං ගොතමං දස්සනාය ඉබ්බපසඝකන්තා”ති.

8. අථ බො තෙසං භික්ඛුනං එතදගොසී: “අයං බො අමබධො-මාණවො අභිඤ්ඤානකාලඤ්ඤා වෙච අභිඤ්ඤානස්ස ව බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසානිස්ස අනෙතවාසී. අගරා බො පන භගවතො ඵවරුපෙති කුලපුතෙනහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති”ති. තෙ අමබධො මාණවං එතදවොචු: “එසො අමබධා විහාරො සංවුතථාරො. තෙන අප්පසඤ්ඤා උපසඝමමිතා අතරමානො ආලිඤ්ඤං පටිසිඤ්ඤා උකකාසිතා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරිස්සති තෙ භගවා ථාරන්ති.”

9. අථ බො අමබධො මාණවො යෙන සො විහාරො සංවුතථාරො තෙන අප්පසඤ්ඤා උපසඝමමිතා අතරමානො ආලිඤ්ඤං පටිසිඤ්ඤා උකකාසිතා අග්ගලං ආකොටෙසී. විවරි භගවා ථාරං. පාවිසී අමබධො මාණවො. මාණවකා‘පි පටිසිඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනිදං කථං සාරාණීදං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. අමබධො පන මාණවො වඩකමනෙතා‘පි නිසිනෙතන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීදං විනිසාරෙති. සිහො‘පි නිසිනෙතන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීදං විනිසාරෙති.

10. අථ බො භගවා අමබධො මාණවං එතදවොච: එවනනු බො තෙ² අමබධා බ්‍රාහ්මණෙහි චුදොති මහලලකෙහි ආවරියපාවරියෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති යථසිදං වරං නිධං නිසිනෙතන මයා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීදං විනිසාරෙසී?”ති

“නොතිදං හො ගොතම. ගච්ඡන්තො වා හි හො ගොතම ගච්ඡන්තන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිඤ්ඤමරහති. සිහො වා හි හො ගොතම සිතෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිඤ්ඤමරහති. නිසිනෙතො වා හි හො ගොතම නිසිනෙතන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිඤ්ඤමරහති. සයානො වා හි හො ගොතම සයානෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිඤ්ඤමරහති. යෙ ව බො තෙ හො ගොතම මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කණ්භා² බණ්ඩුපාදපච්චා, තෙහිපි මෙ සද්ධිං එවං කථාසල්ලාපො හොති යථරිථ හොතා ගොතමෙනා”ති.

1. මානවකෙහි, කප්ථි.

2. කිණ්ඨා, මජ්ඣ.

“පින්වත්නි, (යම්සේ තෙපි කියවූ නම්) එසේ කරන්නෙමි”යි අම්බවැසි මාණවකයා පොකරසාති බමුණාට පිළිවදන් දී, හුණස්තෙන් නැගී සිට, ඔහු සකසා වැද පැදකුණු කොට වෙළෙඹුන් යෙදූ රිසක් නැග බොහෝ මාණවකයන් හා ඉවජානාගල වනලාභාබ බලා නික්මුණේ ය. යානයට බිම යම් පමණෙක් ද එතෙක් (යානයෙන් යැ හැකි තාක්) යානයෙන් ගොස් එයින් බැස පාගමන් ඇතිගේ ම (පසින් ම) ආරාමයට පිවිසියේ ය.

7. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂූහු එළිමහනෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති අම්බවැසි මාණවක තෙමේ ඒ භික්ෂූන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඒ භික්ෂූන් ගෙන් ‘හවත්නි, ඒ හවත් ගෞතමයෝ දැන් කොහි වසන්නෝ ද? අපි වූ කලී ඒ හවද් ගෞතමයන් දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියමහ’යි මෙය කී ය.

8. එකල්හි ඒ භික්ෂූන්හට “මේ අම්බවැසි මාණවකයා වූ කලී ප්‍රකට කුලයෙක උපන්නෙක් ද ප්‍රසිද්ධ පොකරසාති බමුණාගේ අතැවැස්සෙක් ද වේ. මෙබඳු කුලපුතුන් හා කතාබස් කිරීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බරෙක් නම් නො වේ ම යැ යි මේ සිතා විය. ඔහු අම්බවැසි මාණවකයාට “අම්බවැසිය, මේ වැසූ දොර ඇතිගේ විහාරය යි. නිශ්ශබ්ද වූ එතැනට ගොස්, සෙමෙන් පිලට පිවිස කාරා අගුල ලඟට නිය-පිටින් ගසව. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හරනා සේකැ”යි කීහ.

9. එවිටැ අම්බවැසි මාණවක තෙමේ වැසූ දොර ඇති ඒ වෙහෙරට නිහඬ වූ එළැඹ සෙමෙන් ගදකිළි පිලට වැද කාරා අගුල සමීපයට නිය පිටින් ගැසී ය. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හළ සේක. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ (විහාරයට) පිවිසියේ ය. මාණවකයෝ ද පිවිසූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරැණු වූ සිහි කරනුවට (සිතැරදවනුවට) නිසි වූ කතාබස් අවසන් කොට, එක් පසෙක හිඳැ ගත්හ. අම්බවැසි මාණවකයා වූ කලී තෙමේ සක්මන් කෙරෙමින් වැඩුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් කිසි සාරාණිය කථා කෙරෙහි, සිටැ ගෙනත් වැඩුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් සාරාණිය කථා කෙරෙහි.

10 එකලැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා බණවා, “අම්බවැසිය, යම්සේ යමිනුත් සිටිමිනුත් තෝ හුන් මා හා කිසි යම් සාරාණිය කථා කෙරෙහි නම් තගේ ආවාසී ප්‍රාචාරී වූ, වයසින් වැඩි සිටි, මහලු බමුණන් හාත් එපරිද්දෙන් ම තගේ කතා බස් කිරීම වේ දැ?”යි ඇසූ සේක.

(එවිටැ අම්බවැසි මාණවක තෙමේ) “හවද් ගෞතමය, එසේ නොවේ ම ය. යන බමුණහු යන බමුණක්හු හා ම කතා කරනු වටී. සිටි බමුණහු සිටිනා බමුණක්හු හා ම හෝ කතා කරනු වටී. හුන් බමුණා හුන් බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටී. හෝනා බමුණහු හෝනා බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටී. එහෙත් හවද් ගෞතමය, ගැහැවි වූ, කළු වන් වූ, බඹුහු පතුලෙන් උපන් යම් මුඩු මහණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් හාත් මගේ කථාසංලාපය හවත් ගෞතමයා හා කතා කරන පරිද්දෙන් ම වේ” (යැ යි කී ය.)

11. “අඤ්ඤාතො ඛො උන තෙ අමබ්බසුත්තං ඉධාගමනං අනෙසි. යාසෙව ඛො උනත්ථාස ආගමෙත්ථසාථො නපෙව අත්ථං සාමුකං චනසි කරෙය්‍යාථො¹. අමුසිතවා සෙව ඛො උන තො අයං අමබ්බසුත්තං මාණ්ඩො, චුසිතමානී² කිමඤ්ඤාත අමුසිතතතා”ති.

12. අථ ඛො අමබ්බසුත්තං මාණ්ඩො හගවතා අමුසිතවාදෙන දුච්චමානො කුපිතො අනගගමිතො හගවතනංසෙව බුංසෙතො හගවතනංසෙව චමෙහතො හගවතනංසෙව උපවදමානො සමනො ච මෙ හො ගොතමො උපමො හවස්සනිති හගවතනං ඵතදවොච: “චණ්ඩා හො ගොතම සක්‍යජාති, ඵරුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, ලහුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, රහසා හො ගොතම සක්‍යජාති. ඉබ්බා සන්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ මාතෙහති න බ්‍රාහ්මණෙ පුත්‍රෙහති න බ්‍රාහ්මණෙ අපවාසනති. නසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තා නසිදං නපපිරුපං යදිමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සන්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ මාතෙහති න බ්‍රාහ්මණෙ පුත්‍රෙහති න බ්‍රාහ්මණෙ අපවාසනති.

ඉතිහ අමබ්බසුත්තං මාණ්ඩො ඉදං උඨමං සකෙකස්ස ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

13. “කිමපන තෙ අමබ්බසුත්තං සක්‍යා අපරසුත්තති?”

“ඵක මිදහං හො ගොතම සමයං ආවර්සස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොකකර-සාතිස්ස කෙනවිදෙව කරණීයෙන කපිලවත්ථා අගමාසිං. යෙන සක්‍යානං සන්තාගාරං තෙහුපසඝකමිං. තෙන ඛො උන සමයෙන සමබ්බුලා සක්‍යා චෙව සක්‍යකුමාරා ච සන්තාගාර උච්චෙසු ආසනෙසු තිසිත්තා තොනාති අඤ්ඤා-මඤ්ඤං අභිමුලිපතොදකෙති සඤ්ජග්ගන්තා සංකිලන්තා අඤ්ඤාදච්ඡ මමඤ්ඤාද ච ඤ්ඤාද අනුජග්ගන්තා. න මං කොචි ආසනෙන’ච නිමිත්තෙසි. නසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තා, නසිදං නපපිරුපං, යදිමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සන්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ මාතෙහති න බ්‍රාහ්මණෙ පුත්‍රෙහති න බ්‍රාහ්මණෙ අපවාසනති”ති.

11. (එම්බු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ,) “අම්බවිය, පැමිණ කළ යුතු වැඩක් සඳහා ම නගේ මෙහි පැමිණීම විය. යම් කරුණක් සඳහා ආවහු නම් ඒ කරුණ ම මැනවින් මෙතෙහි කරව. හවන්ති, මේ අම්බවිය මාණවක තෙමේ ඇදුරු කුලෙහි නො හික්මුණේ අලප්‍රාප්ත වූයේ, ‘තික්මුණෙමි’යි බහුශ්‍රාවයෙමි’යි යන මාන ඇත්තේ වෙයි. මොහු මේ පරොස් බස් දෙසනුයේ ඇදුරු කුලයෙහි නොහික්මුණු අල්පශ්‍රාවාලීන් ම ජිනා අන් කරුණෙකින් නො වේ” (යැ සි වදාළ සේක.)

12. එකල්හි අම්බවිය මාණවක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසින් අමුසිහවාදයෙන් (නොහික්මුණෙක, නොඋගතෙක යන කථායෙන්) කියනු ලබනුයේ, කිපුණේ, නොසතුටු සිතාත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ආඥෝග කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ගර්භා කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම දෙස් නගනුයේ, ශ්‍රමණ ගෞරව තෙමින් වණ්ඩනාවාදී දෝෂයට මා පිසින් පමුණුවන ලද්දේ වන්නේ යැ සි සිතා, “හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය චණ්ඩිය, හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය පරාම ය. හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය නැල්ලු ය (වහා පෙරළෙන සුළු ය). ශාක්‍ය ජාතිය දෙසිවලු ය. තුමු (බමුණනට මෙහෙකරු විය යුතු) ගෘහපතියෝ ම වන්නෝ නුමුළු බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත්. බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත්. බමුණනට බහුවින් නො කෙරෙත්. බමුණන් නො පුදත්. බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත්. හවද් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණනට (මෙහෙකරු විය යුතු) ගෘහපතියෝ වන්නෝ ම බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත් ය, බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත් ය, බමුණනට බහුවින් නො කෙරෙත් ය, බමුණන් නො පුදත් ය, බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත් ය යන යමක් ඇද්ද, ඒ මේ කරුණ නො සුදුසු ය, ඒ මේ කරුණ නො නිසි යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් කී ය.

මෙසේ අම්බවිය මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ පළවු වන ඉතිහවාදය (බමුණන් හෝ දාසයෝ ය යන නිග්‍රහ කථාව) හෙළි ය.

13. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ‘කිවෙස් ද අම්බවිය, ශාක්‍යයෝ තට කිසි වරදක් කළෝ ද?’ යි වදාළ සේක.

“එ සේ ය, හවද් ගෞතම ය, මම එක් කලෙක මා ඇදුරු පොතබරසාහි බමුණාණන්ගේ කිසි කටයුත්තෙකින් කිමුල්වත් නුවරට ගියෙමි. එහි ශාක්‍යයන්ගේ සංඝාගාරය හරා එළැමුණෙමි. එසමයෙහි වූ කලි බොහෝ ශාක්‍යයෝත් ශාක්‍යකුමාරයෝත් උනුනට ඇතිලිවලින් කෙටිටි කරමින් මහත් කොට සිත්ත සෙමින්, ඇතිලි එකට ගැටීම් ආදීන් කෙළි කවට කම් පාමින්, ඒකාන්තයෙන් මට ම සිතා සෙත්තාත් මෙන් කෙරෙමින් සංඝාගාරයෙහි උස් අසුන්හි හුන්නෝ වෙත්. කිසිවෙක් මට අස්තෙකින් නිමැතුම් පමණකුත් නො කෙළේ ය. හවද් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ තුමු ඉබහ (බමුණනට දාස වූ ගෘහපතියෝ) වන්නෝ ම, බමුණනට සත්කාර ගරුකාර බහුමාන සුජා අපවාසන (යටත් පැවැතුම්) නො කරන්නාහ යන මෙය නො සුදුසු ය, නො නිසි යැ”යි අම්බවිය තෙමේ පැවැසී ය.

ඉතිහ අමබට්ඨා මාණවො ඉදං දුතියං සකෙකපු ඉබ්භවාදං නිපාතෙසි.

14. “ලටුකිකාපි බො අමබට්ඨ සතුණ්ණිකා සකෙ කුලාවතෙ කාමලාපිනී හොති. සකං බො පනෙනං අමබට්ඨ සකායානං යදිදං කපිලවත්ථි. න අරහතායසමා අමබට්ඨා ඉමාය අපමනතාය අභිසජ්ඣන්ති.”

15. “වත්තාරො‘මෙ හො ගොතම වණණා: බතතිසා බ්‍රාහ්මණා වෙස්සා පුද්දා, ඉමෙසං හි හො ගොතම වතුන්තං වණණානං තයො වණණා බතතිසා ව වෙස්සා ව පුද්දා ව අඤ්ඤදත්ථි බ්‍රාහ්මණස්සෙව පරිවාරිකා සමපජ්ඣන්ති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං තසිදං නප්පරිථං යදි මෙ සකා ඉබ්භා සන්තා ඉබ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සකකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණෙ මානෙනති න බ්‍රාහ්මණෙ පුජෙනති න බ්‍රාහ්මණෙ අපමායන්ති” ති.

ඉතිහ අමබට්ඨා මාණවො ඉදං තතියං සකෙකපු ඉබ්භවාදං නිපාතෙසි.

16. අථ බො භගවතො එතදහොසි: අනිබ්බලාං බො අයං අමබට්ඨා මාණවො සකෙකපු ඉබ්භවාදෙන නිමමානෙති¹. යනනුතාතං ගොතනං පුච්ඡෙස්සන්ති.

අථ බො භගවා අමබට්ඨා මාණවං එතදවොච: ‘කථං ගොතෙතාසි අමබට්ඨා?ති’ “කණ්ණායනො‘හමසමි හො ගොතමා”ති.

17. “පොරාණං බො පන තෙ අමබට්ඨ මාතෘපෙත්තිකං නාමගොතනං අනුස්සරතො අයසුත්තා සකා භවන්ති, දුසිපුත්තො භිමසි සකානං. සකා බො පන අමබට්ඨ රජානං ඔකකාකං පිතෘමතං දහන්ති.

“භුතපුබ්බං අමබට්ඨ රජා ඔකකාකො යා සා මහෙසී පියා මනාපා නස්සා පුත්තස්ස රජං පරිණාමෙතුකාමො ජෙට්ඨකුමාරෙ රට්ඨසමා පබ්බාජෙසි උකකාමුඛං² කරකණ්ඩං³ හජ්ඣිතිකං නිපුරං⁴. තෙ රට්ඨසමා පබ්බාජිතා හිමවන්තපස්සෙ පොකබරණියා තීරෙ මහාසාකසණ්ඩා තත්ථ වාසං කප්පෙසුං. තෙ ජාතිසමෙද්දහසා සකාහි භගනීහි සද්ධං සංවාසං කප්පෙසුං.

1. නිමමාදෙහි, කප්ඵි.

2. එකාමුඛ, කප්ඵි.

3. කරකණ්ඩ, කප්ඵි.

4. සිහිපුරං බො.ස ස. සිහිපුර, PTS.

මෙසේ අම්බවය් මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ දෙවෙනි උපවාදය හෙළි ය.

14. එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “අම්බවය්ස, කැටකිරිල්ල පවා නමා ගේ කැදල්ලෙහි දී කැමැති සේ හඬනුහු වේ. අම්බවය්ස, කිඹුල්වත් පුරය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ශාක්‍යයන් සතු ස්වභාවය යි. එබැවින් ආශ්‍රමෙන් අම්බවය් තෙමේ මේ ස්වල්ප මාත්‍රා-ශයෙහි වෙර බිඳින්නට නො වටි” යැයි වදාළ සේක.

15. එකලා අම්බවය් තෙමේ යළි ද ශාක්‍යයන්ට දෙස් නගනුයේ, “භවද්ද් ගෞතමය, ඤාත්‍රිය බ්‍රාහ්මණ වෛශ්‍ය ශුද්‍ර යැ යි මේ වර්ණ (කුල) සතරෙකි. භවද්ද් ගෞතමය, මේ සතර වර්ණයන් අතුරෙන් ඤාත්‍රිය ද වෛශ්‍ය ද ශුද්‍ර ද යන තුන් කුලයෝ ඒකාන්තයෙන් බ්‍රාහ්මණයාගේ ම මෙහෙකරු වෙත්. (එබැවින්) භවත් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බ්‍රාහ්මණත්ව මෙහෙකරු වූ ගැහැටියෝ වන්නෝ ම, බ්‍රාහ්මණත්ව සත්කාර ගරුකාර බහුමාන පූජන අපවායන (=යටත් පැවැත්ම) නො කෙරෙත් යන මෙය නොසිතූයු ම ය, නොනිසි ම යැ” යි කී ය.

මෙසේ අම්බවය් මාණවක තෙම ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ තෙවෙනි ඉබ්භවාදය (=බ්‍රාහ්මණත්වයේ මෙහෙකරු ගැහැටියෝ ය යන ගැරැහීම) හෙළි ය.

16. එ පිට “මේ අම්බවය් මාණවක තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස ශාක්‍යයන් කෙරෙහි ඉබ්භවාදයෙන් පිරිහෙලා කපා කෙරෙයි. මා ඔහු අතින් ගෝත්‍රය විවාලොක් යෙහෙකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවය් මාණවකයා අමතා, “අම්බවය්ස, තෝ කවර ගොත් ඇත්තෙහි ද?” යි විචාළ සේක.

“භවද්ද්ගෞතමය, මම කෘෂණයනගේ (-කෘෂණ නම් සෘෂ්‍මුගේ පෙළපතට අයත්තෙක්) වෙමි” යි අම්බවය් තෙමේ (තෙ වරක් උස් හඬින්) කී ය.

17. (එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක): “අම්බවය්ස, ඉකුත් කාලයට අයත් සිය මා පියන් අයත් නම්ගොත් සිහි කරන තාගේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ ශාක්‍යයෝ වෙති. තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දාසියක ගේ පුත්‍ර (පරම්පරාවට අයත්) වෙති ය. (එබැවින්) දාස වූ තා ස්වකීය ස්වාමි වූ ශාක්‍යයන් කරා නො එළැමෙන්නහු දැක ශාක්‍යයෝ එද සිතාසුනහ. අම්බවය්ස, ශාක්‍යයෝ වතාහි ඔක්කාක (=ඉක්මවායා) රජු තමන් මිමුත්තණුවන් (=පුළුපුරුෂයාණන්) කොට තමන් (=පුළුපුරුෂයා යි කියත්).

“අම්බවය්ස, තව පෙර වූවක් කියමි, (අතීතයෙහි) ඔක්කාක රජ තෙමේ තමහට ප්‍රිය වූ මනාප වූ යම් මෙහෙසියක් වූ නම්, ඇයගේ පුතුව රජය පිරිනමනු කැමැත්තේ උකකාමුඛ කරකණ්ඩ හස්තික නිපුර යන දෙවු කුමරුන් රටින් පිටත් කෙළේ ය. රටින් පිටත් කරණු ලැබූ ඔහු - හිමවත් පෙදෙසැ පොකුණක් අද්දර මහ ශාක ගස් ඇති වනයෙක් විය. - එහි වාසය කළහ. ඔහු ජාතීසමිසේදයට (අනාකුල හා මිත්‍ර වැ කිලිටි විමට) බියෙන් සිය බිහිනියත් හා එක් වැ වුසූහ.

අථ බො අමබ්බසු රුජා ඔක්කාකො අමබ්බසු පාරිසප්පේ අමනෙතසි:
“කහනනු බො හො එතරගි කුමාරා සමමනනී”?

“අඬු දෙව හිමිවනනපසො පොතතිරණ්ණසා නිරේ මහාසාකසණේඛා
තපේතරගි කුමාරා සමමනනී. තෙ ජාතිසමෙහදනසා සකාති භගන්ති
සද්ධිං සංවාසං කප්පෙතනී”ති.

අථ බො අමබ්බසු රුජා ඔක්කාකො උද්දනං උද්දනෙසි: “සකාසා වන
හො කුමාරා පරමසකාසා වන හො කුමාරා”ති. තදග්ගෙ බො පන
අමබ්බසු සකාසා පඤ්ඤායනනී. සො¹වි¹ නෙසං පුබ්බපුරිසො.

රඤ්ඤා ව බො පන අමබ්බසු ඔක්කාකාසො දිසා නාම උසි අනොසි.
සා කණ්ණා² නාම ජනෙසි. ජාතො කණ්ණො පාඨාසාසි: “බොවථ මං
අමම, නහාපෙථ මං අමම, ඉමසම මං අමම අසුමිසම පරිමොවෙථ,
අත්ථාය වො භවිසාමි”ති.

යථා බො පන අමබ්බසු එතරගි මනුස්සා පිසාවෙ දිසවා ‘පිසාවා’ති
සඤ්ජානන්ති. එවමෙව බො අමබ්බසු තෙන සමයෙන මනුස්සා පිසාවෙ
‘කණ්ණා’ති සඤ්ජානන්ති. තෙ එවමානාසු: අයං ජාතො පාඨාසාසි:
‘කණ්ණො ජාතො පිසාවො ජාතො’ති.

තදග්ගෙ බො පන අමබ්බසු කණ්ණායනා පඤ්ඤායනනී. සො ව
කණ්ණායනානං පුබ්බපුරිසො. ඉති බො තෙ අමබ්බසු පොරුණං මාතා-
පෙතනිකං නාමගොතනං අනුස්සරතො අයාපුහතා සකාසා භවන්ති.
දුසිපුතො නමසි සකාසානන්ති.

18. එවං ධුතෙත තෙ මාණවකා භගවන්තං එතදවොචු: “මා භවං
ගොතමො අමබ්බසු මාණවං අතිබාලනං උසිචුහතවාදෙන නිමිමානෙසි.
සුජාතො ව හො ගොතම අමබ්බසු මාණවො කුලපුතො ව අමබ්බසු
මාණවො බහුස්සුතො ව අමබ්බසු මාණවො කල්‍යාණවාකකරණො ව
අමබ්බසු මාණවො පණ්ඩිතො ව අමබ්බසු මාණවො. පහොති ව
අමබ්බසු මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනො-
තු”ති.

1. සොව. සිමු. I.

2. කණ්. සිමු. II.

“අම්බවය්ස, ඉක්කිති ඔක්කාක රජ තෙම මැතිවිඩුල්ලට අයත් ඇමැතියන් අමතා “භවත්ති, කුමරුවෝ දැන් කොති වෙසෙත් ද?” යි විමාලේ ය.

“දේවසිති, හිමවත පැත්තෙහි පොකුණු තෙරෙක මහා ශාක වනයෙක් ඇත. එහි කුමරුවෝ වෙසෙති. ඔහු ජාතසම්මුතයෙන් වූ බියෙන් සිස බිහිනියන් හා එක් වැ වෙසෙත් යැ” යි ඇමැතියෝ කීහ.

“අම්බවය්ස, එවිට ඔක්කාක රජ ‘භවත්ති, පුද්ග මි. කුමරුවෝ ශක්‍යයෝ ය (සමත්තු ය)! කුමරුවෝ පරම ශක්‍යයෝ යැ (මහත් ම සමත්තු යැ)’” යි උදන් ඇති ය. අම්බවය්ස, එතැන් පටන් ඔහු ‘ශක්‍යයෝ’ යි (‘ශාක්‍යයෝ’ යි) පැතෙත්. ඒ ඔක්කාක රජ ම ඔවුන්ගේ පුළු පුරුෂ විය.

“අම්බවය්ස, තව ද ඔක්කාක රජහුගේ දිශා නම් දෑස්සක් වූ ය. භි කෘෂ්ණ නමැත්තනු වැසූ ය. (එසේ උපන් කෘෂ්ණ තෙමේ යකෙක් උපතැ යි බියෙන් දිව්‍යගෝස් දෙර වසා ගෙන සිටි වටට) ‘මැණියනි, මා නාවන්න; මැණියනි, මේ අපවිත්‍ර දෑයින් මා මුදන්න; ඔබට මම් සහපත පිණිස වන්නෙමි’ යි කැ ගැසී ය.

“අම්බවය්ස, මේ කලැ මිනිස්සු පිශාවයන් දැක ‘පිශාවයෝ’ යි යම්සේ හඳුනත් ද, අම්බවය්ස, එසේ ම එසමයෙහි මිනිස්සු පිශාවයන් හඬ- පැහැත්තෝ යැ යි හඳුනත්. ඔහු ‘මේ තෙම උපන්නෝ (=උපන් කෙණෙහි) කථා කෙළේ ය. කෘෂ්ණයෙක් (=කථවෙක්) උපත, පිශාවයෙක් උපතැ’ යි මෙසේ කීහ.

“අම්බවය්ස, එතැන් පටන් කෘෂ්ණායනයෝ (=කෘෂ්ණ පරම්පරාවට අයත් වූවෝ යැ යි ඔහු පරපුරෙහි වූවෝ) පැතෙත්. භේ ද කෘෂ්ණා- යනයන්ගේ පුළු පුරුෂයා ය. අම්බවය්ස, මෙසේ ම ශාක්‍යයෝ මාපිය පරපුරට අයත් අතිත නම් ගොත් සිහි කරන තාගේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ ය, තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දැඩිපුත්‍රයෙකැ” යි යනු යි.

18. මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ මාණවකයෝ කියන්නෝ “භවත්- ගොතම තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස දැඩිපුත්‍රවාදයෙන් අම්බවය් මාණවකයා නො පිරිහෙලා වා. හවද් ගොතමසිති, අම්බවය් මාණවක තෙමේ සුජාත ද වේ. අම්බවය් මාණවක තෙමේ කුලසුත්‍ර (මනා කුලයෙහි උපන්නෙක්) ද වේ. අම්බවය් මාණවක නොව බුදුගුහා ද වේ. අම්බවය් මාණවක තෙමේ මිහිදි වචන ඇත්තේ ද වේ. අම්බවය් මාණවක තෙමේ පණ්ඩිත ද වේ. අම්බවය් මාණවක තෙමේ මේ වචනයෙහි (=මේ වේදනුය පිළිබඳ කථායෙහි ගෝ මේ දැඩිපුත්‍ර කථායෙහි) හවද් ගොතමයන් හා ප්‍රතිමනුෂ්‍යයා කරන්නට (=මෙහි ලා උත්තර දෙන්නට) පොතොසත් ද වේ” යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කීහ.

19. අප බො හගවා හෙ මාණවකෙ එතදවොව: “සවෙ බො නුවනාකා මාණවකා එවං හොති ‘දුජාතො ච අමෙටෙයා මාණවො, අකුලපුතො ච අමෙටෙයා මාණවො, අයුසස්සුතො ච අමෙටෙයා මාණවො, අකල්යාණවාක්කරණො ච අමෙටෙයා මාණවො, දුසුකෙඤ්ඤා ච අමෙටෙයා මාණවො, න ච පහොති අමෙටෙයා මාණවො සමිණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනෙනතුනති, තිට්ඨතු අමෙටෙයා මාණවො, තුලෙන මයා සද්ධිං වනාසමො¹ අසමිං වචනෙ. සවෙ පන නුවනාකා මාණවකා එවං හොති: සුජාතො ච අමෙටෙයා මාණවො, කුලපුතො ච අමෙටෙයා මාණවො, බහුසස්සුතො ච අමෙටෙයා මාණවො, කල්යාණවාක්කරණො ච අමෙටෙයා මාණවො, පණ්ණිතො ච අමෙටෙයා මාණවො, පහොති ච අමෙටෙයා මාණවො සමිණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනෙනතුනති, තිට්ඨතු තුලො, අමෙටෙයා මාණවො මයා සද්ධිං පටිමනෙනතු”ති.

20. “සුජාතො ච හො ගොතම අමෙටෙයා මාණවො, කුලපුතො ච අමෙටෙයා මාණවො, බහුසස්සුතො ච අමෙටෙයා මාණවො, කල්යාණවාක්කරණො ච අමෙටෙයා මාණවො, පණ්ණිතො ච අමෙටෙයා මාණවො, පහොති ච අමෙටෙයා මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනෙනතුං. තුණති මයා හට්ඨසාම. අමෙටෙයා මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනෙනතු”ති.

21. අප බො හගවා අමෙටෙයා මාණවං එතදවොව: අයා බො පන හෙ අමෙටෙයා සකම්මිකො පඤ්ඤා ආගමිති. අකාමාපි ව්‍යාභාගබ්බො, සවෙ භා න ව්‍යාකරිස්සයි අපඤ්ඤාන වා අඤ්ඤං පටිච්චස්සයි, තුණති වා හට්ඨස්සයි, පක්කමස්සයි වා, එතෙථ හෙ සත්තධා වුද්ධා ඵලිස්සති. නං කිං මඤ්ඤාසි අමෙටෙයා? කිනති හෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං ඵහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං කුතොපතුතිකා කණ්ණාසනා? කො ච කණ්ණාසනානං පුබ්බපුරිසො?ති

එවං වුත්තො අමෙටෙයා මාණවො තුණති අහොසි. දුතියමිථ බො හගවා අමෙටෙයා මාණවං එතදවොව: නං කිමිමඤ්ඤාසි අමෙටෙයා? කිනති හෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං ඵහල්ලකානං-පෙ-කො ච කණ්ණාසනානං පුබ්බපුරිසො?ති දුතියමිථ බො අමෙටෙයා මාණවො තුණති අහොසි.

අප බො හගවා අමෙටෙයා මාණවං එතදවොව: ව්‍යාකරෙති ‘දුති අමෙටෙයා, න ‘දුති හෙ තුණතිවාට්ඨස්ස කාලො. යො බො අමෙටෙයා නිපාගතෙන සාවනතියකං සහබමිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො න ව්‍යාකරෙති එතෙථස්ස සත්තධා වුද්ධා ඵලිස්සති.

19. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයන් අමතා, “මාණවකයෙනි, අම්බර්ම මාණවකයා දුජාන ද වේ. අම්බර්ම මාණවකයා අකුලපුත්‍ර ද වේ. අම්බර්ම මාණවකයා අල්පග්‍රාහ ද වේ. අම්බර්ම මාණවකයා නොමිනිස් වචන ඇත්තේ ද වේ. අම්බර්ම මාණවකයා අපණ්ණින ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද නො වේ යැ යි ඉදින් තොපට මෙසේ සිතෙත් වේ නම්, අම්බර්ම මාණවකයා සිටි මා. තෙම මා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරමු. ඉදින් මාණවකයෙනි, අම්බර්ම මාණවකයා සුජාන ද...කුලපුත්‍ර ද...මිත්‍රී වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණින ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ යැ යි තොපට මෙසේ සිතෙත් වේ නම්, තෙම සිටිමු. අම්බර්ම මාණවක නෙමේ මා හා සාකච්ඡා කෙරේ මා”යි වදාළ සේක.

20. “භවද්ද ගෞතමය, අම්බර්ම මාණවක තෙමේ සුජාන ද... මිත්‍රී වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණින ද...භවද්ද ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ. අපි නිත්‍ය වන්නමු. අම්බර්ම මාණවක තෙමේ භවද්ද ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කෙරේ මා (උත්තර ප්‍රහසුත්තර කුසාකෙරේ මා)” යි මාණවකයෝ කීහ.

21. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බර්ම මාණවකයා අමතා, “අම්බර්මය, නොකැමැත්තෙන් වුව ද විසැඳිය යුතු මේ කරුණු සහිත පැණයක් නා කරා පැමිණෙයි. ඉදින් තෝ නො විසඳන්නෙහි නම්, එක් වචනයෙහින් දන් වචනයක් වසා ලන්නෙහි නම්, තුෂණිම-භූත හෝ වත්තෙහි නම්, උත්තර හෝ නොදි නැගී පලායන්නෙහි නම්, මෙහි ම තඟේ නිස සත් කඩක් වැ පැළෙන්නේ ය. අම්බර්ම ය, එය කීවැ යි සිතති ද? වයසින් වැඩි සිටි, මහලු වූ, (මෙහි ලා) කරුණු කියන ආවාසී ප්‍රාචාසී වූ බමුණන්ගේ කපාප නා විසින් ගෙසේ අසන ලද ද? (නිසව,) කෘෂණායනයෝ කපරක්හු වූලයාන කොට ඇත්තෝ ද? (කවුරුන්ගෙන් ඇති වූවෝ ද?) කෘෂණායනයන්ගේ පුට්පුරුපයා කවරෙක් වී දෑ?” යි ප්‍රච්චිත් සේක.

මෙසේ ඇසූ කල්හි අම්බර්ම මාණවක තෙමේ තුෂණිමභූත විය. දෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බර්ම මාණවකයා අමතා “අම්බර්මය, කීවැ යි සිතති ද...කෘෂණායනයන් ගේ පුට්පුරුපයා කවරෙක් වී දෑ?” යි වදාළ සේක. දෙවැනි වර ද අම්බර්ම මාණවක තෙමේ තුෂණිමභූත විය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බර්ම මාණවකයාට වදාරන සේක, “අම්බර්මය, දෑන් විසඳව. දෑන් කට නිත්‍ය වීමට කල් නො වේ. අම්බර්මය, යමෙක් වනාහි තපාගනයන් පසින් ගෙවෙති වර කෙක් කරුණු සහිත පැණයක් පිළිවිස්නා ලද්දේ උත්තර ගො දේ නම්, මෙහි ම බහුසේ නිස සත් කඩක් වැ පැළෙන්නේ යැ” යි වදාළ සේක.

22. තෙත බො පන සමයෙන වජ්ජරාණි යනෙකා මහනාං අයොකුටං ආදාය ආදිතං සමපජ්ජිතා සජොතිභුතං අමබන්ධස්ස මාණවස්ස උපරිවෙනාසං සිතො හොති: සවායං අමබන්ධො මාණවො භගවතා යාවනතිසකං සහබ්මිතිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො න ව්‍යාකරියාති ඵතෙථස්ස සත්තධා මුද්ධං ථාලෙස්සාමිති. තං බො පන වජ්ජරාණි යනං භගවා චෙව පස්සති අමබන්ධො ච මාණවො.

23. අථ බො අමබන්ධො මාණවො භිතො සංවිගො ලොමහට්ඨජාතො භගවන්තංයෙව තාණගවෙසී භගවන්තංයෙව ලෙණගවෙසී භගවන්තංයෙව සරණගවෙසී උපතිසිද්ධො භගවන්තං ඵතදවොච: “කිං මෙ තං භවං ගොතමො ආත? පුත්ත භවං ගොතමො බුච්ඡු”ති.

“තං කිමමඤ්ඤසි අමබන්ධ? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආවර්ගපාවරියානං භාසමානානං, කුතොපපභුතිකා කණ්ඨායනා? කො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො?ති.”

“ඵවමෙව මෙ හො ගොතම සුතං, යථෙව භවං ගොතමො ආත, තතොපපභුතිකා කණ්ඨායනා, සො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො”ති.

24. ඵචං වුත්තෙ තෙ මාණවකා උන්හාදිතො උට්ඨාසදදමහාසද්ද අහෙසු: “දුජාතො කිරි හො අමබන්ධො මාණවො, අකුලපුහො කිරි හො අමබන්ධො මාණවො, දුසිපුහො කිරි හො අමබන්ධො මාණවො සකායානං, අය්‍යපුහො කිරි හො අමබන්ධස්ස මාණවස්ස සකායා භවන්ති. බමමවාදිං යෙව කිරි මයං සමිණං ගොතමං අපසාදෙහබ්බං අමඤ්ඤිමා”ති.

25. අථ බො භගවතො ඵතදහොසි: “අනිබ්බලහං බො ඉමෙ මාණවකා අමබන්ධං මාණවං දුසිපුත්තවාදෙන නිමමානෙන්නති. යනානුනාතං පරිමො-වෙය්‍යන්ති.” අථ බො භගවා හෙ මාණවකෙ ඵතදවොච: “මා බො තුලෙහ මාණවකා අමබන්ධං මාණවං අනිබ්බලහං දුසිපුත්තවාදෙන නිමමානෙථ. උලාරෙ සො කණ්ඨො ඉසි අහොසි. සො දකිබ්බං ජනපදං ගන්තො බුද්ධෙ මනෙත අබ්බිසිවා රාජානං බික්ඛාකං උපසබ්බන්ති. මට්ඨරුපිං¹ සිතරං යාපි. තස්ස රාජා බික්ඛාකො ‘කො තෙව රෙ අයං මයහං දුසිපුහො සමානො මට්ඨරුපිං සිතරං යාවති’ති කුපිතො අනත්තමනො චුරස්සං සන්නයති. සො තං චුරස්සං තෙව අසකිබ්බි මුඤ්චිතුං, තො පටිසංකරිතුං.

22. එ වෙලෙහි වනාහි වජ්‍රපාණි යක්‍ෂ තෙමේ ගිහි ගත් දිලියෙන ගිහි දූල් සහිත මහ යකුලක් අතින් ගෙන, ‘ඉදින් මේ අම්බවස් මාණවකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙවෙනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැතය පුළුස්සා ලද්දේ උත්තර නො දෙන්නේ නම්, මෙහි ම මොහු ගේ හිස සත් කඩකට පළුන්නෙමි’යි කියා අම්බවස් මාණවකයාට උඩින් අහසෙහි සිටියේ වෙයි. ඒ වජ්‍රපාණි යක්‍ෂයා වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දක්නා සේක. අම්බවස් මාණවකයාත් දක්නේ ය.

23. ඉක්බිති අම්බවස් මාණවක තෙමේ තැනි ගත්තේ, බිය පත් වූයේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ආරක්‍ෂාසින්නය කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම තමාට සැහෙවෙන තැන කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ, සම්පයෙහි හිඳ ගෙන, ‘හවද් ගෞතම තෙමේ මට ඒ කුමක් කීයේ ද? යලිත් හවද් ගෞතම තෙමේ කියවා’යි කී ය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “අම්බවස්ස, එය කිමැ සි සිතහිද? (මෙහි ලා) කරුණු කියන වයසින් වැඩි සිටි, මහලු, ආවාසී ප්‍රාචීනස්ත් ගේ කපාව හා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? කෘෂ්ණායනයෝ කවරක්හු මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ද? කෘෂ්ණායනයන් ගේ පුළුල්ප්‍රාප්තිය කවරෙක් වී ද?”යි වදාළ සේක.

“හවද් ගෞතම තෙමේ යම්කෙසේ ම කියේ ද, එසේ ම මා විසින් අසන ලදි. කෘෂ්ණායනයෝ ඒ කෘෂ්ණයා මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ය. හේ ම කෘෂ්ණායනයන් ගේ ප්‍රථම පුරුෂයා වී යැ” යි අම්බවස්ස කී ය.

24. මෙසේ කී කලා ඒ මාණවකයෝ “හවත්ති, අම්බවස් මාණවකයා පහත් ජාතියෙක උපන්නෙක් ල! හවත්ති, අම්බවස් මාණවකයා කුල පුත්‍රයෙක් නොවේ ල! හවත්ති, අම්බවස් මාණවකයා ශාක්‍යයන් ගේ දැඩිපුත්‍රයෙක් ල! හවත්ති, ශාක්‍යයෝ අම්බවස් මාණවකයා ගේ සාමිපුත්‍රයෝ වෙත් ල! අපි බම්බවදි වූ ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ගැරුණු යුත්තන් කොට සිටුවමු!”යි හඬ ගා කියන්නෝ උස්හඬ ඇත්තෝ මහ හඬ ඇත්තෝ වූහ.

25. එ විට “මේ මාණවකයෝ අම්බවස් මාණවකයාට ඉතා දැඩි ලෙස දැඩිපුත්‍ර වාදයෙන් පිරිහෙලා කියත්. මම් ඔහු එයින් මුදා ලන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයාට වෙසේ වදාළ සේක:

“මාණවකයෙනි, තෙපි ඉතා දැඩි කොට අම්බවස් මාණවකයාට දැඩිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ (ඔහු ගේ ආදිපුරුෂ වූ) කෘෂ්ණර්ෂි තෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය. හේ දක්ෂිණපථයට ගොස් බ්‍රහ්ම-මනත්‍රයන් ඉගෙන ඔක්කාක රජු කරා එළැඹ, මධිරුපි නම් දිශණියන් ඉල්ලී ය. ඔක්කාක රජු තෙමේ “එම්බල, මගේ දැඩිපුත්‍ර වැ හිඳත් මු කවරෙක් නම් (=මු තමා තරම නො දන) මධිරුපි දුටු ඉල්ලනුයේ ද?” යි කීපුණේ නොසතුටු සිතැත්තේ (ඔහු විඳ මරනු පිණිස) ර්ෂය දන්නෙහි හිඳුවී ය. හේ ඒ ර්ෂය දන්නන් මුදන්නට ද (=විදින්නට) ඇද ගන්නට ද නොහැකි විය.

අථ බො මාණවකා අමිච්චා පාටිසජ්ජා කණ්ණං ඉසිං උපසංකම්භා එතද්දවොච්චා: “සොඡ්චි හදනෙන හොඬු රඤ්ඤා, සොඡ්චි හදනෙන හොඬු රඤ්ඤා”ති.

“සොඡ්චි හමිස්සති රඤ්ඤා, අපි ච රාජා යදි අධො ධුරපං මුඤ්චස්සති යාවතා රඤ්ඤා විජ්ඣං එතතාවතා පඨමි උද්භිස්සති”ති.

“සොඡ්චි හදනෙන හොඬු රඤ්ඤා, සොඡ්චි ජනපදස්සා”ති.

“සොඡ්චි හමිස්සති රඤ්ඤා, සොඡ්චි ජනපදස්සා. අපි ච රාජා යදි උභිං ධුරපං මුඤ්චස්සති යාවතා රඤ්ඤා විජ්ඣං එතතාවතා සත්තවස්සාති දෙවො න චස්සිස්සති”ති.

“සොඡ්චි හදනෙන හොඬු රඤ්ඤා, සොඡ්චි ජනපදස්සා, දෙවො ච වස්සන්තු”ති.

“සොඡ්චි හමිස්සති රඤ්ඤා, සොඡ්චි ජනපදස්සා, දෙවො ච චස්සිස්සති. අපි ච රාජා ඡෙට්ඨකුමාරෙ ධුරපං පතිට්ඨාපෙතු, සොඡ්චි කුමාරො, පලොමො හමිස්සති”ති.

අථ බො මාණවකා, අථච්චා ඕකකාකස්ස ආරොචෙත්ථ: “දෙවො ඡෙට්ඨකුමාරෙ ධුරපං පතිට්ඨාපෙතු, සොඡ්චි කුමාරො පලොමො හමිස්සති”ති. අථ බො රාජා ඕකකාකො ඡෙට්ඨකුමාරෙ ධුරපං පතිට්ඨාපෙසි, සොඡ්චි කුමාරෙ පලොමො හමි.

අථ බො නස්ස රාජා ඕකකාකො භිතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො බ්‍රහ්මදණ්ණෙන නපජ්ඣො මඬ්ඬිරුසිං සීහරං අදාසි. මා බො නුලෙහ මාණවකා අබ්බධං මාණවං අතිබාලො දාසිපුත්තවාදෙන නිමමානෙථ. උලාරෙ සො කණ්ණො ඉසි අහොසි.

26. අථ බො හගවා අබ්බධං මාණවං ආමනෙතසි: “තං කිමමඤ්ඤසි අබ්බධං? ඉධ බ්‍රහ්මදණ්ණො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය සද්ධිං සංවාසං තප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසමනිය පුත්තො ජායෙථ, යො සො බ්‍රහ්මදණ්ණො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුත්තො උප්පහොතො, අපි නු සො ලහෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදුකං වා?”ති,

“ලහෙථ හො ගොතම”.

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යං සඤ්ඤෙ වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රනෙ වා?”ති

මාණවකසිති, එ විට මැතිවඩුල්ලට අසත් ඇමැතියෝ කාමණර්මිහු වෙත එළඹා ‘පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා, පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා’යි කීහ.

(එ විට කාමණ්‍ය නෙමේ) “රජුට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු දිවත්, ඉදින් රජ රිය යට දෙසට මුදු හළොත් රජුගේ රට යම් තාක් ද ඒ තාක් පොළොව බිඳී විසිරෙන්නේ යැ”යි කී ය.

‘පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා, රටට සෙත් වේවා’යි ඇමැතියෝ කීහ.

‘රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු දිවත් ඉදින් රජ රිය උඩ දෙසට මුදු හළොත් රජුගේ රට යම් තාක් ද එතෙක් පෙදෙසට සත් හවුරුද්දක් වැසි නො වස්නේ යැ’යි කාමණ්‍යා කී ය.

(එ විට ඇමැතියෝ) ‘පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා රටට ද සෙත් වේවා, වැසි ද වසිවා’ යි කීහ.

(කාමණ්‍ය නෙමේ) ‘රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට ද සෙත් වන්නේ ය, වැසි ද වස්නේ ය, එතෙකුදු දිවත් රජ නෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවා වා (=දෙවු කුමරුට රියෙන් විඳිවා), කුමර නෙමේ නිරුපද්‍රැහ වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු නොමැතියේ වන්නේ යැ’යි කී ය.

මාණවකසිති, ඉක්බිති ඇමැතියෝ “රජ නෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවා වා, කුමර නෙමේ නිරුපද්‍රැහ වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකු දු නැත්තෙක් වන්නේ යැ”යි ඔක්කාක රජුට කීහ. එවිට ඔක්කාක රජ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවීය. (දෙවු කුමරු දෙසට රිය මුදු හැරියේ ය). කුමර නෙමේ නිරුපද්‍රැහ විය. ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු ඇත්තේ නො වී ය.

ඉක්බිති ඔක්කාක රජ නැති ගන්නේ, බිය ගන්නේ, හට ගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, බ්‍රහ්මදණ්ඩයෙන් තරවු කරනු ලැබුයේ, ඔහුට මුඛදරුම් නම් දියැණියන් දුන්නේ ය. මාණවකසිති, තෙපි අම්බධා මාණවකයාට ඉතා දැඩි කොට දුසිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ කාමණර්මි නෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය” යනු යි.

26. ඉක්බිති ආග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බධා මාණවකයා අමතා “අම්බධාය, මෙය කිමැ යි සිතති ද? මෙහි කැත්කුමරෙක් බමුණුදරියක හා එක් වැ වසන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ එක් වැ විසීමෙන් පුතෙක් උපදනේ නම්, ඒ කැත් කුමරා නිසා බමුණු දරියට උපන් පුතා බමුණන් අතුරෙහි අග්‍රාසනය හෝ අග්‍රෝදකය ලබන්නේ දැ?” යි ඇසී සේක.

[අබ්බධා:] “ගෞතමසිති, ලබන්නේ ය”

[ආග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණෝ මලවුන් උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මතුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ ආගන්තුක දානයෙහි හෝ ඔහු වලඳවන්නේ ද?”

“භොජේය්‍යං භො ගොතම.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙන වාවෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාවෙය්‍යං භො ගොතම.”

“අපිනු‘සං ඉත්ථි අචං වා අසං අනචං වා?”ති

“අනචං හි‘සං භො ගොතම.”

“අපි නු නං බ්‍රහ්මිකා බ්‍රහ්මිකාභිසෙකෙන අභිසිඤ්චය්‍යනති?”

“නො හිදං භො ගොතම.”

“තං කිසං හෙතු?”

“මාතිතො හි භො ගොතම අනුපපන්නො”ති.

27. “තං කිමමඤ්ඤසි අමබ්බසු ? ඉධ බ්‍රාහ්මණකුමාරො බ්‍රහ්මිකාසංකල්පයං සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසමනිය පුත්තො ජායෙථ, යො සො බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන බ්‍රහ්මිකාසංකල්පයං පුත්තො උපන්නො, අපි නු සො ලහෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු අසනං වා උදකං වා?”ති

“ලහෙථ භො ගොතම.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජේය්‍යං සද්ධි වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤ වා පාත්‍රෙන වා?”ති

“භොජේය්‍යං භො ගොතම.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙන වාවෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාවෙය්‍යං භො ගොතම.”

“අපිනු‘සං ඉත්ථි අචං වා අසං අනචං වා?”ති

“අනචං හි‘සං භො ගොතම.”

“අපි නු නං බ්‍රහ්මිකා බ්‍රහ්මිකාභිසෙකෙන අභිසිඤ්චය්‍යනති?”

“නො හිදං නො ගොතම.”

“තං කිසං හෙතු?”

“පිතිතො හි භො ගොතම අනුපපන්නො”ති.

28. “ඉති බො අමබ්බසු ඉත්ථි වා ඉත්ථි කරිචා පුරිසෙන වා පුරිසං කරිචා බ්‍රහ්මිකා ‘ව සෙට්ඨා, තිනා බ්‍රාහ්මණා. තං කිමමඤ්ඤසි අමබ්බසු ? ඉධ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා කිසමිට්ඨෙව පකරණෙ බුරමුණං කරිචා අසංපුට්ඨො වසිචා රට්ඨා වා නගරං වා පබ්බාජේය්‍යං, අපි නු සො ලහෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු අසනං වා උදකං වා?”ති

[අම්බවැසි] “භවද්ද් ගෞතමසිති, ඔහු වලදවන්නෝ ය.”

[භා:] “බමුණෝ ඔහුට මේදයන් කියවන්නෝ ද, නොකියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “භවද්ද් ගෞතමසිති, කියවන්නෝය.”

[භා:] “ඒ කැත් කුමරුට බමුණු දැරියන් කෙරෙහි ආචරණයක් වන්නේ ද, නො වන්නේ ද? (බමුණු දැරියන් ලබන හැකි වන්නේ ද නො වන්නේ ද?)”

[අම්:] “භවද්ද් ගෞතමසිති, ඔහුට බමුණු දැරියන් කෙරෙහි ආචරණයක් නැත”

[භා:] “ඤාත්‍රියයෝ ඔහු ඤාත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම්:] “අභිෂේක නො කරන්නෝය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම්:] “භවද්ද් ගෞතමසිති, හේ මවු පසින් අසම්පුණ්ණ ය (අපිරිසිදු ය). එහෙයින්.”

27 [භා:] “අම්බවැසිය, එය කිමැයි සිතති ද? මෙහි බමුණු කුමරෙක් කැත් දැරියක හා එක් වැඩසන්නෝ නම්, ඔවුන් හේ එක් වැඩසිටෙත් පුතෙක් උපදිනේ නම්, ඒ බමුණු කුමරු නිසා කැත් දැරියට උපන් යම් පුතෙක් වේ නම්, හේ බමුණන් අතුරෙහි අග්‍රාසනය හෝ අමුදක ලබන්නේ ද?”

[අම්:] “ලබන්නේ ය භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “බමුණෝ මවුටුන් උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මුදුල් බතෙහි හෝ යාය බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නෝ ද?”

[අම්:] “වලදවන්නෝ ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “බමුණෝ ඔහුට මේද කියවන්නෝ ද නොකියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “කියවන්නෝ ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඔහුට බමුණු දැරියන් කෙරෙහි ආචරණයක් වන්නේ ද, නො වන්නේ ද?”

[අම්:] “භවද්ද් ගෞතමසිති, ආචරණයක් නො වන්නේ ය.”

[භා:] “ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියාභිෂේකයෙන් ඔහු අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම්:] “භවද්ද් ගෞතමසිති, මෙය ඔහු නො කරන්නෝ ය.”

[භා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම්:] “භවද්ද් ගෞතමසිති, හේ පිය පසින් අසම්පුණ්ණ ය (අශුභ ය).”

28. [භා:] “අම්බවැසිය, වෙසේ වනාහි (කැත් බමුණු දෙකුලෙන් එක් කුලෙක) ස්ත්‍රියක හා (අන් කුලෙහි) ස්ත්‍රියක හා සැසඳූ කල්හි ද, (එක් කුලෙක) පිරිමියකු හා (අන් කුලයෙහි) පිරිමියකු සැසඳූ කල්හි ද, කැත්හු ම උසස් වෙත්, බමුණෝ පහත් වෙත්. අම්බවැසිය, එය කිමැයි සිතති ද? මෙහි බමුණෝ බමුණකු කිසි නොකටයුත්තෙකින් කරයෙන් හිස මුඩු කොට, අස්මප්‍රටයෙන් වෙහෙසවා (=හෙවත් හිසැ අළු වගුරුවා) රචින් හෝ නුවරින් නොපන්නෝ නම්, හේ බමුණන් අතුරෙහි අග්‍රාසනය හෝ අමුදකය ලබන්නේ ද?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රනෙ වා?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාවෙය්‍යං වා නො වා?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉත්ථිසු ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති”

“ආවටං හි’ස්ස නො ගොතමි.”

29. “නං කිමමඤ්ඤෙති අමෙට්ඨ ? ඉධ බහනියා බහනියං කිසම්චිද්දෙව පකරණෙ බුරුමුණ්ඩං කර්තා අස්සපුටෙන වට්ඨිතා රට්ඨා වා නතරා වා පබ්බාජෙය්‍යං, අපි නු සො ලභෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති”

“ලභෙථ හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රනෙ වා?”ති”

“භොජෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාවෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාවෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉත්ථිසු ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි’ස්ස ගො ගොතමි.”

“එතතාවතා ඛො අමෙට්ඨ බහනියො පරමනිභිනතං පටන්තා ගොහි, යදෙව නා බහනියා බුරුමුණ්ඩං කර්තා අස්සපුටෙන වට්ඨිතා රට්ඨා වා නතරා වා පබ්බාජෙතති. ඉති ඛො අමෙට්ඨ යදා බහනියො පරමනිභිනතං පටන්තා නොති, තදාපි බහනියා’ව සෙට්ඨා හිතා බ්‍රාහ්මණා,

30. බ්‍රහමුතා’පි අමෙට්ඨ සත්ඛකුමාරෙත ගාථා නාසිතා:

‘බහනියො සෙට්ඨා ජනෙනසම්.

යෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාවරණසම්පනෙතා

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති

සා ඛො පනෙසා අමෙට්ඨ බ්‍රහමුතා සත්ඛකුමාරෙත ගාථා සුභිතා නො දුග්ගිතා, සුභාසිතා නො දුඛාසිතා, අත්ථසංභිතා නො අනත්ථසංභිතා, අනුමතා මයා, අහමපි¹ අමෙට්ඨ එවං වදාමි:

‘බහනියො සෙට්ඨා ජනෙනසම්.

යෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාවරණසම්පනෙතා

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති.

නාණමාරො පබ්බො.

1. අහමපිති, මජ්ඣං.

[අම්:] “හවද් ගෞතමසිනි, මෙය, නො වන්නේ යැ”

[හා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාවකයෙහි (පනත බැනහි) හෝ මහල් බැනහි හෝ යාග බැනහි හෝ අමුතු බැනහි ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “නො වළඳවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිනි”

[හා:] “ඛමුණෝ ඔහුට චේදයන් කියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “නො කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිනි”

[හා:] “ඛහුට ස්ත්‍රිත් අතුරෙහි ආචරණයෙන් හෝ අනාචරණයෙන් වන්නේ ද?”

[අම්:] “හවද් ගෞතමසිනි, ආචරණයෙන් ම වන්නේ ය.

29. [හා:] “අම්බවස්ස, ඒ කිමැ හි සිතනි ද? මෙහි ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියයකු කිසි කරුණෙකින් කරයෙන් හිස මුඛ කොට හිසැ අළු වගුරුවා රටින් හෝ නුවරින් තොරපන්නෝ නම්, හේ ඛමුණන් මැද අග්‍රාසනය හෝ අග්‍රොදකය හෝ ලබන්නේ ද?”

[අ:] “ලබන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[හා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාවකයෙහි හෝ මහල් බැනහි හෝ යාග බැනහි හෝ අමුතු බැනහි හෝ ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “වළඳවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[හා:] “ඛමුණෝ ඔහුට චේදයන් කියවන්නෝ ද? නැත හොත් නො කියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[හා:] “ඛහුට ඛමුණු දූරියන් විපයෙහි ආචරණයෙන් වන්නෝ ද? නැත හොත් නො වන්නෝ ද?”

[අම්:] “අචරණයෙන් ගො වන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිනි.”

[හා:] “අම්බවස්ස, යම් කලෙක ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියයකු කරුමුඛ කොට (හිසකේ බා දමා) අළු පපාදියෙන් ගසා (=හිසැ අළු වගුරුවා) රටින් හෝ නුවරින් හෝ තොරපන්නෝ නම්, මෙතෙකින් ම ඤාත්‍රිය තෙමේ (ඤාත්‍රියයන් අතුරෙහි) පහත් ම බවට පැමිණියේ වෙයි. (එහෙත් එසේ වූ ඤාත්‍රියයා ඛමුණෝ උසස් කොට පිළිගනිත්.) අම්බවස්ස, මෙසේ යම් විවේක ඤාත්‍රියයා පහත් ම බවට පැමිණියේ නම්, එ කල්හිත් ඛමුණන් අතුරෙහි නැතහු උසස් හ. ඛමුණෝ හිනය හ.

30 අම්බවස්ස, සන්තකුමාර බමුහු විසිනුත් මෙහි ලා මේ ගස ගැසිණි. (ගසේ අදහස:)

“සිය පරපුර අනු ව පෙරලා අතිතයට ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඤාත්‍රියයා ශ්‍රෙණි ය විද්‍යා වරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම් හේ දෙව්මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙණි ය.”

“අම්බවස්ස, සන්තකුමාර බමුහු විසින් ඒ ගස මැනැවින් ගසන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ ගසන ලද්දේ නොවේ. මැනැවින් කියන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ කියන ලද්දේ නොවේ. ඒ අම් නිශ්ශ්‍රිත ය, අනම්නිශ්ශ්‍රිත නොවේ. මා විසින් අනුදන්තා ලද්දේ ය. අම්බවස්ස, මම ද මෙසේ කියමි:

“ගෝත්‍රය ඔස්සේ පෙරලා ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඤාත්‍රියයා ශ්‍රෙණි ය. විද්‍යා වරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම්, හේ දෙව් මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙණි ය.” යනු හි.

31. “කතමං පන නං ගො ගොතම වරණං, කතමා ව පන සා විජ්ජා?”ති. “න බො අලිංකාරං අනුත්තරං විජ්ජාවරණසමපදය ජාතිවාදෙ වා වුච්චති ගොතනවාදෙ වා වුච්චති මානවාදෙ වා වුච්චති: ‘අරහසී වා මං නං න වා මං නං අරහසී’ති. යත්ථ බො අලිංකාරං ආවාහො වා හොති, විවාහො වා හොති, ආවාහවිවාහො වා හොති, එත්ථෙතං වුච්චති ජාතිවාදෙ වා ඉතිපි, ගොතනවාදෙ වා ඉතිපි, මානවාදෙ වා ඉතිපි: ‘අරහසී වා මං නං න වා මං නං අරහසී’ති. යෙ හි කෙච්ඡි අලිංකාරං ජාතිවාදවිනිබ්බා වා ගොතනවාදවිනිබ්බා වා මානවාදවිනිබ්බා වා ආවාහවිවාහවිනිබ්බා වා, ආරකා තෙ අනුත්තරං විජ්ජාවරණසමපදය. පහාය බො අලිංකාරං ජාතිවාදවිනිබ්බායං ගොතනවාදවිනිබ්බායං මානවාදවිනිබ්බායං ආවාහවිවාහවිනිබ්බායං අනුත්තරං විජ්ජාවරණසමපදය සමුත්තරං ගොති”ති.

32. “කතමං පන නං ගො ගොතම වරණං? කතමා ව සා විජ්ජා?”ති. “ඉධ අලිංකාරං නාමානං ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බකං සසාමණ්ඩානමණ්ණි පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තරං පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්යාණං මහේක්කල්යාණං පරියොසානකල්යාණං සාත්ථං සංයෝගං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

33. නං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤානරසමි වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො නං ධම්මං සුඤ්ඤාති නාමානං සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමනාගතො ඉති පටිසංචිකකති: “සබ්බොධො සරුවාසො රජොපපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා. නාසිදං සුකරං අගාරං අභිකාවසනං එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිබ්බං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනුත්තරං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්ථා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”නති.

සො අපරෙන සමයෙන අස්මං වා භොගකකිං පහාය මහන්තං වා භොගකකිං පහාය අස්මං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්ථා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොකසංවරසංවුත්තො විතරති ආචාරගොවරසමපන්නො අනුමතෙතසු වජේපසු හයදස්සාපී. සමාදාය සිකති සිකාපදෙසු කායකමච්චිකමෙවන සමනාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජ්චො සිලසමපන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරො නොජනෙ මහන්තෙසු සතිසමපජ්ඣෙසු සමනාගතො සනතුට්ඨා.

31. [අම.] “භවද්ද් ගෞතමසිනි, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යාව කවර ද?”

[හා.] “අබ්බවසිය, නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පන්නි ‘තෝ මට සුදුසු වෙති යැ’යි කියා හෝ ‘තෝ මට නුසුදුසු වෙති යැ’යි කියා හෝ ජාතිවාදයෙන් කියනු නො ලැබේ. මොනුවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. මානවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. අබ්බවසිය, යම් තැනෙක වූ කළි ආවාහයෙන් හෝ වේ ද, විවාහයෙන් හෝ වේ ද, ආවාහවිවාහයෙන් හෝ වේ ද, මෙහි ‘තෝ මට තරම් යැ’යි (සුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ ‘තෝ මට නොතරම් යැ’ යි (නොසුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ යම් වචනයෙන් ලබ්ධියෙන් වේ ද, මෙය ජාතිවාද යැ යි ද, ගෝත්‍රවාද යැ යි ද, මානවාද යැ යි ද කියනු ලැබේ. අබ්බවසිය, යම් කෙනෙක් නුමු ජාතිවාදයෙහි බැඳුණෝ හෝ ගෝත්‍රවාදයෙහි බැඳුණෝ හෝ මානවාදයෙහි බැඳුණෝ හෝ ආවාහවිවාහ-යෙහි බැඳුණෝ හෝ වෙත් ද, ඔහු නිරුත්තර විද්‍යාවරණ සම්පන්නියෙන් ඇති වූවෝ ය. අබ්බවසිය, ජාතිවාදයෙන් බැඳීම ද ගෝත්‍රවාදයෙන් බැඳීම ද මානවාදයෙන් බැඳීම ද ආවාහවිවාහයෙන් බැඳීම ද හැර දැමීමෙන් ම නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පන්නියෙන් පසක් කිරීම වේ.”

32. [අම.] “භවද්ද් ගෞතමසිනි, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යාව කවර ද?”

[හා.] “අබ්බවසිය, අතීත වූ සමාන්තරවූ විද්‍යාවරණ දෙකින් සම්පූර්ණ වූ, මනා ගමන් හා මනා වචන ඇති, ලෝකය දන්නා, නිරුත්තර පුරුෂදර්ශකාරම් වූ, දෙවිභිනිස්තව ශාස්තෘ වූ, සිවු සස් දත්, භගවත් වූ තථාගත තෙමේ මෙ ලොව පහල වෙයි. හේ ආදිකාලාණ වූ මධ්‍යකලාණ වූ, පරිසවසාන කලාණ වූ, මහා අරුත් ඇති, ව්‍යංජනයෙන් මනා ව සම්පූර්ණ, හැම ලෙසින් ම පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු වූ මාග්බ්‍රහ්මචරිය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

33. කිසි යම් කුලයෙක උපන් ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා, තථාගතයන් කෙරෙහි සැදහැ ලබයි (පහල කෙරෙයි). හේ ඒ සැදහැ ලැබීමෙන් යුක්ත වූයේ, “ගිහිගෙහි විසීම අවහිර ඇති එකෙක. රජස් පථයෙක. පැවිද්ද එළිමහනෙක. ගිහිගෙහි වසන්නහු විසින් එකැතින් පිරිපුන් කොට, එකැතින් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිබ්භයක් සේ කොට මෙ බ්‍රහ්මරු කරන්නට පහසු නො වේ. මා කෙතෙරවුල බා දමා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදිනොත් ඒ යෙහෙකැ”යි මෙසේ සලකයි.

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ වසනුසම්පත් රුශිය හැර දමා, මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ නැ පිරිස හැර දමා, කෙහෙ රවුල බා දමා, කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදි. මෙසේ පැවිදි වූ ම හේ පාඨමොක්ඛසංවරයෙන් හැළුරුණේ, ආචාරයෙන් ගෝවරයෙන් සම්පූර්ණ වැ, සවල්ප වූ ද වරදෙහි බිය දන්නා සුලු වැ වෙසෙයි. සිකපද සමාදන් වැ ගෙන, කුසල් වූ කා විසි කමින් යුත් වැ, පිරිසිදු දිවෙල ඇති වැ, සිල්වත් වැ, ඉඳුරන්හි වැසු දොරැහි වැ, බොජුන්හි පමණ දන්නෝ, සිහිනුවණින් යුත් වැ (සිවු පසයෙහි) ලද පමණින් සතුටු වැ වෙසේ.

34. කප්ඤ්ච අමෙට්ස්ස භික්ඛු සිලසබ්බවගොනං හොති ?

ඉධ අමෙට්ස්ස භික්ඛු පාණ්ණිපානං පභාස පාණ්ණිපානං පටිවිරතො හොති නිභිතදර්ශො නිභිතසංකප්පො ලජ්ඣී දයංපගොනා සබ්බපාණ්-
භුගහිතානුකම්පි විහරති, ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

අදින්නාදානං පභාස අදින්නාදානං පටිවිරතො හොති, දින්නාදාසී
දින්නාපාටිකස්සි අපේතෙන සුචිතුතෙන අගනනා විහරති, ඉදම්මි'ස්ස හොති
සිලසබ්බං.

අබ්බමමාර්සා පභාස බ්බමමාර්සා හොති ආරාමාරි විරතො මෙට්ඨනා
ගාමබමමා, ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

මුසාවාදං පභාස මුසාවාද පටිවිරතො හොති සච්චමාදී උච්චසංකො
පේතො පච්චස්සිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස, ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

මිසුණං වාචං පභාස මිසුණං වාචං පටිවිරතො හොති, ඉංචා සුචා
න අමුත්ත අකම්මානා ඉංමසා පෙදාය, අමුත්ත මා සුචා න ඉමෙසං අකම්මානා
අමුසං ගෙදාය, ඉති භික්ඛානං වා සංඛාතා සංභිතානං වා අනුසංචානා
සමග්ගාරාමො සමග්ගාරතො සමග්ගනදී සමග්ගකරණී වාචං වාසිතා
හොති, ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

ඵරුසං වාචං පභාස ඵරුසං වාචං පටිවිරතො හොති, යා සා
වාචා තෙලා කණ්ණස්සබ්බා පෙමෙතිතා හදසංගමො පොරි ආනුජනිකන්තා
ආනුජනිකාපා නථාරුචිං වාචං වාසිතා හොති, ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

උමච්ඡලාපං පභාස උමච්ඡලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී
අත්ථවාදී බමමවාදී ටොසවාදී නිධානිතිං වාචං වාසිතා හොති කාලෙන
ගාපෙදසං පටිසන්නමතිං අත්ථසංකුතිතා ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

35. ඛිජ්ගාමිභූතනාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති, එකගහනිකො
හොති රතනුපරතො පටිවිරතො විකාලහොජනා, නච්චිතිතවාදිතවිසුක-
දස්සනා පටිවිරතො හොති, මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිපුසනවිධානා
පටිවිරතො හොති, උච්චාසංගමනසංයතා පටිවිරතො හොති, ජාතරුපරජන-
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති, ආමිකංසපටිග්ගහණං පටිවිරතො
හොති, ආමිකංසපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති, ඉන්ධ්‍යාමාර්කපටිග්ගහණං
පටිවිරතො හොති, සුසිද්ධපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති, අරේලක-
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති, කුසකුපසුකරපටිග්ගහණං පටිවිරතො
හොති, ගජිගවාස්සවලචපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති, බෙත්තවඤ්ච-
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති, දුතොසංපටිග්ගහණං පටිවිරතො
හොති, කසපිකකසා පටිවිරතො හොති, කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටා
පටිවිරතො හොති, උපකකාපනවිකුටිනිකුටිකාමයොගා පටිවිරතො
හොති, ඡේදනවිධානිකවිපරමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති,
ඉදම්මි'ස්ස හොති සිලසබ්බං.

34. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් මේ ද ?

අමබන්ධය, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ණිවා නැර පණ්ණිවායෙන් තොර වූ බහා නැවු දුක්ඛ ඇත්තේ, බහා නැවු අවි ඇත්තේ, පවෙහි ලජ්ජා ඇත්තේ, කුච්ඡෙන් යුත් වූයේ, හැම දිවි ඇති සත් වන කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

ගේ උපිතාදන් නැර අසිතාදනින් තොර වූයේ මේ. දන් දෑ ම ගන්නා සුළු වූයේ. දන් දෑ ම අවේක්සනුයේ, උනාසොර ද පිරිසිදු වූ සිහින් වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

අභිරමසර නැර ගැමි දහම් වූ මෙවුන්දුනින් දුරු වූ නැසිරෙනුයේ, එයින් වැළැක්කේ, බස්සර රක්තේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

මුසවා නැර සබ්බස් ඇත්තේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියනුයේ, තනවුරු බස් ඇත්තේ, හැදෑහිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව තොරවටනුයේ, මුසවායෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

විසුණු බස් හැර විසුණු බසින් වැළැක්කේ වේ. මේ නැතින් අසා ගෙන, මොවුන් ගේ බිදිම පිණිස එ නැති නො කියන්නේ වේ. එ නැතින් හෝ අසා ගෙන සවුන් ගේ බිදිම පිණිස මොවුන්ට කියන්නේ නො වේ. මෙසේ බිදුණුවුන් එකට ගලපන, එකට ගැලැපුණුවුන් ගේ සමගිසට අනුබල දෙන, සමගියෙන් වසනවුන් නා වසනු රිසි, සමගිය ඇතියනට ඇලුණු, සමගිය ඇතියවුන්ට සතුටු, සමගිය ඇත්තවුන් කරන බස් තෙපලන්නේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පරොස් බස් හැර පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිවැරදි ද, කන්තල ද, පෙම කටයුතු ද, සිතා කාවදනේ ද, නියැරියන් ගේ බස සේ සිලුටු ද, පොහෝ දෙතොට පිය ද, බොහෝ දෙතා මන වසනේ ද, එ බඳු වූ බස් තෙපලනුයේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

බොල් බස් හැර දමා සුදුසු කල් වෙලා බලා ම කතාකරනුයේ, ඇත්ත ම කියනුයේ, වැඩක් ම කියනුයේ, දහමක් ම කියනුයේ, හික්මෙනුවට සුදුසු බසක් ම කියනුයේ, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වේ. සුදුසු කාලයෙහි කරුණු සහිත, ඉමක් කෙලවරක් ඇති, අරුත් සහිත, සිතා නොගත යුතු බස් තෙපලනුයේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

35. ගේ පැල වන දූ පැල වුණු දූ කැඩමෙන් බිදීමෙන් වැළැක්කේ වේ. රූ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, නොකල්හි අහර ගැන්මෙන් වැළැක්කේ, එක් බස් ඇත්තේ වේ. නටනු ගනු වසනු පිසුම දස්නෙන් වැළැක්කේ වේ. අවු නැග් පිරිමටක් සැරසුමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැළැක්කේ වේ. උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කේ වේ. රන් රිදි මිසු කනවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වේ. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වේ. අමුමස් පිළිගැන්මෙන්...සත්‍රින් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන්... දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන්...එමවන් කිරිපථවන් පිළිගැන්මෙන්...කුකුළන් පුරන් පිළිගැන්මෙන්...ඇතුන් තෙරන් අසුන් මොලවුන් පිළිගැන්මෙන්... කෙක්කන් පිළිගැන්මෙන්...නිසියනට ලොකු කුඩා දුත මෙනෙවර කැරැමෙන්...ගනු දෙනු කැරැමෙන්...කුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන්... උකෙකාටනා එවන නිකක් සාවිසෝග යන මෙයින්...මේදන වඩ බකඩ විපරමෝස ආලෝප සහසාකාර යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

36. යථා වා පනෙනෙ නොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොඡනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපා. බිජ්ගාමිභුතගාමසමාරම්භං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබිජං බකුබිජං එඵබිජං අග්ගබිජං බිජ්ඛිජමෙව පඤ්චමං, ඉති එවරුපා බිජ්ගාමිභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

37. යථා වා පනෙනෙ නොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොඡනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපා සන්තිසිකාරපට්ටගොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිසිං පානසන්තිසිං චන්දසන්තිසිං යාතසන්තිසිං සයනසන්තිසිං ගක්ඛසන්තිසිං ආශ්‍රිතසන්තිසිං, ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිසිකාරපට්ටගොගා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

38. යථා වා පනෙනෙ නොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොඡනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං විසුක්ඛදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගිතං වාදිතං පෙකඛං අකතානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුමහච්ඡිතං සොහනගරකං චණ්ඩාලං වංසං ටොවනං හන්දියුද්ධං අස්සියුද්ධං මභිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩියුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං චට්ටකයුද්ධං දණ්ඩියුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උපෙය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුතං අණ්ණිකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරුපා විසුක්ඛදස්සනා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

39. යථා වා පනෙනෙ නොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොඡනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං ජුතපාමාදට්ඨානානුසොගා අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදා දසපදං ආකාසං පරිහාරථං සන්තිකං බලිකං සට්ඨිකං සලාකහන්දං අකං පඬිගච්ඡිතං චඤ්ඤාකං මොක්ඛචිකං විඬ්ඟුලකං පතනාලකං රථකං ධනුකං අකධරිකං මහෙසිකං යථාචර්ජං, ඉති වා ඉති එවරුපා ජුතපාමාදට්ඨානානුසොගා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

40. යථා වා පනෙනෙ නොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි නොඡනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤං පලලඤ්ඤං ගොතකං චිත්තකං පටිකං පට්ඨිකං භුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්දන්දරං අස්සන්දරං රථන්දරං අජිතපපවෙණ්ණිං කාදලිමිග-පවරපච්චන්ද්‍රණං සඋනගරච්ඡිදං උනතොලොකිතකුප්ඛානං-ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

36. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මුලින් පැල වන දෑ, කදින් පැල වන දෑ, පුරුකින් පැල වන දෑ, කොළිසෙන් පැල වන දෑ, පස් වනු ඇටින් පැල වන දෑ යන පැල වන දෑ ද පැල වුණු දෑ ද සිදුම් බිදුම්හි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මෙබඳු පැලවන දෑ ද පැලවුණු දෑ ද කැවුමෙන් බිදුමෙන් වැලැක්කේ වේ. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

යම්සේ ම ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වළඳ ආහාර රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වසා රැස් කොට තබා ගැන්ම, යාන රැස්කොට තබා ගැන්ම, යහන් රැස් කොට තබා ගැන්ම, සුවඳ රැස් කොට තබා ගැන්ම, ආර්ථ රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මේ හෝ මෙබඳු වූ පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලඳීමේ යෙදීම වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ සාන්තිකාර පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

38. යම්සේ ම ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම්, කටසමජ්ජා, ආබ්‍යාන, පාණිසවර, වේහාල, කුම්භපුත්ත, ගෝහනක, සණ්දෙවුන් කෙළිය, උණගස් ඔසොවා කරන ක්‍රීඩාව, අභිධානතය, ඇත් පොර, අස් පොර, මියුපොර, හොන් පොර, එළු පොර, බැටෙළු පොර, කුකුළු පොර, වටු පොර, පොලු හරඹ, මිටුහුද, මල්ල පොර, හුද පවත්තා කැන් දක්නට යාම, බල සෙන් ගණිතා කැන් දක්නට යාම, බලයෙන් බෙදනා නැතට යාම, බලඇණි දක්නට යාම යන විසුළු දස්තෙහි යෙදීම වෙසෙත් ද, හේ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

39. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අටපාකෙළිය, අසපාකෙළිය, අහස් දූකෙළිය, මඩුලු පැහැම, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දුදු කෙළිය, කල්ලි ගැයුම්, සලා අත් කෙළිය, ගුල කෙළිය, කොළනලා පිඹීම, කෙළි නතුලින් හැම, කරණම් ගැයුම්, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළ නැළියෙන් වැලි මැනීම, ක්‍රීඩා රළු පැදවීම, කුඩා දුන්තෙන් පිදීම, ඇකිරි කෙළිය, සිත දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීම වෙසෙත් ද, හේ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

40. යම්සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සහලාසුද්ධය, පලහය, මහ කොදුපලසය, විශමතෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගත මල් යෙදූ සුදු ලොම් ඇතිරිය, තිලිය, සිංහාදිරූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රන්කසුකම් කළ පසතුරුණ, තෝසස්ස ප්‍රසිත් විසූ ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රිසා එළන ඇතිරිය, ඇදට සරි ලන සේ අඳුන්-දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහතු පසතුරුණ, ඉස්දෙරු පාලුලා රතු කොට්ට නැඹු රතු උඩුමියන් සහිත මහතු යහන යන මේ ආදී හෝ මෙ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදීම වෙසෙත් ද, හේ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ උස්යහන් මහ යහන් පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

41. යථා වා පනෙනෙක භොජනො සමිණ්ඩ්‍රාහමිණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපා මිණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යමිදං: උච්ඡාදනං පරිද්දනං න්‍යාපනං සමෝගනං ආදාසං අඤ්ජනං ඵාලාටිලපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථබ්බං සිඛාබ්බං දණ්ඩකං නාලිකං බහ්‍යං ජ්‍යෙෂ්ඨං චිත්‍රාපානං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලපිජනිං ඔසුකානි වන්භානි දිසදසානි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා මිණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

42. යථා වා පනෙනෙක භොජනො සමිණ්ඩ්‍රාහමිණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපා තීරච්ඡානකථා අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යමිදං: රුජකථා චෝරකථා මහාමන්තකථා සෙනාකථා භයකථා යුධකථා අනනකථා පානකථා වත්තකථා සයනකථා මාලාකථා ගනකථා ඤාතිකථා සානකථා ගාමිකථා නිගමකථා ධනරකථා ජනපදකථා ඉන්ද්‍රිකථා පුරිසකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා සුරකථා විසිඛකථා කුමාරට්ඨානකථා පුබ්බපෙතකථා නානත්තකථා ලොගනබාසිකා සමුදදනබාසිකා ඉතිනවා-පාකථා. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

43. යථා වා පනෙනෙක භොජනො සමිණ්ඩ්‍රාහමිණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපා විග්‍යානිකකථා අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යමිදං: න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, අනං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, කිං කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසීද්? මිත්ථපටිපනෙනා භවිසිද්, අනමසමි සමමාපනෙනා, සතිතමම¹ අසතිතනන පුරෙ වචනියං පච්ඡා අචච, පච්ඡාචචනියං පුරෙ අචච, ආචිණ්ණං තෙ විපරිවත්තා, ආරොපිතො තෙ වාදො නිග්ගහිතොසි, චර වාදායුතොකබ්‍යං නිග්ගස්සෙති වා සචෙ පහාසීති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්‍යානිකකථාය පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

44. යථා වා පනෙනෙක භොජනො සමිණ්ඩ්‍රාහමිණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපා දුබ්‍යොසපඨිණ්ණමිනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යමිදං: උඤ්ඤං රුජඵයාමිත්තානං බත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිනානං කුමාරානං ඉධ ගමිජ්, අමුත්‍රාගමිජ්, ඉදං හර, අමුත්‍ර ඉදං ආහරාමි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුබ්‍යොසපඨිණ්ණමිනානුයොගං පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

1. සංගිතමම අසංගිතං තෙ, කෙසුමි.

41. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, සුවඳ සුණුයෙන් ඇඟ ඉළීම, අත් පා ඇති මනා සටහන් ගන්වනුවට කෙල් ගා මැටීම, සුවඳ දියෙන් නැචීම, උරහිස් ඇති මස් වැඩෙනුවට මුතුරිත් කැලීම, කැඩපත්න් මුහුන බැලීම, අලංකාර පිණිස අඳුන් ගාම, මල් පැළැඳීම හා පිලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුවපිලෙවුන් දැරීම, හඤ්ඤාන දැරීම, හිසැ කුඳුම්බික බැඳීම, පිසිතුරු සැරසවි දැරීම, පිසිතුරු බෙහෙත් නළ දැරීම, කඩු දැරීම, පිසිතුරු කුඩ දැරීම, පිසිතුරු පාවහන් දැරීම, නළල්පට බැඳීම, මිණි දැරීම, පිසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දාවලු ඇති සුදුරෙදි තැඳීම යන ආදීන් ඇඟ අඩු නැත් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු පන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මහණ තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශීලය වේ.

42. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, රූපකපා, චෝරකපා, ඩොමානුකපා, සේනාකපා, භසකපා, සුඛකපා, අභාරකපා, පානකපා, වස්ත්‍රකපා, ශයනකපා, මාලාකපා, ගඩුකපා, ඥාතිකපා, යානකපා, ග්‍රාමකපා, නිගමකපා, නගරකපා, ජනපදකපා, ස්ත්‍රිකපා, පුරාමකපා, කුමාරකපා, කුමාරිකපා, ගුරුකපා, විපිකපා, කුමනසානකපා, පූජිප්‍රෙතකපා, නානාභිකපා, ලෝකාබ්‍යාසිකාකපා, සප්ප්‍රාබ්‍යාසිකාකපා, ඉතිහාසානවකපා යන මෙබඳු වූ නිරශ්චිතකපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කපාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශීලය වේ.

43. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, “හෝ මේ දහම් විනය නො දැනිනි, මම ම මේ දහම් විනය දැනිනි, මේ දහම් විනය කීවැ සි හෝ දැනි ද? හෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි, මිම් මැනැවින් පිළිපත්තෙහි වෙයි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. හෝ පළමුවෙන් කියෑ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ යුත්ත පළමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දූස මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළු ගියේ ය. මා විසින් තට දෙස් නැතිණ. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙයින් මිඳෙන්තට හැසිරෙව. හැකි නම් එය විසඳව” යි යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුත් බැණ දෙඩාගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ බැණුවිදෙඩුවිවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශීලය වේ.

44. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, “මෙහි යන්නැ, අසෝ නැතට එන්නැ, මෙය ගෙන යන්නැ, අසෝ නැතට මෙය ගෙනෙන්නැ” යි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජවහමැතිසත්තේ ඤාත්‍රියසත්තේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජකුමාරවන් ගේ මෙබඳු දූත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙනැ යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මෙබඳු හෝ දූත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශීලය වේ.

45. යථා වා පතෙකෙ භොදන්තා සමුණ්ඩුහමණං සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵලරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවෙන ජීවිකං කසෙයනති සෙය්‍යපීදා : ඉති වා ඉතිඵවරූපාය කුහනලපනා පටිවිරතො ගොති, ඉදමපි'ස්ස තොති සීලසමිං.

46. යථා වා පතෙකෙ භොදන්තා සමුණ්ඩුහමණං සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවෙන ජීවිකං කසෙයනති සෙය්‍යපීදා : අභිතං නිෂ්ඨතං උප්පාදං සුභිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිකතා අභිතොමං දඬිතොමං පුසොමං කණ්ණොමං කණ්ණුලොමං සප්පිභොමං තෙලොමං මුඛොමං ලොභිතොමං අභිතවිජ්ජා වජ්ජිවිජ්ජා බහනවිජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුතවිජ්ජා අභිතවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වයසවිජ්ජා පක්කජ්ඣිකං සරපරිභාහං මහවකං, ඉති වා ඉතිඵවරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවා පටිවිරතො ගොති, ඉදමපි'ස්ස තොති සීලසමිං.

47. යථා වා පතෙකෙ භොදන්තා සමුණ්ඩුහමණං සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවෙන ජීවිකං කසෙයනති සෙය්‍යපීදා : චණ්ඩකං චත්තලකං දණ්ඩලකං දසිලකං උසුලකං ධනුලකං දාදුධලකං ඉන්ද්‍රලකං පුරුසලකං කුමාරලකං කුමාරිලකං දසලකං දසිලකං හවිලකං අස්සලකං මහිසලකං උසාලකං ගොලකං දජලකං මේණ්ඩලකං කුකකුටලකං විට්ඨකලකං ගොධා-ලකං ගණ්ණිකාලකං ගාච්ඡලකං මහලකං, ඉති වා ඉති ඵවරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවා පටිවිරතො ගොති, ඉදමපි'ස්ස තොති සීලසමිං.

48. යථා වා පතෙකෙ භොදන්තා සමුණ්ඩුහමණං සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවෙන ජීවිකං කසෙයනති සෙය්‍යපීදා : රඤ්ඤං නිස්සානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිස්සානං හවිස්සති, අභිනන්දනං රඤ්ඤං උප්පානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අප්පානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං උප්පානං හවිස්සති, අභිනන්දනං රඤ්ඤං අප්පානං හවිස්සති, අභිනන්දනං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අභිනන්දනං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, ඉති ඉතිස්ස ජයො හවිස්සති, ඉතිස්ස පරාජයො හවිස්සති, ඉති වා ඉතිඵවරූපාය නිරවණිනවිජ්ජාය ඡිව්ජාජීවා පටිවිරතො ගොති, ඉදමපි'ස්ස තොති සීලසමිං.

45. යමිසේ වතාසී ඇතැම් මහණවුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සන්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙවන්නෝ වෙත් ද, සිදු පසය ලාභු සදහා කසිත් තෝ බසිත් සෝ ඇතැම්ම කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-
පෙක්ෂායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ කුහනලපනවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීලය වේ.

46. යමිසේ ඇතැම් හවත් මහණවුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංග, නිෂික්ක, උත්පාත, සවිත්ත, පරිප්පෙක්ෂණ යන ශාසන ද, මූෂකවස්තුවද, අග්නිහෝම, දර්විභෝම, තුෂ්ඨෝම, කණ්ණෝම, තණ්හුලභෝම, සර්පිෂ්ඨෝම, තෙලභෝම, මුඛතෝම, ලෝකිතහෝම, අංගවිද්‍යා, වාස්තුවිද්‍යා, සෞත්‍රවිද්‍යා, ගිවිවිද්‍යා, භූතවිද්‍යා, භූරි-
විද්‍යා, අතිවිද්‍යා, විෂවිද්‍යා, වාශ්විකවිද්‍යා, මූෂකවිද්‍යා, ගකුතවිද්‍යා, වායසවිද්‍යා, පක්වධ්‍යාන, ශරපරිත්‍රාණ, මාගපක්ෂ යන මෙකී තෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරග්චිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ තීරග්චිතවිද්‍යායෙන්, මොඳු මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීලය වේ.

47. යමිසේ ඇතැම් හවත් මහණවුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, විණිලකුණු, පඤ්ඤාකුණු, දමුලකුණු, කඬුලකුණු, රිලකුණු, දුඤ්ඤාකුණු, අවිලකුණු, අතිරිලකුණු, පිරිලකුණු, කුමාරකුණු, කුමාරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇඤ්ඤාකුණු, දස්ලකුණු, විසුලකුණු, වාහාපිලකුණු, ගොන්ලකුණු, ඵළලකුණු, බාටෙළකුණු, විටුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණි-
ලකුණු, කසුබුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මොඳු තීරග්චිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාඡ්චිකායෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීලය වේ.

48. යමිසේ ඇතැම් හවත් මහණවුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිතැ අසෝ නැකැතින් අසෝ රජුන් (සුද සදහා) සිය නුවරින් තිත්මම වන්නෝ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරළා සිය නුවරට රීම වන්නෝ ය, අසෝ නැකැතින් රට තුළ උන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යාම වන්නෝ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉවත් වීම වන්නෝ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නෝ ය, අසෝ නැකැතින් ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නෝ ය,...රට ඇතුළත සිටින රජුට ජය වන්නෝ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නෝ ය,...පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නෝ ය, රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නෝ ය”යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නෝ ය, මොහුට පරාජය වන්නෝ ය’යි කිසිමින් මෙබඳු වූ තීරග්චිත විද්‍යායෙන්, මොඳු වූ මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරග්චිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීලය වේ.

49. යථා වා පනෙකෙ තොනොනා සමන්ත්තාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජවා හෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඉච්ඡාජ්චෙන ජිවිකා කප්පනති සෙය්‍යවිදු: වන්දනානො හවිස්සති සුරියග්ගානො හවිස්සති නකඛතනානො හවිස්සති. වන්දිමුරියානං පඨගමනං හවිස්සති වන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති නකඛතනානං පඨගමනං හවිස්සති නකඛතනානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. උක්කාපානො හවිස්සති. දිසාඛානො හවිස්සති. භුමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුදුහි හවිස්සති. එවංවිපාකං වන්දිමසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. එවංවිපාකො වන්දනානො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගානො හවිස්සති. එවංවිපාකො නකඛතනානො හවිස්සති. එවංවිපාකං වන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං වන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතනානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපානො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛානො හවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුදුහි හවිස්සති. එවංවිපාකං වන්දිමසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඉච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්මිස්ස හොති සිලසමිං.

50. යථා වා පනෙකෙ තොනොනා සමන්ත්තාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජවා හෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඉච්ඡාජ්චෙන ජිවිකා කප්පනති සෙය්‍යවිදු: සුඛබ්බිකා හවිස්සති දුඛබ්බිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමිං හවිස්සති නයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති ආරෝග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඉච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්මිස්ස හොති සිලසමිං.

51. යථා වා පනෙකෙ තොනොනා සමන්ත්තාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජනානි භුඤ්ජවා හෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඉච්ඡාජ්චෙන ජිවිකා කප්පනති සෙය්‍යවිදු: ආවාහනං විවාහනං සංවිදනං විවිදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගකරණං ජිව්හානිස්ථමනං ගත්‍රසංගතනං ගත්ථාගිජ්ජායතං ගත්‍රජ්ජායතං කණ්ණජ්ජායතං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිච්චිපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අබ්බුජ්ජලනං සිරිමහායනං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය ඉච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්මිස්ස හොති සිලසමිං.

49. යම්සේ අතැමි නවත් මහණ බමුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අසෝ දිනා ව්‍යුහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනා සුභ්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනා නක්ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනා සද්ධර්ම දෙදෙනා නිසි වේගයෙන් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා නකත්තරුන් නිසි මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය, දිග්ගතය වන්නේ ය, භූමිකම්පනය වන්නේ ය, වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම් වන්නේ ය, සද්ධර්ම ද නකත්තරුන් ද උදාවූ බැවින් කෙටුණු, පිරිසිදු වන්නේ ය, ව්‍යුහණය ලොවට මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, සුසංග්‍රහණය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, නක්ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, සද්ධර්ම දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, නකත්තරු වල පරිහරණය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, ඔවුන්ගේ උත්ප්‍රේෂණය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, දිග්ගතය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම් මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය, සද්ධර්ම ද නකත්තරු වල ද උදාවූ බැවින් කෙටුණු, පිරිසිදු වීම් මෙබඳු මෙබඳු පළ ගෙනා දෙන්නේ ය. මිහිසුණුව, මෙබඳු නිරන්තර වඩුසෙන්, මෙබඳු මාර්ගවේදයන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ නිරන්තරවඩුසෙන්, මාර්ගවේදයන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

50. යම්සේ අතැමි නවත් මහණ බමුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මේ සමයෙහි වැසි වස්සන් ය, මේ සමයෙහි නිසන් වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට සතික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්වික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට උද්දුරු නැති වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට උද්දුරු අතීත වන්නේ ය. මේ කළ රෝග වන්නේ ය, මේ කළ රෝග නැති වූ වන්නේ ය. මේ පළ කළ රෝග, ගණනා, සංඛ්‍යාන, කාමයාසාද්‍ර, ලෝකාසනාසාද්‍ර යන මේ හෝ මෙබඳු නිරන්තර වඩුසෙන්, මාර්ගවේදයන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ නිරන්තරවඩුසෙන්, මාර්ගවේදයන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

51. යම්සේ අතැමි නවත් මහණ බමුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාත සද්ධා නකත්තරු, ව්‍යාත සද්ධා නකත්තරු, වෙන් වූ අභ්‍ර සැමයන් එක් වන්නට නකත්තරු, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත්තරු, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත්තරු, සෞභාග්‍යය ඇති කිරීමට යන්ත්‍රමත්ත්‍රාදිය කැරදීම, බිම් පාලු කරන පදි සුනිසම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගබ රැකගන්නට මිත්‍රියම් කිරීම, දිවුල් වැදීම, මත්ත්‍රාදි බලයෙන් හඳුනා දී කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අඟු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැඩපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පේන කියැවීම, දේවදූස්සක ලවා පේන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දසා වූවෙන් ගිනි ජල විහිදීම, මතුරු දසා සිරිකන කැරදීම යන මෙබඳු වූ නිරන්තර වඩුසෙන්, මාර්ගවේදයන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද නිරන්තරවඩුසෙන්, මාර්ගවේදයන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වෙයි.

52. යථා චා පනෙතෙ භොනොනා සමිණ්ඩාභමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපාය නිරව්ජානමිජ්ජාය භුජිජ්ජවෙන ජිවිකං කසෙයනති - සෙය්‍යපිදං: සිතතිකමමං පණ්ඩිකමමං භුරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකිරණං ආවමිතං නභාපනං ජුහනං වමිතං විරෙවනං උදධිවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සිසවිරෙවනං කණ්ණතෙලං නෙහනපතස්සනං නජ්ඣකමමං අක්ඤ්ඤං පච්චක්ඤ්ඤං සාලානිකං සල්ලකතනිකං දුරකතිනිව්ජා මූලනෙසජ්ජානං අනුස්සදානං ඔසධිතං පටිමොකකිං. ඉති චා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානමිජ්ජාය භුජිජ්ජවං පටිවිර-
තො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

53. අථ බො සො අමබ්බ භික්ඛු එවං සීලසමපනොනා න කුතොච භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො, සෙය්‍යථාපි අමබ්බ භික්ඛු යො මුද්ධාවසිතොනා නිහනපච්චාමිතොනා න කුතොච භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චක්ඤ්ඤා, එවමෙව බො අමබ්බ භික්ඛු එවං සීලසමපනොනා න කුතොච භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො, සො ඉමිනා අරිසෙන සීලකඩ්ඪෙන සමනනාගතො අඤ්ඤානං අනවජ්ජනං පටිසංවෙදෙති, එවං බො අමබ්බ භික්ඛු සීලසමපනොනා හොති.

54. කථංකථ අමබ්බ භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තථොරො හොති? ඉධ අමබ්බ භික්ඛු වකුතො රුපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහි හොති නානුබ්‍යක්ඤ්-
නග්ගාහි, යථාධිකරණමෙතං වකුතඤ්ඤං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා -
දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති
රකති වකුතඤ්ඤං, වකුතඤ්ඤෙ සංවරං ආපජ්ජති සොනෙන සද්දං සුඛා-
-පෙ-සානෙන ගඤ්ඤං සාධිතං -පෙ- ජිව්හය රසං සාධිතං -පෙ- කායෙන
ථොට්ඨබ්බං සුඛිතං -පෙ- මනසා ධම්මං වික්ඤ්ඤං න නිමිත්තග්ගාහි හොති
නානුබ්‍යක්ඤ්නග්ගාහි, යථාධිකරණමෙතං මතිජ්ජං අසංවුතං විහරන්තං
අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය
පටිපජ්ජති රකති මතිජ්ජං, මතිජ්ජෙ සංවරං ආපජ්ජති, සො ඉමිනා
අරිසෙන ඉඤ්ඤසංවරෙන සමනනාගතො අඤ්ඤානං අබ්‍යාසෙකසුඛං
පටිසංවෙදෙති, එවං බො අමබ්බ භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තථොරො හොති.

52. යම්කෙසේ ඇතැම් හටත් මහණබමුණෝ සැදුහැසෙන් දුන් බොජුන් වලද, යාන්තිකම්, ප්‍රණීතිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩිතයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තුපරිකරණ, මතුරු දපා පුව දෙවීම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, අනුරාධ සෙත් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේක කරවීම, වස්ත් කිරීම, ගිවි විරේවන බෙත් දීම, හන් ලෙඩට හෙල් පිසා දීම, ඇසැ සිසිල ගන්වන බෙත් හෙල් පිසීම, ගිහියනට නයා කිරීම, ඇස පටලයට කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇසැ සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ඇසැ උල්ඇණ ලෙඩට බෙත් දීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල්බෙහෙත් දීම, කාරම්බෙත් බැඳ එණ සුව වූ පසු ඒ වා ගලවා දීම” යා සි මේ ආදී වූ තිරස්විතපිදුසෙන්, මිහිඝ්ටයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

53. අම්බවැසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, ශිලසංවර හේතුසෙන්, කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් පහළ විසා හැකි බියක් නො දැකී. අම්බවැසිය, ක්‍ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් මුදුනැ අභිෂේක ලත්, වැනැසුණු සතුරන් ඇති, ක්‍ෂත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරුකුගෙන් විසා හැකි මොන ම බියකුත් යම්කෙසේ නො දක්නේ ද, අම්බවැසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිල්වත් වූයේ, (නමැගේ ඒ) ශිලසංවර හේතුසෙන් කිසි එක ද අසංවරයකින් ඉපැදියා හැකි බියක් නො දැකී. හේ මේ ආශී ශිලසාකවරයන් සමනුව වූයේ, සිය සතන්ති නිදෙස් වූ කාසික මානසික සුවය විදී. අම්බවැසිය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වෙයි.

54. අම්බවැසිය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද ? යත්: අම්බවැසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇතින් රුපයක් දක, ගුහාදි වශයෙන් එහි ලකුණු නො ගන්නේ වේ. ගුහාදි වශයෙන් අත්-පා ඇ අවසංවල අසුරු සිතට නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍රජිහියය වසා නො ගෙන වසන්නහු හේ විත්තසත්තානසං විෂම ලෝහ දෙමිනස් ආදී ලාමක අකුශල සංචාරයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද, එහි සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්‍රජිහියය හේ රකි. ඒ වක්‍රජිහියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කන්න හඬ අසා...නැතැයෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට...දිවන් රස ආසවාදය කොට...කසින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය සංඝී කොට...සිහින් දහම් අරමුණු දැන, ගුහාදි වශයෙන් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රෝත්‍රෙහියය...භ්‍රාණෙහියය...ජිහ්වෙහියය...කාශ්‍යෙහියය...මහඉහියය ස වර කොට නොගෙන වසන්නහු හේ විත්තසත්තානසං විෂම ලෝහය දෙමිනස් ආදී ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නෝ ද, ඒ ශ්‍රෝත්‍රෙහියයාගේ...භ්‍රාණෙහියයාගේ...ජිහ්වෙහියයාගේ...මහ ඉහියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර...භ්‍රාණ...ජිහ්වා...කාශ...මහඉහියය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආශී වූ ඉහියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති අව්‍යාසේක සුබය විදී. අම්බවැසිය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉහියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

55. කුරුඳු අලෙවිය හිකුටු සනිසමප්පසුසුන සමනාගනො
 හොති? ඉබ අලෙවිය හිකුටු අතිකකනන පටිකකනන සමප්පනකාරී
 හොති, ආලොකිතන පිලොකිතන සමප්පනකාරී හොති, සුසුසුප්පන
 පසාරිතන සමප්පනකාරී හොති, සබ්බාපිපනනවිවරධාරණ සමප්පනකාරී
 හොති, අසුතන පිතන බාසිතන සාසිතන සමප්පනකාරී හොති, උච්චාර-
 පසාරිතන සමප්පනකාරී හොති, ගතන සිතන නිසිතන සුතන
 ජාගරිතන භාසිතන සුතනිතන සමප්පනකාරී හොති. එවා බො
 අලෙවිය හිකුටු සනිසමප්පසුසුන සමනාගනො හොති.

56. කුමක්ද අමතරව හිතවූ සනාථයෝ හෝ ?

ඉංග්‍රීසි අවධියේ භික්ෂු සභාවලට හෝ කායපරිහාරිකයන් විවරණ ක්‍රියාපටිපාටිකරණය පිණිස පැවැත්. සෝ යෙහ යෙහෙව පනකමින් සමාදායෙව පනකමින්. සෙය්‍යාපි අවධියේ පනක් සකුණෝ යෙහ යෙහෙව දෙති සපත්තනාදෝව දෙති, එවමෙව බො අවධියේ භික්ෂු සභාවලට හෝ කායපරිහාරිකයන් විවරණ ක්‍රියාපටිපාටිකරණය පිණිස පැවැත්. සෝ යෙහ යෙහෙව පනකමින් සමාදායෙව පනකමින්. එව. බො අවධියේ භික්ෂු සභාවලට හෝ.

57. සෞ ඉමිනා ව ආරියෙන සිලකඩකෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව ආරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව ආරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙය්‍යෙ සමන්තාගතො, ඉමාස ව ආරියාස සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිචනං සෙනාසනං නජති අරඤ්ඤං රුකකිමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිවගුහං ඥාසානං චනප්පථං අබෙහාකාසං පලාලපුඤ්ඤං, සො පච්ඡාහතනං පිණ්ඩපාන-පටිකකන්තො නිසීදති පලලඤ්ඤා ආභූජතා උජ්ජං කායං පණ්ඩාස පටිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතා.

58. සෞ අභිජ්ඣාං ලොකෙ පතායි විගතාභිජ්ඣාන වෙනසා විහරති අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. ඛයාපාදපදොසං පතායි අඛයාපනනවිත්තො විහරති සබ්බපාණකුතතිතානුකමමි, ඛයාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. චිතමිද්ධං පතාය විගතචිතමිද්ධො විහරති ආලොකසක්කුඤ්ඤි සතො සම්පජ්ජානො, චිතමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පතායි අනුද්ධං විහරති අජ්ඣාතං චූපසනනවිත්තො, උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. ටිඤ්ඤිච්ඡං පතායි තිණ්ණවිඤ්ඤිච්ඡා විහරති අකථංකමි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විඤ්ඤිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

55. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිතිනුවණින් යුත් වේ ද? යත්: අමබන්ධය, මේ සස්තෙනි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි, පෙරළා නැවැත්මෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි මනා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අත් සා ආදිය හැකිලීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්මෙහි පැන් පීමෙහි පිටිකැටලි ආදිය කෑමෙහි, මිටැණි ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිද්‍රාවෙහි පිබිදීමෙහි බිණුමෙහි නොබිණුමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අමබන්ධය, මෙසේ මනාහි මහණ තෙමේ සිති නුවණින් යුත් වෙයි.

56. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ලද පමණින් සතුටු වේ ද? යත්: අමබන්ධය, මේ සස්තෙනි මහණ තෙමේ කායපටිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිද්ධිපරත් ද, කුසම්පටිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද තෘප්ත වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මෑ සේ ද, අප්පිට්ඨකර පමණක් ම ගෙන නික්ම යෙයි. අමබන්ධය, අත්තටු ඇති කුරුළු තෙමේ තමා පියා හමා යන හැටි නැතට ම පියාපත් බර සහිත ව ම යම්සේ පියාබා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපටිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිද්ධිපුත්තුත් කුසම්පටිහරණයට ප්‍රමාණ වූ අහරිනුත් තෘප්ත වෙයි. හේ තමා යන යන නැතට පා සිවුරු ආදී අප්පිට්ඨකර පමණක් ම රැගෙන යෙයි. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ මෙසේ නිසා ලො පසයෙහි (ලද පමණින්) සතුටු වෙයි.

57. අමබන්ධය, ඒ මහණ මුළු ආර්ග්‍ය ගිලසකකවර්ගයන් සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ග්‍ය ඉන්ද්‍රියසංචාරයෙන් ද...මේ ආර්ග්‍ය සමානිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් ද...මේ ආර්ග්‍ය සනතුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසාදිලි පමන කඳුරැළි ගිරිගුහා සොහොන් චන්ද්‍රපත් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මේ කි කිසි ජනතුන්‍ය සෙනස්නක් භජනය කෙරෙයි. හේ පිඩු සෙවීමට ගොස් පෙරළා ආයේ, පසුබත්ති පලක් බැඳ, උඩුහස කෙළින් නබා ගෙන, කමටහනට යොමු කොට සිහිය එළඹවා හිඳී.

58. හේ ලොව කෙරෙහි අනිජ්ඣාව (ඇල්ම) තැර, ඇලුම් හළ සිතින් වෙසෙයි. ඇල්ම කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ද්වේෂය (හරහ) බැහැර කොට ව්‍යාපාදය රහිත සිතැත්තෙන් කැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ භික්ෂානුකම්පි වෑ වෙසේ. ව්‍යාපාද ද්වේෂය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානුකූලය (තැනමිදුව) බැහැර කොට, පහ වූ ඥානානුකූලය ඇත්තේ, දව රු දෙකින් ම දුටු එළිය හඳුනනු නැති පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ, සිතියෙනුත් නුවණිනුත් යුක්ත වෑ වෙසෙයි. උදහසක් කුකුසත් සිතින් බැහැර ලා අනුදාන වෑ සංග්‍රහ සිත් සතන් ඇතියේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි සැකය බැහැර කොට, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිනි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

59. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකප්පකතං ඉතං අද්දං කම්මනෙහි පයොජෙය්‍ය තස්ස හෙ කම්මනතා සම්පේක්ඛය්‍යා, සො යාති ව පොරුණාති ඉන්ද්‍රියාති තාති ව බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරං අට්ඨකප්පකතං දරනරණාය, තස්ස ඵවමස්ස: ‘අහං බො පුබ්බ ඉතං අද්දං කම්මනෙහි පයොජෙය්‍ය තස්ස මෙ හෙ කම්මනතා සම්පේක්ඛය්‍යා සො’හි යාති ව පොරුණාති ඉන්ද්‍රියාති තාති ව බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය. අහි ව මෙ උත්තරං අට්ඨකප්පකතං දරනරණාය’ති. සො තතොතිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගමෙය්‍ය සොමනස්සං.

60. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකප්පකතං ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිනො බාලහ-
ගිලානො, භතතං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමනතා. සො අපරෙහ සම්පේක්ඛ නම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය භතතස්ස වස්ස භාදෙය්‍ය සියා වස්ස කායෙ බලමනතා. තස්ස ඵවමස්ස: ‘අහං බො පුබ්බ ආබාධිකො අතොසි දුක්ඛිනො බාලහගිලානො භතතං මෙ නච්ඡාදෙය්‍ය න වස්ස මෙ ආසි කායෙ බලමනතා. සො’මහි ඵතරහි නම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය භතතස්ස මෙ භාදෙය්‍ය අහි ව මෙ කායෙ බලමනතා’ති, සො තතොතිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගමෙය්‍ය සොමනස්සං.

61. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකප්පකතං බ්‍යාධිකායාතර බ්‍යාධිකා අස්ස, සො අපරෙහ සම්පේක්ඛ නම්හා බ්‍යාධිකායාතර මුච්චෙය්‍ය සො’හි අබ්බෙය්‍ය, න වස්ස කිස්සි භොගානං වයො. තස්ස ඵවමස්ස: ‘අහං බො පුබ්බ බ්‍යාධිකායාතර බ්‍යාධිකා අතොසි. සො’මහි ඵතරහි නම්හා බ්‍යාධිකායාතර මුච්චෙය්‍ය සො’හි අබ්බෙය්‍ය. තහි ව මෙ කිස්සි භොගානං වයො’ති. සො තතොතිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගමෙය්‍ය සොමනස්සං.

62. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකප්පකතං දුක්ඛං අස්ස අනන්තායිනො පරායිනො න යෙනකාමිඛමො. සො අපරෙහ සම්පේක්ඛ නම්හා දුක්ඛං මුච්චෙය්‍ය අනන්තායිනො අපරායිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමිඛමො. තස්ස ඵවමස්ස: ‘අහං බො පුබ්බ දුක්ඛං අතොසි අනන්තායිනො පරායිනො න යෙන-
කාමිඛමො. සො’මහි ඵතරහි නම්හා දුක්ඛං මුච්චෙය්‍ය අනන්තායිනො අපරායිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමිඛමො’ති. සො තතොතිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගමෙය්‍ය සොමනස්සං.

59. අමබන්ධය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය ගෙන කම්පන්න කරන්නේ ද, ඔහු ගේ කම්පන්න සමාභි වන්නේ නම්, යම් පරණ ණයක් ඇතොත් ඒ හැම ගෙවා තිබූ කරන්නේ ද, මන්තෙහි ඉතිරි යමක් ඇතොත් එය අඹුදරුවන් රකිනු පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම මුද් දී ණයට මුදල් ගෙන කම්පන්න කෙළෙමි. ඒ මගේ කම්පන්න සමාභි විය. ඒ මම, පරණ ණයෙක් වී නම්, ඒ හැම ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. මන්තෙහිත් අඹුදරුවන් රකිනට ඉතිරි වූ මුදලක් මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඒ ණයෙන් මිදීම කරණ කොට ගෙන හෝ සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

60. අමබන්ධය, යම්සේ මිනිසෙක් රෝගී වූයේ දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වූයේ ද, ඔහුට ආහාරත් නොරිසියේ ද, ඔහු ගේ ඇඟ පතෙහි වාරු පමණකුත් නො වූයේ ද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ ලෙඩින් මිදේ නම්, ඔහුට අහරත් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත වාරුත් ඇති වේ නම්, “මම වූ කලි පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන් ලෙඩෙක් වීම. මට අහරත් නො රිසි විය. ඇඟපත වාරුත් නැති විය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියෙයි. ඇඟපතත් වාරු ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

61. අමබන්ධය, යම්සේ මිනිසෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධන නොවිසද පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, ඒ තෙසින් ඔහු ගේ කිසි හෝගවිනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලි පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම, ඒ මම දැන් ධනය නොවිසද ලෙහෙසියෙන් ම එයින් මිදුණෙමි, මගේ හෝගයනට ද කිසි හානියක් නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

62. අමබන්ධය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දූෂ පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැන භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, තිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දූෂභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො නැති දූෂයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දූෂභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇත්තෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තෙමි තිදහස් වූයෙමි, කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

63. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකථා පටිසො සබ්බො සත්තොගො කන්තාරදායන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුර්ගතිකං සසප්පිතං. සො අපරෙත සමසෙන තං
කන්තාරං නිව්වරෙය්‍ය සොච්ඡිතා ගාමිනතං අනුපායුණෙය්‍ය බෙමං අසප්පිතං,
තස්ස ඵලමිසං: ‘අහං බො පබ්බත් සබ්බො සත්තොගො කන්තාරදායනමග්ගං
පටිපජ්ජා දුර්ගතිකං සසප්පිතං. සො’මහි ඵතරහි තා කන්තාරං තිණ්ණො
සොච්ඡිතා ගාමිනතං අනුපායෙතො බෙමං අසප්පිතං’නති. සො තෙනා නිදානං
ලහෙථ පාමොජ්ජං අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

ඵලමෙව බො අට්ඨකථා භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බ්බතායාරං
යථා දාසංයං යථා කන්තාරදායනමග්ගං ඵලං ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ
අසප්පිතෙ අත්තති සමුද්‍රපස්සති. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකථා ආනන්දං යථා
ආරායංයං යථා බ්බතා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා බෙමනහුණං ඵලමෙව
බො අට්ඨකථා භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පතිතෙ අත්තති සමුද්‍රපස්සති.

64. තස්මිමෙ පඤ්චනීවරණේ පතිතෙ අත්තති සමුද්‍රපස්සතො
පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිදිනස්ස කායො පස්සමහති,
පස්සාදාකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛතො විතො සමාධිසති.

65. සො විවිදෙව භාමෙහි විවිදෙව අකුසලෙහි බෙමෙහි සම්පායකං
සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජා විතරති. සො
ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති
පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපමුචං ගොති.

66. සෙය්‍යථාපි අට්ඨකථා දකෙබ්බා න්හාපතො වා න්හාපකන්තොවාසී
වා කංසථාලෙ න්හානිසමුණ්ණති ආනිද්ධො උදකෙන පටිපජ්ජාසකං
පටිපජ්ජාසකං සන්තොය්‍ය, සායං න්හානිසමුණ්ණී සෙනපාග්‍රහනා සෙනපරෙතා
සාන්තරබාහිරා පුටා කෙතෙතන, න ව පග්ගරිණි,

ඵලමෙව බො අට්ඨකථා භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො
කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපමුචං ගොති. ඉදම්මස්ස ගොති
වරණස්මිං.

67. පුත්තව පරං අට්ඨකථා භික්ඛු විකකට්ඨාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං
සමපසාදනං වෙතෙසං ඵකොදිතාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං ඤාතං උපසම්පජ්ජා විතරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපූරෙති පරිපථරති නාස්ස කිංඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපමුචං ගොති.

63. අභිබ්බය, යම්සේ ධනංගේ නෝගසමුපත් ඇති මිනිසෙක් කාම භීත, උච්චුරු ඇති, දියනැති, දික් මහකට බස්නේ ද, හේ මද කලකට පසු යම්සේ ඒ දිය නැති පෙදෙස ඉක්මවා යන්නේ ද, උච්චුරු නැති විටත් නැති ගමකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මේ වූ කලී පෙර ධන ඇතිසෙමි, නෝග සමුපත් ඇතිසෙමි, දිය නැති කාම භීත උච්චුරු ඇති දික් මහකට බවුසෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කතර ඉක්මැවිමි. උච්චුරු නැති බිය නැති ගමකට බවුසෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ නම්, හේ එ කතරයන් සතුට ලබන්නේ ය, කොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය. අභිබ්බය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිරිහෙයක් මෙන්, කතරමහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නම් කෙරෙහි දකි. ණයෙන් මිදුණු බව සේ, ලෙඩින් මිදුණු බව සේ, හිරිහෙන් මිදුණු බව සේ, නිවහල් බව සේ, උච්චුරු නැති බිම සේ පිළිවෙළින් මේ නිවරණ පස දුරු වීම නම් කෙරෙහි දකි.

64. මේ නිවරණ පස පහ වූවත් නම් කෙරෙහි දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවකට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාම කය සන්තිදේ. සන්තූන් නාම කය ඇත්තේ සුව පිදී. සුවාතියහු සිත එකඟ වේ.

65. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම, සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් වෙන් වූ ම, විතකීසිනි විචාරසිනි විචේකයෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පළමු වන ධ්‍යානය ලැබූ වෙසේ.

හේ මේ කය ම විචේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. සියලු අහ පසහ ඇති ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි ඒ විචේකයෙන් පිති සුවයෙන් පැතිරු නොගත් (සපයී නො කැරුණු) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. අභිබ්බය, යම්සේ දැණ කිලිඟෙන් හෝ කිලිතකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලියෙන නානසුණු බතා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩි කාමාදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුත් වූයේ, ඇතුළත පිටත සිතින වෑ මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරු ගියේ, දියත් නො වහුරුවන්නේ වේ ද, අභිබ්බය, එසේම මහණ තෙමේ මේ කය ම විචේකයෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අහ පසහ ඇති මුළු කයෙහි විචේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි අභිබ්බය, මේ ද ඔහු ගේ වරණ ධර්මයෙක් වෙයි.

67. අභිබ්බය, නව ද මහණ තෙමේ විතකී විචාර සන්තිදීමෙන් සිය සතන්ති උපන්, සිය සතන් පහදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, පිතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙත් කෙරෙයි, පුරාලයි, හැම තැන ම සපයී කෙරෙයි. විචේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් ඔහුගේ කයෙහි නො වෙයි.

68. සෙය්පාඩ් අමරවර්ධන උදකරනදෙ ගමනිනි, උග්ගිනිදෙදකො, නායක නෙවසස ප්‍රතිමාය දිසාය උදකසස ආයමුබ, න දකකිනාය දිසාය උදකසස ආයමුබ, න පමිමාය දිසාය උදකසස ආයමුබ, න උග්ගාය දිසාය උදකසස ආයමුබ, දෙවො ව න කාලෙත කාලං සමවා බාරං අනු-පවෙවෙච්ඡය, අට බො නමිනා ව උදකරනදෙ සිනා වාරිමාර උග්ගිනිදෙදකො නමෙව උදකරනදො සිනෙත වාරිනා අතිසනෙතාය¹ පරිසනෙතාය² පරිසුරෙය පරිපථරෙය, නායක කිසු සබ්බාවතො උදකරනදෙ සිනෙත වාරිනා අපච්චං අසස,

එවමෙව බො අමරවර්ධන හිසු ඉමමෙව කායං සමාසිජන පිහිසුබෙන අතිසනෙතා පරිසනෙතා පරිසුරෙති පරිපථරති. නායක කිසු සබ්බාවතො කායසස සමාසිජන පිහිසුබෙන අපච්චං හොති. ඉදමිසස හොති වරණසමිං.

69. පුතව පරං අමරවර්ධන හිසු පිහිසා ව මිද්ධා උපෙකකො ව මිගරති සනො සමපජානො, සුබසුච යායෙන පරිසංවෙදෙති. යනනං අරියා අමිකිනනි: උපෙකකො සතිමා සුබමිගාරිති නා නතිසං ඛානං උපසමපජ විගරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපමිතිකෙන සුබෙන අතිසනෙතා පරිසනෙතා පරිසුරෙති පරිපථරති, නායක කිසු සබ්බාවතො කායසස නිපමිතිකෙන සුබෙන අපච්චං හොති.

සෙය්පාඩ් අමරවර්ධන උපලිකං වා පදමිකං වා පුණ්ඩරිකිතිසං වා අසොකවිවාති උපලාති වා පදමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජානාති උදකෙ සංවදාති උදකානුගතනාති අනෙතානුමුගතපොසිති නාති යාව වග්ගා යාව ව මුදා සිනෙත වාරිනා අතිසනෙතා පරිසනෙතා³ පරිසුරති පරිපච්චාති නායක කිසු සබ්බාවතං උපලානං වා පදමානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිනෙත වාරිනා අපච්චං අසස,

එවමෙව බො අමරවර්ධන හිසු ඉමමෙව කායං නිපමිතිකෙන සුබෙන අතිසනෙතා පරිසනෙතා පරිසුරෙති පරිපථරති නායක කිසු සබ්බාවතො කායසස නිපමිතිකෙන සුබෙන අපච්චං හොති. ඉදමිසස හොති වරණසමිං.

70. පුතව පරං අමරවර්ධන හිසු සුබසස ව පහානා දුකසස ව පහානා පුබෙව සොමනසසදෙමනසානා අනුබ්බවා අදුකකිසුබං උපෙකකා-සතිපාරිසුද්ධිං වතුන් ඛානං උපසමපජ විගරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධින වෙනසා පරිසොදානෙන ජරිතා නිසිනො හොති නායක කිසු සබ්බාවතො කායසස පරිසුද්ධින වෙනසා පරිසොදානෙන අපච්චං හොති.

සෙය්පාඩ් අමරවර්ධන පුරිසො ඔදානෙන චරෙත සසිසං පාරුපිතා නිසිනො අසස, නායක කිසු සබ්බාවතො කායසස ඔදානෙන චරෙත අපච්චං අසස, එවමෙව බො අමරවර්ධන හිසු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධින වෙනසා පරිසොදානෙන ජරිතා නිසිනො හොති නායක කිසු සබ්බාවතො කායසස පරිසුද්ධින වෙනසා පරිසොදානෙන අපච්චං හොති. ඉදමිසස හොති වරණසමිං.

ඉදං බො නා අමරවර්ධන වරණං.

1. අතිසනෙතා, මජ්ඣං.

2. පරිසනෙතා, මජ්ඣං.

3. අතිසනෙති පරිසනෙති, මජ්ඣං. අතිසනිදාති පරිසනිදාති?

68. අම්බවස්ස, යම්සේ යටැ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු මිලෙන් මේ ද, එයට පෙර දෙසින් දිය වදනා මහෙන් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින්...පැසිම දෙසින්...උතුරු දෙසින් දිය වදනා මහෙන් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කල නිසි පරිදි නො වස්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ දියවිලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ දිය විල ම සිහිල් දියෙන් තමන්ගේ ද, භාත්පසින් තෙමන්ගේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු දිය-විලෙහි සිසිල් දියෙන් නො පැතුරුණු කිසි ද තැනෙක් නො මැන්නේ ද, අම්බවස්ස, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති-සුවසෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පිති-චයෙන් හැම තැන ම ස්පෘෂී කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවසෙන් නො පැතිර ගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් මේ.

69. අම්බවස්ස, තව ද මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද සංගිදීමෙන් උපේක්ෂා-යෙන් ද සුක්ඛ වැ සිසිලයන් හා නුවණින් හා සුභ වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදි. ආර්යයෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් කරණ කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැබූ 'උපේක්ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව වුසුම් ඇත්තේ යැ'යි කියත් ද, එසේ වූ තෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ ගේ වෙසේ.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පෘෂී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අම්බවස්ස, යම්සේ උපුල්විලෙක හෝ පියුම්විලෙක හෝ පඬුරු විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පියුම් හෝ පඬුරු හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නො නැගුණේ, දිය තුළ ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අත දක්වාත් මුළු දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ භාත්-පසින් තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම වැදගත්තේ මේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පියුම්වලා හෝ පඬුරුවලා හෝ සිසිල් දියෙන් වැද නොගත් තැනෙක් නොමැත්තේ ද, අම්බවස්ස, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරාලයි, ඔහු සියලු කයෙහි එයින් භාත්පසින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වෙයි.

70. තව ද අම්බවස්ස, මහණ තෙමේ දුඛවේදනාවන් දුරු ලීමෙන් දුඛ වේදනාවන් දුරු ලීමෙන් පලමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්ෂා සමාති යන මොවුන් ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවු වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිහින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි.

ඔහු මුළු කයෙහි පිරිසිදු පැහැසර සිහින් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස සහිත වැ වසා ගෙන හුන්නේ මේ නම්, ඔහුගේ සියලු කයෙහි සුදු වතින් නො වැසුණු කිසිදු තැනෙක් නො වන්නේ ද, අම්බවස්ස, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිහින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් මේ.

71. [පුත ව පරං අමබන්ධ] සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දාතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනිඤ්ඤාති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං බො මෙ කාසො රුපී වාතූමමහාභූතිකො මාතෘපෙතනිකසමනවො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිවුට්ඨාදනපරිමදදන- හෙදනපිද්ධංසනධමෙමා. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ මණ්ණි ඔට්ඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසනො අභාවිලො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්‍රස්ස සුභතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොකිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුභතං වා, තමෙතං ටකබ්බමා පුරිසො හත්ථේ කර්තා පච්චපෙකෙධස්: අයං බො මණ්ණි ඔට්ඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසනො අනාචිලො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්‍රිදං සුභතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොකිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුභතං වා'ති.

එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දාතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනිඤ්ඤාති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං බො මෙ කාසො රුපී වාතූමමහාභූතිකො මාතෘපෙතනිකසමනවො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිවුට්ඨාදනපරිමදදන- හෙදනපිද්ධංසනධමෙමා. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. ඉදමිමි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දාතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය චිත්තං අභිනිඤ්ඤාති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉට්ඨිමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රුපිං මනොමයං සබ්බිකපච්චඛිති. අභිනිත්ථිසං.

71. තච ද අම්බවංසං, මහණ තෙවෙ මෙසේ එකඟ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පාහැසර වූ කල්හි, අඛණ්ඩ රහිත කල්හි, වින්තෝපකෙලන දුරු වූ ගිය කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, විවසුන් බවුනට සුදුසු වූ කල්හි, සමිත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත ඒ අතට යොමු කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරි. හේ “මගේ කය වූ කලි රූපී ය, මහාගුන සතරින් නිපත්තෝ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් පහළ වූයේ ය, බත් කොමු අතරින් වැඩුණේ ය, අනිසබව ද දුගඳ හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් කළ යුතු බව ද, එසේ නළ ද බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ ද සමහාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

අම්බවංසං, යම්සේ සොදුරු වූ පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අටැස් වූ, පොතොවට පිරිසමි කැරුණු ලද, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිරිසිදු වූ බෝවනාදි හැම අසුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළපිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ, රත් පැහැ වූ, රත් පැහැ වූ, සුදු පැහැ වූ හෝ පසු පැහැ වූ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි තබා ගෙන “මේ වූ කලි සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපන්, අටැස්, මොතොවට පිරිසමි කැරුණු, සිසුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිරිසිදු, බෝවනාදි හැම අසුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළ පිණෙක. මෙහි නිල්වන් රත්වන්, සුදුවන්, රත්වන් වූ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ” යැ යි සලකා බලන්නේ ද, අම්බවංසං, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙවෙ මෙසේ සමාගිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පාහැසර වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් කල්හි, උපක්ලේශ පහ වූ කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, කම්ශෝග්‍ය කල්හි, සමිත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එය අතට නමා හරියි. එසේ වූ හෙ තෙම “මගේ මේ කය වූ කලි රූපී ය, සතර මහාගුනයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ඇ අතරින් වැඩුණේ ය, අනිස බව ද දුගඳ හරනට සුවද විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එය කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ ද සමහාවය කොට ඇත්තේ ය, මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සමාගිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දිස්න කල්හි, අංගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි, උපකෙලන විගත කල්හි, මැද වූ කල්හි, සෘණි ඉපැදුවීමට යෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරිතෙන් රූපී වූ, හැම අතපසතින් යුත්, අවිකල ඉඳුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

සෙය්‍යථාපි අමතරව පුරිසො මුඤ්ඤානා ඊසිකං පබ්බාසෙය්‍ය. නස්ස ඵලමස්ස: අයං මුඤ්ඤා, අයං ඊසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඊසිකා, මුඤ්ඤානොවෙව ඊසිකා පබ්බාසො'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමතරව පුරිසො අසිං කොසිඨා පබ්බාසෙය්‍ය, නස්ස ඵලමස්ස: අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසිඨොවෙව අසි පබ්බාසො'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමතරව පුරිසො අතිං කරණං උද්ධරණය, නස්ස ඵලමස්ස: අයං අති, අයං කරණං, අඤ්ඤා අති, අඤ්ඤා කරණං, කරණංවෙව අති උද්ධරණො'ති. ඵලමෙව ඛො අමතරව භික්ඛු ඵලං සමානිතෙ විතතං පරිසුද්ධං පරියොදනෙ අනාඛණං විග්ගාපකානිසෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙ මනොමයං කායං අභිනිමිතිනාය විතතං අභිනිතරති අභිනිතනාමෙති. සො ඉමමා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිතිනාති රුපිං මනොමයං සබ්බධං ඵලමසිං අභිනිමිතිං. ඉදමපි'ස්ස භොති විජ්ජාය.

73. සො ඵලං සමානිතෙ විග්ගාපකානිසෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිතරති, අභිනිතනාමෙති. සො අනෙකමිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්නං භොති: ඵකො'පි හුක්ඛා බහුධා භොති, ආහුක්ඛා ඵකො භොති, ආභිභාවං නිරෝහාවං නිරෝහාබ්බං නිරෝපාකාර: නිරෝපබ්බතං අසංජාමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියා පි උමමුත්තමුත්තං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො'පි අභිජ්ජාපනා ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසො'පි පලලඤ්ඤා කම්මති සෙය්‍යථාපි පකං සකුණං. ඉදම'පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ ඵලං මහිද්ධියෙ ඵලං විහානුභාවෙ පාණිනා පරිසන් පරිජානති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කාසෙන වසං වතෙනති.

සෙය්‍යථාපි අමතරව දකෙධා කුමාසාදං වා කුමාසාරනොවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව ආජනවිකාරා ආභබ්බෙය්‍ය නං නදෙව කපරය්‍ය අභිනිමිතිදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමතරව දකෙධා දනකාසාදං වා දනකාරනොවාසී වා සුපරිකම්මකතාය දනකසම්මං යං යදෙව දනකවිකාරා ආභබ්බෙය්‍ය නං නදෙව කපරය්‍ය අභිනිමිතිදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමතරව දකෙධා සුචරණකාරො වා සුචරණකාරනොවාසී වා සුපරිකම්මකතාය සුචරණකසම්මං යං යදෙව සුචරණකවිකාරා ආභබ්බෙය්‍ය නං නදෙව කපරය්‍ය අභිනිමිතිදෙය්‍ය, ඵලමෙව ඛො අමතරව භික්ඛු ඵලං සමානිතෙ විතතං පරිසුද්ධං පරියොදනෙ අනාඛණං විග්ගාපකානිසෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිතරති අභිනිතනාමෙති.

අමිතධර්මය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රා තණ ගසෙකින් තණ කුර (=තණ ගොඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රා තණ ගස ය, මේ එහි තණ ගොඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි ගොඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රා තණ ගසෙන් ම එහි ගොඩය මැත් කරන ලද්දකි' මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අමිතධර්මය, යම්කෙසේ වූ කලී පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට "මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකක, කොපුව අනෙකක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරණ ලද්දකි' මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අවබෝධය, යම්කෙසේ වනාහි පුරුෂයෙක් තසකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තසා ය, මේ සැවය ය, තසා එකක, සැවය අනෙකක, සැවයෙන් ම තසා ඇද වෙන් කරණ ලද්දකි' මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අවබෝධය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සමාසිතන සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් කල්හි, කෙලෙස් පහ වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෝග්ග කල්හි, සිටි කල්හි, නිසලබවට පත් කල්හි, මනෝමය කයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ මේ සිරිතෙන් රුපි වූ, මනෝමය වූ, සියලු අභපසගත් යුත්, අවිකල්ල ඉදුරන් ඇති අන් සිරුරක් මවා පායි. මේ ද ඔහුගේ විශ්වාසයක් වෙයි.

73. හේ මෙසේ සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෝග්ග කල්හි, සිටින කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, සාද්ධිවිධඥානය පිණිස (අභිඥාපාදක) පරිනම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ නොයෙක් වැදූරුම් සාද්ධිමය යළි යළිත් පසක් කෙරෙයි (ලබයි). මිත්තපියෙන් එකෙක් ව ම සිට බහුත්වකාර ද වී යළි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී සිටී. බිත්තියෙන්, පවුරෙන්, පව්වෙන් පිටතට අහසෙහි මෙන් කිසිවෙකු නො ගැටි විකිවිදු යෙයි. දිසෙහි මෙන් පොළොවෙහිත් මතු විමන ශිලිමත් කෙරෙයි. නොබිඳෙන දිසෙහි පොළොවෙහි හේ යෙයි. පියාපත් ඇති සකුණියකු හේ අහසෙහි ද පලක් බැද යෙයි. ඒ සා මහරිසි ඇති මහානුභාව ඇති දැනුමින් ද අල්ලයි, අතින් පිරිවදී, බබළොව දක්වන කසින් සිය වශයෙහි පවත්වයි.

අමිතධර්මය, යම්කෙසේ දක්ෂ කුමලෙක් හෝ කුමලක්වු අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ මැටිපටන් නම් රිසි පරිදි වූ ඒ ඒ බඳුන් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යම්කෙසේ දක්ෂ දන්ත-කාරයෙක් හෝ දන්තකාරයකුගේ අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ දතෙහි නම් රිසි රූපාදියක් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යම්කෙසේ දක්ෂ රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරුවක්වුගේ අතැවැසියෙක් මොනොවට සකස් කළ රත්න නම් රිසි රිසි ආචරණ-දියක් කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, අවබෝධය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෝග්ග කල්හි, සිටින කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිධඥානය පිණිස සිත මෙහෙයයි, සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

සො අනෙකපිතිනං ඉද්ධිපිටං පට්ටනුතොති එතො'පි හුච්චා බහුධා තොති බහුධාපි හුච්චා එතො හොති. ආවිභාවං නිරොජාවං නිරොජාඛිං නිරොජාකාරං නිරොජබ්බතං අසජ්ජමානො ගමිත්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ඡන්තිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගමිත්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලබ්භිත කමති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමුද්‍රිතෙ එවං මහිද්ධිතෙ එවං- මහානුභාවෙ පාණිනා පරිච්ඡන්ති. පරිච්ඡන්ති. යාව බුහමලොකා'පි කායෙන වසං වතොති. ඉද්ධිපි'සං තොති විජ්ජාය.

74. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොද්ධෙ අනඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කමමතිසෙ යිතො ආනෙඤ්ජ්‍යතො¹ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනිහරති අභිනිහරාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ දුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පරිසො අභ්‍යන්තරාපිපතොනා සො සුණේය්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්දිගසද්දමපි සංඛපණවදෙණධිමසද්දමපි. තස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දෙ ඉතිපි මුද්දිගසද්දෙ ඉතිපි සංඛපණවදෙණධිමසද්දෙ ඉතිපි. එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොද්ධෙ අනඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කමමතිසෙ යිතො ආනෙඤ්ජ්‍යතො දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනිහරති අභිනිහරාමෙති.

සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ දුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. ඉද්ධිපි'සං ගොති විජ්ජාය.

75. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොද්ධෙ ආනෙඤ්ජ්‍ය- ප්‍යතො වෙතොපරිසංඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිහරාමෙති. සො පරිසන්තානං පුරග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති:

සරුගං වා චිත්තං සරුගං චිත්තනති පජානාති,
 විතරුගං වා චිත්තං විතරුගං චිත්තනති පජානාති,
 සදෙසං වා චිත්තං සදෙසං චිත්තනති පජානාති,
 විතදෙසං වා චිත්තං විතදෙසං චිත්තනති පජානාති,
 සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තනති පජානාති,
 විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තනති පජානාති,
 සංඛිතිතං වා චිත්තං සංඛිතිතං චිත්තනති පජානාති,
 විකම්මතං වා චිත්තං විකම්මතං චිත්තනති පජානාති,
 මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තනති පජානාති,
 අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තනති පජානාති,
 සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තනති පජානාති,
 අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තනති පජානාති,
 සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තනති පජානාති,
 අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තනති පජානාති,
 විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තනති පජානාති,
 අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තනති පජානාති.

1. ආනෙඤ්ජප්පෙක (කෙසුපි පොභකෙසු)

තේ නොසෙත් වැදුරුම දුදු කොටස් යළි යළි ලබයි: පියෙමියන් එකෙක් වැ සිට, (දුදු බෙලෙන්) බොහෝ දෙනෙක් වෙයි, එසේ බොහෝ දෙනෙක් වැ යළි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිට, නොපෙනී ද සිටි. බිත්තිය සරසින් පවුර සරසින් පව්ව සරසින් විනිවිද අහසෙහි මෙන් කිසිවෙකක් නො ගැටී යෙයි. දියෙහි සේ පොළොවෙහි ද මතු වෙයි, ගිලෙයි. පොළොවැ මතු වීට සේ නොබිඳි සිටි දියෙහි (දියෙහි ඵරා කොටස) යෙයි. පක්ෂියකු සේ අහසෙහි පළවින් යෙයි. මේ සා මන්ර්ද්විමත් මනානුනාව ඇති සදහිරුකුදු අල්ලයි, අතින් පිරිමදී. බඹලොව දක්වා ද කසින් තමා වශයෙහි පවත්වයි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙක් වෙයි.

74. තේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ පිණිස සිත මෙතෙයයි, නැමුරු කෙරෙයි. තේ පිරිසිදු වූ, මිනිස්සන්ගේ ඇසෙන තෙක් මාන ඉක්මැ සිටි දිවකන් නුවණින් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිස්සන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලොව වූ ද සි යන දෙතම ම අසයි.

අමබන්ධය, යම්සේ පුරුෂයෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ, තේ බෙර හඬත් මිහිඟුබෙරහඬත් සන්හඬත් පණාබෙරහඬත් ගැටබෙරහඬත් අසන්නේ ද, ඒවා අසන ඔහුට ‘මේ බෙරහඬැ’ සිත් ‘මේ මිහිඟුබෙර හඬැ’ සිත්, ‘මේ සන් හඬැ’ සිත් ‘මේ ගැටබෙර හඬැ’ සිත් ‘මේ පණාබෙර හඬැ’ සිත් කියා මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, අමබන්ධය, එසේ ම මහණ තෙමේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්නිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසලබවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ ලබනු පිණිස නම සිත යොමු කෙරෙයි, නම සිත නැමුරු කෙරෙයි.

තේ පිරිසිදු වූ, මිනිස්සන් ඇසෙන තෙක් මාන ඉක්මැ පැවැති දිවකන්නුවණින් දුරු වූ ද ලොව වූ ද දෙවිහඬත් මිනිස්සන්ගේ යන දෙතම ම අසයි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

75. තේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, පරසින් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මෙතෙයයි, නැමුරු කෙරෙයි. තේ අන් සතුන්ගේ අන් පුතුලන්ගේ සිත නමා සිතින් පිරිසිදු දැනැ ගනී: තේ සරාග සිත සරාග සිතැ සි කියා දැන ගනී. මිතරුග සිත මිතරුග සිතැ සි කියා ද දැනැ ගනී. සදොම සිත සදොම සිතැ සි කියා ද...විහදොම සිත මිතදොම සිතැ සි කියා ද... සමෝත සිත සමෝත සිතැ සි කියා ද...මිතමෝත සිත මිතමෝත සිතැ සි කියා ද...සංසමෝත සිත සංසමෝත සිතැ සි කියා ද...විසමෝත සිත විසමෝත සිතැ සි කියා ද...මහදගන සිත මහදගන සිතැ සි...අවිහදගන සිත අමිහදගන සිතැ සි...සඋත්තර සිත සඋත්තර සිතැ සි...අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනැ ගනී.

සෙය්‍යථාපි අමබ්බසුත්තං ඉති වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩන-
ජාතිකො ආදාසො වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අවේඡ වා උදකපතො සකං
මුඛනිෂිත්තං පච්චවෙකම්මානො සකංඡ්ඤා වා සකංඡ්ඤානති ජාතෙය්‍ය,
අකංඡ්ඤා වා අකංඡ්ඤානති ජාතෙය්‍ය, එවමෙව බො අමබ්බසුත්තං භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතුපකම්මෙසෙ
මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපතො වෙතොපරිසංඝ්ඤාය චිත්තං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුංසලානං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති;

“සරුභං වා චිත්තං සරුභං චිත්තනති පජානාති,
චිත්තරුභං වා චිත්තං චිත්තරුභං චිත්තනති පජානාති,
සද්දෙසං වා චිත්තං සද්දෙසං චිත්තනති පජානාති,
චිත්තද්දෙසං වා චිත්තං චිත්තද්දෙසං චිත්තනති පජානාති,
සමොභං වා චිත්තං සමොභං චිත්තනති පජානාති,
චිත්තමොභං වා චිත්තං චිත්තමොභං චිත්තනති පජානාති,
සඛ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඛ්ඛිත්තං චිත්තනති පජානාති,
චිත්තඛ්ඛිත්තං වා චිත්තං චිත්තඛ්ඛිත්තං චිත්තනති පජානාති,
මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තනති පජානාති,
අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තනති පජානාති,
සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තනති පජානාති,
අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තනති පජානාති,
සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තනති පජානාති,
අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තනති පජානාති,
විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තනති පජානාති,
අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තනති පජානාති.”

ඉදම්ඤ්ඤා හොති විජ්ජාය.

76. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ
විගතුපකම්මෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපතො පුබ්බෙ-
නිවාසානුසංඝ්ඤාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙක-
විහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුසංරති. සෙය්‍යථිදං: එකමපි ජාතියො දො‘පි ජාතියො
නිසේසා‘පි ජාතියො චතසේසා‘පි ජාතියො පඤ්ච‘පි ජාතියො දස‘පි ජාතියො
විසමපි ජාතියො නිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි
ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසුමපි ජාතිසතසහසුමපි අනෙකෙ‘පි
සංචට්ටකපෙස අනෙකෙ‘පි විචට්ටකපෙස අනෙකෙ‘පි සංචට්ටවිට්ටකපෙස
“අලුත්‍රාසිං එවත්තාමො එවංගොතොනා එවංවණ්ණො එවමානාරො
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ත
උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංගොතොනා එවංවණ්ණො එවමානාරො
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො චුතො
ඉමුපපනො” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං
අනුසංරති.

අභිබ්බය, යම්සේ සැරසෙන සුදු සත්‍රයක් හෝ පරාමයක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිව්‍යවත් කාමපතෙන කෝ පහන් දියබදුවෙන කෝ සිය මුට්ඨකණ්ඩ පිරික්සා බලන්නෝ භල කාලාල් ඇ සදෙස් නැත සදෙස් නැතැ යි දන්නෝ ද, දෙස් නැති නැත දෙස් නැති නැතැ යි දන්නෝ ද, එසේ ම අභිබ්බය, චූෂණ තෙමේ නම් සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්‍යවත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලක පත වූ ගිත කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්සෑම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිගමල බවට පත් කල්හි, පර සිත දන්නා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි.

එසේ වූ හේ අන් සතුන්ගේ අන් පුගලන්ගේ සිත් නම් සිතින් පිරිසිදු දෑත ගනී:

“සරාග සිත සරාග සිතැ යි ද...විතරාග සිත විතරාග සිතැ යි ද... සදොම සිත සදොම සිතැ යි ද...විතසදොම සිත විතසදොම සිතැ යි ද සමෝත සිත සමෝත සිතැ යි ද...විතසමෝත සිත ...විතමෝත සිතැ යි ද...සංසප්පා සිත සංසප්පා සිතැ යි ද විසම්පත සිත විසම්පත සිතැ යි ද...මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ යි ද... අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ යි ද...සඋත්තර සිත සඋත්තර සිතැ යි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි ද දෑත ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

76. හෙ හෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්‍ය වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලක පත වූ ගිත කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්සෑම වූ කල්හි, සිටි කල්හි. නිසල බවට පත් කල්හි, පෙරු දුසු කදවිලිවෙල දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොවු පහරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දශසක් ද, ජාති විසසක් ද, ජාති නිසක් ද, ජාති සතලිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති දූවහසක් ද, බොහෝ සංවර්ග කල්ප ද, බොහෝ විවර්ග කල්ප ද, බොහෝ සංවර්ග විවර්ග කල්ප ද, “අසෝ තන්හි “මේ නම් ඇතියෙම විම, මේ ගොත් ඇතියෙම විම, මේ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම විම, මේ බඳු අතර ඇතියෙම විම, මේ බඳු සුව දුක් විදින්නෙම විම, මෙතෙක් ආයු කෙලෙවරක් ඇතියෙම විම. ඒ මම් එයින් සැවෑ අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙම විම, මේ ගොත් ඇතියෙම විම, මේ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම විම, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙම විම, මේ බඳු සුව දුක් විදින්නෙම විම, මේ තෙක් ආයු සිමා ඇතියෙම විම. ඒ මම් එයින් සැවෑ මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ අනෝකවිධ වූ පෙරු දුසු කදවිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ (වණ්ණදි වශයෙන්) ආහාර සහිත වූ, (නාම ගෝත්‍ර වශයෙන්) උද්දේශ සහිත වූ, බහුපිධ වූ පුමේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිකො සහග්ගා ගාමා අඤ්ඤා ගාමා ගවේර්ය්‍ය, තමනාපි ගාමා අඤ්ඤා ගාමා ගවේර්ය්‍ය, සො නව්හො ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගවේර්ය්‍ය, තස්ස ඵමමස්ස: අනං බො සහග්ගා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසිදිං ඵලං අනාසිං ඵලං තුණ්ඨි අහොසිං, තමනාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසිදිං ඵලං අනාසිං ඵලං තුණ්ඨි අහොසිං. සො'මහි තමනා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගවො'ති,

ඵලමෙව බො අමබන්ධ හික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විනොන පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛ්‍යායේන විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ධිනෙ ආවෙකඤ්ඤාපානෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විනොන අභිනිභරති අභි- නින්නාමෙති. සො අනෙකමිතිනං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යපිදං ඵකමපි ජාතීං දේ'පි ජාතියො නිසෙය්‍යා'පි ජාතියො වතෙය්‍යා'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දසමි ජාතියො විසමි ජාතියො ති-සමි ජාතියො චත්තාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසහස්සමි ජාතිසකසහස්සමි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපෙය්‍ය අනෙකෙ'පි විවට්ටකපෙය්‍ය අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපෙය්‍ය: අපුත්‍රාසිං ඵලංනාමො ඵලංයගානො ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුබ්දකධපටිසංවේදී ඵලමාසුපරිසංනො. සො තතො චුතො අපුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංනාමො ඵලංයගානො ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුබ්දකධපටිසංවේදී ඵලමාසුපරිසංනො. සො නතො චුතො ඉඬුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකමිතිනං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. ඉදමපි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

77. සො ඵලං සමාහිතෙ විනොන පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛ්‍යායේන විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ධිනෙ ආවෙකඤ්ඤාපානෙත සත්තානං චුතුපපානඤ්ඤාය විනොන අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තමානුසංකෙන සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණ්ණිනෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතොන පජානාති: ඉමෙ වහ භොනොනා සත්තා කාය- දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චිද්දච්චරිතෙන සමන්තාගතා මහනාදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපපාදකා ශ්‍රිවජ්ජිද්ධිකා ශ්‍රිවජ්ජිද්ධිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පති භොනොනා සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා චිද්දච්ච- රිතෙන සමන්තාගතා මහනාදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපපාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තමානුසංකෙන සතොන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණ්ණිනෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතොන පජානාති.

අභිරුචිය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමෙන් දැන් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) ඒ ගමෙන් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමෙන් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි, ඒ ගමෙහුත් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ මම ඒ ගමෙන් සිය ගමට පෙරලා ආයෙම වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද,

අභිරුචිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිස්න වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි කම්මෙම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වූසූ, කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ “අසෝ තන්හි මෙ නම ඇතියෙමි වීමි, මෙසේ වූ ගොත් ඇතියෙමි...මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි...මෙබඳු අහර ඇතියෙමි... මෙබඳු සුවදක් පිදින්නෙමි...මෙබඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැනැ උපනිමි. එහි ද මෙබඳු නමි...ගොත්...පැහැසටහන් ආහාර...ආයුසීමා ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ ජාති එකක් ද,...දෙකක් ද,...තුනක් ද,...සතරක් ද,...පස්ක් ද,...අසයක් ද...විස්සක් ද...නිසක් ද...සතළිසක් ද,...පනසක් ද...සියක් ද...දහසක් ද...සුවසසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප දැයි මෙසේ නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වූසූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත උද්දේය සහිත නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වූසූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. අභිරුචිය, මේ ද ඒ මහණහුගේ විද්‍යාවෙකි.

77. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දිස්න වූ නිකෙලෙස් වූ විගතෝපකෙලය වූ මාදු වූ කම්මෝග්‍ය වූ ස්විත වූ නිගවළකයට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුත් උපපන්නි දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, භිනිසුන්ගේ දැඩිතෝපචාරය ඉක්මැ දැක්ක හැකි වූ දිවැසින් “අසෝ! මෙ හටත් සත්ත්වයෝ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විත හ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විත හ, මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත හ, ආරෝපවාද කලෝ ය, මිසදිටු ගතුවෝ ය, මිසදිටු විසින් ගත් මිථ්‍යාව්‍ය ඇතියෝ ය. ඔහු කරජ කය බිදී යෑමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ටකම් හේතුයෙන් ප්‍රාදුර්භූත ගතිය වූ, (කම්යට තමන් වගහ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ තමන් වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නා හ. (එහෙත්) මේ නමත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවර්තයෙන් සමන්විත හ, වාක්සුවර්තයෙන් සමන්විත හ, මනසුවර්තයෙන් සමන්විත හ. ආර්යතට උපවාද නො කලෝ ය, සමදිටු ගතුවෝ ය, සමදිටු විසින් ගත් ශිලාදිය ඇතියෝ ය, ඔහු කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සගලෝ වන්නාහ”යි මරණසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි පිළිසඳ ගත්තන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියන් වූ ද, දුගතියට පැමිණියන් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සත්ත්වයන් දැකි. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, භිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් උස් පහත්, මනා පැහැති, නොමනා පැහැති, සුගතියට වත්, දුගතියට වත් සත්ත්වයන් දැකි. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයක් කරා එළඹූ සිටි සතුන් දැකි.

සෙය්‍යථාපි අබේබාසු මහේස්වරී සිංහලයෙහි පසාදෙ, නත් වකුඳු වා පුරිසෙ, සිහො පසෙසයා මුදුසෙසෙ ගෙන පවසනනාමි නිකමිනෙනා'පි රවියා විනිසඤ්චරනෙනා'පි මහේස්වරී සිංහලයෙහි නිසිනෙනා'පි, නසෙ එවමසෙ; එහෙ මුදුසෙ ගෙන පවසනනි, එහෙ නිකමිනෙනි, එහෙ රවියා විනිසඤ්චරනෙනි, එහෙ මහේස්වරී සිංහලයෙහි නිසිනෙනා'ති.

එවමෙව බො අබේබාසු මහේස්වරී සිංහලයෙහි විනෙන පරිසුද්ධ පරියොදනෙ අනිසානෙහි විගුප්පකම්පෙසෙ මුදුසුගෙ කමමනියෙ සිහො අනෙඤ්ජපහෙන සහනානං පුද්ගලපහසුණංය විතනං අභිනිතරති අභිනිතනාමෙති, සො දිසෙති වකුඳු වා පුද්ගලයෙහි අභිකක්කමානානුසංකත සහෙන පසෙසෙ විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ නිහෙ පණ්ණෙන සුවණෙණ දුබ්බණෙණ සුගතෙ දුගතෙ යථාසම්මුපගෙ සහෙන පජානාති: ඉමෙ වන භොනෙනා සහනා කායදුච්චරිතෙන සමනාගතා වපිදුච්චරිතෙන සමනාගතා මහොදුච්චරිතෙන සමනාගතා අරියානං උපපාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදනා, ජන කායසෙසෙ භෙද, පරමමරණා අපායං දුගතනා විනිපානා තීරයං උපපනනා, ඉමෙ වා ජන භොනෙනා සහනා කායසුච්චරිතෙන සමනාගතා වපිසුච්චරිතෙන සමනාගතා මහො-සුච්චරිතෙන සමනාගතා අරියානං අනුපපාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමා-දිට්ඨිකමමසමාදනා, හෙ කායසෙසෙ භෙද, පරමමරණා සුගතං සගතං ලොකං උපපනනා'ති, ඉති දිසෙති වකුඳු වා පුද්ගලයෙහි අභිකක්කත-වානුසංකත සහෙන පසෙසෙ විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ නිහෙ පණ්ණෙන සුවණෙණ දුබ්බණෙණ සුගතෙ දුගතෙ යථාසම්මුපගෙ සහෙන පජානාති, ඉදමපි'සෙසෙ භොති විජ්ජාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ විනෙන පරිසුද්ධ පරියොදනෙ අනිසානෙහි විගුප්පකම්පෙසෙ මුදුසුගෙ කමමනියෙ සිහො අනෙඤ්ජපහෙන අසපානං බසඤ්ඤාය විතනං අභිනිතරති අභිනිතනාමෙති.

- සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති,
- අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති,
- අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති,
- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිසම්පිපදා'ති යථාභුතං පජානාති,
- ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති,
- අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති,
- අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති,
- අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති.

නසෙ එවං ජානෙනා එවං පසෙසෙනා කාමාසවා'පි විතනං විමුච්චති, භවාසවා'පි විතනං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි විතනං විමුච්චති, විමුත්තසම්-විමුත්තමිති ඤ්ඤානං හොති.

'බිණ්ණා ජාති, දුසිතං ඉභමච්චියා, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තනායා'ති පජානාති.

අමබන්ධය, යම්කිසි සිද්ධිමහන්දියෙක මහල් උග්ග නෙයක් වනොත්, යම්කිසි එහි උද්ධමන-ලෙහි සිටි ඇත් ඇති මිනිසෙක් ඒ ගෙට පිවිසෙහවුනුත් ගෙන් නික්මෙහවුනුත් පිටියෙහි ඇත වැන යන එනවුනුත් සිද්ධිමහන්දිය මැද යුග්ගවුනුත් දක්ෂණ ද, ඒ දක්ෂණ ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු පිටියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිද්ධිමහන්දිය මැද උග්ගෝ වෙත් යැ”යි වෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද,

එසේ ම අමබන්ධය, මහණ තෙමේ උග්ග පරිදි සමාහිත සිත පිරිසිදු, කල්හි, දිව්නිමත්...නිකෙලෙය...උපක්ලෙය පහ වූ...මැද වූ...නිසලබවට පත් කල්හි, සන්තියන් හේ මුහුණි උපපත්ති දක්ෂණ හුවණ් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මිනිසුන් හේ දැකුම් ඉම ඉක්ම දක්නට සමත්, පිරිසිදු දිවැසින්, “අනෝමේ සත්ත්තු කායදංචරිතයෙන්...මහේද්ධමරිතයෙන්...මනෝද්ධමරිතයෙන් සමන්විත හ. ආර්ථිපවාද කල්හි ය. මිසදිටු හ, මිසදිටු පිසින් ගත් මිදාන මුත ඇතිසහ, ඒ මොහු හා බ්‍රහ් මරණින් පසු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ටකම්යෙන් උපන් ගතිය වූ, නමනට කමන් අපහසු වූ වැටෙන නැත වූ නිරයට වන්නෝ ය. එහෙත් මේ අන් පින්වත් සත්ත්තු වූ කල් කාය...මාත්...වනාසුමරිතයෙන් සමන්විත හ, අර්ථිපවාද නොකොළෝ ය, සමදිටු පිසින් ගත් ගිලාදිය ඇත්තෝ ය, ඒ මොහු කාබ්‍රහ් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සගලෝ වන්නෝ යැ”යි වෙසේ මරණසන්න වූ ද, එ හෙණෙහි පිළිසදන්නන් වූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සමන් ඇති වූ ද, නොවනා පැහැසමන් ඇති වූ ද, සෙත් පත් වූ ද, දුගති පත් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන් හේ දැකුම් ඉම ඉක්ම දක්කා නැති දිවැසින් උස් පහත්, මනා නොමනා පැහැති, සුගති පහ දුගති පත් සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එළඹා සිටි සතුන් දකී. අමබන්ධය, මේ ද ඔහුගේ පියුවෙහි.

78. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ...දිව්නිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ...උපක්ලෙය පහ වූ සිටි...මැද වූ...ගම්යාව වූ... සිත වූ නිසල බවට පත් වූ කල්හි ආශ්‍රායකය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ ‘මේ දැකැ’යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් ඉපැයමට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මොහු ආසුටයෝ’යි ඇති සැටියෙන් දැනගනී. මේ ආසුට ඉපැයමට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී, ‘මේ ආසුටනිරෝධ-යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ ආසුටනිරෝධානෙහි ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දැනගනී. මෙසේ දැන්නා, මෙසේ දක්ෂණ ඔහුගේ සිත කාමාසුචිය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත නිවාසුචිය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත අපියාසුචිය කෙරෙන් ද මිදේ. සිත මිදුණු කල්හි, “මො සිත ආසුට කෙරෙන් මිදුණේ යැ” යි ප්‍රග්‍යවේශ්‍යාඥනය වේ. නිරෝක්තතතිය සමිණ වියැ යි, මහබ්බසර වාස නිවැරිණැ යි, සිද්ධිමත් කල යුතු සොලොස් වැදෑරුම් නිස කොට නිවැරිණැ යි, මේ කෙලෙස් වැනැස්ම පිණිස තවත් කල යුතු දෑයක් නැතැයි හේ දනී.

සෙය්‍යථාපි අඛබ්බං පබ්බතසංඛේපෙ උදකර්තඥෙ අවේණං විප්පසනේනා අනාවලො, තත්ථ චක්ඛුමා දුරිසො තිරෙ සිතො පසෙය්‍යා සිප්පිසමුක්ඛමි සංකර්කඨලංගි මච්ඡතුලංගි චරන්තමි නිට්ඨන්තමි. තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකර්තඥෙ අවේණං විප්පසනේනා අනාවලො. නත්‍රිමෙ සිප්පිසමුක්ඛා‘පි සංකර්කඨලා‘පි මච්ඡතුලංගි චරන්තා‘පි නිට්ඨන්තා‘පිති. එවමෙව ඛො අඛබ්බං භික්ඛු සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධි පරිශොද්ධෙ අනඛිනණේ විගභුපකක්ඛිලොපය මුද්දාංගා කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති.

සො ‘ඉදං දුක්ඛන්ති’ යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛසමුදයො’ති යථාභූතං පජානාති.

‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධාමිති පටිපදා’ති යථාභූතං පජානාති.

‘ඉදම ආසවා’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං ආසාවසමුදයො’ති යථාභූතං පජානාති.

‘අයං ආසවනිරෝධො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං ආසවනිරෝධගාමිනි-පටිපදා’ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එචං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවා‘පි විතතං විමුච්චති, භවාසවා‘පි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජා‘වා‘පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාං භොති.

‘සිණං ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, නතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථන්තායා’ති පජානාති. අයං ඛො සා අඛබ්බං විජ්ජා.

79. අයං වූච්චති අඛබ්බං භික්ඛු විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, චරණ සම්පන්නො ඉතිපි, විජ්ජාවරණසම්පන්නො ඉතිපි. ඉමාය ච අඛබ්බං විජ්ජාසම්පදය චරණසම්පදය ච අඤ්ඤා විජ්ජාසම්පද ච චරණසම්පද ච උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නන්ති.

80. ඉමාය ඛො අඛබ්බං අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය චත්තාරි අපායමුඛං භවන්ති. කතමාති චත්තාරි? ඉධ අඛබ්බං එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමඤ්ඤච අනුත්තරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්-මානො ඛාරිට්ඨිමච්ඡා දාය අරඤ්ඤායන්තං අර්හේඛාගාහති පචත්තඵලභොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාවරණසම්පන්නාස්සෙව පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛො අඛබ්බං අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය ඉදං පඨමං අපායමුඛං භවති.

81. පුන ච පරං අඛබ්බං ඉධෙකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමඤ්ඤච අනුත්තරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්මානො පචත්තඵල-භොජනාදාය අනභිසම්භුණ්මානො කුද්දුලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤායන්තං-මර්හේඛාගාහති කදෙමුලඵලභොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාවරණසම්පන්නාස්සෙව පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ච ඛො අඛබ්බං අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය ඉදං දුතියං අපායමුඛං භවති.

අම්බවැසිය, යම්කෙසේ කදුමුදුනෙකැ වූ, පහන්, වෙසෙසින් පහන්, බොර හොඹු දිය පිලක් වනොත්, එහි ඉවුරෙහි සිටි ඇස් ඇති පුරුෂ-යෙක් ඒ පිල භූලා නැසිරෙන ද සිටුනා ද සිව්ව බෙල්ලකුත් සක් බෙල්ලකුත් කැටකැබැලිතින් මත්ස්‍යසමූහයකුත් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට “මේ දියපිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොබොර ය. මෙහි මේ සිව්පිටුත් කැටකැබැලිතින් මත්ස්‍යසමූහයෝත් නැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙත්”යි වෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙවේ සමාසිත වූ සිත පිරිසිදු වූ... දිව්නිමක් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ... උපගොලක පන වූ... මාදු වූ... කම්මෝග්‍ය වූ... සංකප්ත වූ... නිසල බවට පැමිණියා වූ කල්හි ආසුට්ඨසංග්‍රහය පිණිස සිත නොමු කෙරෙහි, නැඹුරු කෙරෙහි.

හේ ‘මේ දුකැ’ යි... ‘මේ දුකට කරුණැ’ යි... ‘මේ දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’ යි... මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ ආසුට්ඨයෝ යැ’ යි... ‘මේ ආසුට්ඨවූ දය යැ’ යි... ‘මේ ආසුට්ඨකිරෝමය යැ’ යි... මේ ආසුට්ඨකිරෝම ගාමිනී ප්‍රති-පහනිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත භාවාසුට්ඨයෙකුත් වීදේ. ඔහු සිත භාවාසුට්ඨයෙකුත් වීදේ. ඔහු සිත අපිදුසුප්‍රියෙකුත් වීදේ. විදුණු කල්හි, ‘විදුණැ’ යැ යි දැනීම මේ. හේ “නුවෝත්තර්නිය සමණ විය, භාවිබුතචරියය වැස නිමවන ලද්දේ ය, සිදු සස්සි සිදු මගින් කල යුතු සංකල්පය වැදුරුම් කිසි කොට නිමැවිණ, මේ සත්‍යාවබෝධය පිණිස කල යුතු තව කිසිත් නැතැ” යි දැන ගනී. අම්බවැසිය, මේ වූ කලී ඒ විදුම ය.

79. අම්බවැසිය, මේ පහණ තෙවේ විදුසෙන්නේ යුක්ත යැ යි ද, වරණ-යෙන් යුක්ත යැ යි ද, විදුමරණයෙන් යුක්ත යැ යි ද කියනු ලැබේ. අම්බවැසිය, තව ද මේ විදුසුසම්පත්තියක් අන්‍ය වූ වෙසට වඩා උසස් වූ හෝ මනෝඥ වූ හෝ අන් විදුසුසම්පතෙක් ද වරණසම්පතෙක් ද නැත.

80. අම්බවැසිය, මේ නිරුත්තර විදුමරණසම්පතට විනාශමුඛ සත-රෙක් වෙති. කවර සතරෙක් ද? යන්න: අම්බවැසිය මෙහි එක්තරා මහ-ණෙක් හෝ බළංණක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුමරණසම්පතට නො පැමිණෙනුයේ, (හෝ වැර වඩා එය ලබන්නට නොසමත් වනුයේ), තවුස් පිරිහර කද ගෙන ‘පච්ඡන්තචරණෝප්පත්තෙමි’ (=වැටුන හෙයි ඵලද දිව් රහිත්වෙත් චත්තෙමි) යි සිතා වන පෙදෙසකට බැස ගනී. හෙ තෙවේ ඒකාන්තයෙන් විදු මරණ දෙකින් යුක්තයක්වුනේ සේවක-යෙක් මේ. අම්බවැසිය, පෙ හි නිරුත්තර විදුමරණසම්පතට මේ පලමු වන විනාශමුඛය වේ.

81. අම්බවැසිය, තව ද මෙහි ඇතැම් විෂයණක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුමරණසම්පතට නො පැමිණෙනුයේ, පවත්නා ඵල-හෝප් බවටත් නො පැමිණෙනුයේ, උද්දල්ලකුත් පැසකුත් ගෙන ‘අල මුල් ගෙඩි වළදන්නෙක් වන්නෙමි’ යි සිතා වන පෙදෙසකට බැස ගනී.

හේ ඒකාන්තයෙන් විදු මරණ දෙකින් යුක්තයාගේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවැසිය, මේ හි නිරුත්තර විදුමරණසම්පතට මේ දෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

82. පුත ව පරං අබ්බට්ඨ ඉධෙකාච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමඤ්චෙව අනුහතරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානො පචන්ත-ඵලභොජනනඤ්ච අනභිසම්භුණමානො කඤ්චුලඵලභොජනනඤ්ච අනභි-සම්භුණමානො ගාමසාමන්තා වා නිගමසාමන්තා වා අග්‍යාගාරං කරිකා අග්‍නිං පරිවරන්තො අච්ඡති. සො අඤ්ඤදඤ්චි විජ්ජාවරණසම්පන්නස්සෙව පරිවරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය බො අබ්බට්ඨ අනුහතරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉදං තත්ථං අපායමුඛං භවති.

83. පුත ව පරං අබ්බට්ඨ ඉධෙකාච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමඤ්චෙව අනුහතරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානො පචන්තඵල-භොජනනඤ්ච අනභිසම්භුණමානො කඤ්චුලඵලභොජනනඤ්ච අනභි-සම්භුණමානො අග්‍නිපරිවරණඤ්ච අනභිසම්භුණමානො වාතුමමහාපථෙ චතුදාරං අගාරං කරිකා අච්ඡති. සො ඉමාහි චතුති දිසාහි ආගමිස්සාති සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා නලිහං යථාසතති යථාබලං පටිපුජෙස්සාමිති. සො අඤ්ඤදඤ්චි විජ්ජාවරණසම්පන්නස්සෙව පරිවරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය බො අබ්බට්ඨ අනුහතරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉදං චතුස්ථං අපායමුඛං භවති.

ඉමාය බො අබ්බට්ඨ අනුහතරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉමාහි චතුසාරි අපායමුඛාති නවන්ති.

84. තං කිමඤ්ඤාසි අබ්බට්ඨ? අපි නු කිං ඉමඤ්චෙව අනුහතරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය සඤ්ඤාසි සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතම. කො වාතං හො ගොතම සාවරියකො? කා ච අනුහතරාය විජ්ජාවරණසම්පදා? අරකං ‘හං හො ගොතම අනුහතරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය සාවරියකො’ති.

“හං කිමඤ්ඤාසි අබ්බට්ඨ? අපි නු කිං ඉමඤ්චෙව අනුහතරං විජ්ජා-වරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානො බාලිවට්ඨමාදාය අරඤ්ඤවනමජේකාගාහසි සාවරියකො පචන්තඵලභොජනනඤ්ච භවිස්සාමිති?”

“නො හිදං හො ගොතම.”

“හං කිමඤ්ඤාසි අබ්බට්ඨ? අපි නු කිං ඉමඤ්චෙව අනුහතරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානො පචන්තඵලභොජනනඤ්ච අනභි-සම්භුණමානො කුද්දාලට්ඨිකා ආදාය අරඤ්ඤවනමජේකාගාහසි සාවරියකො කඤ්චුලඵලභොජනනඤ්ච භවිස්සාමිති?”

“නො හිදං හො ගොතම.”

“හං කිමඤ්ඤාසි අබ්බට්ඨ? අපි නු කිං ඉමඤ්චෙව අනුහතරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානො පචන්තඵලභොජනනඤ්ච අනභි-සම්භුණමානො කඤ්චුලඵලභොජනනඤ්ච අනභිසම්භුණමානො ගාමසාමන්තා වා නිගමසාමන්තා වා අග්‍යාගාරං කරිකා අග්‍නිං පරිවරන්තො අච්ඡති සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතම.”

82. තච ද අම්බවස්ස, මෙහි කිසි යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විද්ධවරණසම්පත්තියටද නො පැමිණෙනුයේ, පචන්තඵලභෝජනයට ද නො පැමිණෙනුයේ, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට ද නො පැමිණෙනුයේ, ගමක් සම්පයේ හෝ නිසම්-ගමක් සම්පයේ හෝ ගිනි පුදුමයක් හිදී. හේ ඒකාන්තයෙන් විද්ධවරණ දෙකින් යුක්තයන්නුයේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවස්ස, මේ නිරුත්තර විද්ධවරණසම්පත්තියෙන් තෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

83. තච ද අම්බවස්ස, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විද්ධවරණසම්පත්තියට නො පැමිණෙනුයේ, පචන්තඵලභෝජන බවට නො පැමිණෙනුයේ, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට නො පැමිණෙනුයේ, ගිනි පිදීමට ද නොරැස්වේ, ‘යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ සිවු දිසයෙන් එන්නේ ද, ඔහු මේ හැකි සේ පිළිවන් සේ පුද්ගානෙමි’යි සිවුමැහැන්දිසෙක දොර සතරක් ඇති (සිවුදිගට දොර ඇති) දන්තලක් කොට හිදී. හේ ඒකාන්තයෙන් විද්ධවරණ දෙකින් යුක්තයන්නුයේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවස්ස, මේ විද්ධවරණසම්පත්තියෙන් සතරවන විනාශමුඛය වේ.

අම්බවස්ස, මොහු මේ විද්ධවරණසම්පත්තියෙන් සතර විනාශමුඛයෝ වෙත්.

84. ඒ කිමැ යි සිතයි ද අම්බවස්ස, මේ නිරුත්තර විද්ධවරණ-සම්පත්ති හෝ සිය ඇදුරා සහිත වෑ දක්නා ලැබෙහි (පෙනෙහි) ද ?

“හවද්දගොතමසිති, මෙය නො වේ ම ය. හවද්ද ගොතමසිති, ඇදුරා සහිත මම් කවරෙකිම් වෙම් ද ? නිරුත්තර විද්ධවරණසම්පත් කවරේ ද ? හවද්ද ගොතමසාණති, ඇදුරා සහිත මම් විද්ධවරණ සම්පත කෙරෙත් දුරින් ම සිටියෙම් වෙම්”යි (අම්බවස්සා කී ය.)

[භාග්‍යවත්තු:] “අම්බවස්ස, එය කිමැ යි සිතයි ද ? හෝ මේ විද්ධවරණ සම්පතට නො පැමිණියෙක් වනුයෙහි, නද්දස්පිටිකර - කද ගෙන, පචන්තඵලභෝජන වන්නෙමි’යි සිය ඇදුරා සහිත වෑ වන පෙදෙසකට බට තැනැත්තෙහි වත් වෙති ද ?”

[අම්බවස්ස:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්දගොතමසාණති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අම්බවස්ස, එය කිමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත හෝ මේ නිරුත්තර විද්ධවරණ සම්පතට නො පැමිණෙනුයෙහි, පචන්තඵල-භෝජන බවට ද නො පැමිණෙනුයෙහි, ‘අල මුල් පල බොජුන් කොටැත්තෙම් වන්නෙමි’ යි උදුල්ලකුත් පැසකුත් ගෙන වන පෙදෙසකට බටුයෙහි හෝ වෙහි ද ?”

[අම්බවස්ස:] “හවද්ද ගොතමසිති, මෙත් නො වේ ම ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අම්බවස්ස, ඒ කිමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත හෝ මේ නිරුත්තර විද්ධවරණ සම්පතට නො පැමිණෙනුයෙහි, පචන්තඵල-භෝජන බවට ද නො පැමිණෙනුයෙහි, අල මුල් පල බොජුන් කොටැති බවට ද නො පැමිණෙනුයෙහි, ගමක් අසල හෝ නිසම්ගමක් අසල හෝ ගිනි පුදුමයක් හෝ ඉදිනෙහි ද ?”

[අම්බවස්ස:] “හවද්දගොතමසිති, මෙත් නො වේ ම ය.”

“හං කිමිඤ්ඤෙසි අමබන්ධං අපි භු තිං ඉමඤ්ඤෙව අනුගතරං විජ්ජාවරණසමපදං අනනිසම්භුණමානො පටිභානාචලතොජනනඤ්ච අනනිසම්භුණමානො කඤ්චුලචලතොජනනඤ්ච අනනිසම්භුණමානො අගනිපජ්ජවරියඤ්ච අනනිසම්භුණමානො චාතුමෙනාපථෙ චතුද්වාරං අගාරං කර්ඪා අච්ඡිසි සාවරියකො, සො ඉමානි චතුති දිසාති ආගමිස්සති සමනෙඤා චා බ්‍රාහ්මණො චා හං මයං යථාසභති යථාබලං පටිපුජේස්සාමාති ?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

85. ඉති ඛො අමබන්ධං ඉමාය වෙ ව භිං අනුගතරාය විජ්ජාවරණසමපදය පරිනිනො සාවරියකො, සෙ චිතම අනුගතරාය විජ්ජාවරණසමපදය චතතාරි අපායමුඛාති භවනති, තතො ච භිං පරිනිනො සාවරියකො, භාසිතා බො පන තෙ එසා අමබන්ධං ආචරියෙන බ්‍රාහ්මණෙන පොකබරසාදිතා චාචා “හෙ ව මුණ්ඩකා සමනකා ඉබ්බා කණ්ඨා බණ්ඩපාදපච්චා, කා ව තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං සාකච්ඡා” ති, අනතනා ආපාසිකො’පි අපරිපුරයමානො, පස්ස අමබන්ධං යාච අපරදාඤ්ච තෙ ඉදං ආචරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොකබරසාදිස්ස.

86. බ්‍රාහ්මණො බො පන අමබන්ධං පොකබරසාදි රතෙඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස දහතිතං භුඤ්ඤති, තස්ස රුජා පසෙනදි කොසලො සමමුතිභාවමිති න දදති. යදම් තෙන මනෙතති භිජරාදුස්සෙන මනෙතති, යස්ස බො පන අමබන්ධං බමමිකං පයහං භිතං පතිගණ්ඨය්, කථං තස්ස රුජා පසෙනදි කොසලො සමමුතිභාවමිති න දදෙස්ස ? පස්ස අමබන්ධං යාච අපරදාඤ්ච තෙ ඉදං ආචරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොකබරසාදිස්ස.

හං කිමිඤ්ඤෙසි අමබන්ධං ? රුජා පසෙනදි කොසලො හප්ඨිභාය චා නිසිනොතා අස්සපිට්ඨං චා නිසිනොතා රජුපභරෙ චා බිනො උගෙහති චා රුජඤ්ඤති චා කිඤ්ඤිදෙව් මනානං මනෙතස්ස, සො නමිහා පදෙසා අපකතමි ඵකමනාං නිට්ඨය්. අථ ආගජේඨස්ස සුද්දො චා සුදදදසො චා, සො තස්මි පදෙසෙ සිතො තදෙව මනෙතං මනෙතස්ස, ඵචමි රුජා පසෙනදි කොසලො ආන ඵචමි රුජා පසෙනදි කොසලො අගාති. අපි භු සො රුජභණ්ඩා චා භණ්ටි රුජමනා චා මනෙතති, ඵතතාවතා සො අස්ස රුජා චා රුජමනාමනෙතා වාති ?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

87. ඵචමෙව ඛො භිං අමබන්ධං, සෙ තෙ අනෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුරිඨකා ඉසගො මනනානං කාතනාතො මනනානං පටිතනාතො, සෙසමිදං ඵතරති බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මනෙතදං හිතං පවුතනං සමුතිතං තදනුගායනති හදනුගායනති භාසිතමනුගායනති චාචිතමනුචාවෙනති, සෙස්සමිදං අට්ටකො චාමකො චාමදෙවො වෙස්සාමිහොතො යමිතගති අභිතිරසො භාරද්වාජො චාසෙට්ඨො යස්සපො හගු, නාහං මනෙත අබියාමි සාවරියකො’ති භාවතා භිං හට්ඨස්සි ඉසි චා ඉසි’නතාය චා පටිපනෙතා’ති තෙනං ථානං විජ්ජති.

[නාගයවත්තු:] “අමබධස්ස, එය නිමැයි සිතනි ද? මේ නිරුක්තර විද්‍යවරණසම්පන්නත් නො පැමිණෙන්නෙහි, පටනනප්පලභාජිත් නො වන්නෙහි, අල මුළු පල බොඳුන් කොටැහි බවට ද නොපැමිණෙන්නෙහි, හිනි පිඳීම ද නොකරන්නෙහි, සිමුමොහන්දියෙක දොර සතරක් ඇති දන්තලක් කොට මේ සිටු දෙසින් එහ නාග් මහණබමුණන් හැකි පරිදි පිළිවන් පරිදි සුදන්නෙමි සි සිතා හෝ ඇඳුරා සහිත වැ ඉදිනෙහි ද?”

[අමබධස්ස:] “හවද්දෙගෞතමසිනි, මෙය නැත්තේ ම ය”

85. [නාගයවත්තු:] “අමබධස්ස, ඇඳුරා සහිත හෝ මේ නිරුක්තර විද්‍යවරණසම්පන්නත් පරිවුණෙහි ය, මේ නිරුක්තර විද්‍යවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ යම් තපශවතී, කෙනෙක් වෙන් නම් එයිනුත් පිරිවුණෙහි ය. එහෙත් අමබධස්ස, නමේ ඇඳුරු වූ පොකබරසාදි බමුණා විසින් නමා විද්‍යවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ දහම් පමණකුත් නොපුරන්නකු වැ හිද, “බමුණනට මෙතෙතරු වූ, කඵ වූ, බමුණුගේ පසින් උපන්, ගර්භිත මුඩු මහණකු කවරු ද? එවැන්නන් හා හෙවිද්දක බමුණන්ගේ කවර සාකච්ඡා ද?”යි මේ වචනය කියන ලද්දේ ම ය. බලව, අමබධස්ස, තමේ ආවාසී වූ පොකබරසාදි බමුණු මිසින් කොතරම් මහත් වරදෙක් කරන ලද්දේ ද?”

86. අමබධස්ස, පොකබරසාදි බමුණු නෙමේ වූ කලි පසේනදි කොසොල් රජු වූ විසින් දුන් දු බුත්ති විඳි. කොසොල් රජ ඔහුට මුහුන පැම ද නො තෙරෙයි. යම් විටෙක ඔහු හා සාකච්ඡා කෙරේ නම් කඩකුරුවෙකින් මුඛ මි හිද කඵා කෙරෙයි. අමබධස්ස, යමකු විසින් තමහට එලැවූ දහම බොජුන් (පොකබරසාදි නෙමේ) පිළිගන්නේ නම්, ඒ පසේනදි කොසොල් රජ ඔහුට කමා මුහුන පැම පවා කෙසේ නම් නො කරන්නේ ද? අමබධස්ස, බලව, මේ තමේ ඇඳුරු වූ පොකබරසාදි බමුණා විසින් කොතරම් මහත් වරදෙක් කරන ලද ද?”

අමබධස්ස, එය නිමැයි සිතන්නෙහි ද? මෙහි පසේනදි කොසොල් රජ තෙම ඇතු ගෙල වෙහසෙකින් නේ හුන්නේ, අසු පිටැ හෝ හුන්නේ, රිය කුල ඇතිරිය මතැ හෝ සිටියේ, උසස් ඇමැහියන් හෝ අභිමෙක නොලත් රජදරුවන් හෝ සමග කිසියම් මනත්‍රණයක් කරන්නේ නම්, හේ ඒ රජු සිටි නැතින් ඉවත් වැ එක් පසෙක සිටින්නේ ය. එකල්හි ගුදයෙක් හෝ ගුදයකුගේ ගුහයෙක් හෝ එවැන්නක් නම්, හේ ඒ පෙදෙසෙහි සිටියේ, ‘පසේනදි කොසොල් රජ මෙසේත් කියේ ය, පසේනදි කොසොල් රජ මෙසේත් කියේ යැ’යි ඒ මනත්‍රණය ම කියන්නේ නම්, හේ රාජවචනය කියන්නේ ද? රාජමනත්‍රණය කරන්නේ ද? මෙතෙකින් හේ රජ හෝ රජමහඇමැහියෙක් හෝ වන්නේ ද?”

[අමබධස්ස:] “හවද්දෙගෞතමසිනි, මෙය නොවේ ම ය.”

87. [නාගයවත්තු:] “අමබධස්ස, එපරිද්දෙන් ම වෙදකමා වූ වෙද පැවැත්වූ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ සුපිපුරුම වූ අවටක (ආත්‍රය), වාමක, වාමදෙව, වෙසාමහන (විශ්වානු), යමතන්ගි (ජමදග්නි), ආගිරස, භාරඛාප්, වාසෙට්ඨ (වාසිභට), කසාප (කාශ්‍යප), හගු (හාගු) යන යම් සෘෂි කෙපනක් වූ ද, යම් කෙනෙකුන් විසින් ගසන ලද (=සැරිසායනා කරන ලද), කියවන ලද, රැස් කොට තබන ලද මේ මනත්‍රපද (වෙදසඟි) මේ කල බමුණන් ඔවුන් දනුවැ ගසන් ද, කියැවූ දය අනුවැ කියවන් ද ‘ඇඳුරාණන් සහිත ම ම ඒ වෙද හදුරුම’ යන මෙපමණකින් තෝ සෘෂිවරයෙක් හෝ සෘෂි බවට පිළිපන්නෙක් ටෝ වන්නෙහි ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

88. නං කිංඤ්ඤාසි අලබ්ධියි කිංඤ්ඤාසි නෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: “යෙ තෙ අහෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසො චින්නානං කන්තාරො මන්තානං පට්ඨන්තාරො, සෙසමදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණා මන්තපදං ගීතං පට්ඨන්තං සමුතිතං තදනුගායනානි තදනුභාසනානි ගායනමනුභාසනානි වාචිතමනුචාවෙනානි සෙසයපිදං: අට්ටකො, වාමකො, වාමදෙවො, වෙස්සාචිත්තො, යමනග්ගි, අභිතිරසො, හාරඤ්ඤා, වංසෙට්ඨා, කස්සපො, භගු- එවං සු තෙ සුභ්‍රහ්මානා සුචිත්තානා නාපටිතකෙසුමස්ස ආමුත්තමණිකුණ්ඩලාභරණා ඔදනවත්තවසනා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිතා සමභිතිකා පරිවාරෙනා, සෙසයපාපි නං එතරහි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

89. “එවං සු තෙ සාලිතං ඔදනං සුචිමස්සපසෙවනං විචිතකාලකං අතෙකසුපං අතෙකභ්‍යඤ්ජනං පරිභුඤ්ජනා, සෙසයපාපි නං එතරහි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“එවං සු තෙ වෙය්‍යනකපස්සාහි නාගිහි පරිවාරෙනා සෙසයපාපි නං එතරහි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“එවං සු තෙ භුත්තවාලෙහි වුද්ධාරපෙති දිස්සාහි පඤ්ඤාදලංගි වාහතෙ විභුදෙනා විපරිකායනා සෙසයපාපි නං එතරහි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“එවං සු තෙ උකඤ්ඤාපරිබාසු ඔසඤ්ඤාපලිසාසු නගරුපකාරිකාසු දිස්සාසිද්ධොති පුරිසෙහි රක්ඛාපෙති සෙසයපාපි නං එතරහි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

ඉති බො අලබ්ධියි තෙව නං ඉසි, න ඉසිත්තාය පටිපනො සාවරියකො. යස්ස බො පන අලබ්ධියි මග්ගි කඤ්ඤා වා විමති වා, සො මං පඤ්ඤාන, අතං වෙය්‍යකරණෙන සොතිස්සාමි”ති.

90. අප්ඵ බො භගවා විහාරා නිකාමම වසිකමං අබ්භුට්ඨාසි. අලබ්ධෙය්‍යා’පි මාණපො විහාරා නිකාමම වසිකමං අබ්භුට්ඨාසි. අප්ඵ බො අලබ්ධෙය්‍යා මාණපො භගවන්තං වසිකමන්තං අනුච්ඡිකමමානො කායෙ ද්වන්තිස- මහාපුරිසලකඤ්ඤානි සමගොසි. අද්දස බො අලබ්ධෙය්‍යා මාණපො භගවන්තො කායෙ ද්වන්තිසමහාපුරිසලකඤ්ඤානි ගෙභුසොයනා ධිපෙතො දෙම. ද්විසු මහාපුරිසලකඤ්ඤානි කඤ්ඤාති විචිතිමත්ති නාතිමුච්චති න සමපටිදත්ති කොසොහිතෙ ව වත්ථගුණො¹ පසුතථිච්චතාය. ව.

1. කොසොවසිත වසතුගුණ. (මහායානිකාදීනං ගණේසු)

88. අම්බව්සු, ඒ කීමැ යි සිතති ද? ඒ සෘෂිත් ගැටා කියන වාදා වූ මනලු වූ තමන් ආවාසී ප්‍රාචාසී වූ බමුණන්ගේ වචනය නා පිසින් කෙසේ අසන ලද ද? වෙද කරනා වූ, වෙද පැවැත්වූ, බමුණන්ගේ පූජිපුරුෂ වූ, අම්බක වාමක වාදදෙව වෙසාගෙන යමකගති අංගිරස භාරදාජ වාසෙට්ඨ කසාර හතු යන යම සෘෂි කෙතෙකුත් විසින් ගසන ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ මහත්‍රපද දැන් සිරිතා බමුණෝ ඔවුන් අනුවැ ගසන නම්, ඔවුන් අනුවැ කියත් නම, ඔවුන් කී වචන අනුවැ කියත් නම්, කියාවූ වචන අනුවැ කියවත් නම, මේ කල්හි වූ ඇදුරු සහිත තා සේ ඒ සෘෂිවරුන් මොනොවට නා ගත්තෝ වැ, මොනොවට දුටද විලෙවුන් ගල්වා ගත්තෝ වැ, අන්දමි තබා නැපු කෙහෙ රවුලු ඇත්තෝ වැ, පැලැද ගත් මණ්ණොකොල් අබරණ ඇත්තෝ වැ, සුදු වසා ගනින්නෝ වැ පස් කම් සුවෙන් ඇලී යෙදී එහි දුරුත් මෙහෙයවන්නෝ වූහ ද?”

[අම්බව්සු:] “හවද්ගොතමසිති, මෙය නොවූයෙකි.”

89. [භාග්‍යවත්තු:] “දැන් ඇදුරු සහිත නා කරන්නා සේ, ඒ සෘෂිහු අවුලා ඉවත් කළ කළු සහල් ඇති, බොහෝ සුරු ඇති, බොහෝ ව්‍යංජන ඇති, මසවුළු ඇති, පිරිසිදු හැල් බත් වලදන්නෝ වූහ ද?”

[අම්බව්සු:] “හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “දැන් ඇදුරු සහිත නා කරන පරිදි ඔහු වෙළුම් පටින් බැඳ සිටිත් කළ ඉහ ඇති ස්ත්‍රින් ලවා මෙහෙ කරවා ගන්නෝ වූහ ද?”

[අම්බව්සු:] “මේ නො වී ය හවද්ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “දැන් ඇදුරු සහිත නා කරන්නා සේ ඔහු සැරසු වලග ඇති වෙලෙඹුන් යෙදු රියවලින්, දික් කැපිටි ලිපිලින් එය අදනා සත්තට අතින්නාහු, ඔබ මොබ ගියෝ ද?”

[අම්බව්සු:] “හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “දැන් ඇදුරු සහිත නා කරන සේ, ඒ සෘෂිහු කැණු අගල් ඇති, නැවු කණයම් ඇති, උපකාරිකාවන්ගෙන් සුන් නුවරවල දික් කඩු ගත් පුරුෂයන් ලවා රතවල් කැරවූහ ද?”

[අම්බව්සු:] “මෙය නො වී ය, හවද්ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අම්බව්සු, මෙසේ ඇදුරු සහිත තෝ සෘෂියෙකුත් නො ව වෙහි ය. සෘෂි බව සදහා පිළිපන්නෙකුත් නො ම වෙහි ය. අම්බව්සු, යමකුට මා කෙරෙහි සැකයෙන් විමනියෙන් වේ නම්, හේ ප්‍රශ්නයෙන් මා විචාරා මා මම් ඔහුගේ ප්‍රශ්න විසැදීමෙන් ඔහු සැක දුරු ලන්නෙමි.”

90. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහෙරින් නික්මැ, සක්මන් මලුවට නැංග සේක. අම්බව්සු මාණවක ද උචහෙරින් නික්මැ සක්මන් මලුවට නැංගේ ය. ඉන් පසු අම්බව්සු මාණවක තෙමේ සක්මන් කරන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුවැ සක්මන් කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ කයෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු සෙවී ය. අම්බව්සු මාණවක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කයෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු දිටි ය. හේ කොයාවනිත අංගජාතයෙහි ද ප්‍රඵල් දිව ඇතිබව්හි ද යන මහා පුරුෂලක්ෂණ දෙකෙහි සැක කෙරෙයි. එයින් සනිටුහනකට නො ාසි ‘මේ තෙමේ පිරිපුන් මහපුරිස්ලකුණු ඇත්තෙකැ’යි පැහැදීමට නො පැමිණේ.

91 අථ ඛො භගවතො ඒහදහොසි: පස්සති ඛො මෙ අයං අමබට්ඨො මාණවො ආත්මිංසමහාපුරිසලකඛණොති යෙභුසොගන ථිට්ඨො දො, දවසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛිති විචිකිච්ඡති නාසිද්විච්ඡති න සමපසිද්දති කොසොහිතෙ ව චන්දගුයො පසුතජ්ඣතාය වාහි.

අථ ඛො භගවා නථාරූපං ඉද්ධාභිසංඛාරං අභිසංඛාසි යථා අද්දස අමබට්ඨො මාණවො භගවතො කොසොහිතං චන්දගුයා. අථ ඛො භගවා ජිවං නිත්තාමෙතා උභො'පි භණ්ණසොහාති අනුමසි පරිමසි, උභො'පි නාසිකාසොහාති අනුමසි පරිමසි, කෙවලමි නලාට්ඨණකලං ජිව්භාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො අමබට්ඨස්ස මාණවස්ස ඒහදහොසි: සමන්තාගතො ඛො සමණො ගොතමො ආත්මිංසමහාපුරිසලකඛණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහිහි භගවතං ඒහදවෙච: “භද්ද ව'ද්දති මයං හො ගොතම ගච්ඡාම, ඛුක්ඛිච්චා මයං ඛුක්ඛරණ්ඨා”ති.

“යස්ස'ද්දති ත්වා අමබට්ඨ කාලං මඤ්ඤසිති”.

අථ ඛො අමබට්ඨො මාණවො චලවාරථමාරුයා පකකාමි.

92. තෙන ඛො පන සට්ඨෙයන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි උක්කල්ඨාය නික්කම්භො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං සකෙ ආරුමෙ නිසින්නො තොති අමබට්ඨං යෙව මාණවං පත්මානෙන්නො. අථ ඛො අමබට්ඨො මාණවො යෙන සකො ආරුමො තෙන පාසාසි. යාචිතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තො යානා පච්චොරොගිතො පනතිකො'ව යෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි තෙහුපසංඝාමි, උපසංඝාමිතො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදිං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි.

93. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අමබට්ඨං මාණවං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි ඒහදවෙච: කච්චි නාන අමබට්ඨ අද්දස නං භවන්තං ගොතමන්ති?.

“අද්දසාම ඛො මයං හො නං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“කච්චි නාන අමබට්ඨ නා භවන්තං ගොතමං නථා සන්නො යෙව සද්දො අභිභුග්ගතො නො අඤ්ඤථා? කච්චි පන හො සො භවං ගොතමො නාදිසො නො අඤ්ඤදිසො?”ති.

“නථා සන්නො යෙව හො නං භවන්තං ගොතමං සද්දො අභිභුග්ගතො නො අඤ්ඤථා. නාදිසො'ව හො සො භවං ගොතමො නො අඤ්ඤදිසො. සමන්තාගතො ව හො සො භවං ගොතමො ආත්මිංසමහාපුරිසලකඛණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහි”ති.

91. එ කල්හි “මේ අම්බවය් මාණවක තෙමේ මා සිරුරෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු දැනි ම ය. කොයාවතිත අංගථානයන් පුළුල් දිවත් යන මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙහි සැක කෙරෙයි, සනිටුහනට නො බසී. නො පැහැදෙයි. (එ බැවින් මොහුට ඒ මහපුරිස් ලකුණු දෙක පෙන්විනි නම් සෙහෙතැ)”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිතිවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන්ගේ කොයාවතිත අංගථානය යම්සේ අම්බවය් මාණවකයා දක්වා ද, එසේ වූ සාදායනි-සංසාරයක් කළ සේක. එයින් පසු දිව නිකුත් කොට දෙ යන් සිදුරු සහසී කළ සේක. දෙවාස්පුටු පිරිමැද්ද සේක. සියලු නලල් මඩල දිවෙන් වැසූ සේක.

එට “ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නොඅඩු පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණින් සමන්විත යැ”යි අම්බවය් මාණවකයාට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “හවද් ගෞතමසීනි, දැන් අපි යමහ. අපි බොහෝ කාන්‍ය ඇත්තමෝ, බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමහ”යි කී ය.

“අම්බවය්, යම් ගමනකට හෝ කාලය සිතනි නම්, ඒ ගමන කරන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්බිති අම්බවය් මාණවක තෙමේ චෙලෙඹුන් සෙදු රියෙක නැග තික්වුණේ ය.

92. එ සමයෙහි වූ කලි පොකකිරසාදී බමුණු තෙමේ උක්කට්ඨා නුවරින් තික්මැ, අම්බවය් මාණවකයා (හේ රජ) බලා පොරොත්තු වනුයේ, මහත් බමුණුමුවක් හා සිය අරමෙහි හුන්පෝ වෙයි. එ කල්හි අම්බවය් මාණවක තෙමේ සිය අරම කරා එළැඹියේ ය. රියෙන් යැ හැකි තාක් රියෙන් ගොස් එයින් බැස, පා ගමන් ඇත්තේ ම පොකකිරසාදී බමුණා වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ බහු වැඳ පසෙක හිඳ ගත්තේ ය.

93. පසෙක හුන් අම්බවය් මාණවකයාගෙන් පොකකිරසාදී බමුණු තෙමේ “කිමෙක් ද? දරුව අම්බවය්, ඒ හවද්ගෞතමයන් දුටු ද?” යි විචාලේ ය.

“හවතාණනි, ඒ හවද්ගෞතමයන් අපි දුටුමහ”යි අම්බවය් කී ය.

[පොකකිරසාදී:] “කිමෙක් ද? දරුව අම්බවය්, ඒ හවත් ගෞතම-යන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිළිබඳ වූ කිරිතනිශ්චයෙක් නැතැණේ ද? අන් පරිද්දෙකින් නො වේ ද? (නැති ගුණ පිළිබඳ හසෙක් නො නැතැණේ ද?) හවත, ඒ හවද්ගෞතම තෙමේ එබඳුම ද? අන් සැටි නො වේ ද?”

[අම්බවය්:] “හවතාණනි, ඒ හවද්ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිළිබඳ වූ කිරිතනිශ්චයෙක් නැතිණ. අන් පරිදි වූ (නැති ගුණ පිළිබඳ වූ සෝප)යෙක් නො වේ. හවතාණනි, ඒ හවද්ගෞතම තෙමේ එබඳු ම ය. අන් සැටි නො වේ. හවතාණනි, ඒ හවද්ගෞතම තෙමේ අඩු නොවූ පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණින් යුතු වේ.”

“අහු පන නෙ නාන අමබන්ධ සමනෙහි ගොතමෙන සද්ධි. කොච්ඡෙව කථාසලාපො?”ති.

“අහු බො යෙව හො සමනෙහි ගොතමෙන සද්ධි. කොච්ඡෙව කථාසලාපො?”ති.

“යථාකථං පන නෙ නාන අමබන්ධ අහු සමනෙහි ගොතමෙන සද්ධි. කොච්ඡෙව කථාසලාපො?”ති.

අථ බො අමබන්ධා මාණවො යාචනකො අහොසි භගවතා සද්ධි. කථාසලාපො තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ආරොවෙසි.

94. එවං වුද්ධෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී අමබන්ධං මාණවං එතදවොච: “අහො වත රෙ, අමහාසං පණ්ණිනක! අහො වත රෙ අමහාසං බහුස්සුතක! අහො වත රෙ, අමහාසං තෙවිජ්ජක! එවරුපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථරකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජය්‍ය. යදෙව බො භිං අමබන්ධ තං භවන්තං ගොතමං එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ අවිවාසි. අථ බො භවං ගොතමො අමො’පි එවං උපනෙය්‍ය උපනෙය්‍ය අවච. අහො වත රෙ, අමහාසං පණ්ණිනක! අහො වත රෙ, අමහාසං බහුස්සුතක! අහො වත රෙ, අමහාසං තෙවිජ්ජක! එවරුපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථරකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජය්‍ය”ති කුට්ඨො අනත්තමනො අමබන්ධං මාණවං පදසා යෙව පවනෙහි. ඉච්ඡති ච තාවදෙව භගවන්තං දස්සනාය උපසඛකමිතුං.

95. අථ බො තෙ බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදිං එතදවොචු: අතිවිකාලො බො හො අජ්ජ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. සෙවද්දති භවං පොකඛරසාදි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති”ති.

අථ බො බ්‍රාහ්මණො සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ණිනං බාදනීයං භොජනීයං පටියාදුපෙත්වා යානෙසු ආරොපෙත්වා උක්කාසු බාරියමානාසු උක්කාට්ඨාය නිය්‍යාසි. තෙන ඉච්ඡාතඛනලවනසණ්ඩො තෙන පායාසි. යාචනිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානා පච්චාරොතිත්වා පතනිකො’ව යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධි. සමොදනීයං කථං සාරණීයං විහිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවන්තං එතදවොච: “ආගමානුබ්විධ හො ගොතම අමහාසං අනෙත්වාසි අමබන්ධා මාණවො?”ති.

[පොකඛරසාදී:] “දරුව, අමබ්බස, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා තමේ කිසියම් කතාබහෙක් වී ද?”

[අමබ්බස] “භවතාණනි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා මමේ කිසි යම් කතාබහෙක් වී ය.”

[පොකඛරසාදී:] “අමබ්බස, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා තමේ ඒ සමල්ප කථාසංලාපය කෙසේ වූ එකෙක් ද?”

ඉක්බිති අමබ්බස මාණවකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් පමණ තමාගේ කථාසංලාපයෙක් වී ද ඒ සිසල්ල පොකඛරසාදී බමුණාට සැල කෙළේ ය.

94. එසේ සැල කළ කල්හි, පොකඛරසාදී තෙමේ අමබ්බස මාණවකයා අවතා, “යහනා, කොල, අප ඊනියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊනියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප ඊනියා ත්‍රිවිද්‍යා දතුව! එම්බල, මෙබඳු තා වැනි ඊනියා වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන (තා වැන්නකු ඇති කල්හි ඇසුරු කරන) මිනිසා කෘතූන් මරණින් මතු සැප නැති දුගීනි වූ තමාට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණෙන්නේ ම ය. යම් හෙයකින් ම, අමබ්බස, හෝ මෙසේ ඒ භවද්දී ගෞතමයන්ට ගට ගටා කිසෙහි ද, එ හෙයින් ම භවද්දී ගෞතමයෝ මෙසේ අපටත් සැහෙවුණු දෑ මතු කොට ගුදාදී බව නහා නහා මෙසේ කීහ. යහනා, කොල, අප ඊනියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊනියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප තෙවිදු දතුව! භවත්ති, මෙ වැනි වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන මිනිසා කෘතූන් මතු සැප නැති, දුගීනි වූ, විනිපාතයක් වූ නිරයට පැමිණෙන්නේ ම යැ!” යි මෙ බස් කී ය. ඊමෙස් කියා, කිපුණේ, භෝසතුටු සිතැත්තේ, පසින් පැහැරු ඔහු බිම පෙරැළී ය. එ කෙණෙහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට යනු කැමැති ද වී ය.

95. එවිට ඒ බමුණෝ පොකඛරසාදී බමුණුට “භවත, අද (දැන්) ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දක්නට යන්නට ඉතා භෝකල් වෙයි. භවත් පොකඛරසාදී තෙමේ හෙට දිනැ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දක්නට එළැඹියැ හැකි වන්නේ යැ” යි කීහ.

ඉක්බිති පොකඛරසාදී බමුණු තම සිය නිවසෙහි මිහිරි වූ කැ යුතු බුද්ධ යුතු දෑ පිළියෙල කරවා, යානයන්හි තංවා දඬුවට පහන් දරනු ලබන කල්හි උකකට්ඨා නුවරින් නික්මුණේ ය. ඉමණිනංගල වන ලැහැබ කරා එළැඹියේ ය. යානයෙන් යැ හැකි තාක් දුර යානයෙන් ගෙස්, එයින් බැස, පසින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රුද්වියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කථාව නිමවා පසෙක හිඳ ගත්තේ ය, පසෙක හුන්නේ ම පොකඛරසාදී බමුණු තෙමේ “භවද්දීගෞතමෙනි, අප අතැවැසි අමබ්බස මාණවකයා පමිහි ආයේ දෑ?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් ඇසී ය.

“ආයමා බො තෙ බ්‍රාහ්මණ අනෙතවාසී අබ්බෙය්ඤා මාණවො”ති.

“අහු පන තෙ හො ගොතම අබ්බෙය්ඤා මාණවෙන සද්ධිං කොපිදෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

“අහු බො මෙ බ්‍රාහ්මණ අබ්බෙය්ඤා මාණවෙන සද්ධිං කොපිදෙව කථාසල්ලාපො”ති.

“යථාකථං පන තෙ හො ගොතම අහු අබ්බෙය්ඤා මාණවෙන සද්ධිං කොපිදෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

අථ බො භගවා යාවතිකො අහොසී අබ්බෙය්ඤා මාණවෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො, නං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකරසාදිස්ස ආරොචෙසි.

“එවං වුත්තෙ බ්‍රාහ්මණො පොකරසාදී භගවන්තං එතදවොච: බාලො හො ගොතම අබ්බෙය්ඤා මාණවො. ඛමිතු භවං ගොතමො අබ්බෙය්ඤා මාණවස්සා”ති.

“සුඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණ අබ්බෙය්ඤා මාණවො”ති.

96. අථ බො බ්‍රාහ්මණො පොකරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මිංස-මහාපුරිසලක්ඛණානි සමන්තසි. අදදස්සා බො බ්‍රාහ්මණො පොකරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභ්‍රයොයන් යපෙතො දෙව. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛ්ඛති විමිතිච්ඡති නාඛිමුච්චති න සමපසීදන්ති කොසොභිතෙ ච වත්ථගුයො පසුතජ්චතතාය චාති.

97. අථ බො භගවතො එතදහොසී: පස්සති බො මෙ අයං බ්‍රාහ්මණො පොකරසාදී ආත්මිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභ්‍රයොයන් යපෙතො දෙව. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛ්ඛති විමිතිච්ඡති නාඛිමුච්චති න සමපසීදන්ති කොසොභිතෙ ච වත්ථගුයො පසුතජ්චතතාය චාති.

අථ බො භගවා තථාරූපං ඉද්ධාභිසම්බාරං අභිසම්බාසී යථා අදදස්ස බ්‍රාහ්මණො පොකරසාදී භගවතො කොසොභිතං වත්ථගුයාං. අථ බො භගවා ජීව්හං නින්නාමෙතො උහො‘පි කණණසොතානි අනුමසී, පටිමසී, උහො‘පි නාසිකාසොතානි අනුමසී, පටිමසී. කෙවලමපි නළාටමණ්ඩලං ජීවහාය ඡාදෙසී.

98. අථ බො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකරසාදිස්ස එතදහොසී: “සමන්තාගතො බො සමණො ගොතමො ආත්මිංසමහාපුරිසලක්ඛණෙහි පරිපුණෙණ්හි තො අපරිපුණෙණ්හි”ති භගවන්තං එතදවොච: අභිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමො අජ්ඣතතාය භවන්තං සද්ධිං භික්ඛුසම්භෙතා”ති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

99. අථ බො බ්‍රාහ්මණො පොකරසාදී භගවතො, අභිවාසනං විදිත්වා’ භගවතො කාලං ආරොචෙසී: ,කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භවන්තානි.’

[භාග්‍යවත්තු:] “බමුණ, හා අතැවැසි අම්බරියමාණවකයා මෙහි ආයේ ම ය.”

[පොකකරසාදී:] “භවද්දගොතමසිනි, අම්බරියමාණවකයා හා ඔබේ කිසි කථාසංලාපයෙක් වූයේ ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “බමුණ, අම්බරියමාණවකයා හා මගේ කිසි (සංවල්ප) කථාසංලාපයෙක් වූයේ ම ය.”

[පොකකරසාදී:] “භවද්දගොතමසිනි, අම්බරියමාණවකයා හා ඔබගේ කෙබඳු වූ කිසි කථාසංලාපයෙක් වූයේ ද?”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බරියමාණවකයා හා යම් පමණ කථා සංලාපය වී ද, ඒ සියල්ල පොකකරසාදී බමුණාට වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි පොකකරසාදී බමුණු තෙම, “භවද්දගොතමසිනි, අම්බරියමාණවකයා ලාමක ය. භවද්දගොතමසෝ අම්බරියමාණවකයාට ක්‍ෂමා කෙරෙත් වා”යි කී ය.

“බමුණ, අම්බරියමාණවක තෙමේ සුව පත් වේවා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

96. ඉක්බිති පොකකරසාදී බමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු පිරික්සී ය. පොකකරසාදී බමුණු වහාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු අතුරෙන් දෙකක් හැර සෙස්ස බෙහෙවින් දිවී ය. හේ කොභාවතිත අංගජාත ලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතජ්ඣවාලක්‍ෂණයෙහිත් දෑ සි මේ මහපුරිස්-ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයකට නො බසී. එ හෙයින් ම නො පැහැදෙයි.

97. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මේ පොකකරසාදී බමුණු තෙමේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් දෙකක් හැර සෙස්ස බෙහෙවින් දකී ම ය. කොභාවතිත අංගජාතලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතජ්ඣවාලක්‍ෂණයෙහිත් යන මහපුරිස්ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයට නො බසී, නො පැහැදෙයි. (ඒ දෙ ලකුණු මොහුට දක්වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ)”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ කොභාවතිත අංගජාතය පොකකරසාදී බමුණාට පැනෙන සේ වූ සාධුයභිසංසකාරයක් කළ සේක. ඉන් පසු දිව නික්මවා දෙකන් සිදුරු ස්පර්ශී කළ සේක, පිරිමැද්ද සේක, දෙ නාස්ත්‍රවූ ස්පර්ශී කළ සේක, පිරිමැද්ද සේක, මුළු තලල් තලය ම දිවෙන් වැසූ සේක.

98. එවිට පොකකරසාදී බමුණාට “ශ්‍රමණ ගොතම තෙමේ අඩු තොවූ පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්විත යැ”යි මේ සිත විය. හේ “භවද්ද ගොතම තෙමේ බික්සුනක හා අදට මගේ බහ ඉවසා වාසී කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භූමණිමිභාවයෙන් එය ඉවැසූ සේක.

99. ඉක්බිති පොකකරසාදී බමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවැසීම (සිනිත් පිළිනැත්ම) දැන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවද්ද ගොතමසිනි, දැන් කල් පැමිණියේ ය, බහ පිළියෙල කොට තිමැවිණැ”යි කල් දැන්වී ය.

අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පහතච්චරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙහ න යෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස පරිවෙසනා තෙනුප-සඬකමි. උපසඬකමිත්වා පඤ්ඤානෙත ආයතෙ නිසීදි. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති භගවන්තං පණීතෙන බාදනියෙත භොජනියෙන සහස්ථා සන්තප්පෙසි සමප්පාපෙසි. මාණවකා'පි භික්ඛුසංඝං. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති භගවන්තං භුත්තාපිං ඕනීතපහපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගතෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

100. එකමන්තං නිසීන්තස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස භගවා ආනුපුබ්බිකථං කපේසි, සෙය්‍යවිදං දානකථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං තෙකඩ්දමෙව ව ආනිසංසං පකාසෙසි. යදා භගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාතිං කල්ලවිත්තං මුදුවිත්තං විනිවරණවිත්තං උදග්ගවිත්තං පසන්නවිත්තං, අථ යා බ්‍රහ්මානං සාමුකකංසිකා ධම්මදෙසනා නං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුඬං වත්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ගණෙනාය්‍ය, එවමෙව බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස තස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං. විකමලං ධම්මවකුටු, උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බං නං නිරෝධධම්මන්ති.

101. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි දිට්ඨාබ්ලමො පත්තධ්මමො විදිත්ථම්මො පරියොගාලාභාබ්ලමො නිණ්ණෙවිචිකිචෙණි විගතකථංකපො වෙසාරජ්ජ්‍යානෙතා අපරපථච්චයො සඤ්ඤාසාසනෙ භගවන්තං එතදවොච: “අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො පොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකක්ඛුජ්ජිතං වා උකක්ඛුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මූලාස්ස වා මග්ගං ආවිකෙධය්‍ය අකුකාරෙ වා ඤාලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය වකු-මනෙතා රූපානි දකඛින්නීති, එවමෙව හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හො ගොතම සපුහොතා සහරියො සපරිසො සාමචේවා භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝස්සඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. යථා ව භවං ගොතමො උකකට්ඨාය අඤ්ඤාති උපාසකකුලාති උපසඬකමති එවමෙව භවං ගොතමො පොකඛරසාදිකුලං උපසඬකමතු. නත්ථ යෙ තෙ මාණවකා වා මාණවිකා වා භවන්තං ගොතමං අභිවා-දෙස්සන්ති වා පමුට්ඨස්සන්ති වා ආසනං වා උදකං වා දස්සන්ති විත්තං වා පසාදෙස්සන්ති, තෙසං නං හවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා”ති. “කල්‍යාණං වුවවති බ්‍රාහ්මණා”ති.

එමට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඒ) පෙරවරුසෙහි සිවුරු හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන බිත්සනන සමග පොකරසාදි බමුණාගේ පිරිවෙස්න (=බොජුන් වළඳනා භාග්‍ය) කරා වැඩි සේක. වැඩ, පැණැවුණු අස්තෙහි හුන් සේක. ඉක්බිති පොකරසාදි බමුණු කෙම මිහිරි වූ කැසුතු බුදිය සුතු දැසින් සිසනින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකැප්වී ය, මැනවින් පැවැරුවී ය. මාණවකයෝ ද බිත්සනන සැකැපවූහ, මැනවින් පැවැරුවහ..

එසින් පසු පොකරසාදි බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, වළඳ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත ඇත්තවත් දැන, එක්තරා පිටි අස්තක් ගෙන පසෙක හුන්නේ ය.

101. එකත්පස්සි හුන් පොකරසාදි බමුණුහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුකකවා, ශිලකවා, සාගිකවා, කාමදිනට, කාමාසන්නේ ලාමක බව, කාමයන්ගේ කෙලෙසීම, තෙකමමයෙහි (කාමයන්ගෙන් නික්මුණු-බවිනි) අනුසස් පැවැසු සේක. හ අනුචතුන් වහන්සේ යම් විටෙක පොකරසාදි බමුණුහු (ඒ බණ ඇසීමෙන්) නිරෝධ සිතැති වුවහ, මොරොක් සිතැති වුවහ, නිරෝධ කෙරෙහි පහ වී සිතැත්තහ, ඔද වැඩ ගිය සිතැත්තහ, පහන් සිතැත්තහ දත් සේත් ද, එ කල්හි දුබ සමුදය නිරෝධ මාගී යන බුදුවැන්නේ යම් සාමුත්තමිකි බමිදේශනාපටික් වේ නම් එය පැවැසු සේක.

යම්සේ පහ වූ කළබව ඇති, පිරිසිදු වෙසක් මොනොවට රජන් (පවු) උරු ගන්නෝ ද, එසේ ම පොකරසාදි බමුණාට එ අස්තෙහි ම 'යම් ක් උපදනා සුලු නම් ඒ සිසල්ල නැසෙන සුලු යැ' හි කෙලෙස් රජස් තැනි, පහ වූ කෙලෙස්වල ඇති, දහම් ඇස පහළ විය.

ඉක්බිති පොකරසාදි බමුණු කෙම දුටු ආරීසභ්‍ය බමී ඇත්තේ, ලැබූ ආරීසභ්‍යාවබෝධය ඇත්තේ, දැන ගත් ආරීසභ්‍ය බමී ඇත්තේ, බැසූ ගත් ආරීසභ්‍ය බමී ඇත්තේ, ඉක්ම වූ සැක ඇත්තේ, පහ වූ සැක ඇත්තේ, බුදු සස්තා විසාරද බවට පැමිණීමේ, හමාම පසක් කළ බවින් හැදෑරිය යුතු අනෙකක්හු තැත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“හවද්දොගමසිති, අභිකාන්ත ය (විනෝසිත් සිත්කළ ය). හවද්දොගමසිති, අභිකාන්ත ය. හවද්දොගමසිති, වුහින් නමා තැබූ දෑක් උඩුකුරු කරන්නේ යම් සේ ද, වැසුණු දෑක් විවෘත කරනුයේ යම්සේ ද, මා මුද්‍රා වුටකුට මත කිසන්තේ යම්සේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ සි සිතා පෙරු පහතක් දල්වන්නේ යම් සේ ද, එසේ ම, හවද්දොගමසන් විසින් තොසෙක් කරුණින් බමිය පැවැසිණ. හවද්දොගමසිති, ඒ මම භාසිට සහිත වැ, පිරිස් සහිත වැ, මෙහෙකරුවන් සහිත වැ හවද්දොගමසන් ද බමිය ද භික්ෂුහංසකා ද සරණ සෙමි. අද පටන් දිවි ගිම් කොට සරණ ගිය උටසකු කොට හවද්දොගම කෙමේ මා සලකා වා. යම්සේ හවද්දොගම කෙමේ උකකට්ඨා නුවරෙහි අන් උපාසකකුලයන් කරා එළැඹේ ද, එසේ ම පොකරසාදිකුලයට ද එළැඹේ වා. එහි යම් මාණවක කෙනෙක් හෝ මාණවිකා කෙනෙක් හෝ හවද්දොගමසන් ආදරයෙන් පදින්නෝ ද, දෑක හුකස්තෙන් තැගි හෝ සිටින්නෝ ද, අසුන් හෝ දිග හෝ දෙන්නෝ ද, සිත පෝ පහදවන්නෝ ද, එය ඔවුන්ට දික් කලක් වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය”.

වෙසේ හි කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “බ්‍රාහ්මණය, මො දෑසෙක් හොට කී සේ මැනවැ”හි වදළ සේක.

සෞණදණ්ඩසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා අමෙතසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසගෙහි යෙන චම්පා තදවසරි. තත්ත සුදා භගවා චම්පායං විහරති ගගගරාය පොකබරණ්ණියා තීරෙ.

තෙන බො පන සමයෙන සෞණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො චම්පං අජ්ඣාචසති සනතුස්සදං. සතිණකට්ඨාදකා සධ්දස්සදං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනිසෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යාං.

2. අස්සොසුං බො චම්පය්‍යාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා “සමණො බලු භො ගොතමො සක්‍යජුතො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො අමෙතසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසගෙහි චම්පං අනුප්පනො, චම්පායං විහරති ගගගරාය පොකබරණ්ණියා තීරෙ. නං බො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කීන්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: “ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසලිඛුපදාං විජ්ජාවරණසම්පපන්නා සුගතො ලොකවිදු අනුප්පනො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බහමකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකවා පච්චෙදෙති. සො ඛම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථා සබ්‍යඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං භොති”ති.

3. අථ බො චම්පය්‍යාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා චම්පාය නිකම්භවා සම්ඝසම්භි ගණිභූතා යෙන ගගගරා පොකබරණ්ණි තෙනුපසම්භමන්ති.

4. තෙන බො පන සමයෙන සෞණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිවාපෙය්‍යා උපගතො භොති. අදද්දා බො සෞණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො චම්පය්‍යාකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ චම්පාය නිකම්භවා සම්ඝසම්භි ගණිභූතො යෙන ගගගරා පොකබරණ්ණි තෙනුපසම්භමන්තො. දිස්වා ඛන්තො ආමනොසි: “කීනත්‍ර බො භො ඛතෙන චම්පය්‍යාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා චම්පාය නිකම්භවා සම්ඝසම්භි ගණිභූතා යෙන ගගගරා පොකබරණ්ණි තෙනු-පසම්භමන්ති?”ති

සෞභූදායක සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් පැවිදිමුළුවක් හා අංග රටෙහි සැරිසරන සේක්, චම්පා නුවරට වැඩ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි එ චම්පා නුවර සම්පයෙහි ගඟින් පොකුණ තෙර වසන සේක.

එ සමයෙහි සෞභූදායක බමුණු හෙමේ බුදුප්‍රනාතිණී වූ, තණ දඬු දිය සුලභ වූ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, රජුහුගෙන් ලත් නික්දතම වූ (රාජසචාර්යයෙන් පරිභෝග කට යුතු වූ), මහා රටට අතිපති සේනිය බම්බසාර රජු විසින් දුන් රාජදායාදාය වූ, ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ චම්පා නුවර වෙසෙයි.

2. චම්පා නුවර වැසි බමුණුගැහැටියෝ (රටෙහි පැත්ත පැවැති) මතු දැක්වෙන කථාව ඇසූහ: “හට්ඨි, ගකසුත්‍ර වූ, ගාකසුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ, ග්‍රමණ ගෞතම හෙමේ වූ කලී භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහපැවිදිමුළුවක් හා අතුරු සැරි සරනුයේ, චම්පාවට පැමිණියේ, එය අසල ගඟීරා පොකුණ තෙර වෙසෙයි. ඒ හතුවත් හෙමේ මේ මේ කරුණින් දර්ශනීය, සම්පන්නබුද්ධිය, විද්‍යාවරණසම්පන්නය, සුගතය, ලොකවත්ය, නිරුත්තර පුරාපදායසාරසිය, දෙව්මිනිසුනට ශාස්තෘය, බුද්ධිය, භගවත්ය. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණින් සහිත මෙලොව, මනණබමුණින් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වගීයා, තමා ම සිය මිහිපා නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පරික්ෂානකල්‍යාණ වූ (සතිපට්ඨානාදී) මනා අර්ථ ඇති, මනා (සම්පූර්ණ) ව්‍යාප්ත ඇති, සමාකාර පරිපූර්ණ, පිරිසිදු දතමක් දෙසයි. එසේ දෙසනුයේ ද, සියලු සසුන්බවසර පවසයි. එබඳු රතනුන් දැක්වූ කලී භිත වැඩ නොහැ දෙන්නෙකැ’යි ඒ හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ පමණේ උතුම් වූ කිරිත්තිශබ්දයෙන් උස් වැ නැංගේ ය” යනු යි.

3. ඉක්බිති චම්පාපුර වැසි බමුණෝත් ගැහැටියෝත් චම්පායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වූවෝ, එහි එහි පැත්තෙහි මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ, ගඟීරා පොකුණ අතට යෙහි.

4. එ සමයෙහි සෞභූදායක බමුණු හෙමේ තමා පහසැ උඩු මහලෙහි දවසනනට පැමිණියේ මෙයි. හේ (කට්ටියෙන් බලනුයේ) චම්පායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වැ, එක් එක් පසැ මුළු මුළු වැ, නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවක් වැ එකතු වැ ගඟීරා පොකුණ අතට යන චම්පාවාසී බමුණන් ද ගැහැටියන් ද දැක්කේ ය. දැක සැහනාහු බණවා “හවත් සැහනාව, කවර හෙයින් චම්පාවාසී බමුණෝත් ගැහැටියෝත් චම්පායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වැ එහි එහි පසැ මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ ගඟීරා පොකුණ කරා යෙත් දැ?” යි විචාලේ ය.

“අප්පි බො හො සමණො ගොතමො සක්කාපුතො සක්කාකුලා පබ්බජිතො අබ්බෙගසු චාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං පඤ්චමතෙනාහි භික්ඛුසතෙහි චම්පං අනුප්පතො වම්පායං විහරති ගගගරස් පොකකිරණියා තීරෙ, තං බො පන භවන්තං ගොතමං එවා කල්යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ‘ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණ-සම්පතො සුගතො ලොකවිදු අනුන්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති, තමෙන භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමන්ති”ති.

5. තෙන හි හො බතෙන යෙන චම්පයාසකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ථා චම්පයාසකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙහි: “සොණදණ්ඩො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ‘ආගමෙනතු කීර භවන්තො සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬක-මිස්සති”ති.

‘එවං හො’ති බො සො බතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුථා යෙන චම්පයාසකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ථා චම්පයාසකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච: “සොණදණ්ඩො හො බ්‍රාහ්මණො එමාන: “ආගමෙනතු කීර භවන්තො, සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සති”ති.

6. තෙන බො පන සම්පෙන නානාවේරජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමතනාහි බ්‍රාහ්මණසභාහි චම්පායං පට්ඨිපනාහි කෙනච්චෙව කරණියෙන, අස්සොසුං බො තෙ බ්‍රාහ්මණා: ‘සොණදණ්ඩො කීර බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සති’ති, අථ බො තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඬකමිංසු, උපසඬකම්ථා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදවොචු: ‘සච්චං කීර භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සති’ ?”ති

“එවං බො මෙ හො හොති අහම්පි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සාමි”ති.

7. “මා භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමි, න අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිංසු, සචෙ භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සති, හොතො සොණදණ්ඩස්ස යසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිච්චිස්සති, යමපි හොතො සොණදණ්ඩස්ස යසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිච්චිස්සති, ඉමිනා පබ්බෙගන න අරහති භවං සොණ-දණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඬකමිංසු, සමණො භොව ගොතමො අරහති භවන්තං සොණදණ්ඩො දස්සනාය උපසඬකමිංසු.

“හවන, කාරණයෙන් ඇත: ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම
 පැමැදි වූ ශ්‍රමණ ශෞතමි තෙමේ ආගරට සැරි සරනුයේ, හික්‍කුන් පත්
 සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා වම්පාටට පැමිණියේ, වම්පා
 පුර ගමපසේ වූ ගඟීරා නම් පොකුණ අද්දර වෙසෙයි. ‘ඒ හවත්
 තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සම්‍යක්සම්බුද්ධි ය, විද්‍යාවරණ
 සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකමිත් ය, නිරුක්තර පුරුෂදම්‍යසාරථි ය,
 පදම්මනිසුනට ශාස්තෘ ය, බුද්ධි ය, හවත් යැයි මෙසේ ඒ හවද්
 ගෞතමයා පිළිබඳ හඳු වූ ගුණසංඝයෙක් උස් වැ නැගෙත් ය. මොහු
 ඒ හවද්ගෞතමයා දක්නා පිණිස එහි යෙත්” යැ යි කන්තෘ
 තෙමේ කී ය.

5. “හවත් කන්තෘව, එසේ ව නම්, ඒ වම්පාටාසී බමුණු ගැහැවියන්
 උච්චා ඵලැබ ඔවුනට “හවන්ද්‍ර (මොනොනක්) බලා පොරොන්තු වෙත්වා.
 සොණදණ්ඩ බමුණාත් ශ්‍රමණ ශෞතමියන් දක්නට එහි යන්නේයැ’ යි
 සැල කරව” යි කී ය. ‘එසේ ය හවතැ’ යි කියා කන්තෘ තෙමේ සොණදණ්ඩ
 බමුණාට පිළිවදන් දී, වම්පාටාසී ඒ බමුණු ගැහැවියන් කරා ඵලැබ
 “හවන්ති, හවන්ද්‍ර බලා පොරොන්තු වෙත් වා. සොණදණ්ඩ බමුණු
 ද ශ්‍රමණ ගෞතමයා දක්නට එහි යන්නේ” යැ යි දැන්වී ය.

6. ඒ සමයෙහි චිත්තානි තොසෙක් වදෙසින් පැටිණි පන්සියක් පමණ
 බමුණෝ කිසි කටයුත්තක් පිණිස වම්පා නුවර වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ
 ‘සොණදණ්ඩ බමුණා මහණ නොයුමුතු දක්නට යෙත් ලු’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති
 ඔහු සොණදණ්ඩ බමුණා කරා ගියහ. ගොස් “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ
 මහණ නොයුමින් දක්නට යන්නේ ල යහු හැබැ දෑ ?” යි විමාලහ.

“හවන්ති, (හැබැ ය) මමත් මහණ නොයුමින් දක්නට යන්නෙමි’ යි
 මට එමසේ සිතෙක් මේ” යැ යි සොණදණ්ඩ පතමේ කී ය.

7. ඒ බස් අසා ඔහු කියන්නේ, “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ
 නොයුමින් දක්නට නො යේවා. හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ
 නොයුමින් දක්නට නො නිසි වේ. ඉදින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ
 මහණ නොයුමින් දක්නට යන්නේ නම්, හවත් සොණදණ්ඩයාගේ
 යහස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ නොයුමින්ගේ යහස් වැඩෙන්නේ ය. ‘හවත්
 සොණදණ්ඩයාගේ යහස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ නොයුමින්ගේ යහස්
 වැඩෙන්නේ ය. යහ යෙමක් ඇද්ද මේ කරුණින් හවත් සොණදණ්ඩ
 මහණ මහණ නොයුමුතු දක්නා පිණිස එහි යන්නට තො නිසි ය.
 මහණ නොයුමින්ගේ ම හවත් සොණදණ්ඩයන් දැකින්නට එනු නිසි ය.

හවං හි සොණදණවිසුහන උනතො පුජාතො මානිතො ව, පිතිතො ව, සංසුද්ධිගතණ්ණිකො යාච සන්නමා මහාමහසුතා, අකම්මතො අනුපකක්ඛවෙය් ජාතිවාදෙන.

යමපි හවං සොණදණවිසුහන උනතො පුජාතො මානිතො ව පිතිතො ව, සංසුද්ධිගතණ්ණිකො යාච සන්නමා මහාමහසුතා, අකම්මතො අනුපකක්ඛවෙය් ජාතිවාදෙන. ඉමනා පටමගත න අරහති හවං සොණදණවිසුහන සමණං පහතමා දසසාය උපසම්මතො. සමණො කෙව ගොතමො අරහති භාවනාං සොණදණවිසුහන දසසාය උපසම්මතො.

හවං හි සොණදණවිසුහන අකම්මා මහද්ධිතො මහාමහසො-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන අකම්මා මහද්ධිතො මහාමහසො මහද්ධිතො පාරග සතිසංකල්පනද්වය න සාකම්මා මහද්ධිතො ඉතිතාසංසුද්ධිතො, පදකො, වෙසාකම්මණි, පෙය්සාසනමිත පුරිසලකඩවගොන අනවසො-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන අතිරුපා දසසාය පානදිනො පරාස වර්ණපොකම්මතො සංසායාගතො බුද්ධිමණ්ණි බුද්ධිවම්මසි, අකම්මා වසාසො දසසාය-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන පුජාතො මානිතො පිතිතො සමනතායනා-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන කල්පනාමිතො කල්පනාමාකම්මණි, පොරියා වාසා සමනතායනා දසසාය දානාදාය අනිසා මිඤ්ඤපතිතා-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන ආවර්ජපාවර්ජකො, නිණි මාණ-වසාසනාති මහතො පාචති. බිඳු පො පන නානාදිසා නානාච්ඡාද පාණිකා ආගමිහති පොතො සොණදණවිසුහන සනතික මනනපමො මනන අසිසිභුකාමා-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන පිතිතො පාචති මහලකො අභිගතො විසො අනුපතො සමතො පොකමා ගරුතො වෙව ගරුතො වසාසනා ව-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන රුක්ඛා මාගසා සෙතිසාසා බිබ්බිසාරසා සකකතො ගරුතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

හවං හි සොණදණවිසුහන පුජාතො මානිතො පිතිතො සමනතායනා ගරුතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

‘හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ චිත්‍රපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මැ අභිජාත ය සත්ථත චිත්‍රතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. ජාතිවාදයෙන් (ගුල පිළිබද කථාපලන්) නොහෙලන ලද්දේ ය. නො ගරහන ලද්දේ ය.

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ චිත්‍රපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මැ අභිජාත ය. සත්ථත චිත්‍රතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය, ‘ජාතිවාදයෙන් ඉවත නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය, යන යමක් ඇදීද, මේ කරුණෙහුත් හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ මහණ හොසුම්නු දක්නට යනු නො වේ. මහණ හොසුමත් ම හවන් සොණදණ්ඩයා දක්නට එනු වේ.

හව ද හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ වූ කලී ආස්‍ය ය, මහත් බිත ඇත්තේ ය, මහද්වෝන ඇත්තේ ය...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ වූ කලී වෙද හඳුන්වනෙක. වෙදයන් සිතා ලා දරන්නෙක. භික්ෂුන්ට පකොටකයාට සහිත, අක්කරප්‍රභෙද (ශිෂ්‍ය හා භික්ෂු) සහිත, ඉධිනාසය පස්වනු කොටැති ත්‍රිවෙදයන් ගේ පරමාර පැමිණියෙක, පදපාඨ දන්නෙක. එයින් අන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ විසි ද දන්නා ලොකාසත ශාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂලක්ෂණ - ශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණයෙක....හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ වූ කලී විශිෂ්ට රූපකාන්ත ඇත්තෙක, දකුම් කටයුතු ය, ප්‍රසාද ඵලවන සුලු ය, උතුම් වණිසසාදුමියෙහි සමන්විත ය, උතුම් රත්වත් පැහැත්තෙක, උතුම් ශරීරප්‍රභා ඇත්තෙක (ආරොහපරිණාමසම්පන්නියෙහි ද අවසරයන්ගේ පරිපූර්ණියෙහි ද) සිරුරෙහි දක්වන නොමද වූ අවිකාශ ඇත්තෙක...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ සිල්වන් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ගීලසෙන් යුක්ත ය...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ කලණ වහපුල් ඇත්තේ, කලණ භිහිරි බස් ගියත්වන්, නියොග් වූ පොලකොලු නොව, කි අරුත අතවතු සමත් සිලිවි බසින් සමන්විත ය...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ බොහෝ දෙයට ආවාසී ද ප්‍රවාසී ද වූයේ, තුන්සියත් පාණවකයනට වෙදයන් කියවයි. වෙදයන් ප්‍රයෝජන කොටැති, වෙද හඳුන්වනු හැමැති පොතෝ මාණවකයෝ හන් දෙසින් නන්රපින් හවන් සොණදණ්ඩයා වෙත එත්...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ වූ කලී ජරජර්ණ ය, මයොවාඬි ය, මහලු ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැසිම් වයසට පැමිණියෙක. මහණ හොසුම් හෙමේ තරුණ ද වේ. තරුණ පැවිද්දෙක් ද වේ...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ වූ කලී මහබාබිහි සෙහිය බිම්බිහාර රජවු විසින් සභකාර කරන ලද්දෙක, ගුරුකාර කරන ලද්දෙක, බ්‍රහ්මන් කරන ලද්දෙක, පුදන ලද්දෙක, සටන් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

හවන් සොණදණ්ඩ හෙමේ වූ කලී පොඳුරුසාත් බමුණ විසින් සත්කාත ද ගුරුකාත ද මානිත ද සුජිත ද අපචිත ද වේ...

භවං හි සොණදණ්ඩා වමථ අර්ඛාමසති සන්තුස්සදං සතිණ්-
කට්ඨාදකං සබ්බද්දා රාජභාගානං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන
බිබේසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

යමිථි භවං සොණදණ්ඩා වමථ අර්ඛාමසති සන්තුස්සදං සතිණ්-
කට්ඨාදකං සබ්බද්දා රාජභාගානං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිබේ-
සාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, ඉමිනාපඬොගන න අරහති භවං
සොණදණ්ඩා සමණං ගොතමො දස්සනාය උපසඤ්ඤිතුං. සමණො තෙව
ගොතමො අරහති භවන්නං සොණදණ්ඩා දස්සනාය උපසඤ්ඤිතුනති.

9. ඵලං වුචන්ත සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො හෙ බ්‍රාහ්මණ ඵහදවොච:
තෙන හි භො මිමිච්ඡණං, ඵ, යථා වයමෙව අරහාමි නා භවන්නං ගොතමො
දස්සනාය උපසඤ්ඤිතුං නතෙව අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං
දස්සනාය උපසඤ්ඤිතුං. සමණො ඛලු භො ගොතමො උභතො සුජාතො
මාතිතො ව පිතිතො ව, සංසුඛගතණ්ඤිකො යාච සත්තමා පිතාචග්ගුතා,
අකම්මෙනා අනුපකක්ඛට්ඨා ජාතිවාදෙන.

යමිථි භො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ව පිතිතො ව,
සංසුඛගතණ්ඤිකො යාච සත්තමා පිතාචග්ගුතා, අකම්මෙනා අනුපකක්ඛට්ඨා
ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඬොගන න අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං
දස්සනාය උපසඤ්ඤිතුං. අථ ඛො වයමෙව අරහාමි නා භවන්නං ගොතමො
දස්සනාය උපසඤ්ඤිතුං.

සමණො ඛලු භො ගොතමො මහත්තං ඤෙතිසම්මං ඕහාය පබ්බජිතො...
සමණො ඛලු භො ගොතමො පසුනා තිරඤ්ඤසුවණ්ණං ඕහාය පබ්බජිතො
භුමිගතඤ්ච වෙහාසට්ඨඤ්ච...

සමණො ඛලු භො ගොතමො දහරො'ව සමානො යුචා සුසු කාල-
පකසො හදෙන යොබ්බදණන සමනාගතො පඨමෙන වයසා අගාරස්මා
අනිගාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු භො ගොතමො අකාට්ඨානං මාතාපිතුන්නං අස්සුමුබ්බං
රුද්ධන්නානං කෙසමස්සු ඕහාරොවා නාසායානි වන්තානි අවණාදවා
අගාරස්මා අනිගාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු භො ගොතමො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය
වණ්ණපොකරිතාය සමනාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චිඨි අකුබ්බා-
වකාසො දස්සනාය...

සමණො ඛලු භො ගොතමො ඵලො දරියරො කුසලං ලොකසලං ලොක
සමනාගතො...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බුදුරජානාණී, තඤ්ඤ දිස සන මෙසින් යුක්ත, බොහෝ ධාතූ දැනී, රජුගෙන් ලාභ සමූහය පරිහොග වස්තු වූ, රජුගේ දායාදය වූ, සෙනිය බිහිසිසාර මහරජුනු දුන් ශ්‍රේෂ්ඨ ක්‍ෂාතය වූ මම්පානුවරට අභිපතී වැ වෙසෙයි.

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බුදුරජානාණී...මම්පානුවරට අභිපතී වැ වෙසේ ය යන යම් කරුණෙක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් භවත් සොණදණ්ඩ තෙම මහණ ගොසුම්හු දක්නට යනු නොතිසි ය. මහණ ගොසුම් තෙමේ ම භවත් සොණදණ්ඩයා දක්නට එන සුදුසු යැ'යි කිත.

8. මෙසේ යි කල්හී සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ ඒ බමුණකට කියනුයේ, “භවත්ති, එසේ වී නම් ඒ භවද්දොගමයන් අප දක්නට ඊම නොවැ අප මඬබ දක්නට යනු සුදුසු බවට මා කියන බස් ද අසවු: ‘භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මැ අභිජාතයක, සත් වන විමුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෝ ය. ජාතිපාදයෙන් නො හෙළන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය.

‘මහණ ගොසුම්හු මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් ම අභිජාතයක...නොගරහන ලද්දේ ය’ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුදු ඒ භවද්දොගමයෝ අප දක්නට එන්නට නො නිස්සක. වැළි අපි ම ඔබ දක්නට යනු නිස්සම්හ.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළොව යට ද පොළොව මත්තෙහි ද වූ මහත් ශිරණසංකූල හැර පියා පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු සොවුනෙන්, (කුත් වසසින්) පළමු වසසින් යුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මනා කළ කෙසෙ ඇති වැ යොවුන් වසෙහි සිටියෝ ම ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි බිමට වන්නෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපියන් ඔබ පැවිදි වනුව නොකැමැති වැ කුළු පිරුණු මුහුණ ඇති වැ හබද්දි එය නොතකා කෙසෙ රවුළු බා දමා කසා වත් හැද ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිද්දට වන්නෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි විශිෂ්ට රූප සමපත් ඇත්තෝ ය, දකුම් කටයුතු හ, ප්‍රසාදජනක හ, උතුම් වණ්සසෘජුසීයෙන් සමන්විත හ, බඩු සේ උතුම් රන් පැහැ ඇත්තෝ ය, උත්තම ශරීරප්‍රභා ඇත්තෝ ය, සිය සිරුරෙහි දැක්මට නොමද වූ අවකාශ ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිල්වත් හ, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් ශීලයෙන් සමන්විත හ...

සමණො බුදු හො ගොතමො කල්යාණ්‍යායමා කල්යාණ්‍යායකරණො
පොරියො වාචියො සමනනාගමො විසෂ්ටස්ස අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤා
විඤ්ඤාපතියා.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො බ්‍රහ්මනා ආචරියපාචරියො.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො බිණ්ණකාමරුහො විගහවාපලො.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකවාගෙ
බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමනිනා-
බන්ධිතකුලා.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො අසීයා කුලා පබ්බජිතො මහභුතා
මහාභොගා.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො නිරුරුච්චා නිරුරුච්චාදො සමුච්චිකා
ආනච්ඡන්ති.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො අනෙකානි දෙවහාසහස්සානි පාණෙති
සරණො ගතාති.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගහො
'ඉතිපි සො නවමා අරතං සමමාසවුට්ඨො විජ්ජාචරණසමපගො
සුගහො ලොකයිද්ද අනුගතො පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං
වුට්ඨො භගවා'ති.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො ආරාමිංසමනාපුරිසලකිණෙති සමනනා-
ගතො.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො ඵ්ඨිසාගච්චාදී සබ්බො සමමාදකො
අබ්භාකුටිකො උත්තානමුට්ඨො පුබ්බනායි.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො චතුරානං පරිසානං සක්කතො ගරුකතො
මානිකො පුජිතො අපචිතො.-පෙ-

සමණො බුදු හො ගොතමො ආනු දෙවා මනුස්සා ව අභිප්පසන්නා.-පෙ-

මහත්, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි කලණ පනවුල් ඇත්තෝ ය, කලණ පිහිටි බව කියන්නෝ ය, නිදෙස් වූ, කෙලතොලු නොවූ, කී අරුත ගනවනු සහන් සිලිලි බසින් සමන්විතයෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රාමාසී ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි පහ ව කාපරුන ඇත්තෝ ය, පහ ව චපල බව ඇත්තෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි කැප්වාදී ද ක්‍රිකාච්චාදී ද වෙති. ලොදුබුරු දහම් පූජාසර කොට පවත්ති. සැරිපුටා පුරාන දෑ බළඤ්ඤ පිරිසට නායක වූ හැසිරෙත් (නොපාහා නිවනට පිරුණු) වූ බළඤ්ඤ පිරිසට පවා අනිහස් නොසිතා හිත සුම ම පතන්නෝ හැසිරෙති)...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි අංග (පිරිසිදු) කැඩකුලස වූ උසස් කුලසෙන් නික්මූ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි මහත් සහ ඇති වෙහෙත් මොන ඇති සමාධි කුලසෙන් නික්මූ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු කරා පිට පිටින් වට දනවුයෙන් පැණ පුළුවුස්තට එති...

හවත්ති, නොයෙකුත් දහස් ගණන් දෙවියෝ මහණ ගොසුමුදු දිවහිමියෙන් සරණ ගියහ...

හවත්ති, 'මේ මේ කරුණින් ඒ හඟවන තෙමේ අර්තක් ය, සමයන්-සම්බුද්ධි ය, විද්‍යාමාර්ගසම්පන්න ය, සුභග ය, ලොකවිත් ය, නිරුපකර පුරුෂදමියසාරථ ය, දෙව්මනිසුන්ටට ගෑයනා ය, බ්‍රහ්ම ය, හවත් යැ' යි මහණ ගොසුමාණන් පිළිබඳ වූ පෙස් වූ යතටත් බුරුසොමයෙන් ඉතා උස් වූ නැංගේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි දෙතිස් මහපුරිස්සකුණුවලින් සමන්විත හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි හටගා පෙන පැටපණ්ඩනවුත් 'එහන, මෙහි ආ සේ මැනවැ'යි කියා පිළිගන්නා සුළු හ, කතාට යළි එළවන තෙපුල් බණන්නෝ ය, පිළිසදරනි දක්ක හ, බැළ නො හකුළන්නෝ ය, සුලභ කථා ඇත්තෝ ය, පැළෙණ්ඩනට කුඩු පලවුයෙන් කථා කරන සුළු හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු වූ කලි (මහණ වෙහෙණ් උප්පු උවැසි යන) සිවු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලද හ, ගුරුකාර කරන ලද හ, බ්‍රහ්මන් කරන ලද හ, පුදගලදුහ, සටන පැවැත්වූ දක්වන ලද හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුමුදු කෙරෙහි වහාහි බොහෝ දෙවියෝත් මිනිස්සුත් වෙසෙසින් පහන් හ...

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ සසම්මා නාමෝ වා නිගමෝ වා පටිට්ඨන්ති, න නසම්මා ගාමෝ වා නිගමෝ වා අමනුස්සා මනුස්සෝ විභෙදෙනති-පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ සසම්මා ගන්ති ගණවර්ගො පුට්ඨිත්ථකරුනං අභ්‍යමනිධායති-පෙ-.

යථා ඛො පන හෝ ඵකෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං යථා වා නථා වා යසො සමුද්ගතච්ඡන්ති න හෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො, අථ ඛො අනුත්තරස්ස විජ්ජාවරණසම්පදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො...

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ රාජා මානවො සෙනියො බිම්බිසාරො සපුතො, සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ රාජා පසෙනදී කොසලො සපුතො, සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාහි සපුතො, සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපච්ඡිතො -පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ රඤ්ඤා පසෙනදියස්ස කොසලස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපච්ඡිතො-පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාහියස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපච්ඡිතො-පෙ-.

සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ චම්පා අනුප්පතො චම්පායං චිතරති ගභගරස්ස පොකඛරණියා තීරෙ, යෙ ඛො පන හෝ කෙච්ඡි සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා අමහාකං භාගකෙඛනං ආගමිත්තති, අතිථි හෝ තෙ භොගති. අතිථි ඛො පනමෙහති සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පූජෙතබ්බො අපච්ඡිතබ්බො, යම්ඨි හෝ සමණෝ ගොතමෝ චම්පා අනුප්පතො චම්පායං චිතරති ගභගරස්ස පොකඛරණියා තීරෙ, අතිථිමහාකං සමණෝ ගොතමෝ, අතිථි ඛො පනමෙහති සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පූජෙතබ්බො අපච්ඡිතබ්බො, ඉතිනාපමෙහන න අරහති සො භවං ගොතමෝ අමහාකං දස්සනාය උපසංඝිකමිතුං, අථ ඛො පන මයමෙව අරුතම තං භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසංඝිකමිතුං.

ඵත්තකෙ ඛො අහං හෝ තස්ස භොතො ගොතමස්ස ගුණෝ පරියාපුණාමි, තො ච ඛො සො භවං ගොතමෝ ඵත්තකචණේණා, අපරිමාණචණේණා හි සො භවං ගොතමෝ”ති.

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ සම්ගමක නිසම්ගමක හෝ වෙසෙත් නම්, එ ගම් හෝ නිසම්ගම් හෝ වසන මිනිස්සුට සක්කු පිඩා නොකෙරෙත්...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී මහ සකපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණනායක හ, ගණවසී හ, බොහෝ නිවාකරයන් අතුරෙහි අග්‍ර හ සි කියනු ලැබෙති...

යම් සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යහස අවෙලකතා ආදි පිටිනට පෙනවන යම්නම් මුහුණතකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමන්ගේ වූ කලී යහස එසේ වැඩුණෙක් නො වේ. වැලි තමන් තුළ ම වූ නිරුත්තර විද්‍යවරණසම්පතින් වැඩුණේ වෙයි...

හවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලී මහාධිපති සෙනසු බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලී කොහොල්පති පසේනදී රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි හිමියෙන් සරණ ගියේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී පොකුරුසැත් බමුණු හෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවිහිමියෙන් සරණ ගියේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී මහාධිපති සෙනසු මහරජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී කොහොල්පති පසේනදී රජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද අපචිත ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී පොකුරුසැත් බමුණු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වනාහි (දැන්) වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාවටතොදුරු තැනින් වූ ගඟින් පොකුණ හෙරු වෙසෙත්. හවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු පකෂෙක් හෝ අපේ ගම්කොට එන් නම් උතු අට අළුත්පත් වෙත්. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කළ යුත්තෝ ය, ගුරුකාර කළ යුත්තෝ ය, බුහුමන් කළ යුත්තෝ ය, පිදියා යුත්තෝ ය, යටත් පැවැතුම් දැක්වියා යුත්තෝ ය. යම් හෙයකින් මහණ ගොසුම්පු වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාව සමීපයේ ගඟින් පොකුණ හෙරු වෙසෙත් ද, එ හෙයින් ඔබ දැන් අමුත්තෝ ය. ඒ අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතු හ, ගරු කටයුතු හ, බුහුමන් කටයුතු හ, පිදියා යුතු හ, යටත් පැවැතුම් දැක්වියා යුතු හ. මේ ගරුණිනුත් ඒ නොදැනෙනමෙන් අප දක්නට එනු නො වරි. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යා යුතු වෙමු

හවත්ති, ඒ නොදැනෙනමෙන් පිළිබඳ වූ මෙ පමණක් ගුණ මම දනිමි. එසේත් ඒ හවත් දැනෙනමෙන් නම් මෙ පමණක් ම ගුණ ඇත්තෝ නො වෙති. වැලි ද ඔබ පමණ කට නොනැකි ගුණ ඇත්තෝ ය" යනු සි.

9. එවං වුද්ධො තෙ බ්‍රාහ්මණො සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: ‘යථා බො හං සොණදණ්ඩො සමණස්ස ගොතමස්ස චණ්ණං භාසති ඉධො චෝටි සසා හං ගොතමො සොජනසතෙ ටිතරති, අලුතෙව සද්ධෙති ණුලච්ඡින්නති දස්සනාය උපසංකප්පිතුං අපි පුටොසෙත¹. තෙන භි හො සතෙඤ්ච මයං සමණ ගොතමං දස්සනාය උපසංකප්පියාමා’ති.

අථ බො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො ටිතරා බ්‍රාහ්මණාණෙන සද්ධං සෙන ගහගරු පෙකකිරණී තෙනුපසංකප්පි.

10. අථ බො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිරොචනසංකප්පනස්ස එථං චේතසො පරිචිතාකොටා උද්චාදී: ‘අනුසංචාරො බො පන සමණො ගොතමං පස්සාං පුච්ඡෙය්‍යාං, හත්‍ර චෙ මං සමණො ගොතමො එවං චදෙය්‍යා: ‘න බො එස බ්‍රාහ්මණ පස්සාං එවා පුච්ඡිතංඤ්ඤා, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පස්සාං පුච්ඡිතංඤ්ඤා’ති. තෙන මං අයං පරිසා පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යවෙතො, නාසකිම් සමණො නොතමං සොතිසො පස්සාං පුච්ඡිතුං’ති. යං බො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය, යසො’පි තස්ස නාමෙථ, යස්ස බො පන යසො භාසෙථ හොතා’පි තස්ස භාසෙය්‍යාං. යසොලභ්බා බො පනමිතාකං හොතා, යසොචාරො බො පන සමණො ගොතමො පස්සාං පුච්ඡෙය්‍යාං, තස්ස මායං පස්සාස්ස පච්ඡෙයාකරණෙන විතතං න ආරාධෙය්‍යාං, හත්‍ර චෙ මං සමණො ගොතමො එවං චදෙය්‍යා: ‘න බො එස බ්‍රාහ්මණ පස්සාං එවා මහානාසංඤ්ඤා, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පස්සාං මායාකාසංඤ්ඤා’ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, අබ්‍යවෙතො නාසකිම් සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සාස්ස පච්ඡෙයාකරණෙන විතතං ආරාධෙය්‍යාං, යං බො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය, යසො’පි තස්ස නාමෙථ, යස්ස බො පන යසො භාසෙථ හොතා’පි තස්ස භාසෙය්‍යාං. යසොලභ්බා බො පනමිතාකං හොතා, අනං චෙථ බො පන එවං සමපටෙයො සමි.තො, අදිස්මා’ව සමණො ගොතමො නිවහෙය්‍යාං, තෙන මං අයං පරිසා පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යවෙතො පානප්ථදෙධා හිතො මං. තො විසති සමණො නොතමො දස්සනාය උපසංකප්පිතුං. භථ භි නාම සමපටෙයො සමාතො අදිස්මා සමණො නොතමො භාවිතෙය්‍යාති?’ති. යං බො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස නාමෙථ, යස්ස බො පන යසො භාසෙථ, හොතා’පි තස්ස භාසෙය්‍යාං. යසොලභ්බා බො පනමිතාකං හොතා’ති.

11. අථ බො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො යෙන හත්ථා තෙනුපසංකප්පි. උපසංකප්පිතා හගමිතා සද්ධා සමමාදි. සමමාදනිකං කථං භාරාණ්ඨං විනිසාසෙතා එකමන්තො නිසිදි. මමෙසංඤ්ඤා බො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා අපොකතෙවි හගමන්තො අභිපාදෙතා එකමන්තො නිසිදිස්ස. අපොකතෙවි හගමිතා සද්ධා සමමාදිස්ස. සමමාදනිකං කථං භාරාණ්ඨං විනිසාසෙතා එකමන්තො නිසිදිස්ස. අපොකතෙවි සෙගා හගමා තෙනසද්ද්‍රිං පනාමෙතා එකමන්තො නිසිදිස්ස. අපොකතෙවි නාමිතෙ.හතං සාමෙතා එකමන්තො නිසිදිස්ස. අපොකතෙවි තුණ්හිතා එකමන්තො නිසිදිස්ස.

9. පටිපත්ති නිසාලිති ඒ භද්‍රපණ්ණාසකාණදණ්ඩ බමුණා වණවා, "නවත් සොණදණ්ඩ ය. නවත් සොණදණ්ඩයා ලිහණ පොසුමින්ගේ ගුණ කියන සැටියකින් ඒ නවද්දොහවසන් පටිසින් පොදුන් සිසක් දුරු වසවත්, සෑදුනැති කළපකුහු පිසින් පාපේය (මහ විසදවි) පොත ද ඔබ දක්නට එළාබෙහු වටිම ය ඒ බැවින් නවත්ති, අපි සිසල්ලෝ ම ඒ මහණ ගොසුමින් දක්නට යන්නමු"යි කීහ.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු පතම මහත් බමුණු ගණයා හා ගඟිර පොකුණ අතට ගියේ ය

10. ඒ කප්පිති පනාසි මනලානුබකුළට පිටිසි සොණදණ්ඩ බමුණාට මෙසේ විග්‍රහසංකල්පනාවෙන් පහල විය:

"ඉදින් මම මහණ පොසුමින් අතින් ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙහි නම්, (එවිට) 'බමුණ, මම පැණස පටිපත්ති පනාවිචාර පනාසැසි මහණ ගොසුමහු වට කීයන්දො නම්, එසින් මම පිටිස 'සොණදණ්ඩයා' අනුවණ ය, පනාවියත් ය, මහණ පොසුමින් අතින් නුවණින් පැණ විචාරන්නට ගො හැකි වෛසි මා නිගන්නාහ. මම පිටිස යමකු නිගන්නාහු නම්, ඔහුගේ යහස් ද පිරිනෙන්නේ ය. යමක්නුගේ යහස් පිරිනෙන්නේ නම්, ඔහුගේ පහාන සමපත් ද පිරිනෙන්නේ ය. අපේ පහානට වනාහි යහස් පහකුවෙන් ලැබුණෝ ය. තව ද මහණ පොසුමහු මා අතින් පැණ විචාරන්නෝ නම්, ඒ පැණ විසැදීමෙන් මම ඔවුන්ගේ සිත් පනා ගත්තෙහි නම්, එහි දී මහණ පොසුමහු 'බමුණ, මම පැණස පටිපත්ති විසදිය යුතු පනා ව. බමුණ, මෙය විසැදිය යුත්තේ මෙසේ ම යැ'යි මට කියන්නෝ නම්, එසින් මම පිටිස මට 'සොණදණ්ඩ බමුණා' අනුවණ ය, පනාවියත් ය, පැණ විසැදීමෙන් මහණ පොසුමින්ගේ සිත ගන්නට පනා හැකි වී ය යි කීවා කරන්නාහ මම පිටිස යමක්නට නිගා කරන්නාහු නම්, ඔහු යහස් ද පිරිනෙන්නේ ය. යමකුගේ යහස පිරිනෙන්නේ නම්, ඔහු ගේ පහාන ද පිරිනෙන්නේ ය. අපේ පහානසම්පත් වඩාහි යහස් පහකුවෙන් ලැබුණු දු ය. මිනිස් පටිපත්ති ලතට පැමිණියෙහි ම මහණ පොසුමින් පනාදක පෙරලා යන්නෙහි නම්, එසින් මම පිටිස 'සොණදණ්ඩ බමුණා' අනුවණ ය, පනාවියත් ය, දඩි මත් ඇත්ත ය, බිය ගන්වත් ද මේ, මහණ පොසුමින් දකිනු පිණිස එළාබෙන්නට පනා හැකි විය. මෙසේ ලතට පැමිණියේ ම මහණ පොසුමින් පනාදක කෙසේ නම් පෙරලා යෑ හැකි වන්නේ දැ'යි මට පරිතප කරන්නාහ. මම පිටිස යමකුට පරිතප කරන්නාහු නම් ඔහු ගේ යහස ද පිරිනෙන්නේ ය. යමකුගේ යහස පිරිනෙන්නේ නම් ඔහුගේ පහානට ද පිරිනෙන්නාහ. අපේ පහානට යහසපහකුවෙන් ලද්දේ ය (එ බැවින්)" යනු යි.

11. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළාබිණේ ය. එළාබි, භාග්‍යවතුනා වහන්සේ හා පිළිසදර කතා කෙළේ ය. සිතෑ රුද්‍රවිය යුතු දු පිළිසදර කතා අවසන් පනාට පසෙක ඉදගන්වත් ය. මහානගරවාසී බමුණෙකින් ගැහැවියෙක් කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉදගන්ව. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසදර කතා කළහ. සිතෑ රුද්‍රවිය යුතු පිළිසදර කොට නිමවා පසෙක හිදගත්හ. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදිලි නම් වැද පසෙක ඉදගන්ව. කෙතෙක් නම් ගොත් අස්වා පසෙක ඉදගන්ව. කෙතෙක් නිතසි වැ පසෙක ඉදගන්ව.

12. භත්‍රපි සුදු- සොණදණො බ්‍රාහ්මණො එකදෙව බහුලවිත්‍රපිත- කෙකන්තො නිසින්නො යොති: “අභං වෙච්ච ඛො පන සමණං ගොභමං පඤ්ඤං පුච්ඡෙස්සං. භත්‍ර වෙ මං සමණො ගොභමො එච්චං විදෙස්ස ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡිතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙස්ස ‘බාලො සොණදණො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යන්තො, නාසකන් සමණං ගොභමං කොනිපයා පඤ්ඤං පුච්ඡිතුන්ති’ යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙස්ස යසො’පි කස්ස භායෙථ. යස්ස ඛො පන යසො භායෙථ භොගාපි කස්ස භායෙස්සං. යපසාලද්ධිං ඛො පනමිනාකං භොගා. මිඤ්ඤව ඛො පන සමණො ගොභමො පඤ්ඤං පුච්ඡෙස්සං, කස්ස මාහං පඤ්ඤස්ස වෙස්සාකරණෙන චිත්තං න ආරාධෙස්සං, භත්‍ර වෙ මං සමණො ගොභමො එච්චං විදෙස්ස ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා එච්චං ව්‍යාකාභබ්බො, එච්චං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාභබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙස්ස: ‘බාලො සොණදණො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යන්තො, නාසකන් සමණස්ස ගොභමස්ස පඤ්ඤස්ස වෙස්සාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙතුන්ති.’ යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙස්ස යසො’පි කස්ස භායෙථ යස්ස ඛො පන යසො භායෙථ භොගාපි කස්ස භායෙස්සං. යපසාලද්ධිං ඛො පනමිනාකං භොගා. අතො වත මං සමණො ගොභමො සකො ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙස්සං. අද්ධි වතස්සාහං චිත්තං ආරාධෙස්සං පඤ්ඤස්ස වෙස්සාකරණෙනා”ති.

13. අථ ඛො හගච්චො සොණදණධස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස වෙකසා වෙතො- පරිචිතකකම්ඤ්ඤෙ එකදහොසි: “විතඤ්ඤති ඛො අයං සොණදණො බ්‍රාහ්මණො සකෙන චිත්තෙන. යනුත්තාහං සොණදණො බ්‍රාහ්මණං සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙස්සන්ති.”

අථ ඛො හගචා සොණදණධං බ්‍රාහ්මණං එකදවොච: “කතීති පන බ්‍රාහ්මණ අභොති සමන්තාගතා බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනති බ්‍රාහ්මණො’සමීති ච වදමානො සමමා විදෙස්ස න ච පන මුසාවාදං ආපජෙස්සං ?”ති

14. අථ ඛො සොණදණධස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එකදහොසි: යං වත තො අතොසි ඉච්ඡිතං, යං ආකඤ්චතං, යං අභිප්පෙතං, යං අභිප්ඡිතං ‘අතො වත මං සමණො ගොභමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙස්සං, අද්ධි වතස්සාහං චිත්තං ආරාධෙස්සං පඤ්ඤස්ස වෙස්සාකරණෙනා’ති, භත්‍ර මං සමණො ගොභමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡති. අද්ධි වතස්සාහං චිත්තං ආරාධෙස්සාහි පඤ්ඤස්ස වෙස්සාකරණෙනා’ති.

15. අථ ඛො සොණදණො බ්‍රාහ්මණො අබ්බුන්තාමෙචා කායං අනුපිලොකෙචා පරිසං හගවන්තං එකදවොච: “සඤ්ඤති හො ගොතම අභොති සමන්තාගතා බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනති ‘බ්‍රාහ්මණො’සමීති ච වදමානො සමමා විදෙස්ස න ච පන මුසාවාදං ආපජෙස්සං. කතමෙති පඤ්ඤති ? ඉධ තො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උචානො සුජාතො හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධිගතණිකො යාච සත්තවා පිතාච්ඡය්‍යා, අකිංතො අනුපකඤ්චෙයා ජාතිවාදෙන. අජිකාසකො හොති මන්තමිතෙ තිණණං වෙදනං පාරගු සතිසන්ධුකෙට්ඨානං සාකතිරපපොද්ධං ඉතිහාසපඤ්ඤමානං, පදකො වෙස්සාකරණො ලොකාසකච්ඡාපුරිසිලකබ්බෙහෙසු අනවසො:

12. එහි ද සොණදර්ශනී හෙවම් “මම මහණ ගොසුමින් අතින් ප්‍රශ්න විචාරන් තෙමි නම, (එ විටැ)) ‘බමුණ, මේ පැණය පටිසේ නො විවෘල නො යැ’යි මහණ ගොසුමුහු මට කියන්නෝ නම, එසින් මේ පිරිස ‘සොණදර්ශනියා අනුරුණ ය, නොවියත් යැ’ යි මට පරිභව කරන්නාහ. මේ පිරිස යමකුට පරිභව කරන්නාහු නම ඔහුගේ යහස ද පිරිහෙන්නෝ ය. යමකුගේ යහස පිරිහෙන්නෝ නම, ඔහුගේ භොගයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ භොගයෝ යහස්සකුසෙත් ලද්දැ ය. (එ වැටිනි.) මහණ ගොසුමින් සවකිය ආවාසිවාදය වූ ත්‍රිපිඤ්චයයෙහි පැණ විචාරකොත් සෙසෙහි. එසේ කලා පැණ විසෘදීමෙන් ඒකාන්තයෙන් ම ඔබ සිත් ගත හැකි වන්නෙමි”යි මම සිතිවිල්ල ම බොහෙමින් සිතමින් හුන්නෝ වෙමි.

13. එ කලා පනති නායාචකුන් මහන්සේට සිය සිතින් සොණදර්ශනී බමුණගේ සිත දැක්වෙත් “මේ සොණදර්ශනී බමුණා සිය සිතිවිල්ලෙන් වෙසෙසෙයි. මම පමානුගෙන් සිය ආවාසිවාද වූ ත්‍රිපිඤ්චයයෙහි ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නම යෙහෙකැ”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් පහන්සේ සොණදර්ශනී බමුණා අමතා, “බමුණ, අංග කීපයකින් යමන්විනයහු බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත් ද? (අංග කීපයකින් යමන්විනයා) ‘මම බමුණෙහිමි’යි කියන්නෝ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නෝ ද?” යි මෙය අසා වදාළ සේක.

14. එ විටැ සොණදර්ශනී බමුණාට “මහණ ගොසුමින් මගෙන් සිය ආවාසිවාදය වූ ත්‍රිපිඤ්චයයෙහි පැණ විචාරකොත් සෙසෙහි, පැණ විසෘදීමෙන් ඒකාන්තයෙන් ඔවුන් සිත ගත ගන්නෙමි”යි යමක් අප විසින් රැස්කා ලද ද, යමක් අපටත් සිත් ද, යමක් අදහස් කරණලද ද, යමක් පටිසෙසින් පැහිණි ද, එහි ලා ඔබ මගෙන් සිය ඇදුරන් ඉගැන්වූ ත්‍රිපිඤ්චයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරනි. ඒකාන්තයෙන් මේ පැණ විසෘදීමෙන් ඔබ සිත සතුට කරන්නෙමි”යි මේ සිත වී ය.

15. ඉක්බිති සොණදර්ශනී බමුණු හෙවම් කය සාජු කොට, භාත්පස බමුණු හැඟවි පිරිස දෙස බලා, භාග්‍යවතුන් පහන්සේට මෙය කී ය: “හවත් ගෞතමසිනි, බමුණෝ අංග පසෙකින් යුත්තු බමුණකු කොට පණවත්. හෝ ‘මම බමුණෙහිමි’ කියනුයේ (එසේ) වැනැවින් ම කියන්නෝ ය. බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නෝ ය. හරප් අංග පසෙකින් ද? යත්:

“හවද්ද්ගොතමසිනි, මෙහි බමුණු හෙවම් මදු පසින ද වස පසින් ද යන දෙපසින් මැ අනිත්ත ය, සත්වන මිත්‍රකු යුමල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතිසේ ය, ජාතිවාදයෙන් නො පෙළුන ලද්දේ ය, පනා ගරහන ලද්දේ ය. මේද හදුන්වනක් පටසි, පේදයන් සිතැ ලා දරන්නෙක් වෙයි, නිසන්කු ද පටකටහසාස්ත්‍ර ද සහිත, මිත්ත හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පටන්වූ පනාපැති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පරි චෙරප පැමිණියෙක් වෙයි. පද්‍යාස දන්නෙක් වෙයි සියලු ව්‍යාකරණ විධි ද දන්නෙක් පටසි ලෝකාසන භාස්ත්‍රයෙහිත් විකාසරූපලක්ෂණ භාස්ත්‍රයෙහිත් හිසුණයෙන් වෙයි.

[illegible]

16. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ පඤ්චනා අභිනාතං සක්කා ඒසං අගං ධම්මාථා චතුරි අසංඝාති සම්මානාතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්‍රං බ්‍රාහ්මණො’සමිති ච පද්මාසනා සමමා මංදයා න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා ?”ති

17. “සකකා නො නොනම්, ඉමේසං හි නො නොනම් පඤ්චනං දසිනානං වත්තං යපසාම, යං හි වත්තං කප්පෙති? යතො වො නො නොනම් බ්‍රාහ්මණො, උතපො සුජාපො නොති මානිනො ච මිනිනො ච, සංසුද්ධි-ගහණිකො යාම සහනමං පිනාමිහසුතා, අකඛිනො අනුපකඤ්චේයා ඡාතිමාදෙන, අසකිසංකො ච නොති මොග්ගො, නිත්තං වෙදනං පාරගු සතිසංක්කුසකම්මානං සාධාරණතෙද්ධං ඉතිහාසපඤ්චනං, පදකො, වේයාභාරකො, ප්‍රොක්කායනමිහ පුරසප්පාතිකස්ස අනංසො, චිලමා ච ගොති චුද්ධිමිලි චුද්ධිමිලො න සම්මානකො, පඤ්චිනො ච ගොති ලොමි පඨමො ච දුතිසො ච සුජං පකභ්වතොවාං, ඉමෙහි වො පො නොනම් චක්ඛතොති සංකොගො බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤාපෙනති බ්‍රාහ්මණාහමිති ච චුඡාපො සමමා විදදස්ස, න ච සත මුසාමාදං ආපංජයො”ති

18. “ඉන්ද්‍රියය පහ බ්‍රහ්මණ් විතුනනං අභිබ්බතං සක්කං එකං අභිබ්බති පිට්ඨිති, නිති අපච්ඡන්ති සමානාගතං බ්‍රහ්මණං ඵලස්සුපෙත්ථං බ්‍රහ්මචරිණං භුට්ඨිං ඵලස්සාදො භුට්ඨො ඵලස්සං න ම පන භුට්ඨාමාදං අභෙදස්සං” (ඉති).

[illegible]

විසිනි රූපසංඛාරා ඇතැයි, දැනුම් කරුණන්ගේ, ප්‍රසාද ඵලවන සුලු වූයේ, උතුම් විශ්වසංගාදායීයත් සම්පාදිත වූයේ වෙයි. උතුම් රත්වත් පැහැ ඇතිවත් ය උතුම් කර්මප්‍රභා ඇතිවත් ය ආරාම පරිණාම සම්පන්නයෙන් හා අව්‍යයවත් ගේ පරිපූර්ණත්වයත් නාසිරුරෙහි දැකිවත් පොළව ද මු අවකාශ ඇතිවේ වෙයි. වැසුණු සිල් ඇත්වත්, වැසුණු ශිලයෙන් සමන්විත වූයේ, සිල්වත වෙයි. පණ්ඩිත ද නුවණැත්තෙකු ද ඵලසමන් ය යාග සැන්ද ඔසොවන්නවුන් දතුරෙහි පල වැටුනා හෝ දෙවැටුනා වෙයි. පවදි- ගොතව්වෙහි, වේ අග වසිනා සරත්විශ්වා බමණකු කොට බමුණෝ පණවත් ගේ 'මේ බමණකිමි'යි කියන්නේ මොනොවට කියන්නේ ය බොරු කීමට නො වැටෙන්නේ ය යනු යි.

16. [නාගාවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අග පස දතුරෙන් එක් අගයක් හැර අග සතරකින් සම්පාදිතයක් වූ බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? (එසේ පැහැදිලිවේ) ‘මේ බමුණකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදිලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?’”

17. [සොණදණය:] “නැති ය, පවදි ගොතව්වෙහි. පවදි ගොතව්වෙහි, මේ අග පස දතුරෙන් විශ්වසංගාදායීය හැර ලමු විශ්වා කුටිත් කරන්- ගේ ද? පවදි ගොතව්වෙහි, යම් තෙයසකින් බමුණු තෙමේ මිටිමියදෙපසින් අභිජාන වේ නම්, සත්වත මිටිනු යම්ල තෙක් මිරිසිල මිටිකස ඇතිවේ නම් ජාතිද්දොසට පොහොසු ලද්දේ නම්, පනා කරගත ලද්දේ නම්, මේද හදාරන්නේ, මේද සිහි ලා දරන්නේ, නිසංකු සංකප්ප- නාසා ද වර්ග. විශ්වානාතිරත්ති සර්ග. ඉතිහාසය පටන් වූ කෙටුනි, නුත් වෙදයන්ගේ පරතෙර පැමිණියෙක් වේ නම්, පදපාඨ ද සිසා ව්‍යාකරණ වීම් ද දන්නේ. පණත යන ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපරාම- ලක්ෂණවිද්‍යෙහිත් නිපුණයන් වේ යනු වැසුණු සිල් ඇත්වත්, වැසුණු ශිලයෙන් යුක්ත වූයේ සිල්වත් වට නම්, පණ්ඩිතත් නුවණැත්- තෙක්, ඵල සමන් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නන් දතුරෙහි පල වූ හෝ දෙවෙතින වේ නම්, පවදි ගොතව්වෙහි, මේ අග සතරින් සම්පාදිතයා බමණකු කොට බමුණෝ පණවත් ගේ ‘බමුණකිමි’යි කියන්නේ ද මොනොවට ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ය.”

18. [නාගාවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අග සතරින් එකක් හැර අග නුවෙකින් යුක්තයක් වූ බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? හෝ මේ බමණකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදි ලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ද?’”

19. [සොණදණය:] “පවදි ගොතව්වෙහි, හැක්කේ ය. පවදි- ගොතව්වෙහි, මේ අග සතරින් වෙදයන් හැර දවමු. වෙදයන් කුමක් කරන්නා ද? පවදි ගොතව්වෙහි, යම් තෙයසකින් බමුණු තෙමේ මිටිමිය දෙපසින් අභිජාන වේ නම්, සත්වත මිටිනු යම්ල තෙක් මිරිසිල මිටිකස ඇතිවේ නම්, ජාතිද්දොසට පොහොසු ලද්දේ පනා කරගත ලද්දේ නම්; වැසුණු සිල් ඇත් වැසුණු ශිලින් සුළු සිල්වතෙක් වට නම්, පණ්ඩිතත් නුවණැත්තා ඵල සමන් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නන් දතුරෙහි පල වූ හෝ දෙවෙතින වේ නම්, පවදි ගොතව්වෙහි, මේ අග නුවෙහි සම්පාදිතයා බමණකු කොට බමුණෝ පණවත් ගේ ‘බමුණකිමි’යි කියන්නේ ද බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ය, බොරු කීමකට ද නො පැමිණෙන්නේ ය”.

20. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණෝ නිණ්ණං අභිගාතං සන්ධාං ඵං අභිං ධපෙඤා දව්හස්සෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙත්තුං, බ්‍රාහ්මණොසමිති ච වදමානො සමිමා වදායා න ච පන වුසාවාදං ආපජෙජ්ඣයා?”ති.

21. “සන්ධාං නො ගොතමි. ඉමෙසං නි නො ගොතමි නිණ්ණං අභිගාතං ජාතිං ධපසාමි. කිං නි ජාති කර්සායති? යතො බො හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො සිලවා ච තොති වුද්ධිසිලි වුද්ධිසිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ඩිතො ච හොති මෙධාවි පඤ්ඤො වා දභියො වා සුජං පඤ්ඤා-නතානා. ඉමෙති බො හො ගොතමි දව්හස්සෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙත්ති. බ්‍රාහ්මණො’හමිති ච වදමානො සමිමා වදායා න ච පන වුසාවාදං ආපජෙජ්ඣයා”ති.

22. එවං වුත්තො තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචු: “ඔ හවං සොණදණ්ඩා එවං අච්චි. ඔ හවං සොණදණ්ඩා එවං අච්චි. අපවදනෙව හවා සොණදණ්ඩා වණ්ණං, අපවදති මිනෙත, අපවදති ජාතිං. එකංසෙත හවා සොණදණ්ඩා සමණස්සෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපකබ්ඤති”ති.

23. අථ බො හගවා තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “සචෙ බො නුච්ඡාකං බ්‍රාහ්මණා එවං හොති, ‘දපසස්සුතො ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, අක්ඛ්‍යාණවාකකරණො ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, දුපපඤ්ඤා ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, න ච පහොති සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමි වචගෙ පටිවනෙනතුනති, නිවසිතු සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණා, නුත්තමං මිසා සද්ධිං විනාතමිහා. සචෙ පන නුච්ඡාකං බ්‍රාහ්මණා එවං හොති: “බහස්සුතො ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, ක්ඛ්‍යාණවාකකරණො ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, පණ්ඩිතො ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, පහොති ච සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමි වචගෙ පටිවනෙනතුනති’ නිවසිතු නුත්තමං, සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො මිසා සද්ධිං පටිවනෙනතු”ති.

24. එවං වුත්තො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණා හගච්ඡාතං එතදවොච: “නිවසිතු හවා ගොතමො. තුණ්හි හවා ගොතමො හොතු. අහචෙව තෙසං සහබ්බෙමන පටිවචතං කර්සාමි”ති.

අථ බො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණා තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “ඔ හවිගොත, එවං අච්චිත්ථි, ඔ හවගොතො එවං අච්චිත්ථි: ‘අපවදනෙව හවා සොණදණ්ඩා වණ්ණං, අපවදති මිනෙත, අපවදති ජාතිං, එකංසෙත. හවා සොණදණ්ඩා සමණස්සෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපකබ්ඤති’ ති නාතං හො අපවද්දි වණ්ණං වා මනෙත වා ජාතිං වා”ති.

20. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අංග තුනින් එක් අංගයක් හැර දමා අංග දෙකෙකින් සමන්විතයනු බමුණකු කොට පැණැවිය හැක්කේ ද? හෝ ‘මම් බමුණෙකිමි’ යිත් කියනුයේ, කරුණු සහිත වූ කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”

21. [සොණදණ:] “භවද්ගෞතමසීනි, හැක්කේ ය. භවද්ගෞතමසීනි, මේ අංග තුනෙන් ජාතිය හැර දමමු. ජාතිය භූමත් කරන්නො ද? භවද්ගෞතමසීනි, යම් තෙසෙකින් බමුණු තෙමේ වාසුණු සිල් ඇත්තේ, වාසුණු සිලින් පුත් පුතේ සිල්වත් වේ ද, පණ්ඩිතත් නුමණැත්තෙන් එතෙසින් ම යාග සැත්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පළමු හෝ දෙවෙනිත් මේ ද, භවද්ගෞතමසීනි, මේ අංග දෙකින් සමන්විතයක්නු බමුණකු කොට බුදුණා පණවන. හෝ ද ‘මම් බමුණුමි’ යිත් කියනුයේ කරුණු සහිත වූ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය.”

22. ථේවස යි කල්හි ඒ බමුණෝ සොණදණ බමුණුට “භවත් සොණදණ භාග්‍යම් ථේවසේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ බුදුහසේ තෙමේ මෙසේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ බුදුහසේ වණ්ණසංඝදායීය බැහැර කෙරේ ම ය, භවත් සොණදණ තෙමේ ථේදසත් බැහැර කෙරේ ම ය. ජාතිය බැහැර කෙරේ ම ය. භවත් සොණදණ බුදුහසේ එකාන්තයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ සමයයට වැද ගනි” යැ යි මේ වචන කීහ.

23. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බමුණනට වදාරන සේක්: “බමුණනි, ඉදිල් සොණදණ බමුණා අලංගුරු යැ යි ද නොමනා බස් දෙකින්තෙකා යි ද නුමණ නැත්තෙකා යි ද, මම් වචනයෙහි ශ්‍රමණ භාග්‍යවසන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් නො වෙසැ යි ද කියා තොපට වෙසස සිටෙක් මේ නම්, සොණදණ බමුණු තෙමේ සිටි වා. තෙපි මා හා සාකච්ඡා කරව. බමුණනි, ඉදින් සොණදණ බමුණු තෙමේ බුදුගුරු යැ යි ද, මනා වචන කියන්නෙකා යි ද, පණ්ඩිත යැ යි ද, මේ වචනයෙහි ශ්‍රමණගෞතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් වෙසැ යි ද කියා මෙසේ තොපට සිටෙක් මේ නම්, තෙපි සිටිවු. සොණදණ බමුණු තෙමේ ම මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා” යි මෙය වදාළ සේක.

24 මෙසේ වදාළ කල්හි, සොණදණ බමුණු තෙම “භවද්ගෞතම තෙමේ සිටි වා, භවද්ගෞතම තෙමේ නිහඬ වේ වා. මම ම ඔවුනට කරුණු සහිත වූ උත්තර දෙන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

ඉන්පිහි සොණදණ බමුණු ඒ බමුණන් බණවා “භවත්නු ‘භවත් සොණදණ’ බුදුහසේ වණ්ණ බැහැර කෙරෙයි, ථේදසත් බැහැර කෙරෙයි, ජාතිය බැහැර කෙරෙයි, එකාන්තයෙන් භවත් සොණදණ බුදුහසේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ සමයයට වැද ගනි” යැ යි මෙසේ නො කියන් වා. මම් වණ්ණ පන් ථේදසත් පන් ජාතිය පන් බැහැර නො කරමි” යි කී ය.

25. තෙන බො පන සමයෙන සොණදරුසුත්තං බ්‍රාහ්මණස්ස භාතිතෙය්‍යො අඛණ්ඩො නාම මාණවකො නස්සං. උරිසායං නිසින්නො හොති. අථ බො සොණදරුසුත්තං බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: “පස්සන්ති හො හොහොතා ඉමං අඛණ්ඩං මාණවකං අමොහං භාතිතෙය්‍යන්ති?”

“එවං හො.”

“අඛණ්ඩො බො හො මාණවකො අභිරුපො දස්සන්තියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපාඨකිරිනාය සමනාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මච්චමි අකුට්ඨවකාසො දස්සනාය. නාස්ස ඉමස්සං උරිසායං සමසමො අභි වණ්ණන්ති, ධපෙචා සමණං ගොතමං.

අඛණ්ඩො බො හො මාණවකො අරුකායකො මනනධරො, නිණ්ණං චෙදනං පාරගු සනිසංක්‍රිකට්ඨනානං සාකධරපපහෙදනං ඉනිහාසපඤ්චමානං. පදකො වෙසාකරණො ලොභායතමිකාසුරිසලකඩ්ඩණ්ණෙසු අනවසො, අනමස්ස මනෙන වාවෙනා.

අඛණ්ඩො බො හො මාණවකො උගතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගතණ්ණකා යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකක්‍රෙට්ඨා ජාතිවාදෙන. අහපස්ස මාහාමිහරො, ජානාමි.

අඛණ්ඩො බො හො මාණවකො පාණළු හතය්‍ය අදිනළු ආදියය්‍ය පරදරුළු ගච්ඡය්‍ය මුසාපි හණ්ණය්‍ය මජ්ඣමි පිචෙය්‍ය, එත්ථදුති හො කිං වණ්ණො කරිස්සති, කිං මනනා, කිං ජාති.?”

යතො බො හො බ්‍රාහ්මණා සලවා ච තොති දුද්ධසීලී දුද්ධසීලෙන සමනාගතො, පණ්ණිතො ච තොති මෙධාමී පඨමො වා දුතියො වා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමෙහි බො හො දුතියමගි සමනාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙතති. බ්‍රාහ්මණා’සමිති ච වදමාගො සමවා වදෙය්‍ය, න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යා”ති.

26. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ දව්‍යතං අධ්‍යානං සකකා එකං අඛණ්ඩං ධපෙචා එකෙන අඛණ්ඩෙන සමනාගතං බ්‍රාහ්මණා පඤ්ඤාපෙද්ධං, බ්‍රාහ්මණා’සමිති ච වදමාගො සමවා වදෙය්‍ය. න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යා?”ති

“හො තිදා හො ගොතමි. සිලපරිබොධා හි හො ගොතමි පඤ්ඤා. පඤ්ඤාපරිබොධං සිලං. යත්ථ සිලං නත්ථ පඤ්ඤා. යත්ථ පඤ්ඤා නත්ථ සිලං. සිලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සිලං. සිලපඤ්ඤාණං ච පන ලොකසමිං අග්ගමකකායති. සෙය්‍යඨාපි හො ගොතමි නත්ථන වා හත්ථං බොවෙය්‍ය පාදෙන වා පාදං බොවෙය්‍ය, එවෙච්ච බො හො ගොතමි සිලපරිබොධා පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොධං සිලං. යත්ථ සිලං නත්ථ පඤ්ඤා, යත්ථ පඤ්ඤා නත්ථ සිලං. සිලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සිලං. සිලපඤ්ඤාණං ධවං පන ලොකසමිං අග්ගමකකායති.

25. එ මේලෙහි සොණදණ්ඩ බමුණාගේ බැනණු වූ අඛණ්ඩ නම් මාණවක කෙටේ ඒ පිරිසෙහි පුත්තේ වෙයි. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු “හවත්තු අප බැනණු වූ මේ අඛණ්ඩ මාණවකයා දකිත් ද?” යි කී ය.

“හවත, එසේ යැ” යි බමුණෝ කීහ.

(එ පිට සොණදණ්ඩ බමුණු මෙසේ කී ය:)

“හවත්ති, අඛණ්ඩ මාණවක කෙටේ මිග්ග රූපය ඇත්තේ ය, දකුම් කටසුතු ය, උතුම් වණ්සසෞඤ්ඤායෙන් යුක්ත ය, උතුම් රත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම් සිරුරුපැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුර දක්මට නොමද අවකාශ ඇත්තේ ය. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හැර මේ පිරිසෙහි හැම අයුරින් ම ඔහුට සම එකෙක් නැත.

හවත්ති, අඛණ්ඩ මාණවක කෙටේ මේද හඳුරන්නෙක, මේදමනුයන් සිත්ති ලා දරන්නෙක, නිසංකු ද කෙටහයාසු ද සහිත අක්කරප්‍රභේද සහිත ත්‍රිවේදයෙහි පාරප්‍රාඤ්ඤායෙක. පදපාඨ දන්නෙක, සියලු ව්‍යාකරණ විධිත් දන්නෙක, ලොකායතනාසුරයෙහි ද මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යයෙහි ද නිපුණයෙක. මොහුට මේද කියැවූ නැතැත්තේ මේ ය.

හවත්ති, අඛණ්ඩ මාණවක කෙටේ මවු පිය යන දෙපසින් ම අභිජාත ය, සත් වහ මිත්‍රතු යුවල කෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෙක, ජාතීවාදයෙන් නොගෙලන ලද්දෙක, භොගරහන ලද්දෙක. මේ මොහුගේ මවු පියන් දකිමි.

හවත්ති, අඛණ්ඩ මාණවකයා වනාහි ප්‍රාණසාත ද කරන්නේ නම්, තොළන් දැන් ගන්නේ නම්, පරමුවන් කරාත් යන්නේ නම්, බොරුත් කියන්නේ නම්, මත්පැයුන් බොන්නේ නම්, හවත්ති, මෙහි වණ්සසෞඤ්ඤා කුමක් කරන්නේ ද (බමුණු බව රක්තට සමත් වන්නේ ද)? වේදයෝ කුමක් කරන්නෝ ද? ජාතිය කුමක් කරන්නෝ ද?

හවත්ති, සම වෘත්තයකින් බමුණු තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිල්හි යුත් වූසේ, සිල්වත් වේ ද; පණ්ඩිත වේ ද, නුවණැති වේ ද, යාග සැන්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනි වේ ද, හවත්ති, මේ අඛණ්ඩ දෙකින් සමන්විතයා වූ කලී බමුණකු සොට බමුණෝ පණවත්. හේ ‘මම බමුණුම’ යි කියන්නේ ද කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය.”

26. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] බ්‍රාහ්මණය, මේ අඛණ්ඩ දෙකින් එක් අඛණ්ඩක් හැර දමා එක් අඛණ්ඩයකින් සමන්විතයා බමුණකු සොට පණවන්නට හැක්කේ ද? හේ ‘බමුණෙකිම’ යි කියන්නේ, කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ද? බොරු කීමකට ගතා පැමිණෙන්නේ ද?”

[සොණදණ්ඩ:] හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වේ ම ය. හවද්ගොතමසිති, ප්‍රඥට ශීලයෙන් පිරිසිදු වෙයි. ශීලය ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වෙයි. යම් තැනෙක ශීලය වේ නම්, එහි ප්‍රඥාව වේ. යම් තැනෙක ප්‍රඥාව වේ නම් එහි ශීලය වේ. සිල්වත්තට නුවණ වේ. නුවණැත්තාට සිල් ඇති වේ. ශීල ප්‍රඥ දෙක වූ කලී ලොවැ අග්‍ර යා යි කියනු ලැබේ. හවද්ගොතමසිති, යම් පස් අතින් අත හෝ පසින් පස හෝ සෝදන්නේ ද, එසේ ම ප්‍රඥට ශීලයෙන් පරිශෝධිත වේ. ශීලය ප්‍රඥයෙන් පරිශෝධිත වේ. යම් තැනෙක ශීලය වේ නම්, ... යි ප්‍රඥ දෙක වූ කලී ලොවැ අග්‍ර යා යි කියනු ලැබේ.

“එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ සිලපරිබොතා හි බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොතා සිලං. යත් චිලං නත් පඤ්ඤා, යත් පඤ්ඤා නත් සිලං. සිලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සිලං. සිලපඤ්ඤාණංකුච පන ලොකස්මිං අග්ගමකම්බයති.

“කතමං පන තං බ්‍රාහ්මණ සිලං? කතමා සා පඤ්ඤා?”ති

“එනනකපරවා’ව මයං හො ගොතම එතස්මිං අතේ. සාධු එත භවනතංසෙව ගොතමං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අතේ”ති.

“තෙන හි ටු හමිණ සුණාති, සාධුකං මිනසි කරොති, භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති බො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සෙසි. භගවා එතදවොච:

25. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරතං සම්මා-සම්බුද්ධො-පෙ-.

(යථා සාවඤ්ඤාඵලෙ එවං වින්දායෙතබ්බං.) එවං බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සිලසංපන්නො නොති ඉදං බො තං බ්‍රාහ්මණ සිලං-පෙ-. පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ මිහරති. ද්විතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ මිහරති -පෙ- තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ මිහරති -පෙ- චතුත්ථ ඤානං උපසම්පජ්ජ මිහරති -පෙ- අසංබො සො බ්‍රාහ්මණ සම්මා-පෙ- ආසවානං බසංඝර්ණස්ස චිත්තං අභිනිහරති, අභිනිහරාමෙති -පෙ- තාපරං ඉන්ද්‍රියනාසාති පජානාති. ඉදම්පිස්ස හොති පඤ්ඤාය. අසංබො සා ටු හමිණ පඤ්ඤා”ති.

26. එවං වුත්තෙත සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්ඛන්තං වා උභක්ඛයේය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලාස්ස වා මග්ගං ආවිකෙධස්ස අභිකායෙ වා පනලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රුපාති දුක්ඛිනතීති, එවමෙව හොවා ගොතමෙත අනෙකපරියා-සෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංඝා භවන්තං ගොතමං සරණං ගම්මාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසම්ඝස්ස. උපසංක මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං අබ්බිපසෙතු ඵමෙ ගමං ගොතමො සම්බන්ධස්ස භවතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝානා”ති. අබ්බිපසෙසි ගගවා භුණ්ඨිභාවෙන.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] බ්‍රාහ්මණය, මෙය එසේ ය. බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රඥව ශිලසෙන් පිරිසිදු වේ. ශිලස ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වේ. සිල් ආති තැන ප්‍රඥව වේ. ප්‍රඥව ආති තැන සිල් වේ. සිල්ආතිතවුරු ප්‍රඥව ආත. ප්‍රඥව ආතිතවුරු සිල් ආත. ශිල ප්‍රඥ දෙක වනාහි ලොවැ අග්‍රයා යි කියනු ලැබේ. බ්‍රාහ්මණය, ඒ ශිලස කවර යැ? ඒ ප්‍රඥව කවර යැ?

[සොණදණ:] හවද් ගෞතමයිනි, මේ කරුණෙහි මේ ශිල ප්‍රඥ යන වචන දෙක දැනීම ම පරම ප්‍රකාශවත්තමු. (මේ වචන දනු විනා එහි අභිඥ වශයෙන් මෙයින් වැඩසත්තො දනිමු.) යාවක්‍ය කරමහ. හවද් ගෞතමයනව ම මේ වචනයේ අර්ථ වැටහේ වා (හවද්ගෞතමයෝ ම මෙහි අම් වදාරන් වා).

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, එසේ නම් අසන්නැ. මොනොට්ට මෙනෙහි කරන්නැ. එය කියන්නෙමි.

සොණදණයි තෙමේ හවත, එසේ යැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු දැක්වෙන බිම්ස වදල සේක:

25. “බමුණ, අර්තන් වූ සමසක්සම්බුද්ධ වූතථාගත තෙමේ මේ ලොවැ පහල වෙයි...

(සාමඤ්ඤපලසුභාගයෙහි ආ සේ විසාර කළ යුතු.) ...බමුණ, මෙසේ මනණ තෙමේ ශිලසම්පන්න වෙයි. බමුණ, මේ ඒ ශිලස යි. ...පලමු බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි...දෙවෙනි බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි ... තෙවෙනි බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි...සිවු වන බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි... බමුණ, මේ ඒ සමාධියයි. ආශ්‍රවක්‍යසඤ්ඤාස පිණිස සිත පොදු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. (මේ කෙලෙසක්‍යස පිණිස කළ යුතු අන් කිසිත් නැතැයි දැන ගනී. මේ ඔහුගේ ප්‍රඥව වේ, බමුණ, මේ ඒ ප්‍රඥව ය.”

26. මෙසේ වදල කල්හි සොණදණයි බ්‍රාහ්මණ තෙප, “හවද් ගෞතමයිනි, බිම්දෙගනාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයිනි, බිම්දෙගනාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයිනි, යම්සේ යැටිකුරු කොට තැබූ බදුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දැයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වුවකුට මහ හෝ කියන්නේ වේ ද, ‘අය් ඇතිසන් රූප දකිනැ’යි දඳුරෙහි තෙල්පතනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, හවද්ගෞතමයිනි, එ පරිද්දෙන් ම, හවද්ගෞතමයන් විසින් මට නොයෙක් අයුරින් බිම්ස පැටුසිණ. හවද්ගෞතමයිනි, ඒ මම හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බිම්ස ද භික්‍ෂුසංඝයා ද සරණ සෙමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවි කිව් කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට සලකන සේක් වා. හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ භික්‍ෂුසංඝයා හා සෙව දිට්ඨිට මගේ බත ඉටුසන සේක් වා”යි කියේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහසි බැවින් එය ඉවැසූ සේක.

27. අථ බො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො භගවතො අභිවාසනං විදිඝා උට්ඨාසාසනා භගවතං අභිවාදෙතා පදක්ඛිණං කතා පක්කාමි. අථ බො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො නස්සා රතනියා අව්වසෙන සකෙ නිවෙසනෙ පණීතං බාදනියං භොජනියං පටිසාදාපෙත්වා භගවතො කාලං ආරොවාපෙසී කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භාතනනනි.

28. අථ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතා පනත්ථිවරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙන යෙන සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිතා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. අථ බො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණීතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙසසි සමපචාරෙසි.

29. අථ බො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො භගවතං භුතතාපිං ඔනිතපතතපාණ්ණං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතෙනා බො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතද-වොච: “අහඤ්ඤව ඛො පන හො ගොතම පරිසගතො සමානො ආසනා වුට්ඨාසිතා භවන්තං ගොතමං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං බො පන සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භායෙථ. යස්ස බො පන යසො භායෙථ භොගාපි තස්ස භායෙය්‍යං. යසොලද්ධා බො පනමහාකං නොගා.

අහඤ්ඤව ඛො පන හො ගොතම පරිසගතො සමානො අඤ්ඤාප්‍රිං පගගණ්හය්‍යං, ආසනා මෙ තං හවං ගොතමො පච්චුට්ඨාතං බාරෙතු.

අහඤ්ඤව ඛො පන හො ගොතම පරිසගතො සමානො වෙඨනං ඔමුඤ්ඤෙය්‍යං, සිරසා මෙ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු.

අහඤ්ඤව ඛො පන හො ගොතම යානගතො සමානො යානා පච්චො-රොහිතා භවන්තං ගොතමං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං බො පන සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භායෙථ. යස්ස බො පන යසො භායෙථ භොගාපි තස්ස භායෙය්‍යං. යසොලද්ධා බො පනමහාකං නොගා.

අහඤ්ඤව ඛො පන හො ගොතම යානගතො සමානො පතොදලට්ඨිං අඛ්ඝුන්තාමෙය්‍යං, යානා මෙ තං හවං ගොතමො පච්චොරොහනං බාරෙතු.

අහඤ්ඤව ඛො පන හො ගොතම යානගතො සමානො ඡන්තං අපතාමෙය්‍යං, සිරසා මෙ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු”ති.

අථ බො භගවා සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො ඛමමියා කථාස සද්දසෙස්සතා සමාදාපෙතා සමුතෙතජෙතා සමසනංසෙතා උට්ඨාසාසනා පක්කාමති.

සොණදණ්ඩසුත්තං නිවසිතං වතුස්.

27. ඉක්කිත්තොන් සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ඉවැසීම දැන, හුනස්තෙන් නැගී සිට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පැදැබුණු කොට නින්මැ ගියේ ය. ඉන් පසු සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ ඒ රූප ඇවැටෙන්නිස පෙනී ප්‍රණීන බාද්‍ය භෝජ්‍ය පිළියෙල කරවා ‘භවද්ගොතමස්සන් වහන්ස, බත පිළියෙල කොට නිමියේ ය. දැන් වසින්නට කාලය වේ යැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වා යැවී ය.

28. ඉක්කිත්තොන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරපරු හැද පෙරවැ පාසිවුරු ගෙන දික්සතන හා සොණදණ්ඩ බමුණුගේ ගෙට එළැබී සේක. එළැබ පණවා තුඩුණු දස්සනති වැඩ හුන් සේක. එ කල්හි සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ බුදුපාටමාක් ගෙන ප්‍රණීන බාද්‍යභාජ්‍යයෙන් සිසන්ති සැතැප්වී ය, පැවැරැවී ය.

29. එසට පසු සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ වලද අවසන් කළ, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පටසක එක්තරා මිටි අසකක් ගෙන තිද ගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් සොණදණ්ඩ වහම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසී ය:

“භවද්ගොතමසිති, මම වූ කලි මිරිස් මැදට පැමිණියෙමි ම අස්තෙන් නැගී සිට භවත් ගොතමයන වැන්දෙමි මිමි නමි, එයින් ඒ පිරිස මට බැණ වදිති. යමකුට ඒ පිරිස බැණ වදිත් නම සත්‍රගේ යශස් ද පිරිසෙන්තේ ය. යමක්හුගේ යශස් පිරිසෙන්තේ ද, යහුගේ භොග සම්පත් ද පිරිසෙන්තේ ය. අපේ භොගසම්පත් වූ කලි යශසින් ලබන ලද්දේ ය.

තව ද භවද්ගොතමසිති, පටි පිරිසට පැමිණියෙමි ම දොහොත් මුදුන් තැබූයෙමි මිමි නමි, එය මා හුනස්තෙන් නැගී සිටීම කොට භවද්ගොතමස්සන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්ගොතමසෙති, මම පිරිස් මැදට ගියෙමි ම නිස්පෙළම ද ද, ගෙවැයෙමි මිමි නමි, භවද්ගොතමයන වහන්සේ එය මා ගිස නමා කළ වැදීමක් කොට සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්ගොතමසිති, මම යානයක් නැග උන්නෙමි ම එයින් බැස, භවද්ගොතමයන් වහන්සේ පැන්දෙමි නමි, එයින් ඒ පිරිස මට පරිභව කරති. එසේ පරිභව ලද්දහුගේ යශස් ද පිරිසේ. යශසින් පිරිහුණහුගේ භොග ද පිරිසෙන්තේ ය. අපේ භොගයෝ යශසින් ලබන ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.)

භවද්ගොතමසිති, මම මනාති යානයක් නැග උන්නෙමි ම තෙමට ඉදිරියට ගමා ලිමි නමි, එය මා යානයෙන් බැසීම කොට භවද්ගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද මම යානයෙක උන්නෙමි ම ඡත්‍රය ඉවතට නමා හෙළිමි නමි, එය මා ගිස නමා කළ වැදීමක් කොට භවද්ගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.”

ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සොණදණ්ඩ බමුණාට දූහැඬ කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වා, කුසල් දැනම නන්වා, කුසල් වැඩුම්හි උත්සාහවත් කොට, ඔහු තුළා වූ ගුණ දක්වා සතුටු කොට, හුනස්තෙන් නැගී නින්මැ වැසී සේක.

සිවුවහ සොණදණ්ඩ සූත්‍රය නිමියේ ය.

කුටදන්තසූත්තං

1. එවං වදී සුඛං, එතං සමසං ගතවා මගබ්බෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං පඤ්චමහොති භික්ඛුසතෙති, යෙන බාණ්ණමතං නාම මගධාතං බ්‍රාහ්මණභාතො තදවසරී, තත්‍ර සුදං ගතවා බාණ්ණමතො විහරති අමබලට්ඨිකාසං.

තෙන බො පන සමයෙන කුටදන්තා බ්‍රාහ්මණො බාණ්ණමතං අජ්ඣාටසති සංග්‍රහස්සදං සතිණ්ඩවේදාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජභාගං රඤ්ඤං මාගධෙන සෙනිසෙන බිම්බිසාරජා දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙව්‍යං.

තෙන බො පන සමයෙන කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මහාසඤ්ඤං උපකබ්චවා තොති. සත්තං ච උසනසතාති සත්තං ච චිත්තතරසතාති සත්තං ච චෛත්තරිසතාති සත්තං ච අජ්ඣතාති සත්තං ච උරබ්භසතාති ථුනුපතීතාති තොනති සඤ්ඤාත්ථාය.

2. අසොසාසු, බො බාණ්ණමතකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා: “සමණො බලු තො ගොතමො සකාසපුතො සකාසකුලො පබ්බජිතො මගබ්බෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං පඤ්චමහොති භික්ඛුසතෙති බාණ්ණමතං අනුප්පතො බාණ්ණමතො විහරති අමබලට්ඨිකාසං.

‘තං බො පන හට්ඨතං නොතමං එට්ඨ කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො’: ඉතිපි සො හතවා අරහං සමමාසවිබුද්ධො විජ්ජාවරණසමපතො සුගතො ලොකවිදු අනුගතථෙ ධුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො හතවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසංමණ්‍යබ්‍රාහ්මණී, පජං සදෙවමනුස්සං සසං අභිඤ්ඤං සච්ඡිකතාං පට්ටෙදෙති. සො ධම්මං දෙවසති ආදිකල්‍යාණං මනෙකිකල්‍යාණං පරිසොසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බසඤ්ඤං කෙට්ඨලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපාතං අරහතං දස්සතං තොති’ති.

අථ බො බාණ්ණමතකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා බාණ්ණමතා නිකබ්චිතො සබ්බසබ්බි ගණීභූතා යෙන අමබලට්ඨිකා තෙනුපඝකමනාති.

කුටදන්ත සූත්‍රය

1. ටා විසිත් වෙසෙ අසන ලදි. එක් සමයෙහි නාගවතුන් එතන්සේ පතාසිසත් භික්ඛුන් පමණ වූ එතන් පැවිදිමුළුවක් හා මහං රටා සැරි සරන රහත්, මහං රටා චාණුමහ නම් බමුණු ගමට වැඩි සේක. නාගවතුන එතන්සේ ඒ බාණුමහ ගම අභිසැරිලයන්හි වැඩ මසන සේක.

එ සමයෙහි පතාහි කුච්ඳන් (කුටදන්ත) බමුණු තෙට්ටි මහබාසිපති සෙනසි බිට්ඨිසාර ජේත චිත්ත දුන් රාජදසාඥය වූ, ග්‍රෙහී ත්‍යාගය වූ, බහුජනාධිපති වූ, තණ දමු දිය සලහ වූ, බොහෝ මන ධාන්‍ය ඇති, රාජසර්වපයෝජනාය කටයුතු වූ බාණුමහ ගම වෙසෙයි.

එ සමයෙහි කුච්ඳන් බමුණුටත් මනායාගයෙන් පිළියෙල කැරැණේ වෙයි. සත්ඨිසක් ගොත් ද, සත්ඨිසක් ගාමුට්ඨිසෝ ද, සත්ඨිසක් නාමුට්ඨිසියෝ ද, සත්ඨිසක් එළුවෝ ද, සත්ඨිසක් තරුණ බැවෙළුවෝ ද (පොරගසන එළුවෝ ද හවන් සත්ඨිසය බැගින් බොහෝ මාගපක්ඛිත්‍ර ද) යාග පිණිස යාග වැඩි වෙතට පමුණුවන ලදහ.

2. බාණුමහ ගම වැඩි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද රටෙහි පැතිරු පැවැත් නාගවතුන් එතන්සේ පිළිබඳ මතු දැක්වෙන යස හි ඇසුහ: “ගමන්ති, ශාක්‍යජත්‍ර වූ, ශාක්‍යභූලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ එතණ ගොයුජිත්‍ර භික්ඛුන් පන්සියක් පමණ වූ එතන් පැවිදිමුළුවක් හා මහං රටා සැරි සරනු එත් බාණුමහට පැණියෝ බාණුමහට සම්පයෙහි වූ අභිසැරි වෙනෙහි වෙසෙති.

“ඒ ගතවත් ගෙවේ මම මේ කරුණින් අර්තත් ය, සමසක්සම්බුද්ධ ය, විජ්ඣවරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ජලාභරිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදමසසාරම් ය, දෙවමනිස්සත්ව ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, ගතවත් ය. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව, අවශ්‍ය මහණ-බමුණන් සහිත පදවිමනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වමිත්‍යා තෙවේ ම සිය මිශ්‍රත්ව නුවණින් දැන පසක් කොට ජලාවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පරිසරසාගකල්‍යාණ වූ, (සත්පට්ඨානාදී) පතා අරුත් ඇති, සම්පූර්ණ පසඤ්චන ඇති, තැම අසුරින් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම දෙසයි. එසේ දෙසනුයේ සියලු සසුන් බබසර පටසයි. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලි හිත වැඩ සලස්වනෙකැ’ සි ඒ හවද්ගොතමියන් පිළිබඳ මෙසේ වූ උතුම් යසහිසෙක් උස් වැ තැගේ ය” යනු යි.

ඉක්බිති බාණුමහ ගම වැඩි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද බාණුමහයෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වැ මුළු මුළු වූවෝ, එකී එකී පැත්තෙහි මුළු දුන්නෝ, ගමන් පිටතැ දී මන මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ අභිසැරි උසන අතට යෙති.

3. තෙත බෝ පත සමයෙහි කුටුම්භකයා, බ්‍රාහ්මණයා උපරිපාසාදේ දිව්‍යසේනා උපතෙහි ගොනි. අදායා බෝ කුටුම්භකයා බ්‍රාහ්මණයා බාහු-
මකකේ බ්‍රාහ්මණගතපතිකේ බාහුමතා නිකමිති සමසමිති ගණිතය
යෙහි අමිලවිකා තෙත්පසකමිති. දිසා බතා ආමනෙයි: “නිනනු
බෝ හෝ බතෙහි බාහුමතකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා බාහුමතා නිකමිති
සමසමිති ගණිතය යෙහි අමිලවිකා තෙත්පසකමිති” ? කි.

“අපි බෝ හෝ සමයෙහි ගොනමි සකසනුහෝ සකසනුහෝ
පබ්බතො මහබ්බු වාරිකා වරමානො මහතා නිකමිතිසමසමිති සමි-
පසකමිති නිකමිති බාහුමතා අනුපතෙහි බාහුමතෙ විහරති
අමිලවිකාය. හෝ බෝ පත පතනො ගොනමි එම සකසනුහෝ
නිකමිතිසමසමිති අනුපතෙහි ගොනමි අතර සමසමිතිවිකා
විකාමිතිසමසමිති සකසනුහෝ සකසනුහෝ අනුපතෙහි පරිසකමිතිසමි-
සමි, දෙමමිතිසමිතො වුදො ගොනමි, නමෙහි ගොනමි ගොනමි
දසකයාය උපසකමිති” කි.

4. අපි බෝ කුටුම්භකයා බ්‍රාහ්මණයා එතදොයි “සුතො බෝ පත
මේ කො: සමයෙහි ගොනමි නිකමිති සකසනුහෝ සකසනුහෝ සකසනුහෝ
ජානාතිති. න බෝ පතාය ජානාති නිකමිති සකසනුහෝ සකසනුහෝ
ගොනමි වානො මහබ්බු සකසනුහෝ සකසනුහෝ සකසනුහෝ උපසකමි-
ති නිකමිති සකසනුහෝ සකසනුහෝ පුමිතිසමිති”.

අපි බෝ කුටුම්භකයා බ්‍රාහ්මණයා බතා ආමනෙයි “පතෙහි හෝ
බතෙහි ගොන බාහුමතකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා තෙත්පසකමිති. උපසකමිති
බාහුමතකේ බ්‍රාහ්මණගතපතිකේ එම පතෙහි “කුටුම්භකයා හෝ බ්‍රාහ්මණයා
එමමාහ: ආගමෙනතු කිර ගොනො. කුටුම්භකයා’යි බ්‍රාහ්මණයා සමයෙහි
ගොනමි දසකයාය උපසකමිති” කි.

‘එම හෝ’ කි බෝ සෝ බතා කුටුම්භකයා බ්‍රාහ්මණයා පරිසකමිති
යෙහි බාහුමතකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා තෙත්පසකමිති. උපසකමිති
බාහුමතකේ බ්‍රාහ්මණගතපතිකේ එතදොයි “කුටුම්භකයා හෝ බ්‍රාහ්මණයා
එමමාහ: ආගමෙනතු කිර ගොනො. කුටුම්භකයා’යි බ්‍රාහ්මණයා සමයෙහි
ගොනමි දසකයාය උපසකමිති” කි.

5. තෙත බෝ පත සමයෙහි අනෙකානි බ්‍රාහ්මණයානි බාහුමතෙ
පරිසකමිති ‘කුටුම්භකයා බ්‍රාහ්මණයා මහබ්බු අනුපතෙහි’ කි.
අසොසො බෝ තෙ බ්‍රාහ්මණයා ‘කුටුම්භකයා කිර බ්‍රාහ්මණයා සමයෙහි
ගොනමි දසකයාය උපසකමිති’ කි. අපි බෝ තෙ බ්‍රාහ්මණයා යෙහි
කුටුම්භකයා බ්‍රාහ්මණයා තෙත්පසකමිති. උපසකමිති කුටුම්භකයා
බ්‍රාහ්මණයා එතදොයි ‘සමිති කිර ගොනො කුටුම්භකයා සමයෙහි
ගොනමි දසකයාය උපසකමිති’ කි

3. එ සමයෙහි කුඵදන් බමුණු තෙමේ නම පහසු උඩු මහලෙහි දවසනත් පැමිණියේ මේ. හේ (කවළියෙන් බලනුයේ) බාණ්ණමනයෙන් නික්මැ බොහො බොහෝ රැස් වැ එකි එකි පසු මුළු මුළු වැ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවෙක් වැ එකතු වැ, අඹයැටිය කරා යන බාණ්ණමන ගමැ වැසි බමුණන් ද ගැහැවියන් ද දිවි ය. දැක බතකුහු (අසන තැන් බණුවා) බණවා “හවන් බතකුව, කවර හෙයින් බාණ්ණමන ගමැ වැසි බමුණෝත් ගැහැටියෝත් බාණ්ණමනයෙන් නික්මැ බොහො බොහෝ වැ රැස් වී තැනින් තැන මුළු මුළු වැ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වැ එකතු වැ අඹයැටිය දෙසට ගෙත් දෑ?”යි විවාලේ ය.

“හවන, කරැණෙක් ඇත. සැතැපුන් වූ, සැතැකුලෙන් නික්මැ පැවිදි වූ, මහණ ගොයුම්හු භික්ෂුන් පන්සියක් පමණ වූ මහ පැවිදි මුළුවක් හා මහදරුවා සැරි සරනුවෝ බාණ්ණමන ගමට පැමිණියෝ එය අසලැ අඹයැටි උසන්නි වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොයුම් තෙමේ මේ මේ කරැණින් රහත් ය, සම්මාසම්බුදු ය, විදුසරණ දෙකින් යුතු ය, සුගත ය, ලොව දන්නේ යැ, නොදැමුණත් දමනුයෙහි හැමට ම වැසි සැරි දෑ ය, දෙවිමිනිස්තට සසු ය, බුදු ය, බතවත් සැ’යි මෙසේ ඔබ පිළිබඳ උතුම් යසසියෙක් උස් වැ නැංගේ ය. මොහු පින්වත් ගොයුමාණන් දක්නට එහි යෙත්” යැ යි බන්තු තෙමේ කී ය.

4. එ විටැ, කුඵදන් බමුණාට, “මහණ ගොයුම්හු තුන් යාගසම්පත් හා සොළොස් පිරිකර දැනැ සි මා විසින් ඇසිණ. මම වූ කලී තෙවැදුරැම් යාගසම්පතත් සොළොස් පිරිකරත් නො දැනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යදනට මම ිරිසියෙමි. මහණ ගොයුමාණන් කරා එළැඹ තෙවැදුරැම් යාගසම්පතත් සොළොස් පිරිකරත් විවාලෙමි නම් යෙහෙකැ” යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති කුඵදන් බමුණා බතකුහු බණවා, “හවන් බතකුව, එසේ වී නම් බාණ්ණමන ගමැ වැසි ඒ බමුණු ගැහැවියන් වෙත එළැඹෙන්න. එළැඹ ‘හවන්ති, හවන්හු කුඩා තමක් බලා පොරොන්තු වෙත් වා. කුඵදන් බමුණා ද මහණ ගොයුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ යි මෙසේ කියේ යැ’ යි මෙ පරිදි සැල කරන්නැ” යි කී ය.

‘හවන, එසේ යැ’යි කියා ඒ බන්තු තෙම කුඵදන් බමුණාට පිළිවදන් දී බාණ්ණමන ගමැ වැසි බමුණන් ද ගැහැවියන් ද කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ, ඔවුනට “හවන්ති, හවන්හු කුඩා තමක් බලා පොරොන්තු වෙත් වා. කුඵදන් බමුණා ද මහණ ගොයුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ’යි කුඵදන් බමුණු මෙසේ කීහ” යි මේ පවන් සැල ගෙලේ ය.

5. එ සමයෙහි වනාහි බොහෝ සිය ගණන් බමුණෝ ‘කුඵදන් බමුණාගේ මහා යාගය වලදන්නැ’යි බාණ්ණමනයෙහි වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘කුඵදන් බමුණා මහණ ගොයුමාණන් දක්නට ඔබ කරා යෙතැ’යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු කුඵදන් බමුණු කරා එළැඹිණ. එළැඹ ‘පින්වත් කුඵදන් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යන්නේ ල. ඒ සැබැ දෑ?’ යි ඇසූහ.

“එළං ථෙවං ථෙවං ථෙවං ථෙවං භාති: අනන්තං සමණං නොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සාමි”ති.

6. “මා හමං කුටදන්තො සමණං නොතමං දස්සනාය උපසඬකමි. න අරහති හමං කුටදන්තො සමණං නොතමං දස්සනාය උපසඬකමිතුං. සථෙ හමං කුටදන්තො සමණං නොතමං දස්සනාය උපසඬකමිස්සාමි නොතො කුටදන්තස්ස යසො නාමිස්සාමි. සමණස්ස නොතමස්ස යසො අභිවඬිස්සාමි. යථෙ නොතො කුටදන්තස්ස යසො නාමිස්සාමි සමණස්ස නොතමස්ස යසො අභිවඬිස්සාමි, ඉමිනං පඨෙග්ගා න අරහති හමං කුටදන්තො සමණං නොතමං දස්සනාය උපසඬකමිතුං, සමණො තෙට්ඨ ගොතමො අරහති හමන්තො කුටදන්තං දස්සනාය උපසඬකමිතුං.

හමං හි කුටදන්තො උගතො සුජාතො මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඬගතණ්ණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙනා අනුපකක්ඛුටො ජාතිවාදෙන. යථෙ හමං කුටදන්තො උගතො සුජාතො මානිතො ච පිනිතො ච සංසුඬගතණ්ණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙනා අනුපකක්ඛුටො ජාතිවාදෙන, ඉමිනං පඨෙග්ගා න අරහති හමං කුටදන්තො සමණං නොතමං දස්සනාය උපසඬකමිතුං. සමණො තෙට්ඨ ගොතමො අරහති හමන්තො කුටදන්තං දස්සනාය උපසඬකමිතුං.

හමං හි කුටදන්තො අස්සො මහඬුතො මනාගොගො. -පෙ-.

හමං හි කුටදන්තො අභිකායගො මහනඬුරො නින්නා වෙදුතං පාරගු සතිසංක්ඛුකෙට්ඨානං සාකඬුරුප්පගෙදුතං ඉභිතාසපස්සවමානං, පදකො මෙඝසාකරණො ලොකායතාභාසුරිසලකඬුණො අනවසො -ප-.

හමං හි කුටදන්තො අභිරුපො දස්සන්තො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඬුරාය සමන්නාගතො, බුහමවණ්ණි බුහමවච්චසි අකඬුදු-වකාසො දස්සනාය -පෙ-.

හමං හි කුටදන්තො ඩිලවා භොති චුඬිසිලි වුඬිසිලෙන සමන්නා-ගතො -පෙ-.

හමං හි කුටදන්තො කල්පාණවාමො කල්පාණවාකකරණො පොරියා වාමාය සමන්නාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විකුඬුපතියා -පෙ-.

හමං හි කුටදන්තො ඛුන්තො ආචරියපචරියො. තිණ්ණි මාණවකසතාති මනෙත වාටෙති. බුදු ථෙවං පත නානාදිසා නානාජනපදා මාණවකා ආගමිජනති නොතො කුටදන්තස්ස සතතිතො මහනඬුකා මනෙත අභිසිතුකාමා.

“නවත්ති, පිත්ථත් මහණ ගොසුමාණන් දක්නට ඔබ වෙත් යන්නෙමැ සි මට මෙසේ සිතෙක් වේ ම යැ”සි කුච්ඡන් පැවැසී ය.

6. [එ බස් අසා එ බමුණෝ කුච්ඡකුට මෙසේ කිහු:]

“පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට නො යේ වා. පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොසුමාණන් දක්නට යන්නට නො නිස්සේ ය. ඉදින් පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොසුමාණන් දක්නට යන්නේ නම්, පිත්ථත් කුච්ඡකුගේ යහස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුමාණන්ගේ යහස වැඩෙන්නේ ය. ‘පිත්ථත් කුච්ඡකුගේ යහස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුමාණන්ගේ යහස් වැඩෙන්නේ ය’ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණින් පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ යහස පහසුමාණන් දක්නට යනුමට නො නිස්සේ ය. මහණ ගොසුමුහු ම පිත්ථත් කුච්ඡකු දක්නට එනුමට නිස්සෝ ය.

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ මුළු පිය දෙපසින් ම අභිජාන ය. සත්වන මුළුතු සුමුදු නොත් පිරිසිදු පුද්ගල ඇත්තේ ය. කුල පිළිබඳ තෙප්ලෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ මුළු පිය දෙපසින් ම අභිජාන ය...නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, එහි කරුණින් පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නට නො නිස්සේ ය. මහණ ගොසුමුහු ම පිත්ථත් කුච්ඡකු දක්නට එන්නට නිස්සෝ ය.

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ ඉසුරුමක් ය, මනත් බන ඇත්තේ ය, මනත් හෝග ඇත්තේ ය...

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ වේද හදාරන්නේ ය, වේදවනත්‍රයන් සිතති ලා දරන්නේ ය, නිසංකුද් සංකටගතස්ත්‍ර ද සහිත, ශික්‍ෂා හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පහසු කොටැති දැන් වේදයන්ගේ පර තොර පත්තේ ය, පදපාඨ දන්නේය, සෙසු සියලු විශාරණ විදි ද දන්නේ ය, ලොකායගතස්ත්‍රයන් මනාපුරුපලක්ෂණවිද්‍යායෙතින් නිපුණ ය...

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ අන්තට වැඩි තරම් වූ රු සපුට ඇත්තේ ය, දකුම කටසුකු ය, දක්නුට ප්‍රසාද එළවන සුළු ය, උතුම් පැහැසපුයෙන් සුලු ය, උතුම් රත්වත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම සිරුරු පැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුරු සෙස්සන් පිසින් දක්නට ගොමද අවකාශ ඇත්තේ ය...

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ සිල්වන් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශීලයෙන් යුක්ත ය...

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ භූලණ තෙපල් ඇත්තේ ය, කලණ මිහිරි බස් කියන්නේ ය, නිදෙස්, තොකෙලතොලු, කී දෑ තහවුනු යැති සිලිපි බසින් සමන්විත ය...

පිත්ථත් කුච්ඡන් තෙමේ බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රාචාසී ද වෙයි. කුන්සිසත් බමුණු දරුවන්ට වේදයන් නිසවිසි. නන් දෙසින් තත් දනව්වෙන් පොහෝ බමුණු දරුවන් වේදය දහන්ට පහසුවේ, වේදයන් උගනු කැමැත්තෝ පිත්ථත් කුච්ඡන් වෙත එති...

භවං හි කුටදන්තනි, ජිවෙණ්ණං චුදෙධං ඔහලුකො අද්ධගතො ඵයො
අනුසන්තනා. සම්මෙණා ගොතමො තරුණො චෙච් තරුණපබ්බජිතො
ච-සෙ-.

හමං හි කුමදනො, රකෙකු වාගමිසං සෙය්මසං විමෙසාරං
සකකනො, ගරුකනො, මානිනො, පුජිතො, අපමිනො -පෙ-.

හමං හි කුටදනො, බ්‍රහ්මණස්ස පොකඨරසාථිස්ස සකකතො
ගරුකතො මානිතො පුජිතො අථවිතො -පේ-.

භවං හි කුට්ඨනොනා බාණ්ණමතං අඤ්ඤාචරන්ති සංඝායාදං සනිණි-
කපට්ඨාදනං සංඝඤ්ඤා රාජනොග්ගං රඤ්ඤා මාගමෙන සෙනියෙන
බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං යම්පි භවං කුට්ඨනොනා
බාණ්ණමතං අඤ්ඤාචරන්ති සංඝායාදං සනිණිකපට්ඨාදනං සංඝඤ්ඤා රාජනොග්ගං
රඤ්ඤා මාගමෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං,
ඉමිනාපසඤ්ඤා න අරහති භවං කුට්ඨනොනා සමණං තොචම් දස්සනාය
උපසඤ්ඤිත්වා, සම්මො තෙට්ඨ ගොඤ්ඤො අරහති නට්ඨනං කුට්ඨනං
දස්සනාය උපසඤ්ඤිත්වනති.

7. එවං මුළුතන කුටදනෙහි බ්‍රාහ්මණෝ හෙ බ්‍රාහ්මණේ එතදවොච: “තෙන හි හො මමිති සුණ්‍යථ යථා මසමෙව අරහාමි ඤං භවන්තං. ගොතමං දසුනාය උපසංකම්භා, නනිව අරහති සො භවං ගොතමො අමාකං දසුනාය උපසංකම්භා.

“සමග්‍රේණො ඛල්‍යො තොනමො උභතො සුජාතො මානිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධිගතණීතො යාච සන්නමා පිතාමහසුතා, අකඛිතොනා අනුපකක්‍රවෙය් ජාතිවාදෙන. සමග්‍රේණො සමග්‍රේණො ගොනමො උභතො සුජාතො මානිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධිගතණීතො යාච සන්නමා පිතාමහසුතා, අකඛිතොනා අනුපකක්‍රවෙය් ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපඛෙගන න අරහති සො භවං ගොතමො අමනාකා දසසානාස උපසම්බුද්ධො. අථ බො මයමෙච අරහාමි තං භවන්තං ගොතමං දසසානාස උපසම්බුද්ධො.”

සමනෙකු බලු හෝ ගොතුවෝ වනවා. කෞතුකසායනයේ ඔහුගේ පවුල - ෧෪ -.

සමයේ බලය ගොතමා පවුල, හිරිහැසුරුවණය. ඔහාස
පබ්ලිකේෂන් හමිතකව වෙනාසට්ට්ට් -පේ-

සමහරෝ බිලි ගො ගොනවෝ දහයෝව සමහරෝ සුඛ සුසු කාල-
කොපෝ හලෙකි ගොබිබෙනන සමනතාගහෝ පබ්බත මාසා අතාරසමා
අනිතාරියං පබ්බජිතො-පෙ-.

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ ජරායෙන් දුදුරු ය, වයසින් වැඩුණේ ය, මහපු ය, බොහෝ කල් ඉක්මවූයෙක, පැසිම් වියට පැමිණියෙක. මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ලදරැන් ලදරැ පැවිද්දෙකුන් වේ...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ මහධාතිපති සේනිය බිම්බිසාර රජහු පිසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, පරු කරන ලද්දෙක, බුහුමන් කරන ලද්දෙක, පුදන ලද්දෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ පොකුරුසැත් බමුණුහු පිසින් සත්කාර කැරුණෙක, ගරු කැරුණෙක, බුහුමන් කැරුණෙක, පිදුණෙක, යටත් පැවැතුම් දැක්වුණෙක...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු, තණ දඩු දිය ඇති, බොහෝ බහා බාහා ඇති, රජුගෙන් ලත් නින්දගම් වූ රජු ගේ නායකය වූ, සේනිය බිම්බිසාර රජු දුන් උතුම් දහවස්තු වූ බාණ්ණමක ගම්බඳුසුරු වැටෙසේ පින්වත් කුඵදත් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු... බාණ්ණමක ගම්බඳුසුරු වැටෙසේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණින් පින්වත් කුඵදත් තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. මහණ ගොසුම්හු ම පින්වත් කුඵදත් දක්නට නිසි හ" යනු සි.

7. වෙසේ (ඔවුන්) කී කලැ කුඵදත් බමුණා ඒ බමුණනට මේ බස් කී ය :

"හවත්ති, එසේ වී නම්, මහණ ගොසුමාණන් අප දක්නට එනුවට වඩා අප ඔබ දක්නට යෑමෙහි සුදුසු වන සැටි දක්වන මා බස් ද අසවු.

"හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවු පිය දෙ පසින් ම අභිජාන ය, සත් වන මිවුතු සුචල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො හෙළන ලද්දෝ ය, නො ගරහන ලද්දෝ ය. ...මහණ ගොසුම්හු මවුපිය දෙපසින් ම අභිජානාන...නො හෙළන ලද්දෝ ය, නො ගරහන ලද්දෝ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණින් පින්වත් ගොසුම්හු අප දක්නට එන්නට නො තිස්සන. වැළි අපි ම ඔබ දක්නට යන්නට නිස්සම්හ.

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැවුම්ව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළෝ යට ද පොළෝ මතු පිට ද වූ මහත් රත් අමුරත් හැරු පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු යොදුනෙන්, (වයස් තුන අතුරෙන්) පළමු වයසින් සුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මහා කථ කෙරෙන ඇති විට සොදුරන් පියා සිටියෝ ම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට වත්තෝ ය...

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො අනාමිකානං මාතාපියුහනං අසසුල්ලාභානං
රුද්දහනානං කෙසපසසුං ධනාජරමා කාසායානි වජ්ඣානි අවජ්ජෙදම්
අගාරසමා අනනාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො අභිරුද්ධො දුස්සනියො පාසාදිකො පරමාය
වණණපොකකිරතාස සමනාගතො චුසමිවණණි බුහමිවමිසි අභවුද්ධ-
වකාසො දුස්සනාය-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො ධීලවා අරියසිලි කුසලසිලි කුසලසිලෙත
සමනාගතො-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො කල්යාණමාදමා කල්යාණමාකකරණො
පොරියා මාමාය සමනාගතො විසුට්ඨාස අනෙලකලාය අත්ථසා
විකුසුප්පයා-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො චිත්තානං අචිරියපාමිරියො පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො බිණ්ණාචරිගො විගහවාපලො-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො කට්ටිමාදි නිරිසම දි අපාපපුරකඛායො
බුහමිඤ්ඤාස පජාය-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො උපමාකුලා පබ්බජිතො අසමනන-
ධනනියකුලා-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො අභියා කුලා පබ්බජිතො මහඤ්ඤා
මහාහොතා-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො නිරේරධියා නිරේරතපද සමපුච්ඡිප්පා
අගච්ඡිනති-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො අනෙකානි දෙවනාසහස්සානි පාණනි
සරණං ගතාති-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො එවා ගල්ලාණො භිත්තිසංඥා අභිභුගතො
'ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමා චිත්තංඤා විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො
ලොකවිද්ධි අනුත්තරො සරිසදම්මසාරපි සංඝා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො
හගවා'ති-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො උත්තං සමනාපුරිසලොකිකොති පටිභානා-
ගතො-පෙ-

සමණො ඛල්ලු හො ගොතමො ඵඨිසාගතවාදී සක්ඛො පමොදකො
අභිභාකුටිකො උත්තානමුඛො පුබ්බහාසී-පෙ-

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි ඔබ පැවිදි වන්නා නො කැමැති මාපියන් කුළු පිරි ලුහුණ ඇති වැ හඬද්දී එය නොතකා කෙනෙ රවුම බා පියා කසා වත් හැඳ ගිනි හෙත් නික්මැ පැවිද්දට බඩුවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි හැමව වැඩි තරම් රු සිරි ඇත්තෝ ය, දක්නටත් සිතා පැහැදීම පහල කරවන සුලුහ, උතුම් පැහැ සපුයෙන් යුතුහ. උතුම් රන් පැහැ ඇත්තෝ ය, උතුම් සිරුරු පබ ඇත්තෝ ය. සිය සිරුරු දක්මට නොමද ඔවස් ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි සිල්වන්ත, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් ගිලයෙන් යුත්හ...

මහණ ගොයුම්හු වූ කලි කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි බස් තෙපලන්නෝ ය, නිදෙස් වූ නොකෙලතොලු වූ කී දෑ හඟවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විතයෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රාවාසී ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි පහ වූ කාමරාග ඇත්තෝ ය, පහ වූ වපල බව ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි කම්මාදිත් ක්‍රියාවාදිත් වෙති. තව ලොවුතුරා දහම් පුරස්සර කොට වැටෙති. සැරියුත් මුහලන් ඇ බඩුණු පිරිසට ද නායක වැ හැසිරෙති...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි පිරිසිදු කැත් කුල වූ උසස් කුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි මහත් බත ඇති මහත් භොග ඇති ඉසුරුමත් කුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් කුරා පිට රටින් පිට දතවුයෙන් පැණු පුළුවස්තට එති...

භවත්ති, තොසෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ මහණ ගොයුමන් දිවිකිමියෙන් සරණ ගියහ...

භවත්ති, මහණ ගොයුමාණන්ගේ වූ කලි “මේ මේ කරුණින් ඒ බහවත් තෙමේ රහත් ය, සම්මාසම්බුදු ය, විදු සරණින් යුතු ය, සුගත ය, ලොව දන්තේ ය, ලොවුතුරා නරදම්සැරි ය, දෙවිමිනිස්තට සසු ය, සිවු සස් දතුසේ ය, බහවත් යැ” යි මෙසේ වූ උතුම් යසනි උස් වැ නැංගේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි දෙතිස් මහ පුරිස්ලකුණින් යුතු ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලි තමන් වෙත එන්නවුන් ‘එත්ත, මෙහි ආ සේ මැනැවැ’යි පිළිගන්නා සුලුහ, කණට සුව ඵලවන තෙපුල් තෙපලන්නෝ ය, පිළිසඳරෙහි දක්‍ෂ්‍ය හ, බැම නොකකුළුවන්නෝ ය, සුලහ කථා ඇත්තෝ ය, පැමිණියතට තුමු පලමුයෙන් කථා කරන සුලුහ...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමො චතුරානං පරිසානං සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමො ඛණ්ණ දෙවා ච චන්ද්‍රස්සා ච අභිප්‍රසන්නා-පෙ-.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමො යස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පටිවසති, න තස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අභිනුස්සා චන්ද්‍රස්සා විනෙයෙනති-පෙ-.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමො සංඝිං ගණි ගණාවරියො පුජ්තිත්ථ-කරුණං අග්ගමකධායති. යථා බො පනතො ඵතෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං යථා වා තථා වා සසො සමුදගච්ඡති, න තෙවං භවරුස්ස ගොතමස්ස යසො සමුදගතො, අථ බො අනුත්තරං පිට්ඨාචරණසංපදං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුදගතො-පෙ-.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙනියො බිඞ්ඝසාරො සපුරතො සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණොති සරණං ගතො, සමණෝ ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙතිදි කොසලො සපුරතො සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණොති සරණං ගතො, සමණෝ ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකකරසාති සපුරතො සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණොති සරණං ගතො, සමණෝ ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ මාගධස්ස සෙනියස්ස බිඞ්ඝසාරස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො, සමණෝ ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ පසෙතිදිස්ස කොසලස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො, සමණෝ ඛලු හො ගොතමො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකකරසාතිස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමො බාණ්ණමනං අනුප්පතො, බාණ්ණමනෙ විහරති අමබ්බලට්ඨිකාසං, යෙ බො පන කෙච්ඡි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අමනාකං ගාමකොභවතං ආනච්ඡති, අතිපි නො තෙ මොනති, අතිපි බො පනතෙහි සකකතබ්බො ගරුකතබ්බො මානෙතබ්බො පූජෙතබ්බො අපචේතබ්බො, යමපි හො සමණො ගොතමො බාණ්ණමනං අනුප්පතො බාණ්ණමනෙ විහරති අමබ්බලට්ඨිකාසං, අනිථමනාකං සමණො ගොතමො, අතිපි හො පනතෙහි සකකතබ්බො ගරුකතබ්බො මානෙතබ්බො පූජෙතබ්බො අපචේතබ්බො.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී සිටු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලද්දහ, ගුරුකාර කරන ලද්දහ, බුහුමන් කරන ලද්දහ, පුදන ලද්දහ, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දහ...

භවත්ති, මහණ ගොසුමාණන් කෙරෙහි බොහෝ දෙව්මිනිස්සු වෙසෙසින් පහන්හ...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී යම් ගමෙක හෝ නියම් ගමෙක වෙසෙත් නම්, එ ගමැ හෝ නියම් ගමැ වැසි මිනිස්සුට යක්කු පීඩා නො කෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී මහ සහපිරිස් ඇත්තෝය, ගණ නායකයහ, ගණවාසීය හ. ටොහෝ තිථිකරයන් අතුරෙහි අග්ග හි කියනු ලැබෙති...

යම්සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යහස අවෙලකතාදි පිටතට පෙනෙන යම්තම් මුතමාත්‍රයෙකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමන්ගේ යහස වූ කලී එසේ වැඩුණේ නො වේ. වැලි තමන් තුළ ම වූ තිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පන්න වැඩුණේ වේ...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලී මගධාධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් බිරියන් සහිත වැ පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලී කොශලාධිපති පසේනදි රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලී පොකුරුසැත් බමුණු තෙමේ දරුවන් බිරියන් පිරිස් හා ඇමැත්තන් සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී මහබ රටට අධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී කොශලාධිපති පසේනදි රජහු විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී පොකුරුසැත් බමුණා විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී දැන් බාණ්ණමනයට පැමිණියෝ බාණ්ණමනය සමීපයෙහි අඹියැටි වෙනෙහි (අම්බලට්ඨිකා වනයෙහි) වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අප ගම් කෙතට එත් නම්, ඔහු අපට අමුතු වෙති. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුහ, ගුරුකාර කටයුතුහ, මානනියහ, පූජනියහ, අපවයනියහ. භවත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගොසුම්හු බාණ්ණමනයට පැමිණියෝ, බාණ්ණමනය සමීපයෙහි අඹියැටියෙහි වෙසෙත් ද, එහෙයින් ඔබ අප අමුත්තෝ ය. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුහ, ගුරුකාර කටයුතුහ, බුහුමන් කටයුතුහ පිදිසැ යුතුහ, යටත් පැවැතුම් දක්වනු යුතුහ.

ඉමිනාපට්ඨගත භාරගති සො භවං ගොතමො අමහායං දස්සනාය උපසඞ්කිතං. අපි බො මයමෙව් අරතාව නං නානාං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කිතං.

එතතසො බො අහං හො තස්ස භොතො ගොතමස්ස වණ්ණෙණ පරිපාපුණාමි. හො ච බො සො භවං ගොතමො එතතභවණ්ණො, අපරිමාණවණ්ණො හි සො භවං ගොතමො'ති.

8. එවං වුගොත යො බ්‍රාහ්මණා කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: “යථා බො භවා කුටදන්තො සමණස්ස ගොතමස්ස වණ්ණෙණ භාසති ඉතො චේ'පි සො භවා ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සද්ධෙන කුලපුතොන දස්සනාය උපසඞ්කිතං. අපි පුටංසෙනාපි¹. තොන හි හො සබ්බෙව ච්ඡා සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කි-
තස්මා”ති.

9. අපි බො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන අමලචරිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කිති, උපසඞ්කිතා භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විහිසාරෙවා එකමන්තං නිසීදි. බාණුමනිකා'පි බො බ්‍රාහ්මණගතපනිකා අප්පෙතච්ච භගවන්තං අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙතච්ච භගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විහිසාරෙවා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙතච්ච යෙන භගවා තෙනසුඤ්චි පණ්ණෙවා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙතච්ච නාමගොතනා සාවෙවා එකමන්තං නිසීදි සු අප්පෙතච්ච තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු.

10. එකමන්තං නිසිහොතො බො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: “සුතං මෙනං හො ගොතම සමණො ගොතමො තිව්ඨං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකාරං ජානාතීති. න බො පනාහං ජානාමි තිව්ඨං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකාරං. ඉමිනාමි වාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. සාධු මෙ භවා ගොතමො තිව්ඨං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකාරං දෙසෙතු”ති.

“තොන හි බ්‍රාහ්මණ සුණොහි සාධුකං මහසිකරොහි භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති බො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සාසි, භගවා එතදවොච:

11. “බුහුසං බ්‍රාහ්මණ රජා පහාමිජිතො නාම අහොසි, අසේවා විහරිතො මහාතොගො පසුතජාහරාපරජතො පසුතචිත්තුපකරණො පසුතබ්බතබ්බෙඤ්ඤ පරිපුණ්ණතොසකොට්ඨාගාරො. අපි බො බ්‍රාහ්මණ රඤ්ඤ මහාවිජ්ජාස්ස රතොගතස්ස පරිසලලිතස්ස එවං වෙතසො පරිමිතකෙකො උදාදි: “අබ්බතා බො මෙ විපුලා මානුසිකා හොතා. මහත්තං පඨවිලක්ඛණං අභිචිත්තං අස්සාවසාති. යහනුතානං මහායඤ්ඤං යජ්ජයං, යං මමස්ස දීඝරත්තං නිනාය සුඛායා”ති.

1. පුටොසෙනාපි (කෙසුච පොෂ්කෙසු)

මේ කරුණින් එ පින්වත් ගොසුම්හු අප දන්නට එන්නට ගො නිස්සහ. වැලි ඇප ම ඒ හවද්ගොතමයන් දක්නා පිණිස එළැඹෙන්නට තිසි වමිස.

හවත්ති, ඒ හවද් ගොතමයන් පිළිබද වූ මේතෙක් ගුණ මම දැනිමි. එහෙත් පින්වත් ගොසුම්හු මෙ පමණක් ම ගුණ ඇත්තෝ නො වෙති. “ඔබ වූ කලි නො මිනියැ හැකි ගුණ ඇතියහ” යනු සි.

8. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ කුචදත් බමුණා බණවා, “පින්වත් කුචදත් මහණ ගොසුමන්ගේ ගුණ වනන සැලියෙන්, ඒ පින්වත් ගොසුමන් මෙසින් සිය සොදුනක් දුර වසතත්, සැදුහැනි කුලපුතුනු විසින් පාපේස රැගෙන ද ඔබ දකිනු පිණිස එන්නට තිසි ම ය. එ බැවින්, හවත්ති, ඇප සිසල්ලමෝ මහණ ගොසුමන් දක්නට ඔබ වෙත එළැඹෙන්නමහ”යි කීහ.

9. ඉක්කිත්තනත් කුචදත් බමුණා මහත් බමුණුගණයා හා අභියාචියව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ, සිතැ රැදැවිය යුතු වූ හටාව කැරැ ගිවමා, පසෙක ඉද ගත්තේ ය. බාණුවත ගමැ වැසි බමුණෝ ද නැහැටියෝ ද කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉද ගත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටු වියැ යුතු සිතැ රැදැවිය යුතු වූ කථා ගිවමා පසෙක ඉද ගත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසාවට ඇදිලි බැදගෙන පසෙක හුන්න. කෙනෙක් හමිනොත් අස්වා පසෙක ඉද ගත්හ. තෙතෙක් ගිහඬි වැ පසෙක ඉද ගත්හ.

10. එක් පසෙකැ හුන්නා වූ ම කුචදත් බමුණා, “පින්වත් ගොසුමාණනි, ‘මහණ ගොසුම්හු තෙවැදුරුම් ශාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දැනි’ සි මෙය මා විසින් අසන ලදි. මම වූ කලි තෙවැදුරුම් ශාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් නො ම දැනිමි. වැලි දු මහායාගයන් යථනට මම කැමැතියමි. ශාවක්‍ය හරම්. මට පින්වත් ගොසුම්හු තෙවැදුරුම් ශාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දෙසත් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“බමුණ, එසේ වී නම් අසන්නැ. මොනොවට මෙතෙහි කරන්නැ. කියන්නෙමි”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

‘එසේ ය, පින්වතැ’යි කුචදත් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේස වදාළ සේක:

11. “පෙර වූවක් කියමි. බමුණ, ආසිය වූ, මහත් ධන ඇති, මහත් භොග ඇති, බොහෝ රන් රිදී ඇති, බොහෝ වස්තුවකරණ ඇති, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, පිරිපුන් ගබඩා කොටගුල් ඇති මහාමිණින නම් රජෙක් විය. බමුණ, එ කලැ හුදෙකලා වැ පිහනවිවෙකයෙන් හුන් මහාමිණින රජුට ‘මානුෂක වූ මහත් ගොතමපිපත්ත මා විසින් ලබන ලද්දේ ම ය. ඒ මම මහත් පොළෝමවුල්ල වෙසෙසින් දිනා ගැමිට අතිපතී වැ වෙසෙමි. මට දික් කලක් හිඟ සුව පිණිස පවත්නා මහා යශෝධක් යදින්නෙමි නම් මැනැවැ” යි මෙසේ විනත සකිකල්පනාවෙන් පහල විය.

අප බො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමන්‍යොනමා එතදවොච: ‘ඉධ මයං බ්‍රාහ්මණ රහොනතස්ස පටිසලලීතස්ස එවං වෙනසො පටිවිතකෙකා උදපාදි: “අභිගතා බො මෙ විපුලා මානුසකා නොනා. මහනාං පටිවිමණ්ඩලා අභිවිජිත අජ්ඣාචසාමි. යනනුතාහං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මම’ස්ස දීඝරතං හිතාය සුඛායා’ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං හවං, යං මම’ස්ස දීඝරතං හිතාය සුඛායා’ති.

12. එවං වුතෙන බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රාජානං මහාවිජිතං එතදවොච: ‘හොතො බො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ සකණ්ටකො සඋප්පිලො. ගාමසාතා’පි දිස්සන්ති, නිගමසාතා’පි දිස්සන්ති, පඤ්ඤාතා’පි දිස්සන්ති. හවං වෙ බො පන රාජා එවං සකණ්ටකෙ ජනපදෙ සඋප්පිලෙ බලිවුද්ධා-රෙය්‍ය, අකිච්ඡකාරී අස්ස තෙන හවං රාජා. සිංහා බො පන හොතො රඤ්ඤෙ එවමස්ස: ‘අහමෙතං දස්සුබ්බිලං වධෙන වා බණ්ඩෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා සමුහනියාමි’ති. න බො පනෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස එවං සමමා සමුග්ගාතො නොති. යෙ තෙ හතාවසෙසකා හවිස්සන්ති, තෙ පච්ඡා රඤ්ඤෙ ජනපදං විහෙයෙස්සන්ති. අපි ව බො ඉදං සංවිධානං. ආහමම එවමෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස සමමා සමුග්ගාතො නොති. තෙන හි හවං රාජා යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති කසිගොරකෙඛ, තෙසං හවං රාජා බිජ්ජානනං අනුප්පදෙතු. යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති චණ්ඨිජාය, තෙසං හවං රාජා පාහනං අනුප්පදෙතු. යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති රාජපොරිසෙ, තෙසං හවං රාජා හතනවෙනතං පකප්පතු. තෙ ව මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙයෙස්සන්ති. මහා ව රඤ්ඤෙ රුහිකො හවිස්සති, බෙමට්ඨිතා ජනපද අකණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා ව මුද් මොදමානා උරෙ පුතෙන නචෙචන්තා අපාරුතසරු මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති’ති.

13. ‘එවං හො’ති බො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුඛා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු කසිගොරකෙඛ, තෙසං රාජා මහාවිජිතො බිජ්ජානනං අනුප්පාදයි.¹ යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු චණ්ඨිජාය, තෙසං රාජා මහාවිජිතො පාහනං අනුප්පාදයි. යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු රාජපොරිසෙ, තෙසං රාජා මහාවිජිතො හතනවෙනතං පකප්පයි. තෙ ව මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙයෙස්සං. මහා ව රඤ්ඤෙ රුහිකො අහොසි, බෙමට්ඨිතා ජනපද අකණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා මුද් මොදමානා උරෙ පුතෙන නචෙචන්තා අපාරුතසරු මඤ්ඤෙ විහරිංසු.

1. අනුප්පාදෙයි. (කෙසු වි පොඤ්ඤෙසු)

බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවිජිත රජ තෙමි පෙරෙරියා අමතා, “බමුණ, මෙහි හුදෙකලා වැ විත්තවිවෙකයෙක් හුන් මිට මානුෂක වූ මහත් භොගයෝ මා විසින් ලදහ. ඒ මම විහත් මිහිමඩල දිනා එයට අභිපත් වැ වෙසෙමි. මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් කළොත් මැනවැ යි මෙසේ විත්තසංකල්පනාවෙන් උපත. බමුණ, මහා යඥයක් කරන්නට කැමැත්තෙමි. එහි ලාභවත් තෙමේ මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස අනුශාසන කෙරේ වා” යි මෙ බස් පැවැසී ය.

12. බමුණ, මෙසේ කී කල්හි පෙරෙමි බමුණා මහාවිජිත රජුට මෙය කී ය: “හවත් රජුහුගේ රට කවු සහිත (සොරඋවදුරු සහිත) වෙසී, සොර උවදුරින් මිරිකුණේ වෙසී. ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නිසම්-ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නුවර පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. මං පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. ගවත් රජ තෙමේ ඉදින් මෙසේ සොර උවදුරු ඇති සොර උවදුරින් මිරිකුණු රටෙහි බදු කරවුවර ගන්නේ නම්, එයින් තොකටයුත්තක් කරන්නෙක් වන්නේ ය. ‘වඩ කිරීමෙන් හෝ බැඳු ලීමෙන් හෝ දඩ ගැසීමෙන් හෝ නිස වූවු කැරැටිම් ආදී ගැරහුමෙන් හෝ රටින් තෙරැවීමෙන් හෝ ශ්‍රේ දායකීලය (සොර හුල) පුලින් ම උදුරා ලත්තෙමි’ යි පින්වත් රජුට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. මෙසේ මේ සොර හුල මැනවින් ඉදිරිමෙක් තො වේ ම ය. තසන ලද්දවුන් ගෙන් ඉතිරි වූ යම් සොරසතුරු කෙනෙක් වන්නෝ ද, ඔහු පසු වැ රජුගේ රට පෙළන්නාහ. එතෙකුදු වුවත් මේ මතු දැක්වෙන සංවිධාන යට පැමිණ (මතු දැක්වෙන සේ පිළිපැදීමෙන්) මෙසේ ශ්‍රේ සොර හුල මොනොවට ඉදිරි යෑම මේ. එ බැවින් සිය රටෙහි යම් කෙනෙක් ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුම්හි උත්සාහ කෙරෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුනට ධාන්‍ය බිජුවට ද බත් ද දේ වා. යම් කෙනෙක් පින්වත් රජුහු ගේ රටෙහි වෙලෙඳුම පිණිස උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට රජ තෙමේ බඩු මිල දේ වා. පින්වත් රජුහුගේ රටෙහි යම් කෙනෙක් රාජකාරියෙහි උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට පින්වත් රජ තෙමේ බත් වැටුප් දේ වා. ඒ මිනිස්සුන් තමාගේ වැඩපලෙහි යෙදුණෝ රජුගේ රට නො පෙළන්නෝ ය. රජුගේ ධනධාන්‍ය රැස ද මහත් වන්නේ ය. ජනපදයෝ සොර උවදුරු නැත්තෝ, නොමිරිකුණෝ, නිරූපදානනාවයේ සිටියෝ වන්නාහ. මිනිස්සු ද උතුන් කෙරෙහි සතුටු වන්නෝ, ඔරෙහි දරුවන් නටවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් මෙන් (බිය සැක තැනි ව) වසන්නෝ ය.”

13. බමුණ, ‘හවත, එසේ යැ’ යි කියා ම ඒ මහාවිජිත රජ පිළිවදන් දී, රජුගේ රටෙහි ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුම්හි උත්සාහ වූවනට බිජු ද බත් ද දෙමි ය. වෙලෙඳුමෙහි උත්සාහ වූවනට බඩුමිල දෙමි ය. රාජකාරියෙහි යෙදුණවුනට බත්වැටුප් දෙමි ය. ඒ මිනිස්සු ද මෙසේ රජුගේ රට නො පෙළාහ. රජුගේ ද ධනධාන්‍ය රාශිය මහත් විය. ජනපදයෝ සොරසතුරු උවදුරින් මිදුණෝ නොමිරිකුණෝ නිරූපදාන බවහි සිටියෝ වූහ. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ දරුවන් ඔරෙහි නටවනුවෝ දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තන් සේ (බිය සැක තැනි වැ) වූහ.

14. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ඣො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙන්නා එතදවොච: “සමුග්ගො ඛො මෙ හො සො දස්සුගිලො හොතො සංවිධානං ආගමම. මහා ච මෙ රුසිකො, ඛෙට්ඨිනා ජනපදා අකණ්ටකා අනුපපිලා. මහුස්සා වුද මොදමානා උරෙ පුනෙත නචෙවනනා අපාරුතසරං මඤ්ඤෙ විහරන්ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුසාසතු මං හවං, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබායා”ති.

“තෙන හි හවං රාජා යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ ඛතතියා අනුසුත්තා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමනනයනං, ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබායා’ති. යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ අච්චා පාරිසජ්ජා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමනනයනං: ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ නවනො, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබායා’ති.

‘එවං නො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ඣො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුචා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ ඛතතියා අනුසුත්තා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාවිජ්ඣො ආමනෙන්නා: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබායා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං, යඤ්ඤාලො මහාරාජා”ති.

යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ අච්චා පාරිසජ්ජා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- ගහපතිනෙවසිකා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාවිජ්ඣො ආමනෙන්නා: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ නවනො, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබායා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං, යඤ්ඤාලො මහාරාජා”ති.

ඉතිමෙ වග්ගාරො අනුමතීපකඛා තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරිකඛාරා භවන්ති.

15. රාජා මහාවිජ්ඣො අට්ඨති අමෙහති සමානාගතො:

උගතො සුජාතො මාතිතො ච පිතීතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා,

14. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවිජ්ඣා රජ තෙමේ පෙරෙව්වා අමතා, “හවන්, මා පිහිත් හවන්හුගේ සාමිමානස පිළිපැද ඒ සොරසතුරු හුල මුලින් උදුරන ලද්දේ ය. මගේ ධන ධාන්‍ය රැස ද මහත් ම ය. ජනපදයෝ අකණ්ඩක වූවෝ, (සොර සතුරු උවදුරු නැත්තෝ) උවදුරින් නොමරිනුණෝ, උවදුරු නැති බවහි සිටියෝ ය. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සමුද්‍ර වත්තෝ, ශරෙහි දරුවන් නටවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් සේ වෙසෙත්. ඛුණ, මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් යදහට (මහ දනක් දෙන්නට) මම කැමැත්තෙමි. පින්වත් තෙමේ මට අනුශාසන කෙරේ වා” යි මෙ බස් කී ය.

එ මීට පෙරෙව් තෙමේ මෙසේ රජුට අනුශාසන කෙළේ ය: “එසේ නම්, පින්වත් රජුගේ රටෙහි තමා අනුව පවත්නා නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් යම් ක්‍රියා කෙතෙක් වෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා, ‘හවන්හි, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු කැමැත්තෙමි. හවන්හු එයට මට අනුදනිත් වා’ යි කියා වා. පින්වත වූ රජුගේ රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජ-සතාවට අයත් ඇමැත්තෝ වෙත් ද, ... නියමගම් වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල්හු වෙත් ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි මහ දනවත් ගැහැව් කෙතෙක් වෙත් ද, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා ‘හවන්හි, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු රිසියෙමි. හවන්හු එයට මට අනුදනිත් වා’ යි කියා වා”.

“බමුණ, ‘එසේ ය පින්වතා’ යි කියා ම මහාවිජ්ඣා රජ තෙමේ පෙරෙව් බමුණාට පිළිවදන් දී, සිය රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් තමා අනුව පවත්නා ක්‍රියා කෙතෙක් වූහ නම්, ඔදන් අමතා, ‘පින්වත්හි, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, මම එසේ වූ යඥයක් යජන්නට (මහ දනක් දෙන්නට) කැමැත්තෙමි. පින්වත්හු එයට මට අනුදනිත් වා’ යි කී ය.

‘පින්වත් රජ තුමෝ යඥය යජන් වා (මහ දන් දෙන්න වා). මහ රජාණනි, මේ යඥයට කාලය මේ යැ” යි ඔහු කීහ. සිය රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජසභාසඳ ඇමැති කෙතෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල් කුල කෙතෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් දන රැස් කරන ගැහැව් මහසල් කුල කෙතෙක් වූහ ද, මහාවිජ්ඣා රජ තෙමේ ඔවුන් හැම අමතා, ‘හවන්හි, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, එසේ වූ මහායඥයක් යජනු රිසියෙමි. පින්වත්හු මට එයට අනුදනිත් වා’ යි දැන්වී ය.

‘මහරජාණනි, මේ යඥයට කාලය ය. පින්වත් රජ තුමෝ යඥය කෙරෙත් වා’ යි ඔහු කීහ.

මෙසේ මේ අනුමතී පඤ්ඤා සතර (අවසරය දෙන්නන් සතර වගය) එ ම යඥයට පිරිවර වෙත්.

15. මහාවිජ්ඣා රජ තෙමේ අංග දෙවෙනිත් සමත්විත ය. (කවර අවසරින් ද? යත්:)

හේ මාපිය දෙපසින් ම අභිජාත ය, සත්වන මිවුතු යුවල හෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෙක.

අකම්මතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන,

අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො, පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය
සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණේ බ්‍රහ්මච්චමසි අනබ්‍රවද්දවකාසො දස්සනාය.

අසො මහභිකො මහානාගො පසුනජාතරුපරජනො පසුනච්ඡතනු-
පකරණො පසුනබ්බතකුසුදු පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො.

බලවා චතුරඛිනියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපට්ඨාරො,
පතපති මඤ්ඤ පච්චත්තිකො යසසා.

සඤ්ඤා දායකො දානපති අනාවට්ඨාරො, සමණබ්‍රාහ්මණකපණදානික-
වණ්ණිබ්බකයාවකානං ඔපාචතුතො, පුඤ්ඤති කරොති.

බහුසුඤ්ඤා නස්ස නස්ස සුතජානස්ස, නස්ස නස්සෙව බො පන
භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති: 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො අයං ඉමස්ස
භාසිතස්ස අත්ථො'ති.

පණ්ණිතො විශතො මෙධාපී පටිබලො අතිනානාගතපට්ඨප්පතො
අත්ථො විනෙතකුං.

රාජා මහාවිජ්ජො ඉමෙති අට්ඨති අමෙගති සමන්තාගතො.

ඉති ඉමාති'පි අට්ඨඛිනාති නස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරිකඛාරා භවන්ති.

16. පුරොගිතො'පි බ්‍රාහ්මණො චතුහසෙගති සමන්තාගතො:

උභතො සුජාතො මාතිතො ව පිතිතො ව. සංසුද්ධිගහණ්ණකො යාව
සත්තමා පිතාමහසුගා. අකම්මතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන,

අජ්ඣායකො මනනධරො නිණ්ණො වෙදානං පාරගු සතිසණ්ඤ්ඤාකෙට්ඨානං
සාකඛරප්පහෙදානං ඉතිභාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකාසතමහාසුරිසලකිණෙසු අනවසො.

සිලවා වුද්ධිසිලි වුද්ධිසිලෙන සමන්තාගතො.

පණ්ණිතො විශතො මෙධාපී පඨමො වා දුතියො වා සුජං පග්ගණා-
නානං.

පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො ඉමෙති චතුහසෙගති සමන්තාගතො. ඉති
ඉමාති'පි චතුහාරි අඛිනාති නස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරිකඛාරා භවන්ති.

ජාතිවාදයෙන් නොහෙළන ලද්දෙක, ගැරැහුම් නොලද්දෙක.

විශිෂ්ට රූප ශෝභා ඇත්තෙක, දැකුම් කටයුත්තෙක, ප්‍රසාද ඵලවන සුළු ය.

උතුම් වණිසොභදරීයෙන් යුක්ත ය, උතුම් රන් පැහැ ඇත්තෙක, උතුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තෙක, සිය සිරුර අනුන් විසින් දක්නට නොමද අවකාශ ඇත්තෙක.

ආස්‍ය ය, මහද්ධන ඇත්තේ ය, මහද්ධොග ඇත්තේ ය, බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ ය, වස්තූපකරණ ඇත්තේ ය, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇත්තේ ය, පිරිපුන් ගබඩා කොටාර ඇත්තේ ය.

බලවන් වූයේ, අණට කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා සිවුරන සෙනගින් සමන්විත වූයේ, පසම්භුරන් සිය යස තෙදින් තවැලන්නාක් මෙන් වේ.

සැදූහැත්තේ ය, දීමෙහි හුරු ය, දානපති ය, මහණුනට බමුණකට දුගියනට මගියනට පුලනුනට යදියනට නොවැසූ දොර ඇත්තේ ය, සිවුමං හන්දිගෙක කැණු පොකුණක් මෙන් වැ දන් පින් කෙරෙයි.

ඒ ඒ ඇසූ දූ පිළිබඳ වැ බහුශ්‍රැත ය, මේ මෙබසෙහි අරුත ය, මේ මෙබසෙහි අරුත යැ යි ඒ ඒ කී බසෙහි අරුත් දනී

නුවණැත්තේ ය, වියන් ය, අයුතා ජන්මන් අරුත්ති සමන් ය.

මහාවිජිත රජ තෙමේ මේ අටගින් සමන්විත ය. මෙසේ මේ අංග අට ද එම යඥයට පිරිවර වෙත්.

16. පෙරෙහි බමුණු ද සතර අංගයෙකින් යුක්ත වෙයි. (කථර දැනෙරෙකින් ද යත්:) මා පිහ දෙපසින් ම අභිජාන ය, සතර වන මිමුකු යුවල තෙක් ම පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන් නොහෙළන ලද්දේ ය, නොගරහන ලද්දේ ය. වේද හදාරන්නේ ය, නිසංකු ද කෙටහඟසනු ද සතිත ශික්‍ෂා හා නිරුක්ති හා සතිත ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයේ පර තෙරට පැමිණියේ ය, පදපාඨ දන්නේ ය, සෙසු සියලු විසරණ විදි ද දන්නේ ය, ලොකාසත ශාස්ත්‍රයෙකින් මහාපුරුෂ-ලක්ෂණ විද්‍යායෙකින් නිපුණ ය. සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශිලයෙන් සමන්විත ය, පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. යාග සැන්ද ඔසොවන්නවුන් අතුරෙහි පළමු හෝ දෙවෙනි තැනැත්තේ ය.

පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මේ සතර අංගයෙන් සමන්විත වෙයි. මෙසේ මේ සතර අංගයෝ ද එ ම යාගයට පිරිවර වෙත්.

17. අථ බො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රක්‍ෂෙස්‍ය මහාවිජ්ඣක්‍ෂු පුබ්බෙව යක්‍ෂස්‍ය තිස්‍සො විධිං දෙසෙසී:

“සීයා බො පන භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය මහායක්‍ෂෙස්‍ය සිට්ඨිකාමස්‍ය කොච්ඡෙව විප්‍රට්ඨසාරො ‘මහා වත මෙ භොගකකිකො විගච්ඡිස්‍යති’ති, සො භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය විප්‍රට්ඨසාරො න කරණීයො. සීයා බො පන භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය මහායක්‍ෂෙස්‍ය යජමානස්‍ය කොච්ඡෙව විප්‍රට්ඨසාරො ‘මහා වත මෙ භොග-කකිකො විගච්ඡිති’ති, සො භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය විප්‍රට්ඨසාරො න කරණීයො. සීයා බො පන භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය මහායක්‍ෂෙස්‍ය සිට්ඨස්‍ය කොච්ඡෙව විප්‍රට්ඨසාරො ‘මහා වත මෙ භොගකකිකො විගචො’ති, සො භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය විප්‍රට්ඨසාරො න කරණීයො’ති.

ඉමා බො පන බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රක්‍ෂෙස්‍ය මහාවිජ්ඣක්‍ෂු පුබ්බෙව යක්‍ෂස්‍ය තිස්‍සො විධිං දෙසෙසී.

18. අථ බො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රක්‍ෂෙස්‍ය මහාවිජ්ඣක්‍ෂු පුබ්බෙව යක්‍ෂස්‍ය දසහංකාරෙහි පටිග්‍යාහකෙසු විප්‍රට්ඨසාරං පටිවිනොදෙසී: “ආගමික්‍ෂුන්‍හි බො භොතො යක්‍ෂෙස්‍ය පාණාතිපාතීනෝ’පි පණාතිපාතා පටිවිරතා’පි. යෙ තත්‍ථ පාණාතිපාතීනො තෙසස්‍සෙකුච තෙන. යෙ තත්‍ථ පාණාතිපාතා පටිවිරතා තෙ ආරක්‍ෂා යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විහ්‍යමෙව හවං අන්‍තරං පසාදෙතු. ආගමික්‍ෂුන්‍හි බො භොතො යක්‍ෂෙස්‍ය අදින්නාදුසිතෝ’පි අදින්නාදුතා පටිවිරතා’පි -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනෝ’පි කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පටිවිරතා’පි -පෙ- මුසාවාදිනෝ’පි මුසාවාද පටිවිරතා’පි -පෙ- පිපුණ්‍යාචාරිනෝ’පි පිපුණ්‍යා වාමාය පටිවිරතා’පි -පෙ- ඵරුසවාසිනෝ’පි ඵරුසාය වාමාය පටිවිරතා’පි -පෙ- සමප්පලා-පිනෝ’පි සමප්පලාපා පටිවිරතා’පි -පෙ- අභිජ්ඣාලුනෝ’පි අභිජ්ඣාලුනෝ’පි -පෙ- බ්‍යාපන්නවිත්තා’පි අබ්‍යාපන්නවිත්තා’පි -පෙ- චේත්‍යදිට්ඨිකා’පි සමමා-දිට්ඨිකා’පි. යෙ තත්‍ථ චේත්‍යදිට්ඨිකා තෙසස්‍සෙකුච තෙන. යෙ තත්‍ථ සමමාදිට්ඨිකා තෙ යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං. විහ්‍යමෙව හවං අන්‍තරං පසාදෙතු”ති.

ඉමෙහි බො බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රක්‍ෂෙස්‍ය මහාවිජ්ඣක්‍ෂු පුබ්බෙව යක්‍ෂස්‍ය දසහංකාරෙහි පටිග්‍යාහකෙසු විප්‍රට්ඨසාරං පටිවිනොදෙසී.

19. අථ බො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රක්‍ෂෙස්‍ය මහාවිජ්ඣක්‍ෂු මහායක්‍ෂෙස්‍ය යජමානස්‍ය සොලසහංකාරෙහි විභතං සන්‍දෙස්‍සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තොපෙසි සමපහාසෙසි: සීයා බො පන භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය මහායක්‍ෂෙස්‍ය යජමානස්‍ය කොච්ඡෙව විභතා: ‘රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායක්‍ෂෙස්‍ය යජති. තො ව බො තස්‍ය ආමන්‍යති ඛතති ය අනුයුත්තා තෙගමා වෙව ජානපද ච. අථ ච පන හවං රාජා ඵරුපං මහායක්‍ෂෙස්‍ය යජති’ති. ඵවමපි භොතො රක්‍ෂෙස්‍ය ජන්‍තා ඛමමිනො නති. භොතා බො පන රක්‍ෂෙස්‍ය ආමන්‍යති ඛතති ය අනුයුත්තා තෙගමා වෙව ජානපද ච.

17. බමුණ, ඉක්බිතිවෙන් පෙරෙව් බමුණු තෙමේ යඤ්ඤයන් පෙරාතු ව ම මහාවිජ්ඣ රජුව තුන් විධාවන් දැක්වී ය: “මහා යාගයක් යජනු කැමැති පින්වත් රජතට ‘අහෝ’ මා සතු හොඟ රැසක් මතු නැසෙනැ’යි කිසි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නො කටයුතු ය. මහා යාගයක් යජන පින්වත් රජුට ‘අහෝ’ මා සතු මහත් හොඟ රැසක් දැන් නැසෙනැ’යි කිසි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නො කටයුත්තේ ය. මහායාගය යැපූ පින්වත් රජුට ‘අහෝ’ මා සතු මහත් හොඟ රැසක් නැති ගියේ වනැ’යි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නොකටයුත්තේ ය”.

බමුණ, පෙරෙව් බමුණු තෙමේ යඤ්ඤයන් පෙරාතු ව ම මහාවිජ්ඣ රජුව මේ තුන් විධාවන් දෙසී ය.

18. බමුණ, ඉක්බිතිවෙන් පෙරෙව් බමුණු තෙම මහාවිජ්ඣ රජුව යඤ්ඤයන් පෙරාතු ව ම දන් පිළිගන්නාවුන් කෙරෙහි විපිළිසර දස අයුරෙකින් දැර ලී ය. (ඒ මෙසේ ය:) “පින්වත්හුගේ යඤ්ඤ පණ්ණවා කරන්නෝ ද පණ්ණවායෙන් වැළැකුණෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණ්ණවා කරන්නෝ නම් එයින් වරද ඔවුනට ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණ්ණවායෙන් වැළැක්කෝ නම් භවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැවැ යජා වා, භවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැබැ පරිත්‍යාග කෙරේවා, භවත් තෙමේ සතුටු වේ වා, භවත් තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහදා වා, පින්වත්හුගේ යඤ්ඤ අසිතාදන් කරන්නෝ ද අසිතාදන් වැළැක්කෝ ද...කාමයන්හි වරද වූ හැසිරෙන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද...මුසවා කියන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද...පෙහෙසුන් ගෙපෙන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද...පෙරාස්-වස් ඔණින්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද...බොල් වස් දොඩන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද...දූමි ප්‍රාප්තබ්‍යාසෝ ද දූමි ප්‍රාප්තබ්‍යාස නොවන්නෝ ද...දොම සහිත සිතැන්නෝ ද වඳු සිත නැත්තෝ ද...සිසිද්වුවෝ ද සම්මද්වුවෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් සිසිද්වු හතුරෝ නම් එයින් අවාධ ඔවුනට ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් සම්මද්වු නම් ඔවුන් අරමුණු කොට පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා, ඇතුළත සිත ම පින්වත් තෙමේ පහදා වා” යනු සි.

බමුණ, පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මහාවිජ්ඣ රජුව යාගයෙන් පෙරාතු ව ම මේ දසඅයුරින් යාග පිළිගන්නාවුන් කෙරේ (විශා හැකි) විපිළිසර දැර ලී ය.

19. බමුණ, ඉක්බිති පෙරෙව් බමුණු නම් මහායඤ්ඤ යජන මහාවිජ්ඣ රජුගේ සිතට පසාලොස දයුරෙකින් කරුණු දැක්වී ය, කරුණු ගැන්වී ය, එහි සිත නිසුණු කෙළේ ය, එහි සිත තුටුපහවු කෙළේ ය (ඒ මෙසේ ය:) “මහායඤ්ඤ යජන පින්වත් රජතට ‘මහා විජ්ඣ රජ වනාහි මහායඤ්ඤ යජනි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමගම්වැසි වූ ද දනවූවැසි වූ ද අනුයුක්ත ක්‍රත්‍රියයෝ නොම කැඳවන ලද්දහ. එහෙකුදු වුවත් රජ තෙමේ මේ බදු මහායඤ්ඤ යජනැ’යි පමණේ කියන්නකු ඇති විට හැකි ද, පින්වත් රජුට දහනි තසින් එසේ කියන්නෙක් නම් නාහ. (කවර හෙයකි? යන්න) පින්වත් රජුහු විසින් නියමගම් වැසි වූ ද දනවූවැසි වූ ද අනුයුක්ත ක්‍රත්‍රියයෝ කැඳවන ලද්දහ. (එ හෙයකි).

ඉමිනාපෙතං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විතතමෙව හවං අනන්තරං පසාදෙතු.

20. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොච්ඡෙව චන්තා ‘රාජා බො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤාං යජති, නො ච බො තස්ස ආමන්තිතා අමෙච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙච ජානපදා ච-පෙ-බ්බාසමිණමහාසාලා නෙගමා වෙච ජානපදා ච-පෙ- ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙච ජානපදා ච, අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති’ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා චන්තා ධම්මතො නත්ථි. භොතා බො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙච ජානපදා ච, ඉමිනාපෙතං හවං රාජා ජානාතු, යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විතතමෙව හවං අනන්තරං පසාදෙතු.

21. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොච්ඡෙව චන්තා ‘රාජා බො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤාං යජති, නො ච බො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙනා අනුපකක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති’ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා චන්තා ධම්මතො නත්ථි. හවං බො පන රාජා උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙනා අනුපකක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපෙතං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විතතමෙව හවං අනන්තරං පසාදෙතු.

22. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොච්ඡෙව චන්තා ‘රාජා බො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤාං යජති, නො ච බො අභිරුපො දස්සනිතො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණේ බ්‍රහ්මවච්චසි අභ්‍රුද්දාට්ඨකාසො දස්සනාය-පෙ-නො ච බො අබ්බො මහභිතො මහාභොගො පහුනිජාතරුපරජ්ජො පහුනිතිත්තුපකරණො පහුනිධනධර්මඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො -පෙ- නො ච බො බලවා චතුරසිතිත්ථියා සෙනාය සමන්තාගපතා අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය පනපති මිඤ්ඤෙ පච්චන්තිකෙ යසසා-පෙ-නො ච බො සද්ධො දායකො දානපති අනාවට්ඨාරො සමණ්ඛි හමණකපණ්ඩකවණ්ණිබ්බ-කයාවකාතං ධිපානදාතො පුඤ්ඤාති කරොති -පෙ- නො ච බො චත්තසුකො භස්ස කස්ස සුගජාතස්ස -පෙ- නො ච බො තස්ස තස්සෙව බො පන භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති:

මේ කරුණින් ද, මෙය පින්වත් උප තෙමේ දැන ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, පින්වත් තෙමේ දන් දේ වා, පින්වත් තෙමේ යාගයට සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ ඇතුළත සිත පහදා වා.

20. “මහාචර්යා උප මහායාගයක් කරයි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමි-
ගම්වැසි, දනවුමැසි පොහොසත් බමුණෝත් නො දන්වන ලදහ.
නියමිගම්වැසි දනවුමැසි පොහොසත් ගැහැටියෝත් නො දන්වන ලදහ.
එතෙකුදු වුවත් ‘පින්වත් උප මේ බඳු මහා යාගයක් කරතැයි මහා
යාගයක් කරනු කැමැති පින්වත් උපට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්කේ ද, පින්වත් උපට ශරැණු සහිත ව එසේ කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් උපයු විසින් වතාහි නියමිගම්වැසි දනවුමැසි සිය
යහළුවෝත් අණ පිළිපදනා සෙස්සෝත් දන්වන ලදහ. පොහොසත් බමුණෝත්
...පොහොසත් ගැහැටියෝත් දන්වන ලදහ. මේ කාරුණ්යෙනුත්, මෙය
භවත් මහරජ තෙමේ දැන ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා,
පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා, පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා, පින්වත්
තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහදා වා.

21. ‘මහාචර්යා උප තෙමේ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් හේ මාමිය
දෙපසින් අභිජාත නො වේ. සත් වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු
කුස ඇත්තේ නො වේ. ජාතිවාදයෙන් නො හෙළන ලද්දේ නො වේ.
නොගරහන ලද්දේ නො වේ. එහෙත් භවත් උප මේ බඳු මහායාගයක්
කරතැ, යි මහායාගය කරන භවත් උපට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්කේ. එහෙත් භවත් උපටත් කරුණු සහිත වා එසේත් කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් උප තෙමේ වූ කලී මාමිය දෙ පසින් අභිජාත ය,
සත් වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන්
නො හෙළන ලද්දේ ය, නොගරහන ලද්දේ ය. මේ කරුණින් මෙය
භවත් උප තෙමේ දැනගනී වා. භවත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, භවත්
තෙමේ දානය දේ වා, භවත් තෙමේ සතුටු වේ වා, භවත් තෙමේ ඇතුළත
සිත ම පහදා වා.

22. මහා යාගයක් යජනා පින්වත් උපට “මහාචර්යා උප වූ කලී
මහා යාගයක් යඳී. එහෙත් හේ මහා රු ඇත්තේ නො වේ, දැකුම්කලු
නො වේ. උකුම් පැහැ සපුයෙන් යුත් නො වේ. උකුම් පැහැ ඇත්තේ
නො වේ. බඹු වැනි කස ඇත්තේ නො වේ. දෑත්මට මහත් ඔවස්
ඇත්තේ නො වේ...ආශ්‍ය ද නො වේ. මහත් බත ඇත්තේ නො වේ.
මහත් හොග ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ නො වේ.
බොහෝ වස්තුවැරණ ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇත්තේ
නො වේ. පිරිපුන් බඩුතුල් හා කොටුතුල් ඇත්තේ නො වේ. ...බසට
කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා, බලවත් සිවුරන සෙනගින් සමන්විත නො වේ.
සතුරන් නිය යසසින් නවතැ යි නො සිතමි...සැදූවන් දායකයෙක්
දනපතියෙක් වළ දොරැත්තෙක් නො වෙයි. මහණ බඩුණනට දුරියනට
මගියනට යදිනට පුලුනනට සිවුමංගන්දියෙකැ පිහිටි ශ්‍රීදක් මෙන් වැ
දන් මින් නො කෙරෙයි...ඒ ඒ ඇසූ ද පිළිවද ඇසූ පිරු කැත් ඇත්තේ
නො වෙයි...මේ මේ කියන ලද්දෙහි අරුත් ය, මේ මේ කියන ලද්දෙහි

‘අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අපඤ්ඤා අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අපඤ්ඤා’ති. -පෙ-
තො ච බො පණ්ණිනො විසභෙන. මෙධාපී පටිබලො අනිත්තාගතපච්චුප්පනෙන
අපඤ්ඤා විනොතං. -පෙ- අථ ච පන භවං රාජා ඵචරුපං මහායඤ්ඤං
යජති’ති.

ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා පනතා ධම්මතො නඤ්ඤි. භවං බො පන රාජා
-පෙ- පණ්ණිනො විසභෙන. මෙධාපී පටිබලො අනිත්තාගතපච්චුප්පනෙන
අපඤ්ඤා විනොතං. ඉමනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජනං භවං, සංජනං
භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනන්තරං පසාදෙතු.

23. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා පනායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොච්ඡෙව චතනා: ‘රාජා බො මහාචරිතො මහායඤ්ඤං යජති. තො ච
බවස්ස පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිනිතො ච.
සංසුඤ්ඤානිකො යාව සන්නමා පිතාමහසුතා. අකම්මෙනා අනුපකකුටෙයා
ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා ඵචරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති.
ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා පනතා ධම්මතො නඤ්ඤි. භොතො බො පන
රඤ්ඤා පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිනිතො
ච සංසුඤ්ඤානිකො යාව සන්නමා පිතාමහසුතා. අකම්මෙනා අනුපකකුටෙයා
ජාතිවාදෙන. ඉමනාපෙතො භවං රාජා ජානාතු. යජනං භවං, සංජනං
භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනන්තරං පසාදෙතු.

24. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොච්ඡෙව චතනා: ‘රාජා බො මහාචරිතො මහායඤ්ඤං යජති. තො ච
බවස්ස පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො අප්පකායකො මනනබරො නිණ්ණං චෙදනං
පාරගු සතිස්සඤ්ඤිකෙට්ඨනාගං සාගබ්ඨප්පතෙදන. ඉතිභාසපඤ්ඤානං පදකො
වෙසාකරණො ලොකාසනමහාපුරිසලනිධිනෙසු අනවයො -පෙ- තො ච
බවස්ස පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො පිලවා දිඤ්ඤිලි ප්‍රිඤ්ඤිලන සමනනාගතො
-පෙ- තො ච බවස්ස පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ණිනො විසභෙන
මෙධාපී පටිබලො අනිත්තාගතපච්චුප්පනෙන. අථ ච පන භවං
රාජා ඵචරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵචමපි භොතො රඤ්ඤා පනතා
ධම්මතො නඤ්ඤි.

අරුත් යැයි ඒ ඒ භාෂිතයේ අරුත් නොදනි...පණ්ඩිත ද වෘක්ක ද නුවණැති ද අසුනාවක්මත් දැ සිතනු සමත් ද නොවේ...එහෙත් හවත් රජු මේ බඳු මහා යඥයක් යජනා'යි මෙසේ දෙස් කියන්නකු වියැ හැක්කේ ද, පින්වත් රජුට එසේ කරුණු සහිත වැ කියන්නෙක් නම් නැත.

පින්වත් රජු තෙමේ වනාහි...පණ්ඩිත ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. අසුනාවක්මත්හි අරුත් සිතන්නට සමත් ය. මේ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා සි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා. පින්වත් තෙමේ (සවකිය යඥයෙහි) සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

23. මහා යඥයක් යජනා පින්වත් රජුට “මහාවිජිත රජු වනාහි මහා යඥයක් කරයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් නොවේ. සත් වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියෙක් නොවේ. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරන ලද්දෙක්, නොගරහන ලද්දෙක් නොවේ. එහෙකුදු වුවත් පින්වත් රජු මේ බඳු මහායඥයක් කරනා'යි කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැකි වහොත්, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. පින්වත් රජුහුගේ පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යන පද පසින් ම පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් ය. සත්වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතියෙක් ය. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකැරුණෙක් ය. ගැරුණු නොලද්දෙක් ය. මේ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා සි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගක කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සවකිය යඥයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

24. මහා යඥයක් කරන පින්වත් රජුට, “මහාවිජිත රජු වනාහි මහා යඥයක් කෙරෙයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙව් බමුණු තෙමේ වේද හදාරන්නෙක්, වේදය සිතා දරන්නෙක්, නිසර්ණව කෙටුනශාසන සහිත, අක්ෂරප්‍රභේද සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්හි පරතරව ගියෙක් නොවේ යැයි ද, පද දන්නෙක්, විසරණෙහි නිපුණයෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් අනුකයෙක් නොවේ යැයි ද...

ඔහු පෙරෙව් බමුණා සිල්වතෙක්, වැඩුණු සිල් ඇත්තෙක්, වැඩුණු ගිලයෙන් සමන්විතයෙක් නොවේ යැයි ද...

ඔහු පෙරෙව් බමුණා පණ්ඩිත ද නොවේ යැයි, වෘක්ක ද නොවේ යැයි, නුවණැති ද නොවේ යැයි, හෝම සැන්ද ඔසොවන්නවුන් ගෙන් පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා හෝ නොවේ යැයි, එතෙකුදු වුවත් පින්වත් මහරජු මේ බඳු මහා යඥයක් කෙරේ යැ'යි ද කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැක්ක. එහෙත් කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත.

නොතො ඛො පත රඤ්ඤා පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතො විසන්නො මෙධානී පඨමො චා දුතියො චා සුඡත්පගගණනන්තානං. ඉමිනා පෙනං හවං රාජා ජානාතු. සජ්ජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙත්තු’ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ජනස්ස මහායඤ්ඤා, සජ්ජනස්ස සොළසහි ආකාරෙහි විග්ගං සන්දස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තනපෙසි, සමපතංසෙසි.

25. තස්මිං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤාද නෙව ගාවො හඤ්ඤාස්ස, න අපේළකා හඤ්ඤාදිංසු, න කුකකුට්ඨකරා හඤ්ඤාදිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජංසු, න රුකකා ඡිජ්ජංසු¹ සුප්පජාය, න දබ්බා ලිඛිංසු බර්තිසත්ථාය.² යෙ’පි’ස්ස අගෙසුං දාසා’ති චා පෙස්සා’ති චා කම්මකරා’ති චා, තෙ’පි න දණ්ඩනජ්ජිතා න හස්තජ්ජිතා න අසසුලිඛා රුදමානා පජිකම්මානි අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු න තං අකංසු. සප්පිතෙලනවතීත-දබ්බිමධුජාණිතෙන වෙව සො යඤ්ඤාද ග්‍රාහිතානමගමාසි.

26. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ බන්ධනා අනුසුත්තා තෙනමා වෙව ජානපද ච අමච්චා පාජිසජ්ජා නොගමා වෙව ජානපද ච, බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා-වතෙව ජානපද ච, ගහපතිතෙවයිකා තෙනමා වෙව ජානපද ච පහුතං සාපතෙය්‍යා ආදාය රාජානං මහාවිජ්ජනං උපසංකප්පිතා එට්ඨාහංසු: “ඉදං දෙව පහුතං සාපතෙය්‍යං දෙවඤ්ඤාද උද්දිස්ස ආහනං. තං දෙවො පතිගණනාතු”ති.

“අලං නො. මමපි ඉදං පහුතං සාපතෙය්‍යං බම්බිකෙන බලිතා අභිසංඛතං, තඤ්ච වො නොතු ඉතො ච භික්ඛා හරථා”ති.

27. තෙ රඤ්ඤා පටිකම්මනා එකමන්තං අපකකම්ම එවං සම්මනෙතස්ස: “න ඛො එතං අමාකං පතිරූපං යං මයං ඉමානි සාපතෙය්‍යානි පුත්‍රදෙව සකානි සරාගි පටිතරෙය්‍යාම. රාජා ඛො මහාවිජ්ජනො මහායඤ්ඤා සජ්ජි. හඤ්ඤා මයං අනුයාගිතො හොමා”ති.

1. රුකක ඡිජ්ජංසු, (කප්ඵි.)

2. පරිතිසත්ථාය, (කප්ඵි.)

පින්වත් රජුගේ පෙරෙහි බමුණා වනාහි පණ්ඩිත ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. හෝම සැන්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පළමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා ය. පින්වත් රජු තෙමේ මෙයින් (යඤ්ඤාං කාලය යැ යි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා”.

බමුණ, ඒ පෙරෙහි බමුණා මහා යාගයක් කරන්නට සැරසෙන මහාවිජිත රජුගේ සිත මේ සොළොස් අයුරින් කරැණු දක්වා මෙහෙයී ය, සිතට ගැන්වී ය, සිත උනන්දු කෙළේ ය, පැසැයීමෙන් සිත සතුටු කෙළේ ය.

25. ඒ යාගයෙහි වූ කලී ගෙරිහු නො මරන ලදහ. එළඹරෙළුවෝ නො මරන ලදහ. කුකුළෝ හුරෝ නො මරන ලදහ. නොයෙක් ලිහිණි ඇ සත්තු ව්‍යාසට නො පැමිණියහ. යාග කණු පිණිස රැක්කු නො සිඳින ලදහ. යාගශාලාව පිරිකෙව්ව පිණිස හෝ යාග බිමැ ඇතිරීම පිණිස කුස තණ නො සිඳින ලද්දේ ය. ඔහුගේ දෘශ්‍යෝ සි හෝ මෙහෙකරුවෝ සි හෝ කම්කරුවෝ සි කියන ලද යම් කෙනෙක් වුහු නම්, ඔහුන් දඩු ගැන්මෙන් නො තෙජ්‍ය ලදුවෝ, බිය දැනවීමෙන් නො තෙජ්‍ය ලදුවෝ, කදුළෙන් හෙමුණු වුහු ඇති වැ නො ම හඬුනුවෝ, (පිය බසින් ම මෙහෙයුණෝ) කටයුතු දෑ කළහ. වැලි දු යම් කෙනෙක් කැමැත්තෝ නම්, ඔහු එහි කටයුතු දෑ කළහ. යම් කෙනෙක් නොකැමැත්තෝ නම්, ඔහු එය නො කළහ... ගිතෙල් තලතෙල් වෙබරැ දිහි මි සකුරින් මුසු වූ කැඳ බත් ආදියෙන් ම ඒ යඤ්ඤා නිමාවට පැමිණියේ ය.

26. එ කල්හි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් ඒ රජු ගේ කටයුතුවලැ යෙදී වසන බමුණෝ ද ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද, නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් ඇමැත්තෝ ද පිරිස්වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් බමුණු මහසල්කුල වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් ගැහැරි මහසල්කුල වැස්සෝ ද බොහෝ බතය (ගැල් පුරා) නිනා නෙත මහාවිජිත රජු කරා එළඹැ, “දේවයන් වහන්ස, මේ බොහෝ බතය දේවයන් වහන්සේ ම උදෙසා ගෙනෙන ලද්දේ ය. එය දේවයන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක් වා” යි මෙසේ කීහ.

(එයසා,) “පින්වත්හි, (තොප බතයෙන්) කම් නැත. මගේ ද දෑහැමි කරවුවරින් රැස් කල මේ බොහෝ බතය ඇත්තේ ය. (එ බැවින් තොප ගෙනා) ඒ බතයත් තොපට ම වේ වා. මොබ්බුත් තවත් නෙත යවු”යි රජු කී ය.

27. ඔහු රජු විසින් නොගිවිස්සා ලද්දේ එක් පැත්තකට ගොස්, “මේ බත නැවැත අප ගෙවලට ගෙනැ යැම අපට නො හොබනේ ය. මහාවිජිත රජු වූ කලී මහා යාගයක් කෙරෙයි. එ බැවින් අපි ඔහුට අනුයාග කරන්නමෝ වුමු”යි මෙසේ කතා කැර ගත්හ.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරුෂමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බන්ධියා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. දකිමණෙන යඤ්ඤවාටස්ස අමච්චා පාරිසර්ජා නෙගමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. පච්ඡිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. උත්තරෙන යඤ්ඤවාටස්ස ගහපතීනෙවසිනා නෙගමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. තෙසු'පි ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤසු තෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අප්පලකා හඤ්ඤිංසු, න කුහකුටසුකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජිංසු, න රුක්ඛා ජ්ජිංසු සුප්පාය, න දබ්බා ලුසිංසු බර්හිසත්ථාය. යෙ'පි තෙසං අහෙසුං දාසා'නි වා පෙස්සා'නි වා කම්මකරා'නි වා තෙ'පි න දණ්ඩනාජ්ජිනා න හස්තජ්ජිනා න අස්සුමුබා රුදමානා පරිකම්මාති අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු, යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු, තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු, න තං අකංසු. සප්පිතෙලනවතිතදබ්බිමුථාණිතෙන වෙව තෙ යඤ්ඤ නිට්ඨාන-මගමංසු.

28. ඉති චත්තාරො ව අනුමතිපකඛා, රාජා මහාවිජ්ජො අට්ඨහඬෙහති සමන්තාගතො, පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො චතුගඬෙහති සමන්තාගතො, තිස්සො ව විධා. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ නිවිධා යඤ්ඤසම්පද සොලස-පරිකඛාරා'නි.

29. ඵලං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා උත්තාරිතො උච්චාසද්දමහාසද්දා අහෙසුං: “අහො යඤ්ඤ අහො යඤ්ඤසම්පද”ති. කුටදන්තො පන බ්‍රාහ්මණො තුණ්හිභුතො' ව නිසින්නො හොති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොචුං: කසමා පන හවං කුටදන්තො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බනුමොදති? ති.

“නාහං හො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බනු-මොදමි. මුද්ධාපි තස්ස විපතෙය්‍ය යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බනුමොදෙය්‍ය. අපි ව මෙ හො ඵලං හොති: න සමණො ගොතමො ඵචමාහ: ‘ඵලං මෙ සුත්තනි වා ඵලං අරහති හවිතුනති’ වා. අපි ව සමණො ගොතමො: ‘ඵලං තද ආසි ඉත්ථං තද ආසි'ඤ්ච භාසති. තස්ස මිශ්‍රං හො ඵලං හොති: “අද්ධා සමණො ගොතමො තෙන සමයෙන රුජා වා අහොසි මහාවිජ්ජො යඤ්ඤසාමි, පුරොභිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤස්ස යාපේතා'ති. අභිජානාති පන හවං ගොතමො ඵචරුපං යඤ්ඤං යජිත්වා වා යාපේත්වා වා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා'” ති.

බමුණ, ඉක්බිති (රජුගේ) දන්තලව පැදුම් දිගැ නිගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජසේවක කෘත්‍රියයෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. රජුගේ දන්තලව දකුණු දිගැ නිගම්වැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් ඇමැත්තෝත් පිරිස්වැස්සෝත් දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජුගේ) දන්තලව පැසිම් දිගැ නිගම්වැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් බමුණුමහසල්වැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජුගේ) දන්තලව උතුරු දිගැ නිගම්වැසිවූත් ජනවුවැසි වූත් ගෘහැවි මහසල් වැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ.

බමුණ, ඒ යාගයන්හි (දානයන්හි) ද ගෙරිහු නො ම මරන ලදහ. එළුන්රෙළුවෝ නො ම මරණ ලදහ. කුකුළෝත් නො ම මරණ ලදහ. නන් සත්තු මරණයට නො පැමිණියහ. යාග සඳහා රුක්හු නො ම සිඳුනා ලදහ. වනමල් අවුණා මල් දම් කොටැ දන්තල වටා ලහු පිණිසත් හිඳ ගන්තට යාග බිමැ අතුරහු පිණිසත් කුස තණ නො ම සිඳුනා ලද්දේ ය. ඔවුන්ගේ දසයෝ සි හෝ මෙහෙකරුවෝ සි හෝ කෂිකරුවෝ සි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු දු දඩුසෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ බිය දැවැවීමෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ කඳුළු මුහුණැති වැ හඬන්නෝ හෝ එහි කටයුතු නො කළහ. වැලි කටයුතු කරනු කැමැතියෝ ම කටයුතු කළහ. නොකැමැතියෝ නො ම කළහ. ඒ යඤයෝ (දානයෝ) ගිතෙල් තලතෙල් වෙඩිරු දිහි මි සකුරෙන් හා කැඳ බත් ආදියෙන් ම නිමාවට ගියහ.

28. බමුණ, මෙසේ යාගය කිරීමට අනුමතිය දුන් පක්ෂ සතර ද, අටහින් යුත් මහාවිජ්ජා රජ ද, සිවුරහින් යුත් පෙරෙවි බමුණා ද, තර ව පිහිටියැ යුතු තුන් තැන් ද යන මොහු තුන් වැදූරැම් යාග සම්පතක් සොළොස් යාග පිරිකරත් ය.

29. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ බමුණෝ “යාග තම් මෙසේ වුව මැනව, යාගසම්පත් තම් මේ මැ යැ”යි ගුගුරන්නෝ උස් හඬ ඇත්තෝ, මහසඬ ඇත්තෝ වූහ. කුළුදත් බමුණු වනාහි නිතඬ ව ම උත්තේ වෙයි. එ කලැ ඒ බමුණෝ කුළුදත් බමුණාට “පින්වත් කුළුදත් තෙමේ කවර හෙයින් මහණ ගොයුමාණන්ගේ සුබැසිය සුබැසි විසින් නො අනුමෝසි ද?”යි කීහ.

“මම මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුබැසිය සුබැසි විසින් නො-අනුමෝසි නො වෙමි. යමෙක් මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුබැසිය සුබැසි විසින් නො අනුමෝසි නම්, ඔහු හිංසා ගිලි හෙන්නේ ය. වැලි ‘මා විසින් මෙය ඇසිණැ’යි හෝ ‘මෙසේ වියැ යුතු යැ’යි හෝ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාළ සේක. එහෙත් උන් වහන්සේ ‘එදා මෙසේ විය. එදා මෙ පරිද්දෙන් වියැ’ යි ම වදාරන සේක. හවත්ති, ඒ මට ‘ඒකාන්තයෙන් මහණ ගොයුමන් වහන්සේ එ කලැ යාගසාවම් වූ මහාවිජ්ජා රජ හෝ වුව මැනව, ඔහු යාගය කැරැවූ පෙරෙවි බමුණා හෝ වුව මැනවැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. පින්වත් ගොයුමාණන් වහන්සේ ‘මෙ බඳු යඤයක් යැදූ හෝ යඳවා (දනක් දී හෝ දෙවා) කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’යි පිළින කරන සේක් දැ?”යි කුළුදත් බමුණු කී ය.

“අභිජානාමනං බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං යජ්ඣා වා යාජේත්වා වා කායස්ස හෙදා පරමවරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා. අහං තෙන සමයෙන පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අහොසිං තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජේතා”ති.

30. “අභි පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තිව්බාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාර්ථෙතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා?”ති.

“අභි බො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තිව්බාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාර්ථෙතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

31. කතමො පන සො හො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය තිව්බාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලස පරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාර්ථෙතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා?”ති.

“යානි බො පන තානි බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානානි අනුකුලයඤ්ඤානි සීල-වනෙන පබ්බජිතෙ උද්දිස්ස දීයනති, අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය තිව්බාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරො¹ ච අප්පසමාර්ථෙතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

32. කො භු බො හො ගොතම හෙදා කො පච්චයො යෙන තං නිව්චදනං අනුකුලයඤ්ඤා ඉමාය තිව්බාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරඤ්ඤා අප්පසමාර්ථෙතරඤ්ඤා මහපථලතරඤ්ඤා මහානිසංසතරඤ්ඤා?”ති.

න බො බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසංකමනති අරහතො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙදා? දිස්සනති හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දණ්ඩප්පහාරාපි ගලග්ගාහාපි. තස්මා ඵවරුපං යඤ්ඤං න උපසංකමනති අරහතො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. යානි බො පන තානි බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානානි අනුකුලයඤ්ඤානි සීලවනෙන පබ්බජිතෙ උද්දිස්ස දීයනති, ඵවරුපං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං උපසංකමනති අරහතො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙදා? න හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දිස්සනති දණ්ඩප්පහාරාපි ගලග්ගාහාපි. තස්මා ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසංකමනති අරහතො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ හෙදා අයං පච්චයො යෙන තං නිව්චදනං අනුකුලයඤ්ඤා ඉමාය තිව්බාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලස පරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරඤ්ඤා අප්පසමාර්ථෙතරඤ්ඤා මහපථලතරඤ්ඤා මහානිසංසතරඤ්ඤා”ති.

1. අප්පට්ඨතරො (සමර)

“බමුණ මේ බඳු යානයක් කොට හෝ කරවා කෘත්‍රින්මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’යි පිළින කෙරෙමි. එ සමයෙහි ඒ යානය කරවූ පෙරෙහි බමුණා මම විමි”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

30. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් වැදූරුම යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි (එහෙත්) වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අන් යානයක් ඇත්තේ ද?”යි කුචදන් බමුණා විචාළේ ය.

“බමුණ, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අන් යානයක් ඇත්තේ යැ’යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

31. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්ය ඇති, වඩා අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති ඒ යානය කවරේ ද?”යි (කුචදන් ඇසී ය.)

“බමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිති දන් (හැම ද ම දෙන දන්) කෙනෙක් වෙත් නම්, බමුණ, ඒ මේ යානය මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්ය ඇති අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස් ඇති එකෙකැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

32. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ නිති දෙන අනුකූල යඤායමෙකින් සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට වඩා අල්ප කාර්ය ඇතියෙක්, වඩා අල්පොත්සාහයෙන් සිදු කට හැකියෙක්, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලක් මහත් අනුසස් ඇතියෙක් වන්නේ නම්, ඒ හේතුව ඒ ප්‍රත්‍යයය කවරේ ද?” (යි කුචදන් අවමුඛ.)

“බමුණ, එ බඳු යානයකට (දානයකට) උගන්නු හෝ රහත්මන පිළිපන්නෝ හෝ නො ම එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: බමුණ, එ බඳු මහා යඤයෙහි ‘පිළිවෙළින් සිටිමු’ යන ආදීන් කිසා දන් ලබන්නවුන්ට දඬුයෙන් පැහැරුම් ද ගෙල ගැනුම් ද දක්නා ලැබේ. එහෙයින් එබඳු යඤයට උගන්නු හෝ උගන්මනට පිළිපන්නෝ හෝ නො එළැඹෙත්. බමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිතිදන් කෙනෙක් වෙත් නම්, එබඳු යඤයට රහත්වු ද රහත්මනට පිළිපන්නෝ ද එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: බමුණ, මේ බඳු යඤයෙහි දඬුයෙන් පැහැරුම් හෝ ගෙල ගැනුම් හෝ දක්නා නො ලැබේ එහෙයින් මෙබඳු යඤයට රහත්වු ද රහත්මන වන්නෝ ද එළැඹෙත්. බමුණ, ඒ කුලපරපුර දෙන නිති දන යමෙකින් මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට, වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත්පල ද මහත් අනුසස් ද ඇති එකෙක් වේ නම්, මේ එයට හේතුව ය, මේ ප්‍රත්‍යය ය.’

33. “අභ්‍යු පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? කි.

“අභ්‍යු බො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො මහානිසංසතරො චා” කි.

“කතමො පන සො හො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? කි.

“යො බො බ්‍රාහ්මණ වාතුද්දිසං සඛිසං උද්දිසා විහාරං කරොති, අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” කි.

34. “අභ්‍යු පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? කි.

“අභ්‍යු බො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” කි.

“කතමො පන සො හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පට්ඨතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? කි.

“යො බො බ්‍රාහ්මණ පසන්නාටිතො බුද්ධිං සරණං ගච්ඡති, ධම්මං සරණං ගච්ඡති, සඛිසං සරණං ගච්ඡති, අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” කි.

35. “අභ්‍යු පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? කි.

33. (කුච්ඡන්ද:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිසකරන් ඇති තුන් වැදෑරුම් යාගසම්පතටත් මේ කුලපරපුරෙහි දෙන නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් මේ හැමට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස්සන් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ සොළොස් පිරිසකරක් තුන්-වැදෑරුම් යාගසම්පතටත් කුලපරපුරෙහි දෙන නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස්සන් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුච්ඡන්ද:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිසකරක් ඇති තුන්වැදෑරුම් යාගසම්පතටත්...නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් අනුසස්සන් ඇති ඒ යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, යමෙක් වනාහි සතර දිගින් වඩනා භික්ෂුසංඝයා උදෙසා වෙහෙරක් කෙරේ නම්, ඒ මේ යඥය මෙහි පළමු කී... තුන්වැදෑරුම්යාග සම්පතටත්...නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති යඥයෙකි.”

34. (කුච්ඡන්ද:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති.. වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුච්ඡන්ද:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත් ...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති ඒ අන් යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, යමෙක් පහත් සිතැත්තේ බුදුන් සරණ යේ ද, දහම් සරණ යේ ද, සහ සරණ යේ ද, බමුණ, ඒ මේ යඥය වූ කලී මේ පළමු කී...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති එකෙකි.”

35. (කුච්ඡන්ද:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතටත්...මේ සරණ ගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත්තේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්..මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

“අප්පි බො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහප්ඵලනරො ච මහානිසංසකරො චා”ති.

කතමො පන සො හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහප්ඵලනරො ච මහානිසංසකරො චා”ති.

“සො බො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිපක්ඛා සිකඛාපදානි සමාදියති පාණාතිපානා චෙරමණිං අදින්නාදානා චෙරමණිං කාමෙසු ශ්‍රීච්ඡාචාරා චෙරමණිං මුසාවාදා චෙරමණිං සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා චෙරමණිං, අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහප්ඵලනරො ච මහානිසංසකරො චා”ති.

36. “අප්පි පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සිකඛාපදෙහි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහප්ඵලනරො ච මහානිසංසකරො චා”ති.

“අප්පි බො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සිකඛාපදෙහි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහප්ඵලනරො ච මහානිසංසකරො චා”ති.

“කතමො පන සො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සිකඛාපදෙහි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහප්ඵලනරො ච මහානිසංසකරො චා”ති.

37. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි භජ්ථා දෙවමනස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං භබ්බමකං සස්සමණ්ණාහමණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පට්ට්ඨෙති, සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං භාජ්ථා සබ්බස්සන්තං ජනවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

38. තං ධම්මං සුණාති ගහපති චා ගහපතිසුත්තො චා අඤ්ඤානරසමි චා කුලෙ පට්ඨාජාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති, සො තෙන සද්ධාපටිලානෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකකිති; ‘සම්මාබො සරාවාසො රජොපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුඤ්ඤා අගාරං අජ්ඣාචසනා ඵකන්තපරිසුද්ධං සංඛ්‍යාප්තං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනුත්තං කෙසමස්සුං ඕහාරෙති කාසායාති චජ්ඣාති අච්ඡාදෙති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤ්ඝමපනවත් ...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අන් යඤ්ඝ කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, යමෙක් පහත් සිතැති වැ (නිසරණයෙහි පිහිටා) පණ්ඩායෙන් වැළැක්ම, අසිතාදාහින් වැළැක්ම, කාමයන්හි වරදවා නැසිරීමෙන් වැළැක්ම, මුසවායෙන් වැළැක්ම, මදට පමාවට කරුණු වූ උපමරින් වැළැක්ම යන මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගන්නේ නම්, බමුණ මෙය මේ පලවූ කී ත්‍රිවිධ යඤ්ඝමපනවත්...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති, ..වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඤ්ඝයක.”

36. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤ්ඝමපනවත් මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඤ්ඝයක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඤ්ඝමපනවත්...මේ සිල් කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති. මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඤ්ඝයක් ඇත.”

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ත්‍රිවිධ යඤ්ඝමපනවත් ...මේ සිල් කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුත් ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අන් යඤ්ඝ කවරේ ද?”

37. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) “බමුණ, අර්හත් වූ සමාසක්ඝමබ්බදා වූ විද්ධවරණසම්පන්න වූ, සුගත වූ, ලෝකවිත් වූ, නිරුත්තර පුරුෂදමසාරථී වූ, දෙවමනිසුන්ගට ශාස්තෘ වූ, සිවුසස් අවබෝධ කළ, භාග්‍යවත් වූ, තථාගත තෙමේ මෙලොවැ උපදි. හේ දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත, බමුන් සහිත මේ ලොව, - මහණබමුණන් සහිත, දෙවමනිසුන් සහිත සත්භූතාව - තෙමේ ඔ විශිෂ්ට නුවණින් දූතෘ පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මූල යහපත් මැද යහපත් අග යහපත්, අරුත් සහිත, ව්‍යංජනයෙන් නොඅඩු, හැම අතින් ම පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු සසුන් බබ්බර හෙළි කෙරෙයි.

38. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම අසයි. හේ එ දහම අසා තථාගතයන් කෙරෙහි සැදහැව ලබයි. හේ ඒ සැදහැ ලැබීමෙන් යුත් වැ “ගිහි ගෙයි විසීම හිරහැර සහිත ය. කෙලෙස් දුලි ගැවැසි මගෙක. පැවිද්ද වූ කළී (කිසි අවහිර නැති) එළි මහතෙක. ගිහි ගෙයි වසන්නාවූ විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, මේ සංබලිබ්බක බ්‍රහ්මචරීය පුරත්තට පහසු නො. මේ. එ බැවින් මම් කෙහෙරවුලු බහා කාසාවත් හැඳ, ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙම් නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

සො අපරේන සමයෙන අපසං වා නොගක්ඛකිං පහාය මහනනං වා නොගක්ඛකිං පහාය අපසං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහනනං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසුමස්සුං ඔහාරෙතො කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡා-
දෙතො අභාරසමා අනනාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාඨමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙනා, අණුමතෙනසු වජ්ජෙසු නයදස්සාමි. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. කායකම්මවට්ඨිකමෙතන සමනනාගතො කුසලෙන, පරිඤ්ඤාප්ථො සීලසමපනෙනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනආරො හොජනෙ මනනඤ්ඤ සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤ සමනනාගතො සනතුටෙසා.

39. කථංඤා බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසමපනෙනා ගොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො ගොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසන්ධො ලජ්ජි දයාපනෙනා සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො ගොති දින්නාදාසී දින්නපාටිකඛි. අපේතෙන සුචිභූතෙන අනනනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

අබ්‍රහ්මවරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී ගොති ආරාමාරී චිරතො මෙජ්ඣනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො ගොති සච්චවාදී සච්චසංකො ථේතො පච්චසිංකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

පිසුණං වාචං පහාය පිසුණං වාචාය පටිවිරතො ගොති. ඉතො සුචා න අමුත්‍ර අසංඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්‍ර වා සුචා න ඉමෙසං අකංඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භින්නානං වා සංඛාතා සංභිතානං වා අනුසාදානා සමගාරාමො සමගරතො සමගනන්දී සමගකරණිං වාචං භාසිතා ගොති. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො ගොති. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා හදායඛමා පොරී බහුජනකනතා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා ගොති. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

සමථසලාපං පහාය සමථසලාපා පටිවිරතො ගොති. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විතස්වාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථංඤතිතං. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සීලසමිං.

හේ පසු කලෙකා මද වූ හෝ ධනසම්පත් හැර, බොහෝ වූ හෝ ධනසම්පත් හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙනෙ රවුලු බා, කසාවත් හැර, ගිහි ගෙන් පැවිදි බිමට වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම, පානිමොකකසංවරයෙන් ඇවුරුණේ, ආචාරයෙන් හා ගෝවරයෙන් හා සම්පූර්ණ වූයේ, මද වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ, සිකකොටස්හි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. නිවැරදි වූ කාවිසිකමින් යුත් වෙයි. පිරිසිදු දිවෙල ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. ඉඳුරන්හි වැසු දොරක්තේ වෙයි. බොජුනෙහි පමණ දත්තේ වෙයි. සිහිනුවණින් යුත් වෙයි. ලද පමණින් සතුටු වෙයි.

39. බමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශිලසම්පන්න වේ ද? යත්: බමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ, ඉවතා ලූ දඩු ඇත්තේ, ඉවතා ලූ අටි ඇත්තේ, ලජ්ජා ඇත්තේ, මෙන් සිතින් යුත් වූයේ, සියලු සතුන් කෙරෙහි ඉත සිතැති වූ වෙසෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

අසිතාදන් හැර අසිතාදන්හි වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම ගන්නේ, දුන් දෑ ම කැමැති වන්නේ, නොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතින් වෙසෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

නොබඹසර හැර බඹසර රක්තේ, නොබඹසරින් දුර වූ වසනුයේ, ගැමිදහම් වූ මේවුන්දමින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙකි.

මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළැක්කේ, ඇත්ත කියන සුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපනුයේ, තහවුරු කරනා ඇත්තේ, හැදෑහිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව නො රවටනුයේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

පෙහෙසුන් බස් හැර, පෙහෙසුන් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. මොවුන් ඔවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස මොවුන් අසා ඔබ්බෙහි නො කියන්නේ වෙයි. ඔවුන් මොවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස ඔබ්බේ අසා මොබ්බෙහි කියන්නේ හෝ නො වෙයි. මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ ද ගැලැසුණවුන්ට අනුබල දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි වසන්නට කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි ඇලුණේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට සතුටු වූයේ, සමගියේ ගුණ දක්වන වචන කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

පරොස් බස් හැර, පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිදෙස් ද, කත්කල ද, පෙට් උපදවා ද, සුවසේ ලෙහි වදනේ ද, සිසුමැලි ද, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එ බඳු බස් තෙපලන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

බොල් දෙඩැවිලි හැර, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කල් දැනා කියනුයේ, සභ වස් ම කියනුයේ, වැඩ ඇති බස් ම කියනුයේ, දහම් අසල බස් ම කියනුයේ, විනය අසල බස් ම කියනුයේ, සුදුසු කලා කරුණු සහිත, සීමා සහිත, අරුත් සහිත, සිතා ලා දැරිය යුතු බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

40. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභතනිකො හොති අතනුපරතො චිරතො විකාලහොජනා. නච්චනිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගඛිපිලපනබාරණමණ්ඩණපිභුසනාධස්සානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසානමහාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකබ්බසුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉස්සකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුසිදුසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අජේලක-පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුටස්සකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ගන්ධවාස්සවලවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙහතාවනු පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුර්වයාසපහිණගමණානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කසම්බකාසා පටිච්චරතො හොති. භූලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටනාවකුටනනිකනිසාමිසොගා පටිච්චරතො හොති. ඡේදනවබ්බකිනපිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

(වුලසිලං නිබ්බිතං.)

41. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිතා හෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං මූලබීජං බකිබීජං එඵබීජං අග්ගබීජං බිජබිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

42. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිතා හෙ එවරූපං සන්තිබිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං අනනසන්තිබිං පානසන්තිබිං චත්ථසන්තිබිං සාන-සන්තිබිං සයනසන්තිබිං ගනිසන්තිබිං ආමිසසන්තිබිං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා සන්තිබිකාරපරිභොගා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

43. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිතා හෙ එවරූපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං නච්චං ගිතං වාදිතං පෙකං අකබානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුමානුත්තං සොහනගරකං වණ්ඩාලං වංසං ධොපනං ගන්ඤ්සුඛං අස්සුඛං මහිසුඛං උසහසුඛං අජසුඛං මෙණ්ඩහසුඛං කුකකුටසුඛං චට්ටකසුඛං දණ්ඩසුඛං මුට්ඨිසුඛං නිබ්බුඛං උයොගාගිතං බලග්ගං සෙතාබ්බහං අඤ්ඤිකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

40. හේ පාල වන දෑද පාල වුණු දෑ ද සිදුම් ඇ විකොටුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, විකල් බොජුනෙන් වෙන් වුයේ, එක් බතක් ඇත්තේ වෙයි නටනු ගනු යසනු විසුළුදස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සැරැසීමටත් උනු තැන් පිටවුවටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දැරුවෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උස්සනෙන් මහ අස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රන් ඊදි පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. අමු බාත්‍ය පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. අමු වස් පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. ගැහැණුන් දරිඤ්ඤ පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. දෑසිදසුන් පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් කිරිපවන් පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් ගෙටින් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත් වත් පිළිගැන්වෙත් වැලැක්කේ වෙයි. ගිහිනට දුන මෙතෙමර කිරීමෙන්, ගෙන් ගෙට යන කුඩා මෙතෙමරින් යන දෙකෙන් ම වැලැක්කේ වෙයි. ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උපකාමාටන වංචන නිකති සාමියොනසෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඡේදන වංචා බකුන විපරාමොස ආලොප සහසාකාර යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

(සුඵ බිල් නිවේස ය.)

41. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හටත් මහණබවුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, පාල වන මුල්, පාල වන කද, පාල වන පුරුක්, පාල වන කොළිස්, පස් වනු පාල වන ඇට යන මෙබඳු පාල වන දෑගත් පාල වුණු දෑගත් සිදුම් බිදුම් ආදියෙහි යෙදී වෙටසන් ද, මෙසේ මේ හෝ මෙබඳු වූ පාල වන දෑ පාල වුණු දෑ සිදුම් බිදුම් ඇ විකොටනසෙන් හේ වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

42. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හටත් මහණ බවුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අත්තසනනිති පානසනනිති වස්ත්‍රසනනිති යානසනනිති ශයනසනනිති ගකුසනනිති ආවේසනනිති යන මෙබඳු වූ සනනිතිකාර පරිභොගයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙන් ද, හේ මේ ආදි වූ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ සනනිතිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

43. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හටත් මහණබවුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැවුම් ගැසුම්, නට සමයා, ආබ්‍යාන, පාණ්ණිසවර, වෙතාල, කුම්භපුන, ගොහනක, සණ්දෙදුන්කෙළි, උන ගස් ඔසොවා ගෙන කැරෙන නුඩා, අසම්බාවන, ඇත්පොර, අස්පොර, මුසුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළපොර, වටුපොර, පොලුහරඩ, මිටුසුද, ලේල පොර, සුදු පවන්තා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් බෙදන තැනට යාම, බල ඇණි දක්නට යාම යන විසුළු දසුන්හි යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදි වූ හෝ මෙබඳු වූ විසුළු දස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

44. යථා වා පතෙනෙ භොනෙනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජ්‍ජානි භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපං ජ්ඣප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිකාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකහත්ථං අකං පඞ්ගවීරං වසිකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පත්තාලුකං රජකං ඛනුකං අකංඝරිකං මනෙසිකං යථාචර්ජං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ජ්ඣප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

45. යථා වා පතෙනෙ භොනෙනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජ්ජානි භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: ආසද්ධිං පලලඞ්කං ගොතකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උදදලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රජත්ථරං අජිත්ථප්පවෙණිං කාදලිමිත-පවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොතිතකුපධානං. ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

46. යථා වා පතෙනෙ භොනෙනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජ්ජානි භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බානනං ආද්‍යසං අඤ්ජනං මාලාච්චලපනං ලිඛිවුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථබ්බං සිබාබ්බං දණ්ඩකං නාළිකං බග්ගං ජ්ඣනං විත්තූපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණිං වාලවීජ්ඣිං ඔද්දනානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

47. යථා වා පතෙනෙ භොනෙනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි තොජ්ජානි භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපං නිරව්ජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: රූපකථං වොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගණකථං ඤාතිකථං යාතකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිබාකථං කුමහට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානාත්තකථං ලොකකබ්බාසිකං සමුද්ද-කබ්බාසිකං ඉතිහවාහට්ඨකථං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාස නිරව්ජානකථාස පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

44. යම් සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස් දූකෙළිය, මඩුළු පාත්‍රම, සන්තිකාත්‍රිඛාව, දූද කෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඥත්තෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළනලා පිඹීම, කෙළිනගුලින් හෑම, කරනම් ගැසුම, කන්තන්ගුරුවා කෙළිය, කොළනැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, කෙළිරිය පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙළිය, සිතු දෑ කීමේ ක්‍රියාව, විකලාංගානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී හෝ මෙබඳු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි.

මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

45. යම් සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සහලාපුටු ය, පලන ය, මහකොටුපලස ය, විශමනෙන් පිසිතුරු කළ එළුලොම්මුවා ඇතිරිය, රන්කසුකම් කළ පසතුරුණය, කොසෙස්ස හුසින් පියු ඇතිරිය, අසු පිටා එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහභූ පසතුරුණ, ඉස්ඳොරු පාමුලා රතු කොටට තබා ඇති රතු උඩු පියන් සහිත මහභූ යහන යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

46. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කුඩා දරුවන් කිරි සුවඳ හරතට සුවඳ සුණයෙන් ඉළීම, මකා සටහන් ගන්වනුවට අත් පා ඇති කෙල් හා මැඩීම, සුවඳ දියෙන් නෑවීම, මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැබපත්න් මුහුණ බැලීම, සැරැසුම් විසින් අඳුන් ගෑම, මල් හා පිලෙවුන් හා දූරීම, මුව සුණු හා මුවපිලෙවුන් හා දූරීම, අත්බරණ දූරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, පිසිතුරු සැරැටි දූරීම, පිසිතුරු බෙහෙත් තල දූරීම, කඩු දූරීම, පිසිතුරු කුඩ දූරීම, පිසිතුරු පාවහන් දූරීම, නළල්පට බැඳීම, සිළුණේ පැලැඳීම, පිසිතුරු සෙමෙර වල්පිදුනා දූරීම, දික් දාවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වූ දෑ පරිභොග කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හේ මහණ එබඳු දෑ පරිභොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

47. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, රාජකථා වොරකථා මහාමාත්‍රකථා සෙනාකථා භයකථා සුභකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා ගතිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සත්‍රිකථා පුරුෂකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ගුරකථා කුමනස්ථානකථා පුජාලෙභකථා නානාකි-කථා ලොකාබ්‍යාසිකාකථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසාභවකථා යන මේ හෝ මෙබඳු වූ තීර්සන් කතාවලා යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ ආදී හෝ මෙසින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඳු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

48. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති: සෙය්‍යපීදං: 'න කිං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාසී, අහං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාමි. කිං කිං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානිස්සාසි? මිඛොපටිපන්නො කම්බි, අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සතිතමම් අසතිතතෙන. පුරෙ චචනියං පච්ඡා අචච. පච්ඡා චචනියං පුරෙ අචච. අට්ඨිඤ්ඤං තෙ විපරාමතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ, නිග්ගතිතො'සි. වර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බෙදෙහි වා සචෙ පභොධි'ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

49. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යප්භිණ්ගමනානුසොගමනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමත්තානං බත්තියානං බ්බාහමණානං ගහපතිකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යප්භිණ්ගමනානුසොගා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

50. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා තෙ කුහකා ච භොනති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣාසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපකා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

(මජ්ඣිමනිකායෙ නිබ්බන්ධං.)

51. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිකා තෙ ඵවරුපාය නිරවුජානවිජ්ජාය මුච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: අභගා නිමිත්තං උප්පාදං පුප්පිණං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡින්නං අග්ගිගොමං දබ්බිගොමං ථුසගොමං කණ්ඨගොමං තණ්ඩුලගොමං සප්පිගොමං තෙලගොමං මුඛගොමං ලොහිතගොමං අභගවිජ්ජා වජ්ජුච්ඡා බන්තවිජ්ජා සිව්ච්ඡා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තානං මගවක්කං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිරවුජානවිජ්ජාය මුච්ඡාජ්චා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

48. යම්සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘කිමැයි මේ දහම් විනය තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුයෙන් කියෑ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ යුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තට දෙස් නැගිණි. මා විසින් තෝ නිගැනුණෙහි. මා නැගූ දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව. ගැකි නම් එය විසදව” යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුවහි යෙදී වෙසෙත් ද, එ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණ දෙඩා ගැනුවමලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වෙයි.

49. යම්සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “වෙති යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙන යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ” යි කළ නිදායන පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැයියන්ගේ ඝෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ මෙබඳු දූත මෙතෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙනෑ යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි හෝ දූත මෙතෙවරින් පණිවුඩ ගෙනෑ යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

50. යම්සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවිම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපෝෂායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ පෙන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

(වැළුම් සිල් නිමිසේ ය.)

51. යම්සේ වතාහි සමහර මහණ බමුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්ත ශාස්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, සම්පන්නශාස්ත්‍රය, පුරුෂලක්ෂණශාස්ත්‍රය, ඉෂ්කාවේදිකාවිද්ධව, අග්නිතොමය, දර්විහොමය, කුෂ්ඨොමය, කණ්ඨොමය, තණ්හුලොමය, සර්පිෂ්ඨොමය, තෙලොමය, මුඛොමය, ලොහිතොමය, අංගවිද්ධව, වාස්භුවිද්ධව, ඝාත්‍රවිද්ධව, ගිව්විද්ධව, භූතවිද්ධව, ශුරිවිද්ධව, අභිවිද්ධව, විෂවිද්ධව, වාශ්විකවිද්ධව, මුෂකවිද්ධව, ශාකුතවිද්ධව, වායසවිද්ධව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්‍යය යන මෙකී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරශ්විතවිද්ධයෙන් මිථ්‍යාආර්ථවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු තීරශ්විත විද්ධයෙන් මිථ්‍යා-ර්ථවයෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

52. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය නිරව්භානවිජ්ජාය ඕව්භාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඩණං වජ්ජලකඩණං දණ්ඩලකඩණං අසිලකඩණං උසුලකඩණං බහුලකඩණං ආවුබ්බලකඩණං ඉන්ද්‍රියලකඩණං පුරිසලකඩණං කුමාරලකඩණං කුමාරිලකඩණං දසලකඩණං දාසිලකඩණං හත්ථිලකඩණං අසාලකඩණං මහිසලකඩණං උසහලකඩණං ගොලකඩණං අජලකඩණං මෙණ්ඩලකඩණං කුහකුටලකඩණං වට්ටකලකඩණං ගොඩාලකඩණං කණ්ණිකාලකඩණං කම්පලකඩණං මහලකඩණං, ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්භානවිජ්ජාය ඕව්භාජ්චා පටිච්චරතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

53. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය නිරව්භානවිජ්ජාය ඕව්භාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිශ්‍යානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිශ්‍යානං හවිස්සති, අබ්භනනරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අබ්භනනරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අබ්භනනරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්භනනරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති, ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරව්භාන-විජ්ජාය ඕව්භාජ්චා පටිච්චරතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

54. යථා වා පනෙනෙක භොනෙනා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය නිරව්භානවිජ්ජාය ඕව්භාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: චන්දනාහො හවිස්සති, සුරියනාහො හවිස්සති, තකඛතනනාහො හවිස්සති, චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, චන්දිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති, තකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති, උකකාපාහො හවිස්සති, දිසාබාහො හවිස්සති, භුමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුන්දුහි හවිස්සති, චන්දිමසුරියතකඛතනානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති, එවංවිපාකො චන්දනාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියනාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො තකඛතනනාහො හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං තකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං තකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උකකාපාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො දිසාබාහො හවිස්සති, එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති, එවංවිපාකො දෙවදුන්දුහි හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියතකඛතනානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති, ඉති වා ඉතිඑවරුපාය නිරව්භානවිජ්ජාය ඕව්භාජ්චා පටිච්චරතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

52. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, ඡේණිලකුණය, දඬුලකුණය, වන්ලකුණය, කඩුලකුණය, ඊලකුණය, දුත්තලකුණය, අවිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පූර්ණලකුණය, කුමරලකුණය, කුමරිලකුණය, දස්ලකුණය, දූසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිසුලකුණය, වනප්ලකුණය, ගොන්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළුලකුණය, වවුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණිලකුණය, කපුලුලකුණය, මුට්ටලකුණය යන ආදී මෙබඳු තීරණ්විත විද්‍යයෙන් දිව් පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු දෑසින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

53. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, ‘අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් අසෝ රජුන් (සුදු සඳහා) සිය නුවරින් නික්මීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරළා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළා හුන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉවත් වැ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළා සිටින රජුන් කඳු පැණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යෑම වන්නේ ය...රට තුළා රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ’යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේයැ’ යි කියමින් මෙබඳු තීරණ්විතවිද්‍යයෙන්, මෙබඳු ඡිත්තආච්චයෙන් දිව් පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණ්විත විද්‍යයෙන් ඡිත්තආච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

54. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සූර්‍යග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ නක්ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සඳුතිරුන් නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නො-මගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ නකත්තරුන් සුමගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය,...දිග්දහය වන්නේ ය,...භූමිකම්පා වන්නේ ය,... වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම වන්නේ ය,...සඳුතිරුන් නකත්තරුන් උදාව, බැසීම, කෙලෙසීම, පිරිසිදු බව වන්නේ ය, සූර්‍යග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, ව්‍යුග්‍රහණය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, සඳුතිරුන් සුමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, නකත්තරුන් නිසි මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, සඳුතිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙබඳු තීරණ්විත විද්‍යයෙන් මෙබඳු ඡිත්ත ආච්චයෙන් දිව් පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තීරණ්විතවිද්‍යයෙන් ඡිත්ත ආච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

55. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේඛා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ණනවිජ්ජාය භිව්ණාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සුඛබ්බට්ඨිකා හවිස්සති, දුඛබ්බට්ඨිකා හවිස්සති, සුභික්ඛං හවිස්සති, දුඛභික්ඛං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො භවිස්සති, දාරොග්ගං හවිස්සති. මුද්දං ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉංගිඵවරුපාය භිරව්ණනවිජ්ජාය භිව්ණාජ්චා පටිවිරතො භොගි. ඉදම්පි'ස්ස භොගි සීලස්මිං.

~

56. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේඛා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ණනවිජ්ජාය භිව්ණාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගභරණං දුඛගභරණං විරුද්ධගභරණං ජිව්හාතිත්ථිගනං හනුසංගතනං හත්ථාභිජ්ජයනං කණ්ණජ්ජයනං ආදායපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චුපට්ඨානං මහභුපට්ඨානං අඛ්ඤ්ජලනං සිරව්හායනං. ඉගි වා ඉංගිඵවරුපාය භිරව්ණනවිජ්ජාය භිව්ණාජ්චා පටිවිරතො භොගි. ඉදම්පි'ස්ස භොගි සීලස්මිං.

57. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේඛා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ණනවිජ්ජාය භිව්ණාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං [භුතකමමං] භුජිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නතාපනං පුත්තං වමනං විරෙවනං උඤ්චිරෙවනං අධොවිරෙවනං සිසචිරෙවනං කණ්ණහෙලං තෙනත්තප්පනං නජ්ඣකමමං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සාලාකිසං සලලකත්තං දුරකංගිකිච්ඤා මුලිහෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසඞ්ගං පටිමොකකා. ඉගි වා ඉංගිඵවරුපාය භිරව්ණනවිජ්ජාය භිව්ණාජ්චා පටිවිරතො භොගි. ඉදම්පි'ස්ස භොගි සීලස්මිං.

55. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබ්‍රහ්මණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය, මේ සමයෙහි නිශං වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය, මේ කලා රොග වන්නේ ය, මේ කලා රොග නැති බව වන්නේ යැ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඛ්‍යා කඛා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගණන් කිරීම) ද, සංඛ්‍යානය (පිණ්ඩාණනාව) ද, කම් සතර ද, ලොකායන ශාස්ත්‍රය ද යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරශ්චිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරශ්චිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යා ආජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

56. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබ්‍රහ්මණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අමු සැමයන් එක් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යනුදාය කැරැදීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුව බැදීම, මනත්‍රාදී බලයෙන් හනු තද කිරීම, අන් පෙරළෙන්නට මතුරු දෑපීම, කන් අගුව වැටෙන්නට මතුරු දෑපීම, කැබ්පතැ දෙවතාවෙයය කොටැ ප්‍රශන ඇසීම, කුමරියක ලවා පේත කියැවීම, දෙවදූස්සක ලවා පේත කියැවීම, ජීවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුත්ත ගිනි ජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ තිරශ්චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී වූ ද, අන් මේ බඳු වූ ද ඒ තිරශ්චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

57. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබ්‍රහ්මණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද ශාන්තිකම්, වාසනුපරිකරණ, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිනියනට වමන කැරැවීම, ලය විරේක කැරැවීම, වස්නි කිරීම, ගිනි විරෝවන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසැ දීම, ගිනිනට ඇසැ සිසිල ගත්වන බේන් තෙල් පිසීම, ගිනියනට නශ්‍ය දීම, ගිනියනට ඇස පටලයට කාරම් අඳුන් සාද දීම, ඇසට සිසිල ගත්වන අඳුන් සාද දීම, ගිනියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙඩට බේන් දීම, ගිනියනට ශල්‍යකම් කිරීම, අදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම, කාරම් බෙහෙත් දීම, කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දමීම යැ යි මේ ආදී අන් හෝ මේ බඳු තිරශ්චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

58. අථ බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සාහි යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, ඛනතිගො මුද්ධාවසින්නො¹ නිත්තපච්චාමින්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සාහි යදිදං පච්චන්තිකතො. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සාහි යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකේන සමන්තාගතො අජකිත්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙහි. එවං බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොහි.

(මහාසීලං නිවසිතං)

59. කථංඤ්ව බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්චාරො භොහි? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහි භොති නානු-
 බ්‍යඤ්ජනග්ගාහි. යත්ථාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජාහි. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා-පෙ-ඝාණෙන ගඤ්ඤා සාධිත්වා-පෙ-ජීවහාය රසං සාධිත්වා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහි භොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහි. යත්ථාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජාහි, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජකිත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙහි. එවං බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්චාරො භොහි.

60. කථංඤ්ව බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොහි? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු අභික්ඛකන්තෙ පටික්ඛකන්තෙ සම්පජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සම්මඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සබ්බාරිපත්තච්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාර-
 පස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති. ගතෙ ධිතෙ නිගින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ භුණ්තිනාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති.

1. මුද්ධාවසින්නො. බෙං. ස. ස

58. බමුණ, මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවර හෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් ඇති විය හැකි බියක් නො දකී. බමුණ, කැන් අබිසෙස්නෙන් මුදුනා අබිසෙස් ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති කැන් රජෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි මොන ම බියකුත් යම් සේ නො දක්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශීල සම්පන්න වූයේ, ශීලසංවර හෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් ඉපැදිය හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආරී ශීලසක්කයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කායික චෙතසික සුව විදී. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ශීල සම්පන්න වේ.

(මහ සිල් නිමිසේ ය.)

59. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොරැන්ගේ වේ ද? යත්: බමුණ, මේ සස්නා මහණ තෙමේ ඇසින් රුවක් දැක සුඛ ඇ විසින් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. සුඛ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අගුරු සිතට නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිඤ්ඤාය නොවසාගෙන වසන්තසුගේ සිත්සතනට විසම ලොබ දොමනස් ඇ ලාමක අකුසල් දහම්පු පුන පුනා වැස්සෙත් ද, එහි ඒ වක්කුරිඤ්ඤායගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. එය රැක ගනී එහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා...නැහැයෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට...දිවෙත් රස ආසවාද ශකාට...කසින් ස්ප්‍රභව්‍ය ස්පශී කොට...සිතින් දහම් අරමුණු දැන...සුඛ ඇ විසින් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ, සුඛ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අගුරු සිතට ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ග්‍රොත්‍රඤ්ඤාය...ඝ්‍රාණඤ්ඤාය...ජිහ්වඤ්ඤාය...කායඤ්ඤාය...මනඤ්ඤාය සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ සිත්සතනට විසම ලොබ දොමනස් ආදී ලාමක අකුසල්දහම්පු පුන පුනා වැස්සෙත්තෝ ද, ඒ ඉඤ්ඤායගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ග්‍රොත්‍ර...ඝ්‍රාණ ජිහ්වා...කාය...මන ඉඤ්ඤායගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී...ඒ මනිඤ්ඤාය රැක ගනී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආරී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව කෙලෙසුන්ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතතසුඛය විදී. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසූ දොරැන්ගේ වේ.

60. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සතිසම්පරිකුසුලයෙන් සමන්විත වේ ද? යත්: බමුණ, මේ සස්නා මහණ ඉදිරි ගම්මෙහි, පෙරලා ඊමෙහි, අත්පා ඇ හැකිවීමෙහි, දික් කිරීමෙහි, නුවණින් දැන ම එය කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැවිලි ඇ කෑමෙහි, රස විඳීමෙහි, ලෙලු පහ කිරීමෙහි, යෑමෙහි, සිටීමෙහි, හිඳුමෙහි, පිබිදීමෙහි, බිණුමෙහි, නොබිණුමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිති නුවණින් සමන්විත වෙයි.

61. කථංඤ්ව බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිචාරිකෙන චිචරෙන කුච්ඡිපරිචාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පක්ඛි සංකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපන්නහාරොව ඛෙති, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිචාරිකෙන චිචරෙන කුච්ඡිපරිචාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

62. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙද්දන්ත සමන්තාගතො, ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨිඨා සමන්තා-ගතො, විවිත්තං සෙත්තාසනං හජ්ඣි අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චන්ද්‍රකං අබොහාකායං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පලලඞ්කං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

63. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙත වෙනසා විහරති අභිජ්ඣාය විතනං පරිසොබෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිතතො විහරති සබ්බපාණ්භුතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතනං පරිසොබෙති. පිනමිඤ්ඤං පහාය විගතපිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤී. සතො සම්ප-ජානො. පිනමිඤ්ඤා විතනං පරිසොබෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුදාතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතතො උද්ධච්චකුක්කුච්චා විතනං පරිසොබෙති. විචිකිච්ජං පහාය නිණ්ණවිචිකිච්ජො විහරති. අකථංකමි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ජාය විතනං පරිසොබෙති.

64. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයො-පේය්‍ය, තස්ස හෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍ය්‍යං, සො යාති ව පොරුණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. සිතා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයොපේසිං. තස්ස මෙ හෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍ය. සො'හං යාති ව පොරුණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිඅකාසිං. අහං ව මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණායා'ති. සො තතො නිදනා ලහෙථ පාමොජ්ජං. අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

61. බමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද? බමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිවුරෙන් ද, කුස ගිනි නිවන්නට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ යන යන අතැ අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. බමුණ, යම් සේ පියා හමන කුරුළු තෙමේ යන යන තැනට පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හමා ද, එසේ ම මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිවුරින් ද කුස ගිනි නිවන්නට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ තමා යන තැනට පාසිවුරු ඇ අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. බමුණ, මෙසේ මහණ තෙමේ ලත් පසයෙහි සතුටු වේ.

62. බමුණ, ඒ මහණ මේ ආසී ශීලසාකෘතියෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද...මේ ආසීසමාතිසම්ප්‍රත්‍යයෙන් ද...මේ ආසී සනතුමයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරන් පවු කළුරුලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් එළිමනන් පිදුරුලෙන් යන වෙකි මිනිසුන්ගෙන් හිස් කිසි සෙනස්නක් බරයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ පසුබතැ පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් තබා සිහිය කමටහනට යොමු කොට එළවා හිඳි.

63. හේ ලොවැ ඇල්ම හැර, පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිහින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ප්‍රඥාමය හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඝ්‍රායානම්භය හැර, පහ වූ ඝ්‍රායානම්භය ඇත්තේ, දව රු දෙකිනි ම දුටු එළිය අඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ හිතියෙනුත් යුතු ව වෙසෙයි. මිථය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් කුකුසත් සිහින් දුරු ලා, නොඋදහස් ව, සංග්‍රහ් සිය සිත් සතන් ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිනි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

64. බමුණ, යම්සේ මිනිසක් පොලියට ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහු ගේ ඒ කමානනය සමාධි වන්නේ නම් හේ වූ තාක් හැම පරණ ණය ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇතොත් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමානන සමාධි විය. ඒ මම වූ තාක් සියලු පරණ ණය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තා පිණිස ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

65. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලහගිලානො, භත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමන්තා. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, භත්තඤ්ඤාස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමන්තා. තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුබ්බ ආබාධිකො අහොසිං, දුක්ඛිතො බාලහගිලානො, භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස මෙ ආසි කායෙ බලමන්තා. සො'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො භත්තඤ්ඤා මෙ ඡාදෙහි, අහි ච මෙ කායෙ බලමන්තා'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං.

66. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො බක්ඛිතාගාරෙ බද්ධො අස්ස. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා බක්ඛිතා මුළුවෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බසෙන. න වස්ස කිඤ්ඤි නොගාතං වයො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ බක්ඛිතාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො'මහි එතරහි තම්හා බක්ඛිතා මුත්තො සොඤ්ඤා අබ්බසෙන. තහි ච මෙ කිඤ්ඤි නොගාතං වයො'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං.

67. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තතාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමභිගමො. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසබ්‍යා මුළුවෙය්‍ය, අත්තතාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣස්සා යෙනකාමභිගමො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ දුසො අහොසිං. අත්තතාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමභිගමො. සො'මහි එතරහි තම්හා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තතාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣස්සා යෙනකාමභිගමො'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං.

68. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරදානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨයං. සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං නිජ්ඣෙරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමන්තං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨයං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ සධනො සභොගො කන්තාරදානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භිකං සප්පට්ඨයං. සො'මහි එතරහි තං කන්තාරං නිජ්ඣෙණ්ණා සොඤ්ඤා ගාමන්තං අනුප්පන්නො ඛෙමං අප්පට්ඨයන්ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං.

69. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බක්ඛිතාගාරං යථා දුසබ්‍යං යථා කන්තාරදානමග්ගං. එවං ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ අප්පට්ඨෙන අත්තති සම්නුපස්සති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ ආතණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බක්ඛිතා මොක්ඛං යථා භුජ්ඣස්සං යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පටිත්තෙ අත්තති සම්නුපස්සති.

65. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ශිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බතුන් නො රිසියන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත සවි පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කලා ඒ ලෙසින් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බතුන් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත සවිය ද වන්නේ නම්, ඔහුට “මම වූ කලි පෙරු දුකට පත්, දැඩි ශිලන් ලෙඩෙක් වීම. මට අහරත් නො රිසි වී ය. ඇඟපතත් සවිය නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියෙයි. ඇඟපතා සවියත් ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතක් වන්නාත්, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

66. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් හිරිහැරී බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය නො විසදා පහසුයෙන් එසින් මිදෙන්නේ ද, එසින් ඔහුගේ කිසි භෝග විනාශයක් නො වන්නේ ද, ඔහුට “මම වූ කලි පෙරු හිරි ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන නො විසදා පහසුයෙන් එසින් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භෝගයතට කිසි විනාශයකුත් නැතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

67. බමුණ, තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කාමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති, දෘෂ්ට්‍රයෙක් යම්සේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කාමැති අතෙකැ යැ හැකි වූයේ, ඒ දෘෂ්ට්‍රයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කාමැති අතෙක යැ නොහැකි, දෘෂ්ට්‍රයෙකිමි වීම. ඒ මම දැන් ඒ දෘෂ්ට්‍රයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි, කාමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

68. බමුණ, යම්සේ ධනවත් භෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් අහර හිග, උවදුරු, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුව සේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති ගම්මානකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි පෙරු ධන ඇතියෙමි, භෝග-සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති අහර හිග බිය ඇති දික් මහකට බවිමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කහර තිණුයෙමි. උවදුරු නැති බිය නැති ගමකට බවුයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

69. බමුණ, එසේ ම මහණ හෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිරි ගෙයක් මෙන්, වහල් බවක් මෙන්, දිය නැති දික් මහක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ නොපහවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ණය නැති බව සේ, නො ලෙඩ බව සේ, හිරිහැර මිදුණු බව සේ, උවදුරු නැති සේ (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් මේ නිවරණ පසේ දුරු වූ අවසාම) තමා කෙරෙහි දකී.

70. තස්සිමෙ පඤ්චානිවරණේ පතිනෙ දහනති සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං.¹ ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති පිතිමනස්ස කායො පස්සමෙති. පස්සඛකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධිසති.

71. සො විච්චෙව භාමෙති, විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකකං සවිමාරං. විවෙකජං. පිතිසුඛං පඨමස්කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තනති පරිසන්තනති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

72. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ දුග්ගෙධා නනාපකො වා නනාපකන්තවාසී වා කංසථාලෙ නනානියමුණ්ණානි ආකිරිතා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථාසකං සන්තෙය්‍ය, සායං නනානිසපිණ්ඨි සෙනහානුගතා සෙනහ-පරෙතා සන්තරුබාහිරා චූටා සෙනහෙන, න ච පඤ්ඤාණී.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තනති පරිසන්තනති පරිපුරෙති පරිපථරති නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤාදු පුරිමෙහි යඤ්ඤාදු අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්පලතරො ච ඕහානිසංසතරො ච.

73. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතකකම්මාරාතං චූපසවා අර්ඛතතං සම්පසාදනං වෙනසො ඵෙකාදිභාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං. පිතිසුඛං දුතියස්කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තනති පරිසන්තනති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

74. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උදකරුදො ගම්භිරො උබ්භිදොදකො, තස්ස නෙමස්ස පුරුෂමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උතතරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ම ගාකාලෙන කාලා සමමා ධාරං අනුප්පවෙජ්ජය්‍ය, අථ බො තමනා ච උදකරුදො ඕතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිතා තමෙව උදකරුදො ඕතෙන වාරිතා අභිසන්තෙය්‍ය පරිසන්තෙය්‍ය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො උදකරුදස්ස ඕතෙන වාරිතා අපච්ඡිටං අස්ස. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තනති පරිසන්තනති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

70. මේ නිවරණ පස නමා කෙරෙහි පහ වුවා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිය සිතා ඇත්තනුගේ නම්කය සංහිදේ. සංහුත් නම්කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැත්තනු සිත අරමුණෙහි එකඟ වේ.

71. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසනිත, විචාරසනිත, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, පලමු දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කරුණ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි (ඒ පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

72. බමුණ, යම්සේ දක්ෂ කිලිභෙක් හෝ කිලිභකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභො තලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණු පිඩ කාවැදුණු දියැත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුත් වූයේ, ඇතුළත පිටත සනිත ව මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ වේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම සපරි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති කයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි. බමුණ, මේ වූ කලි පලමු දක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ඇති වූත් වඩා මහත් අනුභව ඇති වූත් යඥයෙකි.

73. බමුණ, නැවැත ද (අනෙකක් කියම.) මහණ තෙමේ විතකී විචාර දෙකේ සංහිදීමෙන් සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති දෙවෙනි දහනට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පතයි. විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර නොගත් ඔහු සියලු කයේ කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

74. බමුණ, යම් සේ උල්පත්තින් මතු වන දිය ඇති විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දිගින් දිය ඇතුළු වන මහත් නොවහත්, දකුණු දිගින් දිය වදිනා මහත් නොවහත්, පැසිම් දිගින් දිය වදිනා මහත් නොවහත්, උතුරු දිගින් දිය වදිනා මහත් නොවහත්, වැස්සත් කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසිනත්, එහෙත් ඒ විලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, මුළුල්ල තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන සිටී ද, එයින් පැතිර වැද නොගත් නැතෙක් නො වන්නේ ද, එසේ ම, බමුණ, මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

75. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සත්තා සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරිති. තං තත්ථං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකෙන සුබ්බෙන අභිසන්තොති පරිසන්තොති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකෙන සුබ්බෙන අපච්චං හොති.

76. සෙසාපාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්‍රෙක්ඛමාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති¹ උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව වග්ගා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසන්තාති² පරිසන්තාති පරිපුරාති පරිපච්චාති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරීකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකෙන සුබ්බෙන අභිසන්තොති පරිසන්තොති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකෙන සුබ්බෙන අපච්චං හොති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

77. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සාතං අත්ඛග්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං. වතුසං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධොති වෙනසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධොති වෙනසා පරියොදානෙන අපච්චං හොති.

78. සෙසාපාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඔදාතෙන වත්තෙන සසීසං පාරුපිඤ්ඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්තෙන අපච්චං අස්ස. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධොති වෙනසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධොති වෙනසා පරියොදානෙන අපච්චං හොති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

1. සංවුද්ධාති. (සකුසුමිපි පොඤ්ඤාසු).

2. අභිසන්තාති පරිසන්තාති, ඕජ්ඣ. PTS.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු දැන්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කර හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

75. තව ද බමුණ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය සංහිදීමෙන් උපෙක්‍ෂායෙන් යුතු ව, සිතියෙන් හා ශ්‍රවණින් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. අරි පුතුලෝ යම් දහනක් හෙතුකොට ගෙන දහන් ලැබුවහු ඇරැබ 'මේ තෙමේ උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිතී ඇත්තේ ය, සුව විසුම් ඇත්තේ යැ' යි කියා ද. හේ (එසේ වූ) ඒ පොවෙහි දහන් පැමිණ (ලැබ) වෙසෙයි. හේ මේ කය ම ප්‍රීති රහිත සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ ප්‍රීතිරහිත සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

76. බමුණ, යම් සේ උපුල් විලෙක හෝ විසුම් විලෙක හෝ පඬුරු විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ විසුම් හෝ පඬුරු හෝ දියෙහි වැඩුණේ දියෙන් නොතැනුයේ, දිය තුළ ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ සියල්ල අග තෙක් ද මුල් තෙක් ද සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, මුළුල්ල ම තෙමුණේ පිරි ගියේ, හැම තැන ම පැතිර වැද ගන්නේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ විසුම්වලා හෝ පඬුරුවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, බමුණ, මහණ තෙමේ එ සේ ම මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුබයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ය.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු දැන්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කර හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

77. තව ද බමුණ, මහණ තෙමේ සුව විලුමින් දුරුලීමෙන්, දුක් විලුමින් දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් දෙක දුරු වීමෙන්, නොදුක් ද නොසුව ද වූ, උපෙක්‍ෂා සමාප්ති දෙකේ පිරිසිදු බව ඇති, සිව්වන දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

78. යම්සේ, බමුණ, හිතියෙන් භික්‍ෂ සතික මුළු කය ම සුදු වනින් වසා ගෙන හුන්නේ වී නම්, ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි සුදු වනින් වැදු නොගත් (නොවැසුණු) කිසිදු තැනෙක් නොවන්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කර හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

79. සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො¹ ඤ්ණ-දස්සනාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: ‘අයං බො මෙ භාසො රුපි වාහුමමහාහුතිකො මාතාපෙතතිකසමනවො ඔදනකුමමාසුපවසො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනතෙදනවිද්ධංසනධමෙමා, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බා’නති.

80. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අධ්මංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣ විප්පසනො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්‍රස්ස සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං² වා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිචා පච්චවෙකෙඛය්‍ය, ‘අයං බො මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අධ්මංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣ විප්පසනො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පනො. තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා’ති.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ඤ්ණදස්සනාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: ‘අයං බො මෙ භාසො රුපි වාහුමමහාහුතිකො මාතාපෙතතිකසමනවො, ඔදනකුමමාසුපවසො, අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනවිද්ධංසනධමෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

81. සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො මනොමයං කායං අභිනිමිතිනාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිතිනාති රුපිං මනොමයං සබ්බභගපච්චබ්බිං අභිනිත්‍රියං.

1. ආනෙජ්ජප්පතො, කප්ථි.

2. පණ්ඩුරසුත්තං, කප්ථි.

79. (බමුණ,) ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිස්න වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ කල්හි, පහ වැ ගිය විනෝදා-පකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් වඩනුවට යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස (පිරියම්) සිත එයට යොමු කෙරෙයි, එයට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ 'මා කය වූ කලි රූපවත් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝනිතයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොළු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය. අතිසබව ද දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉලිසා යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මෙකී දෑ සභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි මෙසේ දැනා ගනී.

80. බමුණ, යම්සේ සොදුරු පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අටැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිවිතුරු වූ, දෙවුම් විදුම් ඇ හැම අයුරින් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වන් හෝ රන්වන් හෝ රන්වන් හෝ සුදුවන් හෝ පසුවන් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ නම් ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එය අතෙහි කොට, "මේ වූ කලි සොදුරු, පිරිසිදු ආරෙක උපන්, අටැස්, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිවිතුරු, දෙවුම් විදුම් ඇ සියලු අයුරින් යුත් වෙරළ මිණෙක. මෙහි නිල්වන් හෝ රන්වන් හෝ රන්වන් හෝ සුදුවන් හෝ පසුවන් හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ" ය යි සලකා බලන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (විවසුන් බවුනට) යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. එයට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙම 'මේ මා කය වූ කලි රූපවත් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මා පියන්ගේ ශුක්‍රශෝනිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොළු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබව ද, දුගඳ හරනට සුවඳ විලෙවුන් ඉලිසා යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එය කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මෙකී දෑ සභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි දැන ගනී.

බමුණ, මේ වූ කලි පළමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඥයෙක.

81. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, දුරු වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහ ඉපැදුම්මට යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, මන්වුවා (මනෝමය) සිරිරක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නතු කෙරෙයි. හේ (මෙසේ) මේ සිරිරින් රූමත්, හැම අභ පසභ ඇති, නොවිකළ ඉදුරන් ඇති මන්වුවා සිරුරක් මවා පියයි.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො මුඤ්ජුමා ඊසිනං¹ පබ්බාගෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස “අයං මුඤ්ජු, අයං ඊසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ජු, අඤ්ඤා ඊසිකා, මුඤ්ජුමා නෙව ඊසිකා පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහි කොසියා පබ්බාගෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස “අයං අහි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අහි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියානෙව අහි පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහි කරණඛා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස “අයං අහි, අයං කරණඛා, අඤ්ඤා අහි, අඤ්ඤා කරණඛා, කරණඛා නෙව අහි උද්ධරො”ති.

ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දනුතෙ, කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනොමයං ඛායං අභිනිමිනතාය විතතං අභිනිගරති අභිනිනතාමෙති. සො ඉමෙමා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනතා රුපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චඛිතිං අභිනිජ්ජියං.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්මාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

82. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දනුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ඉද්ධිච්ඛාය විතතං අභිනිගරති අභිනිනතාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිච්ඛං පච්චක්ඛන්තාහි එකො’පි හුක්ඛා බ්‍රහ්මා භොති, බ්‍රහ්මා’පි හුක්ඛා එකො භොති, ආවිහාමා නිරොහාමා නිරොහාබ්බා නිරොපාකාරං නිරොපබ්බතං අසප්පමානො ගම්මති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා’පි උමුමුප්පතිමුප්පං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ උදකෙ’පි අභිජ්ජමාන ගම්මති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ’පි පලලමෙකත කමති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ’පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ ඵවං මහිද්ධිකෙ ඵවං මහානුතාපෙ පාඤ්ඤා පරිමසති පරිමජ්ජති යාච බ්‍රහ්මලොකා’පි කායෙන වසං වතෙනති.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා කුම්භකාරො වා කුම්භකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය;

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය දන්තසම්මං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය;

බමුණ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රනණ ගසෙකින් මුද්‍රකිලිල ඇද මැන් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ මුද්‍රනණ ගස ය, මේ එහි මුද්‍රකිලිල ය, නණ ගස එකෙක, එහි මුද්‍රකිලිල අනෙකෙක, මුද්‍ර නණ ගසින් එහි කිලිල මැන් කරනලද්ද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැන් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුයෙන් ම කඩුව ඇද මැන් කරනලද්ද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවෙන් (සිහින්) ඇද නහා ගන්නේ ද, ඔහුට “මේ නයා ය, මේ සැව ය, නයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවයෙන් ම නයා ඉදිරිණැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ උඩ කී පරිදි සිත එකහ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්න වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපකෙලග ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහු වඩනුවට යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි මන්මුඛා සිරුරක් මවා පානුවට සිත යොමු කෙරෙයි, නමා හරියි. (එසේ වූ) හේ මේ සිරිපත් රූපවත් වූ, සියලු අභ්‍යවයන් යුත්, නොවිකල ඉදුරන් ඇති, මන්මුඛා අත් සිරුරක් මවා පියයි.

බමුණ, මේ වනාහි උඩ දැක්වුණු යඤයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද කැතින් සිදු කට හැකි, (එකෙන්) එයට වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුසස් ද ඇති යඤයෙක.

82. හේ උඩ කී පරිදි සිත එකහ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, නිකෙලස් වූ කල්හි, උපකෙලග පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (ඉදහු වඩනුවට) යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, ඉදුවද නුවණ පිණිස පිරිසම් සිත මෙහෙයයි, නතු කෙරෙයි. (එසේ) හේ නොයෙක් වැදුරුම් ඉදු කොටස් පුන පුනා පසක් කෙරෙයි. පියෙවියෙන් එකෙක් වැ සිට ද ඉදුකෙලෙන් බොහෝ වැදුරුම් වෙයි. බොහෝ වැදුරුම් ජීව් යලි එකෙක් ම පවසී. නමාගේ පෙපෙළි බව කෙරෙයි, යලි නොපෙහෙළි බව කෙරෙයි. උතුයෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙකක් නොගැටෙනුයේ විනිවිදු ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවිහි ද ගිලීම ද මතු මීම ද කෙරෙයි. නොබිඳෙන දියෙහි පොළොවිහි සේ යෙයි. පියාපත් ඇති සකුනායකු සේ දහස්හි ද පලතින් යෙයි. මේසා මහත් ඉදු ඇති, මහත් තෙද ඇති මේ සද භිරු දෙදෙනා ද අල්ලයි. අත යවා ඔබ මොබ පිරිමදී. බඹලොව දක්වා ද (දුළු ලොව) කසින්. විසී කෙරෙයි.

බමුණ, යම් සේ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක්නු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ මැටියෙන් යම් යම් බදුන් වෙසෙසක් තෙමේ කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, යම් සේ හෝ සමත් දත්වඩුවෙක් හෝ ඔහු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ දතෙක්හි යම් යම් විසිතුරු රූපාදියක් (දනනවිකාතිසක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

සෙය්‍යථා චා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා සුවණ්ණකාරො චා සුවණ්ණකාරන්තොවාසී චා සුපරිකමමකතසමි. සුවණ්ණසමිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං. ආකඛෙධස්‍ය, තං තදෙව කරෙස්‍ය අභිනිපථාදෙස්‍ය;

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, හික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්‍යතෙන ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනිහරති, අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යහොති එකො'පි හුත්වා බහුධා හොති බහුධා'පි හුත්වා එකො හොති. ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථා'පි උදකෙ. උදකො'පි අභිඤ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි පඨවියං. ආකාසො'පි පලලඛෙකන කමති සෙය්‍යථා'පි පකකි සකුණො. ඉමො'පි වජ්ජිමසුරියෙ එවාමහිද්ධිකෙ එවාමහානුභාවෙ පාණ්ණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙන වසං වතෙතති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ, පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨන්තරො ව අප්පසමාරම්භන්තරො ව මහපථලන්තරො ව මහානිසංසන්තරො ව.

83. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්‍යතෙන දිබ්බාය සොතබාතුයා චිත්තං අභිනිහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසික්ඛාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

84. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අධ්‍යානමග්ගපට්ටනො, සො සුණෙස්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්දිබ්බසද්දමපි සඛිඨපණ්ණවදෙණ්ඨිමසද්දමපි. තස්ස එවමස්ස 'හෙරිසද්දො ඉති'පි මුද්දිබ්බසද්දො ඉති'පි සඛිඨපණ්ණවදෙණ්ඨිමසද්දො ඉති'පි. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, හික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්‍යතෙන දිබ්බාය සොතබාතුයා චිත්තං අභිනිහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසික්ඛාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙ, පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨන්තරො ව අප්පසමාරම්භන්තරො ව මහපථලන්තරො ව මහානිසංසන්තරො ව.

බමුණ, යම්සේ හෝ සමත් රත්කරුවෙක් හෝ ඔහු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් අමරණ ආදියක් (සාමාන්-
විකාරීයක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මෙසේ (උඩ කි පරිදි) සිත එකත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, පබසර වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහ වඩනුවට යුහු වූ කල්හි, ස්විතකල්හි, නිසලබව පත් කල්හි ඉදුවද නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ නොයෙක් වැදූරුම් ඉදු කොටස් ප්‍රතප්‍රතා විදි (ලබයි, පසක් කෙරෙයි). පියෙවියෙන් එකක් වැ ම සිටි බොහෝ දෙනෙක් වෙයි. බොහෝ දෙනන් වැ යළි එකෙක් ම වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී ද සිටී. බිතුසෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට විනිවිද කිසිවෙක නොලැහී අතසෙහි සෙසින් යෙයි. පොළොවහි ද දියෙහි මෙන් ගිලිමත් මතු වමත් කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටු සේ නොබිඳෙන දියෙහි යෙයි. ඉගිලෙන පක්ෂියකු සේ පලහින් අහසැ යෙයි. මේ සා මහත් ඉදහ ඇති මේසා මහත් තෙද ඇති සද හිරුන් පවා අල්ලයි, පිරිමදියි. බඹලොව දක්වා ද කසින් තමා වසයෙහි පවත්වයි.

බමුණ, මේ වතාහි මෙසින් පලමු කි සියලු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති ද වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි ද වූ, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහ පල ද වඩා මහ අනුසස් ද ඇති යඥයෙක.

83. හේ මෙසේ සිත එකත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (දිවකන් නුවණ වඩනුවට) යුහු වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ පිරිසිදු වූ මිනිසුන්ගේ ඇසුම් ඉම ඉක්මැ සිටි දිවකන් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලහැ වූ ද යහ දෙවැදූරුම් හැම හඬ ම අසයි.

84. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ නම්, හේ බෙර හඬත් මිනිහු බෙර හඬත් සක් පණා ගැටබෙර හඬත් අසන්නේ නම්, එය අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬැ' සිත් 'මේ මිනිහු බෙර හඬැ' සි ත් මේ සක් පණා ගැටබෙර හඬැ' සිත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙ ලෙස සිත එකත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කෂම වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ වූ දිවකන් නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂ වූත් දුරු වූත් ලහැ වූත් දෑ යි මෙසේ දෙවැදූරුම් වූ සියලු හඬ අසයි.

බමුණ, මෙය පලමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනෙකින් සිදු කට හැකි, ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති මහත් අනුසස් ද ඇති යාගයෙකි.

85. සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛනණේ විනතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙ චෙතො-පරියක්ඛණාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙයි. සො පරසහනානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති, විතරුගං වා විතතං විතරුගං විතතනති පජානාති, සදෙසං වා විතතං සදෙසං විතතනති පජානාති, විතදෙසං වා විතතං විතදෙසං විතතනති පජානාති, සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති, විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති, සඛිබ්බතං වා විතතං සඛිබ්බතං විතතනති පජානාති, විකක්ඛිතං වා විතතං විකක්ඛිතං විතතනති පජානාති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති, අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති, විමුක්තං වා විතතං විමුක්තං විතතනති පජානාති, අවිමුක්තං වා විතතං අවිමුක්තං විතතනති පජානාති.

86. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, ඉඤ්චි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනජාතිකො ආරුසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අචෙත්ථ වා උදකප්පතො සකං මුඛතිමිතතං පච්චචෙකඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, හිකඬු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛනණේ විනතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙ චෙතොපරියක්ඛණාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙයි.

සො පරසහනානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති, විතරුගං වා විතතං විතරුගං විතතනති පජානාති, සදෙසං වා විතතං සදෙසං විතතනති පජානාති, විතදෙසං වා විතතං විතදෙසං විතතනති පජානාති, සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති, විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති, සඛිබ්බතං වා විතතං-පෙ-විකක්ඛිතං වා විතතං-පෙ-මහග්ගතං වා විතතං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතතං-පෙ-සඋතතරං වා විතතං-පෙ-අනුතතරං වා විතතං-පෙ-සමාහිතං වා විතතං-පෙ-අසමාහිතං වා විතතං-පෙ-විමුක්තං වා විතතං විමුක්තං විතතනති පජානාති අවිමුක්තං වා විතතං අවිමුක්තං විතතනති පජානාති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤති අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො ව.

85. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකේලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්ඝම කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බවි පත් කල්හි, පර සිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. නැවුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ අත් සතුන්ගේ අත් ප්‍රගුලන්ගේ සිත සිය සිත්ත් පිරිසිදු දැනිසි. සරාග සිත සරාග සිතැ සි දැනි. රාගරහිත සිත රාගරහිත සිතැ සි ද දැනිසි. සද්ධෙම සිත සද්ධෙම සිතැ සි ද දැනි. ද්වේෂ රහිත සිත ද්වේෂ රහිත සිතැ සි ද දැනිසි. සමෝග සිත සමෝග සිතැ සි දැනි. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ සි ද දැනිසි. භාකුච්ඡු සිත භාකුච්ඡු සිතැ සි ද දැනිසි. විසුරුණු සිත විසුරුණු සිතැ සි ද දැනිසි. මහද්ගහ සිත මහද්ගහ සිතැ සි ද දැනිසි. අමහද්ගහ සිත අමහද්ගහ සිතැ සි ද දැනිසි. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ සි ද දැනිසි. නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතැ සි ද දැනිසි. එකඟ සිත එකඟ සිතැ සි ද දැනි. තොඵකඟ සිත තොඵකඟ සිතැ සි ද දැනිසි. මිදුණු සිත මිදුණු සිතැ සි ද දැනි. නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතැ සි ද දැනිසි.

86. බමුණ, ලදරු වේවසි තරුණ වේවසි සැරසෙන සුදු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු පිටිතුරු කැබපතෙක හෝ පතන් දියැති බදුනෙක හෝ සිය මුව සටහන පිරික්සා බලන්නේ තලකැලැල් ඇ දෙස් ඇති තැන් දෙස් ඇති තැනැ සි දන්නේ ද, ඒ දෙස් නැති තැන් දෙස් නැති තැනැ සි දන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මනණ තෙමේ මෙසේ (උඛ කි පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, නිකේලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිස කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්ඝම කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසලබවි පත් කල්හි, පරසිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි.

හේ අත් සතුන්ගේ අත් ප්‍රගුලන්ගේ සිත සිය සිත්ත් පිරිසිදු දැනි: සරාග සිත සරාග සිතැ සි ද දැනි. විතරාග සිත විතරාග සිතැ සි ද දැනි. සද්ධෙම සිත සද්ධෙම සිතැ සි ද...විතද්ධෙම සිත විතද්ධෙම සිතැ සි ද...සමෝග සිත සමෝග සිතැ සි ද...විතමෝග සිත විතමෝග සිතැ සි ද...සංකම්ප්ත සිත සංකම්ප්ත සිතැ සි ද...විකම්ප්ත සිත විකම්ප්ත සිතැ සි ද...මහද්ගහ සිත මහද්ගහ සිත සි ද...අමහද්ගහ සිත අමහද්ගහ සිතැ සි ද...සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ සි ද...නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතැ සි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනි.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු කියැයුයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනෙකින් සිදු කට හැකි ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුගස් ද ඇති යාගයෙක.

87. සො එවං සමාගිතෙ විනෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දනෙ කමමනියෙ ධිනෙ ආනෙඤ්ජයනෙ පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විනතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො අනෙක-විභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො නිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකො'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකො'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකො'පි සංවට්ටිවට්ටකප්පෙ: “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුබ්දකකපට්ඨංවෙදී එවමායුපරියනොනා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුබ්දකකපට්ඨංවෙදී එවමායුපරියනොනා. සො තතො චුතො ඉධුපපනොනා”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

88. සෙය්‍යපා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො සකමා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවෙජ්ජය, තමොපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවෙජ්ජය. සො තමා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගවෙජ්ජය, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො සකමා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං, තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං. එවං අහාසිං එවං තුණ්හි අහොසිං. තමොපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං. එවං තුණ්හි අහොසිං. සො'මති තමා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො”ති.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, හිකඛු එවං සමාගිතෙ විනෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දනෙ කමමනියෙ ධිනෙ ආනෙඤ්ජයනෙ පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විනතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යදං: එකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො නිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකො'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකො'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකො'පි සංවට්ටිවට්ටකප්පෙ අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුබ්දකකපට්ඨංවෙදී එවමායුපරියනොනා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුබ්දකකපට්ඨංවෙදී එවමායුපරියනොනා. සො තතො චුතො ඉධුපපනොනා”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ, උපකෙලය පත වැ මාදු වැ කම්මාම වැ නිසලබ්ඵ පත් වැ තහවුරු වැ සිටි කලා පෙරු වුසු කදපිළිවෙල දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ “අසෝ තැනැ මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු අහරැතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳිනුයෙම් වීම්, මෙබඳු ආයු කෙලවර ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැනැ උපනිමි. එහි දු මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අහරැතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනුයෙම් වීම්. මෙබඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති නිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද මෙසේ නොයෙක් වැදූරැම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ පැහැ සටහන් ඇ වසින් අයුරු සහිත, තම ගොත් විසින් උදෙසුම් සහිත බොහෝ වැදූරැම් පෙර වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

88. බමුණ, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමනුත් අත් ගමකට යන්නේ ද, යලි ඒ ගමින් සිය ගමට පෙරළා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. එ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි, ඒ මම එ ගමින් සිය ගමට ම පෙරළා ආයෙමි වෙමි” යි ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ උපකෙලය පත වැ මොළොක් වැ කම්මාම වැ නිසල බ්ඵ පත් වැ තහවුරු වැ සිටි කල්හි පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මොනොවට තතු කෙරෙයි. හේ “අසෝ තැනැ මෙ බඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනෙමි වීම්, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැනැ උපනිමි, එහි ද මෙබඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනෙමි වීම්. මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් දෑයක් ද දෙ දෑයක් ද තෙ දෑයක් ද සිවු දෑයක් ද පස් දෑයක් ද දස දෑයක් ද විසි දෑයක් ද තිස් දෑයක් ද සෑළිස් දෑයක් ද පනස් දෑයක් ද සිය දෑයක් ද දහස් දෑයක් ද සුවහස් දෑයක් ද බොහෝ පිරිහෙන කප් ද බොහෝ වැඩෙන කප් ද බොහෝ පිරිහෙන වැඩෙන කප් ද යි මෙසේ නොයෙක් වැදූරැම් පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් අයුරු සහිත උදෙසුම් සහිත පෙරු වුසු නොයෙක් වැදූරැම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පට්ඨනරො ච අප්පසම්මරම්භනරො ච මහපථලනරො ච මහානිසංසනරො ච.

89. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤාප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චජිදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියාන: උපවාදකා භිවජ්ජදිට්ඨිකා භිවජ්ජදිට්ඨිකම්මසමාදානා. භත කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පත භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා වජීදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමාදිට්ඨිකා සමුදාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ¹ පාසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සිතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්තො'පි නික්කම්නෙතො'පි රථියා විතිසඤ්චරන්තො'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ¹ නිසින්නො'පි. තස්ස ඵලමස්ස, එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති, එතෙ නික්කම්නති, එතෙ රථියා විතිසඤ්චරන්ති, එතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ¹ නිසින්නා'ති;

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤාප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වජීදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා භිවජ්ජදිට්ඨිකා භිවජ්ජදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. -

බමුණ, මේ පළමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, වඩා මනත් පල ද වඩා මහත් අනුග්‍රහ ද ඇති යඥයෙක.

89. ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ දිප්භ වූ කෙලෙස් නැති වූ උපකෙලය පහ වූ මෘදු වූ කමිණ්ණම වූ නිසල බව පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, භික්ෂූන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දැක්කැ හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යාපචාද නලෝ ය. භිසද්ධි ගතුවහ, භිසද්ධි විසින් ගත් භිජ්‍යාමුත ඇතියහ. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුවන් තොර, නපුරු කමින් උපන් ගති වූ (කමිසට තමන් සටන් බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ නිරයට වන්නෝ ය. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලි කායසුවරිතයෙන් වාක්-සුවරිතයෙන් මනසසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ. ආර්යයනට උපචාද නොකොළෝ ය. සම්මද්වි ගතුවහ. සම්මද්වි විසින් ගත් සිල් ඇ ඇතියහ. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු නොබනා ගති ඇති සහ ලොච්චි වන්නෝ යැ’යි මරණාසන්න වූ ද එ කෙණෙහි පිළිසද ගතුවන් වූ ද හිත වූ ද උසස් වූ ද මනා පැහැසටගන් ඇති වූ ද නොමනා පැහැසටගන් ඇති වූ ද සුගතියට පැමිණි ද දුගතියට පැමිණි ද කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, භික්ෂු විසා ඉක්මැ සිටි දිවැසින් පහත් උසස් සුවන් දුටත් සුභි දුභි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ බව කරා ඵලාඹැ සිටි සතුන් දකී.

90. බමුණ, යම් සේ සිවුමං හන්දියෙකැ මහල් ඇති ගෙයෙක් වන්නේ ද. එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුමයෙක් සිටියේ, ගෙ වදිනාවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් චීව්‍රයෙහි ඇත මැන යන එනවුනුත් සිවුමංහන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ භික්ෂු ගෙ වදිත්, මොහු ගෙන් නික්මෙත්. මොහු වෙසෙහි ඇත මැන යෙත්. මොහු සිවුමං-හන්දිය මැද හුන්නාහැ’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ සිත මෙ පරිද්දෙන් එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය නැති වූ මොළොක් වූ කමිණ්ණම වූ නිසල බව පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, සතුන් ගේ මැරුම් දිනුම් දක්නා නුවණ ලබනුවට සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ භික්ෂු විසා ඉක්මැවූ පිරිසිදු දිවැසින් ‘අහෝ මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් මනසදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ. අරිපුත්‍රලතට දෙස් නැහැහ. භිසද්ධි ගතුවහ. භිසද්ධි විසින් ගත් සදෙස් වන් ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු සුවන් පහ වූ නපුරු කමින් උපන් තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ නිරා වන්නහ. -

ඉමෙ වා පන භොනො සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා වච්ඡුවරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුඥෙන අතික්කන්තමානුසංකෙන සතෙන පස්සති චමමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ භීතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතතෙ යථාකමුඵපගෙ සතෙන පාජනාති.

අයං බො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භකරො ච මහපථලතරො ච මහාතිස්සකරො ව.

91. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඥො පරියොදානෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනීගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා' නි යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසව-සමුදයො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපදා' නි යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජාතකො ඵලං පස්සතො කාමාඤ්චා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුක්තසම්මිති ඤ්ඤාණං භොති. ධිණා ජාති මුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථන්තායා' නි පජානාති.

92. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පබ්බතසංඛේධපෙ උදකරහදෙ අලෙජා විප්පසනො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසලුක්ඛාපි සකඛරකඨලාපි මච්ඡගුඛලාපි වරන්තමි නිට්ඨන්තමි. තස්ස ඵලමස්ස: අයං බො උදකරහදෙ අලෙජා විප්පසනො අනාවිලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසලුක්ඛා'පි සකඛරකඨලා'පි මච්ඡගුඛලා'පි වරන්ති'පි නිට්ඨන්ති පි'ති;

ඵලමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඥො පරියොදානෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනීගරති අභිනින්නා-මෙති. 'සො ඉදං දුක්ඛනති' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා' නි යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' නි යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසව-නිරෝධො' නි යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපදා' නි යථාභූතං පජානාති.

එහෙත් මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලි කාසුසිරියෙන් විසිසුසිරියෙන් මන්සුසිරියෙන් යුතුවන, අරිනට දෙස් නොනැඟුවන, සම්මද්වන, සම්මද්ව විසින් ගත් සිල් ඇතිවන. මොහු කා බුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොමි වත්තනැති මෙසේ මැරෙනු ලං වූ ද, පිළිසද ගත් කෙණෙහි වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැනා සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැනා සටහන් ඇති වූ ද, සුගති පැමිණි ද, දුගති පැමිණි ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ ඡිත්ත වසා ඉක්මා පැවැති දිවැසින් උස් පහත් මනා පැනැති නොමනා පැනැති සුගි දුගි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළඹා සිටි සතුන් දකී.

බමුණ, මේ වූ කලි පළමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට පැනී, එහෙත් වඩා මහත් පල ද ඇති වඩා අනුගස් ද ඇති යඥයෙක.

91. හේ මෙසේ සිත එකත වැ පිරිසිදු වැ දිවුන් වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලන පහ වැ මොළොක් වැ කම්කම වැ නිසලබ්ධි පත් වැ තහවුරු වැ සිටි කල්හි, ආසුච්ඡන්තේ වැනැස්ම පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි. එසේ වූ තෙතෙමේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් උපදනා කරුණු යැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ (දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. මොහු ආසුච්ඡන සි ඇති සැටියෙන් දකී, මේ ආසුච්ඡන ඉපැත්මට කරුණු යැ සි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුච්ඡනරොධයට අරමුණු වන නිවනැ සි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුච්ඡනරොධයට පමුණුවන පිළිවෙතැ සි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දන්තා වෙස් දන්තා භ්‍යු හේ සිත කාමාසුච්ඡය කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුච්ඡය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිද්‍යාසුච්ඡය කෙරෙන් ද මිදේ. එසේ මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුච්ඡ කෙරෙන් මිදිණැ’යි පස්විභුති නුවණ වේ. බව උපත නැවැත්. එන බබ්බර වැනැ නිමැවිණ. සිවු සස්ති සිවු මහින් කළ යුතු සොළොස් වැදූරුම් කිස හොටැ නිමැවිණ. මේ කෙලෙස් නසනු පිණිස හවත් කළ යුතු දෑයක් නැතැ’යි හේ දකී.

92. බමුණ, යම්සේ කඳු මුදුනෙක වූ, පහත්, වෙසෙසින් පහත්, නොබොර විලෙක් වන්නේ නම්, එහි ඉවුරු ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එය තුළා හැසිරෙන ද සිවුනා ද සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැට කැබැලිත්ත් මස්කැලත් දත්තෝ ද, (එසේ දක්කා) ඔහුට මේ විල පහත් ය, වෙසෙසින් පහත් ය, පනාබොර ය. මෙහි “මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබැලිත්ත් මස් කැලත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙත්”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද.

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකත වැ පිරිසිදු වැ දිවුන් වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලන පහ වැ මොළොක් වැ කම්කම වැ නිසලබ්ධි පත් වැ තහවුරු වැ සිටි කල්හි ආසුච්ඡන්තය පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුකට කරුණැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක්වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුච්ඡන’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුච්ඡන ඉපැත්මට කරුණු යැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුච්ඡනරොධය යැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුච්ඡනරොධයට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුච්ඡනරොධයට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ සි ඇති සැටියෙන් දකී.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ධීණං ජාති, වුත්තිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉස්ථත්තායාති පජානාති.

අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙති යඤ්ඤති අස්සට්ඨතරො ච අස්සසමාරම්භතරො ච මහානිසංසතරො ච. ඉමාය ච බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ-සමපදාය අඤ්ඤ යඤ්ඤසමපදා උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නහි"ති.

93. එවං වුත්තෙ කුටදන්තා, බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය මූලාසංඝං වා මගං ආවිනේධය්‍ය අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය: වක්ඛු-මන්තො රූපානි දක්ඛිතීති. එවමෙව හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිං ව. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. එසාහං හො ගොතම සත්ත ව උපභසනානි සත්ත ව වච්ඡතරසනානි, සත්ත ව වච්ඡතරීසනානි, සත්ත ව අජසනානි සත්ත ව උරබ්භසනානි මුඤ්චාමි, ජීවිතා දෙමි. සරිතානි චෙව තිණානි බාදනතු සීතානි ව පානීයානි පිටනතු සීතො ව නෙසං වාතො උපවාසතුති.

94. අථ බො භගවා කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ආනුපුබ්බකථං කථෙසි සෙය්‍යපීදං ? දුතකථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං නෙකධම්මෙව ච ආනිසංසං පකාසෙසි. යදා භගවා අඤ්ඤාසි කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං කලලචිත්තං මුදුචිත්තං විනිවරණචිත්තං උදග්ග-චිත්තං පසන්තචිත්තං. අථ යා බුද්ධානං සාමුක්ඛකංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤං වජ්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ග-ණේහය්‍ය, එවමෙවං කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං චිතමලං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි: යං කිංකුචි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති

95. අථ බො කුටදන්තා, බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො, පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාලාබ්ධම්මො තිණණ්ඩවිකිච්ඡා විගතකථංකථො චෙසාරජ්ජස්සන්තො අපරප්පච්චයො සඤ්ඤාසනෙ භගවන්තං එතදවොච: අභිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමො සවාචනාය භවතං සද්ධිං භික්ඛුසමෙසනාති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිනාවෙන.

මෙසේ දන්නා අවස්ථා දක්වා සිටු සිත කාමාසුටයෙන් ද මදෙයි. භවාසුටයෙන් ද මදෙයි. අවිසුටයෙන් ද මදෙයි. මුදුණු කල්හි 'මුදුණේ ය'යි දැනීම මේ. "භවොත්පත්තිය කිණි රිය. මහබ්බසර වාස නිවැරිණ.. සිවුමගින් කළ යුතු සොදොස් නිස කොටා නිවැරිණ. මේ බව පිණිස කළ යුතු 'තව කිසිත් නැතැ' යි හේ දනී.

"බමුණ, මේ පලවූ දැක්වුණු (සිසුව) සංයුතතව වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු නවතැති, (එහෙත්) වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ද ඇති යාය ය. බමුණ, මේ යාය සවසතව වඩා මනොඥවූ උතුම් වූ අත් යාගසම්පතෙක් නැත."

93. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි කුළුදන් බමුණු තෙමේ, "වහන්ස, දෙසුම වනා ම ය. වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, යම්සේ යැවිතුරු කොට තැබුණු බඳුනක් උවුතුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු යටක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුළාවුකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, 'දැස්' දැනියන් රුළු දකිනැ'යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'පිළිගත් මට නොයෙක් අයුරින් දහම පැවැසිණ, වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද බිත් සහන ද සරණ යෙමි. වහන්ස, අද පවත් දිවිසිම් කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා දැන වදාරණ සේක් වා. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ මම සත්සියක් පොකුණ ද සත්සියක් නාමු වස්සන් ද සත්සියක් නාමු වැස්සියන් ද සත් සියක් එළුවන් ද සත්සියක් තරුණ බාටෙළුවන් ද මුදු ලෙමි. ඔවුන්ට දිවි දෙමි. නිල්පණ බුදිත්ව සි ද, සිහිල් පැන් බොත්ව සි ද, ඔවුන්ට සිහිල් පවන ද සමත්ව'යි කියායි.

94. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුළුදන් බමුණුගේ දන්තකථා, ගිලකථා, සට්ඨකථා, කාමාදිතව, කමයන්ගේ ලාමකාව, කාමයන්ගේ කෙලෙසීම, තෙතබවමයෙහි අනුසස් පැවස සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පිටපත කුළුදන් බමුණුහු (ඒ දහම ඇසීමෙන්) නිරෝග සිතැති වුවහු, මොළොක් සිතැති වුවහු, නිවරණයන්ගෙන් පහවූ සිතැතිහු, ඔදවැසිගිය පහත් සිතැතිහු දන් සේක් ද, එකල්හි දැඩි සමුදය නිරෝගි මාගී යන බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුහිකකිසි බවදෙගන.වත් වේ නම් එය පැවසු සේක.

යම් සේ පිරිසිදු වූ පහ වූ කළු බව ඇති වනෙක් මොනොවට ම රදන් පිළිගන්නේ ද, එසේ ම කුළුදන් බමුණුගේ එ අස්තෙහි ම, යමෙක් උපදනා සුලු නම් ඒ සියල්ල නැසෙන සුලු මේ යැ යි කෙලෙස් රජස් රහිත, කෙලෙස් මල රහිත දහම් ඇස පහල විය.

95. ඉක්බිති (මෙසේ) දුටු අරිසස් දහම් ඇති, පැමිණි අරිසස් දහම් ඇති, ප්‍රකට වූ අරිසස් දහම් ඇති, බැසා ගත් අරිසස් දහම් ඇති, නිණු විසිකිස් ඇති, පහ වූ සාක ඇති, බුදුසස්නා විසාරද බවට පැමිණි, පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ කුළුදන් බමුණු තෙමේ 'පින්වත් ගෞතම තෙමේ සෙව දිනට මංග් බහ බිත් සහන නා ඉට්සා වා'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුළුදන්විභාවයෙන් එය ඉවැසු සේක.

97. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො භගවතො අබ්වාසනං විදිතා උට්ඨායාසනා භගවනං අභිවාදෙතා පදකම්මණං කතා පක්කාමි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතියා අව්වයෙන සකෙ යඤ්ඤවාටෙ පණීතං බාදනීයං නොජනීයං පටියාදුපෙතා භගවතො කාලං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භන්තන්ති.

98. අථ ඛො භගවා සුබ්බකුසමයං නිවාසෙතා පන්තථිවරං ආදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙහි යෙන කුට්ඨනස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස යඤ්ඤවාටො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්මතා පඤ්ඤතෙන ආසතෙ නිසීදි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණීතෙන බාදනීයෙන නොජනීයෙන සත්ථා සන්තපෙසයි සමපවාරෙසි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො භගවනං භුත්තාටිං ඕනීතපන්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගතෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො කුට්ඨනං බ්‍රාහ්මණං භගවා ධම්මියා කථාය සද්දසෙසතා සමාදුපෙතා සමුත්තෙතෙතා සමපතංසෙතා උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

කුට්ඨනසුත්තං නිවසිතං පඤ්චමං.

97. ඉක්බිති කුච්ඡන් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවසු නියා දැනු පුනස්තෙන් නැගී බබ වැදූ පැදුකුණු කොට නික්මුණේ ය. ඉන් පසු කුච්ඡන් බමුණු ඒ රැස ඇවෑමෙන් සිය යාගභාලායෙහි ප්‍රණීත බාද්‍ය භෞජ්‍ය පිළියෙල කරවා, ‘පින්වත් ගෞතමසිනි, දැන් කල් ය. බඩ නිමියේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දැන්වී ය.

98 ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවැරැයෙහි හැදූ පෙරෙවැ පා සිවුරු ගෙනා බිත් සහන කැටුව කුච්ඡන් බමුණුගේ යාගාවාටය කරා එළඹී සේක. එළඹූ පැනැවු අස්නැ වැඩැහුන් සේක. එකල්හි කුච්ඡන් බමුණු බුදුපාමොක් බික්සහන ප්‍රණීත බාද්‍ය භෞජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය. පැවැරැවී ය. ඉන් පසු කුච්ඡන් බමුණු ගෙවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වළඳ පාත්‍රයෙන් ඉටකට ගත් අත්ඇත්තවුන් දැන, ශ්‍රීටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හිදැගත්තේ ය. එසේ හුන් කුච්ඡන් බමුණුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දූහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා ගුණදහම් ගන්වා ගුණදහම් වැඩීමෙහි උනන්දු කොට ගුණ වදුරා සිහ සතුටු කොට හුනස්තෙන් නැගී නික්මී සේක.

පස්වනු කුච්ඡන් සුතුර හිමියේ ය.

6. මහාලිංගය.

1. එම මෙ සුභ: එක සමයෙහි හඟවා වෙසාලිය. පිහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලිය.

තෙත බෝ පන සමයෙහි සම්බුද්ධා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය වෙසාලිය. පටිවසනති කෙතවිදෙව කරණියෙන. අසොසාසුං බෝ තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය, “සමණො බලු හො ගොතමො සක්‍යජුතො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො වෙසාලියං විහරති කුටාගාරසාලියං. තං බෝ පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්‍රහ්මණො: ‘ඉති’පි සො හඟවා අරහං සමමාසලුඛො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකමිද්ද අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාහං බුද්ධො හඟවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සසුමණබ්‍රාහ්මණිං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බසුඤ්ඤං කෙවලපරිපූර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බෝ පන තථාරූපානං අරහතං දස්සතං තොති”ති.

2. අථ බෝ තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙහුපසඤ්ඤාංසු. තෙත බෝ පන සමයෙහි ආයසමා නාගිතො හඟවතො උපට්ඨාතො හොති. අථ බෝ තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය යෙනායසමා නාගිතො තෙහුපසඤ්ඤාංසු. උපසඤ්ඤාංසු ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොචු: “කතං හු බෝ හො නාගිත, එතරති සො හවං ගොතමො පිහරති? දස්සනකාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“අකාලො බෝ ආවුසො හඟවන්තං දස්සනාය. පටිසලලිතො හඟවා”ති.

අථ බෝ තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍ය තත්ථව එකමන්තං නිසිදිංසු: “දිසවා”ව මයං තං භවන්තං ගොතමං ගම්ස්සාමා”ති.

3 බබ්බද්ධො’පි ලිච්ඡි මහනිසා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධං යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා යෙනායසමා නාගිතො තෙහුපසඤ්ඤාංසු. උපසඤ්ඤාංසු ආයසමන්තං නාගිතං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො බෝ බබ්බද්ධො’පි ලිච්ඡි ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොච: “කතං හු බෝ හන්ත නාගිත, එතරති සො හඟවා පිහරති අරහං සමමාසලුඛො? දස්සනකාමා හි මයං තං භවන්තං අරහන්තං සමමාසලුඛන්ති.”

6. මහාලි සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අසල මහටොනෙහි කුලාරහල් මහ වෙහෙරෙහි වැඩ වසන සේක.

එ සමයෙහි වූ කලි කෙසෙල් රට වැසි බොහෝ බමුණු දූතයෝ ද මහද රට වැසි බොහෝ බමුණු දූතයෝ ද කිසි යම් ඇවැසි කරුණක් හෙතෙම විසල් පුර (අවුත්) වෙසෙති. කොසෙල් රටින් පැමිණි ද මහදරටින් පැමිණි ද එ බමුණු දූතයෝ රටේ පැතිර පැවැති මේ කතාව ඇසූහ: (මේ බඳු කතාවක් බවින් කතා වැටිණ.) “සැහැකුලෙන් නික් මැ පැවිදි වූ සැහැපුත් මහණ ගොසුම් තෙමේ වනාහි (මේ සමයෙහි) විසල්-පුර මහටොනෙහි කුලාරහල් වෙහෙර වෙසෙයි. ‘ඒ හතවත් තෙමේ මේ මේ කරුණිහුත් රහත් ය, සම්මාසම්බුදු ය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථි ය, දෙව්මිනිස්තට ශාසනා ය, බුද්ධ ය, තඟවත් යැ’ යි ඒ පින්වත් ගොසුම්හු පිළිබඳ කලණ කින් හඬ උස් වැ නැංගේ ය. ඒ පින්වත් ගොසුම් තෙමේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණු සහිත මේ ලොව, මහණ බමුණුත් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත සත් වග තෙමේ ම වෙසෙසින් දූත පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ පුල කලණ වූ මැද කලණ වූ අග කලණ වූ අරුත් සහිත අකුරු සපුට සහිත නැම ලෙසින් පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු බඩසර පටසයි. එ බඳු වූ රහතුන් දැන්ම වූ කලි හිත වැඩ එළවනුයේ වෙයි” යනු යි.

2. ඉක්බිති, කොසෙල් රටින් ද මහද රටින් ද පැමිණි ඒ බමුණු-දූතයෝ මහටොනෙහි කුලාරහල් වෙහෙරට එළැඹිහ. එ සමයෙහි නාගිත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උවටු වෙති. ඉක්බිති ඒ දෙරටින් ම ආ බමුණු දූතයෝ නාගිත තෙරුන් කර ගියහ. ගොස්, ‘පින්වත් නාගිත-යිනි, දන් ඒ පින්වත් ගොසුමාණෝ පකාති වෙසෙත් ද? ඇපි වනාහි ඒ හවත් ගොසුමාණන් දක්නා රිසියමක්’ යි කීහ.

“ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට (දන්) කල් නො වෙ ම ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (දන්) පිළිසලනෙහි යෙදුණු සේක් වෙයි” යි (නාගිත තෙරණුවෝ වදාළහ.)

එ විට, ඒ බමුණු දූතයෝ ‘අපි ඒ පින්වත් ගොසුමාණන් දැකූ ම යන්නමහ’ යි එහි ම එක් පසෙකැ හිඳ ගත්හ.

3. ඔට්ඨිඳා ලිව්වි තෙමේ ද මහත් ලිව්වි පිරිසක් හා මහවතයට කුලාරහලට, එහි නාගිත තෙරුන් වෙත එළැඹියේ ය. එළඹූ නාගිත තෙරුන් වැද පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි ඔට්ඨිඳා ලිව්වි තෙමේ ද නාගිත තෙරුන්ට “වහන්ස, දන් ඒ භාග්‍යවත් අරුත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ කොහි වසන සේක් ද? අපි ඒ බහවත් රහත් සම්මාසම්බුදුන් දක්නා රිසියමෝ” යි මේ බස් කී ය.

“අකාලො ඛො මහාලි භගවන්තං දස්සනාය. පටිසලලිතො භගවා”ති. ඔට්ඨදොට්ඨි ලිච්ඡි තතෙව ඵකමන්තං නිසීදි. “දිස්වා ව අනං තං භගවන්තං ගමිස්සාමි අරහන්තං සමවාසව්වුදානති.”

4. අථ ඛො සීහො සමණ්ණදද්දසො ආයස්මතො තාගිතො තෙනුපසඞ්ගමි. උපසඞ්ගමිතො ආයස්මන්තං තාගිතං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසී. ‘ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදද්දසො ආයස්මන්තං තාගිතං ඵතදවොච: ඵතෙ භනෙන් ධස්සප, සමබ්බුලා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා ඉධුපසඞ්ගන්තා භගවන්තං දස්සනාය. ඔට්ඨදොට්ඨි ලිච්ඡි මහතියා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං ඉධුපසඞ්ගන්තො භගවන්තං දස්සනාය. සාධු භනෙන් කස්සප ලහතං ඵසා ජනකා භගවන්තං දස්සනායා’ති.

‘තෙන හි සීහ, කුඤ්ඤෙව භගවතො ආරොචෙතිති’. ‘ඵචං භනෙන්’ති ඛො සීහො සමණ්ණදද්දසො ආයස්මතො තාගිතස්ස පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගමිතො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසී. ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදද්දසො භගවන්තං ඵතදවොච: “ඵතෙ භනෙන් සමබ්බුලා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා ඉධුපසඞ්ගන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨදොට්ඨි ලිච්ඡි මහතියා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං ඉධුපසඞ්ගන්තො භගවන්තං දස්සනාය. සාධු භනෙන් ලහතං ඵසා ජනකා භගවන්තං දස්සනායා”ති.

“තෙන හි සීහ විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤපෙති”ති.

“ඵචං භනෙන්’ති ඛො සීහො සමණ්ණදද්දසො භගවතො පටිස්සුත්වා විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤපෙති. අථ ඛො භගවා විහාරා නිකක්මම විහාරපච්ඡායායං පඤ්ඤන්තො ආසනෙ නිසීදි.

5. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගමිසු. උපසඞ්ගමිතො භගවතො සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඔට්ඨදොට්ඨි ලිච්ඡි මහතියා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගමි. උපසඞ්ගමිතො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො ඔට්ඨදොට්ඨි ලිච්ඡි භගවන්තං ඵතදවොච:

‘පුරිමාති භනෙන් දිවසාති පුරිමධරාති සුනිකක්මන්තො ලිච්ඡිපුත්තො යෙනාහං තෙනුපසඞ්ගමි. උපසඞ්ගමිතො මං ඵතදවොච: ‘සදග්ගෙ අනං මහාලි, භගවන්තං උපනිස්සාය විහරාමි තචිරං නිණ්ඨි වස්සාති, දිඛ්ඛාති හි ඛො රුපාති පස්සාමි පිසරුපාති කාමුපසංභිතාති රජනියාති. නො ව ඛො දිඛ්ඛාති සද්දාති සුණාමි පිසරුපාති කාමුපසංභිතාති රජනියාති”ති. සන්තො-නෙව හු ඛො භනෙන් සුනිකක්මන්තො ලිච්ඡිපුත්තො දිඛ්ඛාති සද්දාති නාස්සෙසි පිසරුපාති කාමුපසංභිතාති රජනියාති උදග්ග අසන්තාති” ? ති.

“මහාලිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දැන් නොකල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිළිසලනෙහි යෙදී තිදිනා සේකැ”යි තෙරණුවෝ වදාළහ. ඔට්ඨඬා ලිව්වී තෙමෙන් “ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාස්සමිබුද්ධයන් වහන්සේ දැකූ ම යන්නෙමි”යි එහි ම එක් පසෙකැ හිදූ ගත්තේ ය.

4. එකල්හි වනාහි සිංහ නම් ගෙරණ නාහිත තෙරුන් කරු ගියේ ය. ගොස් තෙරුන් වැද, පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි ගෙරණ තෙම කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ කොසොල් රටින් ද මගද රටින් ද පැමිණූ සිටින බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට මෙහි එළැඹියාහ. ඔට්ඨඬා ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිසක් හා කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ ජනමුළුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබාගොත් මැනවැ”යි සැළ කෙළේ ය.

“සිංහය, එසේ වී නම්, තෙපි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කරව”යි (තෙරණුවෝ වදාළහ.) “එසේ ය, වහන්සැ” යි ම සිංහ ගෙරණ තෙම නාහිත තෙරුන්ට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු ගියේ ය, ගොස්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූ පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටි “වහන්ස, කොසොල් මගද යන දෙ රටින් පැමිණූ මේ බොහෝ වූ බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියෝ වෙති. ඔට්ඨඬා ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිසක් කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. වහන්ස, මේ ජනමුළුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබාගොත් මැනවැ”යි කී ය.

“සිංහය, එසේ නම් විහාරප්‍රාක්ෂායායෙහි (වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි) අස්තක් පණවව”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

“එසේ ය වහන්සැ”යි ම සිංහ ගෙරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී වෙහෙර ඉදිරියේ සෙවණෙහි අස්තක් පැණවී ය. එ පිටැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහෙරින් නික්මා වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි පැණවුණු අස්තැ වැඩැහුන් සේක.

5. ඉක්බිති ඒ කොසොල් මගද දෙ රටින් ආ බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වෙත එළැඹියාහ, එළැඹූ ඔබ හා සතුටු වූහ. සතුටු වියා යුතු සිහි කටයුතු (සිතැ රැදැවියැ යුතු) කතා කීමවා පසෙකැ හිද ගත්හ. ඔට්ඨඬා ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිස හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඔබ වැදූ පසෙක හිදූ ගත්තේ ය. එසේ පසෙකැ හිදූ ගත් ම ඔට්ඨඬා ලිව්වී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කී ය:

“වහන්ස, ඊයේ දවසැ ද එසිනුත් පෙර දිනවල ද ලිව්වී පුහු සුතකඛන්ත තෙමේ මා වෙත ආයේ ය. අවුත් මට ‘මහාලිය, යම් දිනෙක පටන් තුන් හවුරුදු පමණ වූ නොහෝ කලක් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුරු කොටැ විසිමි ද, ඒ කාලය තුළැ කමරස යුත් මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙව රු වූ කලී දිවිමි. වැලි කමරස ඇති, මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙව හඬ නො ම ඇසිමි. සි කී ය. වහන්ස, ලිව්විපුහු සුතකඛන්තයා ඇත්තා වූ ම මිහිරි කමරස ඇති සිත් අලවන දෙව හඬ නො ඇසී ද? නැත හොත් නැත්තාවූ ම එසේ වූ දෙවහඬ නො ඇසී ද?’ (යනු සි).

“මහාලිය, නැත්තා වූ දෙව් හඬ නො ව ඇත්තා වූ ම මිහිරි වූ, කමරස යුත් සිත් අදහා දෙව්හඬ ලිච්ඡිපිපුත්‍ර සුනකඩනන හෙම නො ඇසී යැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

6. “වහන්ස, යම් හෙයකින් ලිච්ඡිපිපුත්‍ර සුනකඩනනයා නැත්තා වූ හඬක් නො ව ඇත්තා වූ ම, මිහිරි වූ, කමරස යුත්, සිත් අදහා දෙව්-හඬ නො ඇසී නම්, එයට හෙතු කවර යැ? ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කවරයැ?” (යි මහාලි පුඵවුන.)

“මහාලිය, මෙහි මහණක්‍රීඩා විසින් මිහිරි වූ, කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව් රූ දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස සමාධිය වඩන ලද්දේ නො වෙයි ද, හේ එසේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නො වැ දෙව් රූ දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද කල්හි පෙර දිග වූ මිහිරි...දෙව් රූ දකී. එහෙත් මිහිරි...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණ විසින් මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස නො වැ මිහිරි වූ...දෙව් රූ පිළිබඳ එක් කොටසක් ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයින්.

7. තවද මහාලිය, මහණක්‍රීඩා විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට,...ඊකුරු දෙසට,...උතුරු දෙසට,...උඩ දෙසට,...යට දෙසට,...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...උඩ දෙසට යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද කල්හි, මිහිරි වූ ...දෙව් රූ දකී, එහෙත් මිහිරි වූ...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, එ මහණක්‍රීඩා විසින් මිහිරි වූ ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ දෙව් රූ දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...උඩ දෙසට...යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද කල්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි.

8. මහාලිය, මෙහි මහණක්‍රීඩා විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙව් රූ දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි නම්, එසේ හෙ හෙම, මිහිරි වූ ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙරදිගට එක් කොටසක් සමාධිය වැඩූ කල්හි, පෙර දිග මිහිරි...දෙව්හඬ අසයි. මිහිරි...දෙව් රූ නො ම දකී. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණක්‍රීඩා විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩූ කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එ හෙයින්.

9. සුභ ව ඵරං. මහාලි භික්ෂුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පවජිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උදම්මො නිරියං එකංසනාපිතො සමාධි හොති දිබ්බානං සද්දනං සවණාය පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රුපානං දස්සනාය පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-නිරියං එකංසනාපිතො සමාධිමති දිබ්බානං සද්දනං සවණාය පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රුපානං දස්සනාය පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, උදම්මො නිරියං දිබ්බාති සද්දති සුණාති පියරුපාති කාමු-පසංභිතාති රජනීයාති, නො ව ඛො දිබ්බාති රුපාති පස්සති පියරුපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. නං කිස්ස හෙතු? එවං තෙනං මහාලි හොති භික්ෂුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-නිරියං එකංසනාපිතො සමාධිමති දිබ්බානං සද්දනං සවණාය පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රුපානං දස්සනාය පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

10. ඉම මහාලි හික්කුතො පුරන්ද්‍රමාය දිසාය උභයංසභාවිතො සමාධි තොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සානාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. සො පුරන්ද්‍රමාය දිසාය උභයංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සානාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, පුරන්ද්‍රමාය දිසාය දිබ්බානි ච රූපානි පස්සානි පියරූපානි කාමුපසංහිතානි රජනීයානි, දිබ්බානි ච සද්දානි සුඤ්ඤානි පියරූපානි කාමුපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්සා තෙතු? එවං තෙනං මහාලි තොති හික්කුතො පුරන්ද්‍රමාය දිසාය උභයංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සානාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

11. පුත ව පුරං මහාලී භික්ඛුනො දක්කිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡමාය
 දිසාය-පෙ-උතතරාය දිසාය-පෙ-උද්ධමමො නිරියං උහසංසභාවිතො සමාධි
 තොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනියානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනියානං. සො දක්කිණාය දිසාය-පෙ-උද්ධමමො නිරියං උහසංසභාවිතො
 සමාධිමති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනියානං. දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනියානං. උද්ධමමො නිරියං දිබ්බානි රූපානි පසංසකි පියරූපානි කාමුප-
 සංහිතානි රජනියානි, දිබ්බානි ච සද්දානි සුඤ්ඤානි පියරූපානි කාමුපසංහිතානි
 රජනියානි. තං කිසසු හෙතු? එවං හෙතං මහාලී තොති භික්ඛුනො
 උද්ධමමො නිරියං උහසංසභාවිතො සමාධිමති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනියානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සචණ්දාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනියානං.

අයං බො මහාලි හෙතු අයං ඵළ්ලසො, යෙන සන්තානොව සුනකකතො
ලිච්ඡිපුතො දිබ්බාති සද්දාති තාපසොති පියරුපාති කාමුපසංභිතාති
රජනීයාති හො අසන්තාති'ති.

12. “එතාසං ඉතා හතොත සමාධිභාවනාතං සච්ඡිකිරිසාසෙනා භික්ඛු භගවති බුද්ධචරිසං චරන්ති”ති.

9. තව ද මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...පැයුම් දිගට...උතුරු දිගට...උඩට...යටට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...උඩට යටට සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මිහිරි වූ ...දෙව් රු නො දකී, (එහෙත්) මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට දකුණු දිගට...උඩට...යටට සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩූ කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

10. මහාලිය, මෙහි මහණකු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස ද යන දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි. ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මෙසේ දෙ කොටස ම පිණිස (නමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කල්හි මිහිරි වූ...පෙර දිග දෙව් රු ද දකී, මිහිරි වූ...පෙර දිග දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට ද යි මෙසේ මේ දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

11. තව ද මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ... දෙව් රු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ එසේ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ පරිද්දෙන් මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට (නමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කල්හි, ...දෙව් රු ද දකී,...දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි (මෙසේ) මේ දෙකොටස ම පිණිස දකුණු දිගට... උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

මහාලිය, යම් හෙයකින් ලිඞ්ච්චුත්ත සුනකඛනනයා තැත්තා වූ නොවැ ඇත්තා වූ ම මිහිරි, කම්මරසෙන් යුත් සිත් අදනා දෙව් හඬ නො ඇසී ද, මේ එයට හෙතුව යැ, මේ එයට ප්‍රත්‍යය යැ” (සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක.)

12. “වහන්ස, භික්ෂුහු මෙසේ මේ සමාධින් පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බ්‍රහ්මර රකිත් යැ යි සිතමු” යි (මහාලි කී ය.)

13. න බො මහාලි, එතාසං සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරනති. අයමි බො මහාලි, අසංඤ්ඤා' ව ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරනති.

14. කතමෙ පන හෙ භතෙන ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව, සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බුහමචරියං වරනති.

15. ඉධ මහාලි, භික්ඛු තිණණං සංයෝජනානං පරිකබ්බාසොභාපනොනා හොති අවිනිපාහධම්මා නිසංකො සප්පට්ඨාසිප්පදාසණො. අයං'පි බො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරනති.

පුන ව'පරං මහාලි, භික්ඛු තිණණං සංයෝජනානං පරිකබ්බාසරුගද්දසමොභානං නනුගායා සකද්දායාමි හොති සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තවා දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයමි බො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරනති.

පුන ව'පරං මහාලි, භික්ඛු ඔරමොභිසානං සංයෝජනානං පරිකබ්බාසපපාතිකො තොති නන්ද පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයමි බො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු මසි බුහමචරියං වරනති.

පුන ව'පරං මහාලි, භික්ඛු අසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොට්ඨුතතිං පඤ්ඤාච්ඡුතතිං දිට්ඨො ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරිතා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමි බො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරනති.

ඉමෙ බො තෙ මහාලි ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව සෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරනති"ති.

16. “අඤ්ඤා පන භතෙන මගො, අඤ්ඤා පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?”ති.

“අඤ්ඤා බො මහාලි, මගො, අඤ්ඤා පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා”ති.

13. “මහාලස, මහණනු මේ සමායින් පසක් කරනු පිණිස මා කෙරෙහි බබසර නො රකිත්. මහාලස, යම් දෑ පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බබසර රකිත් නම්, ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් වූ අන්‍ය වූ ම දහම් කෙනෙක් ඇතිය” (සී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

14. මහත්ස, යමක් පසක් කරනු පිණිස නිකුත් නාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරේ බබසර රකිත් නම් ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් අන් දහම්නු කවුරු ද?” (සී මහාලි ප්‍රථවුත.)

15. “මහාලස, මේ සඳහා මහණ තෙමේ භූත් සංයෝජනයන් (සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා ශිලාභ්‍යාපරාධාස යනාදීන්) නැසීමෙන් අපායනට නොවැටෙන සුලු, මාර්ගමිතිසාමයෙන් නිශ්චිත ගති ඇති, සම්මොඛිය (මතු භූත් වන) පරම ගතිස කොටැති, සෝවාන් අග්‍රාලෝකී වේද, මහාලස, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා කෙරෙහි බබසර සරත් නම්, ඒ මේදහම ද (සෝවාන් වෙ ද) යටකි සමායින්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

නව ද මහාලස, මහණ තෙමේ භූත් සංයෝජනයන් නැසී යාමෙන් රා දෙස් මොහො තුන තුනි විමෙන් සෙදුගැටි වේ. එක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුන් කෙළවර කෙරෙයි. මහාලස, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බබසර සරත් නම්, මේ දහම ද යටකි සමායින්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

නව ද මහාලස, මහණ තෙමේ ඔර්මොගිය (කාමෙනවස ගජනය කරන) සංයෝජන පස මුළුල් එ නැසීමෙන් ඔපපානක අත්තට ලබන්නෙක් වෙයි. (ගුණාභාස බවලොවැ උපදින්නේ වෙයි.) එ බවලොවිනි ම පිරිනිවන සුලු වෙයි. එ ලොවින් (නැවැත පිළිසද ගැනුම් විසින්) මෙකි නොඑන සුලු වෙයි. මහාලස, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බබසර සරත් නම්, මෙය ද උඩකි සමායින්ට වඩා උසස්ය, වඩා උතුම් ය.

නව ද මහාලස, මහණ තෙමේ අසුපයන් සවිණවීමෙන් ආසුව රකින වූ අර්හත්භව්ව සමායිය ද අර්හත්භව්ව ඥානය ද මේ අත්බවිනි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් පසක් කොටැ ලැබී යෙන වෙසෙයි. මහාලස, යමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බබසර සරත් නම්, මෙය ද යටකි සමායින්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

මහාලස, මහණනු යම් දහම් කෙනකුත් පසක් කරන කරුණින් (පසක් කරනු පිණිස) මා වෙත බබසර කෙරෙන් නම්, මේ යටකි සමායින්ට වඩා උසස් වූ, වඩා උතුම් වූ ඒ දහම්නු” යැයි (වදාළ සේක.)

16. (එ වටැ මහාලි තෙම) ‘මහත්ස, (ඔබ වදාළ) මෙකි දහමින් පසක් කරනු වට මනෙක් ඇත්තේ ද? පිටිපැදීමක් ඇත්තේ ද?’ සී විවාලේ ය.)

“මහාලස, මේ දහම් පසක් කරනු වට මනෙක් ඇත්තේ ය, පිළි-පැදීමක් ඇත්තේ යැ” සී (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

17. “කතමො පන නතෙන මග්ගො, කතමො පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?”ති.

“අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යපීදං? සමමාදිට්ඨි සමමාසඤ්ඤා, සමමාචාරා, සමමාකමමනො, සමමාආජීවො, සමමාචාරායාමො සමමාසත්ථි සමමාසමාධි. අයං බො මහාලි මග්ගො අයං පටිපදා, එතෙසං සච්ඡිකිරියාය.

18. එකදුතං මහාලි සමයං කොසමබ්බං විහරති සොභිතාරාමෙ. අථ බො දො පබ්බජිතා මණ්ඩිකෙසා ච පරිබ්බාජකො ජාලිසො ච දුරුපනති-කතෙනවාසී යෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤාමිතො මම සද්ධිං සමමාදිංසු, සමමාදානීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙණා එකමනතං අට්ඨංසු. එකමනතං සීතා බො තෙ දො පබ්බජිතා මං එතදවොචුං. “කිනන්‍යාබො ආවුසො ගොතම, තං ජීවං තං සරීරං? උදාහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීර?”නති.

“තෙන භාවුසො සුණංඨ සාධුකං මනසි කුරුථ භාසිසාමි”ති.

“එවමාවුසො”ති බො තෙ දො පබ්බජිතා මම පච්චස්සොසුං, අහං එතදවොචං:

19. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරතං සමමාසලේඛො [යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විජාරෙතබ්බං] -පෙ-

තස්සිතෙ පඤ්චනිවරණෙ පටිනෙ අත්තති සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමනති. පස්සද්ධි-කායො සුඛං වෙදෙති සුඛිතො විතතං සමාධියති.

20. සො විච්චෙචව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපචුටං හොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො දුකෙබ්බා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකතෙනවාසී වා කංසථාලෙ න්‍යානියප්පණ්ණාති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨා-සකා සංඤ්ඤාය. සායං න්‍යානියපිණ්ණි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා සන්තර්ඛාතිරු පුටා සෙනහෙන, න ච පග්ගරණී.

එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපචුටං හොති.

17. “වහන්ස, මේ දහම් පසක් කරනුවට ඇති ඒ මහ, ඒ පිළිපැදීම කවරේ ද?” (සි මහාලි පුඵවුත.)

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේකැ:

“ඒ මේ අරි අටැහි මහ ම ය. එ නම්: සමයන්ද්‍යට්ඨය, සමයන්තංකල්පය, සමයන්වචනය, සමයන්කමාන්තය, සමයනාජීවය, සමයන්ව්‍යාසාමය, සමයන්-සමාතිස, සමයන්සමාතිස යන අට ය. මහාලිය, එකී දහම් පසක් කරනුවට මේ ම මහ ය, මේ ම පිළිපැදීම ය.

18. මහාලිය, මම එක් කලක කොසොබැ නුවරට තොදරෙහි වූ කොසිභාරාමයෙහි වෙසෙමි. එ කල මහාසංඝයා නම් පිරිවැජ් ද, ලිමුවා පසක් දරන පිරිවැජ්ජන්හු දහැවැසි ජාතිය නම් පිරිවැජ් ද සි මේ දෙ පැවිද්දේ මා වෙත එළැඹි මා හා සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිතැ රැදැවියැ යුතු කතා කිව්වා පසෙකැ සිටියහ. පසෙකැ සිටි ඒ දෙ පැවිද්දේ “කිවෙක් ද ඇවැත්ති, ගොසුම් තෙමේ ජීවයන් හේ ම ද? ශරීරයන් හේ ම ද? (ජීවයන් ශරීරයන් දෙක ම එකක් ද?) නොහොත් ජීවය එකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් මේ ද?” සි විචාළහ.

“ඇවැත්ති, එසේ වී නම අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි”යි (මම කිමි.) ‘එසේ ය. ඇවැත්ති’ සි ඒ දෙ පැවිද්දේ මට පිළිවදන් දුන්න. මම මතු දැක්වෙන මේ දැ කියෙමි.

19. “ඇවැත්ති, රහත් වූ සමමාසමබුදු වූ...තථාගත තෙම ලොවැ පහළ වෙයි [යටැ සාමඤ්ඤාඵලසුත්‍රයෙහි ආ පරිදි ම විසාර කළ යුතු.]

තමා කෙරෙහි මේ නිවරණ පස නැසුණුයුත් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සංසිදෙයි. සංසුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවැත්තහු ගේ සිත එකහ මේ.

20. හේ කාමයන් ගෙන් වෙන් වැ ම සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් (ද) වෙන් වැ ම, විතකී සහිත විචාර සහිත, විවෙකයෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පළමු දහන් ලැබැ වෙසේ. හේ මේ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, භාත්පසින් ස්පශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අහ පසහින් යුත් මුළු-කයෙහි විවෙකජ පිති සුවය පැතිරු වැදූ නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් සේ සමත් කිලිනෙක් හෝ කිලිනකුගේ අභාවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලියෙක නානසුණු බතා දිය ඉස ඉස පිළි කරන්නේ ද, ඒ නානසුණු පිඩ කා වැදුණු දිය ඇත්තේ හැම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුළතත් පිටතත් සහිත වැ හැමතැන ම දියෙන් පැතිරු ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ මේ ද,

ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි භාත්පසින් ස්පශී කෙරෙයි සියලු අහ පසහ ඇති ඔහුගේ මුළුකයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරු වැදූ නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලං භු බො තසෙසානං වචනාය තං ජිවං තං සරිරනති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති වා?ති.

යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලං තසෙසානං වචනාය තං ජිවං තං සරිරනති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති වා?ති.

අනං බො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාති එවං පසානි. අථ ව පනාතං න වදාමි තං ජිවං තං සරිරනති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති වා?ති.

21. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු විතකකම්මාරුතං වූපසමා අපඤ්ඤානං සම්පසාදනං වෙනසො එකොදිනාචං අවිනක්කං අච්චාරා සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. උයා ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤානි පරිසංඤ්ඤානි පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

22. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උදකරහදෙ ගමිතිරෙ උබ්භිදෙදකො - [සථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විතාරෙතබ්බං.]

නායං කිඤ්චි සම්බාවතො උදකරහදස්ස භිකෙත වාරිනා අපඤ්චං අස්ස, එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤානි පරිසංඤ්ඤානි පරිපුරෙති පරිපථරති නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

23. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු ට්ඨිසා ව විරුගා උපෙකකිකො ව විහරති සතො සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, සං තං අරියා ආවිකම්මානි: උපෙකකිකො සතිමා සුඛවිහාරිති තුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤානි පරිසංඤ්ඤානි පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපඤ්චං හොති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උපාලිනියා වා පදුමිනියා වා - පෙ-
පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිනා අපඤ්චං අස්ස.

ඇවැත්ති, යම් වතනක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැනී නම්, 'ඒ ම ජීව යැ ඒ මැ ගර්භයැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ගර්භය අනෙකෙකැ' යි හෝ ඔහු විසින් කියන්නට යුතු දෑ" යි මම ඇසිමි.

"ඇවැත්ති, යම් වතනක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැනී නම්, 'ජීවයන් ගර්භයන් එකක් මැ යැ' යි හෝ 'එ වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු ඔහුට යුතු යැ" යි (දෙ පැවිද්දේ කිය.)

ඇවැත්ති, මම මුහුදු මෙසේ දැනීම හිමියෙකු දැනිමි. එහෙත් මම 'හේ ම ජීව යැ, හේ ම ගර්භ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ගර්භය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි යි (මම කිමි.)

21. ඇවැත්ති, හට ද වතනක් හොඳ විනස් විමාර සාහිදීමෙන් සිය සතන්ති උපන්, සිය සතන් සතද මහ සිත එකත බව ඇති, විනස්න නැති විමාරය නැති, සම්මිසෙන් උපන් ප්‍රතිසයන් සුවයන් ඇති, දෙවෙනි දහනට පැමිණි වෙසෙයි හේ වේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුබයෙන් හෙමයි. කායසයින් හෙමයි, සුරා ලයි. නැමි තැන ම සපයී කෙරෙයි. ඔහු කයා විනාශ ප්‍රතිසුබයෙන් පැහැර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

22. ඇවැත්ති, යම් සේ යටා උල්පත්ති පසු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් මේ ද, [යටා සාමසුඤ්ඤාදි සුත්‍රයන් ආපරිදි මේ තැන විස්තර කළ යුතු.]

ඒ මුළු විලෙකි ගිහල ජලය පැහැර පැදු නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැක්කේ ද, ඇවැත්ති, එහෙම විනාශ වනමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුබයෙන් හෙමයි. නැමි තැන ම හෙත් කෙරෙයි, සුරා ලයි. නැමි තැන ම පැහැර ගනි ඔහුගේ ඒ සියලු කයෙහි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුබයෙන් පැහැර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

23. කට ද ඇවැත්ති, විනාශ වනමේ ප්‍රතිසයන් ද සාහිදීමෙන් උපෙක්ඛායෙන් ද යුතු වැ විනාශයන් හා ප්‍රතිසයන් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් ටිදි. මෙසේ යන සාමයක් හෙකු කොට ගෙන බ්‍යාන-ලාභියා ඇරඹා 'උපෙක්ඛායි ඇරඹා ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුවවිහරණ ඇත්තේ යැ' යි කියන් ද, ඒ විනාශ වී ඒ හෙවෙති දහනට පැමිණි වෙසෙයි හේ වේ කය ම විනිශ්චිත දහනට හෙමයි. මුළුල්ල ම හෙත් කෙරෙයි, සුරා ලයි. නැමි තැන ම සපයී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සබයෙන් පැහැර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

24. ඇවැත්ති, යම් යම් උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ... පසෙරවලා හෝ සිහිල් දිගයක් හෝ නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද,

එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුබෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිංඤ්ඤා සබ්බා-
වතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුබෙන අපච්ඡටං හොති.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං භු
බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’
වා”ති.

අහං බො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අපි ව
පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වා ති.

25. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුබස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා
සුබෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමිත්ථං උපෙක්ඛා-
සතිපාරිසුද්ධිං වඩාත්ථං කාතං උපසම්පජ්ජි මිහරති. සො ඉමමෙව කායං
පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසිනොතො හොති. නාසං
කිංඤ්ඤා සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං
හොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසීසං පාරිච්ඡිතා
නිසිනොතො අස්ස, නාසං කිංඤ්ඤා සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන
වජේන අපච්ඡටං අස්ස, එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං
පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසිනොතො හොති. නාසං
කිංඤ්ඤා සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං
හොති.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං
භු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං සරිරනති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වා”ති.

අහං බො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අපි ව
පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරිරනති’ වා ති.

එසේ ම, ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, පුරා ලසි, මුළුල්ල ම ස්පෘශි කෙරෙයි. ඔහු මුළු කයෙහි නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් පැහැර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ ම යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි ඔහු විසින් කියන්නට යුතු වේ දැයි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ” යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් මම ‘ජීවයත් හේ ම ය, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි.

25. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම සුඛ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද දුරු ලිමෙන්, පළමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් නොවූ සුඛ ද නොවූ, උපේක්ෂාසමාතිගෙන් පිරිසිදු වූ සිවු වන දහන ලැබූ වෙසෙසි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැහැර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු සියලු කයා පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස ඇතුළු මුළු කය ම වහා ගෙන හුන්නේ වේ නම්, ඔහු මුළු කයෙහි සුදු වතින් වැදූ නොගත් (නොවැසුණු) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණතෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැහැර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු මුළු කය පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දැයි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ” යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙකුදු වුවත් ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ මම නො කියමි යි [මම කිමි.]

26. ජන ව පරං ආවුසො හිංගු එවං සමාහිතෙ විනෙත පජ්ජුභේ පරිසොදාතෙ අනඛපණේ මහත්තකකිංලසෙ මුදුහුපත කම්මනියෙ සිතෙ ආතෙඤ්ජප්පමොත ඤාණදස්සනාය මිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාදෙනි. සො එවා පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රුචි මාදුමමහාභුනිකො මානාපෙනාතිකාමිකං වා. ඛදුතඤ්ජමමසුප්පො අනිමුදුප්පාදනපරිමසුන-තෙදනමිතිකං වාමිති. ඉදං උපත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛාදිනති. පසොපාපි අභුද්ධො මණ්ණි වෙචරියො -පෙ- සබ්බාකාර-සමපනො, නග්ග සුභතං ආදිතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩුසුභතං වා, තමෙතං වහ්ලුමා ජුරිසො පණේ කපිත්තා පටිමප්පකකියා ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙචරියො -පෙ- සබ්බාකාරසමපනො, නග්ග සුභතං අභුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුභතං වා’ති. එවං ච ඛො ආවුසො හිංගු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඤාණදස්සනාය මිත්තං අභිනිහරති -පෙ- සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රුචි -පෙ- ඉදං උපත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛාදිනති’.

සො හු ඛො ආවුසො හිංගු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනහු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තා ජිවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා’? ති.

“සො සො ආවුසො හිංගු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තා ජිවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අයං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාති එවං පසාති. අඵ ව පනාතං න වදාමි ‘තා ජිවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

27. ජන ව පරං ආවුසො හිංගු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමමිතනාය මිත්තං අභිනිහරති -පෙ- සෙසොපාපි ආවුසො ජුරිසො මුඤ්ජමො ජිසිත්තං පබ්බාසෙසා -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො හිංගු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමමිතනාය මිත්තං අභිනිහරති -පෙ- සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමමිනාති -පෙ- අභිනිත්තිසං.

සො හු ඛො ආවුසො හිංගු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනහු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තා ජිවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා’? ති.

“සො සො ආවුසො හිංගු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තා ජිවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

26. ඇවැත්ති, නව ද මහණ තෙම වෙසෙ සිත සමාහිගත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවනිමත් වූ කල්හි, නිලිටි පහ වූ හිය කල්හි, පහ වූ විනෝතාපකෙලය ඇති කල්හි, පෙළුණෙක් වූ කල්හි, විදුහිතා-භාවනාවට යොග්‍ය වූ කල්හි, සමිත කල්හි, නිසලබවට පැමිණි කල්හි, විවසුන්වූවන් පිණිස සිත අභිවූත කෙරෙයි. එය අතට නමා හරි. හෙතෙම 'මගේ මේ කය වූ කලි රුපවත් ය. සිදු මහාදාහයන්ගෙන් සැදුණේ ය. මාපියන්ගේ යුක්තකාර්ණයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳු හරහුවට සුවදම්ලෙවූත් ඉලියා යුතු බව ද, ලෙඩ දුර්ලභවට පිරිමැදම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිදෙන බව ද, විසිවරන බව ද යන මේ දෑ සවහාවය කොටැත්-තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දැන ගනී. ඇවැත්ති, ... සියලු අයුරින් පිරිසුන් වෙරෙඵ්මිණෙක් යම් සේ ද එහි නිල් හුයෙක්... පවුටන් හුයෙක් හෝ අවුහන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එය අහෙති කොට 'වේ... සියලු අයුරින් පිරිසුන් වෙරෙඵ් මිණෙක්. මෙහි නිල් පැහැ හුයෙක් හෝ පවුටන් හුයෙක් හෝ අවුහන ලදු යි සලකා භලන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... විවසුන්වූවන් පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හෝ 'මගේ මේ කය වනාහි රුපවත් ය... මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දැන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම් මෙසේ දකින්නේ නම්, 'ඒය ම ජීව යා, එය ම ශරීර යැ' යි හෝ 'අනෙකෙක් ජීව යා අනෙකෙක් ශරීර යැ'යි හෝ මෙය නිසන්නට යුතු දෑ? [සි මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දකින්නේ නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යා, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක් ශරීරය අනෙකෙක්'යි හෝ නිසන්නට යුතු යැ'යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීන.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දනිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යා, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක්, ශරීරය අනෙකෙක්'යි හෝ නො කියමි.

27. ඇවැත්ති, නව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... මනෝමය ශරීරයක් වූවුන් පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්ති, යම් සේ මනිසෙක් වූවුන් මහණ ගුණානිත භාණ්ඩය වැහැරී කරන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිත වෙසෙ සමාහිත කල්හි... මනෝමය ශරීරයක් මවන්නට සිත යොමු කෙරෙයි... හෝ මේ හසින්... නො පිරිහුණු ඉළුරන් ඇති අත් කයක් මවයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දකින්නේ නම්, 'ජීවයන් හේ මැ යා, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක්, ශරීරය අනෙකෙක්'යි හෝ මෙය නිසන්නට යුතු දෑ? යි [මම ඇසිමි].

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දකින්නේ නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යා, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක් ශරීරය අනෙකෙක්'යි හෝ නිසන්නට යුතු යැ'යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීන.]

අහං බො පනෙනං ආට්ඨසො එවං ජානාමි එවං පසුඤ්ඤාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වාති.

28. පුන ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනිහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො දකෙධා කුමහ-කාරො වා කුමහකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතාය මනනිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඛෙධය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව බො ආට්ඨසො හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනිහරති -පෙ- සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුහොති -පෙ- යාවුඤ්ඤාකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

යො හු බො ආට්ඨසො හික්ඛු එවං ජානාති එවං පසුඤ්ඤාමි, කල්ලනහු බො තසෙසහං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා’ති.

“යො සො ආට්ඨසො හික්ඛු එවං ජානාති එවං පසුඤ්ඤාමි, කල්ලං තසෙසහං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා”ති.

අහං බො පනෙනං ආට්ඨසො එවං ජානාමි එවං පසුඤ්ඤාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වාති.

29. පුන ච පරං ආට්ඨසො හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- දිබ්බාය සොතබාකුයා විතනං අභිනිහරති -පෙ- සො දිබ්බාය සොතබාකුයා -පෙ- උහො සද්දෙසු සුණ්ණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො පුරිසො අද්ධාතමග්ගපටිපන්නො, සො සුඤ්ඤාය හෙරිසද්දමපි -පෙ- තස්ස එවමස්ස හෙරිසද්දෙසු ඉතිපි -පෙ- එවමෙව බො ආට්ඨසො හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- දිබ්බාය සොතබාකුයා විතනං අභිනිහරති -පෙ- සො දිබ්බාය සොතබාකුයා -පෙ- උහො සද්දෙසු සුණ්ණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනාහිකෙ ව.

යො හු බො ආට්ඨසො හික්ඛු එවං ජානාති එවං පසුඤ්ඤාමි, කල්ලනහු බො තසෙසහං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වාති.

“යො සො ආට්ඨසො හික්ඛු එවං ජානාති එවං පසුඤ්ඤාමි, කල්ලං තසෙසහං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා”ති.

අහං පනෙනං ආට්ඨසො එවං ජානාමි එවං පසුඤ්ඤාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වාති.

ඇවැත්නි, මම වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නොකියමි.

28. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධි කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්නි, යම්සේ දක්ෂ වූ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක්නු අතැවැස්සෙක් මොනොවට සකස් කළ මැටියෙන් යම් යම් ම බදුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද... ඇවැත්නි, එසේ ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධි කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අනෙකෙක වූ සාද්ධි කොටස් උසක් කෙරෙයි (ලබයි)... බබ්ලොව දක්වාත් කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනි නම්, මෙසේ දකි නම්, 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ ඔහු විසින් මෙය කියන්නට යුතු දැ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනි නම්, මෙසේ දකි නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ'යි [පිරිවැජ්ඣෝ කිහි.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නොකියමි.

29. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකතින්... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි... ඇවැත්නි, යම්සේ ඕනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ නම්, හේ බෙරහඬන්... අසන්නේ ද, 'මෙ බෙරහඬැ'යි... ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්නි, ඒ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුරු වූ ද භෞ වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනි නම්, මෙසේ දකි නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු දැ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනි නම්, මෙසේ දකි නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ'යි [පිරිවැජ්ඣෝ කිහි.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලි මෙය දනිමි මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැයැ, ශරීරයන් හේ මැයැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නොකියමි.

30. පුන ව පරං ආදිසො හිංසු එවං සමාහිතෙ විතො -පෙ-
 වෙනොපරියක්ඛණාය චිත්තං අභිනිගරති -පෙ- සො පරසත්තානං පර-
 පුග්ගලානං චෙතසා චෙතනා පරිච්චි පජානාති. සරාග ඵා චිත්තං සරංගං
 චිත්තනති පජානාති -පෙ- අභිමුග්ගං ඵා චිත්තං අභිමුග්ගං චිත්තනති
 පජානාති. සෙය්‍යථාපී ආදිසො හිංසු ඵා පුරිසො ඵා -පෙ- ආදිසෙ ඵා
 -පෙ- උදකපතො සනා මුඛතිගොතං පච්චිචෙතනිථානො සකණිකං ඵා
 සකණිකනති ජානෙය්‍ය, අකණිකං ඵා අකණිකනති ජානෙය්‍ය, එවමෙව
 ඛො ආදිසො හිංසු එවං සමාහිතෙ විතො -පෙ- වෙනොපරියක්ඛණාය
 චිත්තං අභිනිගරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා
 චෙතො පරිච්චි පජානාති, සරාගං ඵා චිත්තං සරංගං චිත්තනති පජානාති
 -පෙ- අභිමුග්ගං ඵා චිත්තං අභිමුග්ගං චිත්තනති පජානාති.

යො නු ඛො ආදිසො හිංසු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලනනු
 ඛො තසෙසං වචනාය ‘තං ජිවං තං සරිරනති’ ඵා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
 සරිරනති’ ඵා’ති.

“යො සො ආදිසො හිංසු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ල-
 නසෙසං වචනාය ‘තං ජිවං තං සරිරනති’ ඵා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
 සරිරනති’ ඵා”ති.

අහං පනෙතං ආදිසො එවං ජානාමි එවං පසානමි. අථ ච පනාතං
 න වදාමි ‘තං ජිවං තං සරිරනති’ ඵා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’
 වාති.

31. පුන ව පරං ආදිසො හිංසු එවං සමාහිතෙ -පෙ- පුබ්බෙ-
 නිවාසානුසානික්ඛණාය චිත්තං අභිනිගරති -පෙ- සො අනෙකවිතිතං
 පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යපිදං එකමි ජාතිං -පෙ- අනෙකෙ’පි
 සංවච්චිවට්ඨකපො: අමුත්‍රායි ඵචිත්තාටො ඵවංගානෙතා -පෙ- ඉති
 සාකාරං සලඤ්ඤං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

යො නු ඛො ආදිසො හිංසු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලනනු
 ඛො තසෙසං වචනාය ‘තං ජිවං තං සරිරනති’ ඵා ‘අඤ්ඤං ජිවං
 අඤ්ඤං සරිරනති’ ඵා’ති.

“යො සො ආදිසො හිංසු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ල-
 නසෙසං වචනාය ‘තං ජිවං තං සරිරනති’ ඵා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
 සරිරනති’ ඵා”ති.

අහං පනෙතං ආදිසො එවං ජානාමි එවං පසානමි. අථ ච පනාතං
 න වදාමි ‘තං ජිවං තං සරිරනති’ ඵා ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනති’
 වාති.

32. පුන ව පරං ආදිසො හිංසු එවං සමාහිතෙ විතො -පෙ-
 සත්තානං චුත්‍රපපාතක්ඛණාය චිත්තං අභිනිගරති -පෙ- සො දිබ්බෙත
 චක්ඛිතා -පෙ- සත්තෙ පසානි වචිතානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ-
 සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මිපතෙ සත්තෙ පජානාති.

30. ඇවැත්ති, නව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හෝ අන් සතුන්ගේ අන් පුහුලන්ගේ සිත් තම සිතත් පිරිසිදු දැනි. හෝ සරාග සිත සරාග සිතා සි ද දැනි... නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතා සි ද දැනි. ඇවැත්ති, යටුයන් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ යකිසේ කැටපතෙක හෝ... දිය බඳුනෙක හෝ මුවසටහන පිරික්සා බලනුයේ කලකැලැල් සහිත වූවක් කලකැලැල් සහිත යැයි දන ගන්නේ ද, කලකැලැල් රහිත වූවක් කලකැලැල් රහිත යැයි දන ගන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි. පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හෝ අන් සතුන්ගේ අන් පුහුලන්ගේ සිත තම සිතත් පිරිසිදු දැන ගනී. හෝ සරාග සිත සරාග සිතා සි ද දැන... නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතා සි ද දැන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු දැ?යි [මම් ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම් වූ කලී මෙසේ දැනිමි, මෙසේ දැකිමි. එහෙත් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

31. ඇවැත්ති, නව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පෙර වූයු කද පිළිවෙල දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හෝ එක් ජාතියක් ද... නොයෙක් යැව්තිවවනි කල්ප ද යන අනෙක-වඩ පුමිත් වාසය සිහි කරයි. 'අසෝ තැන මෙනම් ඇත්තෙම් මෙබඳු ගොත් ඇත්තෙම් ඒමි... මෙසේ ආකාරසහිත උද්දෙශ සහිත නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වූයු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ මෙසේ කියන්නට යුතු දැ?යි [මම් ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම් වූ කලී මෙසේ දැනිමි, මෙසේ දැකිමි. එහෙත් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ මම් නො කියමි.

32. ඇවැත්ති, නව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්කයන්ගේ චක්කු උපපන්න දන්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි... හෝ... දිවැසින් මැරෙන මැරී උපදනා... කම් වූ පරිදි දුගතිසට දුගතියට පැමිණි සත්කයන් දැන ගනී.

සෙය්‍යථාපි ආටුසො පබ්බතසඤ්ඤිපෙ උදකරහදො අවෙණා විප්පසනො අනාවිලො, තත්ථ චකුම්භා පුරිසො භීරෙ ධිනො පසෙය්‍ය සිප්පිසච්චුකම්භි සකකරහඬලම්භි මච්ඡගුච්ඤම්භි වරනනම්භි නිට්ඨනනම්භි, තස්ස එවමස්ස: අයං බො උදකරහදො අවෙණා විප්පසනො අනාවිලො, තත්ත්වෙ සිප්පිසච්චුකම්භි සකකරහඬලම්භි මච්ඡගුච්ඤම්භි වරනනම්භි නිට්ඨනනම්භි, එවමෙව බො ආටුසො භික්ඛු සමාහිතො විඤ්ඤානං ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධනාමිති පටිපද්ධති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පසාදො කම්මාසවාපි විතතං විමුච්චති. භාවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. චමුත්තසම්භි විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං තොති. ‘ඕණා ජාති, දුඤ්ඤා දුඤ්ඤාචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථතතයාති පජානාති.

33. යො බො ආටුසො භික්ඛු එවා ජානාති එවං පසාදි, කල්ලං භු බො තසෙය්‍යතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති වා’ ? ති.

“යො සො ආටුසො භික්ඛු එවා ජානාති එවං පසාදි, ත කල්ලං තසෙය්‍යතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති වා’ ති.

අනං බො පනෙතං ආටුසො එවා ජානාමි එවා පසාදමි. අථ ච පනාතං ත වදමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

34. ඉදමවොච භගවා, අනත්තමනො ඔට්ඨද්ධො ලිච්ඡ්ඡි භගවතො භාසිතං අභිනිජ්ඣති.

ආචාරිත්ති, යම්මේ හඳුමුදුගෙක වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පැදුණු, බොර නොවූ දිය මිලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉවුරු ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ එය තුළා හැසිරෙන ද සිටුනා ද සිප්පි බෙල්ලනුන් සක්බෙල්ලනුන් කැටකැබිලිවීන් මත්ස්‍යසමූහන් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට ‘මේ දිය වල පහන් ය. වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. නො කැලැඹුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිනුන් සක්බෙල්ලෝන් කැටකැබිලිවීන් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙති’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ආචාරිත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමානිත කල්හි ආසුචක්‍ෂයඥනය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇතිසැටියෙන් දනී...මේ ආසුච නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. සිත භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. සිත අවිදුසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි මිදුණේ යැ යි දැනීම වේ. ‘භවෝත්පත්තිය නමිණ විය. මහ බබ්බර වැය නිමැවිණ. කලයුතු දෑ කරණ ලදී. මේ රහත් බව පිණිස අන් කටයුත්තක් නැතැ’යි හේ දනී.

33. ආචාරිත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’යි මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දෑ ? යි [මම් ඇසිමි]

“ආචාරිත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ කියන්නට ඔහුට යුතු නො වේ” [යැ යි දෙපිරිවැජියෝ කීහ.]

ආචාරිත්ති, මම් වූ කලී වෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එතෙත් ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි කියා හෝ මම් නො කියමි. [මෙසේ එ දෙපිරිවැජියන්ට මම් කිමි.]

34. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ඔට්ඨාඬු ලිව්ජ්චි තෙමේ සතුටු සිතැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

7. ඡාලික සුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා කොසමබ්බං විහරති සොසිතාරාමෙ. තෙන බො ජන සමයෙන දො පබ්බජිතා මණ්ඩසෙසා ව පරිබ්බාජකො ඡාලිසො ව දුරුපනතිකනෙතවාසී යෙන හගවා තෙනුප-සංකම්ප්පු. උපසංකම්පිතා හගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විභිසාරෙතා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සිතා බො තෙ දො පබ්බජිතා හගවන්තං එතදවොචා: “කිනන්තු බො ආවුසො ගොතම තං ඡවං තං සරිරං? උදුහු අඤ්ඤං ඡවං අඤ්ඤං සරිරං?”ති.

2. තෙන භාවුසො සුණ්ඨං සාධුකං මනසි තරොථ. භාසිසාමි’ති. ‘එවමාවුසො’ති බො තෙ දො පබ්බජිතා හගවන්තො පච්චසොසුං. භගවා එතදවොචා:

3. ඉධාවුසො නථාගන්තො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමික්ඛෙතො -පෙ- (යථා සාමඤ්ඤථලෙ එවා විජ්ජාරෙතබ්බං). එවං බො ආවුසො භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

4. කථං ව ආවුසො භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තථාරො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු වක්ඛන්තා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාති හොති -පෙ- එවං බො ආවුසො භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තථාරො හොති.

5. කථං ව ආවුසො භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤා සමන්තාගතො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු අභිකක්කන්තෙ පටිකක්කන්තෙ සම්පජ්ජාතකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ -පෙ- එවං බො ආවුසො භික්ඛු සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤ්ඤා සමන්තාගතො හොති.

6. කථංඤා ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපාරිභාජකෙන විචරන්ත -පෙ- එවං බො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

7. සො ඉමිතා ව අරියෙන සීලකබ්බෙන සමන්තාගතො -පෙ- පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතා, -පෙ- සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ට්‍රිවිකිල්පාය විතතං පරිසොධෙති.

7. ජාලය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොහොඹ, නුවර සොම්නාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි මණ්ඩසාන නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද දඩුමුවා පාත්‍රයක් දරන පැවිද්දක්හුගේ අතවැසි ජාලය නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද යන දෙ පැවිදි කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට සුදුසු වූ, සිතා රුදාවිය යුතු වූ කථාව නිමවා පසෙක සිටා ගත්හ. එ දෙ පැවිද්දෝ එසේ පසෙක සිටියාහු ම “ඇවැත් ගොසුමාණනි, කිමෙක් ද? හේ ම ජීවයත් හේ ම ශරීරයත් වේ ද? (ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම ද?) නො හොත් ජීවය අනෙකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් වේ ද? (ජීවයත් ශරීරයත් දෙකෙක් ද?)” යි මෙය කීහ.

2. ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට සිත්හි කරවු, කියත්-තෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ‘ඇවැත්නි, එසේ යැ’ කියා ඒ දෙ පැවිද්දෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

3. ඇවැත්නි, තථාගත අර්හත් සමයක්සබ්බොධි තෙමේ මෙ ලොවැ උපදී... (සාමසද්දාමල සූත්‍රයෙහි දක්වුණ පරිදි විහාර කටයුතු)... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සිල්වත් වෙයි.

4. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ ඉඳුරන්හි වැසූ දෙරැන්තේ වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙම ඇසින් රුවක් දැක නිමිති ගන්නා සුළු නො වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම ඉඳුරන්හි වැසූ දෙරැන්තේ වෙයි.

5. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි ඉදිරි බැලීමෙහි දෙ පස බැලීමෙහි. නුවණින් දැන කරන සුළු වේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

6. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සතුටු වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම කයා පරිහරණයට පමණ වූ සිවුරින් සතුටු වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

7. හේ මේ ආඪි ශිලසකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ,... සිහිය අරමුණට යොමු කොට එළවා, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව පහ කොට.... විවික්ච්ඡාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො බකිනානාරෙ බඬො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධිනො -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සබ්බනො සන්තොගො කන්තාරදායනමග්ගං පටිපජේය්‍ය -පෙ- ඉමෙ පංචනිවරණෙ අප්පභිණෙ අනන්ති සමනුපස්සන්තො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන නං කන්තාරං තිස්සරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව බො භික්ඛු ඉමෙ පංචනිවරණෙ පභිණෙ අනන්ති සමනුපස්සන්ති -පෙ-.

තස්සිමෙ පංචනිවරණෙ පභිණෙ අනන්ති සමනුපස්සන්තො -පෙ- විත්තං සමාධිස්සති.

සො විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඛානං උපසම්පජ්ජ මිඤ්ඤි. -පෙ- නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුබෙන අපච්චං ගොති.

යො භු බො ආවුසො එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නසෙය්‍යනං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නසෙය්‍යනං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා” ති.

අහං බො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා ති.

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු විකක්කම්මාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඛානං උපසම්පජ්ජ මිඤ්ඤි. -පෙ- නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අපච්චං ගොති.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නසෙය්‍යනං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නසෙය්‍යනං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා” ති.

අහං බො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරන්ති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති’ වා ති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ථිතියා ච විරාගා -පෙ- තතියං ඛානං උපසම්පජ්ජ මිඤ්ඤි. -පෙ- නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුබෙන අපච්චං ගොති.

ඇවැත්නි, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන නමානනයන් යොදන්නේ ද, ... යම්සේ පුරුෂයෙක් ගිලන් වන්නේ ද, ... යම්සේ පුරුෂයෙක් සිරතෙහි බඳනා ලද්දේ වන්නේ ද, ... යම්සේ පුරුෂයෙක් අනුතට යටත් ශුසයෙක් වන්නේ ද, ... යම්සේ බත ඇති හෝ ඇති පුරුෂයෙක් කහරමනකට බස්නේ ද, ... හේ පසු කලෙක ඒ කහර තරණය කරන්නේ ද, ... එ පරිද්දෙන්, ඇවැත්නි, මහණ තෙම තමා කෙරෙහි පහ වූ නිවරණ පස දකි...

තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහු සිත අරමුණෙහි එකඟ වෙයි.

හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව මි . පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු සියලු භය විමේඝයෙන් උපන් පීඩි සුවයෙන්... පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්නි, යමෙක් මෙය දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම්, ඔහු ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘ජීවයන් ශරීරයන් දෙකෙක් ම යැ’ යි හෝ මෙය කිවට යුතු ද? (ඔහු විසින් කිය හැකි දෑ සි අසා වදාළ හේක.)

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනි නම්, මෙසේ දකි නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි කියා හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි කියා හෝ නො කියමි.

8. තව ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම විතති විමාර සංඝිදීමෙන්... දෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු භය සමාතිගෙන් උපන් පීඩි සුවයෙන්... නො පැතිර ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, දන්නේ නම්, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ ඔහු මෙය කියනු වට යුතු ද?”

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දකින්නේ නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ’ යි හෝ මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි”.

ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම ලිහිය ද දුර ලිමෙන්... තෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි. ඔහු විසින් නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් සියලු භය පැතිර නොගන්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යො භු බො ආවුසො හිඤ්ඤු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං භු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා?ති.

“යො සො ආවුසො හිඤ්ඤු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං තස්සෙ තං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං බො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

9. පුන ව සරං ආවුසො හිඤ්ඤු සුඛස්ස ව පනානා දුක්ඛස්ස ව පනානා -පෙ- වතුඤ්ඤං ඤානා උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- නාස්ස නිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන පචගස්ස පරිප්පාදානෙන අපච්ඡටං හොති.

යො භු බො ආවුසො හිඤ්ඤු එව ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං භු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා?ති.

“යො සො ආවුසො හිඤ්ඤු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං බො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

10. පුන ව පරං ආවුසො හිඤ්ඤු එවං සමාතිංගෙ විනෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රුපි වාතූමමහානුකිකො -පෙ- හෙදනවිභිංසන-ධමෙවා. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එඤ්ඤං සිතං එඤ්ඤං පටිබ්බානති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මිණ්ණි වෙච්ඡරියො -පෙ- තත්ත්වං සුත්තං ‘අයං බො මිණ්ණි වෙච්ඡරියො -පෙ- තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා’ති. එවමෙව බො ආවුසො හිඤ්ඤු එවං සමාතිංගෙ විනෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති. අයං බො මෙ කායො රුපි -පෙ- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එඤ්ඤං සිතං එඤ්ඤං පටිබ්බානති. -පෙ- [යථා පුබ්බෙ එවං විජාරෙ නබ්බා.]

11. පුනවපරං ආවුසො -පෙ- එවං සමාතිංගෙ විනෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමින්නාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති -පෙ-

ආචාරි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'දෙකෙකැ' යි හෝ ඔහු කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ආචාරි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ' යි මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ආචාරි, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි. මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ වෙන 'වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

9. තව ද ආචාරි, මහණ තෙම මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි... ඥානදර්ශනය පිණිස සිත යොමු කරයි, එළවා තබයි. 'මගේ මේ කය රූපී ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් සැදුණේ ය... බිඳෙන නැසෙන සුලු ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය. යම්සේ... වෙරෙළ මිණෙක් වේ ද, එහි හුසෙක් අවුනන ලද්දේ වේ ද... එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට 'මේ වෙරෙළ මිණෙක... එහි මේ නිල් හෝ... පඩි පැහැ හුසෙක් අවුනන ලද' යි හේ මෙ පරිද්දෙන් දන්නේ ද, එසේ ම මහණතෙම සිත සමාහිත කල්හි... දර්ශනදර්ශනය පිණිස සිත එළවා තබයි, යොමු කෙරෙයි. හේ 'මගේ මේ කය රූපී ය... මගේ මේ සිත මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ ය' යි දනි .. [පෙර මෙන් උසාර කටයුතු.]

ආචාරි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්. ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ආචාරි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ආචාරි, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

10. තව ද ආචාරි, මහණ තෙම මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි... ඥානදර්ශනය පිණිස සිත යොමු කරයි, එළවා තබයි. 'මගේ මේ කය රූපී ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් සැදුණේ ය... බිඳෙන නැසෙන සුලු ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය. යම්සේ... වෙරෙළ මිණෙක් වේ ද, එහි හුසෙක් අවුනන ලද්දේ වේ ද... එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට 'මේ වෙරෙළ මිණෙක... එහි මේ නිල් හෝ... පඩි පැහැ හුසෙක් අවුනන ලද' යි හේ මෙ පරිද්දෙන් දන්නේ ද, එසේ ම මහණතෙම සිත සමාහිත කල්හි... දර්ශනදර්ශනය පිණිස සිත එළවා තබයි, යොමු කෙරෙයි. හේ 'මගේ මේ කය රූපී ය... මගේ මේ සිත මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ ය' යි දනි .. [පෙර මෙන් උසාර කටයුතු.]

11. තව ද ආචාරි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... මනෝමය කයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එළවා තබයි ..

12. පුතවපරං ආවුසො හිකුචු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනිහරති -පෙ- යාව බුහමලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. -පෙ-

13. පුතවපරං ආවුසො හිකුචු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුසා -පෙ- වෙතොපරියඤ්ඤාය -පෙ- පුබ්බෙතිවාසානුස්සාහි-ඤ්ඤාය -පෙ- [යථා මනාලිසුතෙන එවං විකාරෙතබ්බං].

14. පුතවපරං ආවුසො හිකුචු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතනං අභිනිහරති -පෙ- යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති.

යො බො ආවුසො හිකුචු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලං හු බො තසෙසං වචනාය 'තං ජිවං තං සරිරනි' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනි' වා ?'ති

“යො සො ආවුසො හිකුචු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලං තසෙසං වචනාය 'තං ජිවං තං සරිරනි' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනි' වා”ති.

අහං බො පතෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අථ ච පතාහා න වදාමි 'තං ජිවං තං සරිරනි' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනි' වාහි.

15. පුතවපරං ආවුසො හිකුචු එවං සමාහිතෙ විතෙන -පෙ- ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතනං අභිනිහරති අභිනිහාරාමෙති. සො ඉදං දුකඛනානි යථාතුකං පජානාති. -පෙ- බිණා ජාති වුසිතං බුහමවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්කතායාති පජානාති.

යො හු බො ආවුසො හිකුචු එවං ජානාති එවං පසානි, කල්ලං හු බො තසෙසං වචනාය 'තං ජිවං තං සරිරනි' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනි' වා ?'ති

“යො සො ආවුසො හිකුචු එවං ජානාති එවං පසානි, න කල්ලං තසෙසං වචනාය 'තං ජිවං තං සරිරනි' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනි' වා”ති.

අහං බො පතෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අථ ච පතාහා න වදාමි 'තං ජිවං තං සරිරනි' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනි' වාහි.

16. ඉදමුපොච නගවා. අනගමනා හෙ දො පබ්බජිතා හගවතො භාසිතං අභිනෙසුනාති.

12 තවද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධිවිධඥානය පිණිස සිත ඵලවසි.... ඛම්මොව දක්වාත් කසින් වශයෙනි පවත්වයි...

13. තවද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස.... පරසින් දන්නා නුවණ පිණිස.... පෙර වූ සු කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස.... [මහාලි සූත්‍රයෙහි මෙන් විසාර කටයුතු.]

14. නැවත ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්තයන්ගේ වුනි උපපත්ති දක්වා නුවණ පිණිස සිත ඵලවා තවයි... කම් වූ පරිදි පරලොව යන සතුන් දනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' සි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' සි හෝ කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ] "ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' සි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' සි හෝ කියනු යුතු ය".

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' සි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' සි හෝ නො කියමි.

15. නැවත ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... ආසුරාකෂයකරඥානය පිණිස සිත ඵලවසි, යොමු කරයි. හේ 'මේ දුකා සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි... පුනර්ජන්මය කම්ණ ය, බ්‍රහ්මර වාස නිමැවිණි, කටයුතු ද කරන ලදි. මෙය පිණිස තව ද කටයුත්තෙන් නැතැ' සි හේ දැන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් වනාහි මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' සි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' සි මෙය කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ] "ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' සි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' සි හෝ කියනු යුතු නො වේ".

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එතෙකුදු වුවත් 'එය ම ජීවය ය, එය ම ශරීරය යැ' සි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' සි හෝ මම් නො කියමි.

16. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. ඒ දෙපැවිද්දේ සතුටු සිතැත්තෘහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

8. සිහනාදසුනතං*

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උජ්ඣාසං¹ විහරති කණ්ණකප්පලෙ² භිගදයෙ. අපි බො අවෙලො කසසපො යෙන භගවා තෙහුපසබ්බමි. උපසබ්බමිනා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං³ කපං සාරණීයං⁴ විනිසාරෙතා එකමනතං අට්ඨාසි.

2. එකමනතා සිතො බො අවෙලො කසසපො භගවනතං එතදවොච: “සුතමෙමතං⁵ හො හොතම, ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භිති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. යෙ තෙ හො ගොතම එවමාහංසු ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භිති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. කච්චි තෙ හොතො ගොතමස්ස වුත්තවාදිතො? න ච භගවනතා ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකකනති? ධම්මස්ස වාහුධම්මං බ්‍යාකරොනති? න ච කොචි සහධම්මිතො වාදනුවාදෙ ගාරයං ථානං ආගර්භති? අනබ්භකතාභුතාමාති මයං භගවනතං ගොතම”නති

3. යෙ තෙ කසසප එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භිති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති න මෙ තෙ වුත්තවාදිතො. අබ්භාවිකකනති ච පන මං තෙ අසතා අභුතෙන.

ඉද්දතා කසසප එකච්චං තපස්සිං ලුබ්භිති. පස්සාමි දිබ්බෙන වකචුතා විසුද්ධත අභිකක්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං. ඉධ පනාහං කසසප එකච්චං තපස්සිං ලුබ්භිති. පස්සාමි දිබ්බෙන වකචුතා විසුද්ධත අභිකක්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සත්තං ලොකං උපපන්නං.

ඉද්දතා⁶ කසසප එකච්චං තපස්සිං අප්පද්ධකම්මාරං පස්සාමි දිබ්බෙන වකචුතා විසුද්ධත අභිකක්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං.

*. කසසප සිහනාද සුනතං, කෙසුචි. බුද්ධසිහනාදසුනතනිචි. අට්ඨකපා.

මහාසිහනාදසුනතං, මජ්ඣ.

1. උරුක්ඛයං. සිවු. 2. කණ්ණපලෙ. සිවු. 3. සමෙවාදනීයං, මජ්ඣ.

4. සාරණීයං මජ්ඣ. 5. සුතමෙතං. සිවු. 6. ඉධපනාහං, ස්‍යා.

8. සිංහනාදසූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපුටුපුටු වුවර නිසා කාණ්ණකාණ්ණ නම් මුවලැවිති වැඩ වසන සේක. එකල අවෙල කාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැබියේ ය. එළඹූ ඔබ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රුදැවියැ යුතු වූ කථා කොට නිමවා එකන්පසැ සිටියේ ය.

2. එකන්පසැ සිටියා වූ ම අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවද්ද් ගොතමසිනි, ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපස ගරහති’ සි, ‘රථ දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආත්‍යොග කෙරෙති’ සි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’ සි මෙ පවන් මා විසින් අසන ලද. භවද්ද් ගොතමසිනි, යම් කෙනෙක් ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපස ගරහති’ සි, ‘රථ දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආත්‍යොග කෙරෙති’ සි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’ සි මෙසේ කීහු නම්, කීමෙන් ද, ඔහු භවද්ද් ගොතමයන් කී දෑම කියන් ද? භවද්ද්ගොතමයන්ට අභුතයෙන් (නොවූ දැයිත්) දෙස් නො කියන් ද? භවද්ද් ගොතමයන් කී දෑ අනුව ම කරුණු කියන් ද? ඔබේ කිසි වාදයක් (ඔබේ චච්ඡාදයක්) හෝ අනුවාදයක් (ඔබ කී බස අනුව අනුන් කී චච්ඡාදයක්) හෝ කරුණු සහිත වැනුවණැත්තන් විසින් ගැරුහිය යුතු තැනට නො පැමිණේ ද? (නිම, හැම අසුරින් ම ඔබගේ වාදයෙහි ගැරුහියැ යුතු කාරණයක් නැද්ද?) අපි භවද්ද් ගොතමයන්ට අභුතයෙන් දෙස් තහනු නොකැමැත්තමු” සි මෙය කී ය.

3. “කාශ්‍යපය, ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපසට ගරහති’ සි, ‘රථ දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආත්‍යොග කෙරෙති’ සි. ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’ සි, යම් කෙනෙක් කියන් නම්, ඔහු මා කී දෑ කියන්නෝ නො වෙති. ඔහු මට නැති දැයිත් බොරුවෙන් දෙස් තහන්නාහු ද වෙති.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැනෙනාපචාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුකට පිහිටි, විවහ ව වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණි, කටුක දිවි පෙවෙන් ඇති වැසිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි. කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැනෙනාපචාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි, පිරිසිදු දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, කටුක දිවිපෙවෙන් ඇති වැසිටි එක්තරා තවුසකු ද මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දැක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුන් මරණින් මතු, සැප නැති, නඳුරු ගති ඇති, විවහ ව පතිත වන තැන වූ නිරයට පැමිණි, මද වූ දුක් විහරණ ඇති වැසිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

ඉට්ඨනානං කස්සප එකච්චං තපස්සිං අප්පදකඛ්චිතාරිං පස්සාමි
දිබ්බෙන චකචුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද,
පරමරණා සුභගිං සග්ගං ලොකං උප්පන්නං.

සො'හං කස්සප ඉමෙසං තපස්සීනං එවං ආගතිඤ්ච ගතිඤ්ච චුතිඤ්ච
උප්පත්තිඤ්ච යථාභූතං පජානාමි. සො'හං කිං සබ්බං තපං ගරභිස්සාමි,
සබ්බං වා තපස්සිං ලුබ්භජිමි එකංසෙන උපකෙකාසිස්සාමි උපවදිස්සාමි?

4. සනති කස්සප එතෙ සමණ්ට්ඨාහමිණා පණ්ණිනා නිපුණා
කතපරප්පවාදා වාලවෙතිරූපා වොභිඤ්ජන්තා¹ මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤා-
ගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙති'පි මෙ සද්ධිං එකච්චෙසු ධාතෙසු සමෙති²
එකච්චෙසු ධාතෙසු න සමෙති². යනෙන එකච්චං වදෙනති සාධු'ති,
මයමපි තං එකච්චං වදෙම සාධු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති න
සාධු'ති, මයමපි තං එකච්චං වදෙම න සාධු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති
සාධු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම න සාධු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති
න සාධු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම සාධු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම
සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙනති සාධු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම
න සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාධු'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙම න සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙනති සාධු'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙම සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාධු'ති.

ත්‍යාගං උපසංඛක්ඛමිතා එවං වදාමි: යෙසු නො ආවුසො ධාතෙසු න
සමෙති, තිට්ඨනතු තාති ධාතාති. යෙසු ධාතෙසු සමෙති, තත්ථ විඤ්ඤා
සමනුස්සඤ්ජන්තං සමනුගාහන්තං සමනුභාසන්තං සන්තාරං වා සන්තාරං
සබ්බෙසු වා සබ්බෙ: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසල-
සංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසංඛාතා
න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්භා කණ්භසංඛාතා, කො ඉමෙ
ධම්මෙ අනවසෙසං පභාස වත්තති, සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පන
භොනොගා ගණාවරියා?”ති.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාලින් මරණින් මතු මො ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, මද දුක් විභරණ ඇති වැ පිරි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, යම්බඳ වූ මම මේ නවුසනගේ ආගතියක් (පෙර හවසෙහි යම් තැනෙකින් ධූව වෙහි උපන්නෝ නම එතැනත්), ගතියත් (මෙයින් සැව යැ යුතු තැනත්), ව්‍යතියත් (ඒ වතු හවසෙග් ව්‍යත වීමත්), උපපතියත් (ඒ ව්‍යතියෙන් පසු ව උපදනා තැනත්) මෙසේ තත් වූ පරිදි දකිම ද, ඒ මම කුමට සියලු තපසට හෝ ගරතම ද? කවුක දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට හෝ එකානනයෙන් පරිහව කෙරෙමි ද? අවඥ කෙරෙමි ද?

4. කාශ්‍යපය, පණ්ඩිත වූ, නියුණු නුවණැති, මෙරමා හා කළ වාද ඇති, වාලවෙහි ධනුර්ධරයන් බඳු වූ ඇතැම් මනණ බමුණු කෙනෙක් තමන් ප්‍රඥයෙන් අනුග්‍රහේ දූෂිත බිඳැ හෙළන්නන් මෙන් වැ හැසිරෙත්. ඔවුන් හා ද ඇතැම් තන්හි මගේ දහම සම වෙයි. ඇතැම් තන්හි සම නොවෙයි. ඔහු යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'සි කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'සි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් නො මැතැවැසි ඔහු කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දෑය 'නොමැතැවැ'සි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'සි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දෑය 'නොමැතැවැ'සි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'නොමැතැවැ'සි අපි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'නොමැතැවැ'සි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'සි අපි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'සි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'සි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'නොමැතැවැ'සි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'නොමැතැවැ'සි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'නොමැතැවැ'සි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'සි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'සි අපි කියමු ද, ඒ එක්තරා දෑය 'නොමැතැවැ'සි අන්හු කියත්.

මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි: “ඇවැත්නි, අප දහම යම් තන්හි සම නොවේ ද, ඒ තන්හු සිටිත් වා. යම් තන්හි සම වේ නම් ඒ තන්හි ලා නුවණැත්තෝ ‘අකුසල් වූත් අකුසලසංඛ්‍යාත වූත්’ (අකුසල් යැයි වෙන් කරන ලද්ද වූත්), සාවද්‍ය (සදෙස්) වූත් සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත් (සදෙස් යැයි වෙන් කරන ලද්ද වූත්), අසෙවිතව්‍ය (නො සෙවියැ යුතු) වූත්, අසෙවිතව්‍ය සංඛ්‍යාත වූත් (නො සෙවිය යුතු යැයි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්), ආසීතාවයට නොසමත් වූත්, ආසීතාවයට නො සමත් සේ වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්, කෘෂණ වූත්, කෘෂණසංඛ්‍යාත වූත් (කළු යැයි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්) මේ හවතුන්ගේ යම් බිම් කෙනෙක් වෙන් නම්, කවර කෙනෙක් මෙකී දහම නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවත්නෝ ද? ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද නැත හොත් අන් හවද් ගණාවාසීයෝ ද?” යි එක් ශාස්ත්‍රාචරයකු හා තවත් ශාස්ත්‍රාචරයකු ද එක් ශ්‍රාවකගණයක් හා තවත් ශ්‍රාවකගණයක් ද සසඳා ලබිබිය විවාරත් වා. කරුණු විවාරත් වා. ලබිබියත් කරුණුත් දෙක ම විවාරත් වා.

යානං ඛො ජනෙනං කසුප චිත්තේ යං විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ජනානා සමනුගාහනානා සමනුභාසනානා එවං චදෙය්‍යුං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්‍යා සාවජ්‍යසංඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වහනති, යං වා ජන භොනෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතිහ කසුප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ජනානා සමනුගාහනානා සමනුභාසනානා අමෙභව තත්ථ යෙභුයොන පසංසෙය්‍යුං.

5. අපරම්පි නො කසුප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ජනං සමනුගාහනං සමනුභාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සබ්බෙත වා සබ්බං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්‍යා අනවජ්‍යසංඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වහනති සමණො වා ගොතමො පරෙ වා ජන භොනෙනා ගණාවරියා?”ති.

යානං ඛො ජනෙනං කසුප චිත්තේ යං විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ජනානා සමනුගාහනානා සමනුභාසනානා එවං චදෙය්‍යුං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්‍යා අනවජ්‍යසංඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වහනති යං වා ජන භොනෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතිහ කසුප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ජනානා සමනුගාහනානා සමනුභාසනානා අමෙභව තත්ථ යෙභුයොන පසංසෙය්‍යුං.

6. අපරම්පි නො කසුප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ජනං සමනුගාහනං සමනුභාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සබ්බෙත වා සබ්බං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්‍යා සාවජ්‍යසංඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වහනති ගොතමො සාවකසබ්බෙතො වා පරෙ වා ජන භොනෙනා ගණාවරියසාවකසබ්බෙතො?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙකම විචාරන්නාහු, “මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාව වූත්, ආවද්‍ය වූත්, සාවද්‍යසංඛ්‍යාව වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත්, අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාව වූත්, ආර්ථිභාවයට නොසමත් වූත්, ආර්ථිභාවයට නොසමත් යැයි වෙන කොට තබන ලද්ද වූත්, කෘෂ්ණ වූත්, කෘෂ්ණ-සංඛ්‍යාව වූත් යම් දහම් කෙතෙක් වෙන් නම්, ශ්‍රවණගොතමයෝ මේ හැම දහම් නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවතින්. අන් භවද් ගණාවාසීයෝ වනාහි යම් තමක් (අලමානුයක්)ම බැහැර කොට පවතින්” යැයි මෙසේ කියන්නාහු යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්නාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

5. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය, ‘මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාව වූත්, අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාව වූත්, සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාව වූත්, අලමාසී (ආර්ථිභාවයට සමත්) වූත් අලමාසී-සංඛ්‍යාව වූත්, ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාව වූත් යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, කවරෙක් නම් මේ දහම් නිරවශෙෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නෝ ද? මහණ ගොයුම්හු ද? තැන හොත් අන් භවත් ගණාවාසීයෝ ද?’යි නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන් වා. කරුණු විචාරන් වා. ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙකම විචාරන් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙකම විචාරන්නාහු, “මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාව වූත් අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාව වූත් සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාව වූත් අලමාසී වූත් අලමාසී-සංඛ්‍යාව වූත් ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාව වූත් යම් දහම් කෙතෙක් වෙන් නම්, මහණ ගොයුම්හු මේ දහම් නිරවශෙෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවතියි. අනිස භවත් ගණාවාසීයෝ වූ කලී යම් තමක්ම හෝ සමාදන් කොට පවතින් යැයි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්-නාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

6. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය, ‘මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාව වූත්, සාවද්‍ය වූත් සාවද්‍යසංඛ්‍යාව වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත් අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාව වූත්, ආර්ථිභාවයට නොසමත් වූත් ආර්ථිභාවයට නොසමත් යැයි කියන ලද්ද වූත්, කෘෂ්ණ වූත් කෘෂ්ණසංඛ්‍යාව වූත් යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් නම්, කවරෙක් මෙකී ද නිරවශෙෂයෙන් පහ කොට පවතී ද? ගෞතමශ්‍රාවක සංඝසාද නැත හොත් අන් භවත් ගණාවාසීශ්‍රාවක සමූහයෝ ද? යි නුවණැත්තෝ ශාක්‍යාවරයා හා ශාක්‍යා-වරයා හෝ ශ්‍රාවකගණයා හා ශ්‍රාවකගණයා හෝ සසද ලබ්‍ධි විචාරන් වා. කරුණු විචාරන් වා. ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන් වා.

ථානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා භුණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, ගොතමසාවකසඛෙසා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පභාස වත්තති, යං වා පන භොතෙනා පරෙ ගණාවරියසාවකසංඛාතා”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා අලෙභව තත්ථ යෙභුසොග පසංසෙය්‍යං.

7. අපරමපි නො කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනං සමනුගාහනං සමනුභාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සංඛෙසන වා සංඛිං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති? ගොතමසාවකසඛෙසා වා, පරෙ වා පන භොතෙනා ගණාවරියසාවකසංඛාතා?”ති.

ථානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, ගොතමසාවකසඛෙසා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති, යං වා පන භොතෙනා පරෙ ගණාවරියසාවකසංඛාතා”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා අලෙභව තත්ථ යෙභුසොග පසංසෙය්‍යං.

8. අනුච්ඡි කස්සප මග්ගො අනුච්ඡි පටිපදා යථා පටිපන්නො සාමඤ්ඤඤව ඤාය්‍යති සාමං දකිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී”ති.

කතමො ව කස්සප මග්ගො කතමා පටිපදා යථා පටිපන්නො සාමඤ්ඤඤව ඤාය්‍යති සාමං දකිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධින් කරුණුන් දෙක ම විචාරන්නාහු, ‘මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දන්නා ලද්ද වූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දන්නා ලද්ද වූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු හ සි දන්නා ලද්ද වූත්, අරියබ්‍ධි ලබ්‍ධිවට සමත් වූත් අරියබ්‍ධි ලබ්‍ධිවට සමත් හ සි දන්නා ලද්ද වූත්, කප වූත්, කප යැ සි දන්නා ලද්ද වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුඵ ම මේකි දෑ නොසුතිරි කොට දුරුලා සිටි. අන් ගණැදුරන්ගේ සවුමුඵහු යම්තමක් ම දුරුලා සිටිත්’ යැ සි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්නාහු ලබ්‍ධින් කරුණුන් විචාරන්නාහු අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

7. කාශ්‍යපය, අනෙකෙක් ද ඇත. මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දන්නා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දන්නා ලද්දවූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු හ සි දන්නා ලද්දවූත්, අරියබ්‍ධි ලබ්‍ධිවට සමත් වූත් අරියබ්‍ධි ලබ්‍ධිවට සමත් හ සි දන්නා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු යැ සි දන්නා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, කවරෙක් මේදෑ මුඵල්ල ම සමාදන් කොට ගෙන පවතී ද? ගොසුම්සවුමුඵ ද නැත හොත් අන් භවත් සවුමුඵහු ද? සි ශාස්නාහු හා ශාස්නාහු ද, සවුමුඵ හා සවුමුඵ ද යසද නුවණැත්තෝ අප ලබ්‍ධිය විචාරන් වා, කරුණු විචාරන් වා, ලබ්‍ධින් කරුණුන් දෙක ම විචාරන් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධින් කරුණුන් විචාරන්නාහු, ‘මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දන්නා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දන්නා ලද්දවූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු යැ සි දන්නා ලද්දවූත්, අරියබ්‍ධිවට සමත් වූත් අරියබ්‍ධිවට සමත් හ සි දන්නා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු හ සි දන්නා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුඵ ම මේ දහම් මුඵල්ල සමාදන් කොට ගෙන පවතී. භවත් අන් ගණැදුරුමුඵහු යම්තමක් ම සමාදන් කොට ගෙන පවතිත් යැ’ සි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ විද්‍යමාන ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධින් කරුණුන් විචාරන්නාහු, අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

8. කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් නැතැත්තේ “මහණ ගොසුම්හු ම කල් සලකා කපා කරන සුල්ලෝ ය, ඇත්ත ම කියන සුල්ලෝ ය, දෙලෝ වැඩ ඇසිරැ කොට ම කියන සුල්ලෝ ය, නවලොවුතුරාදහම් ඇසිරැ කොට කියන සුල්ලෝ ය, විනය ඇසිරැ කොට ම කියන සුල්ලෝ යැ” සි තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මහ ඇත. ඒ පිළිවෙත ඇත.

කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් නැතැත්තේ... තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මහ කවරේ ද? ඒ පිළිවෙත කවරේ ද?

අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපිදං: සමමද්ධිං සමමාසඝ්ඤ්‍යො, සමමාවාචා සමමාකමමනො, සමමාආඡ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාති.

අයං බො භාසුප්ප මග්ගො අයං පට්ටද්ද, යථා පට්ටනො සාමඤ්ඤට ඤාසුසති සාමං දකඛිති ‘සමමනො’ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී’ති.

9. එවං වුන්නො අවෙලො කසුපො භගවන්තං එතදවොච:

“ඉමෙ’පි බො ආවුසො ගොතම චපොපකකමා එකෙසං සමණ-
බ්‍රාහ්මණානං සාමඤ්ඤසඝ්ඤානා ව බ්‍රහ්මඤ්ඤසඝ්ඤානා ව: අවෙලකො හොති
මුහුර්තාවාතො, හත්ථාපලෙඛනො, න එතිහදන්තිකො, න තිට්ඨහදන්තිකො,
නාභිහටං, න උද්දිස්සකටං, න නිමන්තනං සාදියති. සො න කුමතිමුඛා
පටිග්ගණහාති, න කලොපිමුඛා පටිග්ගණහාති, න එළකමන්තරං, න
දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න ද්විතං භුඤ්ජමානානා, න ගබ්භිනියා,
න පාසමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකින්නිපු, න යත්ථ සා
උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකඛිකා සණ්ඛසණ්ඛවාරිනී, න මච්ඡං න
මංසං. න පුරං න මෙරයං න පුප්පාදකං පිටති. සො එකාගාරිකො වා
හොති එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොති ද්වාලොපිකො, සත්තා-
ගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො, එකිස්සාපි දන්තියා යාපෙති, ද්වීතිපි
දන්තීති යාපෙති, සත්තනිපි දන්තීති යාපෙති, එකාතිකමපි ආහාරං
ආහාරෙති, ද්වාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති.
ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පරියාසභත්තභොජනානුයොගමනුයුක්තො
විහරති.

සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකාය සමමාචාරා සමමාකම්මනා සමමාආජිට්
සමමාචාරාම සමමාසති සමමාසමාධි යන මේ අරි අටැති මහ ම ය.

කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් තැනැත්තේ “මහණ ගොසුම්හු ම කල්
සලකා කියන සුළුන, ඇත්ත ම කියන සුළුන, වැඩ ඇසිරු ම කියන
සුළුන, මිත්‍ය ඇසිරු ම කියන සුළුන”යි තෙමේ ම දන්නේ නම් තෙමේ ම
දන්නේ නම් මේ ඒ මහය, මේ ඒ පිළිවෙත ය.”

9. මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේට මෙය කී ය:

“ඇවැත් ගොසුමාණනි, ඇතැම් මහණ බමුණන්ගේ හෙණකමැ යි
කියන ලද, බමුණුහමැ යි කියන ලද මේ තවකම් (තවුස්දම්) කෙනෙක්
ඇත්තා: අවෙලක (බනාලු පිළි ඇතිගේ) වෙයි. මුක්තාචාර (හරතා
ලද ආචාර ඇතිගේ) වෙයි. භක්‍යාවලෙහනක (බොජුන් කිසි නිමි කලා අත
ලෝත්තේ) වෙයි. න එහිහදනනික (වඩින්නැ වහන්සැ යි කැඳවන
ලද්දේ නො එන්නේ) වෙයි. න නිට්ඨහදනනික (වැඩ සිටින්නැ යි කියන
ලද්දේ නො සිටුවේ) වෙයි. අනිහට භොජනය (තමා එන්නට පලමු හෙතා
බොජුන්) නො ඉවසයි. උද්දිස්සකට හොජනය (තමා උදෙසා පිළියෙල
කළ බොජුන්) නො ඉවසයි. නිමිනුණය (බොජුන් සදහා අසෝ තැනට
වඩින්නැ යි කළ නිමැතුම) නො ඉවසයි. කුමහිමුබයෙන් (කුමුමුමින් - පිසු
බත් ලු බදුනින්) නතා දුන් අහර නො පිළිගනී. කලොපිමුබයෙන් (ඉකිළි
පැස්මුමින්)¹ නතා දුන් අහර නො පිළිගනී. එළිපත අතර කොට දුන්
අහර නො පිළිගනී. දාඩක් අතර කොට දුන් අහර නො පිළිගනී.
මොහොලක් අතර කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. වළඳන දෙදෙන-
කුන්ගෙන් එකකු නැති සිට දුන් අහර නො පිළිගනී. ගැබින්නක දුන්
අහර, (දරුවාට) කිරි පොවන්නියක දුන් අහර, සැමයා අතරට ගිය
සත්‍රියක දුන් අහර නො පිළිගනී. දුබ්බස්සෙමෙහි (සමාදන් කොට පිළියෙල
කළ බොජුන් අතුරෙන් ගෙන) දුන් අහර නො පිළිගනී. යම් තැනෙක
බල්ලෙක් එළැඹ සිටියේ නම් උච්ච නොදී ගෙනවුත් දුන් අහර, යම්
තැනෙක මැස්සෝ රැස් රැස් වූ හැසිරෙන්නාහු නම් එ තැනින් දුන්
අහර නො පිළිගනී. දිසමස් ගොසමස් නො පිළිගනී. රහමර නො බොයි.
සෞමිරකය (සියලු ශාශ්‍යසමාජයෙන් කළ කාසිය) නො බොයි.
හෝ එකාගාරික (එක් ගෙයෙකින් ම අහර ලැබ තවන්නේ) හෝ
එකාලොපික (එක් බත් පිටෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. ආගාරික
(දෙගෙයෙකින් අහර ලැබ තවන්නේ) හෝ ආලොපික (දෙබත් පිඬු-
යෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. සත්තාගාරික (සත් ගෙයෙකින් අහර
ලැබ තවන්නේ) හෝ සත්තාලොපික (සත් අහරපිටෙකින් ම යැපෙන්නේ)
වෙයි. එක් දහනියක (කුඩා නලියක) බත්න් ද යැපෙයි, දත්ති
පදකෙක බත්න් ද යැපෙයි. දහති සතෙක බත්න් ද යැපෙයි. දවසක් හැර
දවසක් ද අහර ගනී. දෙදවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. සත්
දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. පමසේ මෙතෙමු අබිමසක් හැර
දවසක් ද වාර බත් වැළැඳීමේ වුතයේ යෙදුණේ වෙසෙයි.

1 ඉකිළි (උකකලි) නම් බත් පිසන වලදකි. ප.ස නම් බත් ලන පසයි

10. ඉමේ'පි ඛො ආවුසො ගොතමි තපොපක්කමා එකෙසං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං සාමඤ්ඤසංඛාරා ව බ්‍රහමඤ්ඤසංඛාරා ව: සාක්කතෙකො වා හොති, සාමාක්කතෙකො වා හොති, නිවාරහතෙකො වා හොති, දද්දුලහතෙකො වා හොති, හටහතෙකො වා හොති, කණ්හතෙකො වා හොති, ආවාමහතෙකො වා හොති, පිඤ්ඤාකහතෙකො වා හොති, තිණ්හතෙකො වා හොති, ගොමයහතෙකො වා හොති, වනමූලඵලාගාරො යාපෙති පචත්ත-ඵලහොජි.

11. ඉමේ'පි ඛො ආවුසො ගොතමි තපොපක්කමා එකෙසං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං සාමඤ්ඤසංඛාරා ව බ්‍රහමඤ්ඤසංඛාරා ව: සාණාති පි ධාරෙති, මසාණාති පි ධාරෙති, ජවදුස්සාති පි ධාරෙති, ප-සුකුලාති පි ධාරෙති, තිජ්ජාති පි ධාරෙති, අජ්නමපි ධාරෙති, අජ්නකම්පමපි ධාරෙති, කුසවීරමපි ධාරෙති, වාකවීරමපි ධාරෙති, ඵලකවීරමපි ධාරෙති, කෙස-කමබ්ලමපි ධාරෙති, ඵලකමබ්ලමපි ධාරෙති, උදුහප්තකම්පමපි ධාරෙති, කෙසමසුලොචකො'පි හොති කෙසමසුලොචනානුයොගමනුයුතො, උබ්භට්ඨකො'පි හොති ආසනපටිඝ්ඤ්ඤානො, උකකුට්ඨකො'පි හොති උකකුට්ඨකප්පාධානමනුයුතො, කණ්ටකාපසාසිකො'පි හොති, කණ්ට-කාපසායෙ සෙය්‍යං කප්පෙති, ඵලකසෙය්‍යාය කප්පෙති, ඵණ්ඩලසෙය්‍යමපි කප්පෙති, ඵකපසාසිකො'පි හොති, රජොජලලබ්ධො අබ්භාකාසිකො'පි හොති යථාසංඝාතකො, වෙකට්ඨකො'පි හොති විකට්ඨොජනානුයොග-මනුයුතො, අපානකො'පි හොති අපානකතනමනුයුතො, සායනනිශ-කමපි¹ උදකොරොහණානුයොගමනුයුතො විහරති"ති.

12. “අවෙලකො වෙ'පි කස්සප හොති මුත්තාවාරො හන්ථාපලෙඛනො -පෙ- සත්තාහිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති ඵවරුපං අභිමාසිකමපි පරියායතනනිවාරණානුයොගමනුයුතො විහරති. තස්ස වායං සීලසම්පදා විතතසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අනාපිනා හොති අසම්මිකතා. අථ ඛො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ, ආරකා'ව බ්‍රහමඤ්ඤ.

යනො ඛො කස්සප හිකුටු අවෙරං අබ්‍යාපජ්‍යං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොට්ඨෙති. පඤ්ඤාමුත්තානි දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකතා උපසම්පජ්‍යා විහරති. අයං වුච්චති කස්සප හිකුටු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

1. සායනනිශකනි පි පාඨය.

10. ඇවැත් ගොයුමාණනි, ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ ‘මහණකම්’ යැයි කියන ලද, ‘බමුණුකම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් (නවුස්-දම්) කෙනෙක් වෙති: අමුපලා බුද්ධෝ හෝ වෙයි. බොඩහමු බුද්ධෝ හෝ වෙයි. සියඳු වී (හුරු හැල්) බුද්ධෝ හෝ වෙයි. සම් ලියාලි කසට බුද්ධෝ හෝ වෙයි. ලහවු ද දිය සෙවෙල් ද බුද්ධෝ හෝ වෙයි. සහල් කුඩු කන්නේ හෝ වෙයි. දමුබන් කන්නේ හෝ වෙයි. මුරුවට කන්නේ හෝ වෙයි. නණකොළ කන්නේ හෝ වෙයි. ගොම කන්නේ හෝ වෙයි. වන මුල් පල අහර කොටැන්නේ තමාම වැටුණු පල වළඳනුයේ හෝ යැපෙයි.

11. ඇවැත් ගොයුමාණනි, ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ ‘මහණුවම්’ යැයි කියන ලද, ‘බමුණුවම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් කෙනෙක් වෙති: හණවැහැරි ද දරයි. අන් සු භා හන නුල් මුසු කොට චියු වසනු දරයි. මිනියෙන් බැහැර කොට ලී වසනු දරයි. ඉවතැලී කඩමාලු රෙදි දරයි. රිටිසුමුළුයෙන් මිසු වසනු දරයි. අඳුන්මුවසම් දරයි. මැදින් පැළෑ අඳුන්මුව සම් දරයි. කුසතණ ගොතා කළ වැහැරි ද දරයි. නියදුවැහැරි ද දරයි. මිනිස් කෙහෙයෙන් කළ කම්බිලි ද දරයි. අස්වලන ලොකින් කළ කම්බිලි දරයි. මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කළ වසනු දරයි. කෙතෙ රවුලු ඉදිරිමෙහි යෙදුණේ කෙසමසුලොවක ද වෙයි පිළිකෙදු කළ අඳුන් ඇත්තේ නැති සිටුවන් වෙයි. උත්කුටුක වූයේ ද උත්කුටුකවියදියෙහි යෙදුණේ උත්කුටුක (වැ පැන පැන යන්නේ) ද වෙයි. කණ්ඩකාපයුසික (බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ සමක් අතුරා එහි ඉඳුම් තිටුම් ඇ කරනුයේ) ද වෙයි. බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ ලී ඇතිරියෙහි යයනය කෙරෙයි. පුරුරයෙහි ගයනය කරන්නේ ද වෙයි. එණ්ඩලසෙය්‍යාව (පිල්කබෙහි ගයනය) කරන්නේ ද වෙයි. එකපයුසසික (එක් ඇලයෙකින් හෝනේ) ද වෙයි. රජස්දූලි දරනුයේ එළිමහනැ වසනුයේ ද වෙයි. අතුරන ලද පරිදි වූ (වෙනස් නොකොට) අස්නැ හිඳුනේ ද වෙයි. විකාතනොජනයෙහි (ගුළානුනවයෙහි) යෙදුණේ වෙවකාතික ද වෙයි අපානකකවයෙහි (සිහිල් දිය නොපිමෙහි) යෙදුණේ සිහිල් දිය නොබොන්නේ ද වෙයි. සවස තෙවැනි කොට (උදේ මද්දනන සවස යන තුන් වේලෙහි පමි සෝදු හරිනු පිණිස) දියට බැස්මෙහි යෙදුණේ වෙසෙසි යනු යි.

12. “කාශ්‍යපය, ඉදින් අවේලකන් මේ ද, මුක්තාවාරන් (හරන ලද ආචාර ඇත්තේන්) මේ ද, පසුතාවලෙනනමුහ ඇතියේන් මේ ද සන් දවසකට වරක් අහර ගනී ද, මෙසේ මේ බඳ වූ අභිමසක් හැර දවසක් ද වාරබන් වැලැඳිමේ වුතයේ යෙදුණේ වෙපස් ද, එහෙත් ඔහු විසින් මේ ගිලසමපනතියන් විතකසමපනතියන් ප්‍රඥසමපනතියන් නො වඩන ලදුයේ පසක් නො කරන ලදුයේ මේ නම්, එසේ කලා හෝ මහණුවම් කෙරෙත් දුරුම සිටියේ වෙයි, බමුණුවම් කෙරෙත් දුරුම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් ගෙයෙකින් මි හිඤ්ඤා නෙමි දොම මෙවර රහිත, දොමනස් පාපාද රහිත මේන් සිත වඩා ද, ආසුරයන්ගේ ක්‍රයයෙන් අනාසුර වූ විතතවිමුක්තියන් (ඵලසමාසියන්) ප්‍රඥවිමුක්තියන් (ඵලඥනයන්) මෙ අත්බවිහි ම පතමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දුත, පසක් කොට, ලැබූ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ හිඤ්ඤා නෙමි මහණ නමුදු බමුණු නමුදු මේ යැයි කියනු ලැබේ.

13 සාකහකොට වෙ'පි කසුප තොති සාමාකහකොට වෙ'පි කසුප තොති -පෙ- විනමුලඵලාභාරො යාපෙති පවනනඵලහොඡි. තසු වායං සිලසමපද විනතසමපද පඤ්ඤසමපද අභාවිතා හොති අසව්ඡිකතා. අථ බො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤ.

යතො බො කසුප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච බයා අනාසවං වෙතොවිමුතති. පඤ්ඤවිමුතති. දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සව්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චුළුවති කසුප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

14. සාණාති වෙ'පි කසුප ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායනනිසකාච උදකාරොහණානුයෝගමනුසුභොතා විහරති, තසු වායං සිලසමපද විනතසමපද පඤ්ඤසමපද අභාවිතා හොති අසව්ඡිකතා, අථ බො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤ.

යතො බො කසුප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති ආසවානඤ්ච බයා අනාසවං වෙතොවිමුතති. පඤ්ඤවිමුතති. දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සව්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චුළුවති කසුප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

15. එවං චුභෙත අවෙලකා කසුපො හගවනතං එතදචොචා: දුක්ඛාරං හො ගොතමි සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.

“පතති බො එසා නසුප ලොකසමිං දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.”

අවෙලකො වෙ'පි කසුප හොති මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එවරුපං අඛම්බාසිකමපි පරිසායනහනතොජ්ජානුයෝගමනුසුභොතා විහරති, ඉමාය ව කසුප මනාය ඉමිනා ව තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිසු බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තෙන අභවිසු කල්‍යාණ චචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.

16. සකකා ව පනෙතං අභවිසු කාතුං ගහපතිතා වා ගහපති-පුභොතන වා අනතමසො කුමනදසියා'පි: “හදුහං අවෙලකො හොමි මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එවරුපං අඛම්බාසිකමපි පරිසායනහනතොජ්ජානුයෝගමනුසුභොතා විහරමි”ති. යසමා ව බො කසුප අඤ්ඤානුච ඉමාය මනාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති. බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තසමා එතං කල්‍යාණ චචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.

13. කාශ්‍යපය, නවුස් තෙමේ ඉදින් අමුපලා බුද්ධයේ වේ ද, බොඩහමු බුද්ධයේ වේ ද,... නමින් ම වැටුණු ඵල බුද්ධ සුදු වූයේ වන මුල් පල අහර කොටැත්තේ යැපේ ද, ඔහු විසින් මේ ගිලසමපතනියන් විතතසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලැ හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම දෝෂ රහිත ව්‍යාපාරහිත මෙක්සිත වඩා ද, ආසුරියන්ගේ ද ක්‍රියායෙන් අනාසුර වූ ඵලසමාධියක් ඵලඥනයක් තෙමේ ම මේ අත්බවකි ම වෙසෙසි නුවණින් දූත, පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

14. කාශ්‍යපය, නවුස් තෙමේ ඉදින් හණවැහැරියන් දරා ද හණහුල් අත් හු හා මුසු කොට විසූ වස්ත්‍රන් දරා ද... සවස තෙවැනි කොට දිසට බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, ඔහු විසින් මේ ගිලසමපතනියන් විතතසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලැ හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම දෝෂ රහිත ව්‍යාපාරහිත මෙක්සිත වඩා ද, ආසුරියන්ගේ ද ක්‍රියායෙන් අනාසුර වූ ඵලසමාධියක් ඵලඥනයක් නොවෙම මේ අත්බවකි ම වෙසෙසි නුවණින් දූත පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

15. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදනු කල්හි, කාශ්‍යප තෙම “හවද්දි ගොතමසීරී, මහණකම දුෂකර ය. බමුණුකම දුෂකර යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“කාශ්‍යපය, ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකාරී කථාව ය.”

16. කාශ්‍යපය, නවුස් තෙම අවෙලකන් වේ ද, මුක්තාමාරත් වේ ද... මෙසේ අඩමසක් වරක් (අඩමසක් හැර දවසක්) මෙබඳු වාර බත් වැලැඳීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ (දූඵ නවකමින් ම) මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරන් ඉතා දුෂකරන් වන්නේ නම්, ‘මහණකම දුෂකර යැ යි, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන්න කීමට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගැහැටියකින් මු විසින් හෝ ගැහැටියකින් මු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදස්සක විසින් නමුදු “මම දැන් අවෙලක වෙමි, මුක්තාමාර වෙමි. මෙසේ අඩමසක් හැර දවසක් දැ යි මෙබඳු වාර බත් වැලැඳීමේ යෙදුණෙමි වෙසෙමි”යි මේ නවකමි කරන්නට හැක්කේ වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් මේ පමණින් (මේ වද පිළිවෙතින්) වෙන් වම, මේ නවකමින් වෙන් වම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරන් සුදුස්කරන් වේ නම්, පරාසයින් ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යනො බො කසුප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච බ්‍යා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකචා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චූච්චති කසුප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

17. සාකහකෙබ්බා චෝපි කසුප හොති -පෙ- වනමූලඵලාභාරො යාපෙති උච්චතඵලභොජී. ඉමාය ච කසුප මනතාය ඉමිනා තපො-පක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛකරං සුදුක්ඛකරං, නෙතං අභවිස්ස කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛකරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙනා අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙන වා අනනමසො කුමහදුසියාපි: 'හඤ්ඤං සාකහකෙබ්බා වා හොමි, -පෙ- වනමූලඵලාභාරො යාපෙති උච්චතඵලභොජී'ති. යසමා ච බො කසුප අඤ්ඤානෙව ඉමාය මනතාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛකරං සුදුක්ඛකරං, තසමා ඵතං කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛකරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

යනො බො කසුප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච බ්‍යා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකචා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චූච්චති කසුප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

18. සාණාති චෝපි කසුප ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනියකම්පි උදුකොරොහණානුයොගමනුයුතො විහරති. ඉමාය ච කසුප මනතාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛකරං සුදුක්ඛකරං, නෙතං අභවිස්ස කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛකරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙනා අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙන වා අනනමසො කුමහදුසියාපි: 'හඤ්ඤං සාණාතිපි ධාරෙමි, මසාණාතිපි ධාරෙමි, -පෙ- සායතනියකම්පි උදුකොරොහණානුයොගමනුයුතො විහරාමි'ති. යසමා ච බො කසුප අඤ්ඤානෙව ඉමාය මනතාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛකරං සුදුක්ඛකරං, තසමා ඵතං කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛකරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

යනො බො කසුප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච බ්‍යා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකචා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චූච්චති කසුප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙන්සිත වඩා නම් ආසුරයන්ගේ ඤායයෙන් අනාසුර වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිහිම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දෑත පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ යැයි ද බමුණු යැයි ද කියනු ලැබේ.

17. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම අමු පලා කන්තේ වේද... තමන් ම වැටුණු පල බුදින සුලු වූයේ චෙනෙහි මුල් පල අහර කොට යැපේද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ තවකමින් ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වන්නේ නම් 'මහණකම දුෂ්කර යැ, බමුණුකම දුෂ්කර යැ' යි කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගැහැවියකු විසින් හෝ ගැහැවිපුතක්නු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදූස්සක විසින් නමුදු "මම දුන් අමුපලා කන්තෙමි චෙම්... සවයමපතිත ඵලභොජ් ව වනමුලඵලාහාර ආත්තෙමි යැපෙමි" යි මේ තවකමි කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් වෙන් ව ම මේ තවකමින් වෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වේද, එ හෙයින් 'මහණකම දුෂ්කර ය, බමුණුකම දුෂ්කර යැ' යි මෙය කියනුට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙන්සිත වඩා නම් ආසුරයන්ගේ ඤායයෙන් අනාසුර වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිහිම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දෑත පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

18. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම හණවැහැරි දරාද, හණනුල් මුසු අත්හසින් විසු වස්ත්‍ර දරාද... සවස තෙවෙනි කොට දිගේ බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වූ මහණකමෙක් බමුණුකමෙක් වන්නේ නම් 'මහණකම දුෂ්කර ය, බමුණුකම දුෂ්කර යැ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

'මම දුන් හණවැහැරි දරම, හණනුල් අත්නුල් හා මුසු කොට විසු වස්ත්‍ර දරම... සවස තෙවෙනි කොටැති ව දිගෙහි ගැලීමෙහි යෙදුණේම වෙසෙමි' යි ගැහැවියකු විසින් හෝ ගැහැවිපුතක්නු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදූස්සක විසින්ද මෙය කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකමි හැර ම, මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වේද, එ හෙයින් 'මහණකම දුෂ්කර ය, බමුණුකම දුෂ්කර යැ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙන්සිත වඩාද ආසුරයන්ගේ ඤායයෙන් අනාසුර වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිහිම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දෑත, පසක් කොට ලැබ වෙසේද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

19. එවං පුතෙන අවෙලො කසුපො භගවන්තං එතදවොච:
“දුජ්ජානො හො ගොතම සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො”ති.

“පකති බො එසා කසුප ලොකසමිං ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

20 අවෙලකො වෙ’පි කසුප හොති -පෙ- ඉති එවරාපං අභිමාසිකමපි පරියායභවනනොජනානුයොගමනුයුතො විතර්ති, ඉමාය කසුප මනායා ඉමිනා භපොපකකමෙන සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, නෙතං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගතප්පිනා වා ගතප්පිපුතොත වා අනතපසො කුමහ දුසිසාපි: අයං අවෙලකො තොති මුත්තාචාරො -පෙ- ඉති එවරාපං අභිමාසිකමපි පරියායභවනනොජනානුයොගමනුයුතො විතර්ති. යස්මා ව බො කසුප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මනායා අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා භපොපකකමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, නසමි එතං කල්ලං වචනාය දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

යතො ව බො කසුප හිකමු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා බියා අනාසවං වෙතොවිමුතති. පඤ්ඤාමිමුතති. දිවෙස්ව ධම්මෙ අයං අභිඤ්ඤා සමජිකනා උපසම්පජ්ජා විතර්ති, අයං මුච්චති කසුප හිකමු සමණො ඉති’පි බ්‍රාහ්මණො ඉති’පිති.

21. සාකහකෙධා වෙ’පි කසුප පනාති සාමාකහකෙධා වෙ’පි කසුප පනාති -පෙ- චනමුළුඵලාභාරො යාපෙති පචතනඵලහොජි. ඉපාය ව කසුප මනායා ඉමිනා භපොපකකමෙන සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, නෙතං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගතප්පිනා වා ගතප්පිපුතොත වා අනතපසො කුමහදුසිසාපි: ‘අයං සාකහකෙධා වා හොති සාමාක- හකෙධා වා -පෙ- චනමුළුඵලාභාරො යාපෙති පචතනඵලහොජි’ති. යස්මා ව බො කසුප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මනායා අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා භපොපකකමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, නසමි එතං කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

19. මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “නවදී ගෞතමසිරි, මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ”යි මේ වචන කිය.

“කාශ්‍යපය, ‘මහණ තෙමේ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය ලොවා ප්‍රකානි කථාව ම ය.”

20. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම අවෙලක වේද,... මෙසේ මෙබඳු වූ අභිමාසික පරිසරයකට පැමිණියෙහි පසුදුගියේ වෙසේද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින්, මේ තවකමින් දුකසේ දත යුතු ඉතා දුකසේ දත යුතු මහණෙක් බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුත්තේ ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුත්තේ යැ’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

ගෘහවිසතු හෝ ගෘහවිප්‍රකත්තු හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදූසක හෝ විසිනුදු ‘මේ තෙමේ අවෙලක වෙයි, මුක්තාචාර වෙයි... මෙසේ මෙබඳු අභිමාසික වූද පරිසරයකට පැමිණියෙහි පසුදුගියේ වෙසේ යැ’ යි ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම හැර ම මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ හෝ දුකසේ දත යුතු වේද, ඉතා දුකසේ දත යුතු වේද, එහෙයින් ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ’ යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් හිසුු තෙම පෙර නැති, පාපාද නැති, මෙත්තිත වඩාද, ආසුරයන්ගේ ස්වයංගෝච්ඡාසුර වූ ඵලසමායිය ද ඵලභුතය ද මෙ අත්බවිති ම තෙමේ වෙසෙයි නුවණින් දෑත පසක් කොට ලැබ වෙසේද, කාශ්‍යපය, මේ හිසුු තෙම මහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

21. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම ඉදින් අමු පලා කරන්නේ වේද, බොධි-හමු කරන්නේ වේද,... ස්වයංපතිතඵල ඵලදත සුදු වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුකසේ දත යුතු ඉතා දුකසේ දත යුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණ දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

මෙ තෙම අමුපලා කරන්නේ හෝ වෙයි, බොධිහමු කරන්නේ හෝ වෙයි... ස්වයංපතිතඵලහෝච්ඡි වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ යැ’ යි ගෘහවිසතු විසිනුදු ගෘහවිප්‍රකත්තු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදූසක විසිනුදු ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. (එහෙයින්.) කාශ්‍යපය, යම් හෙයකින් මේ මද පිළිවෙතින් අන් තත්ත්ව ම, මේ තවකමින් අන් තත්ත්ව ම, දුකසේ දත යුතු වූ ඉතා දුකසේ දත යුතු වූ මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේද, එහෙයින් මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණ දුකසේ දත යුතු ය යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යතො බො කස්සප හිකුඤ්ඤා අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිහරාං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාභිමුතතිං දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප හිකුඤ්ඤා සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

22. සාණාති චේ'පි කස්සප ධාරෙති, මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායනනිසකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙනා විහරති, ඉමාය ච කස්සප මනතාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙන අභවිස්ස කල්ලං චචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

සකකා ච පනෙසො අභවිස්ස ඤාත්‍වං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙනා වා අනනමසො කුමහදසියාපි: 'අයං සාණාති'පි ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායනනිසකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙනා විහරති'ති. යස්මා ච බො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රෙව ඉමාය මනතාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තස්මා එතං කල්ලං චචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

යතො බො කස්සප හිකුඤ්ඤා අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිහරාං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාභිමුතතිං දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප හිකුඤ්ඤා සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

23. එවං වුතෙන අවෙලො කස්සපො භගවතං එතදවොච: "කතමා පන සා හො ගොතම සීලසම්පදා, කතමා විනතසම්පදා, කතමා පඤ්ඤාසම්පදා?"

ඉධ කස්සප තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං -පෙ- භගවා. සො ඉමං ලොකං -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා -පෙ- සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලනති. සො තෙන සද්ධාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්ඤාකඛති: සම්බොධො සරාවාසො -පෙ- 'යනනුතාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වස්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යනති'.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් නික්මු නෙම වෙර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙන්සිත වඩා ද, ආසුරයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුරව නැති ඵල සමාධියත් ඵලඥනයත් මෙ අත්බිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ නික්මු නෙම මහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

22. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම ඉදින් හණවැහැරි දරා ද, හණනුල් මුසු හුසින් මිසු වස්ත්‍ර දරා ද, සපය තෙවෙති කොට දිසේ ගැලිමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු, ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම් 'මහණා දුකසේ දත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත යුතු ය' යන මෙය කියන්නට නො තිසි වන්නේ ය.

'මෙ තෙම හණවැහැරි ද දරයි, මිශ්‍රක වස්ත්‍ර ද දරයි... සවස තෙවෙති කොට ද (ත්‍රිසක්‍ෂ්‍යායෙහි ද) දිසේ ගැලිමේ යෙදුණේ වෙසේ' යැ යි ගැහැවියකු විසිනුදු ගැහැවිසුනක්නු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසිනුදු මොහු දත හැකි ද වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් තෙයෙකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් අත් නන්හි ම, මේ තවකමින් අත් තන්හි ම, දුකසේ දත ගත යුතු, ඉතා දුකසේ දත ගත යුතු මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, එහෙයින් 'මහණා දුකසේ දත ගත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත ගත යුතු ය' යන මෙය කියන්නට තිසි ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් නික්මු නෙම දොළ නැතිවූ ව්‍යාපාද නැති වූ මෙන්සිත වඩා ද, ආසුරයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුර නැති ඵල සමාධියත් ඵලඥනයත් මෙ අත්බිහි ම තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ නික්මු නෙම මුමණ නමුදු බ්‍රාහ්මණ නමුදු මේ යැ යි කියනු ලැබේ.

23. මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශ්‍යප තෙම "හවද් නෞතමසිති, ඒ ශිලසමපත් කවරේ ද? ඒ විතතසමපත් කවරේ ද? ඒ ප්‍රඥසමපත් කවරේ ද?" යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් විචාලේ ය. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:)

කාශ්‍යපය, මෙ ලොවැ අර්හත් වූ... භාග්‍යවත් තථාගත තෙම පහළ වෙයි. හේ මෙ ලොකය... තෙමේ ම දැන පසක් කොට පවසයි. හේ දහම් දෙසයි... බබ්බසර පවසයි. ඒ දහම් ගැහැවියෙක් හෝ... අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදැහැ පිළිලබයි (උපදවයි) හේ ඒ සැදැහැ ලැබීමෙන් යුත් වූයේ, ගිහිගෙය සම්බාධ ඇත්තේ ය... 'මම කෙහෙ රවුලු බා කැර කසාවත් හැද ගිහිගෙන් තික්මැ සසුන් වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ' යි හේ සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන -පෙ- අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජතො සමානො පානිමොකධසංවරසාදුතො විහරති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකධාපදසු -පෙ-

24. කථංඤ්ව කස්සප හිකුඤ්ඤි සිලසම්පන්නො හොති ? ඉධ කස්සප හිකුඤ්ඤි පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්පදාය. -පෙ- [යථා සාමංඤ්ඤාඵගල එවං වින්ධායෙතබ්බං.]

යථා වා පහෙකෙ ගොනොනා සමිණ්ඩාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජති තෙ එවරුපාය නිරවණානවිජ්ජාය මිවණාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති, සෙය්‍යවිදුං සන්ධිකම්මං -පෙ- ඔසගිතං පටිමොකෙකා ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරවණානවිජ්ජාය මිවණාජ්චා පටිවිරතො හොති, ඉදම්පි හොති සිලසම්පදාය.

ස බො සො කස්සප හිකුඤ්ඤි එවං සිලසම්පන්නො න ඤානොපි භයං සමනුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි කස්සප රාජා බතතියො මුඛාවසිහෙනා නිහනපච්චාමිහෙනා න ඤානොපි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො, එවමෙව බො කස්සප හිකුඤ්ඤි එවං සිලසම්පන්නො න ඤානොපි භයං සමනුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො.

සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකෙන සමන්තාගතො, අජ්ඣන්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං බො කස්සප හිකුඤ්ඤි සිලසම්පන්නො හොති, අයං බො කස්සප සිලසම්පදා -පෙ-

25. කථංඤ්ව කස්සප හිකුඤ්ඤි ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථොරො හොති ? ඉධ කස්සප හිකුඤ්ඤි චක්ඛනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ජනග්ගාති -පෙ- චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොගෙන සද්දං සුඛා -පෙ- සාණෙන ගඤ්ඤි සාසිච්චා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාසිච්චා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං පුඤ්චා -පෙ- මහසා ඛම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ජනග්ගාති -පෙ- මනිඤ්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං බො කස්සප හිකුඤ්ඤි ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථොරො හොති.

26. කථංඤ්ව කස්සප හිකුඤ්ඤි සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති ? ඉධ කස්සප හිකුඤ්ඤි අභිකක්කනො පටිකක්කනො සම්පජානකාරී හොති. -පෙ- ගතෙ සිතෙ නිසින්නො පුතො ජාගරිතෙ පාසිතෙ භුණ්තිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං බො කස්සප හිකුඤ්ඤි සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

හේ මෑත කලා... සසුන් වදී. හේ මෙසේ පාවිදි වූයේ ම පාත්මොක්කසංවරයෙන් සංවාර්ත වෙසෙයි... සමාදන් කොට ගෙන සිකපදන්ති තික්මෙයි.

24. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ සිල්වත් වේ ද? කාශ්‍යපය, මෙහි මහණ තෙම පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි... මේ ඔහුගේ ශිලසමපත් වේ. [යට සාමසුද්දාය සූත්‍රයෙහි දැක්වුණු පරිදි විස්තර කරනුයේ.]

යම්මේ වතාහි ඇතැම් හටද මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් පළඳ, ශාන්තිකම්ය... මුල් බෙහෙත් බැහැර කිරීම යන මෙබඳු වූ නිරන්තරවිද්‍යායෙන් ඵ්‍යාආජ්වයෙන් ජිවිතා කෙරෙන් ද, මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ නිරන්තරවිද්‍යායෙන් ඵ්‍යාආජ්වයෙන් හේ වැළැක්කේ වේ. මේ ඔහුගේ ශිලසමපත් වේ.

කාශ්‍යපය, හේ මහණ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, ශිලසංවරයෙන් කොසිනුදු බියක් නොදකී. මුද්දතා අබ්සෙස් ලත්, නැසූ පසම්බුරන් ඇති, කැත් රජෙක් පසම්බුරකුගෙන් කොසිනුදු බියක් නොදකී ද, එසේ ම මහණ පටම ශිලසංවරයෙන් (අසංවර නැති බැවින්) කොසිනුදු බියක් නොදකී.

හේ මේ ආයථිශිලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ තමා කෙරෙහි වූ නිදෙස්බව සුවය වීදී. කාශ්‍යපය, මෙසේ මහණ සිල්වත් වෙයි. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ශිලසමපත් ය...

25. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද? කාශ්‍යපය, මේ සස්තා මහණ තෙම ඇසින් රූපයක් දැක නිමිත්තත්‍රාහි නොවෙයි. අනුව්‍යඤ්ඤාත්‍රාහි නොවෙයි... වක්ඛරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. කනිත් හඬක් අසා... නැහැයෙන් ගදක් අසා... දිවෙන් රසක් ආසවාදන කොට... කයින් ස්ප්‍රෂටව්‍යයක් සපයී කොට... මනසින් දහමක් දැන... නිමිත්තත්‍රාහි නොවෙයි. අනුව්‍යඤ්ඤාත්‍රාහි නොවෙයි... චිත්තීඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මේ ආයථි වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්ත්ව නොකිලිව අභිවිත්තසුඛය වීදී. කාශ්‍යපය, මහණ තෙම මෙසේ ඉදුරන්හි වැසූ දොරක්තේ වෙයි.

26. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතිසම්පජ්ඣයෙන් යුක්ත වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යෑමෙහිද පෙරලා ඊමෙහිද නුවණින් දැන (එය) කරන සුලු වෙයි... ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදි වැරීමෙහි කීමෙහි නිහඬ වීමෙහි නුවණින් දැන (එය) කරන සුලු වෙයි. කාශ්‍යපය, මහණ තෙමේ මෙසේ සතිසම්පජ්ඣයෙන් සමන්විත වෙයි.

27. කථංඥා ආදිසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ? ඉධාදිසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපාරිහාරිකෙන චිවරෙන -පෙ- කුච්ඡිපාරිහාරි-කෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පිනකමති සමාදයෙව පකකමති. එවං ඛො ආදිසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

28. සො ඉමිනා අරියෙන සීලනිකෙත සමනාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන ඉඤ්ඤාසංවරෙන සමනාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන සතිසම්ම-ජ්ඣෙද්දන සමනාගතො ඉමාං ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමනාගතො විචිත්තං සෙනාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කාඤ්ඤං ගිරගුහං සුසානං චන්ද්‍රිකාං අබ්බාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡානතො පිණ්ඩපාතපටිකකතො නිසීදති පලලංකං ආභුජිතො උජ්ඣං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

29. සො ලොකෙ අභිජ්ඣා පහාය විගතාභිජ්ඣක වෙසසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති -පෙ- ව්‍යාපාදපදෙසං පහාය අව්‍යා-පනාවිත්තො විහරති -පෙ- පිනමිද්ධා පහාය විගතවිනමිද්ධො විහරති -පෙ- උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති -පෙ- විචිතිච්ඡං පහාය නිණ්ණවිචිතිච්ඡො විහරති. අකථංකමි කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිවි-කිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආදිසො පුරිසො ඉණං ආද්‍යං කම්මනෙත පයොජ්ජය්‍ය. තස්ස තෙ කම්මනා සම්පේකිය්‍යා -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගවේශ්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආදිසො පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො -පෙ- සො අපරෙන සම්මයෙන තම්‍යා ආබාධා මුළෙවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගවේශ්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආදිසො පුරිසො බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙන සම්මයෙන තම්‍යා බක්ඛිනා මුළෙවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගවේශ්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආදිසො පුරිසො දසො අස්ස අනත්තාධිතො -පෙ- සො අපරෙන සම්මයෙන තම්‍යා දසව්‍යා මුළෙවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගවේශ්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආදිසො පුරිසො සධතො සහොගො කන්තාරඥානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය -පෙ- සො අපරෙන සම්මයෙන කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගවේශ්‍ය සොමනස්සං. එවමෙව ඛො ආදිසො භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බක්ඛිනාගාරං යථා දසව්‍යං යථා කන්තාරඥානමග්ගං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ අප්පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ආදිසො ආතණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බක්ඛිනමොක්ඛං යථා භුජ්ජස්සං යථා බෙමභුමිං, එවමෙව ඛො ආදිසො භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති.

27. ඇවැත්ති, කෙසේ නව චක්‍ෂණ තෙම සතුටු සිතැත්තේ වේ ද ? ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙනි චක්‍ෂණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවු-රෙන් ද... කුක්‍ෂිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද නමා සතු අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. ඇවැත්ති, මක්‍ෂණ තෙම මෙසේ ම සතුටු වෙයි.

28. හේ මේ ශ්‍රෙෂ්ඨ ගිලසකඩයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙ ම ඉන්ද්‍රිය-සංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙම ශ්‍රෙෂ්ඨ සතිපට්ඨානුසාරයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙ ආර්ය සහනුපට්ඨයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාණඔල පථක කදුරුලි ගිරිගුහා සොහොන් වනප්‍රස්ත අභ්‍යවකාශ පිදුරුරැසින් (ගිරිලෙන් පිදිද්දෙන්) කල ගුහා යන මේ ජනගාගෙන් හිස් වූ සෙතස්තක් භජනය කරයි. හේ පසුබැති පිණ්ඩපාතයෙන් පපරලා ආයේ, පලක් බැද කය ඇද තැනියේ පිහිටුවා, සිහිය කමටගත් අරපුණට යොමු කොට තබා හිඳියි.

29. හෙ තෙම ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට, අභිධ්‍යාව පහ වූ සිතින් උපලක්ෂිත වැ වෙසෙයි. අභිධ්‍යාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි... ව්‍යාපාද දෛශ්‍ය දුරු ලා ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙසෙයි... සන්‍යාන-මඛය දුරු ලා පහ වූ සන්‍යානමඛය ඇත්තේ වෙසෙයි... උභවචක්‍රකක්‍රව ව දෙක දුරු ලා අනුභවන වැ වෙසෙයි... විචිකිත්සාව දුරු ලා තරණය කල විචිකිත්සා ඇත්තේ කුසල් දහමිනි සැක තැත්තේ වෙසෙයි. විචි-කිත්සාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කම්මානන යොදන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කම්මානන සමාදාන වන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් ගිලන් වූයේ දුෂ්ඨිත වන්නේ ද,... හේ මැන කලෙක ඒ ගිලන් බැටින් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් දහගෙහි බඳනාලද්දේ වන්නේ ද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ බැඳුමෙන් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් තමා අයත් පැවැතුම් තැනි දූසයෙක් වන්නේ ද,... හේ මැන කල ඒ දූස බැටින් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ ධනය ඇති හොඳ ඇති පුරුෂයෙක් දික් කතරමහකට බස්සේ ද... හේ පසු කල ඒ කතර තරණය කොට එයින් නික්මා යන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මක්‍ෂණ තෙම ණයක් මෙන් ලෙඞක් මෙන් දහගෙයක් මෙන් දූස බවක් මෙන් දුරු කතරමහක් මෙන් තමා කෙරෙහි පහ නො වූ මේ නිවරණ පස දකී. ඇවැත්ති, ණය නැති බව යම්සේ ද, අරොග බව යම්සේ ද, බැඳුමෙන් මිදීම යම්සේ ද, නිවනල් බව යම්සේ ද, උච්චුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම මක්‍ෂණ තෙම මේ පඤ්ච නිවරණයන් තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ-වූවන් දකී.

30. තස්සිමෙ පඤ්චත්ථරණෙ පභිණෙ අනන්ති සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස චිති ජායති. චිතිමතස්ස කායො පස්සමනති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිතො විතතං සමාධිංගති. සො විවිච්චව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- දුතියං ඤානං -පෙ- තතියං ඤානං -පෙ- චතුත්තං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විතතසම්පදාය, අයං ඛො සා කස්සප විතතසම්පදා.

31. සො එවං සමාහිතො විතතො -පෙ- ඤ්ඤාදස්සනාය විතතො අභිනිව්භරති අභිනිව්භරාමෙති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදාය, -පෙ- නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදාය, අයං ඛො සා කස්සප පඤ්ඤාසම්පදා.

32. ඉමාය ච කස්සප සීලසම්පදාය ඉමාය ච විතතසම්පදාය ඉමාය ච පඤ්ඤාසම්පදාය අඤ්ඤා සීලසම්පදා විතතසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා උත්තරිතරා චා පඤ්ඤාතරා චා තස්සී.

33. සනති කස්සප එකෙ සමණබ්බාහමණා සීලවාදා, තෙ අනෙක-පරියායෙන සීලස්ස වණණං භාසනති. යාවතා කස්සප අරියං පරමං සීලං, නාහං තත්ථ අනතතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භීයො? අථ ඛො අතමෙව තත්ථ භීයො යදිදං අභිසීලං.

34. සනති කස්සප එකෙ සමණබ්බාහමණා තපොජ්ඣුච්ඡාවාදා, තෙ අනෙකපරියායෙන තපොජ්ඣුච්ඡාය වණණං භාසනති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා තපොජ්ඣුච්ඡා, නාහං තත්ථ අනතතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භීයො? අථ ඛො අතමෙව තත්ථ භීයො යදිදං අභිජෙග්ගමණං.

35. සනති කස්සප එකෙ සමණබ්බාහමණා පඤ්ඤාවාදා, තෙ අනෙක-පරියායෙන පඤ්ඤාය වණණං භාසනති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා පඤ්ඤා, නාහං තත්ථ අනතතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භීයො? අථ ඛො අතමෙව තත්ථ භීයො යදිදං අභිපඤ්ඤා.

36. සනති කස්සප එකෙ සමණබ්බාහමණා විමුක්තිවාදා, තෙ අනෙක-පරියායෙන විමුක්තියා වණණං භාසනති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා විමුක්ති, නාහං තත්ථ අනතතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භීයො? අථ ඛො අතමෙව තත්ථ භීයො යදිදං අභිවිමුක්ති.

30. මේ පඤ්චානිවරණයන් නමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වුවන් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තනුයේ කය සංහිදෙයි. සංහ්‍රන් කසාත්තේ සුච විදි සුවැත්තනුයේ සිත සමාධිගත වෙයි. හේ කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත් කෙරෙන් වෙන් ව ම ... පලමු දහන් ලාබ වෙසෙයි. දෙවෙනි දහන් ලාබ වෙසෙයි... තෙවෙනි දහන් ලාබ වෙසෙයි... සිවුවන දහන් ලාබ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ විහතසම්පත් ය. කාශ්‍යපය, මේ ඒ විහතසම්පත්තිය යි.

31. හෙතෙම ජමසේ සිත සමාධිගත කර්ති... දඬිනඥනය පිණිස සිත එළවා තබයි, නැඹුරු කෙරෙයි... මේ ඔහුගේ ප්‍රඥාසම්පත් මේ... 'මේ රහත්වේ පිණිස කටයුතු වූ අනෙකෙක් නැතැ'යි දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාසම්පත් වේ කාශ්‍යපය, මේ ඒ ප්‍රඥාසම්පත්තිය යි.

32. කාශ්‍යපය, මේ ගීලසම්පත්තියට, මේ විහතසම්පත්තියට, මේ ප්‍රඥාසම්පත්තියට වඩා උත්තරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අත් සීලසම්පතක්, විහතසම්පතක්, ප්‍රඥාසම්පතක් නැත.

33. කාශ්‍යපය, ගීලවාදී වූ ඇතැම් මහණවලුණු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ගීලයේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ (නොකිලිටි) උතුම් ගීලයෙක් ඇද්ද, එහි තමාට සමසම වූ (මගේ ගීලයට සම ගීලයෙන් මා හා සම වූ) කිසිවකු මේ නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලි මම ම යම් උතුම් ගීලයෙක් වේ නම් එහි හැමට වැඩි තරම් (උතුම්) වෙමි.

34. කාශ්‍යපය, තපොප්‍රගුප්ඝාවාදී වූ ඇතැම් මහණවලුණු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් තපොප්‍රගුප්ඝාවේ (කෙලෙසුන් තවන කෙලෙස්තට පිළිකුල් කරන වීරියයේ) ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ පරම තපොප්‍රගුප්ඝාවෙක් වේද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලිද යම් අධිප්‍රගුප්ඝාවෙක් (මාගීප්ලසම්ප්‍රසූතන වීර්යයෙන්) වේ නම් එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

35. කාශ්‍යපය, ප්‍රඥවාදී වූ ඇතැම් මහණවලුණු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ප්‍රඥාවේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ පරම ප්‍රඥාවෙක් වේද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලිද යම් අධිප්‍රඥාවෙක් (මාගීප්ලසම්ප්‍රසූතන ප්‍රඥාවෙන්) වේද මම ම එහි හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

36. කාශ්‍යපය, විමුක්තිවාදී ව ඇතැම් මහණවලුණු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් විමුක්තියේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ පරම විමුක්තියෙක් වේද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකතු කොසින් දකිමි ද? වැලිද යම් අධි-විමුක්තියෙක් (සද්ධර්මද ප්‍රතිප්‍රමාදි නිසරණ යනා භිමිස පරම විමුක්තියෙන්) වේද එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

37. ණානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිහේයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සීහනාදං බො සමණො ගොතමො නදති. තඤ්ඤා බො සුඤ්ඤාගාරෙ නදති නො පරිසාසු”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා, “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

38. ණානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිහේයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති. නො ච බො විසාරදො නදති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ව නදති”ති. එවමස්සු කස්සප වචනියා.

39. ණානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිහේයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ව නදති, නො ච බො නං පඤ්ඤාං පුච්ඡන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤාඤ්ඤා නං පුච්ඡන්ති”ති. එවමස්සු කස්සප වචනියා.

40. ණානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිහේයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ව නදති, පඤ්ඤාං ච නං පුච්ඡන්ති, නො ච බො තෙසං පඤ්ඤාං පුට්ඨා බ්‍යාකරොති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ව නදති, පඤ්ඤාං ච නං පුච්ඡන්ති. පඤ්ඤාඤ්ඤා තෙසං පුට්ඨා බ්‍යාකරොති”ති. එවමස්සු කස්සප වචනියා.

41. ණානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිහේයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා තෙසං පුට්ඨා බ්‍යාකරොති, නො ච බො පඤ්ඤාස්ස වේය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, -පෙ- පඤ්ඤාස්ස ව වේය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

42. ණානං බො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිහේයා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාස්ස ව වේය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, නො ච බො සොතබ්බං ඔඤ්ඤන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පඤ්ඤාස්ස ව වේය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති. පසාතසාදුඤ්ඤා ඔඤ්ඤන්ති”ති. එවමස්සු කස්සප වචනියා.

37. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් වනාහි සිහනද ද කෙරෙයි. එ ද වනාහි පිරිස්හි නො ව ගුණාශාරයෙක (හිස් ගෙයෙක හුදෙකලා වැ හිද) කෙරේ යැ”යි අන් තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු යැ”යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරේ” යැ යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ. (ඔවුනට මෙසේ කියැ යුතු).

38. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි එහෙත් විශාරද ව නො කෙරේ” යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාදත් කෙරේ. එ ද පිරිස්හි කෙරේ විශාරද ව ද කෙරේ” යැ යි, කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

39. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. එහෙත් අන්හු ඔහු පැණ නො විවාරති”යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. ඔහු “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි කියා යුතු වන්නාහ. මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද එය කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. ප්‍රශ්න ද (ඔබෙන්) විවාරත් යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

40. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. ප්‍රශ්න ද ඔහු විවාරත්. එහෙත් ඔවුන්ගේ ප්‍රශ්න විවාරන ලද්දේ නො විසඳ යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ” යුතු යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. ප්‍රශ්න ද ඔහු විවාරත්. ඔහු විසින් පැණ විවාරන ලද්දේ විසඳ” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

41. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි... ප්‍රශ්න ද ඔවුන් විසින් විවාරන ලද්දේ විසඳයි. එහෙත් පැණ විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් නො ම ගනී යැ යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ ද විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

42. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි... පැණ විසඳීමෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ද ගනී. එහෙත් අන්හු ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට නො සිතත්” යැ යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ විසඳීමෙන් සිත් ද ගනී. ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අන්හු ද සිතත්” යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

43. ධාතං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යාං: “සීහනාදකුච සමණෝ ගොතමෝ නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- සොතබ්බකුචස්ස මඤ්ඤානති. නො ච බො සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති”ති තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදකුච සමණෝ ගොතමෝ නදති -පෙ- සොතබ්බකුචස්ස මඤ්ඤානති. සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

44. ධාතං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යාං: “සීහනාදකුච සමණෝ ගොතමෝ නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, නො ච බො පසන්නා පසන්නාකාරං කරොනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණෝ ගොතමෝ නදති -පෙ- සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, පසන්නා ච පසන්නාකාරං කරොනති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

45. ධාතං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යාං: “සීහනාදං ච සමණෝ ගොතමෝ නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- පසන්නා ච පසන්නාකාරං කරොති නො ච බො නථනනය පටිපජ්ජනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණෝ ගොතමෝ නදති -පෙ- පසන්නා ච පසන්නාකාරං කරොනති. නථනනය ච පටිපජ්ජනති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

46. ධාතං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යාං: “සීහනාදං ච සමණෝ ගොතමෝ නදති -පෙ- නථනනය ච පටිපජ්ජනති, නො ච බො පටිපන්නා ආරාධෙන්නති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදකුච සමණෝ ගොතමෝ නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤාකුච නං පුච්ඡනති, පඤ්ඤාකුච නෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති. පඤ්ඤාස්ස ච චෙට්ඨාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙති, සොතබ්බකුචස්ස මඤ්ඤානති, සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, පසන්නා ච පසන්නාකාරං කරොනති. නථනනය ච පටිපජ්ජනති පටිපන්නා ච ආරාධෙන්නති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

47. එකමිදකං කස්සප සමයං ගිජ්ජගංග විහරමි ගිජ්ජකුමෙ පබ්බතෙ. නත්‍ර මං අඤ්ඤාතරො නපට්ඨනමිචාරි තිග්‍රොඥො නාච අභිජෙතුචෙත් පඤ්ඤං පුච්ඡී. කස්සො අභිජෙතුචෙත් පඤ්ඤා පුට්ඨො බ්‍යාකාරො. බ්‍යාකාරො ච පන මෙ අත්තමිතො අහොසි පරං වීඨ මත්තායාති.

43. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද නද දෙයි... ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අන්ත්‍ර ද සිතත්. එහෙත් ඔහු බස් අසා අන්ත්‍ර නො පහදිත්” යැයි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... අන්ත්‍ර ද ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්”යි. කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කිය යුතු වන්නාහ.

44. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද නද දෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. එහෙත් පාඨාදුණෝ පාඨාදුණු අයුරක් නො කෙරෙත් යැයි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පාඨාදුණාහු ද පාඨාදුණු අයුරක් කෙරෙත් යැ” යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

45. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද නද කෙරෙයි... පාඨාදුණාහු ද පාඨාදුණු අයුරක් කෙරෙත්. එහෙත් තථා භාවය පිණිස (ධම්මානුබ්බිප්පතිපතති පුරුහු පිණිස) නො ම පිළිපදිත් යැයි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පාඨාදුණෝ ද පාඨාදුණු අයුරක් කෙරෙත්. ධම්මානුබ්බිප්පතිපතති පුරුහු පිණිස ද පිළිපදිත්”යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

46. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. . ධම්මානුබ්බි-ප්පතිපතති පුරුහු පිණිස ද පිළිපදිත්. එසේ පිළිපත්තෝ ද (එයින් ඒ ගොසුම්හුණේ) සිත් නො ගනිත්” යැයි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, කාශ්‍යපය, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද නද කෙරෙයි. චෛතර්‍ය ව ද නද කෙරෙයි. අන්ත්‍ර ප්‍රශ්න ද ඔහු පුළුල්සිත්. ඔවුන් විසින් පුළුල්ස්තා ලද්දේ ප්‍රශ්න ද විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී. ඔහු ද ඒ මහණ ගොසුම් බස් ඇසිය යුතු කොට ද සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පාඨාදුණාහු ද පාඨාදුණු අයුරක් කෙරෙත්. නාමිකය පිණිස (ධම්මානුබ්බි ප්පතිපතති පුරුහු පිණිස) ද පිළිපදිත්. (එසේ) පිළිපත්තාහු ද ඒ මහණ ගොසුම්හු සිත් ගනිත් යැ” යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

47. කාශ්‍යපය, මම් එක් සමයෙක රජගහ නුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි වෙසෙමි. එ සමයෙහි න්‍යායොධි නම් එක්තරු තපොබ්‍රහ්මචාරී (උතුම් තපස් කරන) පිරිවැජ්ඣෙක් අභිප්‍රභූප්පායෙහි පැණයක් මා විවෘලේ ය. අභිප්‍රභූප්පායෙහි පැණ විවාරන ලද මම් ඔහුට එය විසඳ කියෙමි. මා විසින් එසේ විසඳන ලද කල්හි හේ ඉතා මහත් සේ සතුටු විය.

48. “කො හි හතොන භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤාන අනුමතො අස්ස පරං විය මන්තාය? අනම්භි හතොන භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤාන අනුමතො පරං විය මන්තාය. අභික්ඛන්තං හතොන, අභික්ඛන්තං හතොන. සෙය්‍යථාපි හතොන නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය, අකුකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපානි දකඛින්නීති, එවමෙව භගවතා අනොකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හතොන භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්පඤ්ච. ලහෙය්‍යාහං හතොන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලහෙය්‍යං උපසම්පදන්ති”.

49. “යො ඛො කස්සප අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකම්ඛති පබ්බජ්ජං, ආකම්ඛති උපසම්පදං, සො චත්තාරො මාසෙ පරිච්ඡති. චතුන්තං මාසානං අව්චයෙන ආරද්ධිවිත්තා භික්ඛු තා පබ්බාජේනති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අපි ව මෙත්ථ පුග්ගලවෙමන්තා චිදිතා”ති.

50. “සචෙ හතොන අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකම්ඛන්තා පබ්බජ්ජං ආකම්ඛන්තා උපසම්පදං චත්තාරො මාසෙ පරිච්ඡන්ති, චතුන්තං මාසානං අව්චයෙන ආරද්ධිවිත්තා භික්ඛු තා පබ්බාජේනති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සානි පරිච්ඡස්සාමි. චතුන්තං වස්සානං අව්චයෙන ආරද්ධිවිත්තා භික්ඛු මං පබ්බාජේනතු, උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායා”ති.

51. අලත්ථ ඛො අචෙලො කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං අලඤ්ඤාපසම්පදං. අචිරුපසම්පන්නො ඛො පතායස්මා කස්සපො එකො වුපකට්ඨො අප්පමනො ආතාපි පභිනනො විතරනො, ත විරසෙස්ස ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙව ස්‍යං අභිඤ්ඤා සචරිතො උපසම්පජ්ජ විකාසි. “ඕණා ජාති. චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණියං. නාපරං ඉත්ථන්තායා”ති අබ්භඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤාතරො ව ඛො පතායස්මා කස්සපො අරහතං අහොසීති.

සිහනාදසුත්තං නිට්ඨිතං අට්ඨමං.

48. (එවිට අවෙලකාශ්‍යප මෙය කීය:) “වහන්ස, කවරෙක් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අසා ඉතා මහත් සේසතුටු නො වන්නේ ද, වහන්ස, දෙශනාව අභිකාන්තය. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු කොට නැඹුටුන් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දෑයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංමුලා වුවකුට මහ කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියෝ රූප දක්නාහ සි අඳුරෙහි කෙල් පහනක් දරන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද බමිය ද භික්ෂුසමසයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසප්පව ලබමි වා”.

49. “කාශ්‍යපය, පෙරු අත්තොටු වූ යමෙක් මෙ සස්තෙහි පැවිද්ද කැමැත්තේ නම්, උපසප්පව කැමැත්තේ නම්, හේ සිටු මසක් පිරිවෙස් වසයි. සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිතැති භික්ෂුහු ඔහු පැවිදි කෙරෙත්. භික්ෂුභාවය පිණිස උපසප්පත් කෙරෙත්. එහෙත් මෙහි මා විසින් පුද්ගලනාතාත්‍වය දන්නා ලද්ද”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

50. එවිට පිරිවැජ්‍ඣනෙම “වහන්ස, ඉදින් පෙර අත්තොටු වූවෝ මෙ සස්තැ පැවිද්ද කැමැති වන්නාහු උපසප්පව කැමැති වන්නාහු සිටු මසක් පිරිවෙස් වසන් නම්, සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති භික්ෂුහු ඔහු පැවිදි කෙරෙත් නම්, භික්ෂු බව පිණිස උපසප්පත් කෙරෙත් නම්, මම සිටු මසක් පිරිවෙස් වසන්නෙමි. සිටු මස ඇවෑමෙන් සතුටු වූ සිතැති භික්ෂුහු මා පැවිදි කෙරෙත් වා. භික්ෂුභාවය පිණිස මා උපසප්පත් කෙරෙත් වා”යි කී ය.

51. අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසප්පව ද ලද්දේ ම ය. ආයුෂමත් කාශ්‍යප තෙමේ උපසප්පත් වූ නොබෝ කල් ඇතියේ ම හුදෙකලා වූයේ, විවික්ත වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, නිවන් කර මෙහෙයු සිතැති ව වසනුයේ, යමක් සදහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සඳුන් වදිත් ද, ඒ තිරුහනර වූ මාග්ගිකමවයඝාවසානය (රහත් පලය) නොබෝ කලෙකින් ම මෙ අත්ඛිති ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන, පසක් කොට, පැමිණ (ලැබ) විසී ය. (එසේ වසනුයේ) “හවොත්පතනීය ඤීණ විය, මගබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, එය සදහා කටයුතු ද කරන ලද, මෙ රහත්බව් පිණිස තවත් කටයුතු දෑයෙක් නැතැ”යි (පස්විකුම් නුවණින්) දැනැ ගත්තේ ය.

ආයුෂමත් කාශ්‍යපයෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

අට වන සිංහනාදසූත්‍රය නිමිසේ ය.

9. පොට්ටිපාදසූත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවන්තීයං විහරති ජෙනවත්තෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන පොට්ටිපාදෙ පරිබ්බාජකො සමයස්සවාදකො නික්ඛුකාචීරෙ එකසාලකො මලලිකාය ආරාමෙ පටිවසති මහතිං පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධි: තිංසමනෙතභි පරිබ්බාජකසතෙහි.

2. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පන්නවිවරමාදාය සාවන්තීං පිණ්ඩාය පාවිසී. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: අධිප්පගො ඛො තාව සාවන්තීයං පිණ්ඩාය චරිතුං, යනුනානං යෙන සමයස්ස-වාදකො නික්ඛුකාචීරෙ එකසාලකො මලලිකාය ආරාමො, යෙන පොට්ටිපාදෙ පරිබ්බාජකො, තෙනුපසංඝිකමෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භගවා යෙන සමයස්ස-වාදකො නික්ඛුකාචීරෙ එකසාලකො මලලිකාය ආරාමො තෙනුපසංඝිකම්.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන පොට්ටිපාදෙ පරිබ්බාජකො මහතිං පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසිංහෙනා තොති උන්නාදිතිං උච්චාසද්ද-මහාසද්දාය අනෙකච්ඡිතං තීරච්ඡානකථං කථෙන්නතිං - සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං මහාමන්තකථං සෙනාකථං හසකථං සුඛකථං අන්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං ගඤ්ඤකථං මාලාකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං ගිගමකථං ගාගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භවංශකථං පුබ්බපෙනකථං නානන්තකථං ලොකකබ්බසිකං සමුදදකබ්බසිකං ඉතිභවානවකථං, ඉති වා'ති.

4. අද්දස්ස ඛො පොට්ටිපාදෙ පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසී:1 “අප්පසද්දා හොනෙනා හොනතු. මා හොනෙනා සද්දමිකත්ථ. අයං සමණො ගොභමො ආගච්ඡති. අප්පසද්දාමො ඛො සො පනායස්මා, අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදී. අප්පෙව-නාම අප්පසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසංඝමිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා”ති. එවං චුහෙන තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හී අනෙසුං. අථ ඛො භගවා යෙන පොට්ටිපාදෙ පරිබ්බාජකො තෙනුපසංඝිකම්. අථ ඛො පොට්ටිපාදෙ පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: එහු ඛො හතෙත්ත භගවා. සවාගතං? හතෙත්ත භගවතො. චිරස්සා ඛො හතෙත්ත භගවා ඉමං පරියායමෙකාසි යදිදං ඉධාගමිනාය. නිසීදතු හතෙත්ත භගවා. ඉදමාසනා පඤ්ඤාග්ගන්ති. නිසීදි භගවා පඤ්ඤානෙත්ත ආසනෙ පොට්ටිපාදෙ'පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාහරං නිවං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො පොට්ටිපාදං පරිබ්බාජකං භගවා එතදවොච: “කාය හු'ත්ථ පොට්ටිපාද එතරති කථාය සන්නිසින්නා? කා ව පන වො අන්තරා කථා විප්පකතා?”ති.

1. සණ්ඨාපෙසී, PTS.

2. සාතනං, PTS

9. පොට්ඨපාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවරම් නම් වූ අන්තේසියුසියුහු අරමා වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි පොට්ඨපාද නම් පිරිවැජ් තෙම, (බමුණුනිවු ආදීන් රැස් වූ තවතමන් සමය පටසන හෙයින්) සමසප්පාදක නම් වූ (කිඤ්චරුක්පෙලින් පිරිහෙවුණු හෙයින්) කිසුකාමීර නම් වූ (පලමු එක් හලක් ම වූ තැන බැවින්) එකකාලක නම් වූ, මල්ලිකා දෙවියනේ උයනෙහි, පිරිවැජ්සත් භූන්දසසක් පමණ වූ මහ පිරිවැජ් පිරිසක් හා වෙසෙයි.

2. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු වෙලෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පිටු පිණිස සැවැත් නුවර පිරිසි සේක. එ විටා “සැවැතෙහි පිටු පිණිස හැසිරෙන්නුවට තව මා ඉතා උදහන සැ. ඉදින් මේ සමසප්පාදක කිසුකාමීර එකකාලක නම් වූ මල්ලිකාරාමය කරා, පොට්ඨපාද පිරිවැජ් වෙත ගියෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... ඒ මල්ලිකාරාමය කරා වැඩි සේක.

3. එ සමයෙහි පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම - රූපකථා චෝරකථා මහාමාත්‍රකථා සේනාකථා හයකථා සුඛකථා අන්තකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා භාෂකථා ගතිකථා මාලාකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සත්‍රිකථා පුරාණකථා ගුරුකථා විචිකාකථා කුමහසානකථා පූජිප්‍රේමකථා ලෝකාබ්‍යාසිකා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා ඉතිහාස-භවකථා යන මේ හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ මෙබඳු නොසෙක් වැදූරුමි තිරිසත්කථා කියන, සොමවත් වූ, උස් හඬ මහහඬ ඇති මහපිරිවැජ්-පිරිස සහ හුන්වත් වෙයි.

4. පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම දුරින් ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දැක, “හවන්හු නිහඬ වෙත් වා. හවන්හි, හඬ නො කරවු. මේ මහණ ගොසුම් එසි. ඒ ආයුෂමත් තෙම නිහඬබව කැමැත්තේ ය. නිහඬබවිහි ගුණ කියන සුළු ය. පිරිස නිහඬ සේ දැන එළැඹියා සුතු කොට සිතුවොත් යෙහෙකැ”යි සිය පිරිස සංහුන් කෙළේ ය. මෙසේ ඔහු කී කලා ඒ පිරිවැජ්ගේ නිහඬ වූහ. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොට්ඨපාද පිරිවැජ්සා කරා එළැඹි සේක. එ කල්හි පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “වනන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා ඡස්ක් වා. වනන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේ යහපත. වනන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩනට කළෙකින් පසු මේ අවස්ථාව ලත් සේක් වත. වනන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශුභාගමනයෙකි. මේ අස්තෙක් පනවන ලද්ද”යි කී ය. පනවන ලද අස්තෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හුන් සේක. පොට්ඨපාද පිරිවැජ් ද එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එක් පසෙක හුන්වත් ය. එක් පසෙක හුන් පොට්ඨපාද පිරිවැජ්ගේ “පොට්ඨපාදසිති, මෙහි දැන් තෙපි කවර නම් කථායෙකින් හුන්තහු ද? මා එන්නාව පෙර මා එන තෙක් මේ අතර තොපගේ කිනම් කථාවක් අඩාල වී දූ?”යි අසාවදුල සේක.

5. එවං වුතෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො හගචන්තං එතදවොච: තිට්ඨතෙසා භනෙන කථා, යාය මයං එතරහි කථාය සන්තිසින්නා. තෙසා භනෙන කථා භගවතො දුලලහා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණ්ඨාය. පුරිමානි භනෙන දිවසානි පුරිමතරුති නානාතිස්සානං සමණ්ට්ඨාසමානං කුතුහලසාලාය සන්තිසින්නානං සන්තිපතිතානං අභිසංඝස්සනිරොධො කථා උදපාදී “කථා නු ඛො හො අභිසංඝස්සනිරොධො හොති?”ති.

(1) තුනෙකවෙච එවමාහ: “අහෙත්තු අය්‍යච්චයා පුරිසස්ස සංඝස්ස උප්පජ්ජන්ති තිරුජ්ඣන්ති”පි. යසම් සමයෙ උප්පජ්ජන්ති, සංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ තිරුජ්ඣන්ති, අසංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙතකෙ අභිසංඝස්සනිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

(2) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ”තං හො එවං භවිස්සති. සංඝස්ස හි හො පුරිසස්ස අත්තා. සංච ඛො උපෙති’පි අපෙති’පි. යසම් සමයෙ උපෙති, සංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ අපෙති, අසංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙතකෙ අභිසංඝස්සනිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

(3) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ”තං හො එවං භවිස්සති. සන්ති හි හො සමණ්ට්ඨාසමානං මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝස්සං උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙතකෙ අභිසංඝස්සනිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

(4) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ”තං හො එවං භවිස්සති. සන්ති හි හො දෙවතා¹ මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝස්සං උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝස්සේ තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙතකෙ අභිසංඝස්සනිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

6. තස්ස මයහං භනෙන භගචන්තං යෙව ආරබ්භ සති උදපාදී: ‘අහො චූත භගවා, අහො චූත සුගතො, යො ඉමෙසං ධම්මානං සුකුසලො’ති. භගවා භනෙන කුසලො භගවා පකතඤ්ඤා අභිසංඝස්සනිරොධස්ස. කථං නු ඛො භනෙන අභිසංඝස්සනිරොධො හොති?”ති.

1. පඤ්ඤාපෙනති, PTS.

2. ත ඛො නාමෙතං, PTS.

3. දෙවා, ස්‍යාම.

4. තෙ, ස්‍යාම.

5. මෙසේ වදාළ කලා පොට්පාද පිරිවැස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “වහන්ස, යම් කපාවෙකින් අපි මෙහි හුන්නමෝ නම්, එ කපාව තිබේවා. වහන්ස, ඒ කපාව පසු ව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසන්නට දුළිභ නො වෙයි. පුරිම පුරිමකර දවස්හි (බොහෝ කලකට පෙර) කුතුහලශාලායෙහි එක් වැ හුන් එක් රැස් වූ මහණ බමුණන් අතර “හවන්හි, අභිසංඤ්ඤානිරෝධය (විහ්‍යානිරෝධය, සංඤ්ඤානිරෝධය) කෙසේ නම් වේ ද?” යි අභිසංඤ්ඤානිරෝධයෙහි කපාවෙක් පහල විය.

(1) එහි ඇතැම්හු “හෙතු තැනි වැ ප්‍රත්‍යය තැනි වැ පුරිස්සට සංඤ්චෝ උපදනාහු ද නිරුද්ධ වන්නාහු ද වෙත්. යම් විටෙක ඔහු උපදනාහු ද, එ විට හේ සංඤී (සංඤ ඇත්තේ) වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්චෝ නිරුද්ධ වන්නාහු ද, එ විට හේ අසංඤී වේ” යැ යි මෙසේ කීහ. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤානිරෝධය (විහ්‍යානිරෝධය) පණවත්.

(2) ඔහුට අනෙකෙක්, “හවන, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. (මගේ දැනීම මෙසේ නො වන්නේ ය.) හවන, සංඤ්ච පුරුෂයාගේ ආත්මය ය. එ ද ඵලාමේඛන්ගේ වෙයි. ඉවැත් වැ යන්නේත් වෙයි. යම් කලෙක එය ඵලාමේඛ ද, එ කලා හේ සංඤී වෙයි. යම් කලෙක පහ වැ යේ ද, එ කලා අසංඤී වේ යැ” යි මෙසේ කී ය. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

(3) ඔහුට අනෙකෙක් හවන, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. හවන, මහත් සෘද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු මේ පුරුෂයාට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද වෙත්. ඔහුගේ සංඤ්ච ඉවතට අදහෝ ද වෙත්. යම් විටෙක ඔහු කරා සංඤ්ච පමුණුවත් නම්, එ විට හෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්ච ඉවතට අදනාහු නම්, එ විට අසංඤී වේ” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

(4) ඔහුට අනෙකෙක්, “හවන, මම මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. හවන, මහත් සෘද්ධි ඇති, මහත් අනුභාව ඇති, දෙවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු මේ පුරුෂයා වෙතට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද, මොහුගෙන් ඉවතට අදහෝ ද වෙත්. යම් විටෙක සංඤ්ච මොහු වෙතට පමුණුවත් ද, එ විට මෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක එය මොහුගෙන් ඉවතට අදිත් ද, එ විට අසංඤී වෙයි. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

6. වහන්ස, “යම් කෙනෙක් මේ දහමිහි නිපුණ ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහෝ මෙය පවසන සේක් නම් ඉතා මැනව හු. ඒ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරන සේක් නම් ඉතා මැනව නො.” යි (එ වේලෙහි) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඇරැබ සිහිය උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිසංඤ්ඤානිරෝධයෙහි නිපුණ සේක. ඇති සැටිය (ප්‍රකෘතිය) දන්නා සේක. වහන්ස, අභිසංඤ්ඤානිරෝධය කෙසේ වේ ද?”,

7 තු පොඨිපාද යෙ තෙ සමිණ්ඩාහමිණා එමමානංසු: අහෙනු අප්පච්චයා පුරිසස්ස සංඝො උප්පජ්ජන්ති'පි නිරුජ්ඣන්ති'ති. ආදිනො'ව තෙසං අපරදාං. නං කිංසු තෙනු? සහෙනු හි පොඨිපාද සප්පච්චයා පුරිසස්ස සංඝො උප්පජ්ජන්ති'පි නිරුජ්ඣන්ති'පි. සිකං ඵකා සංඝො උප්පජ්ජන්ති, සිකං ඵකා සංඝො නිරුජ්ඣන්ති".

“කා ච සිකං”ති නගවා අවොච:

ඉධ පොඨිපාද නථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමා- සමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුන්ධො ලොකවිදු අනුහතරො පුරිස- දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං දදෙවකං සමාරකං සමුහමකං, සංසාරණ්ඩාහමිණං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අනිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා පටෙදෙති. පසා ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ථං සත්ථාසඤ්ඤං කෙවල- පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. නං ධම්මං සුණ්හි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාචරසමි- වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො නං ධම්මං සුච්චා තථාගතෙ සද්ධං පටිලනති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකෙති: “සමුද්ධො ඤරුවාසො රජොපථො¹, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා. න ඉදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සම්බලික්ඛං බ්‍රහ්මචරියං චරතුං. යනුනානං කෙසමස්සුං ඕනාරෙක්ඛා කාසායාති චන්දාති අච්ඡාදෙක්ඛා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති”.

9. සො අපරෙන සමයෙක අප්පං වා භොගනිකං පනාය මහන්තං වා භොගනිකං පනාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පනාය මහන්තං වා ඤාති- පරිවට්ටං පනාය කෙසමස්සුං ඕනාරෙක්ඛා කාසායාති චන්දාති අච්ඡාදෙක්ඛා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොකකසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොවරසම්පන්නො අඤ්ඤාතෙතසු වජේජසු හසදස්සාවි. සමාදාය සිකංසි සිකංසපදෙසු, කායකම්මවචි- කම්මෙන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජ්ඣො සීලසම්පන්නො ඉඤ්ඤායෙසු ගුහනථොරො භොජනෙ මන්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමන්තාගතො සනතුටෙය්‍යා.

10. කථංඤ්ච පොඨිපාද හිංකු සීලසම්පන්නො නොති? ඉධ පොඨිපාද හිංකු පාණාතිපානං පනාය පාණාතිපානං පටිට්ඨිතො භොති නිතිතදණ්ණො නිතිතසත්තං -පෙ-

1. රජපථො, සාම.

7. පොට්ඨපාදය, එහි යම් මහණ බුදුණු කෙනෙක් “හෙතු තැනි වෑ ප්‍රත්‍යය තැනි ව පුරුෂයාට සංඥවෝ උපදිති යි ද නිරුද්ධි වෙති” යි ද මෙසේ කීහු නම්, මූලිත් ම ඔවුන්ට වැරදිණ. ඒ කවර හෙයින්? පොට්ඨ-පාදය, පූරිස්තව හෙතුසහිත ව ම ප්‍රත්‍යය සහිත ව ම (කරුණු සහිත ව ම) සංඥවෝ උපදනෝත් නිරුද්ධි වන්නෝත් වෙති. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥවෝ උපදිත්. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥවෝ නිරුද්ධි වෙත්”.

“ඒ කවර ශික්‍ෂාවෙන් දැ?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම (ප්‍රශ්න කොට එය විසාර කරන සේක් මතු දැක්වෙන ධම්කථාව) වදාළ සේක:

පොට්ඨපාදය, මෙහි රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විද්‍යවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකඥ වූ නිරුහතර පුරුෂදම්‍යසාරථී වූ දෙවිමිනිස්තට ශාඛා වූ සිවුසස් අවබෝධ කලා වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවෑ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි භික්‍ෂූන් සහිත සත්ප්‍රථව ද තෙමේ විශිෂ්ට වූ නුමණින් දැන පසක් කොට ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. හේ ආදියෙහි භද්‍ර කොට මධ්‍යයෙහි භද්‍ර කොට අවසන්හි භද්‍ර කොට අම්බ සහිත කොට ව්‍යංජන සහිත කොට සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට දහම් දෙසයි. (ඒ දෙසනුයේ ද) ශාසනබ්‍රහ්මවිධිසංය නෙළී කෙරෙයි.

8. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරු කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සාදාහැ පිළිලබයි (උපදවයි). හේ ඒ සාදාහැ පිළිලැබීමෙන් යුත් වූයේ, “ගෘහවාසය සම්බාධයෙහි රජස්පථයෙකි. පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඵකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට ඵකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට ශරීරලිඛිතයක් සේ කොට මේ සයුන්-බඩසර පුරන්නට පහසු නොවේ. මම් කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදනෙහි වීම් නම් යෙහෙකැ” යි මෙසේ කුවණින් සලකයි.

9. හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම ප්‍රාති-මොක්‍ෂසංවරයෙන් සම්‍යගික වූයේ, ආචාරගොචර දෙකින් යුත් වූයේ, අණු පමණ වූ ද චරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද කාශවාක්කම්යෙන් යුක්ත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තේ, සිල්වත් වූයේ, ඉඳුරන්හි වැසු දොරැතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්තේ, සිහිනුවණින් යුත් වූයේ, පසයෙහි තුන් සතුටින් සතුටු වූයේ, සිකපද සමාදන් කොට ගෙන ගික්මෙයි.

10. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සිල්වත් මේ ද යත්: පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම පණිවා හැරැ පණිවායෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඛණා තැවූ දඩුමුගුරැ ඇත්තේ, ඛණා තැවූ අවි ඇත්තේ...

අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති -පෙ- අබ්බහම්චරියං පහාය බ්බහම්චරී හොති -පෙ- මුසාචාදං පහාය මුසාචාදා පටිවිරතො හොති -පෙ- පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ-සම්ඵය්‍යලාපං පහාය සම්ඵය්‍යලාපා පටිවිරතො හොති -පෙ-, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

11. බිජ්ඣාමභුතභාවිසමාරම්භා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඡේදනවංචා-බකිනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

12. යථා වා පනෙකෙ භොතොතා සමණ්ත්‍රාහම්ණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපං විසුඤ්ඤායනං අනුසුතනා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං භිතං -පෙ- අණ්ඤාදය්‍යනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුඤ්ඤායනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

13. යථා වා පනෙකෙ භොතොතා සමණ්ත්‍රාහම්ණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපං ජුතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුතනා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං -පෙ- යථාච්ඡං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

14. යථා වා පනෙකෙ භොතොතා සමණ්ත්‍රාහම්ණා -පෙ- ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුතනා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤා පලලභිකං -පෙ- උතතොලොභිතකුප්පානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

15. යථා වා පනෙකෙ භොතොතා සමණ්ත්‍රාහම්ණා -පෙ- මණ්ඩන-විභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුතනා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං -පෙ- ඔද්දානානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

16. යථා වා පනෙකෙ භොතොතා සමණ්ත්‍රාහම්ණා -පෙ- ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුතනා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං -පෙ- ඉතිභවාහවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

අසිතාදත් හැර අසිතාදත් වැළැක්කේ වෙයි... අබරමසර හැර බබසැරි වෙයි... මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි... පිසුණුබස් හැර පිසුණු බසින් වැළැක්කේ වෙයි... පරොස්බස් හැර පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි... බොල් හිස් බස් බිණුම් හැර බොල් බසින් වැළැක්කේ වෙයි... මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

11. බිජුසූරු හුනසූරු සිඳුමෙන් බිඳුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි... අත්පා ඇ සිඳීමෙන් ද මැරීමෙන් ද රැහැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද සැහැසිකම්වලින් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

12. යම්සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සාද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලඳු නැටුම් ගැසුම්... බලසෙන් ගණිනා තැන් දන්නට යාම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

13. යම්සේ ඇතැම් මහණබමුණෝ සාද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලඳු අටපාකෙළිය දසපාකෙළිය... විකලාභිභානුකරණය යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු වූ දූකෙළියෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

14. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... දික්සහලාපුටුට ය පලභය... ඉස්ඳෙරු පාමුල රතු කොටට තබා ඇති යහන ය යන මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු උස්යහන් මහයහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

15. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... දූවද සුණ්ණයෙන් ඇත ඉඳීම, මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල්ගා මැසීම... දික් දහවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇත අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇත සැරසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු දෑ පරිභොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

16. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... රුජකපා වොරකපා... ඉතිහවාහවකපා යන මෙබඳු වූ තිරිසන් කතාවලා යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කතාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

17. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපං විශාහිකකථං අනුසූතනා විතරනති, සෙය්‍යපීදං: නා තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී -පෙ- තිබ්බෙසේති වා සචෙ පහොසී'ති. ඉති වා ඉති එවරුපාය විශාහිකකථාය පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

18. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපං දුකෙය්‍යපච්ඡිණ්ණගමනානුයොගමනුසූතනා විතරනති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රාජමාමතනානං -පෙ- අමුත්ත ඉදං ආතරා'ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුකෙය්‍යපච්ඡිණ්ණගමනානුයොගා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

19. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- කුතකා ව හොනති -පෙ- ලාහෙන ලාභං තිජ්ජිංසිනායෙ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුතකලපනා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

20. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: අභිගං නිජ්ජිතං -පෙ- මිගපකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

21. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ණලකකිණං වත්ථලකකිණං -පෙ- මිගලකකිණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

22. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිය්‍යාණං හවිස්සති -පෙ- ඉමිස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉති-එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: වඤ්ඤාහො හවිස්සති -පෙ- එවාපිපාකං වඤ්ඤසුරියනකතිතනානං උග්ගමනං ඔගමනං සඬ්ඛිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාතමණා -පෙ- එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සුඛිට්ඨිකං හවිස්සති -පෙ- ලොකායනං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

17. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... 'හෝ මේ දුක්ඛත්තය නොදනි... ඉතින් හැකි නම් එය විසඳව'යි යන මෙබඳු උනුත් බැණ දෙවා ගැනුවලා යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණුවදෙවූවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

18. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙව'යි කළ නියෝග පිළිගෙන රජුන්ගේ රජමහමැතිසත්තේ... මෙබඳු දූත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යාමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දූතමෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යාමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

19. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... කුහක නම් කරන්නෝ වාටු බස් දෙඩන්නෝ... ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ කුහනලපන කෙරෙත් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

20. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... අභිග්‍රහණය නිවහන-ශාසනය... මානසිකය යන මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... මිණිලකුණු කීම, වත් ලකුණු කීම... වුවලකුණු කීම ය යන මෙබඳු නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යා-ඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ මෙබඳු හෝ නිරශ්චිත-විද්‍යාව කෙරෙත් මිථ්‍යාඡ්චය කෙරෙත් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

22. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... රජුන්ගේ සිය නුවරින් නික්මීම වන්නේ ය... මොහුට පරාජය වන්නේ යැයි කියන්නෝ මෙබඳු නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හෝ මේ හෝ මෙබඳු හෝ නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

23. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... චක්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය... සඳහිරු නකත්තරුන්ගේ නැගීම බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදු වීම මෙබඳු විපාක දෙන්නේ යැයි කියන්නාහු මෙබඳු නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යා-ඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ නිරශ්චිත-විද්‍යාව කෙරෙත් මිථ්‍යාඡ්චය කෙරෙත් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

24. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... මෙ සමයෙහි මනා වැසි වන්නේ යැයි කීම... ලෝකායතශාසන හැදෑරීම යන මෙබඳු නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හෝ මේ හෝ මෙබඳු හෝ නිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

25. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමනලානමණා -පෙ- එවරුපාය තිරවණනවිජයාය මිවණාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙනාති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං -පෙ- සිරිවහානං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරවණනවිජයාය මිවණාච්චො පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමනලානමණා -පෙ- එවරුපාය තිරවණනවිජයාය මිවණාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙනාති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං -පෙ- ඔසානං පටිමොකොති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරවණනවිජයාය මිවණාච්චො පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

27. ය ඛො සො පොට්ටුපාද භික්ඛු එවං සිලසමපනොනා ත කුතොචි හං පස්සති යදිදං සිලසංවරතො -පෙ- සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකොන සමනාගතො අර්ඝ්‍යානං අනවජ්ජබං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ටුපාද භික්ඛු සිලසමපනොනා හොති.

28. කථංඤා පොට්ටුපාද භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථොරො හොති? ඉධ පොට්ටුපාද භික්ඛු වතඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාගාති හොති නානුබ්‍රාහ්මණානාති -පෙ- මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනාගතො අර්ඝ්‍යානං අබ්‍යාසෙකසුබං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ටුපාද භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථොරො හොති.

29. කථංඤා පොට්ටුපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඣෙඤාන සමනාගතො හොති. ඉධ පොට්ටුපාද භික්ඛු අභික්ඛානොන පටික්ඛානොන සමපජානා-කාරි හොති -පෙ- භුණ්ණිතාවෙ සමපජානකාරි හොති. එවං ඛො පොට්ටුපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඣෙඤාන සමනාගතො හොති.

30. කථංඤා පොට්ටුපාද භික්ඛු සන්තුවොසො හොති? ඉධ පොට්ටුපාද භික්ඛු සන්තුවොසො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන -පෙ- සෙය්‍යපාපි පොට්ටුපාද පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපන්නහාරො'ව ඛෙති. එවමෙව ඛො පොට්ටුපාද භික්ඛු -පෙ- යෙන යෙනෙව පක්ඛමිති සමාදයෙව පක්ඛමිති. එවං ඛො පොට්ටුපාද භික්ඛු සන්තුවොසො හොති.

31. සො ඉමිනා ව අරියෙන සිලකඩකොන සමනාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සති-සමපජ්ඣෙඤාන සමනාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුවොසො සමනාගතො විවිත්තා සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං -පෙ- පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡා-හතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛානොන නිබ්බන්ති පලලභිකං ආභුජිත්වා උප්පං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

25. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... ආවාහ සදහා නකත් කීම, මිවාහ සදහා නකත් කීම... සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙම මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද තීරණවිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

26. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණවූණෝ... ශාන්තිකම් ප්‍රණීතිකම්... කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒ ගලවා දැමීම යන මෙබඳු තීරණවිත-විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, හේ මහණ මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද තීරණවිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

27. පොට්ඨපාදය, ඒ මහණ මෙසේ ශිලසම්පන්න වූයේ, ශිලසංවරය හෙතු කොට ගෙන කිසි ම ඵක ද අසංවරතායෙහින් ඇති විය හැකි බියක් නොදකී... හේ මේ ආයඪී ශිලසකකයෙන් සම්මුත වූයේ සිය සත්‍යත්වය නිදෙස් වූ නාසික ජෛතසික සුවය වීදී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම ශිලසම්පන්න වේ.

28. පොට්ඨපාදය, මහණ කෙසේ නම් ඉඳුරන්හි වැසූ දොරැන්තේ මේ ද? පොට්ඨපාදය, මේ සත්තා මහණ තෙම ඇසින් රුවක් දක, එහි නිමිති නොගත්තේ මේ, අවසවසන්ගේ ආකාර සිතට නොගත්තේ මේ... මහඉඳියෙහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආයඪී වූ ඉඳියසංවරයෙන් යුක්ත වූයේ සිත්සත්‍යත්වය අව්‍යාපේකසුඛය වීදී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම ඉඳුරන්හි වැසූ දොරැන්තේ වෙයි.

29. පොට්ඨපාදය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් මේ ද? පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි මනා නුවණින් දැන ම එය කරනුයේ වෙයි. නිශ්ශබ්දභාවයෙහි මනා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

30. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සතුටු වේ ද? පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින්... සතුටු වූයේ මේ. පොට්ඨපාදය, යම්සේ පියා හම්බුවට තරම් අත්තටු ඇති කුරුලු තෙම යන යන තැන පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හමායේ ද, පොට්ඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම... තමා යන යන තැනට පාසිවුරු ඇ (පැවිදි අවපිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. පොට්ඨපාදය, මෙසේ ම මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

31. හේ මේ ආයී ශිලසකකයෙන් ද... මේ ආයී ඉඳියසංවරයෙන් ද... මේ ආයී සතිසම්පජ්ඣයෙන් ද... මේ ආයී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍යය... පිදුරුලෙතය යන යම් කිසි ජනවිචිකත සෙනස්සත්ත බජ්ඣ. හේ පසුබත් සෙමෙහි පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරලා ආයේ, පලන් බැඳ ලිඬිකය කෙළින් පිහිටුවා, කමටහනට යොමු කොට සිහිය එලවා තිදී.

32. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පතාය -පෙ- බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය -පෙ- චිතඤ්ඤං පතාය -පෙ- උඤ්චිකුක්ඛුච්චං පතාය -පෙ- විචිකිච්ඡං පතාය තිණ්ණවිචිකිච්චං විහරති අකථංකම් කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙන් පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සම්පේකිය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදන්තං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේජ්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො ආබාධිතො අස්ස -පෙ- සො අපරෙන සම්මෙත තමා ආබාධා මුළුවිය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදන්තං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේජ්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො බ්‍යාධිතාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙන සම්මෙත තමා බ්‍යාධිතාගාර මුළුවිය්‍යං සොන්තො අබ්බසෙන, -පෙ- සො තතො නිදන්තං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේජ්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද දුසො අස්ස -පෙ- සො අපරෙන සම්මෙත තමා දුසබ්‍යා මුළුවිය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදන්තං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේජ්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිසො සබ්බතො සහොගො කන්තාරදාන-මග්ගං පටිපජ්ජේය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙන සම්මෙත තං කන්තාරං නික්ඛිරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදන්තං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේජ්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛො පොඨිපාද භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුගං යථා බ්‍යාධිතාගාරං යථා දුසබ්‍යං යථා කන්තාරදානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ ධම්මෙ අප්පට්ඨණං අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි පොඨිපාද ආනණ්‍යං යථා ආරුග්ගං යථා බ්‍යාධිතා දොකං යථා භුජ්ජං යථා බෙමනනභුජ්ජං, එවමෙව ඛො පොඨිපාද භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණං අත්තති සමනුපස්සති.

33. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණං අත්තති සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුදිතස්ස පිඨි ජායති. පිඨිමනස්ස කායො පසංමානති. පසංගාමකායො සුඛං වෙදෙති². සුඛිතො චිත්තං සමාභියති. සො විචිච්චිව කාමෙහි විචිච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකකං සවිමාරං විවෙකජං පිඨිසුඛං පසමං කානං³ උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා කාමසංඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. විවෙකජමිතිසුඛසුඛමසච්චසංඤ්ඤා තස්මිං සම්මෙ ගොති. විවෙකජමිතිසුඛසුඛමසච්චසංඤ්ඤා යෙව තස්මිං සම්මෙ ගොති. එවමිති සික්ඛා එකා සංඤ්ඤා උප්පජ්ජති.⁴ සික්ඛා එකා සංඤ්ඤා නිරුජ්ඣති.⁵ 'අයං සික්ඛා'ති හගවා අවොච.

1. පාමුජ්ජ, PTS. 2. පටිසංවෙදෙහි, ස්‍යා. 3. පසමජ්ඣානං, කෙසුඛි.
4. උපපජ්ජනති, PTS. 5. නිරුජ්ඣනති, PTS

32. හේ ලොවැ ඇල්ම හැරු... ක්‍රොධස හැරු... චිතමිඬිය හැර... උදහස් කුකුස් දෙක හැරු... සැකස හැර නිණු සැක ඇත්තේ, කුසල්-දහමිහි සැක නො කරනුයේ වෙසෙයි. සැකස කෙරෙන් සිත පිටිසිදු කෙරෙයි.

පොඨපාදය, යම්සේ මිනිසෙක් ණයක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාදාන වී නම්... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ මිනිසෙක් ගිලන් වන්නේ ද... හේ පසු කලෙක ඒ ගිලන් බැවින් මිදෙන්නේ ද... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ මිනිසෙක් දහගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ඒ දහගෙහින් ධන නොවිසදු සුවසේ මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ දසයෙක් වන්නේ ද... හේ පසු කලෙක ඒ දස බව කෙරෙන් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ ධනවත්, හොඳ ඇති මිනිසෙක් ආහාර දුලිභ, උච්චරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමගකට බස්තේ ද, හේ මැන භාග-යෙහි ඒ කතර ඉක්මැ යන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, දහගෙයක් මෙන්, වහල්බවක් මෙන්, දුරු කතරමගක් මෙන් ප්‍රතිණ නොවූ මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. පොඨපාදය, ණයින් මිදුණු බව, අරොග බව, සිරබැඳුමෙන් මිදුණු බව, නිවහල් බව, උච්චරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම මහණ තෙම තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ මේ නිවරණ පස දකී.

33. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ නිසා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිත් ඇත්තහුගේ නාම-රූප කය සංහිදේ. සංහුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවපත්හුගේ සිත එකඟ වෙයි. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විතකීෂතිත විචාරසහිත, ප්‍රීතිය හා සුබවේදනාව හා ඇති, විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබූ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු කාමසංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි එ කල්හි විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ නැමැති සිසුම් වූ සංඥාව පහළ වූයේ වෙයි. එකල්හි හෙතෙම විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛසංඛ්‍යාත සුමුම් වූ සංඥා ඇත්තේ ම වේ. මෙසේ ශික්‍ෂායෙන් (ප්‍රථමධ්‍යානයෙන්) එක් (ප්‍රථමධ්‍යාන) සංඥාව උපදී, ශික්‍ෂායෙන් එක් (කාම) සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. 'මේ ශික්‍ෂා යැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුතච්චරං පොඨඨපාද භික්ඛු විනක්කච්චාරතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපාදනං චේතසො එකොදිනං අවිනක්කං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුභිසං ඛානං¹ උපසම්පජ්ජති. තස්ස යා පුරිමා විචේකජං පිතිසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං² සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජපිතිසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං තස්මිං සමයෙ හොති. සමාධිජපිතිසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝාදං උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝාදං නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨඨපාද භික්ඛු පිතිසංච විරාගා උපෙක්කකො ච විහරති සතො ච සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙති. යන්තං අරියා ආවික්කන්ති ‘උපෙක්කකො සතිමා සුඛවිහාරී’ති තතිසංඝානං³ උපසම්පජ්ජති. තස්ස යා පුරිමා සමාධිජපිතිසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං සා නිරුජ්ඣති. උපෙක්කකාසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං තස්මිං සමයෙ හොති. උපෙක්කකාසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝාදං උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝාදං නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨඨපාද භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා, පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්ථගමා⁴ අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්කාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඛානං⁵ උපසම්පජ්ජති. තස්ස යා පුරිමා උපෙක්කාසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං සා නිරුජ්ඣති. අදුක්ඛමසුඛසුඛමසම්මසංඝාදං තස්මිං සමයෙ හොති. අදුක්ඛමසුඛසුඛමසංඝාදං යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝාදං උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝාදං නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨඨපාද භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඝාදනං සමතික්කමා පටිසංඝාදනං අත්ථගමා නානත්තසංඝාදනං අමනසිකාරං ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්චායත්තං උපසම්පජ්ජති. තස්ස යා පුරිමා රූපසංඝාදං සා නිරුජ්ඣති. ආකාසානඤ්චායත්තසුඛමසම්මසංඝාදං තස්මිං සමයෙ හොති. ආකාසානඤ්චායත්තසුඛමසම්මසංඝාදං යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝාදං උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝාදං නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

1. දුභිසංඝානං, PTS

2. විචේකජං. පිතිසුඛං. සුඛමසංඝාදං, PTS.

3. තතිසංඝානං, කෙසුචි පොත්ථකසු.

4. අත්ථගමා කෙසුචි.

5. චතුස්සංඝානං, කෙසුචි.

“තව ද අනෙකක් කියමි. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම විතකිවිවාර-
යන්ගේ සංහිදීමෙන් තමා තුළ සිතා පනත්බව කරන, සිතා එකඟබව
ඇති, විතකි නැති, විවාර නැති, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති,
දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ
සම්බන්ධ සත්‍ය වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි.
එ සමයෙහි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛසංව්‍යාන සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාව
වෙයි. හෙ තෙම එ කල්හි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛසංව්‍යාන සියුම්
සත්‍ය සංඥ ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේ ශික්‍ෂායෙන් (ද්විතීයධ්‍යානයෙන්)
එක් සංඥාවක් උපදී. එක් සංඥාවක් (හෙවත් ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥාව)
නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද දුරු ලිමෙන් උපෙක්‍ෂක ද
වූයේ, සිහි ඇත්තේ, නුවණ ඇත්තේ වෙසෙයි. සුවය ද නාමකයින්
විදී. ‘උපෙක්‍ෂා ඇති සිහි ඇති සුව විසුම් ඇත්තේ’ යැ යි (යමක් කරණ
කොට ගෙන) ආර්යයෝ යම් පුතුලක්හු පවසක් ද, ඒ තුන්වන ධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසෙයි. ඔහුට සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති සියුම් වූ යම්
පළමු සත්‍යසංඥාවක් වී නම්, එය නිරුද්ධ වෙයි. ධ්‍යානොපෙක්‍ෂා සුඛය
ඇති (ඔදාරිකාබ්‍රහ්ම ප්‍රතිණ වූ බැවින්) සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාව එ සමයෙහි
වෙයි. එ කල්හි හේ උපෙක්‍ෂාසුඛය ඇති සියුම් වූ සත්‍යසංඥ ඇත්තෙක් ම
වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක්
සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කාසික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්,
කාසික දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පෙර ම (පළමු දෙවෙනි තෙවෙනි
ධ්‍යානයන්ගේ උපමාර අවස්ථායෙහි ම) සොමිනස් දොමනස් දෙදෙනාගේ
දුරු විමෙන්, දුක් නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂා යෙන් උපන් සිහියේ
පිරිසිදු බව ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ඔහුට උපෙක්‍ෂා-
සුඛය ඇති සියුම් වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි.
දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ සියුම් වූ සත්‍යසංඥාව එ කල්හි වෙයි.
එ සමයෙහි හේ අදුඃඛ අසුඛ සුක්‍ෂමසත්‍යසංඥ ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන්
එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද
ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම හැම අසුරින් ම රූපසංඥ
ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥ දුරු විමෙන්, භානානිසංඥ නොමෙනෙහි
කිරීමෙන්, අහස අනන්ත යැ යි (කම්මගන් වඩා) ආකාසානඤ්චායතන-
ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු රූපසංඥාවක් වී නම්, එය
නිරුද්ධ වෙයි. ආකාසානඤ්චායතනධ්‍යාන සම්බන්ධ සියුම් සත්‍යසංඥාව
එ සමයෙහි ඔහුට වෙයි. එ කල්හි හේ ආකාසානඤ්චායතන සුඛසම්බන්ධ
සියුම් සංඥ ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක්
උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි, මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම, ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජිමරති. තස්ස යං පුරිමා ආකාසානඤ්චායතනසුඛමසම්ප්පාදං සා නිරුජ්ඣති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුඛමසම්ප්පාදං තස්මිං සමයෙ භොති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුඛමසම්ප්පාදං යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ජති.¹ සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම ‘නන්දි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජිමරති. තස්ස යං පුරිමා විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුඛමසම්ප්පාදං සා නිරුජ්ඣති. ආකිඤ්චායතනසුඛමසම්ප්පාදං තස්මිං සමයෙ භොති. ආකිඤ්චායතනසුඛමසම්ප්පාදං යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“යතො බො පොඨිපාද භික්ඛු ඉධ සක්කඤ්ඤාදී භොති, සො තතො අමුත්ත නතො අමුත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤායං චුසති. තස්ස සඤ්ඤායෙහි තස්ස එවං භොති: ‘වෙනසමානස්ස මෙ පාපියො’² අවෙනසමානස්ස මෙ සෙය්‍යො. අහඤ්චව බො පන වෙනෙය්‍යං අභිසංඛරෙය්‍යං, ඉමා ව මෙ සඤ්ඤා නිරුජ්ඣෙය්‍යං, අඤ්ඤා ව ඔලාරිකා සඤ්ඤා උපපජ්ජෙය්‍යං. යනනුතාතං ‘න වෙව’³ වෙනෙය්‍යං න වාභිසංඛරෙය්‍යං’නති. සො න වෙව වෙනෙති න වාභිසංඛරෙති. තස්ස අවෙනසතො අනභිසංඛරොතො තා වෙව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති, අඤ්ඤා ව ඔලාරිකා සඤ්ඤා න උපපජ්ජනති. සො නිරොධං චුසති. එවං බො පොඨිපාද අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරොධසම්පජ්ජනසමාපන්නී භොති.

තං කිමමඤ්ඤාසි පොඨිපාද ? අපි නු⁴ තෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපා අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරොධසම්පජ්ජනසමාපන්නී සුතපුබ්බා ?”ති.

1. උපපජ්ජති කෙසුචි.

3 න ව, භ්‍යා.

2. පාපියො, කෙසුචි පොඨිපාදො.

4. නු බො, භ්‍යා.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම ආකාසානඤ්චා-
යතනය ඉක්මැ, ‘විඤ්ඤාන අනන්තයැ’යි (කමටහන් වඩා) විඤ්ඤා-
ණඤ්චායතන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු ආකාසානඤ්චා-
යතන ධ්‍යානයෙන් යුක්ත සිද්ධි වූ සත්‍ය සංඥාවෙක් වී ද, එය නිරුද්ධ
වෙයි. විඤ්ඤාණඤ්චායතන ධ්‍යානයෙන් යුක්ත සිද්ධි වූ සත්‍යසංඥාව
එ සමයෙහි වෙයි. එ කල්හි හේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන ධ්‍යාන යුක්ත සිද්ධි
සංඥ ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී.
ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනය ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’යි (කමටහන් වඩා) ආකිඤ්චායතන
ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. පළමු යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතන සුක්‍ෂම සත්‍ය-
සංඥාවෙක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. එ කල්හි ඔහුට ආකිඤ්චායතන
යුක්ත සුක්‍ෂම සත්‍ය සංඥාව වෙයි. හේ එ කලැ ආකිඤ්චායතන සුක්‍ෂම
සත්‍යසංඥ ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන්
එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.

“පොට්ඨපාදය, යම් මහණෙක් මෙහි සටකසංඥාව ඇත්තේ
(තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥයෙන් සංඥවත්) චේ ද, හේ එයින් ඔබ්බෙහි
දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එයින් ඔබ්බෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද යි මෙසේ
පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙළවර සංඥාග්‍රය (ආකිඤ්චායතන සමාපත්තිය)
ස්පඨි කෙරෙයි (ලබයි). සංඥාග්‍රයෙහි සිටි ඔහුට “සිතන (දහන්
සමවදන) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාමක ය. නොසිතන (දහන් නොසමවදන)
මාගේ ඒ නොසමවැදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුටා පුතා
දහන් සමවදනෙමි නම්), මතු සමවත් පිණිස අභිසංඝකාර කරන්නෙමි
නම් (කමටහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවෝත් නිරුද්ධ
වන්නාහු ය. අන් ඔෆදරික (හවාඔන) සංඥාවෝත් උපදනාහු ය. එබැවින්
‘මම නො සිතන්නෙමි වීම නම්, අභිසංඝකාර නො කරන්නෙමි වීම නම්
යෙහෙකැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි. (දහන් නො
සමවදී). අභිසංඝකාර නො කෙරෙයි. (මතු සමවත් පිණිස කමටහන්
නො වෙයි). නො සිතන, අභිසංඝකාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවෝ ද
නිරුද්ධ වෙත්. අන් ඔෆදරික සංඥාවෝ ද නො උපදිත්. (එසේ වූ හේ
නිරෝධය ස්පඨි කෙරෙයි (සංඥාවෙදහින නිරෝධය ලබයි). පොට්ඨපාදය,
මෙසේ වතාහි අනුපුබ්බාසිකඤ්ඤානිරෝධසමපජාත සමාපත්තිය (දන්නහුගේ
පිළිවෙළින් සංඥානිරෝධයට සමවැදීම) වෙයි.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? තා විසින් පෙර මෙබඳු වූ
පිළිවෙළින් සංඥානිරෝධයට සමවැදීම ඇසූ විරු දැ?”යි (භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.)

“නො හෙතමනනෙත. එවං බො අහං භනෙත භගවතො භාසිතං ආජානාමී¹: යතො බො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤි තොති, සො තතො අමුත්ත තතො අමුත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤායං පුසති. තස්ස සඤ්ඤායෙහි තිහස්ස එවං ගොති: ‘වේතසමානස්ස මෙ පාපියො, අවේතසමානස්ස මෙ සෙය්‍යො. අහඤ්ඤව බො ජන වේතෙය්‍යං අභිසංඛරෙය්‍යං, ඉමා ව මෙ සඤ්ඤා නිරුජ්ඣෙය්‍යා, අඤ්ඤා ව ඔලාරිකා සඤ්ඤා උපපජ්ජෙය්‍යා. යනනුනාහං න වෙව වේතෙය්‍යං න ව අභිසංඛරෙය්‍යං’නති. සො න වෙව වේතෙති. න ව අභිසංඛරෙති. තස්ස අවේතසතො අනභිසංඛරෙතො² තා වෙව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣෙති. අඤ්ඤා ව ඔලාරිකා සඤ්ඤා න උපපජ්ජති. සො නිරොධං පුසති. එවං බො පොට්ඨපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤා නිරොධසමපජානසමාපනති හොති”ති.

“එවං බො පොට්ඨපාද”ති.

“එකඤ්ඤව³ නු බො භනෙත භගවා, සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති උදුහු පුච්ඡි⁴ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙති ?”ති.

“එකමපි බො අහං පොට්ඨපාද⁴ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. පුච්ඡි⁵ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“යථාකථං ජන භනෙත භගවා එකමපි සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති ? පුච්ඡි සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙති ?”ති.

“යථා යථා බො පොට්ඨපාද නිරොධං පුසති, තථා තථා’හං⁵ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. එවං බො අහං පොට්ඨපාද එකමපි සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි, පුච්ඡි⁶ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“සඤ්ඤා නු බො භනෙත පඨමං උපපජ්ජති, පච්ඡා ඤ්ඤාණං ? උදුහු ඤ්ඤාණං පඨමං උපපජ්ජති, පච්ඡා සඤ්ඤා ? උදුහු සඤ්ඤා ව ඤ්ඤාණඤ්ඤා අපුබ්බං අවර්ගං උපපජ්ජති ?”ති.

1. භගවතා ධම්මං පදසිතං අනුජානාමිති, ස්‍යා. 2. නාභිසංඛරෙතො, මජ්ඣ. 3. එකං යෙව (කෙසුචි පොඤ්ඤාසු) 4. පොට්ඨපාද අහං, ස්‍යා. 5. තථා අහං, ස්‍යා.

“වහන්ස, මෙය තැන් ම ය. (නො ඇසූ විරූ ම ය). පොට්ඨපාදය, යම් මහණෙක් මෙහි සටහනසංඥා ඇත්තේ (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥා-යෙන් සංඥාවත්) වේ ද, හේ එයින් මතුමන්තෙහි දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එසිනුත් මන්තෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට දැයි මෙසේ පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙලවර සංඥාග්‍රය (ආකිඤ්චාඤායනන සමාපන්නිය) ලබයි. සංඥාග්‍රයෙහි සිටි ඔහුට ‘සිතන්නා වූ (=දහන් සමවදනා වූ) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාමක ය. නො සිතන (දහන් නොසමවදන) මාගේ ඒ නොසමවැදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුත පුතා දහන් සමවදින්නෙමි නම්), මතු සමවත් පිණිස අභිසංඝකාර කරන්නෙමි නම් (කමටහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවෙන් නිරුඳු වන්නාහ. අන් ඖදාරික (හවාභග) සංඥාවෙන් උපදනාහ. එබැවින් මම නො සිතන්නෙමි වීම් නම්, අභි-සංඝකාර නො කරන්නෙමි වීම් නම්, යෙහෙකැයි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි (දහන් නො සමවදී). අභිසංඝකාර නො කෙරෙයි. (මතු සමවත් පිණිස කමටහන් නො වෙයි). නො සිතන අභිසංඝකාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවේ ද නිරුඳු වෙත්. අන් ඖදාරික සංඥාවේ ද පහළ නො වෙත්. එසේ වූ හේ නිරොධය ස්පර්ශී කෙරෙයි. (සංඥාවෙදසිනාතිරොධය ලබයි). පොට්ඨපාදය, මෙසේ වනාහි අනුපුබ්බාති-සඤ්ඤාතිරොධසමප්පායසමාපන්නිය (පිළිවෙළින් සංඥාතිරොධයට සමවැදීම) වේ’ යැයි වහන්ස, මෙසේ ම මම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා දනිමි”යි පොට්ඨපාද කෙම කී ය.

“පොට්ඨපාදය, එසේ ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක ම සංඥාග්‍රයක් පණවන සේක් ද? තැනහොත් බොහෝ සංඥාග්‍රයන් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොට්ඨපාදය, මම එක් සංඥාග්‍රයකුත් පණවමි. බොහෝ සංඥාග්‍රයන් පණවමි”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ නම් එක ම සංඥාග්‍රයකුත් පණවන සේක් ද? බොහෝ සංඥාග්‍රයන් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොට්ඨපාදය, යම් යම් පරිද්දෙකින් (යම් යම් කසිණාදි අරමුණෙකින් හෝ යම් යම් ප්‍රථමධ්‍යානාදි ධ්‍යානයෙකින්) මහණ තෙම නිරොධය ස්පර්ශී කෙරේ ද, එසේ එසේ (ඒ ඒ කසිණාදියෙන් ඒ ඒ ධ්‍යානයෙන් මම් එක් සංඥාග්‍රයක් පණවමි. බොහෝ සංඥාග්‍රයන් පණවමි.”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, (නිරොධයෙන් නැගී සිටුවාහට අර්හත්ථ-ඵලසංඥාව පලමු වත් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඤානය පසු වත් උපදී ද? තැන හොත් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඤානය පලමු වත් අර්හත්ථඵලසංඥාව පසු වත් උපදී ද? නොහොත් අර්හත්ථඵලසංඥාවත් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඤානයත් යන දෙක ම ඉදිරි පසු නො ව එක්විට ම උපදී ද?”.

“සඤ්ඤා බො පොට්ඨපාද පඨමං උපපජ්ජති පච්ඡා ඤාණං. සඤ්ඤාපාදා ච පන ඤාණපාදො හොති. සො එවා පජානාති: ඉදප්පච්චයා නිර මෙ ඤාණං උද්ථාදීති. ඉමිනා¹ බො එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා සඤ්ඤා පඨමං උපපජ්ජති පච්ඡා ඤාණං, සඤ්ඤාපාදා ච පන ඤාණපාදො හොති”ති.

“සඤ්ඤා හු බො හනෙන පුරිසස්ස අත්තා? උදහු අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා?”ති.

“කී, පන² තිං පොට්ඨපාද අත්තාතං පච්චෙසී?”ති.

“ඔලාරිකං බො අහං හනෙන අත්තාතං පච්චෙමි රුපිං වාතුවමහා-භුතිකං³ කබලිකාරාභාරහකෙබ්බා”⁴.

“ඔලාරිකො ව හි තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස රුපි වාතුවමහා-භුතිකො³ කබලිකාරාභාරහකෙබ්බා,⁴ එවං සත්තං බො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව⁵ සඤ්ඤා භවිස්සති,⁶ අඤ්ඤා අත්තා⁷. තදමිනාපෙතං⁸ පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.

තිට්ඨතෙවසායං⁹ පොට්ඨපාද ඔලාරිකො අත්තා රුපි වාතුවමහා-භුතිකො කබලිකාරාභාරහකෙබ්බා. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපපජ්ජනති¹⁰ අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති¹¹. ඉමිනා¹² බො එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති.

“මනොමයං බො අහං හනෙන අත්තාතං පච්චෙමි සබ්බඛග-පච්චඛගිං¹³ අභිනිත්ථියනති”.

“මනොමයො ව හි තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස සබ්බඛගපච්චඛගි අභිනිත්ථියො, එවං සත්තමපි බො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”.

“තිට්ඨතෙවසායං පොට්ඨපාද මනොමයො අත්තා සබ්බඛගපච්චඛගි අභිනිත්ථියො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපපජ්ජනති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති. ඉමිනාපි බො එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති”.

1. ඉමිනා ව බො එතං, මජ්ඣ. ඉමිනාපෙතං, PTS.

2. කී, සිඞ්.

3. වාතුවමහාභුතිකං, මජ්ඣ.

4. කබලිකාරාභාරං, ස්‍යා.

5. ව, ස්‍යා.

6. අභවිස්ස, සිඞ්.

7. අත්තාති, සිඞ්.

8. තදමිනා, PTS.

9. තිට්ඨතෙ ව, අයං.

10. උපපජ්ජති, ස්‍යා.

11. නිරුජ්ඣති, ස්‍යා.

12. ඉමිනාපි බො, PTS.

13. පච්චඛග, ස්‍යා.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, අර්හත්තිඵලසංඥාව වනාහි පළමු ව උපදී. ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඥනය පසු ව උපදී. අර්හත්තිඵලසංඥාවගේ ද ඉපැදීමෙන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඥනයගේ ඉපැදීම වේ. හෙතෙම මේ අර්හත්තිඵලසමාධිසංඥා හෙතෙමගේ ‘මට ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඥනය උපතැබී දැන ගනී. පොඬුපාදය, ‘සංඥාව පළමු ව ද ඥනය පසු ව ද උපදී. සංඥාවගේ ඉපැදීමෙන් වනාහි ඥනයගේ ඉපැදීම වේ’ ය යනු මෙසේ මෙ කරුණින් දත යුතු”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැතහොත් සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේ ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තෝ කුමක් නම් ආත්මය කොට සලකයි ද?”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, සතර මහාභුතයන්ගෙන් නිපත් කබලිකාර ආහාරය බුද්ධි රූපවත් වූ ඖදරික දෑයක් ආත්ම කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තාගේ ආත්මය සතර මහාභුතයන්ගෙන් නිපත් කබලිකාර ආහාරය බුද්ධි රූපවත් ඖදරික දෑයක් වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි තොපට සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය. පොඬුපාදය, මෙ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දත යුතු”.

පොඬුපාදය, සතර මහාභුතයන්ගෙන් උපත් රූපවත් වූ කබලිකාර ආහාර බුද්ධි ඒ මේ ආත්මය සිටිවා. වැලි පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුඳි වෙත්. පොඬුපාදයෙනි, ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙකුත් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මෙ කරුණින් දත යුතු”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, මම ආත්මය සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදය, තාගේ ආත්මය සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් වන්නේ නම්, එසේ ඇති කල්හි ද තානට සංඥාව අනෙකෙකුත් ම ආත්මය වෙත එකෙකුත් ම වන්නේ ය. පොඬුපාදය, මෙ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දත යුතු”.

පොඬුපාදය, සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මේ මනෝමය ආත්මය සිටිවා. වැලි මේ පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුඳි වෙත්. පොඬුපාදයෙනි, ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ම ද ආත්මය වෙත එකෙකුත් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මෙ කරුණින් දත යුතු”.

“අරුපිං බො අහං භනෙන අත්තානං පච්චම් සඤ්ඤාමයනති”

“අරුපි ච තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස සඤ්ඤාමයො, එවං සත්තම්ඨි බො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති. අඤ්ඤා අත්තා. තදුමිනාපෙනං පොට්ඨපාද පරියායෙන චෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. නිට්ඨිතෙවායං පොට්ඨපාද අරුපි අත්තා සඤ්ඤාමයො. අප ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපපජ්ජනති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති. ඉමිනාපි බො එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන චෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා’ති”.

“සකකා පතෙතං භනෙන මයා ඤාදුං සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා¹ අත්තා’ති ?”.

“දුජ්ජානං බො එතං පොට්ඨපාද තයා අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤා-බන්තිකෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන³ අඤ්ඤාත්‍රාවරිසකෙන⁴ සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා”ති.

“සචෙ තං භනෙන මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාබන්ති-කෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාවරිසකෙන ‘සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, ‘අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා. ‘කිං පන භනෙන සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

“අබ්‍යාකතං⁵ බො එතං පොට්ඨපාද මයා සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති”.

“කිං පන භනෙන අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤානති ?”.

“එතම්ඨි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙන අත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

“එතම්ඨි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘අත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

“කිං පන භනෙන අත්තත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤානති ?”.

“එතම්ඨි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘අත්තත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

1. අඤ්ඤා ව, සසා. 2. අඤ්ඤා ව, සසා.

4. අඤ්ඤාත්‍රාවරිසකෙන, සසා.

3. අඤ්ඤාත්‍රා අයොගෙන, සසා.

5. අබ්‍යාකතං, සබ්බන්ථ.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, මම ආත්මය සංඥමය වූ අරුපි දෑක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, තාහට ආත්මය සංඥමය අරුපි දෑගේ වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි ද සංඥව අනෙකෙක් ම ද, ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය. පොඨපාදය, ‘සංඥව අනෙකෙක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණිනුත් දත යුතු. පොඨපාදය, මේ සංඥමය වූ අරුපි ආත්මය පිටිවා. එසේ කලා මේ පුරුෂයාට අත්‍යව සංඥවේ උපදිත්. අත්‍ය ම සංඥවේ නිරුඳ්‍ර වෙත්. පොඨපාදය, ‘සංඥව අත් එකෙක් ම ද ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කාරණා-ගෙනුත් මෙසේ දත යුතු”.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද, නොහොත් සංඥව එකෙකුත් ආත්මය අනෙකෙකුත් වේ ද’ යන මෙය මා විසින් දැන ගන්නට හැකි ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, අත්‍යදූෂිත වූ අත්‍යලබ්ධික වූ අත්‍ය රූපික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක ගෙදුණු අත්‍ය නිඛායතනසෙක ආවායසී වූ මා විසින් ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද’යි හෝ ‘සංඥව අනෙකෙක, ආත්මය අනෙකෙකැ’යි හෝ මෙය දත නො හැක්කි”.

[පොඨපාද:] ‘වහන්ස, ඉදින් අත්‍යදූෂිත වූ අත්‍යලබ්ධික වූ අත්‍යරූපික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක ගෙදුණු අත්‍ය නිඛායතනසෙක ආවායසී වූ මා විසින් ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැත හොත් සංඥව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේද’ යි හෝ මෙය නො දත හැකි නම්, කිමෙක් ද වහන්ස, ‘ලොකය (ආත්මය) ශාශ්වතය’ යන මේ කිම සත්‍ය ද (මෙයට වෙනස්) සෙසු කිම හිස් (අසත්‍ය) ද?’”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොඨපාදය, ‘ලොකය ශාශ්වත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ය, ‘සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය මා විසින් නො පවසන ලදී.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කිම? ‘ලොකය (ආත්මය) අශාශ්වත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ද? මෙයින් අත්‍ය සෙසු කිම හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, ලොකය අශාශ්වත ය, මෙය ම සත්‍ය ය. සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කිමෙක් ද? ලොව (ආත්මය) අනතවත් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොඨපාදය, ලොව (ආත්මය) අනතවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කිම ලොව (ආත්මය) අනතන ද? මෙය ම (මේ ලොව අනතනය යන්න ම) සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, ‘ලොව අනතන ය, මෙය ම සත්‍ය ය. සෙස්ස හිස් යැ’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

“කිං පන භනෙන නං ජීවං නං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි?”.

“එතමපි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘නං ජීවං නං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි’.

“කිං පන භනෙන අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි?”.

“එතමපි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි’.

“කිං පන භනෙන භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි?”.

“එතමපි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං, ‘භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි’.

“කිං පන භනෙන න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි?”.

“එතමපි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි’.

“කිං පන භනෙන භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි?”.

“එතමපි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි’.

“කිං පන භනෙන නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි?’.

“එතමපි බො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං ‘නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානි’.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කීමෙක් ද? ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නො-පවසන ලදී”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කීමෙක් ද? ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ‘ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, ය, අන් සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, සත්භ්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙති වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? (මෙයට විරුද්ධ) සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, සත්භ්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙති වේ යැ යි, මෙය ම සත්‍ය යැ යි, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කීම, සත්භ්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, ‘සත්භ්‍ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො වේ ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කීම, තථාගත (සත්භ්‍ව) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ‘තථාගත (සත්භ්‍ව) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ. මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කීමෙක් ද? තථාගත (සත්භ්‍ව) තෙම මරණින් මතු නො වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, තථාගත තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යැ යි ද, මෙය ම සත්‍ය යැ යි සෙස්ස මිථ්‍යා යැ යි ද යන මෙයත් මා විසින් නොපවසන ලදී”.

කසමා පනෙනං භනෙන භගවතා අබ්‍යාකතනති ?

න හෙතං පොඨපාද අක්ඛංගිතං න ධම්මසංඝිතං නාදිබ්‍රහ්මචරියකං න නිබ්බිදය න විරුගය න නිරුධය න උපසමය න අභිඤ්ඤය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මා තං මයා අබ්‍යාකතනති.

“ඉදං දුක්ඛනති” ඛො පොඨපාද මයා බ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛ-සමුදයො’ති ඛො පොඨපාද මයා බ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරුධො’ති ඛො පොඨපාද මයා බ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරුධගාමිජීවට්ඨද’ති ඛො පොඨපාද මයා බ්‍යාකතනති”.

“කසමා පනෙනං භනෙන භගවතා බ්‍යාකතනති ?”.

“එතං හි ඛො පොඨපාද අක්ඛංගිතං එතං ධම්මසංඝිතං එතං ආදිබ්‍රහ්මචරියකං. එතං නිබ්බිදය විරුගය නිරුධය උපසමය අභිඤ්ඤය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මා එතං මයා බ්‍යාකතනති”.

“එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගත, යස්සදුති භනෙන භගවා කාලං මඤ්ඤති”ති.

අඵ ඛො භගවා උට්ඨායාසතා පක්කාමි.

අඵ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපක්කනන්තස්ස භගවතො පොඨපාදං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසතතිතොදකෙන¹ සඤ්ඤාමාර්ගිං² අකංසු: “එවමෙව පනායං භවි. පොඨපාදෙ යඤ්ඤදෙව සමණො ගොතමො භාසති තං තදෙවස්ස අබ්‍රහ්මාදුති. ‘එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගතා’ති. න ඛො පත මයං කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංගිකං, ධම්මං දෙහිතං ආජානාමි: සස්සතො ලොකො’ති වා අසස්සතො ලොකො’ති වා, අනන්තවා ලොකො’ති වා, අනන්තවා ලොකො’ති වා, තං ජීවං තං සරිරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති වා, හොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, න තොති තථාගතො පරමමරණාති වා, තොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා”ති.

1. වාචාසතතිතොදකස්, (කන්ථි.) වාචාස සතතිතොදකෙන, සීඉ.

2. සඤ්ඤාමාර්ගිං, මජ්ඣ.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය නොපවසන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදයෙනි, මේ (ලොව ශාශ්වතය යන ආදී) දෘෂ්ටි දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පරවැඩ අසලේ නො වෙයි. ලොවුතුරු දහම් අසලේ නො වෙයි. සසුන් බිඹයරෙහි ආදිය වූ අධිශීල ශික්ෂා මාත්‍රයෙකුත් නො වෙයි. සසරු කලකිරෙනු පිණිස, සසරු නො ඇලෙනු පිණිස, සසර ගමන නවත්වනු පිණිස, සසරවට සංභිද්‍රවනු පිණිස, සසරවට පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් නො පවසන ලදී

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදයෙනි, දුක් නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී. දුඃඛසමුදය නම් මේ මැ යි, දුඃඛනිරෝධය නම් මේ මැ යි, දුඃඛනිරෝධයට යන පිළිවෙත නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදයෙනි, මෙය ම දෙලෝ වැඩ ද අත්වැඩ පරවැඩ ද අසලේ වෙයි. මේ ම ලොවුතුරු දහම් අසලේ වෙයි. මෙය (දැනුම) සසුන්බිඹසරට ආදී වූ අධිශීල ශික්ෂාව වැඩිම පිණිස පවත්නේ වෙයි. මෙය ම සසරු කලකිරීම පිණිස, සසරු නොඇල්ම පිණිස, දුක් තසනු පිණිස, දුක් සංභිද්‍රවනු පිණිස, දුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට දැන ගනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස පවතී. එහෙයින් මෙය මා විසින් කියන ලදී.”

[පොට්ඨපාද:] “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පිණිසාන ගමනකට කලා යි හඟිනා සේකි ද, දැන් එයට කාලය ය.”

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුණස්තෙන් නැගී නික්ම සේක.

එකල්හි ඒ පිරිවැජ්ඣෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තික්මැ වැඩි නොබෝ චේලායෙහි පොට්ඨපාද පිරිවැජ්ඣාට භාත්පසින් වචන නැමැති අඛයවියෙන් මතුමත්තෙහි අනින්නාහු ‘මහණ ගොයුම් යමක් කියා නම්, ‘ඒ එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය, සුගතයන් වහන්සැ’ යි ඔහුගේ ඒ ඒ හැම වචනයක් ම සතුටින් පිළිගනී. ‘ලොකය (ආත්මය) ශාශ්වත යැ’ යි කියා හෝ, ‘ලොකය අශාශ්වතයැ’ යි කියා හෝ’ ලොකය (ආත්මය) අනන්තය යැ’ යි කියා හෝ ‘ලොකය අනන්ත යැ’ යි කියා හෝ, ශරීරයත් ජීවයත් එකෙක් මැ යැ’ යි කියා හෝ, ‘ඒ වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යැ’ යි කියා හෝ, සත්තයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙතැ’ යි කියා හෝ ‘නො වෙතැ යි’ කියා හෝ ‘වන්නේත් නොවන්නේත් ඇතැ’ යි කියා හෝ ‘නොම වන්නේත් නොම නොවන්නේත් ඇතැ’ යි කියා හෝ මහණ ගොයුම්හු එකාන්ත කොට දෙසූ නිසි දහමක් අපි නො දනිමු’ යි කිහි.

එවං චුතෙන පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො හෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච:
 “අහමි ඛො හො න කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං
 දෙසිතං ආජානාමි: ‘සස්සතො ලොකො’ති වා ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා
 -පෙ- ‘තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා. අපි ච
 සමණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති¹ ධම්මට්ඨිතං²
 ධම්මනිශාමකං³. භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙන්නස්ස
 ධම්මට්ඨිතං ධම්මනිශාමකං. කථං හි නාම මාදිසො විඤ්ඤ සමණස්ස
 ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බනුමොදෙය්‍යා? ති.

අථ ඛො දව්හතීහස්ස අව්ච්ඡෙයන විතොතා ච හත්ථිසාරිපුතොතා
 පොට්ඨපාදෙ ච පරිබ්බාජකො යෙන භගවා භෙත්තපසිඤ්ඤමිංසු. උපසඤ්ඤමිත්වා
 විතොතා හත්ථිසාරිපුතොතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
 පොට්ඨපාදෙ පන පරිබ්බාජකො භගවතා සද්ධිං සමමාදි සමමාදනිශං
 කථං සාරාණීයං⁴ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො
 ඛො පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: තද මං භන්තෙ හෙ
 පරිබ්බාජකා අවිරපකකන්නස්ස භගවතො සමන්තතො වාචාසතතිතොදකෙන
 සඤ්ජමහරිං අකංසු: එවමෙව පනායං භවාං පොට්ඨපාදෙ යඤ්ඤ-
 දෙව සමණො ගොතමො භාසති, තං තදෙවස්ස අබ්බනුමොදනි ‘එවමෙතං
 භගවා, එවමෙතං සුගතා’ති. න ඛො පන මයං කිඤ්චි සමණස්ස ගොත-
 මස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ‘සස්සතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අන්තවා ලොකො’ති වා, ‘අන්තවා ලොකො’ති
 වා, ‘තං ජීවං තං සරීරන්ති’වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති’ වා, ‘හොති
 තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘න හොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා,
 ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘තෙව හොති න
 න හොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා ති. එවං චුතොතා හං භන්තෙ හෙ
 පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: “අහමි ඛො හො න කිඤ්චි සමණස්ස
 ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි ‘සස්සතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා -පෙ- ‘තෙව හොති න න හොති තථාගතො
 පරමමරණා’ති වා. අපි ච සමණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං
 පඤ්ඤපෙති¹ ධම්මට්ඨිතං⁵ ධම්මනිශාමකං⁶ භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං
 පටිපදං පඤ්ඤපෙන්නස්ස ධම්මට්ඨිතං⁵ ධම්මනිශාමකං⁶. කථං හි නාම
 මාදිසො විඤ්ඤ සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බනුමො
 දෙය්‍යා?” ති.

1. පඤ්ඤපෙති, කෙසුචි. 2. ධම්මට්ඨිතතං, සිවු. 3. ධම්මනිශාමතං, සිවු.

4. සාරාණීයං, මජ්ඣිම. සංරඤ්ජනීයං (මහායාන පොත්හි)

5. ධම්මට්ඨිතං, PTS. ධම්මට්ඨිතතං, සිවු.

6. ධම්මනිශාමතං, සිවු. ධම්මනිශාමකං PTS. (තදුපපාදකා, විකා.)

මෙසේ කී කල්හි පොඨපාද පිරිවැජ් තෙම “භවත්ති, ලොකය භාග්‍යවත යැ” යි හෝ ‘ලොකය අභාග්‍යවත යැ’ යි හෝ .. ‘සත්තං (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොම වන්නේත් වේ, නො ම නොවන්නේත් වේ යැ’ යි හෝ මහණ ගොයුම් වහන්සේ විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එතෙකුළු වුවත් මහණ ගොයුම් වහන්සේ ධර්මසම්මත වූ ලොවුතුරු දහම් (උපදවන,) එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් (මෙක්) පණවන සේක, ලොවුතුරු දහම් උපදවන, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන සත්‍ය සැබෑ පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොයුම් වහන්සේගේ සුභාමිත වචනය සුභාමිත විසින් මා වැනි සිහිනුවණැතිකෙක් කෙසේ නම් සතුටින් පිළිගත නො හෙන්නේ දැ?” යි ඒ පිරිවැජ්‍යතට කී ය.

ඉක්බිත්තෙන් දෙතුන් දිනක් ඇවෑමෙන් ඇත්සැරිපුත් විග්‍ර නමැත්තෙක් ද පොඨපාද පරිවැජ්‍යක ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාර එළඹුණහ. එළඹ ඇත්සැරිපුත් විග්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. පොඨපාද පිරිවැජ් තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කථාව කොට තිමවා, එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. එකත්පස් වැ හුන් පොඨපාද පිරිවැජ් තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, එද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිත්ම වැඩි නොබෝ චේත්‍යයෙහි ඒ පිරිවැජ්‍යයෝ මට “මේ භවත් පොඨපාද තෙම මහණගොයුමන් කියන කියන දෑ එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය, සුගතයන් වහන්සැ” යි කියමින් සතුටින් පිළිගනී: ‘ලොව (ආත්මය) භාග්‍යවත යැ යි හෝ ලොව අභාග්‍යවත යැ’ යි හෝ ‘ලොව අන්තවත් යැ’ යි හෝ අන්තය යැ’ යි හෝ ජිවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම යැ යි හෝ ජිවයත් ශරීරයත් වෙන් වෙන් දෙකෙකැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වෙතැ යි හෝ සත්තයා (අත්මය) මරණින් මතු නො වෙතැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු නොම වන්නේත් නොම නොවන්නේත් වෙයි හෝ මහණ ගොයුම්හු එකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් අපි නො දනුමන’ යි කියමින් වචන නැමැති අඛණ්ඩයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්ස, භවත්, ඔවුන් විසින් එසේ කියනු ලැබූ මම ඒ පිරිවැජ්‍යතට ‘භවත්ති, ලොව භාග්‍යවත යැ යි හෝ ... ආත්මය මරණින් මතු නොම වන්නේත් නොම නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ එකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි එහෙත් මහණ ගොයුමන් වහන්සේ ලොවුතුරු දහම් උපදවන, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන සේක. එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් උපදවන එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුභාමිත වචනය සුභාමිත විසින් සිහි නුවණැති මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සතුටින් නොපිළිගනු හැකි වන්නේ දැ” යි කීම්.”

සබ්බො ඛො එතෙ පොට්ඨපාද පරිබ්බාජකා අනාං අවකඛුතා. කිං යෙව නෙසං එතො වකඛුමා. එකංසිකා'පි හි ඛො පොට්ඨපාද මයා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා. අනෙකංසිකා'පි හි ඛො පොට්ඨපාද මයා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ව තෙ පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා? 'සසසුනො ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා. 'අසසුනො ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා. 'අනන්ධා ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'අනන්ධා ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'කා ජිවං තං සරිරන්ති' වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරන්ති' වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'න හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'නෙව හොති න නි හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා.

කසමා ව තෙ පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා? න හෙතෙ පොට්ඨපාද අත්ථසංහිතා න ධම්මසංහිතා න ආදිබ්බහම්චරියකා න නිබ්බිදය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසම්මාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ව තෙ පොට්ඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා? 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ට්ඨිපදා'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානෙතා.

කසමා ව තෙ පොට්ඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා? එතෙ පොට්ඨපාද අත්ථසංහිතා, එතෙ ධම්මසංහිතා, එතෙ ආදිබ්බහම්චරියකා, එතෙ නිබ්බිදය විරාගාය නිරෝධාය උපසම්මාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

[එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:]

“පොඬුපාදය, ඒ සියලු පිරිවැරැදියෝ නුවණින් නැතිගියෝ ය, අකියෝ ය. ඔවුන් අතුරෙහි සුභාශිත - දුශ්භාශිත දත්තා නුවණින් ඇතිගියේ නො ම ය. පොඬුපාදය, එකාන්ත කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත. පොඬුපාදය, එකාන්ත නො කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත.

පොඬුපාදය, මා විසින් එකාන්ත නොකොට දෙසුණු පැණැවු ඒ දහම්හු කවරන්? පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) ශාශ්වත යැ යි හෝ එකාන්ත නො කොට මා විසින් දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) අශාශ්වත යැ යි හෝ එකාන්ත නො කොට දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) අනන්තවත් යැ යි කියා හෝ ... ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ ... අනන්ත යැ යි කියා හෝ ... ලොව (ආත්මය) ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි කියා හෝ මා විසින් එකාන්ත නො කොට දහම් දෙසන ලද්දේ, පණවන ලද්දේ වෙයි.

පොඬුපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු එකාන්ත කොට නො දෙසන ලද්දහු ද, නො පණවන ලද්දහු ද? යත්: පොඬුපාදය, මේ (ලොව ශාශ්වත ය යන ආදී වූ) දූෂිත දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පර වැඩ හෝ අසලෝ නො වෙති. ලොවතුරු දහම් අසලෝ නො වෙති. සසුන් බඹසරට ආදිය වූ අභිලිච්ඡාමාත්‍ර ද නො වෙති. සසරවටැ කලකිරිණු පිණිස, සසරැ නො ඇලෙනු පිණිස, දුක් නසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, සසරදුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහනිවන් සාක්ෂාත් කරනු පිණිස නො පවත්නාහ. එ හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු එකාන්ත කොට නො දෙසන ලදහ, නො පණවන ලදහ.

පොඬුපාදය, මා විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද පණවන ලද ඒ දහම්හු කවරහු ද? පොඬුපාදය, ‘මේ දුක්’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බිම්ස දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. මේ දුක් හටගැත්මේ හේතු යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බිම්ස දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොඬුපාදය, ‘මේ දුක් නැස්ම යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බිම්ස දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොඬුපාදය, ‘මේ දුක් නැස්මට යන පිළිවෙතැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බිම්ස දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය.

පොඬුපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ බිම්සෝ එකාන්ත කොට දෙසන ලදහු ද, පණවන ලදහු ද යත්: පොඬුපාදය, මොහු තමන් අනුන් දෙපසගේ ම අභිවාද්‍ය්‍ය ඇසුරු කලාහු වෙත්. මොහු ලොවතුරු දහම් ඇසුරු කලාහු වෙත්. මොහු ආදිබ්‍රහ්මවේදික (මාගීබ්‍රහ්මවේදියාගේ සුළු භාග්‍ය්‍යසිත්ත) වෙති. මොහු සසර කලකිරිණු පිණිස, සසරැ නොඇල්ව පිණිස, සසර දුක් නසනු පිණිස, සසර දුක් සංහිදෙනු පිණිස, විශිෂ්ටඥානය පිණිස, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නිවන් පසක් කරනු පිණිස පවත්න්. එහෙයින් මා විසින් ඒ බිම්සෝ එකාන්ත කොට දෙසන ලදහ, පණවන ලදහ.

සතති බො පොට්ඨපාද එකෙ සමණබ්බාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති. අරොගො පරමවරණා’ති. ත්‍යාගං උපසඛකත්වා එවං වදාමි: ‘සචං කිර තුමෙහ ආයසමනෙතා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති, අරොගො පරමවරණා’ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති¹ පටිජානන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනෙතා එකන්තසුඛං ලොකං ජාතං පසං විහරාමා’ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි ව පන තුමෙහ ආයසමනෙතා එකං වා රත්තං එකං වා දිවසං උපසං වා රත්තං උපසං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තානං සමපජානාමා?’ ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනෙතා ජානාම: ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ යි. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනෙතා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සද්දං සුණාම: ‘සුපටිපන්නාස්ම මාරිසා, උජුපටිපන්නාස්ම මාරිසා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මසමි හි මාරිසා එවමපටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති? ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, “නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ-බ්බාහමණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අදා බො භනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණබ්බාහමණානං අප්පා-ටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

“සෙය්‍යමාපි පොට්ඨපාද පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: ‘අහං යා ඉමසමිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමෙමි’ ති. තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: අමෙහා පුරිස යං තං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී බහතිසි වා බ්බාහමණී වා වෙසසි වා සුද්දී වා? ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: අමෙහා පුරිස යං තං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී එවන්තාමා එවබෙහාන්තා’ති වා, දීඝා වා රසා වා මජ්ඣිමා වා, කාලී වා සාමා වා මඬ්ඪුරච්ඡි වා’ති, ‘අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: අමෙහා පුරිස යං තං න ජානාසි න පසාසි, තං තං ඉච්ඡති කාමෙසි?’ ති. ඉති පුට්ඨා ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අදා බො භනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

පොට්ඨපාදය, ‘ආනමය මරණින් මතු එකානනයෙන් සුවපත් වේ යැයි, නිත්‍ය වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දූෂිත ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මේ ඔවුන් කරා එළඹ, ‘ආයුෂමත්ති, ආනමය මරණින් මතු එකානනයෙන් සුවපත් වේ, නිත්‍ය වේ යැයි තෙපි මෙබඳු වාද ඇත්තෝ ය, මෙබඳු දූෂිත ඇත්තෝ ය යනු සැබෑ දෑ’ යි මෙසේ විචාරම්. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු මට ‘එසේ යැ’ යි පිළිගත කෙරෙත් නම්, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකානන සුව ඇති ලොකය (අසෝ දෙසැ ඇතැයි) දන්නාහු දක්නාහු වසවු දෑ’ යි ඔවුන් පිළිවිසිම. මෙසේ පුළුවන් ලද්දහු ‘නැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂමත්ති’ තෙපි එක් රැයක් හෝ එක් දහවලක් හෝ අඩරැයක් හෝ අඩදහවලක් හෝ එකානනයෙන් සුවපත් වූ ආනමයක් දැනිවු දෑ’ යි මෙසේ කියමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂමත්ති, එකානන සුව ඇති ලොව පසක් කිරීමට මේ මහ ය, මේ පිළිවෙත යැයි තෙපි දැනිවු දෑ’ යි මේ කියමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු ‘තො දැනිමු’ යි ඔහු කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂමත්ති, එකානන සුව ඇති ලොවැ උපත් යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිදුකාණති, එකානන සුව ඇති ලොව පසක් කරනු පණිය, සුපිළිපත්තනු වවු. නිදුකාණති, සෘජු ව පිළිපත්තනු වවු. නිදුකාණති, අපි ද මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකානන සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’ යි කියන්නවුන්ගේ වචනය අසවු දෑ’ යි මෙසේ පිළිවිසිම. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එ වැන්නක් නො ඇසුමු’ යි කියත්.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් (ප්‍රතිපාත්තිකයන්ගේ නිත්‍රයයට ගොදුරු එකෙක්) නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි එකානනයෙන් ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ‘මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් වේ නම් ඇය පතමි. ඇය කැමැත්තෙහි’ යි කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඕ කැත්තකක් නොහොත් බමුණුකකක් හෝ වෙස්කකක් හෝ සුදුරුකකක් යැ යි ඇය දන්නෙහි දෑ’” යි මෙසේ කියන්නාහු ද, මෙසේ පුළුවන් ලැබූ හෙ තෙමේ ‘තො දැනිමි’ යි කියන්නේ ය. අන්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතමි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ‘ඒ දනවුකැලණ මේ නම් තැනිතැ යි මෙහොත් ඇත්තී යැ යි හෝ කළ හෝ හෙළලු හෝ පසුවත් සිටිය ඇත්තියැයි හෝ, අසෝ ගමැ හෝ නියමිගමැ හෝ නුවරැ හෝ වෙසෙන්නී යැ යි දනුදෑ’ යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද හේ ‘එය නො දැනිමි’ යි කියන්නේ ය. ඔහුට අන්හු ‘එම්බා පුරුෂය, යම් සත්‍යක තෝ නො දන්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, තෝ ඇය පතයි ද? ඇය කැමැත්තෙහි දෑ’ යි කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද්දේ ‘එසේ’ යැ යි හේ කියන්නේ ය.

“පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් නො වන්නේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

“එවමෙව බො පොලිස්පාද යෙ තෙ සමන්ත්‍රාහමිණි එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකනන්දසුඛි අනතා හොති අරුතො පරමමරණා’ ති, න්‍යාහං උපසංකප්පිතො එවං වදාමි: සච්චං කිරි තුමෙන ආයසමනෙනා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකනන්දසුඛි අනතා හොති අරුතො පරමමරණා’ති?” තෙ චෙ¹ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජානන්ති, න්‍යාහං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනෙනා එකනන්දසුඛං ලොකං ජානං පසංගමනරථා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

න්‍යාහං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනෙනා එකං වා රතනිං එකං වා දිවසං උපසංගමනං වා රතනිං උපසංගමනං වා දිවසං එකනන්දසුඛං අනතානං සමපජානාමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

න්‍යාහං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනෙනා ජානාම ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකනන්දසුඛස්ස ලොකස්ස සමුත්ථිතිරයාමා’ ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

න්‍යාහං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනෙනා යා තා දෙවතා එකනන්දසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සද්දං සුණාම: සුපටිපන්නාහං මාරිසා, උජ්ජට්ඨපන්නාහං මාරිසා, එකනන්දසුඛස්ස ලොකස්ස සමුත්ථිතිරයාම. මයමපි හි මාරිසා, එවං පටිපන්නා එකනන්දසුඛං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොලිස්පාද, නනු එවං සනෙත තෙසං සමන්ත්‍රාහමිණානං අප්පාරිතිරකතං භාසිතං සමපජානි?” ති.

“අභ්බො බො භනෙත තෙසං සමන්ත්‍රාහමිණානං අප්පාරිතිරකතං භාසිතං සමපජානි” ති

සෙය්‍යථාපි පොලිස්පාද පුරිසසා විභුමමහාපථෙ නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරුහණං, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: අමෙහා පුරිස යස්ස නිමං පාසාදස්ස ආරුහණං නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍යි, ජානාසි තං පාසාදං පුරුහමාය වා දිසාය දකඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උචෙවා වා නිචෙවා වා මජ්ඣිමො වා?ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදෙය්‍ය. තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: අමෙහා පුරිස යං නිමං න ජානාසි න පසංසි, තස්ස නිමං පාසාදස්ස ආරුහණං නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍යි?”ති. ඉති පුට්ඨා ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤසි පොලිස්පාද, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාරිතිරකතං භාසිතං සමපජානි?” ති.

“අභ්බො බො භනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාරිතිරකතං භාසිතං සමපජානි” ති.

[නාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, එසේ ම යම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාභාවී වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇතියෝ මෙබඳු දූෂි ඇතියෝ වෙත් ද, මම් ඔවුන් කරා එළැඹ, ‘ආග්‍රමන්ති, තෙපි ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාභාවී වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇතියහු ද? මෙබඳු දූෂි ඇතියහු ද?’ යි මෙසේ අසමි. මා විසින් මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි ඉදින් පිළින කරන්නාහු නම්, ‘ආග්‍රමන්ති, තෙපි එකාන්ත සුව ඇති ලොකයක් දන්නාහු දන්නාහු වසවු දැ’ යි මම් ඔවුන් ප්‍රචවුසිමි. එසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නැතැ’ යි කියත්.

“ආග්‍රමන්ති, තෙපි එක් රැයක් හෝ අඛණ්ඩයක් හෝ අඛණ්ඩවලක් හෝ එකාන්තයෙන් සුව ඇති ආත්මයක් දැනිවු දැ” යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නො දනුමිහ’ යි කියත්.

ආග්‍රමන්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ’ යි තෙපි දැනිවු දැ යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නො දනුමිහ’ යි කියත්.

“ආග්‍රමන්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්පත්ති විසින් පැමිණි යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිද්‍රාකාණ්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තනු වවු, සෘජු ව පිළිපත්තනු වවු. නිද්‍රාකාණ්ති, අපි දු මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්පත්ති විසින් පැමිණියමිහ’ යි කියන්නවුන්ගේ හඬ අසවු දැ” යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු (එසේ වූ හඬක්) නො අසමිහ” යි ඔහු කියත්.

පොට්ඨපාදය, එය කීමැ යි සිතයි ද? ඒ මහණබමුණුවරුන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් නො වෙයි ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ මහණ බමුණන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් වෙයි.”

[ශාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට නගිනු වස් සිටුමං හන්දියෙකැ හිණක් බඳින්නේ ද, අත්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට නගිනු වස් හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගැ හෝ පැසිම දිගැ හෝ දකුණු දිගැ හෝ උතුරු දිගැ හෝ වේ යැ යි දැනිති දැ’ යි කියන්නාහු ද, මෙසේ විචාරන ලද හෙතෙම නො දැනිමි’ යි කියන්නේ ය. (එ විට) ඔහු ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක් නො දන්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, එසේ වූ පහසකට නගිනුවට හිණක් කෙරෙයි දැ’ යි මෙසේ ඒ පුරුෂයා ප්‍රචවුස්නාහ. මෙසේ විචාරන ලද හේ තෙමේ ‘එසේ යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, එය කීමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් නො වෙයි ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් වෙයි.”

“එවමෙව බො පොඨිපාද ඥානෙ සමණ්‍යාසමණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරුතො පරමමරණා’ ති. ත්‍යාගං උපසඝිකත්ථා එවං වදාමි: සච්චං කිරි කුමෙහ ආයස්මනො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරුතො පරමමරණා’ති?” තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජානනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන කුමෙහ ආයස්මනො එකන්තසුඛං ලොකං ජාතං පස්සං විහරාමා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන කුමෙහ ආයස්මනො එකං වා රහතා එකං වා දිවසං උපඝිං වා රහතා උපඝිං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තාතං සමපජානාමා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන කුමෙහ ආයස්මනො ජානාම ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?’ ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන කුමෙහ ආයස්මනො යාතා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං දෙවතාතං භාසං මානාතං සද්දං සුණාම ‘සුපටිපන්නාන් මාරිසා, උජුපටිපන්නාන් මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයච්චි හි මාරිසා එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති.

“තං කිමමඤ්ඤාසි පොඨිපාද, නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ්-
යාසමණාතං අප්පාටිතිරිකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අදා බො භනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණ්‍යාසමණාතං අප්පාටි-
තිරිකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

“තයො බො’මෙ පොඨිපාද අත්තපටිලාභො: ඔළාරිකො අත්තපටිලාභො,
මනොමයො අත්තපටිලාභො, අරුපො අත්තපටිලාභො’ ති.

කතමො ව පොඨිපාද ඔළාරිකො අත්තපටිලාභො? රුපි වාකුමමභා-
භුතිකො කබලිකාරාතාරභකෙඛා, අයං ඔළාරිකො අත්තපටිලාභො.

කතමො මනොමයො අත්තපටිලාභො? රුපි මනොමයො සබ්බසං-
පච්චිකි අතිනිඤ්ඤායො, අයං මනොමයො අත්තපටිලාභො.

කතමො ව අරුපො අත්තපටිලාභො? අරුපි සිඤ්ඤාමයො, අයං
අරුපො අත්තපටිලාභො.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, එසේ ම ‘ආත්මය මරණින් මන්තෙති එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදානම් වේ යැ’ යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දූෂිත ඇති යම් මහණබඩුණු කෙනෙක් ඇත් ද, ඔවුන් කරා එළඹ ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි ආත්මය මරණින් ඔහු එකාන්ත සුවැත්තේ සදානම් වේ යැ යි මෙබඳු වූ වාද ඇත්තනු ය, මෙබඳු දූෂිත ඇත්තනු ය යනු සැබැවෙක් දැ’ යි මෙසේ විචාරම්. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි පිළිගත කෙරුණි. ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකාන්ත සුව ඇති ලොවත් දන්තානු දක්තානු වෙසෙවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘එසේ දන්තමෝ දක්තමෝ නො වසමු’ යි කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එක් රුක් හෝ එක් දාවලක් හෝ අඹරුක් හෝ අඹ දාවලක් හෝ එකාන්ත සුව ඇති ආත්මයක් දැනුවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘නො දනුවමි’ යි කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ යි තෙපි දැනුවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘නො දනුවමි’ යි ඔහු කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොවකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණිය යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ‘නිදුකාණනි, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තනු වටු, යාජ් ව පිළිපත්තනු වටු. නිදුකාණනි, අපි දු මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකාන්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමිහ’ යි මෙසේ කියන්තවුන් හඬ අසවු දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ මා විසින් පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘එවැන්කක් නො අසමිහ’ යි කියත්.”

පොට්ඨපාදය, එය කීමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා එ මහණ-බඩුණන්ගේ වචනය නැතිසේක් ප්‍රතිහරණ වනුයේ නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා එකාන්තයෙන් එ මහණ-බඩුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් වෙයි ”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ඖදාරික වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, මනෝමය වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ යි මේ ආත්මභාව-ප්‍රතිලාභ තුනෙකි.

පොට්ඨපාදය, ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ සතර මහාභූතයන්ගෙන් පහළ වූ, කබලිකාරුහාරය අනුභව කරන යමෙක් වේ ද, මෙය ඖදාරික ආත්මභාවප්‍රතිලාභ යැ.

මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ ධ්‍යාන සිහිත් නිපත්, සියලු අභ්‍යසණින් යුත්, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති යමෙක් වේ ද, මෙය මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභ යැ.

අරූපාත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් නොවූ සංඥමය වූ යම් අත්බවෙක් වේ ද, මේ අරූපාත්මප්‍රතිලාභ යැ.

බලාපොරොත්තුවී බොහෝ අතරාගේ ප්‍රයෝජනයට අනුකූලව ප්‍රවර්ධනය වීමට දේශපාලනික ස්ථාවරත්වයක් ලෙසින් බලය පවත්වාගන්නා බලයක්, වෙනත් කිසිවක් බලයක් අත්විඳීමක් නොවන, ප්‍රධාන අරමුණක් වන බලයක්¹ දිවයින බලයක් සහ අතිශයින් ස්ථාවර, උපරිමයට විහරණය වන² නිසා.

සියා බො පන තෙ පොට්ඨපාද ඵවමසා: සබ්බලෙසිකා ධම්මා පතීසි-
සානනි, වොද්දනියා ධම්මා අභිවෙසිසානනි, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙසුලලනනාඤ්ච
දිට්ඨෙව ධම්මෙ සංගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජා මිහරිසාමං, දුකො
ච බො මිතාරො' ති.

න බො පනෙතං පොඨිපාද එච්. දඨිබ්බං. සඞ්ඛිලෙසිකා වෙච්
 ධම්මා පඨිසිසානති. වොද්ඨිඨා ධම්මා අභිච්ඡිසානති. පඤ්ඤාපාරිසුරිං
 වෙජුලුභ්භාඤ්ච දිට්ඨෙච් ධම්මෙ සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඨා උපසම්පජ්ජ
 විහරිසානති. පාමුජ්ජඤ්ච භවිසාන් පිති ච පසාදා ච සත්ථ ච සම්ප-
 ජ්ඤාඤ්ච සුබො ච විහාරෙ.

මනෝමය සහ පි බෝ අහං පොඩ්පාද අනන්තලාභය පහානාය
 බමම දෙසෙමි යථාපරිපන්නානං වෝ සහසිලෙසිකා බමමා පතිසිසානති,
 ඉවාදනිඤා බමමා අතිවඩ්ඛිසානති, පඤ්ඤාපාරිද්ධිරි වෙසුලුතතඤ්ච දිවෙඨව
 බමම සං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣන්තා උපසමපත්ති භික්ඛුසාඨාති.³

සිසා බො පන නෙ පොයිපාදු ජවමසා: සඩිනලෙසිකා බමමා පනිසි-
සානති, වොදුනිසා බමමා අනිවඩසිසානති, පඤ්ඤපාරිසුරි. වෙසුලලනනඤ්ච
දිට්ඨෙව බමෙම සසං. අභිඤ්ඤ සවිජ්ඣානා උපසම්පජ් ඩිඤ්ඤාම.
උකෙබා ව බො ටිභාඳෙ'ති.

න බො පනෙන්. පොට්ටොද එම. දවයිබිබි. සබ්බිලෙසිකා වෙව
බමම, පතිසියානති. මොදනියා බමම, අභිවසියානති. පඤ්ඤාපරිපූරි-
වෙසුලුනනඤ්ඤා දිට්ඨෙව බමම සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකාමා උපසමපජ්ජ
විහරියාම. පාමුජ්ජඤ්ඤාම භවියාහි පිතිව පසාදාහි ව සති සමපඤ්ඤාඤ්ඤා
සුබො ව විතරෙ.

අරුපසාසි බො අහා පොට්ටිපාද අතතප්ප්ලානසා පහානාය බමම. දෙසෙමි යථාපට්ටනානං. වො සමිතිලෙසිකා බමමා පතිසිසානති, වොදුනියා බමමා අභිවසිසානති, පසාසාරිපුරි. වෙප්ප්ලනනකු වීවොච බමම සයං. අභිසාසා සමසිකතා උපසමපජ් චිතරිසාපාති.

සියා බො පත තෙ පොට්ඨපාදු එවමසා: ‘සඬිතිලෙසිකා බමමා පතිසි-
සානති, වොදුතිසා බමමා අභිවඩ්ඪසානති, පඤ්ඤාපාරිසුරි. වෙජුලලතනඤ්ච
දිට්ඨෙව ධම්මෙ සසං අභිඤ්ඤා සවණිකතා උපසමපඤ්චි වහරිසාම.
උතෙකා ව බො විහාරෙ’ති.

න බො පහතනං පොට්ටුපාද එවං දැව්බඩං. සබ්බිලෙයිකා වෙච ධම්මා පතිසි ස්සනති. වෙදග්ගියා ධම්මා අභිවඩ්ධිස්සනති. පඤ්ඤාපාරිජ්ජරිං වෙපුලු-
නනාඤ්ච දිට්ඨෙච ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජි විහරිස්සාථ. පාමුණ්ණෙඤ්ච භවිස්සති පීති ව පස්සද්ධි ව සති ව සමපජ්ඣාඤ්ඤා ඥානො ව විතාරෙ.

1. စေ့မှလွှဲသော, PTS

2. විකර්මය, (බහු)

3. විභර්තෘනි, (බහුතර)

පොඨපාදය, යමිසේ පිළිපත් නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, මාගීථප්‍රඥාවන්ගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඒ ඔදරික ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද තුමු ම මෙ අත්බවිහි ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් එසේ වූ (නොපගේ) විහරණය දුක් වේ' යැ යි කිසි විටෙක තට මෙ බදු සිතෙක් විය හැකි ය.

පොඨපාදය, මෙය වනාහි එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිපුන්බව ද විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සිතා සතුට ද වන්නේ ය. ප්‍රීතිය ද සංහුන්බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොඨපාදය, යමිසේ පිළිපත්නවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට වසන්නහු ද, එසේ වූ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස මෙ දහම් දෙසමි.

පොඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද, විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තුමු ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු, එහෙත් ඒ විහරණය වූ කලී දුක් සහිත යැ' යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකි ය.

පොඨපාදය, මෙය එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහම්හු ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු ද වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහ. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සිතා සංහුන් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොඨපාදය, යමිසේ පිළිපත් නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තුමු ම දැන වසන්නාහු ද, එසේ අරූප වූ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් විහරණය දුක් සහිත යැ' යි තට මෙසේ සිතක් විය හැකි ය.

පොඨපාදය, මෙය එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහම්හු ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සංහුන් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පරෙ වෙ පොඨ්ඨපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ටිලාහො යස්ස භූමෙහ පභානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ටිපන්නානං වො සංඛිලිසෙකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොද්නියා ධම්මා අභිවංඛිසිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරං වෙජුලලන්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං ඵලං පුට්ඨා ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යාම: “අයං වා සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ටිලාහො යස්ස මයං පභානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටිපන්නානං වො සංඛිලිසෙකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොද්නියා ධම්මා අභිවංඛිසිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරං වෙජුලලන්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොඨ්ඨපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො මනෝමයො අත්තපට්ටිලාහො, යස්ස භූමෙහ පභානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ටිපන්නානං වො සංඛිලිසෙකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොද්නියා ධම්මා අභිවංඛිසිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරං වෙජුලලන්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං පුට්ඨා ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යාම: “අයං වා සො ආවුසො මනෝමයො අත්තපට්ටිලාහො යස්ස මයං පභානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටිපන්නානං වො සංඛිලිසෙකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොද්නියා ධම්මා අභිවංඛිසිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරං වෙජුලලන්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොඨ්ඨපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටිලාහො යස්ස භූමෙහ පභානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ටිපන්නානං වො සංඛිලිසෙකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොද්නියා ධම්මා අභිවංඛිසිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරං වෙජුලලන්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං ඵලං පුට්ඨා ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යාම: අයං වා සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටිලාහො, යස්ස මයං පභානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටිපන්නානං වො සංඛිලිසෙකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොද්නියා ධම්මා අභිවංඛිසිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරං වෙජුලලන්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ ති.

කං කිමමඤ්ඤාසි පොඨ්ඨපාද, නනු ඵලං සනෙහ සප්පාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති? ති.

පොට්ඨපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දූත පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දහම් දෙසත් නම්, ඇවැත්නි, ඒ ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ දැ?’ යි අන්හු මෙසේ අප විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ ඔවුන් විසින් විචාරන ලද අපි ‘ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දම් දෙසමෝ ද යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දූත පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඇවැත්නි, ඒ ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ’ යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නවු.

පොට්ඨපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දූත පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දහම් දෙසත් නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ දැ? යි අන්හු මෙසේ අප විචාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් ප්‍රච්ඡික්තා ලද අපි “ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු ප්‍රතිණවන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දූත පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු නම්, මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නවු.

ඉදින් පොට්ඨපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිති ම තුමු වෙසෙසි නුවණින් දූත පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසවු නම්, ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ දැ?’ යි මෙසේ අන්හු අප විචාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් ප්‍රච්ඡික්තා ලද අපි “ඇවැත්නි, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස අපි දහම් දෙසමෝ ද, යම් බ්‍රහ්ම විපිළිපත්තවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මෙ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දූත පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, මේ ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නවු.

පොට්ඨපාදය, එය කීමැයි සිතති ද, මෙසේ ඇති කල්හි අප වචනය ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වන්නේ නො වේ ද?

“අඤ්ඤා බො හතෙන එවං සතෙන සප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමප-
ජ්ජති” ති.

තෙසාපාසි පොට්ඨපාද පුරිසො නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය තෙසස්සව පාසාදස්ස හෙට්ඨා. තමෙනං එවං වදෙය්‍යො: ‘අමෙහා පුරිස යස්ස නිමා පාසාදස්ස ආරොහණාය නිසෙය්‍යණිං කරෙසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරස්මාය වා දිසාය දක්ඛණාය වා දිසාය පච්ඡි-
මාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය උච්චො වා නිච්චො වා මජ්ඣමො වා’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය: ‘අයං සො ආට්ඨසො පාසාදො, යස්සාහං ආරොහණාය නිසෙය්‍යණිං කරෙමි තෙසස්සව පාසාදස්ස හෙට්ඨා’ ති.

තං කිං ඔඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද? නනු එවං සතෙන තස්ස පුරිසස්ස සප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති? ති.

“අඤ්ඤා බො හතෙන එවං සතෙන තස්ස පුරිසස්ස සප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

එවමෙව බො පොට්ඨපාද පරෙ චෙ අමෙහ එවං පුච්ඡෙය්‍යො: ‘කතමො පන සො ආට්ඨසො ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො? -පෙ- කතමො පන සො ආට්ඨසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො? -පෙ- කතමො පන සො ආට්ඨසො අරුපො අත්තපට්ඨානො, යස්ස කුමෙහ පහාණාය ධම්මං දෙසෙථ ‘යථාපට්ඨානානං චො සංකිලෙසිකා ධම්මා පතිසිස්සන්ති, චොදු-
නියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං චෙපුලලත්තඤ්ච දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ චිත්තස්සථා’ති, තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාම:’

අයං වා සො ආට්ඨසො ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො -පෙ- මනොමයො අත්තපට්ඨානො -පෙ- අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහාණාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨානානං චො සංකිලෙසිකා ධම්මා පතිසිස්සන්ති චොදුනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං චෙපුලලත්තඤ්ච දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ චිත්තස්සථා’ති.

තං කිමඔඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද? නනු එවං සතෙන සප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති? ති.”

“අඤ්ඤා බො හතෙන එවං සතෙන සප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

එවං චුහෙන විතො හමිසාදිපුතො හභවන්තං එතදචොච: යස්මිං හතො සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො තොති, මොසස්ස තස්මිං සමයෙ මනොමයො අත්ත පට්ඨානො තොති, මොසො අරුපො අත්ත-
පට්ඨානො තොති. ඔලාරිකො වාස්ස අත්තපට්ඨානො තස්මිං සමයෙ සච්චො
තොති.

[පොට්ඨපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඔබ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වේ

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට නගිනුවට එම පහස යටැ හිණක් බඳුනේ ද, එසේ වූ ඔහු බණවා අන්හු ‘හෙම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට නගිනුවට හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගා හෝ දකුණු දිගා හෝ පැසිම් දිගා හෝ උතුරු දිගා හෝ ඇතැ යි දනු ද? උස් වූ හෝ ඔටි වූ හෝ මැදම් පමණ වූ හෝ එකෙකැ යි දනු ද?’ යි විචාරන්තාහු නම්, ඒ පුරුෂ තෙම ‘ඇවැත්ති, යම් පහසකට නගිනුවට ඒ පහස යට වම් යම් හිණක් කෙරෙම් නම්, මේ ඒ පහස යැයි කියන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වන්නේ නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වේ.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, යම්සේ (යමක් සඳහා) පිළිපත් භොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, ඇවැත්ති, ඒ ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඇවැත්ති, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසවු නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? යි අප විචාරන්තාහු ද, ඔවුන් විසින් මෙසේ විචාරන ලද අපි මේ (මතු දැක්වෙන) පරිදි විසඳන්නමු:

“ඇවැත්ති, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ (යමක් ප්‍රතිණ කරණු සඳහා) පිළිපත් භොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වැඩෙන්නාහු නම්, යමක ප්‍රභාණයෙන් ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, මේ ඒ ඖදාරික වූ ආත්ම ප්‍රතිලාභය ය. මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ය. මේ ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ” යනු යි.

පොට්ඨපාදය, ඒ කීමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා අප වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියක් (ප්‍රතිවිරුද්ධ කථා ද්විර්වත් නොකළ හැක්කක්) වනුයේ නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා ඔබ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.

මෙසේ කී කල්හි ඇත්සැපිපුන් විහු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසී ය “වහන්ස, යම් කලෙකිහි ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ සමයෙහි ඔහුගේ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වෙයි ද? (අනාවයට යෙදී ද?) ඔහුගේ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයන් හිස් වෙයි ද? එ කලා ඔහුගේ ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය වෙයි ද?”

යස්මිං භනෙන සමයෙ මනෝමයො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝස්ස තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝො අරුපො අත්තපට්ඨානො. මනෝමයො ච අත්තපට්ඨානො තස්මිං සමයෙ සචේවා හොති.

යස්මිං භනෙන සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝස්ස තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝො මනෝමයො අත්තපට්ඨානො අරුපො¹වාස්ස අත්තපට්ඨානො තස්මිං සමයෙ සචේවා හොති” ති.

“යස්මිං විත්ත සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ මනෝමයො අත්තපට්ඨානො”ති සංඛං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

යස්මිං විත්ත සමයෙ මනෝමයො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ‘ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. මනෝමයො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ‘ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. න ‘මනෝමයො අත්තපට්ඨානො’ති සංඛං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

සචෙ තං විත්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යා: අහොසි ත්වං අතීතමද්ධානං, න ත්වං නාහොසි? භවිස්සසි ත්වං අනාගතමද්ධානං, න ත්වං න භවිස්සසි? අත්ථි ත්වං ඵතරති, න ත්වං නාත්ථි ඵලං පුට්ඨො ත්වං විත්ත කීන්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාසී?” ති.

“සචෙ මං භනෙන ඵලං පුච්ඡෙය්‍යා: අහොසි ත්වං අතීතමද්ධානං න ත්වං න භවිස්සසි? අත්ථි ත්වං ඵතරති, න ත්වං නාත්ථි?”ති ඵලං පුට්ඨො ‘භං භනෙන ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යා: අහොසාහං¹ අතීතමද්ධානං, තාහං න අහොසිං. භවිස්සාමහං අනාගතමද්ධානං, තාහං න භවිස්සාමි. අත්ථාහං ඵතරති, නාහං නාත්ථි. ඵලං පුට්ඨො ‘භං භනෙන ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යාන්ති.”

සචෙ උත තං විත්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යා: යො තෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ඨානො සේවච² තෙ අත්තපට්ඨානො සචේවා, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුප්පනො? යො තෙ³ භවිස්සති අනාගතො අත්තපට්ඨානො, සේව තෙ අත්තපට්ඨානො සචේවා, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුප්පනො අත්තපට්ඨානො. සේව තෙ අත්තපට්ඨානො සචේවා, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? තී ඵලං පුට්ඨො ත්වං විත්ත කීන්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාසී?” ති.

1. අහොසාහං,

2. සොයෙව, (සත්ථම)

3. යො වා තෙ, PTS

වහන්ස, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කලා ඔහුගේ ඖද්‍යුත ආනම්ප්‍රතිලාභය කැති වෙයිද? අරුපානම්ප්‍රතිලාභයත් කැති වෙයිද? එ කල්හි ඔහුගේ මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයිද?

වහන්ස, යම් කලෙක අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කල්හි ඔහුගේ ඖද්‍යුත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් වේද? මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභයත් හිස් වේද? එ කල්හි ඔහුගේ අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයිද?

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, යම් කලෙක ඖද්‍යුත ආනම්ප්‍රතිලාභය වේද, එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ම ව්‍යවහාරයට යෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය වේද, එ කලා ‘ඖද්‍යුත ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ම ව්‍යවහාරයට යෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය වේද, එ කලා ‘ඖද්‍යුත ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ සි ම එ කලා ව්‍යවහාරයට යෙයි.

විත්‍රය, ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහිද? තෝ නො ම නො වූයෙහිද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහිද? තෝ නො ම නො වන්නෙහිද? තෝ දැන් ඇත්ද? නො ම නැද්ද?’ සි ඉදින් මෙසේ කා විචාරන්නාහු නම්, විත්‍රය, මෙපරිද්දෙන් විචාරන ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහිද?”

[විත්‍ර:] “වහන්ස, ඉදින් අන්ත ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහිද? තෝ නො ම නො වූයෙහිද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහිද? තෝ නො ම නො වන්නෙහිද? තෝ දැන් ඇද්ද? තෝ නො ම නැද්ද?’ සි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙ පරිද්දෙන් විචාරන ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි: “අතීත කාලයෙහි මම වීම්, නො ම නො වීම්. අනාගත කාලයෙහි වන්නෙමි, නො ම නො වන්නෙමි. දැන් මම ඇත. නො ම නැත.” සි මෙසේ ප්‍රථමස්තා ලද මම මෙ පරිද්දෙන් විසඳන්නෙමි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, තම යම් අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් වී නම්, තුන් ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභය අසත්‍ය (හිස්) ද? වර්තමාන ආනම්ප්‍රතිලාභයත් අසත්‍ය ද? තම යම් අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් වන්නේ නම්, තුන් ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආනම්ප්‍රතිලාභයත් හිස් ද? තුන් දැන් යම් ආනම්ප්‍රතිලාභයක් ඇත් නම්, තුන් ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභයත් හිස් ද?” සි මෙසේ අන්‍යයෝ කා විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ ප්‍රථමස්තා ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහිද?”

සබ්බෙ පත මං හනෙන එවං පුට්ඨස්සා: යො තෙ අහොසි අතීතො අනතපට්ඨාහො, සෙව්ව තෙ අනතපට්ඨාහො සබ්බො, මොසො අනාගතො, මොසො පච්චුස්සනො? යො තෙ භවිස්සති අනාගතො අනතපට්ඨාහො, සෙව්ව තෙ අනතපට්ඨාහො සබ්බො, මොසො අතීතො, මොසො පච්චුස්සනො? යො තෙ එතරහි පච්චුස්සනො අනතපට්ඨාහො, සෙව්ව තෙ අනතපට්ඨාහො සබ්බො, මොසො අතීතො, මොසො අනාගතො? ති. එවං පුට්ඨො අහං හනෙන එවං බ්‍යාකරෙස්සා: යො මෙ අහොසි අතීතො අනතපට්ඨාහො, සෙව්ව මෙ අනතපට්ඨාහො තස්මිං සමයෙ සබ්බො අහොසි, මොසො අනාගතො, මොසො පච්චුස්සනො. යො¹ මෙ භවිස්සති අනාගතො අනතපට්ඨාහො, සෙව්ව මෙ අනතපට්ඨාහො තස්මිං සමයෙ සබ්බො භවිස්සති, මොසො පච්චුස්සනො. යො මෙ එතරහි පච්චුස්සනො අනතපට්ඨාහො, සෙව්ව මෙ අනතපට්ඨාහො සබ්බො, මොසො අතීතො, මොසො අනාගතො? ති. එවං පුට්ඨො අහං හනෙන එවං බ්‍යාකරෙස්සානති.

“එවමෙව බො විතත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අනතපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ මනොමයො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. න අරුපො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අනතපට්ඨාහො’ කෙව තස්මිං සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති. යස්මිං විතත සමයෙ මනොමයො අනතපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. න අරුපො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. මනොමයො අනතපට්ඨාහො’ කෙව තස්මිං සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති. යස්මිං විතත සමයෙ අරුපො අනතපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති, න මනොමයො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. අරුපො අනතපට්ඨාහො’ කෙව තස්මිං සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි විතත ගවා බිරං, බිරමහා දබ්බි, දබ්බමහා නවනීතං, නවනීතමහා සප්පි, සප්පිමහා සප්පිමණ්ණො, යස්මිං සමයෙ බිරං හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ දබ්බි සබ්බං ගච්ඡති. න නවනීතනති සබ්බං ගච්ඡති. න සප්පිති සබ්බං ගච්ඡති. න සප්පිමණ්ණො සබ්බං ගච්ඡති. බිරං කෙව තස්මිං සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති. යස්මිං සමයෙ දබ්බි හොති -පෙ- නවනීතං හොති -පෙ- සප්පි හොති -පෙ- යස්මිං සමයෙ සප්පිමණ්ණො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ බිරනති සබ්බං ගච්ඡති. න දබ්බි සබ්බං ගච්ඡති. න නවනීතනති සබ්බං ගච්ඡති. ‘සප්පිමණ්ණො’ කෙව තස්මිං සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති. එවමෙව බො විතත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අනතපට්ඨාහො හොති -පෙ- යස්මිං විතත සමයෙ මනොමයො අනතපට්ඨාහො හොති -පෙ- යස්මිං විතත සමයෙ අරුපො අනතපට්ඨාහො හොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. න මනොමයො අනතපට්ඨාහො’ති සබ්බං ගච්ඡති. ‘අරුපො අනතපට්ඨාහො’ කෙව තස්මිං සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති.

1 යො ව, ස්‍යා යො වා, PTS.

[චිත්‍ර:] “වහන්ස, අග්‍රායෝ මා බණ්ඩා ‘තට යම් අතීත ආත්මප්‍රති-
ලාභයෙක් වී නම්, තවත් එ’ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආත්ම-
ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් ද?’ නගේ යම් අනාගත
ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, තවත් එ’ අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය ම
සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් ද?
තවත් දැන් යම් ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් නම් තවත් එ’ ආත්මප්‍රතිලාභය ම
සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයක්
හිස් ද?’ යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද මම ‘මගේ
යම් අතීත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම් එය ම එ සමයෙහි සත්‍ය ය,
අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් ය. මගේ
යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, එ කල්හි මගේ එ අත්බව ම
සත්‍ය වන්නේ ය. අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වන්නේ ය. වර්තමාන
ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් වන්නේ ය. මගේ දැන් යම් වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභ-
යෙක් ඇද්ද, එය ම සත්‍ය ය අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. අනාගත
ආත්මප්‍රතිලාභයන් හිස් යැ’ යි මෙසේ විසදන්නෙමි. වහන්ස, මේ යටති
පරිදි විචාරන ලද්දෙමි මේ පරිද්දෙන් විසදන්නෙමි”.

[නාග්‍රහවන්ත්‍ර:] “චිත්‍රය, එසේ ම යම් කලෙක ඖද්‍යරික ආත්ම-
ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එකල්හි ‘මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ’ යි ව්‍යවහාරයට
නො යෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ඖද්‍යරික
ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි ව්‍යවහාරයට යෙයි. චිත්‍රය, යම් කලෙක
මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, ... චිත්‍රය, එ කල්හි ඖද්‍යරික ආත්ම-
ප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද
ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එ සමයෙහි
ව්‍යවහාරයට යෙයි. චිත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද,
එ කලැ ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. මනෝ-
මය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරුප ආත්මප්‍රති-
ලාභයැ යි ම එ කලැ ව්‍යවහාරයට යෙයි.

චිත්‍රය, දෙන හෙත් කිරිත්, කිරිත් දිනිත්, දිනියෙන් වෙඩරුත්,
වෙඩරුයෙන් ගිතෙලුත්, ගිතෙලුත් ගිමිඩත් යම්සේ වේ ද, යම් කලෙක
කිරි වේ නම් එ කල්හි දිනි යැ යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, වෙඩුරු යි
ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, ගිතෙලු යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, ගිමිඩු යි
ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, කිරි යැ යි ම එකලැ ව්‍යවහාරයට යේ ද;
යම් කලෙක දිනි වේ නම්... වෙඩරු වේ නම්... ගිතෙල් වේ නම්...
යම් කලෙක ගිමිඩ වේ නම්, එ කලැ කිරු යි වහරට නොයේ ද, දිනි
යැ යි වහරට නො යේ ද, වෙඩුරු යි වහරට නො යේ ද, ගිතෙලු යි
වහරට නො යේ ද, ගිමිඩු යි ම එකලැ වහරට යේ ද, චිත්‍රය, එසේ ම
යම් කලෙක ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... චිත්‍රය, යම් කලෙක
මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... චිත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආත්ම-
ප්‍රතිලාභය වේ ද, එ සමයෙහි ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි වහරට නො
යෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද වහරට නො යෙයි. අරුප
ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි වහරට යෙයි.

ඉමා¹ බො විතත ලොකසමඤ්ඤා ලොකතිරුතතියො ලොකවොහාරං ලොකපඤ්ඤාතතියො යාති තථාගතො වොහරති අපරමසන්නි.

එවං වුතෙන පොඨපාදෙ පරිබොජකො හතවන්නං එතදවොච: අභිකකන්නං හනෙන. අභිකකන්නං හනෙන. සෙය්ථාපි හනෙන නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්, පටිච්ඡන්නං වා විචරෙය්, මුලනස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය් ‘වකඛුමනො රුපානි දකඛිනති’ති, එවමෙව හනෙන හගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හනෙන හගවන්නං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භිකඛුසඛ්ඤ්ච. උපාසකං මං හනෙන හගවා² ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතනති.

විතොතා පත හජ්ඣසාරිපුතො හගවන්නං එතදවොච: අභිකකන්නං හනෙන. අභිකකන්නං හනෙන. සෙය්ථාපි හනෙන නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්, පටිච්ඡන්නං වා විචරෙය්, මුලනස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය් ‘වකඛුමනො රුපානි දකඛිනති’ති, එවමෙව හනෙන හගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හනෙන හගවන්නං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භිකඛුසඛ්ඤ්ච. ලභෙය්සාහං හනෙන හගවතො සන්නිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්සං උපසම්පදනති.

අලඪ්ඨ බො විතොතා හජ්ඣසාරිපුතො හගවතො සන්නිකෙ පබ්බජ්ජං. අලඪ්ඨ උපසම්පදං. අභිරුපසම්පන්නො බො පනායසමා විතොතා හජ්ඣසාරිපුතො එකො වූපකට්ඨො අපමනෙනා විහරනො න චිරස්සෙව යස්සානං කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරසමා අතගාරියං පබ්බජනති තදනුතරං බුහම්චරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. භිණ්ණ ජාති, වුසිතං බුහම්චරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තනායා’ති අබ්භාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ව බො පනායසමා විතොතා හජ්ඣසාරිපුතො අරහතං අහොසිති.

පොඨපාදසුත්තං නිවසිතං නවමං.

චිත්‍රය, නාමාගත තෙමේ නාමනාමානදූෂිත් පරාමගීත නො කරනුයේ “ඔලාරිකො අනනපටිලාහො” යන ආදී යම් සංඥාවන්ගෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ ද, ඒ ඔද්දරික ආනවුත්‍රතිලාභාදිනු ලොවැ සංඥාමාත්‍රයෝ ය, ලොවැ වචනපථමාත්‍රයෝ ය, ලොවැ ව්‍යවහාර මාත්‍රයෝ ය, ලොවැ නාමප්‍රඥප්ති-මාත්‍රයෝ ය.

65. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි පොඨපාද පිරිවැණි තෙම “වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණි. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිගිම්යෙන් සරණ ගිය උචසකු කොට සලකන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ඇත්සැරිපුත් චිත්‍ර වූ කලී ‘වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණි. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්දක් උපසුපුටන් ලබමි වා” යි කී ය.

ඇත්සැරිපුත් චිත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසුපුටන් ලද්දේ ම ය. ඇත්සැරිපුත් ආයුෂමත් චිත්‍ර තෙම උපසුපුටා ලත් නොබෝ කල් ඇත්තේ ම, එකලා වූයේ, ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැරැත්තේ, නිවන් කරු මෙහෙයු සිතැති වැ වසනුයේ, යමක් පිණිස කුලපුත්ත මොනොවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සපුන් වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර වූ මාගීබ්‍රහ්මවසීවසානස (රහත්පලය) මෙ අත්බවිති මැ තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දෑත පසක් කොට ලැබැ විසි ය. ‘පුනර්ජන්මය යමිණ විය, මහබ්බසර වැසැ නිමැවිණි, කටයුතු දෑ කරනු ලැබී ය. මේ පිණිස තවත් කල යුත්තෙක් නැතැ’ යි වෙසෙසින් දෑත ගත්තේ ය. ආයුෂමත් හස්තිශාරීපුත්‍ර චිත්‍ර ද රහතුන්ගෙන් එක්තරා නමෙක් වී ය.

නිවවනු පොඨපාද සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සුභසුභතා.

1. එවං මෙ සුභා. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො සාවක්ඛියං විහරති ජෙනවතො අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ අවිරපරිතිබ්බතො භගවති. තෙන බො ජන සමයෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො සාවක්ඛියං පටි-
වසති කෙනවිදෙව කරණීයෙන.

2. අථ බො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමනොසි: එහි නිං මාණවක, යෙන සමණො ආනන්දො තෙනුපසඤ්ඤාම. උපසඤ්ඤාමිනා මම වචනෙන සමණං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤාම. ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡ “සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො භවන්තං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤාම. ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති”ති. එවං ව වදෙති “සාධු කීර හවං ආනන්දො යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුතස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකම්පං උපාදායා” ති.

3. ‘එවං භො’ති බො සො මාණවකො සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍ය-
පුතස්ස පටිසුසුචා යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඤ්ඤාම. උපසඤ්ඤාමිනා ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරණියං¹ විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො සො මාණ-
වකො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො භවන්තං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤාම. ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති. එවං ව වදෙති “සාධු කීර හවං ආනන්දො යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුතස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකම්පං උපාදායා” ති.

4. එවං වුතෙන ආයස්මා ආනන්දො නං මාණවකං එතදවොච: අකාලො බො මාණවක. අපි මෙ අජ් භෙසජ්ජමන්තා පීතා, අප්පෙචනාම සෙවපි උපසඤ්ඤාමෙය්‍යාම කාලඤ්ඤාම සමයඤ්ඤාම උපාදායාති. ‘එවං භො’ති බො සො මාණවකො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පටිසුසුචා උට්ඨායාසනා යෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො තෙනුපසඤ්ඤාම. උපසඤ්ඤාමිනා සුභං මාණවං තොදෙය්‍යපුතං එතදවොච: “අවොවුච්ඡො² බො මයං භොතො වචනෙන නං භවන්තං ආනන්දං: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො භවන්තං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤාම. ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති. එවං ව වදෙති ‘සාධු කීර හවං ආනන්දො යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුතස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකම්පං උපාදායා’ ති. එවං වුතෙන භො සමණො ආනන්දො මං එතදවොච: ‘අකාලො බො මාණවක. අපි මෙ අජ් භෙසජ්ජමන්තා පීතා, අප්පෙචනාම සෙවපි උපසඤ්ඤාමෙය්‍යාම කාලඤ්ඤාම සමයඤ්ඤාම උපාදායා” ති. “එතො-
වනාපි බො භො කතමෙව එතං, යතො සො භො හවං³ ආනන්දො ඔකාසමකාසි සවානනායපි උපසඤ්ඤාමනායා” ති.

1. කථං සංරඤ්ඤනියං (භොයානගජෙසු)

2. අවොවුච්ඡො, සිවු.

3. බො සො හවං, PTS.

ගුහසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව්‍යානායෝ කල්හි අනද තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර නිසා දෙවරම් තම් වූ අනේපිටුසිටුහු අරමෙහි වෙසෙති එ සමයෙහි තොදෙය්‍ය බමුණුහු පුත් වූ ගුහ මාණව තෙම කිසි කටයුත්තෙකින් සැවැත්තුවර වෙසෙයි.

2. එකල තොදෙය්‍ය බමුණුහු පුත් ගුහ මාණව තෙම එක්තරා මාණවකයකු බණවා, “මාණවකය, මෙහි එන්නැ. අනද මහණහු කරු එළඹෙන්නැ. එළඹැ “ගුහ මාණව තෙමෙ පින්වත් අනද වහන්දු අලාබ්‍යාධ නියා, නිරෝග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුවපහසු විහරණ ඇති නියා විවාර” යි මා බසින් පින්වත් අනද වහන්දු අලාබ්‍යාධ නියා... විවාරන්නැ. “පින්වත් අනද තෙරණුවෝ අනුකම්පා සදහා තොදෙය්‍ය බමුණුහු පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙය කරු පහින් වා. එසේ වහිතොත් ඒ ඉතා මැනැවැ” යි මෙසේත් කියන්නැ යි ඇණවී ය.

3. ‘එසේ යැ හවතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම තොදෙය්‍ය බමුණුහු පුත් ගුහ මාණවයාට පිළිවදන් දී අනද තෙරුන් කරු එළඹියේ ය. එළඹැ අනද තෙරුන් හා සතුටු විය සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කරු නිමවා පසෙකැ හිඳැ ගත. පසෙකැ හුන් ම ඒ මාණවක තෙම “තොදෙය්‍ය බමුණුහු පුත් ගුහ මාණව හවත් අනද වහන්දු අලාබ්‍යාධ නියා, නිරෝග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුව විහරණ ඇති නියා විවාරයි. ‘පින්වත් අනද වහන්දු තොදෙය්‍ය බමුණුහු පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙය කරු එළඹෙත් වා එසේ එළඹෙතොත් ඒ ඉතා මැනැවැ යි මෙසේත් කියා” යැ යි අනද තෙරුනට සැල කෙළේ ය.

4. මෙසේ කී කලැ අනද තෙරණුවෝ ඒ මාණවකයාට “මාණවකය, දැන් තොකල් ම ය. අද මා සවල්ප බෙහෙදක් පිවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙට වත් එළඹෙන්නමෝ වේ දු” යි වදාළහ. ‘එසේ යැ පින්වතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම අනද තෙරුනට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැගී තොදෙය්‍ය පුත් ගුහ මාණවයා වෙත ගියේ ය. ගොස් තොදෙය්‍ය පුත් ගුහ මාණවයාට ‘තොදෙය්‍ය පුත් ගුහ මාණව තෙම පින්වත් අනද වහන්දු අලාබ්‍යාධ නියා, නිරෝග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුව විහරණ ඇති නියා, විවාරයි. පින්වත් අනද වහන්දු අනුකම්පා කොට තොදෙය්‍ය බමුණු පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙට වහින් වා. එසේ වහිතොත් ඉතා මැනැවැ යි මෙසේත් කියා” යැ යි හවත්නුගේ වචනයෙන් ඒ පින්වත් අනද වහන්දුට සැල කළමිහ. හවත, අප එසේ සැල කළ කල්හි අනද වහන්දු මට “මාණවකය, දැන් තොකල් ම ය. අද මා සවල්ප බෙහෙදක් පිවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙට වත් එළඹෙන්නමෝ වේ දු” යි වදාළහ” යි කියේ ය. “හවත, යම් හෙයකින් පින්වත් අනද වහන්දු හෙට වත් මෙහි එළඹෙන්නට අවකාශ කළෝ ද, මෙතෙකින් මත් මේ (අප නිමන්ත්‍රණය පිළිනැත්ම) කරන ලද්දේ මැ යැ” යි ගුහ මාණව කී ය.

5. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො තස්සා රතනියා අව්චයෙන පුබ්බන්ත-
සමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය චෙතකෙන හිතවුතා පච්ඡාසමණෙන
යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ත්වා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො සුභො මාණවො
තොදෙය්‍යපුත්තො යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා
ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරණියං
චිතිස්සාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

6. එකමන්තං නිසීද්ධො ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො
ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “භවං හි ආනන්දො තස්ස භොතො
ගොතමස්ස දීඝරතං උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරො සමීපවාරි. භවං එතං
ආනන්දො ජානෙය්‍ය යෙසං සො භවං ගොතමො ධම්මානං වණ්ණවාදී
අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදාපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කත-
මෙසානං ඛො භො ආනන්ද ධම්මානං සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී
අහොසි? කතා ච ඉමං ජනතං සමාදාපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

7. “තිණ්ණං ඛො මාණව ධක්ඛානං සො හගවා වණ්ණවාදී අහොසි,
එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදාපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කතමෙසං
තිණ්ණං? අරියස්ස සීලක්ඛනස්ස අරියස්ස සමාඛික්ඛනස්ස අරියස්ස
පඤ්ඤාක්ඛනස්ස. ඉමෙසං ඛො මාණව තිණ්ණං ධක්ඛානං සො හගවා
වණ්ණවාදී අහොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදාපෙසි නිවෙසෙසි
පතිට්ඨාපෙසි” ති.

8. “කතමො පන සො භො ආනන්ද අරියො සීලක්ඛකො යස්ස සො
භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදාපෙසි
නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

9. “ඉධ මාණව නථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසම්බුද්ධො
විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුහතරො දුරිසදම්මසාරථි
සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සබ්බභූතං සස්සමණ ඩ්වහමණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා
සචරිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං
පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්මාද්දන්තං කෙට්ඨපරිපුණ්ණං. පරිපුණ්ණං
බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

5. ඉක්බිත්තෙන් අනද තෙරණුවෝ එ රැස් ඇවෑමෙන් පෙරවරුයෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන පසුමහණකු වූ වෙනක හිඤ්ඤා කැටුවැ තොදෙය්‍ය පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙය කරු ඵලාභියහ. ඵලාභි පණවන ලද අස්තැ හිදැ ගත්හ. එ කල්හි ම තොදෙය්‍ය පුත් ගුහ මාණව තෙම අනද තෙරුන් කරු ඵලාභියේ ය. ඵලාභි අනද තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතා කොට නිමවා එක් පසෙක හිදැ ගත.

6. එක් පසෙක හිදැ ගත් ම තොදෙය්‍ය පුත් ගුහ මාණව තෙම අනද තෙරුන්ට මෙය කී ය: “පින්වත් අනද වහන්දු වූ කලී ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේට දික් කලක් උපසථායක වූ, වෙත ම ගැවැසුණු, ලහ ම හැසුරුණු කෙනෙක. ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහම් කෙනෙකුත්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද, යම් දහමෙක්හි මේ ජනසමුහයා ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිටුවූ සේක් ද, එය පින්වත් අනද වහන්දු දන්නාහ. පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ කවර නම් දහම් කෙනෙකුත්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද? කවර නම් දහමෙක්හි මේ ජනමුළුට ගැන්වූ සේක් ද? පිටිස්වූ සේක් ද?” පිහිටුවූ වූ සේක් ද?

7. (ඒ විට අනද තෙරණුවෝ මෙසේ පදාලහ:) “මාණවය, ඒ භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ සකකි භූතෙක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. එහි ම මේ දනමුළුට ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක. කවර සකකි භූතෙක ද? යත්: ආරීශිලසකකියත් ආරීසමාධිසකකියත් ආරී ප්‍රඥසකකියත් යන තුන් ය. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ භූත් සකකියත්ගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. මෙහි ම මේ දනමුළුට ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක.”

8. [ගුහ මාණව:] “පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහමෙක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් නම්, යම් දහමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිටිස්වූ සේක් නම්, පිහිටුවූ සේක් නම්, ඒ ආරී ශිලසකකිය කවරෙ යැ?”

9. [අනද තෙරණුවෝ:] “මාණවය, මෙහි අර්හත් වූ සමාස්සමුද්ධා වූ විදුහරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකචීන් වූ නිරුතතර පුරුෂදම්‍යසාරථී වූ දෙවමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට, ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක (නිවරද) කොට, අවසනා හදුක (නිවරද) කොට, අථ සහිත කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සඵලකාරයෙන් පරිපුර්ණ කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්‍ෂාත්‍රයයෙන් සංගෘහිත වූ) පරිශුද්ධ ශාසනවුහමවතීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

10. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මි වා කුලෙ පච්චාජානො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකකති: ‘සම්මාදො ඤරවාසො රජාපථො’¹. අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිබ්භං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනන්තාහං කෙසමස්සුං ඔනාරොක්ඛා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡා-දෙක්ඛා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’න්ති.

11. සො අපරෙත සමසයන අප්පං වා භොගකකිකං පහාය මහන්නං වා භොගකකිකං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්නං වා ඤ්ඤාති-පරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔනාරොක්ඛා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙක්ඛා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාති-මොකකිසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමනෙතසු වජෙජසු භ්‍යදස්සාචී, සමාදාය රකකති සිකනිපදෙසු කායකමෙත සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජ්චො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහන-ආරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො සනත්තට්ඨො.

12. කථංඤ්ඤා මාණව භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ මාණව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසන්තො ලජ්ජී දයාපන්නො. සබ්බපාණභුතහිතානුකම්පී විහරති. ‘ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

13. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති දින්නාදුසී දින්නපාටිකබ්බි. අපේතෙන සුචිතුතෙන අත්තකා විහරති. ‘ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

14. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරි² වීරතො මෙජ්ඣා ගාමධම්මො. ‘ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

15. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසංකො ථෙතො³ සච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ‘ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

1. රජාපථො, කන්චි.

2. අනාචාරි, මජ්ඣං.

3. ථෙතො, ස්ව.

10 ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිසුනෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ බිම්ප අසයි. හේ ඒ දහම අසා තපාගත බුදුරජු කෙරෙහි සැදුනු ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, 'ගිහිගෙයි විසීම සමබාධයෙකි (අවහිරයෙකි). රුහාදි රජස් නැගෙන රජස් පථයෙකි. පැවිද්ද (සමබාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහත) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නන් විසින් ඵකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඵකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ගබ්ලිබිතයක් සේ කොට මේ බඹසර සරන්නට පහසු නොවේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

11. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසාවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් හා යුක්ත වූයේ, සවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීව ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, (සිත් තන්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදූරුම් සතුටින් සතු වූ වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ හික්මෙයි.

12. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැර දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා නැඹු දඬුමුගුරු ඇත්තේ (දඬුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා නැඹු ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමුත්‍රයට පැමිණියේ (මෙමුත්‍රයෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශිලයෙකි වේ.

13. හේ අදත්තාදනය හැර ලා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිතිනුත් කැමැති වැ ඉවසන සුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙකි වේ.

14. හේ අබිරම්සර දුරු ලා බඹසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙකි වේ.

15. හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙකි වේ.

16. පිසුණං වාචං¹ පහාය පිසුණං වාචං පටිවිරතො හොති. ඉතො සුභා න අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුභා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ෂානං වා සකුඛාතා, සංභිතානං වා අනුපපදතා² සමග්ගාරාමො³ සමග්ගරතො සමග්ගනන්දිං සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

17. ඵරුසං වාචං⁴ පහාය ඵරුසං වාචං පටිවිරතො හොති. සා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁵ හදයඛනමා පොථු⁶ බහුජනකන්තා බහුජනමතාපා, තථාරුපං⁶ වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

18. සමථපප්පාපං පහාය සමථපප්පාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී චිත්තවාදී, නිධානවතීං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

19. කිප්භාමිභූතභාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති රතකුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා, නච්චගිතවාදිතවිසුක-දස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගඤ්චලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනව්ශානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්කපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සිද්ධපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙලක-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකුළුවස්සකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හන්දිගවස්සවලවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙහෙත්තවස්සපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙසාපගෙණගමනානුසොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිවිරතො හොති. උකෙකාටනවස්සවතතිකතිසාවිසොගා පටිවිරතො හොති. ඡෙදනවධබ්බකතිවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

මුලසීලං නිවසිතං.

1. පිසුණං වාචං, PTS. 2. අපපදතා, PTS. 3. සමග්ගාරාමො, මජ්ඣං.
4. ඵරුසං වාචං, PTS. 5. පෙමනීයා, මජ්ඣං.
6. ඵරුපං, PTS.

16. හේ කේලාමි කීම දුරු ලා, කේලාමි කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳණවුන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුණවුන් (සමගයට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. හේ රථ බිණුම් දුරුලා, රථ බස් දෙබුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කුලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

18. හේ බොල් හිස් දෙඩැපිලි හැරුලා, බොල් දෙඩැපිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කපා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියන සුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

19. හේ බීජසමුත (පැල වන දෑ) ද, භූතසමුත (පැල වුණු දෑ) ද සිඳු-මෙන් බිඳමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වළඳන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විසුළදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇඟා අඩු තැන් පිරැවීමට, ඇඟ සැරැවීමට කරුණු වන මල්ගදවිලෙවුන් දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මම් උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන්ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කනවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දූසිදසන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුලන් හරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. හිතියනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන්ගෙට පණිවුඩ පණන් ගෙන යාමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සොරහරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රන් පැමෙන්, සොර මිත්‍රවච්චන් මිත්‍රමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දෑයට හුරු නො අගනා දෑයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරෙවක කම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිඳීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුහැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

විලසිලය නිමසේ ය.

20. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං ඛිජගාමභුතගාමසමාරමං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලබ්ජං ඛකබ්ජං එළුබ්ජං අගගබ්ජං ඛිජබ්ජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරුපා ඛිජගාමභුතගාමසමාරමා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

21. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං සන්තිකාරපට්ඨොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනන්තසන්තිං පානසන්තිං වත්ථසන්තිං යාන-සන්තිං සයනසන්තිං ගතසන්තිං ආමිසසන්තිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිකාරපට්ඨොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

22. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගිතං වාදිතං පෙකං අකානං පාණිස්සරං වෙනාලං කුහෙල්ලං සොනනකං චණ්ඩාලං වංසං බොපනකං හන්ද්‍රද්ධං අස්සග්ද්ධං මහිසග්ද්ධං උසනග්ද්ධං අජග්ද්ධං මෙණ්ඩග්ද්ධං කුකකුට්ඨද්ධං වට්ටකග්ද්ධං දණ්ඩග්ද්ධං මුට්ඨිග්ද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යාසකං බලග්ගං සෙනාබ්‍රහ්මං අණිකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං ජ්‍යෙෂ්ඨාද්වයානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පට්ඨාරපථං සන්තිකං බලිකං සට්ඨකං සලාකහත්ථං අකං පඬුගිතං වඬුකං මොකඩ්චිකං විඬුලකං පතනාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාච්ඡං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජ්‍යෙෂ්ඨාද්වයානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

20. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මූලච්ඡද (හිතුරු ආදී පැළ වන මුල් ද), සකකා චීජ ද (නුග ආදී පැළ වන කඳ ද), පරුච්ඡද (උත් උණ බට ආදී පැළ වන පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡද (ඉරිවේරිය ආදී පැළ වන දලු ද), පස් වනු චීජච්ඡද (වී ආදී පැළ වන ඇට ද) යන මේ කී චීජසමූහ ද (පැළ වන දෑ ද) භූතසමූහ ද (පැළ වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් ක්‍රීඩම් තැළුම් යැ හි) නියත ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ චීජ-ග්‍රාමභූතග්‍රාමසමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

21. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කෑම රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) සාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දෑ හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්නිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ හෝ සන්නිකාර පරිභෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

22. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැටුම් ගැසුම් වැසුම්, නටසමජ්ජා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩවර (අනිත් ලොකොබෝර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම), වේතාල (දඹුමුවා තාලමට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුම්), කුම්භජුන (සිවුරස් බෝර වැසුම), ශෝභතක (රංගබලිකරණය හෙවත් රහමඩුල්ලෙහි දී දේවතාවතට සොනානු වශයෙන් නාදදීගිත ශායනය හෝ ප්‍රතිභාතවිත් කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝ-ගුබ්භිඩාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසංධාවනය (මලවුන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

23. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අට්ඨකෙළිය, දසපාකෙළිය, අභස්සකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දැදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්තකෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-නලා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තාගුරුවා කෙළිය, කොළනැළියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (විටේ හෝ අනෙක් අකුරු ඇඳ එ් කියැවීම), සිත දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළි-යෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසද්දිං පලලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පමිකං පට්ඨිකං තුලිකං විකතිකං උදදලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිංසං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හත්ථස්සරං අස්සස්සරං රථස්සරං අජ්නප්පවෙණිං කාදලිමිගපවර-පච්චස්සරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං, ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජ-නානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධාරානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිච්ඡදනං නහාපනං සම්බාහනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථංකං සිබාබ්බං දණ්ඩකං තාළිකං බග්ගං ජතනං චිත්‍රාපානනං උණතිසං මණිං වාලමිජනිං ඔද්දනානි වජ්‍යානි දීඝදසානි, ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධාරානු-යොගා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමත්තකථං සේනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අනනකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගඤ්ඤකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉක්ඛි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිබ්බකථං කුමාරධාරාන-කථං පුබ්බපෙතකථං තාත්තකථං ලොකකම්බාසිකං සමුද්දකම්බාසිකං ඉතිභවානවකථං, ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විග්ගාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න භං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි, කිං භං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාසි? මිච්ඡාපටිපන්නො කුමසි, අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො, සංභිතං මෙ, අසංභිතං තෙ, පුරෙව වටනීයං පච්ඡා අවච්ඡා, පච්ඡා වටනීයං පුරෙ අවච්ඡා, ආවිණ්ණං තෙ විපරවන්නං, ආරුපිතො තෙ වාදෙ, නිග්ගහිතො භවමසී, වර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බං-යෙහි වා සවෙ පගොසිති, ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විග්ගාතිකකථාය පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

24. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සහලා පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලහය. විශමනෙන් විසිතුරු කළ එළොම්මුවා ඇතිරිය, එළොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් ගෙදු එළොම් ඇතිරිය, නිලිය (සුලුන් මෙන්තය), සිංහරාජාදීරූපාවලින් විසිතුරු කළ එළොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කහුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය්ස හුසින් විසූ ඇතිරිය, අසු පිටු එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අඳන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුපියන් සහිත මහඟු යනන යන මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

25. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉලිම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගන්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැඩපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැදීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලැදීම, විසිතුරු සෙමර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු දෑ පරිභොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

26. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා, වොරකථා, මනාමාත්‍යකථා, සෙනාකථා, භයකථා, යුග්ගකථා, ආභාරකථා, පාතකථා, වස්ත්‍රකථා, ශයනකථා, මාලාකථා, ගනිකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, ස්ත්‍රීකථා, පුරුෂකථා, කුමාරකථා, කුමාරිකථා, ගුරකථා, විවිකථා, කුමහස්ථානකථා, නානාභිකථා, ලොකාබ්‍යාසිකා කථා, සම්ද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා, ඉතිහාසවකථා යන මේ බඳු වූ තීරශ්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මෙ බඳු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

27. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය තො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම් විනය කිමැ’යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්නෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දය මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළී ගියේ ය. මා විසින් තට දොස් නැගිණි. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් ඔදෙන්තට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසදව” යන ආදීන් මෙ බඳු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණුම්දෙඩුම්වලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණගමනානුයොගමනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමනනානං බතනියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපනිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරු”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමං.

29. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව නියෙසිකා ව ලාහෙන ව ලාහා නිජ්ගිංසිතාරො. ඉති වා ඉති ඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමං.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිව්ඛිතං.

30. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති, සෙය්‍යපීදං: අඛගං නිමිතතං උප්පාතං සුපිතං ලකඛණං මුසිකච්ඡිතං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්දුලහොමං සප්පි-හොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොභිතහොමං අඛගවිජ්ජා විඤ්චිජ්ජා බතන-විජ්ජා සිව්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිතිජ්ජා විසච්චිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිතනානං මිග-පකකං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමං.

31. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්දලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්දලකඛණං අසීලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං ආට්ඨිමලකඛණං ඉසීලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසීලකඛණං හත්ථිලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං උසිහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොඩා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමං.

28. යම්කිසි සමහර හටත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙන යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ” යි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආමානියන්ගේ ඝත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගෘහපියන්ගේ රජ කුමරුවන්ගේ මේ බඳු දූත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී යහ අත් මේ වැනි වූ හෝ දූත මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

29. යම්කිසි සමහර හටත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසිත් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙක්ෂාසෙන් අනුනට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

මධ්‍යම ශිලය නිමිසේ ය.

30. යම්කිසි ඇතැම් හටත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, සවන්-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුහුකප්පිත්තවිද්‍යාව, අශ්වනිකාමය, දර්ථිකාමය, භූමිකාමය, කණ්ණාමය, තණ්හුලකාමය, සර්පිත්තාමය, කෙලකාමය, මුඛකාමය, ලොහිතකාමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ස්නාතුවිද්‍යාව, ශිව්විද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූරිවිද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, විෂ්විද්‍යාව, වාග්විකිට්‍යාව, මුහුකවිද්‍යාව, ශාකුතවිද්‍යාව, වායසවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ගරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණිතවිද්‍යාසෙන්, මිථ්‍යාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරණිතවිද්‍යාසෙන් මිථ්‍යාච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

31. යම්කිසි ඇතැම් හටත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මණ්ඩලකුණු, වත්ලකුණු, දඩුලකුණු, කඩුලකුණු, රළකුණු, දුටුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොන්ලකුණු, ඵළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වටුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බඳු තීරණිත විද්‍යාසෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරණිත විද්‍යාසෙන් මිථ්‍යාච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

32. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රක්ඛං නිය්‍යානං හවිස්සති. රක්ඛං අනිද්‍යානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රක්ඛං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රක්ඛං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රක්ඛං උපයානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රක්ඛං අපයානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රක්ඛං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රක්ඛං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රක්ඛං ජයො හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රක්ඛං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසමිං.

33. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “චන්දනානො හවිස්සති. සුරියනානො හවිස්සති. නකඛතනානො හවිස්සති. චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. චන්දිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. නකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. උකකාපානො හවිස්සති. දිසාඛානො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුන්ද්‍රහි හවිස්සති. චන්දිමසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දනානො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනානො හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උකකාපානො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛානො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්ද්‍රහි හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසමිං.

34. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුබ්භික්ඛං හවිස්සති. බෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රෙහො හවිස්සති. ආරෙග්‍යං හවිස්සති. මුද්දාගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසමිං.

32. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුදු සදහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නින්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරළා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් අතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මෙ බඳු වූ මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

33. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුත්තණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුභිග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. ව්‍යුත්තණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුභිග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නසංවුලුහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරුන් නිසි මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යෑම මෙ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙ බඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙ බඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, මෙ බඳු මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

34. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මෙ සමයෙහි තියා වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට කිය වන්නේ ය. මෙ කලා රෝග වන්නේ ය. මෙ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (අතිලී පුරාකිති සංඥා තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායතනාශත්‍රය යන මේ හෝ මෙ බඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡේදයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

35. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ට්ච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංහිරණං විහිරණං සුභගඤ්ජණං දුභගඤ්ජණං පිරුද්ධගච්ඡකරණං ජිවහාතිත්ථිහනං හනුසංහහනං හත්ථාතිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසප්පණං කුමාරප්පණං දෙවප්පණං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්බුජ්ජනං සිරිවහායනං, ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ට්ච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති, ඉදම්මි'ස්ස තොති සීලසමං.

36. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ට්ච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භූතකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකරණං ආවමනං නහාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධිවිරෙවනං අය්‍යාවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙහාතප්පනං නාච්ඡායමං අස්ඤ්ජනං පච්චිඤ්ජනං සාලාකියං සලලකහතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලගොසජ්ජානං අනුපදනං ඔසංගා පටිමොකො, ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය ට්ච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති, ඉදම්මි'ස්ස තොති සීලසමං.

37. ස ඛො සො මාණව භික්ඛු ඵවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො, සෙය්‍යථාපි මාණව බහතියො මුද්ධාවසින්නො නිහතපච්චාසින්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකො, ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො, සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛකෙන සමනාගතො අජකිත්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංචේදෙති, ඵවං ඛො මාණව භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

38. අයං ඛො සො මාණව අරියො සීලකඛකො යස්ස සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි යත්ථ ව ඉමං ජනතං සමාදපෙසි තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි, අත්ථි වෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයනති."

35. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාන සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අමුසැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අමුසැමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්න මනත්‍රාදිය කැරැ දීම, බිම් පංච වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබපතෙහි දෙවතාවෙශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පේන කියැවීම, දෙව්දූස්සක ලවා පේන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දපා මුට්ට් ගිනිපල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකක කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරස්විනවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විනවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

36. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, ජණකියා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණකියකු කිරීම, වංස්තුකම්, වංස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිනියනට වමන කැරැවීම, බඩ විරේක කැරැවීම, ලය විරේකයට බේන් දීම, වස්ති කිරීම ගිම්පිරේවන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිනියන් සදහා ඇස පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිනියනට නෂ්‍ය දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිනියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙඩට බේන් කිරීම, ගිනියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ඇදි වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්විනවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විනවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

37. මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීල-සංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහල විශා හැකි බියක් නො දකී. මානවය, ක්‍ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ක්‍ෂත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විශා හැකි බියක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් විශා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ඇති ශීලසක්කයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කාසික වෛතසික සුවය විඳී. මාණවය මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

38. මාණවය, ඒ භංග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙකු මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිටුවූ සේක් ද, මේ ඒ ආදී ශීලසක්කය යැ. වැලි මෙහි මෙයින් මත්තෙහින් කටහු ද ඇත්තේම යැ.”

39. “අවුර්ගං හො ආනන්ද, අබ්බුතං හො ආනන්ද, සො’පායං හො ආනන්ද අරියො සීලකකිකො පරිපුරණණා නො අපරිපුරණණා. එවම්පරිපුරණණකුටාහමෙනා ආනන්ද අරියං සීලකකිකං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤාසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු න සමනුපසායාමි. එවම්පරිපුරණණකුට හො ආනන්ද අරියං සීලකකිකං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා අත්තති සමනු-පසෙසයසුං, තෙ තාටතකතෙට් අත්තමතා අසසු ‘අලමෙත්තාටතා, කත-මෙත්තාටතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤාදො, තඤ්ඤා නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීය’නති. අථ ච පන භවං ආනන්ද, එවමාහ: අඤ්ඤා චෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීය”නති.

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା, କୁସୁଧର.

40. “කතමෝ පත සෝ හෝ ආනන්ද අරියෝ සමාධිකතමෝ සසා සෝ හවං ගොතමෝ වණ්ණවාදී අනෝසි යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදාපෙසි තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

41. කප්පාව මාණව හිකුඩු ඉන්ද්‍රියයෙහි ගුහනආරු හොඳි? ඉබ් මාණව හිකුඩු වකුඩුනා රූපං දිසවා න නිවිතනගනාහි හොඳි නානුබ්‍යා-
ඤ්ඤනගනාහි. යථාබිකරණමෙතං වකුඩුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං. අභිජ්ඣා-
දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය
පටිපජ්ජති. රක්ඛති වකුඩුන්ද්‍රියං. වකුඩුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන
සද්දං සුඛා -පෙ- භාගෙන ගනං සාසිචා -පෙ- ජීවහාය රසං සාසිචා
-පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං. චුඤ්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න
නිවිතනගනාහි හොඳි නානුබ්‍යාඤ්ඤනගනාහි. යථාබිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං
අසංවුතං විහරන්තං. අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසං-
වෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං
ආපජ්ජති. තො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං
අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං බො මාණව හිකුඩු ඉන්ද්‍රියයෙහි
ගුහනආරු හොඳි.

39. [ශුභ:] “පින්වත් අනද තෙරුනි, ආශවසී යෑ, පින්වත් අනද තෙරුනි, අද්දාන යෑ. පින්වත් අනද තෙරුනි, මේ ආසීශිලසකකිය ද පරිපුණ්ණිය යෑ අපරිපුණ්ණිය නොවේ. පින්වත් අනද තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුන් ආසීශිලසකකියක් මෙයින් බැහැරු අන් මහණබමුණන් කෙරෙහි නොදකිමි. අනද තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුන් ආසී ශිලසකකියක් මෙයින් බැහැරු අන් මහණබමුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු “මෙ පමණකින් ම සැහෙයි. මෙ පමණකින් ම කටයුතු සම්පුණ්ණ විය. අප විසින් මහණදමේ ඵලය ලද්දේ ය. අප විසින් මත්තෙහි කටයුතු වූ කිසිත් ඉතිරි වෑ නැතැ” යි ඵ තෙකින් ම සතුටු සිතැති වන්නාහ. ඵතෙකුළු වුවත් පින්වත් අනද තෙරුණුවෝ ‘මෙහි මෙයින් මත්තෙහිත් කටයුතු දෑ ඇතැ’ යි මෙසේ වදාලහ.”

පලමු බණවරය.

40. [ශුභ:] පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරනසුලු වූ සේක් නම්, යමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිටිස්වූ සේක් නම්, පිහිටවූ සේක් නම්, ඒ ආසී සමාධිසකකිය කවරෙ යැ?”

41. [අනදතෙරහු:] “මාණවය මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: මාණවය මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශූභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්ඛරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්නාහුගේ චිත්තසන්තානය විෂම ලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල සංචාරයෝ ලුහුබඳනාහු ද ඒ වක්ඛරිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්ඛරිඤ්ඤාය රකි. වක්ඛරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආභ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රස්ථවය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්පර්ශ කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන දැන, ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශූභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤාය ... ස්‍රාණෙඤ්ඤාය ... ජිහ්වෙඤ්ඤාය ... කායෙඤ්ඤාය ... මහඉඤ්ඤාය සංවර කොට නොගෙන වසන්නාහුගේ චිත්තසන්තානයට විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල සංචාරයෝ අනුබඳනාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤායාගේ ... ස්‍රාණෙඤ්ඤායාගේ ... ජිහ්වෙඤ්ඤායාගේ කායෙඤ්ඤායාගේ ... මහඉඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ස්‍රාණ ... ජිහ්වා ... කාය ... මහඉඤ්ඤාය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආසී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්තෙහි අව්‍යාසෙකසුඛය (කෙලෙසුන්ගෙන් ශ්‍රිය නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිචිත්තසුඛය) විදී. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

42. කථංකුච මාණව භික්ඛු සතිසමපජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු අභිකක්කන්තෙත පටික්කන්තෙත සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සංඝාරිපන්නවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසාරාචකමෙව සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිනො සුතොත ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිනාවෙ සමපජානකාරී හොති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සතිසමපජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

43. කථංකුච මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති සෙය්‍යථාපි මාණව පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඔති සපත්තභාගො'ව ඔති, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති.

44. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසමපජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සනතුට්ඨො සමන්තාගතො විවිතො සෙතාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඬ්ඛනං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසිදති පලලඝ්ඛං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

45. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජේඤ්ඤා වෙනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිතොතා විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුක්කමපී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. විනමිඤ්ඤං පහාය විගතවිනමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. විනමිඤ්ඤා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධවචකුකකුචං පහාය අනුද්ධවො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතොතා. උද්ධවචකුකකුචං විතතං පරිසොධෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

42. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්සම්ප්‍රජානනයෙන් (සිති නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙති මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළාදීමෙහි මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙත්‍ර සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආකාර ගැන්මෙහි, පැන් පිටමෙහි, පිටි කැටිලි ආදිය කෑමෙහි, මී ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කථා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිති නුවණින් සමන්විත වෙයි.

43. මාණවය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙති මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මාණවය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇතිකුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් සේ පියාහඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

44. මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආසී ශිලසකකයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සමාරිසම-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාණ්ණල පථිත කදුරැලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කි ජනගුහා කිසි සෙනස්තක් හථනය කෙරෙයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙමෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙලින් පිහිටුවා කම්මහවනට යොමු කොට සිති එළවා හිඳී.

45. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාද්‍යනසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විෂකමාණප්‍රහාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිඤ්ඤායෙන් යුත් සිතින් වෙසෙයි. අභිඤ්ඤාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රචෝෂය (ක්‍රොධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ භීෂානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඝ්‍රායානම්භිය හැර, පහ වූ ඝ්‍රායානම්භිය ඇත්තේ, දව රු දෙකෙහි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥ ඇත්තේ, සිතියෙනුත් නුවණිනුත් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. ඝ්‍රායානම්භිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංනුත්බවත්) කුකුසත් (කළ නො කළ දෑයෙහි පදනාවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංනුත් බැවින් නොර වැ), සංහිදුණු සවකිය විනයසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිති සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

46. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙත පයො-
ජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජේඛියද්ධං, සො යාති ච පොරුණානි
ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරයෙය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං.
දුරභරණාය, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදය කම්මනෙත
පයොජේසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජ්ඣිංසු. සො’හං යාති ච
පොරුණානි ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තී අකාසිං. අසු ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරභරණාකා”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභි-
ගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලහ-
තිලානො, භතතං වස්ස නච්ඡාදේය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමිත්තො, සො
අපරෙන සමයෙන තමහා ආබාධා මුච්චේය්‍ය, භතතඤ්චස්ස ඡාදේය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලමිත්තො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අහොසිං දුක්ඛිතො බාලහතිලානො. භතතං ච මෙ නච්ඡාදේසි. ත වස්ස
මෙ අාසි කායෙ බලමිත්තො. සො’මහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො.
භතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අසු ච මෙ කායෙ බලමිත්තො”ති. සො තතො නිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො බ්‍යාධිකාගාරෙ බ්‍යද්ධා අස්ස, සො
අපරෙන සමයෙන තමහා බ්‍යාධිකාගාරා මුච්චේය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
බ්‍යාධිකාගාරෙ බ්‍යද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමහා බ්‍යාධිකාගාරා මුත්තො
සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. තසු ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිතො පරු-
ධිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙන සමයෙන තමහා දුසබ්‍යා
මුච්චේය්‍ය අත්තනාධිතො අපරුධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං. අත්තනාධිතො පරුධිතො
න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි ඵතරහි තමහා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනාධිතො
අපරුධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

50. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සධනො සහොගො කන්තාරඤ්ඤාන-
මග්ගං පටිපජේය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙන සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමිත්තං අනුපාපුණේය්‍ය බෙමං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ සධනො සහොගො
කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පටිපජ්ජං දුබ්භිකං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිත්ථෙණ්ණා සොඤ්ඤා ගාමිත්තං අනුප්පත්තො බෙමං අප්පට්-
ඨස්ස”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අභිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

46. මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මන්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙලෙමි. ඒ මගේ කමානන සමාධි විය. ඒ මම්, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙරෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලෙක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණයනැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

47. මාණවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බහුක් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බහුක් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම් වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන් බව ඇති ලෙසෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම් දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

48. මාණවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බන්ධය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි නොගම්නාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම් වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම් දැන් බන්ධ වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භොගයනට කිසි විනාශයෙක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

49. මාණවය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම් දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

50. මාණවය, යම්සේ බන්ධන වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උච්ඡුරා ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උච්ඡුරා නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලී පෙර බන්ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිහාස සහිත දික් මහකට බවුයෙමි. ඒ මම් දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුද්ධ භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

51. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා බ්බකිනාගාරං යථා දාසග්ගං යථා කන්තාරදානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අප්පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මාණව ආතණ්‍යං, යථා ආරුහ්‍යං, යථා බ්බකිනා මොක්ඛං, යථා භුජිස්සං, යථා බෙමන්තභුමිං, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති.

52. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමන්තස්ස කායො පස්සමානි. පස්සභිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විහංගං සමාධිසමි.

53. සො විච්චෙවච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සම්පකකං සම්මාරං විවෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

54. සෙය්‍යථාපි මාණව දකෙබ්බා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තෙවාවාසී වා කුසථාලෙ න්‍යානීයච්ඡිණ්ණානි අකිරිතා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං සන්තාය්‍ය, සායං න්‍යානීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා සන්තාරබාහිරං පුටා සෙනහෙන න ව පග්ගරණි, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

55. යමි මාණව භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සම්පකකං සම්මාරං විවෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජි විහරති, සො ඉමමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිංඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති, ඉදම්පි'ස්ස තොති සමාධිසමි.

56. සුත ව පරා මාණව භික්ඛු විසක්ඛම්මාරුතං මුපස්මා අර්ඛකතං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

51. මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-
වෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නමා කෙරෙහි දකී. මාණවය,
ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් ඔදුණුව
යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම
(පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) නමා
කෙරෙහි දකී.

52. නමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට
උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාම කය
සංහිතේ. සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-
ගත වේ (එකත වේ).

53. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන්
ද වෙන් ව ම, විතකීසනිත, විචාරසනිත, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ
වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ.
හේ මේ කරජ කය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමසි,
මුළුල්ල ම තෙමසි, පුරු ලසි, මුළුල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. සියලු අහ පසහ
ඇති ඔහු මුළු කයෙහි ඒ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරු වැද
නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

54. මාණවය, යම්සේ කපුවෙක් (කිලිගෙත්) හෝ කපුවකුගේ
(කිලිතකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලියෙකු නාන සුණු බහා දිය ඉස
ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම
තැන ම දියෙන් සුක්ත වූයේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරු
හිසේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ
මේ කරජ කය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමසි, මුළුල්ල ම
තෙමසි, පුරු ලසි, මුළුල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අහ පසහ
ඇති මුළු කයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද
නැතෙක් නො වෙයි.

55. මාණවය, මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල්
දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසනිත විචාරසනිත, විවෙකයෙන් උපන්
ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහතක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවෙකජ
ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමසි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලසි,
සාත්පස පැතිරු ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන්
නො පැතිරුගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක්
වෙයි.

56. මාණවය, නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී
විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන
(ගුණාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකත බව ඇති, විතකීය නැති,
විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි
ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන්
ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමසි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලසි, හැම තැන ම
ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ කයේ විවෙකයෙන් උපන් පීති සුඛයෙන් පැතිරු
නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

57. සෙය්‍යථාපි මාණව උදකරහදො උබ්භිදොදකො, තස්ස තෙවස්ස පුරන්ධමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුබං, න දන්තණ්ණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුබං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුබං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුබං, දෙවො ච ත කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය, අථ බො තමා ච උදකරහදො සිතා වාරිධාරු උබ්භිජ්ඣිතො තමෙව උදකරහදො සිතෙන වාරිතා අභිසංඥොය්‍ය පරිසංඥොය්‍ය පරිපුරොය්‍ය පරිපථරොය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්ඡටං අස්ස, එවමෙව බො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුබ්බෙන අභිසංඥෙති පරිසංඥෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබ්බෙන අපච්ඡටං ගොති.

58. යමපි මාණව භික්ඛු චිත්තකම්මාරාතා වූපසමා අජ්ඣන්තං සමප-සාදනං වෙතස්සො ඵකොදිහ.වං අවිතකකං අවිවාරං සමාධිජං පිතිසුබ්බං දුතියං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙනපිති-සුබ්බෙන අභිසංඥෙති පරිසංඥෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබ්බෙන අපච්ඡටං ගොති. ඉදංමි'ස්ස ගොති සමාධිසම්මං.

59. පුත්‍ර ච පරං මාණව භික්ඛු පිතියා ච විරුහා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සමපජානො සුබ්බඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙයි. යන්තං අරියා අචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සන්තා සුබ්බවිහාරීති', තං තතියං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපජිතිකෙන සුබ්බෙන අභිසංඥෙති පරිසංඥෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජිතිකෙන සුබ්බෙන අපච්ඡටං ගොති.

60. සෙය්‍යථාපි මාණව උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා අසොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිබ්බගපොසිති, තාති යාව චග්ගා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඥානාති පරිසංඥානාති පරිපුරති පරිපච්ඡවාති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡටං අස්ස, එවමෙව බො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජිතිකෙන සුබ්බෙන අභිසංඥෙති පරිසංඥෙති පරි-පුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජිතිකෙන සුබ්බෙන අපච්ඡටං ගොති.

57. මාණවය, යම්සේ යථා උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වෘක්ක ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිසිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කාරජ කස ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58. මාණවය, මහණ තෙම විතකීවිචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්තිත විචාරරහිත, සමාධියෙන් පහළ වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයකට පැමිණි වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කය සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

59. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මාණවය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය හේ ද මිහිගයෙන් (පහ වීමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ක වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුන්ත වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදි. ආසියෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැබූ 'උපෙක්කාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුඛවිතරණ ඇත්තේ යැ' යි කියන්නේ ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

60. මාණවය, යම්සේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබෙර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබෙර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් තොනැගුණේ, දිය කුලා ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අත දත්වාත් මුල් දත්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිටි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිරී වැද ගන්නේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබෙරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිරී නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හැම පරිදි පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

61. යමපි මාණව භික්ඛු පීතියා ව පිරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජ්ඣනො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියො ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං ඤාතං උපසම්පජ්ජී විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපජීනිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජීනිකෙන සුඛෙන අපච්ඡටං හොති, ඉදංමපි'ස්ස හොති සමාධිසම්.

62. පුත ව පරං මාණව භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා සුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථබ්බමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ජී විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිංහො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඔදානෙන වත්තෙන සසීසං පාරුපිත්වා නිසිංහො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන වත්තෙන අපච්ඡටං අස්ස, ඵලමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිංහො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

63. යමපි මාණව භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා සුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථබ්බමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ජී විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිංහො හොති, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති, ඉදංමපි'ස්ස හොති සමාධිසම්. අයං ඛො සො මාණව අරියො සමාධික්ඛන්තො යස්ස සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ව ඉමං ජතතං සමාදායෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. අත්ථි චෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයන්ති.

64. “අච්ඡරියං හො ආනන්ද අබ්භූතං හො ආනන්ද. සො වායං හො ආනන්ද අරියො සමාධික්ඛන්තො පරිපුරණණා නො අපරිපුරණණා. ඵලං පරිපුරණණඤ්චාහං හො ආනන්ද අරියං සමාධික්ඛන්තං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤාසු සමණ්ණාහමණෙසු න සමනුපස්සාමි. ඵලං පරිපුරණණඤ්ච හො ආනන්ද අරියං සමාධික්ඛන්තං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤා සමණ්ණාහමණා අත්තති සමනුපස්සෙය්‍යං, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමනා අස්ස අලමෙත්තනා-වතා, කතමෙත්තනාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමිඤ්ඤන්තො, නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති.

61. මාණවය, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද හැර ලිමෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ සිහි ඇති වෑ නුවණ ඇති වෑ වෙසේ. සුවයත් නාම කසින් පිඳි. ‘උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව වුසුම් ඇත්තේ යැ’ යි ආසීයෝ ‘යමක්නු දක්වත් නම්, ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානය ලබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් මේ කය ම තෙමසි, කය මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, පැහැර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැහැර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

62. නැවැත ද (අනෙකක් කියමි) මාණවය, මහණ තෙමේ සුඛ වෙදනාව ද දුරු ලිමෙන්, දුඃඛ වෙදනාව ද දුරු ලිමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමිනස් දෙදෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානය ලබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිතින් පැහැර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසවර වූ සිතින් පැහැර වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මාණවය, යමිසේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවෑ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසවර වූ සිතින් පැහැර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයා පිරිසිදු පබසරසිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

63. මාණවය, මහණ තෙම සුඛ වෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන් පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමිනසුන් පහ වෑ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛාවත් සමාතියත් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති යම් සිවුවන දහන් ලැබෑ වෙසෙයි, එයින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැහැර ගෙන හුන්නේ වෙයි, ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැහැර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි. මාණවය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිටිවූ සේක් ද, ඒකාන්තයෙන් මේ ඒ ආසී සමාධිසකකිය යැ. වැලි මෙහි මෙයින් මත්තෙහි කටයුතු ද ද ඇත.”

64. [ගුහ] “භවත් අනද තෙරුනි, ආශවසී ය. භවත් අනද තෙරුනි, පුදුම ය. ඒ මේ සමාධිසකකිය පරිපුර්ණ ය, අපරිපුර්ණ නො වේ. භවත් අනද තෙරුනි, මෙසේ පරිපුර්ණ වූ ආසී සමාධිසකකියක් මෙයින් පිටත්හි අත් මහණබමුණන් කෙරෙහි නො දකිමි. භවත් අනද තෙරුනි, මෙසේ පරිපුර්ණ ද වූ ආසී සමාධිසකකියක් මෙයින් පිටත්හි මහණ බමුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු එපමණෙකින් ම ‘මෙතෙකින් සැහෙයි (මේ තෙක් ම ඇත), මෙතෙකින් සියලු කටයුතු ද කොට නිමැවිණැ’ යි සතුටු සිතැති වන්නාහ.

65. අථ ච පන භවං ආතජ්ඣෙ ඵවමාහ: අත්ථි වෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණි-
යනති. කතමො පන සො හො ආතජ්ඣ අරියො පඤ්ඤානුකිකො, යස්ස
සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි යත්ථ ච ඉමං ජාතං සමාදුපෙසි
තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසී?”ති.

66. “සුත්ත ච පරං මාණව සො භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධි
පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපකඤ්ඤායෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ
ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීගරති අභිනින්නාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං බො මෙ කායො රූපී වාතූමමහාභුතිකො
මාතෘපෙතතිකසමාභවො ඔදනකුමමාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-
හෙදනවිද්ධංසනධිමෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පටිබ්බාදනති.

67. සෙය්‍යථාපි මාණව මණ්ඨි වෙචරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො
සුපරිකම්මකතො අවේණිවිප්පසනෙතා අනාවලො සබ්බාකාරසම්පනෙතා තත්ත්ව-
ස්ස සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩු-
සුත්තං වා. තමෙන. වක්ඛුමා පුරිසො ගණේ කර්ත්වා පච්චවෙකෙකියා:
අයං බො මණ්ඨි වෙචරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො
අවේණි විප්පසනෙතා අනාවලො සබ්බාකාරසම්පනෙතා. තත්ත්වං සුත්තං
ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති.
ඵවමෙව බො මාණව භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධි
පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපකඤ්ඤායෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ
ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීගරති අභිනින්නාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං බො මෙ කායො රූපී වාතූමමහාභුතිකො
මාතෘපෙතතිකසමාභවො ඔදනකුමමාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනහෙදන-
විද්ධංසනධිමෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බාදනති.

68. යමපි මාණව භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඵවං පජානාති
-පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බාදනති, ඉදමපි ස්ස
හොති පඤ්ඤාය.

65. එහෙත් භට්ඨන් අනද තෙරණුවෝ ‘මෙහි මත්තෙහි ද කටයුතු ද ඇතැ’යි මෙසේ වදාරති. භට්ඨන් අනද තෙරැති, ඒ පින්වත් මොවුමාණන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරන සුළු වූ සේක් නම්, යමෙකු මේ ජනතාව මොනොවට ගැන්වූ සේක්, පිටිස්වූ සේක්, පිහිටිවූ සේක් වූහ නම් ඒ ආසී ප්‍රඥසාකෘතිය කවරේද?”

66. [ආනන්ද:] “භව ද (අනෙකක් කියමි) මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ චින්තොපක්ෂේප ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදර්ශනාවතාවට යොග්‍ය කල්හි, සවිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනා ඥානය පිණිස, (පරිකම්) සිත එයට අනිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරිසි. හෙ “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සභර මහාභූතයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුභ්‍ර-කොණ්ඩයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය, අනිස බව ද දුගඳ හරහුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරුලභුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවහාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

67. මාණවය, යම්සේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහළ වූ, අටැස් වූ මොනොවට පිරියම් කළ, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවතාදි සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රන්වත් වූ හෝ රන්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පවුටන් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අටැස් වූ මොනොවට පිරියම් කළ, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවතාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රන්වත් වූ හෝ රන්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යවපත් වූ කල්හි, උපකෙලනයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනා ඥානය පිණිස සිත අනිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරිසි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සභර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුභ්‍රකොණ්ඩයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද දුගඳ හරහනට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද ලෙඩ දුරු ලභුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද ඒ කලත් බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවහාව කොටැත්තේ ය, මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග් ගත්තේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

68. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි... ‘මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග් ගත්තේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ’ යි මෙසේ දැනී යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

69. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අතඛණ්ණෙ විගනුපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන මනොමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

70. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, නස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤා තෙව ඉසිකා පවාලනා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, නස්ස එවමස්ස: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පවාලෙහා 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කරණඛා උදධිතෙය්‍ය, නස්ස එවමස්ස: අයං අසි අයං කරණඛා, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණඛා. කරණඛාතෙව අසි උද්ධතො'ති. එවමෙව බො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අතඛණ්ණෙ විගනුපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන මනොමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

71. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අතඛණ්ණෙ විගනුපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිනනාමෙති. සො අනෙකපිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-නුභොති: එකො'පි සුචා ඛනුබා හොති ඛනුබාපි සුචා එකො හොති, ආවිහාවං තිරොහාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජ-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උච්ච්ඡ්‍යතිමුජ්ජං කඳෙති, සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවංමතිද්ධිකෙ එවංමනානුභාවෙ පාණිනා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති.

69. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සෘද්ධි ඉපැදීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, සංවිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපී වූ, සියලු අභපසගිත් යුත්, විකල නො වූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

70. මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රනණගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රනණගස ය, මේ එහි තණබඩ ය; තණගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රනණ ගස කෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය; කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුයෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ නයා ය, මේ සැව ය; නයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙන් ම නයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මනණ තෙම මෙසේ සිත සමාධිගතවූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, සංවිත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපී වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි.

71. මාණවය, මනණ තෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපී වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි උපකෙලයෙන් පහ වූ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සෘද්ධියට යොග්‍ය) කල්හි, සංවිත කල්හි, නිශ්චලබවට පැමිණි කල්හි, සෘද්ධිවිබඥානය පිණිස (අභිඥාපාදක) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සෘද්ධිවිධය (සෘද්ධි කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුනව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සප්ථි කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි) පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිට ද (සෘද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළි ද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි. (පෙනීසිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, උමිතයෙන් පිටතට, අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද හෙත යෙයි. දිසෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලී) උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දිසෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලගිත් (=උග්‍රබලාසනයෙන්) යෙයි. මේසා මහර්ථය ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳ හිරු දෙදෙනා ද, අතින් පරාමශීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (ඔබමොබ අත යවා) පිරිමදියි. බබ්ලොව තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

73. සේයස්ථාන මාණව දකුණු කුමාරකාරයා වා කුමාරකාරයා වාසි වා සුප්‍රසන්නවත්තයා මනනිකයා යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෘතියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

74. සේයස්ථාන මාණව දකුණු දකුණුකාරයා වා දකුණුකාරයා වාසි වා සුප්‍රසන්නවත්තයා මනනිකයා යං යදෙව දකුණුකාරයා ආකෘතියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

75. සේයස්ථාන මාණව දකුණු සුචරිතකාරයා වා සුචරිතකාරයා වාසි වා සුප්‍රසන්නවත්තයා සුචරිතකාරයා යං යදෙව සුචරිතකාරයා විකතිං ආකෘතියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

76. එවමෙව බො මාණව හික්කු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරිසොද්ධො අනභිග්‍රහණ විග්‍රහකාරියො මුද්‍රානෙ කම්මනියෙ සිතො ආනෙක්ඛ්‍යානෙ ඉද්ධිමයා විතො අභිනිප්පාදෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සො අනෙක්ඛ්‍යානෙ ඉද්ධිමයා පච්චිනුතොති: එකො'පි සුචරිතකාරයා හොති -පෙ-යාච බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොති.

77. යමපි මාණව හික්කු එවං සමාහිතෙ විතොන-පෙ-යාච බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොති, ඉද්ධිමයා හොති පච්චිනුතොති.

78. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරිසොද්ධො අනභිග්‍රහණ විග්‍රහකාරියො මුද්‍රානෙ කම්මනියෙ සිතො ආනෙක්ඛ්‍යානෙ දිබ්බාය සොනමාදායා විතො අභිනිප්පාදෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සො දිබ්බාය සොනමාදායා විසුද්ධාය අනික්ඛ්‍යානමානුසිකාය උභො සද්දො සුභාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

79. සේයස්ථාන මාණව පුරිසො අද්ධානමග්ගපරිප්පො, සො දිබ්බාය හෙරිසද්දමපි මුද්ධිමසද්දමපි සමිඛපණ්ණවදෙණ්ණිමසද්දමපි, තස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දො ඉති'පි මුද්ධිමසද්දො ඉති'පි සමිඛපණ්ණවදෙණ්ණිමසද්දො ඉති'පි. එවමෙව බො මාණව හික්කු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරිසොද්ධො අනභිග්‍රහණ විග්‍රහකාරියො මුද්‍රානෙ කම්මනියෙ සිතො ආනෙක්ඛ්‍යානෙ දිබ්බාය සොනමාදායා විතො අභිනිප්පාදෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සො දිබ්බාය සොනමාදායා විසුද්ධාය අනික්ඛ්‍යානමානුසිකාය උභො සද්දො සුභාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

73. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ කුමලෙන් හෝ කුමලක්නුගේ අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ (=සකස් කළ) මැට්ටෙන් යම් යම් භාජන විශෙෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද -

74. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත් දඩින් මිසිකුරු රු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්නු අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ, දහෙති යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද -

75. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්නු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ රතෙති යම් යම් සවණ් විකෘතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද -

76. එසේ ම මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි පට්ටදාන කල්හි අංගණ රහිත කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය කල්හි ස්විත කල්හි අවල බවට පැමිණි කල්හි සාද්ධිවිධය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නමා ලයි. හේ 'එකෙක් වැ බොහෝ පරිදි වේ ... බඩ ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකුත් සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරෙයි.

77. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... බඩලොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකුත් සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වේ.

78. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රාධාතුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපවාරය ඉක්මවා සිටි දිව කතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.

79. මාණවය, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිසුබෙර හඬත් පණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬයි කියාත් මේ මිනිසුබෙර හඬයි කියාත් මේ පණා බෙර හඬයි, මේ ගැටබෙර හඬයි කියාත් මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (කම්ණ්‍යම) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රාධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපවාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලඟ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. යඤ්ච මාණව හිංගු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො -පෙ- උහො සද්දෙ සුණාති දිබ්බො ච මානුසො ච යෙ දුරෙ සතතිකො ච, ඉදම්මි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

81. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදාතො අනඛණ්ණෙ විගභුපකකිලෙසෙ මුද්දාතො කම්මතිස්සො සිතො ආනෙඤ්ජප්පතොන චෙතො-පරියඤ්ඤායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසන්නානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. විකම්මතං වා විතතං විකම්මතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

82. සොයථාපි මාණව, ඉප්පි වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩනක-ජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදාතො අචෙත්ථ වා උදකපතොන සකං මුඛතිමිතතං පච්චචෙතකම්මානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙසා, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙසා, එවමෙව ඛො මාණව හිංගු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදාතො අනඛණ්ණෙ විගභුපකකිලෙසෙ මුද්දාතො කම්මතිස්සො සිතො ආනෙඤ්ජප්පතොන චෙතොපරිය-ඤ්ඤායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසන්නානං පර-පුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සකම්මතං වා විතතං -පෙ- විකම්මතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

80. මාණවය, ඵ් මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂික වූ ද, දුරු වූ ද ලභා වූ ද දම්බය ශබ්ද අසසි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වේ.

81. හේ මෙසේ සිත ඵකත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, සංඝත කල්හි, නිශ්පල බවට පැමිණි කල්හි, චේතස්පරිච්ඡේදනය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අන් සත්ත්වයන්ගේ අන් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිත්න් පිරිසිදු දනිසි. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතා සි ද දනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතා සි ද දනිසි. දෝෂ සහිත සිත දෝෂ සහිත සිතා සි ද දනි. දෝෂ රහිත සිත දෝෂරහිත සිතා සි ද දනි. මොහ සහිත සිත මොහ සහිත සිතා සි ද දනි. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතා සි ද දනි. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතා සි ද දනි. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතා සි ද දනි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා සි ද දනි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා සි ද දනි. සොන්තර සිත සොන්තර සිතා සි ද දනි. අනුන්තර සිත අනුන්තර සිතා සි ද දනි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතා සි ද දනි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා සි ද දනි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතා සි ද දනි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතා සි ද දනි.

82. මාණවය, ශබ්දේ සාරයෙන සුදුසු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබපතෙක හෝ පහන් දිය බදුනෙක හෝ සිය මුඛසංහත පිරික්සා බලන්නේ තල-කාලාල් ආදි දෙස් ඇති තැන් සදෙස් තැනා සි දත්තේ ද, ඵ කී දෙස් නැති තැන දෙස් නැතා සි දත්තේ ද - මාණවය, ඵ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, සංඝත කල්හි, නිශ්පල බවට පැමිණි කල්හි, පරිසන් දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අන් සතුන්ගේ, අන් ප්‍රභූලන්ගේ සිත සියසිත්න් පිරිසිදු දනි. සරුග සිත සරුග සිතා සි ද දනි. විතරුග සිත විතරුග සිතා සි ද දනි. සදෝෂ සිත සදෝෂ සිතා සි ද දනි. විතදෝෂ සිත විතදෝෂ සිතා සි ද දනි. සමොහ සිත සමොහ සිතා සි ද දනි, විතමොහ සිත විතමොහ සිතා සි ද දනි. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතා සි ද දනි. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතා සි ද දනි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා සි ද ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා සි ද ... සොන්තර සිත සොන්තර සිතා සි ද ... අනුන්තර සිත අනුන්තර සිතා සි ද ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතා සි ද ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා සි ද ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතා සි ද ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා සි ද දනි.

83. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො -පෙ- අවි-
මුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තානති උජානාති, ඉදමපි'ස්ස තොති
උඤ්ඤාය.

84. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ
විගතඋපකක්කිලෙසෙ මුද්දභූතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බෙ-
නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණංය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙ-
කවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දො'පි
ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො වතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතනාරිසමපි ජාතියො
ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ
අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවං-
නාමො එවංනොතෙතා එවංවණේණා එවමානාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමාසුපරිසන්තො. සො තථො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
නාමො එවංනොතෙතා එවංවණේණා එවමානාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො චුතො ඉබ්බපරන්තො'ති. ඉති සාකාරං
සඋද්දාසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

85. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සකමනා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේජ්‍ය
තමො'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේජ්‍යා. සො තමනා ගාමා සකඤ්ඤොව
ගාමං පච්චාගචේජ්‍යා, තස්ස එවමස්ස: 'අතං බො සකමනා ගාමා අමු-
ගාමං අගචිතං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං භුණ්ති
අහොසිං. තමනාපි ගාමා අමුං ගාමං අගචිතං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
නිසීදිං එවං අභාසිං එවං භුණ්ති අහොසිං. සො'මහි තමනා ගාමා
සකඤ්ඤොව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව බො මාණව භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතඋපකක්කිලෙසෙ
මුද්දභූතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණංය
චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො
වතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො වතනාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි
ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි
විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො
එවංනොතෙතා එවංවණේණා එවමානාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමාසුපරිසන්තො.-

83. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාතිත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී යන යමක් ඇද්ද, මේන් ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

84. හෙ තෙමේ මෙසේ සිත සමාතිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මුම වූ කල්හි, සචිත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පූජේ-නිවාසානුසාරි ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුටිණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිස්සක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවනසක් ද, බොහෝ සංවරී කල්ප ද, බොහෝ විවරී කල්ප ද, බොහෝ සංවරී විවරී කල්ප ද, “අසෝ තන්ති මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. මෙ ගොන් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු පැහැ ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු සුව දුන් විදින්නෙම් වීම්. මෙ බදු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැයියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. මෙ ගොන් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු සුවදුන් විදින්නෙම් වීම්. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකුට වූ පෙර වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ඳි වශයෙන් ආකාර සහිත වූ නම්ගොන් විසින් උද්දෙය සහිත වූ බහුවිධ වූ පූජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

85. මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්නුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එ ගමින් සිය ගමට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඩ වීම්. ඒ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඩ වීම්. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් වන්නේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාතිත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මුම වූ කල්හි, සචිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනො-වට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි හේ ‘අසෝ තන්ති මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු ගොන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු සුවදුන් විදින්නෙම් වීම්, මෙ බදු ආයුසීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම්, මෙ ගොන් ඇතියෙම්, මෙ බදු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම්, මෙ බදු සුවදුන් විදින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. -

සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතොතා එවංවණේණ එවමාතාරෙ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරිසන්තො සො තතො චුතො ඉඬුපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

86. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනත්ත පරිසුඤ්ඤා-පෙ-අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපි'ය්ස නොති පඤ්ඤාය.

87. සො එවං සමාහිතෙ විනත්ත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛගණේ විගත්තුපක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙහි සත්තානං චුත්තපටාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිවරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසංකත සතො පස්සති වටමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සතො පජානාති: 'ඉමෙ වත භොතොතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙහි සමන්තාගතා වජීදුච්චරිතෙහි සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙහි සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණ අපායං දුගතියිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත නොතොතා සත්තා කායසුචරිතෙහි සමන්තාගතා වජීසුචරිතෙහි සමන්තාගතා මනෝසුචරිතෙහි සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමා-දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණ සුගතියිං සගගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසංකත සතො පස්සති වටමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සතො පජානාති.

88. සෙය්‍යථාපි මාණව මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ පාසාදෙ. තත්ථ වක්ඛුමා පුරිස්සා ඕතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්තො'පි රට්ඨො විනිසඤ්ඤා-රතො'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ නිසින්නො'පි, තස්ස එවමය්‍යා: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති. එතෙ නිකාමන්ති. එතෙ රට්ඨො විනිසඤ්ඤා රතති. එතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ නිසින්නා'ති.

ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපනිමි'යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූච්ඡයක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප දැයි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ පෙරු වුසු නොයෙක් වැදූරුම් කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

86. මෘණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

87. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, සමිත කල්හි, නියමල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දර්ශනාපමාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි දිවැසින්, 'අහෝ! මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ. ආසෝපවාද කළහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරුණු කය බිඳීමෙන්, මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්කම් හෙතු-යෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්යට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තිරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයතට උපවාද නො කළහ, සම්මදිටු ගත්තාහ, සම්මදිටු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාබුත් මරණින් මතු ශෝභන වූ ගති ඇති සහලොවට වන්නාහයි මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිසා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂික විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් ගිත ප්‍රණීත, සුවණ් දුෂ්ණ්, සුභත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කර එළැඹැ යිරි සත්ත්වයන් දකී.

88. මෘණවය, යම්සේ සතර මං හන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙන-වුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විචියෙහි ඇත මැන යන එකවුනුත්, සිටුමංහන්දිය මැද හුත්තවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට "මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිටුමංහන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ" යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද-

89. එවමෙව බො මාණව භික්ඛු එවං සමාසිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරි-
 යොද්ධෙ අනඛගේ විතතුපකකිංලසෙ මුද්දහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ
 ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුත්තපපාතඤ්ජායං වින්තං අභිනිතරති
 අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බිකා වකුට්ඨා විසුද්ධො අතිකකන්නමානු-
 සකෙත සතො පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ
 සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති:
 ඉමෙ වත භොනො සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත
 සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා ඤ්චජා-
 ද්ධසිකා මචජාද්ධසිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
 දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පත භොනො සත්තා
 කායසුචරිතෙත සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙත
 සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාද්ධසිකා සමමාද්ධසිකමමසමාදානා,
 තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගා ලොකං උපපන්නා'ති.
 ඉති දිබ්බිකා වකුට්ඨා විසුද්ධො අතිකකන්නමානුසකෙත සතො
 පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ
 සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති.

90. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාසිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ
 දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති, ඉදමපි'ස්ස තොති පඤ්ඤාය

91. සො එවං සමාසිතො චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධෙ අනඛගේ
 විතතුපකකිංලසෙ මුද්දහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං
 බයඤ්ඤායං වින්තං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති
 යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං
 දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති
 යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
 සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං
 පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස
 එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි වින්තං විමුච්චති. භවාසවාපි
 වින්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි වින්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති
 සද්දණං භොති. ඕණං ජාති, ඉඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං
 ඉත්තනාසාති පජානාති.

5. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් පොත්ත කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම අරවුම නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් පොතු කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වී නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

6 ඛමුණ්, යම්යේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක අරවුම ඉක්මවා, ඵලය ඉක්මවා, හරය සි හඟිමින් සිවිය සිදු ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ අරවුම නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ, හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ පිහිටා පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් සිවිය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අභීය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

7. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, අරවුම ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම එකානන්‍යයෙන් අරවුම නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

8. සෙසයථාපි චා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරන්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං. චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති ජානමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දීඝවා එවං. වදෙය්‍ය: ‘අඤ්ඤාසි වතායං හවං පුරිසො සාරං, අඤ්ඤාසි ථෙග්ගා, අඤ්ඤාසි තවං, අඤ්ඤාසි පපටිකං, අඤ්ඤාසි සාබාපලාසං. තථා හයං හවං පුරිසො සාරන්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං. චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති ජානමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුනවිස්සති’ති.

9. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකවෙචා පුග්ගලො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං. පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙධි දොමනස්සහි උපායාසෙහි, දුකෙධා නිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙටලස්ස දුක්ඛකඩ්ඛාස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමතො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කංසෙහි පරං වමෙහති: ‘අහමස්මි ලාභී සිලොකවා¹. ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු අප්පඤ්ඤානා අප්පෙසකං’ති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිතවුනතිකො ච හොති සාථලිකො. සෙසයථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරන්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං. චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං අතික්කමෙව ථෙග්ගං අතික්කමෙව තවං අතික්කමෙව පපටිකං සාබාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤෙවොනො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුහවිස්සති’² තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

10. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙචා පුග්ගලො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං. පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙධි දොමනස්සහි උපායාසෙහි, දුකෙධා-නිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙටලස්ස දුක්ඛකඩ්ඛාස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමතො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති-

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා, මජ්ඣ. ලාභී සක්කාරසිලොකවා, සෘ.

2. නානුහවිස්සති, සෘ.

8. බමුණ, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහරුකෙක හරය සි දැනීමින් හරය ම කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් කුලුහු දක ‘එකානනයෙන් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය දන්නේය එළය දන්නේය. සිවිය දන්නේය. පොත්ත දන්නේය. කොළ අතු දන්නේය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙක හරය සි දන්නේ හරය ම කපා ගෙණ ගියේය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම් හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද ලබන්නේය’යි මෙසේ කියන්නේය.

9 බමුණ, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලසූත්‍රයෙක් ‘ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් උපායාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකෙහි බවුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ’යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැමිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම පැමිදි වූයේ ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් ‘මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් භික්ෂුහු අප්‍රකටයෝය. අල්පෙහෙයෝ ය’යි තමන් හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස කාන්තාමයා ඡන්දය ඇති නො කරයි. වැයමි නො කරයි. භිනාබන්ධනය ඇත්තේ වෙයි. ශාසනය ලිහිල් කොට ගන්නේ වෙයි. බමුණ යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහරුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හර යයි හඟනේ කොළ අතු කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කළ යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අතීත ද හේ නො ලබන්නේය. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එවැනි උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

10. බමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලසූත්‍රයෙක් ‘ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකෙහි බැස ගත්තෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ’යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැමිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැමිදි වූයේ ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසන්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ අන්‍ය ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වැයමි කරයි.-

අනොලිනවුත්තිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය අත්තානුක්කාසෙති පරං වම්භෙති: ‘අහමස්මි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සීලසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිනවුත්තිකො ච හොති සාඨලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරත්තවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ථෙගග්ගං අතික්කම්ම තචං පපටිකං ඡේතො ආදය පක්කානන්තා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, ඥාපස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්ඤස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

11. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො¹ පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකො තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ව දුක්ඛකඩ්ඩස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බන්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්කාසෙති න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාර-සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති තො ච ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කාසෙති න පරං වම්භෙති. සීලසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්කාසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සමාධිතො එකග්ගවිත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු අසමාතිතා විබහන්තවිත්තාති. සමාධිසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිනවුත්තිකො ච හොති සාඨලිකො. -

1. එකච්චො-පෙ-අත්තකිරියා, සෘෂ්.

නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේන් වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් 'මම සිල්වත් වෙමි. කලණදෙමි ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය. පවිටු සාමානාද ඇත්තෝය'යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ අන්‍යධර්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය නූපදවයි වෑයම් නො කරයි. පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ වෙයි. බමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනුසුදු හර සෙවීමෙහි ගැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී සිටින්නා වූ හරය ඇති මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හර යයි හඟනේ පොත්ත කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේ ය. බමුණ, මම ඒ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

11 බමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි දුකෙහි බැස ගත්තෙමි දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර, කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා සෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තේ වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් 'මම සමාධියෙන් යුක්ත වූයෙමි එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු අසමාහිතයෝ ය. විසුරුණු සිත් ඇත්තෝය'යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කහනුකම්පනා ඡන්දය නූපදවයි. වෑයම් නො කෙරෙයි. පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

12. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චා පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්ථං අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛා-තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙපච්ඡාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඛනිස්ස අනතතිරියං පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිතිබ්බන්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙනති. ලාභසක්කාර-සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදා ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අනතමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙනති. සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො සමානිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමානිසම්පදාය අනතමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමානිසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙනති. සමානිසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති අසාඨලිකො. සො ඤ්ණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අනතමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අනතානුක්කංසෙති පරං වමෙනති: අහම්මි ජානං පස්සං විහරාමි. ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්ති. ඤ්ණදස්සනෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිනවුත්තිකො ච හොති සාඨලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං ඵෙග්ගං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

බමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනසුලු හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා හරය යි හඟනේ ඕවය කපා හෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ ද, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබයි. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

12. බමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් නොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනකින් දැඩි දායාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බටුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රසාසාවත් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රසාසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තියුසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රසාසාවෙන් අන්‍ය වූ ද උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද, යම් බමියෝ වෙත් ද, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ-සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් ද, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ ද නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් ද, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදශිතය (දිව්‍යචක්ෂුර් ඥානය) ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදශිතයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදශිතයෙන් 'මම දන්නෙම් දක්නෙම් වාසය කරමි. මේ අන්‍ය භික්ෂූහු නො දන්නාහු නො දක්නාහු වෙසෙත්' යි තමන් හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ඥානදශිතයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරීතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් ද ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කන්තුකම්‍යතා ඡන්දය නූපදවයි. වෑයම් නො කෙරෙයි පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. බමුණ, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනසුලු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය යි හඟිමින් ඵලය කපා හෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කටයුතු යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ අර්ථය නො ලබන්නේ ය. බමුණ මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

13. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො ජුග්ගලො සද්ධො අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔත්තේණොමි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සහි උපායාසෙහි, දුකොත්තේණො දුක්ඛපරෙතො. අපෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොක්කං අභිනිබ්බතොති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අනතමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සීලසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අනතමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සමාධිසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො ඤ්ණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අනතමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. ඤ්ණදස්සනෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිතවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො.

14. කතමෙ ච බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ණදස්සනෙන උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධෛර්‍යෙහි සවිතක්කං සම්මාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජිහරති. අගමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරා ව.

13. බමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් භෞතයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බටුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙණේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. මෙසේ හෙතෙම පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වැයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වැයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වැයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වැයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි.

14. බමුණ, ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෝ කවරහු ද?

බමුණ, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අනුශලයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා (නිශ්චයාදක බැවින්) උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

15. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතකකම්මාරාතං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චේතසං ඵෙතාදිනං අවිතකකං අවිචාරං සමායිජං පිහිසුබ්බං දුතියං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

16. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියං ච විරාගා උපෙකකො ච විහරති සතො ච සමපජානො. සුබ්බකුට්ඨො ඤාසෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියං ආවිකකන්ති: 'උපෙකකො සන්තො සුබ්බිනාරි'ති තතියං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

17. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු දුබ්බස්ස ච පභානා දුකඛස්ස ච පභානා පුඤ්ඤථ සොමනස්සාදොතස්සාතං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකාසනිපාටිදුද්ධිං චතුස්සං ඛානං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

18. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සමතික්ඛමා පටිසංසඤ්ඤාතං අසාගමා නානභ්වසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා 'අනන්තො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

19. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම 'අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති' විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

20. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම 'නාපි කිඤ්චි'ති අකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

21. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම තෙට්ඨඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතරො ච.

1. අත්ථගමා, මජ්ඣං සකා.

15. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතැනිවිවාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි උපන් පැහැදීමෙන් හුන් සිතේ
එකොදිසබ්බාන සමාධිය වඩන විතැනි රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන්
හටගත් ප්‍රියය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි.
බමුණ, මෙද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවයෙකි.

16. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රියයෙන් ද
විරාගයෙන් උපෙක්ඛාව සිහි ඇත්තේ සමාසක් ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙසෙයි.
සැපය ද කසින් විදිසි. යම් ඒ ධ්‍යානයක් තෙතු කොට ගෙන ඒ
පුද්ගලයා 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය සිහි ඇත්තේ ය. සැපවිහරණ
ඇත්තේ' යයි ආයතීයෝ කියද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය
කෙරෙයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද
බවයෙකි.

17. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සුඛයාගේ ද
ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පෙරම සොම්නස් දෙමිනස්හුගේ
නැසීමෙන් නිදක් වූ නො සැප වූ උපෙක්ඛාවෙන් කළ සමාති පාරිශුද්ධිය
ඇති චතුර්තීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට
වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවයෙකි.

18. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන්
රූපසංඥාවන් නැසීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ ප්‍රභාණයෙන් නානාභි-
සංඥාවන් මෙනෙහි නො කිරීමෙන් 'ආකාසය අතනත ය'යි ආකාසානඤ්චා-
යතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා
උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවයෙකි.

19. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන්
ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්මවා 'විශුද්ධිය අතනත ය'යි විශුද්ධියඤ්චා-
යතනයට පැමිණ වාසය කරයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා
උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවයෙකි.

20. බමුණ නැවත ද, අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන්
විශුද්ධියඤ්චායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්චාඤ්චායතනයට
පැමිණ වාසය කරයි. බමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද
ප්‍රණීතතර වූ ද බවයෙකි.

21. බමුණ, නැවත ද අතිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන්
ආකිඤ්චාඤ්චායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්චායතනයට පැමිණ
වාසය කරයි. බමුණ මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර
වූ ද බවයෙකි.

22. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසංඤ්ඤාතාසංඤ්ඤායත්තං සමගිකකම්ම සංඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධං උපසම්පජ්ජාමිතිරුති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛණ්ණා භොතන්ති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිත්තරො ව පණ්ණිත්තරො ව.

ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිත්තරා ව පණ්ණිත්තරා ව.

සෙය්‍යාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤාච ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛන්තො සාරන්ති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණියං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති. තඬුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුගගලං වදාමි.

23. ඉති ඛො බ්‍රාහ්මණ නසිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොක්ඛානිසංසං, න සීලසම්පදානිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න ඤ්ඤාණදස්සනානිසංසං. යා ව ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ අකුප්පා වෙතොවිමුත්ති, එතදත්ථමිදං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මචරියං, එතං සාරං, එතං පරිසොසානන්ති.

24. එවං වුතෙන පිඨගලකොචේජා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතද්දෙවාවා අභික්ඛන්තං භො ගොතම, අභික්ඛන්තං භො ගොතම¹ සෙය්‍යථාපි භො ගොතම තික්ඛුජේජනං වා උක්ඛුජේජය්‍ය, පච්චිත්තං වා විචරෙය්‍ය, මූළ්ලාස්ස වා මග්ගං ආවිකේධය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජේජනං ධාරෙය්‍ය: එකබ්බුත්තො රුපාති දක්ඛිනාතීති. එවමෙවං භොවා ගොතමෙන අනෙකපරිසායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති,

චූළසාරොපමස්සන්තං දසමං.

ඔපම්මවග්ගො නතිසො.

නග්ග වගගග්ග උද්දානං:

මොලියඵග්ගුතරිට්ඨි ව නාමො අනිවන්තෙ කපි පුණ්ණන්තිවාරා රාසි කණෙරු මහාගජනාමා සාරුපමො² පුත පිඨගලකොචේජා, එස වරො ඨපිතො අසමොයං වාරුතරො තතියො වරවග්ගොති*,

1. ගොතම - පෙ- උපාසකා, මජ්ඣ. ස්‍යා. 2. සාරවරො, සිවු. ස්‍යා.

* පාදදායං මජ්ඣ. පොඤ්ඤා කද්දසාති

22. බමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන් තෙවසංඤ්ඤාතාසංඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සංඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට පැමිණ වාසය කරයි. ප්‍රඥාවෙන් දැකීම් හෙතුවෙන් ඔහුගේ ආස්‍රවයෝ ක්‍ෂය වූවාහු වෙත්. බමුණ මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවියකි.

බමුණ, මේ බවියෝ ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර ද ප්‍රණීතතර ද වෙත්.

බමුණ, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහ රුකෙක හර යයි දකිමින් හරයම කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු වූ යමක් වී නම් හරය පිළිවෙද ඒ ප්‍රයෝජන ය ද ලබන්නේ ය. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එවැනි උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

23. බමුණ, මෙසේ වනාහි මේ බමසර ලාභසත්කාරකිර්තිප්‍රශංසා අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. ශීලසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. සමාධිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වේ. බමුණ, යම් මේ අකොප්‍ය වූ විහතවුමකනිෂ්ඨයන් මේ ද, බමුණ මේ බමසර එය ප්‍රයෝජනය කොට සිටියේ ය. ඒ සාරය යි. ඒ කෙලවර යි.

24. මෙසේ වදල කල්හි පිඛලකොව්ස් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ ද, වැසූ දෙයක් විවෘත කරන්නේ ද, මං මූලා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ මේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහුය යි අකිකාරයෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් ලෙසින් බමීය දෙශනා කරන ලද්දේ ය. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බමීය ද හිඤ්ඤ සංඝ්‍යා ද සරණ කොට යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයෙකු කොට දරණ සේක් වා.

චූළසාරොපම සූත්‍රය දසවැනි යි.

තුන්වැනි බපමම වර්ගය යි.

ඒ වර්ගයෙහි උද්‍යානය.

මොලිගඵගුණය අර්ථය යි හිඤ්ඤ නාමයෙන් කී කකචුපම - අලගදුරුපම දෙසූත්‍ර ය, 'අකචනෙ' යි සථාන නිර්දේශට වමම්ක සූත්‍රය, දසකථා ඇති පුණ්ණ සට්ඨ නමින් කී රථවිනිත සූත්‍රය, නිවාප සූත්‍රය, 'රාසි' යි නාමෙකදෙගග්‍රහණයෙන් කී පාසරාසි හෙවත් අරියපරියෙසන සූත්‍රය, කණෙරු - මහාගජ නාමයෙන් කී චූළගන්ධිපදෙපම - මහාගන්ධිපදෙපම දෙ සූත්‍රය, මහාසාරොපම සූත්‍රය, යළි පිඛලකොව්ස් නම් දුන් චූළසාරොපම සූත්‍රය යි - මෙතෙකින් තැබූ මේ උතුම් තෙවන වග අසම ය. අතීතයින් මනොඥ ය.

1. 4. 1.

4. මහායමකවග්ගො

1. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා නාදිංකො¹ විහරති ගිඤ්ඤාකා-
වසථං. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච
නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො² ගොභිඛගසාලවනදායෙ විහරන්ති. අථ
ඛො භගවා සායනාසමයං පටිසල්ලාණා³ චූට්ඨිතො යෙන ගොසිඛගසාල-
වනදායො තෙනුපසඞ්කමි.

2. අදදසා ඛො දායපාලො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං දිස්වාන
භගවන්තං එතදවොච: “මා සමණ, එතං දායං පාවිසි. සන්නෙත්ථ
තයො ඤාලපුත්තා අත්තකාමරූපා විහරන්ති මා තෙසං අථාසුමිකායී”ති.

3. අස්සොසි ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො දායපාලස්ස භගවතා සද්ධිං
මිත්තස්මානස්ස. සුත්වාන දායපාලං එතදවොච: ‘මා ආචුසො දායපාල,
භගවන්තං ව.රෙසි. සත්ථා තො භගවා අනුප්පන්නො’ති.

4. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො යෙනායස්මා ච නන්දියො ආයස්මා
ච කිම්බිලො තෙනුපසඞ්කමි උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තඤ්ච නන්දියං
ආයස්මන්තඤ්ච කිම්බිලං එතදවොච: ‘අභික්කමිථායස්සන්නො, අභික්කමි-
ථායස්මන්නො, සසා තො භගවා අනුප්පන්නො’ති.

5. අථ ඛො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා
ච කිම්බිලො භගවන්තං පච්චුග්ගන්ත්වා එකො භගවතො පනනච්චරං
පටිග්ගහෙසි. එකො ආසනං පඤ්ඤාපෙසි. එකො පාදෙදකං උපට්ඨපෙසි.
නිසීදි භගවා පඤ්ඤානෙන ආසනෙ. නිසජ්ජ⁴ ඛො භගවා පාදෙ පනබාලෙසි.
තෙමි ඛො ආයස්මන්නො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.

6. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං භගවා
එතදවොච: කච්චි වො අනුරුද්ධා ඛමතියං? කච්චි යාපතියං? කච්චි
පිණ්ඩකෙත න කිලමිථාති?⁵

7. “ඛමතියං භගවා, යාපතියං භගවා. න ච මයං භන්නෙ
පිණ්ඩකෙත න කිලමාමා”ති.

1 නාදිංකො, මජ්ඣං. 2 කිම්බිලො, මජ්ඣං සො. 3 පටිසල්ලාණා, මජ්ඣං. සො.
4 නිසජ්ජ පාදො, සො. 5 කිලමිත්ථාති, සො. 6 කිලමිත්ත, සො.

1. 4. 1.

4. මහායානවගීය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාදික ගමිනී ගෙහිගෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි වනාහි ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද ගෝසිඛාසාලවනලාභාබේහි වාස කරත්. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමස්ථ භාලයෙහි පලසමවතින් නැගී ගෝසිඛාසාලවනලාභාබ කරා වැඩිසේක.

2. අරණ්‍ය පාලකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනවුන් දුර දී ම දිට. දෑක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “මහණ තෙල වනයට නො පිවිසෙනු මැනව. මෙහි කුලපුත්‍රයෝ යිදෙනෙක් ඇත. තමන්ට හිත කැමැති සැඟවී ඇතිව වසත්. ඔවුන්ට නො පහසු නො කරන්නේ මැනව” කියායි.

3. ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා මනනුෂ් කරණ අරණ්‍යපාලකයාගේ කථාව ඇසූහ. අසා අරණ්‍යපාලකයාට තෙල කී හ: “කිසිම වනපාලය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො වලඟව. අප ශාසනා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණි සේකැ”යි.

4. එක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් නන්දිය තෙරුන් හා ආයුෂමත් කිම්බල තෙරුන් වෙත ගියහ ගොස් ආයුෂමත් නන්දිය තෙරුන්ට හා ආයුෂමත් කිම්බල තෙරුන්ට ද තෙල කී ය: “ආයුෂමත්නි, වරෙව. ආයුෂමත්නි, වරෙව. අප ශාසනා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේක” කියා යි.

5. ඉක්බිති, ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරමගට ගියහ. පෙරමගත් කොට එක් නමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා සිවුරු ගත්තේ ය. එක් නමෙක් අසුනක් පැණවී ය. එක් නමෙක් පා දෙතා දිය එළවී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූහ. ඒ ආයුෂමත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ.

6. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන් ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක: “අනුරුද්ධයෙනි, කිම, සිහිය හැකි ද? යැපිය හැකි ද? කිම, පිණිසානසෙන් කලාන්ත නො වටු ද?”

7. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සිහිය හැකි ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යැපිය හැකි ය. නො කලකුළු වමිහ.”

8. කච්චි පන වො අනුරුද්ධා සමග්ගා සමමොදමානා අවිචදමානා බිරෙදකිහුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සන්තා විහරංථාති?

9. “තස්ස මයං භතෙන සමග්ගා සමමොදමානා අවිචදමානා බිරෙදකිහුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සන්තා විහරංථා”ති

10. යථාකථං පන තුමො අනුරුද්ධා සමග්ගා සමමොදමානා අවිචදමානා බිරෙදකිහුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සන්තා විහරංථාති?

11. “ඉධ මයං භතෙන ඵලං හොති: ‘ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤං වත මෙ, යොහං ඵල රුපෙහි සබ්බමචාරිහි සද්ධිං විහරංථි’ති. තස්ස මයං භතෙන ඉමෙසු ආයසමනන්තසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආචි වෙච රහො ව. මෙතනං චිකිත්තමමං පච්චුපට්ඨිතං ආචි වෙච රහො ව. මෙතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආචි වෙච රහො ව. තස්ස මයං භතෙන ඵලං හොති: ‘යනුක්ඛාහං සකං විතනං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයසමනානං විතනස්ස වසෙන වතෙතස්ස’නති. සො බො අහං භතෙන සකං විතනං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයසමනානං විතනස්ස වසෙන වතනාමි. තානා හි බො නො භතෙන කායා, ඵකඤ්ච පන මඤ්ඤෙ විතන’නති.

12. ආයසමාපි බො නන්දියො -පෙ- ආයසමාපි බො කිම්බිලො භගවන්තං ඵතවොච: මයංපි බො භතෙන ඵලං හොති: ‘ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යොහං ඵල රුපෙහි සබ්බමචාරිහි සද්ධිං විහරංථි’ති තස්ස මයං භතෙන ඉමෙසු ආයසමනන්තසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආචි වෙච රහො ව. මෙතනං චිකිත්තමමං පච්චුපට්ඨිතං ආචි වෙච රහො ව. තස්ස මයං භතෙන ඵලං හොති: ‘යනුක්ඛාහං සකං විතනං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයසමනානං විතනස්ස වසෙන වතෙතස්ස’නති. සො බො අහං භතෙන සකං විතනං නිකම්පිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයසමනානං විතනස්ස වසෙන වතනාමි. තානා හි බො නො භතෙන කායා, ඵකඤ්ච පන මඤ්ඤෙ විතන’නති. ඵලං බො මයං භතෙන සමග්ගා සමමොදමානා අවිචදමානා බිරෙදකිහුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සන්තා විහරංථාති.”

13. සාධු, සාධු, අනුරුද්ධා. කච්චි පන වො අනුරුද්ධා, අප්පමන්නා අතාපිනො පභිතන්නා විහරංථාති?

14. “තස්ස මයං භතෙන අප්පමන්නා අතාපිනො පභිතන්නා විහරංථා”ති.

15. යථාකථමපන තුමො අනුරුද්ධා අප්පමන්නා අතාපිනො පභිතන්නා විහරංථාති?

19. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉළීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැඹීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැඩපතින් මුහුණ බැඳීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, වල් පැලැඳීම හා ජලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හසනාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරසවි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලේපට බැඳීම, සිඵමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දාවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඩු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

20. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා වොරකථා මනාමාත්‍යකථා සෙනාකථා භයකථා යුග්ගකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ශූරකථා චිත්‍රිකථා කුමහස්ථානකථා නානාචකථා ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේ බඩු වූ තිරස්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඩු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කිමැයි තෝ දනිති ද?” තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුවෙන් කියෑ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ යුත්ත පළමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරුළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙයක් නැගිණි. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බඩු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේබඩු වූ හෝ බැණදෙබාගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

22. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදූහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”හි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඥාමැයියන්ගේ ඝෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගෑහැවියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බඩු දෑ මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දෑ මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ කුහකා ච හොනති ලපකා ච නෙමිනතිකා ච නියොසිකා ච ලාහෙන ච ලාහා නිජ්භිංසිතාරො. ඉති වා ඉති ඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදො: අභගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිතං ලකකණං මුසිකවජ්ජනාං අගතිභොමං දබ්බිභොමං ථුසභොමං තණ්හුලභොමං සප්පි-භොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොතිතභොමං අභගවිජ්ජා වජ්ජවිජ්ජා බතන-විජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විවජ්ජකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ඣානං සරපරිවතානං මිග-පකං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදො: මණ්ඩලකකණං වජ්ජලකකණං දණ්ඩලකකණං අසීලකකණං උසුලකකණං බහුලකකණං ආවුබලකකණං ඉන්ද්‍රිලකකණං පුරිසලකකණං කුමාරලකකණං කුමාරිලකකණං දසලකකණං දසීලකකණං හත්ථිලකකණං අස්සලකකණං මිහිසලකකණං උසහලකකණං ගොලකකණං අජලකකණං මෙණ්ඩලකකණං කුහකුටලකකණං වට්ටකලකකණං ගොඩා-ලකකණං කණ්ණිකාලකකණං කවජ්ජලකකණං මිගලකකණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදො: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං භවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො භවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො භවිස්සති.” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරවජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

23. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසන්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙණ්ණායෙන් අනුනට ගරභන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

24. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගඤ්ඤා, නිමිත්තඤ්ඤා, උත්පාතලක්ෂණය, සවජන-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුෂකච්ඡින්නවිද්‍යාව, අශ්විකොමය, දර්ථිකොමය, කුමාරකොමය, කණ්ණකොමය, තණ්හුලකොමය, සර්වජ්ඣකොමය, තෙලකොමය, මුඛකොමය, ලොභිතකොමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ඝෞර්ව විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අති විද්‍යාව, විජ්ජ විද්‍යාව, වාශික විද්‍යාව, මුෂක විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වායස විද්‍යාව, පත්තධර්මානාය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපණ්ණය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්-වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

25. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ඕණ්ලකුණු, වන්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඩුලකුණු, ඊලකුණු, දුනුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දාසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොන්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළුලකුණු, වටුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණ්ලකුණු, කපුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තිරශ්චිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

26. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිතැ අසෝ නැකැතින් (ගුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වූ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වූ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකා කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “වඤ්ඤාහො හවිස්සති. සුරියග්ගාහො හවිස්සති. නකඛතාග්ගාහො හවිස්සති. වඤ්චුසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. වඤ්චුසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති. නකඛතානං පථගමනං හවිස්සති. නකඛතානං උප්පථගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති, දිසාඛාහො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුඤ්ඤාති හවිස්සති. වඤ්චුසුරියනකඛතානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො වඤ්ඤාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්චුසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්චුසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතානං උප්පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤාති හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්චුසුරියනකඛතානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකා කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභිකං හවිස්සති. දුභිතිකං හවිස්සති. බෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරෝග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

29. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකා කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හාතිස්ථානං හනුසංගහනං හස්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චුපට්ඨානං මහනුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිව්හායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

27. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. ව්‍යුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. නක්‍ෂත්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සද හිරුන් නිසි මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සද හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙ බඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මෙ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චිකායෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

28. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මෙ සමයෙහි නිශං වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මෙ කලා රොග වන්නේ ය. මෙ කලා රොග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥා තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලොකායතනශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙ බඳු තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

29. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අභිසැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අභිසැමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රදිය කැර දීම, බිම් පාලු වන්නට හදි සුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවතුල බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අතුල වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබපතෙහි දෙවතාවෙයක කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පේත කියැවීම, දෙවදූස්සක ලවා පේත කියැවීම, ජිවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දපා මුට්ටන් ගිනිජල් විහිදීම, මතුරු දපා සිරිකක කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මෙ බඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

30. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණබ්බාසමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තීරවණානවිජ්ජාය මිවණාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමම. පණ්ඨිකමම. භූතකමම. භූරිකමම. වස්සකමම. වොස්සකමම. වජ්ජකමම. වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නහාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධිවිරෙවනං අබ්බාචිරෙවනං සිසවිරෙවනං කණණතෙලං තෙන්නපපනං නජ්ජකමම අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකියං සලලකන්තියං දුරකතිකිච්ඡා මූලහෙසජානං අනුප්පදනං ඔසසිතං පටිමොකෙතා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරවණානවිජ්ජාය මිවණාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි'ස්ස භොති සීලසමි.

31. ස ඛො සො කෙවසිසි භික්ඛු එවං සීලසමපනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතියො මුද්ධාවසිනොනා නිහනපච්චාමිතොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චාසිකතො. එවමෙව ඛො කෙවසිසි භික්ඛු එවං සීලසමපනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙහ සීලකඩ්ඛෙන සමනාගතො අජ්ඣන්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවසිසි භික්ඛු සීලසමපනොනා භොති.

32. කථංඤ්ච කෙවසිසි භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනද්ධාරෙ භොති? ඉධ කෙවසිසි භික්ඛු වක්ඛුතා රුපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහි භොති නානුබ්බාසංඤ්ඤානග්ගාහි. යච්චාගිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං. වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගඤ්ඤං ඝාගිත්වා- පෙ- ජිවහාය රසං භාගිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං. චුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහි භොති නානුබ්බාසංඤ්ඤානග්ගාහි. යච්චාගිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙහ ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනාගතො අජ්ඣන්තං අබ්බාචිරෙවනං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවසිසි භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනද්ධාරෙ භොති.

30. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩිතයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බෙන් දීම, වස්ත්‍ර කිරීම ගිම්පිරේවන බෙන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇස පවලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙඩට බෙන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙන් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බෙන් බැද වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාආර්ථයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්විත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාආර්ථයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

31. කෙවසිය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශිලසම්පන්න වූයේ, ශිලසංවරහෙතෙයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහල විසා හැකි බියක් නො දකී. කෙවසිය, ඝෂ්ත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ඝෂ්ත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විසා හැකි බියක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශිලසම්පන්න වූයේ, ශිලසංවරහෙතෙයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් විසා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශිලසමාපන්නයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කායික චෛතසික සුබය විඳී. කෙවසිය, මෙසේ මහණ තෙමේ ශිලසම්පන්න වේ.

32. “කෙවසිය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉඳුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: කෙවසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගන්නේ වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍රානුරූපය වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්නාතය විෂමලොභ දෛශිනස් ආදී ලාමක අකුශල සංචාලයෝ ලුහුබදනාහු ද ඒ වක්‍රානුරූපයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍රානුරූපය රකී. වක්‍රානුරූපයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කයින් ස්ප්‍රභවය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්පර්ශ කොට ... සිතින් බමාලම්බන දැන, ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙහියය ... ස්‍රාණෙහියය ... ජිහ්වෙහියය ... කායෙහියය ... මනඉහියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්නාතය විෂමලොභ දෛශිනස් ආදී ලාමක අකුශල සංචාලයෝ ලුහුබදනාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙහියයාගේ ... ස්‍රාණෙහියයාගේ ... ජිහ්වෙහියයාගේ කායෙහියයාගේ ... මනඉහියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ස්‍රාණ ... ජිහ්ව ... කාය ... මනඉහියය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉහියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යාසෙකසුබය (කෙලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතතසුබය) විඳී. කෙවසිය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ ඉහියයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

33. කථඤ්ච කෙවසිස්සි භික්ඛු සතිසමපජ්ඣෙඤ්ඤාන සමනනාගතො හොති? ඉධ කෙවසිස්සි භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ඤීතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛිඤ්ඤාපිට්ඨරඛාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ ආසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසාරාමකමෙව සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිනො සුතො ජාගරිතෙ හාසිතෙ නුණ්හිතාවෙ සමපජානකාරී හොති. එවං බො කෙවසිස්සි භික්ඛු සතිසමප-ජ්ඣෙඤ්ඤාන සමනනාගතො හොති.

34. කථඤ්ච කෙවසිස්සි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති? ඉධ කෙවසිස්සි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩ-පාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදායෙව පක්ඛමති. යෙය්‍යථාපි කෙවසිස්සි පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපතනහාරො'ව ඛෙති, එවමෙව බො කෙවසිස්සි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදායෙව පක්ඛමති. එවං බො කෙවසිස්සි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති.

35. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලනිධිකෙන සමනනාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනනාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසමපජ-ඤ්ඤාන සමනනාගතො ඉමාය ව අරියාය සනතුට්ඨො සමනනාගතො විචිතො සෙනාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වතපථං අබ්බොකාසං පලාලසුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහතො පිණ්ඩ-පාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛිකං ආභුජිතා උජ්‍ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඪා.

36. සො අභිජ්ඣා ලොභෙක පතාය විගතාභිජ්ඣෙක වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය අබ්‍යාපනනවිතො විහරති සබ්බපාණගුහතිතානුකමී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. පිනමුද්ධං පතාය විගතපිනමුද්ධා විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සමප-ජානො. පිනමුද්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධවචකුක්ඛුච්චං පතාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතො. උද්ධවචකුක්ඛුච්චං විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පතාය නිශ්ඤ්චිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

33. කෙට්ඨස්ස, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්තමුප්පානනයෙන් (සිති නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: කෙට්ඨස්ස, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි මනා නුවණින් දෑන ම (ඵය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දෑන ම (ඵය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දෑන ම (ඵය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිටුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිටුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පාන් පීමෙහි, පිටිකැවිලි ආදිය කෑමෙහි, මී ආදිය රස පිඳීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරනුයේ වෙයි. මල මූ පහ කිරීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි පොබිණීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරනුයේ වෙයි. කෙට්ඨස්ස, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිති නුවණින් සමන්විත වෙයි.

34. කෙට්ඨස්ස, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද යත්: කෙට්ඨස්ස, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුණ්ඨපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. කෙට්ඨස්ස, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් සේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුණ්ඨපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිටුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. කෙට්ඨස්ස, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

35. කෙට්ඨස්ස, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආර්ය ගිලසකකයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය සමාතිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය සන්තුට්ඨයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පථිත කදුරැලි ගිරිගුහා සොහොන් වතපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුහ්‍ය කිසි සෙනස්තක් තජනය කෙරෙයි. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ, පසුබත් සෙවෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කමටහනට යොමු කොට සිති එළවා හිඳී.

36. හේ ලොවා (පඤ්ච උපාදනසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විමකමාණප්‍රභාණයෙන් (ගට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාපය (ක්‍රොධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානම්ඥිය හැර, පහ වූ ඥානානම්ඥිය ඇත්තේ, දව රු දෙක්හි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙනුත් නුවණින් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. ඥානානම්ඥිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංග්‍රන්ඛවත්) කුකුසත් (කළ නො කළ දෑයෙහි පඤ්ඤාවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුභූත වූ (නොසංග්‍රන්ඛ බැවින් තොර වූ), සංකිදුණු සාධකය විතතසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සාකය දුරු ලා, පහ වූ සාක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සෑක නො කරනුයේ, සාකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

37. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනොන පයො-
ජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනාං සමිජ්ඣිකය්‍යාං, සො යාති ච පොරුණාති
ඉණ්මුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරේය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං
දුරභරණාය, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනොන
පයොජේසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනාං සමිජ්ඣිංසු. සො’හං යාති ච
පොරුණාති ඉණ්මුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරභරණායා”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අග්ග-
ගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

38. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො බාලන-
ගිලානො, භතතං වස්ස නච්ඡාදේය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමනතා, සො
අපරෙන සමයෙන තමහා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, භතතඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලමනතා, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිතො
අහොසිං දුක්ඛිතො බාලනගිලානො. භතතං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලමනතා. සො’මහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො,
භතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමනතා”ති. සො තතො නිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අග්ගගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

39. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙන සමයෙන තමහා බක්ඛිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොඤ්චිනා අබ්බසෙන,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ
බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමහා බක්ඛිනාගාරා මුත්තො
සොඤ්චිනා අබ්බසෙන. තත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අග්ගගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

40. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො දුසො අස්ස අනත්තාධිතො පරු-
ගිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙන සමයෙන තමහා දුසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අත්තාධිතො අපරුගිතො භුජ්ඣෙස්සා යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං අනත්තාධිතො පරුගිතො
න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි ඵතරහි තමහා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධිතො
අපරුගිතො භුජ්ඣෙස්සා යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අග්ගගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

37. කෙවසිය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්පන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කම්පන සමාදා වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්පන කෙලෙමි. ඒ මාගේ කම්පන සමාදා විය. ඒ මම්, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙලෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලෙක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය තැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

38. කෙවසිය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ශිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බතුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බතුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම් වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ශිලන්බව ඇති ලෙසින් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම් දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

39. කෙවසිය, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බතය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙසින්) ඔහුගේ කිසි නොගවිනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම් වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම් දැන් බත වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයනට කිසි විනාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

40. කෙවසිය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම් දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

41. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස් පුරිසො සධනො සහොගො කන්තාරදාන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකම් සප්පට්ඨයං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං නිජ්ජරෙය්‍ය, සොද්ධො ගාමනතං අනුපාපුණේය්‍ය බෙමං
අප්පට්ඨයං, තස්ස ඵලමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ සධනො සහොගො
කන්තාරදානමග්ගං පටිපජ්ජං දුබ්භිකම් සප්පට්ඨයං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිණ්ණො සොද්ධො ගාමනතං අනුප්පතො බෙමං අප්පට්-
භ්‍ය”නති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. ඵලමෙව බො කෙවසිස් භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙගං යථා
බ්බන්තාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරදානමග්ගං, ඵලං ඉමෙ පඤ්ච
නිවරණේ අප්පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස් ආතණ්‍යං,
යථා ආරෙග්‍යං, යථා බ්බන්තා මොක්ඛං, යථා භුජ්ස්සං, යථා බෙමනාභුමිං,
ඵලමෙව බො මාණව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
සමනුපස්සති.

43. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො
පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මානි. පස්සාභිකායො සුඛං වෙදෙහි. සුඛිනො විතතං සමාබ්සති.

44. සො විච්චෙවච කාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ඛලෙහි සවිතක්කං
සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

45. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස් දකෙබ්‍යා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකනෙතවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යාතීයවුණ්ණාති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙථාසකං පරි-
පෙථාසකං සනෙතය්‍ය, සායං න්‍යාතීයපිණ්ණි සෙනහානුභවා සෙනහපරෙතා
සන්තර්ඛාහිදු පුටා සෙනහෙන න ව පග්ගරණී, ඵලමෙව බො කෙවසිස්
භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

41. කෙටසිසය, යම්සේ ධනවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධක පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බටුවෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය කරණය කෙලෙමි. නිරුපද්‍රැත භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි”යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

42. කෙටසිසය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙළුන්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මාණවය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළුන්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

43. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාමකය සංකිදේ. සංහ්‍රන්ත නාමකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

44. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතක්සහිත, විචාරසහිත, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුබයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පශී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි ඒ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුබයෙන් පැතිරු වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

45. කෙටසිසය, යම්සේ කපුවෙක් (කිලිහෙන්) හෝ කපුවකුගේ (කිලිහකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොකොතලියෙකු නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරු තිසේ, දිය නො වගුරුවන්නේ වේ ද, කෙටසිසය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුබයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුබයෙන් පැතිරු වැද නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

යමපි කෙටබ්බ භික්ඛු විවිධෙව්ව කාමෙහි විවිධ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්පන්නං සම්මාරං විමෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති, නායං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

46 පුන ච පරං කෙටබ්බ භික්ඛු විතකකම්මාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

47. සෙය්‍යථාපි කෙටබ්බ උදකරහදො උබ්භිදොදංකා, තස්ස නෙවස්ස පුරන්ධ්මාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දන්තීණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය, අථ බො තමහා ච උදකරහදො සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිකා තමෙව උදකරහදො සීතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නායං කිංඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිතා අපච්ඡටං අස්ස, ඵමමෙව බො කෙටබ්බ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. යමපි කෙටබ්බ භික්ඛු විතකකම්මාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

48. පුන ච පරං කෙටබ්බ භික්ඛු පිතියා ච පිරුහා උපෙකකකො ච විහරති සතො සම්පජානො සුබ්බෙ කායෙන පටිසංවෙදෙයි. යනතං අරියං ආවිකඛනනි 'උපෙකකකො සතිමා සුබ්බිහාරි'ති, තං තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

කෙවසිය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසහිත, විචාරසහිත, විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහනක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමසි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, භාත්පස පැතිරී ගනී. ඔහුගේ සියලු කයැ විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිරී ගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

46. කෙවසිය, නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ග්‍රඤ්ඤාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතැ එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමසි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ කයේ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරී නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

47. කෙවසිය, යම්සේ යටැ උල්පත්තීන් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වෘස්ස ද කලින් කලැ සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වැන්නේ ද, කෙවසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමසි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවසිය, මහණ තෙමේ විතකී-විචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතැ එකඟ බව ඇති, විතකීරහිත, විචාරරහිත, සමාධියෙන් පහල වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමසි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයැ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

48. නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) කෙවසිය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ගේ ද විරහයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛක වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදී. ආර්යෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැබැ 'උපෙක්ඛාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

සො ඉමමෙව කායං නිපටිතිකෙන සුබෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපටිතිකෙන සුබෙන අපච්ඡං ගොති.

49. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස්ස උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරීකිතියං වා අපොකල්වාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව වග්ගා යාව ච මූලා සිංහෙන වාරිතා අභිස්සන්තාති පරිස්සන්තාති පරිපුරති පරිපච්චාති, නාස්සා කිංඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරීකාතං වා සිංහෙන වාරිතා අපච්ඡං අස්ස, ඵලමෙව බො කෙවසිස්ස භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපටිතිකෙන සුබෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපටිතිකෙන සුබෙන අපච්ඡං ගොති.

50. පුත ව පරං කෙවසිස්ස භික්ඛු සුබස්ස ව පහාතා දුක්ඛස්ස ව පහාතා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමිසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කිංතං උපසම්පජ්ජ විතරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිංහො ගොති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡං ගොති. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස්ස පුරිසො ඔදානෙන වත්තං සසීසං පාරුපිත්වා නිසිංහො අස්ස, නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන වත්තං අපච්ඡං අස්ස, ඵලමෙව බො කෙවසිස්ස භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිංහො ගොති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡං ගොති. යමපි කෙවසිස්ස භික්ඛු සුබස්ස ව පහාතා දුක්ඛස්ස ව පහාතා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමිසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කිංතං උපසම්පජ්ජ විතරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිංහො ගොති, නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපච්ඡං ගොති. ඉදම්චි'ස්ස ගොති සමාගිස්මිං.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමසි හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිර වැදී ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

49. කෙවසියය, යම්සේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබෙර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබෙර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොනැගුණේ, දිය තුළ ම ගිලී වැටෙන්නාද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිර වැදී ගන්නේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබෙරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවසියය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමසි. භාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. හැම පරිදි පැතිර වැදී ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැදී නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

50. නැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවසියය, මහණ තෙමේ සුඛ වෙදනාව ද දුර් ලිමෙන්, දුඛ වෙදනාව ද දුර් ලිමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් දෙදෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛාවන් සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිතින් පැතිර වැදී ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිතින් පැතිර වැදී නො ගෙන සිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවසියය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් තිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැදී නොගත් (නො වැසුණ) කිසි දු තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවසියය, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිතින් පැතිර වැදී ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කසා පිරිසිදු පබසර සිතින් වැදී ගෙන නොසිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවසියය, මහණ තෙම සුඛ වෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දොම්නසුන් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවන් සමාතියන් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබැ වෙසෙයි. එසින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

51. පුන ච පරං කෙවසිස්සො භික්ඛු එවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අනඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දාතො කමමනියෙ සීතො ආනෙඤ්ජපතොන ඤාණදස්සනාය විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අසං බො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමහලො, ඔදනතුමමාසුපවසො, අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනවිද්ධංසනබමෙමා, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදානති.

52. සොයපාපි ජකවසිස්ස මණ්ණි වෙච්ඡියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො අවෙඡා විප්පසන්නො අනාචලො සබ්බාකාරසමපන්නො, තනුස්ස සුතනං ආචුතං නිලං වා පීතං වා ලොභිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩුසුතනං වා, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිතො පච්චචෙනෙධස්ස: අසං බො මණ්ණි වෙච්ඡියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො අවෙඡා විප්පසන්නො අනාචලො සබ්බාකාරසමපන්නො, තනුදං සුතනං ආචුතං නිලං වා පීතං වා ලොභිතං වා ඔදානං වා පණ්ඩුසුතනං වා'ති, එවමෙව බො කෙවසිස්ස භික්ඛු එවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අනඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දාතො කමමනියෙ සීතො ආනෙඤ්ජපතොන ඤාණදස්සනාය විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අසං බො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමහලො, ඔදනතුමමාසුපවසො, අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනහෙදන-විද්ධංසනබමෙමා, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදානති.

53. යමපි කෙවසිස්ස භික්ඛු එවං සමාහිතො විතොන -පෙ- එවං පජානාති -රෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදානති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

51. තව ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවසිය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පත වූ චිත්තොපකෙලන ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදගීනානාවතාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදගීනාඥනය පිණිස, (පරිකම්) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරයි. හේ “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොවු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය, අනිස බව ද දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඹ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවහාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

52. කෙවසිය, යම්කේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහළ වූ, අටැස් වූ මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ චෙසෙසින් පහත් වූ, පිම්බුරු වූ, ධොවනාදී සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණ්ඩල වත්තේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඩුවත් වූ හෝ හුසෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපත්, අටැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ, චෙසෙසින් පහත් වූ, පිම්බුරු වූ, සියලු ධොවනාදී ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණ්ඩලයක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුසෙක් අවුනන ලද්දේ වේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, කෙවසිය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලනයන් පත වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදගීනාඥනය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරයි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොවු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරනට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඹ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, ඒ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවහාව කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

53. කෙවසිය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගත යුතුය.

54. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදාදතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනයං විතනං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිභා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රුපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස්සු පුරිසො මුඤ්ඤා ඉසිකා පවාහෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤා තෙව ඉසිකා පච්චාලනා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවසිස්සු පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පච්චාලනා 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවසිස්සු පුරිසො අතිං කරණඛා උද්ධිතරය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා අයං අති අයං කරණඛා, අඤ්ඤා අති අඤ්ඤා කරණඛා. කරණඛා තෙව අති උබ්භතො'ති. ඵලමෙව බො කෙවසිස්සු හික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදාදතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනයං විතනං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිභා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රුපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං. යමපි කෙවසිස්සු හික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධ-ප-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රුපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං, ඉදමපි'ස්සා තොති පඤ්ඤාය.

55. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදාදතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන ඉද්ධිවිධායං විතනං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-නුභොති: ඵකො'පි හුළා බහුබා තොති. බහුබාපි හුළා ඵකො තොති. ආචිභාවං තිරොහාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජ-මානොගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභෙකතා කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ඣමසුරියෙ ඵලං මහිද්ධිකෙ ඵලං මහාහුභාවෙ පාණිනා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව බුඝමලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

56. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස්සු දකෙඛා කුමභකාරෙ වා කුමභකාරනොචාසී වා සුපරිකම්මකතාය මනනිකාය යං යදෙව භාජනවිකාරීං ආකමෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිපථාදෙය්‍ය-

54. හේ මෙසේ සමානිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (සෘද්ධි ඉපදවීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපී වූ, සියලු අභපසගීන් යුත්, විකල් නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි. කෙවසිසය, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රිතණගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රිතණගස ය, මේ එහි තණබඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රිතණ ගසකෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, කෙවසිසය, යම්සේ පුරුෂයෙක් කවුටක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කවුට ය, මේ කොපුව ය, කවුට එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කවුට ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, කෙවසිසය, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ නයා ය, මේ සැව ය, නයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවය කෙරෙන් ම නයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, කෙවසිසය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාධිගත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශචල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපී වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගීන් යුත් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. කෙවසිසය, මහණ තෙම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපී වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගීන් යුත් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

55. හේ මෙසේ සමානිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (=සෘද්ධියට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශචලතාවට පැමිණි කල්හි, සෘද්ධිවිබඤ්ඤාය පිණිස (අභිඤ්ඤාදක) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සෘද්ධිවිධය (සෘද්ධි කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම හඟිත් ස්පර්ශ කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි): පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිට ද (සෘද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළි ද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, උච්ඡිතයෙන් පිටතට, අනසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. උක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලගින් (=උග්‍රාබද්ධාසනයෙන්) යෙයි. මේසා මහර්ද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳු හිරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමශීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (ඔබමොබ අත යවා) පිරිමදියි. බබලොව තෙක් ද (සියල්ල) කඟින් වශයෙහි පවත්වයි.

56. කෙවසිසය, යම්සේ දක්ෂ කුඹලෙන් හෝ කුඹලක්හුගේ අතැවැත්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කල (=සකස් කල) මැටිවෙන් යම් යම් භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

සෙය්‍යථා වා පන කෙවසිසු දුකො දන්තකාරෙ වා දන්ත-
කාරනෙතවාසී වා සුපරිකමකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං
ආකෂෙඛියා නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන
කෙවසිසු දුකො සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරි-
කමකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකෂෙඛියා නං
තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ
මුද්දහුතෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිනාමෙති. සො අනෙකමිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යුතොති:
එකො'පි හුතො ඛුතො හොති -පෙ- යාච ඛුගමලොකාපි කායෙන වසං
වතෙනති. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත-පෙ-යාච
ඛුගමලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

57. සො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනභිගණේ
විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත දිබ්බාය
සොතධාතුයා විතතං අභිනිහරති අභිනිනාමෙති. සො දිබ්බාය සොත-
ධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව
මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො අද්ධාන-
මග්ගපටිපන්නො, සො සුණෙය්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්දිභිසද්දමපි සබ්බපණ්ණ-
දෙණ්ණිමසද්දමපි, නස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිභිසද්දෙ ඉති'පි
සබ්බපණ්ණදෙණ්ණිමසද්දෙ ඉති'පි, එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ
මුද්දහුතෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත දිබ්බාය සොතධාතුයා විතතං
අභිනිහරති අභිනිනාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය
අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ
දුරෙ සන්තිකෙ ව.

58. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො -පෙ- උභො
සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉදමපි'ස්ස
හොති පඤ්ඤාය.

කෙවසිසය, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇන්දතින් විසිතුරු ඇ කරන්දොක්) හෝ දන්තකාරයක්හු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසමි කල දතෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද, කෙවසිසය, යම්සේ දක්ෂ රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරුවක්හු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසමි කල රතෙහි යම් යම් සංකීර්තියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, එසේ ම කෙවසිසය, මහණ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කළහි, පඨිවදුත කළහි, අංගණ රහිත කළහි, උපකෙලන පහ වූ කළහි, මාදු වූ කළහි, කමිණිය කළහි, සහිත කළහි, අවල බවට පැමිණි සිරි කළහි සංඛිට්ඨය පිණිස සිත යොමු කෙරෙහි, නමා ලයි. හේ එකෙක් වූ බොහෝ පරිදි වේ ... බමලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සංඛිට්ඨ අනුභව කෙරෙහි කෙවසිසය, මහණ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කළහි...බමලොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සංඛිට්ඨ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

57. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කළහි, දිප්තිමත් වූ කළහි, කෙලෙස් රහිත වූ කළහි, උපකෙලන පහ වූ ගිය කළහි, මාදු වූ කළහි, කමිණිය වූ කළහි, සහිත කළහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළහි, දිව්‍යශ්‍රෝත්‍ර-ධාතුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙහි, නැඹුරු කෙරෙහි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපචාරය ඉක්ම සිරි දිව කතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි. කෙවසිසය, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිහුබෙර හඬත් පණබෙර හඬත් නැටබෙර හඬත් යම් සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට මේ බෙර හඬැයි කියාත් මේ මිනිහුබෙර හඬැ යි කියාත් මේ සක් හඬ යැ, මේ පණබෙර හඬ යැ, මේ නැටබෙර හඬ යැ යි කියාත් මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, කෙවසිසය, උපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කළහි, දිප්තිමත් වූ කළහි, කෙලෙස් රහිත වූ කළහි, උපකෙලන පහ වූ ගිය කළහි, මාදු වූ කළහි, කමිණිය (කමිණිම) වූ කළහි, සහිත කළහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළහි, දිව්‍ය-ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙහි, නැඹුරු කෙරෙහි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපචාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලඟ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

59. කෙවසිසය, ඒ මහණ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කළහි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලඟ වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

59. සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධං පරියොද්ධං අනඛණේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන චෙතො-පරියඤ්ඤාය විතනං අභිනිහරති අභිනිනාමෙති. සො පරසතනානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතනං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතනං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතනං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති. සමොගං වා විතනං සමොගං විතනනති පජානාති. විතමොගං වා විතනං විතමොගං විතනනති පජානාති. විකම්මනං වා විතනං විකම්මනං විතනනති පජානාති. මහග්ගනං වා විතනං මහග්ගනං විතනනති පජානාති. අමහග්ගනං වා විතනං අමහග්ගනං විතනනති පජානාති. සඋතතරං වා විතනං සඋතතරං විතනනති පජානාති අනුතතරං වා විතනං අනුතතරං විතනනති පජානාති. සමාහිතං වා විතනං සමාහිතං විතනනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතනං අසමාහිතං විතනනති පජානාති. විමුක්තං වා විතනං විමුක්තං විතනනති පජානාති. අවිමුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනනති පජානාති.

60. සෙසාථාපි කෙවසිස් ඉඤ්චි වා පුරිසො වා දගරො වා යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආද්යෙ වා පරිසුද්ධං පරියොද්ධං අචෙත්ථ වා උදක-පතොන සකං මුඛනිමිතනං පච්චචෙක්ඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙසා, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙසා, ඵලමෙව බො කෙවසිස් භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධං පරියොද්ධං අනඛණේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන චෙතොපරිය-ඤ්ඤාය විතනං අභිනිහරති අභිනිනාමෙති. සො පරසතනානං පර-පුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතනං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතනං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතනං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති. සමොගං වා විතනං සමොගං විතනනති පජානාති. විතමොගං වා විතනං විතමොගං විතනනති පජානාති. සංඛිතනං වා විතනං -පෙ- විකම්මනං වා විතනං -පෙ- මහග්ගනං වා විතනං -පෙ- අමහග්ගනං වා විතනං -පෙ- සඋතතරං වා විතනං -පෙ- අනුතතරං වා විතනං -පෙ- සමාහිතං වා විතනං -පෙ- අසමාහිතං වා විතනං -පෙ- විමුක්තං වා විතනං විමුක්තං විතනනති පජානාති. අවිමුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනනති පජානාති.

61. යමපි කෙවසිස් භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධං -පෙ- අවි-මුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනනති පජානාති, ඉද්දමපි'සුසා හොති පඤ්ඤාය.

59. හේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මිකම වූ කල්හි, සංවිත කල්හි, නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, වෙනස්පරිච්ඡාදනය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත පිරිසිදු දන්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අන් සත්ත්වයන්ගේ අන් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනිසි. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතා සි දනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතා සි දනිසි. දොම සහිත සිත දොම සහිත සිතා සි දනි. දොමරහිත සිත දොමරහිත සිතා සි දනි. මොගසහිත සිත මොගසහිත සිතා සි දනි. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතා සි දනි. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතා සි දනි. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතා සි දනි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා සි දනි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා සි දනි. සොත්තර සිත සොත්තර සිතා සි දනි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා සි දනි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතා සි දනි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා සි දනි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතා සි දනි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතා සි දනි.

60. කෙවසිසය, යම්සේ සාරසෙනසුදු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබිපතෙක හෝ පහන් දියබදුනෙක හෝ සිය මූලසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කාලාල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳෙස් තැනා සි දන්නේ ද, එ කී දෙස් නැති තැන දෙස් තැනා සි දන්නේ ද, කෙවසිසය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ති වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මිකම වූ කල්හි, සංවිත කල්හි, නිශචල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අන් සතුන්ගේ, අන් ජගුලන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනි. සරුග සිත සරුග සිතා සි දනි. විතරුග සිත විතරුග සිතා සි දනි. සදොම සිත සදොම සිතා සි දනි. විතදොම සිත විතදොම සිතා සි දනි. සමොහ සිත සමොහ සිතා සි දනි, විතමොහ සිත විතමොහ සිතා සි දනි. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතා සි දනි. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතා සි දනි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා සි ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා සි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතා සි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා සි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතා සි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා සි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතා සි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා සි දනි.

61. කෙවසිසය, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා සි දනි යන යමක් ඇද්ද, මෙත් බහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

62. සො එවං සමාතිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනභිනණේ විගනුපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයනෙත පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිහරාමෙති. සො අනෙක- විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාරිසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකො'පි සංවට්ටකපෙස අනෙකො'පි විවට්ටකපෙස අනෙකො'පි සංවට්ටවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවං- නාමො එවංනොතෙතො එවංවණ්ණො එවමානාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසනෙතො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං- නාමො එවංනොතෙතො එවංවණ්ණො එවමානාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසනෙතො. සො තතො චුතො ඉධුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

63. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො සකම්භා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්‍ය්‍ය, තම්භා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්‍ය්‍ය, සො තම්භා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡ්‍ය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අතං බො සකම්භා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං. එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අහොසිං. තම්භාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං. එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අහොසිං. සො'මහි තම්භා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව බො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාතිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනභිනණේ විගනුපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයනෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිහරාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකො'පි සංවට්ටකපෙස අනෙකො'පි විවට්ටකපෙස අනෙකො'පි සංවට්ටවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංනොතෙතො එවංවණ්ණො එවමානාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසනෙතො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතො එවංවණ්ණො එවමානාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසනෙතො. සො තතො චුතො ඉධුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ- නිවාසං අනුස්සරති. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාතිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි -෨෮- අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ස්ස තොති පඤ්ඤො.

62. තෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැන් වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පූජේනිවාසානුසමාති ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවථී කල්ප ද, බොහෝ විවථී කල්ප ද, බොහෝ සංවථී විවථී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු පාඨා ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු සුව දුක් විදින්නෙම් වීම්. මෙ බදු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු පාඨා සටහන් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මෙ බදු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ඳි වශයෙන් ආකාර සහිත වූ නම්ගොත් විසින් උද්දෙශ සහිත වූ බහුවිධ වූ පූජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

63. කෙවසිය, ගම්මේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්නුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එ ගමින් සිය ගම්ට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි සිය ගමින් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඩ වීම්. ඒ ගමනුත් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඩ වීම්. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගම්ට ම පෙරලා ආයෙමි ටෙමි”යි ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් එන්නේ ද, කෙවසිය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘අසෝ තත්ති මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු පාඨා සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බදු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්, මෙ බදු ආයුසීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම්, මෙ බදු පාඨා සටහන් ඇතියෙම්, මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම්, මෙ බදු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපනිමි’යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවථී කල්ප ද, බොහෝ විවථී කල්ප ද, බොහෝ සංවථී විවථී කල්ප ද යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දෙශ සහිත වූ පෙරු වුසු තොයෙක් වැදූරුම් කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. කෙවසිය, මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

64. සො ඵචං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදාතො අනභගණේ විගත්තුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුත්තුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධොන අතික්කන්තමානුසකෙන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති: ‘ඉමෙ වත භොනොතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනොතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමා-දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධොන අතික්කන්තමානුසකෙන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති.

65. සෙය්‍යථාපි කෙවලස්ස මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ පාසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමා සුරිසො සීතො පසෙය්‍යො මනුසෙය්‍ය ගෙහං පවිසන්තො’පි රථියා විතිසඤ්ච-රන්තො’පි මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ තිසින්නො’පි. තස්ස ඵචමස්ස: ඵතෙ මනුසෙය්‍ය ගෙහං පවිසන්ති. ඵතෙ තික්කම්මන්ති. ඵතෙ රථියා විතිසඤ්චරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ තිසින්නා’ති. ඵචමෙව බො කෙවලස්ස භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදාතො අනභගණේ විගත්තුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුත්තුපපාත-ඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධොන අතික්කන්තමානුසකෙන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජ-මානෙ තිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති: ඉමෙ වත භොනොතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනොතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චු-ච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධොන අතික්කන්තමානුසකෙන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතොන පජානාති.

64. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපන්නි දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දර්ශනාපවාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ! මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යෝපවාද කලහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් මිත්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කර්මකය බිදීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්කම් හෙතු-යෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්මයට තමන් පරවෘද්ධා) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යනට උපවාද නො කලහ, සම්මදිටු ගත්තාහ, සම්මදිටු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු ශෝභන වූ ගති ඇති සගලොවට වන්නාහ’ යි මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, භීත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂික විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පණිත, සුවණි දුෂිණි, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එළැඹැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

65. කෙවසිය, යම්සේ සතර මං හන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙන-ටුනුත් ගෙන් නික්මෙනටුනුත් විවිධයෙහි ඇත මැන යන එනටුනුත්, සිටුමංහන්දිය මැද හුන්නටුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිටුමංහන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි දීප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්මාම කල්හි ස්විත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපන්නි දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂික විෂයය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ භවත් සත්ත්ව කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්-විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්-විතයහ, ආර්යනට උපවාද කලහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්කම්යෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්හ. එහෙත් මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුවරිතයෙන් සමන්-විතයහ, ආර්යනට උපවාද නො කලහ, සම්මදිටු ගත්හ, සම්මදිටු විසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. මොහු කාබුන් මරණින් මතු ශෝභන ගති ඇති සගලොවට වන්නාහ” යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂික විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත සුවණි දුෂිණි සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එළැඹැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

66. යමපි කෙවලසිසු භික්ඛු එවං සමාතිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුතතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති, ඉදංමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

67. සො එවං සමාතිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දාදානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපභොතෙ ආසවානං බසඤ්ඤාය විගාමං අභිනිනරති අභිනිනාතාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතත්ති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-සමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. චිත්තතස්මිං විමුතතමිති ඤ්ඤාං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

68. ඉදං වුච්චති කෙවලසිසු අනුසාසනිපාරිභාරියං. ඉමාති බො කෙවලසිසු තිණි පාරිභාරියාති මයා සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පටෙදිතාති.

69. භූතපුබ්බං කෙවලසිසු ඉමසමිදෙඤ්ඤාව භික්ඛුසංඛස අඤ්ඤාතරස්ස භික්ඛු-තො එවං චෙතසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: කත්ථු බො ඉමෙ වතතාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිනති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝ-ධාතු වායොධාතු'ති. අථ බො සො කෙවලසිසු භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ඣි, යථා සමාතිතෙ විතෙත දෙවයානියො මග්ගො පාතුරහොසි. අථ බො සො කෙවලසිසු භික්ඛු යෙන වාතූමමහාරුජ්ඣා දෙවා තෙනුප-සංඝමි. උපසංඝමිතා වාතූමමහාරුජ්ඣෙ දෙවෙ එතදවොච: කත්ථු බො ආවුසො ඉමෙ වතතාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිනති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු'ති. එවං වුතෙත කෙවලසිසු වාතූමමහාරුජ්ඣා දෙවා තං භික්ඛු එතදවොචු: මයමපි බො භික්ඛු ත ජානාම යජීමෙ වතතාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිනති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු'ති. අත්ථි බො භික්ඛු වතතාරො මහාරුජාතො අමොති අභිකක්ඛනතරා ව පණිතතරා ව. තෙ බො එතං ජාතෙය්‍යං යජීමෙ වතතාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිනති, සෙය්‍ය-පීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු'ති.

66. කෙවසිය, මහණ තෙම මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු කළේහි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා ඵලාභී සිටි සතුන් දැකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

67. හේ මොස සමාතිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිකංගලස් වූ උපකෙලිය පහ වූ මාද වූ කම්මත් වූ ස්වභාව නිශ්චල බවට පැමිණි සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ඝෂ්ණය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැමුරු කෙරෙයි. හෙතෙමේ ‘මේ දුක්’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් ඉපැදීමට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (නිවනැ’ යි) ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවනැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුවයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධාමිති ප්‍රතිපත්තියැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දන්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, ඔහු සිත අවිදුසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ) ඥානය වේ ‘භවොත්පත්තිය ඝෂිණ විය (හෙවත් නැවැත භවයෙහි නොඋපදනා ස්වභාවයට පැමිණියෙහි). ‘මහබ්බසර වාස නිමැවිණි. (සිටු සස්ති සතර මහින් කළ යුතු සොළොස් වැදූරැම්) නිස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලසඝ්ණය පිණිස) යළි දු කටයුතු දැයෙක් නැතැ’ යි හේ දනී.

68. කෙවසිය, මෙය අනුශාසනීප්‍රාතිතායාසී යි කියනු ලැබේ. කෙවසිය, මොහු මා විසින් ම වෛසසින් දූත පසක් කොට පවසන ලද තුන් පෙළහරනු ය.

69. පෙර වූවක් කියමි. කෙවසිය, මේ බික්සහන අතුරෙහි ම වූ මහණක්හට “පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී නිරුද්ධ වෙත් දැ” යි මෙසේ සිතැ විතකියෙක් උපත. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ යම්සේ සිත සමාතිත කළේහි දෙවයානික මායීය (දෙවිමලෝ යන නැති සාද්ධිවිධඥානය) පහල වී ද එසේ වූ සමාසිතයට සමවන. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ සිටු මහරජයේ දෙවියන් කරු ඵලාභීයේ ය. ඵලාභී ‘ඇවැත්නි, පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් දැ’ යි සිටුමහරජයේ දෙවියන් විවාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විවාල කළේහි සිටුමහරජයේ දෙවියෝ “මහණ, අපි දු පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන නො දනුවිම. මහණ, අපට වඩා පැහැසපු වූ ඇති, යස ඉසුරු ආදියෙන් අපට වඩා උසස් වූ සිටු වරම් රජුනු නම් කෙතෙක් ඇත. පඨවිධාතු ආදී සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන ඔහු දන්නාහ යි සිතමු” යි ඔහු ඒ මහණහට කීන.

70. අථ බො සො කෙවසිසි භික්ඛු යෙන චත්තාරො මහාරාජානො තෙනු-පසඛකම්. උපසඛකම්භා චත්තාරො මහාරාජෙ එතදවොච: කඤ්ඤ භු බො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති.

71. එවං වුත්තෙ කෙවසිසි චත්තාරො මහාරාජානො තං භික්ඛුං එතද-වොචු: මයම්පි බො භික්ඛු න ජානාම යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරි-සෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං? පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායො-ධාතුති. අඤ්ඤ බො භික්ඛු තාවතීංසා නාම දෙවා අලොභි අභික්ඛන්තත්තරො ච පණීතත්තරො ච. තෙ බො එතං ජාතෙය්‍යං යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහා-භුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජො-ධාතු වායොධාතුති.

72. අථ බො සො කෙවසිසි භික්ඛු යෙන තාවතීංසා දෙවා තෙනු-පසඛකම්. උපසඛකම්භා තාවතීංසෙ දෙවෙ එතදවොච: කඤ්ඤ භු බො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවසිසි තාවතීංසා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මයම්පි බො භික්ඛු න ජානාම යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවි-ධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති. අඤ්ඤ බො භික්ඛු සකෙකා නාම දෙවානම්ඤ්ඤ අලොභි අභික්ඛන්තත්තරො ච පණීතත්තරො ච. සො බො ජාතෙය්‍ය යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති.

73. අථ බො සො කෙවසිසි භික්ඛු යෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ එතදවොච: කඤ්ඤ භු බො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍ය-පීදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති; එවං වුත්තෙ කෙවසිසි සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ තං භික්ඛුං එතදවොච: අහම්පි බො භික්ඛු න ජානාම යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති. අඤ්ඤ බො භික්ඛු යාමා නාම දෙවා අලොභි අභික්ඛන්තත්තරො ච පණීතත්තරො ච. තෙ බො එතං ජාතෙය්‍ය යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති.

74. අථ බො සො කෙවසිසි භික්ඛු යෙන යාමා දෙවා තෙනුපස-ඛකම්. උපසඛකම්භා යාමෙ දෙවෙ එතදවොච: කඤ්ඤ භු බො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවසිසි යාමා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මයම්පි බො භික්ඛු න ජානාම යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපො-ධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති. අඤ්ඤ බො භික්ඛු සුයාමො නාම දෙව-පුත්තො අලොභි අභික්ඛන්තත්තරො ච පණීතත්තරො ච. සො බො එතං ජාතෙය්‍ය යඤ්ඤෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතුති.

70. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ සිටුවරම් රජුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ “ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

71. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සිටුවරම් රජුදරුවෝ ඒ මහණහු බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙද්දැ” යි මේ භාරණය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පාහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසස් වූ තෙත්ස් නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. ‘පඨවි ආදි මේ සතර මහාභූතයෝ කොහි නිරුද්ධ වෙත් ද’ යන මෙය ඔහු නම් දන්තාහසි සිතමු’ යි කීහ.

72. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ තෙත්ස් දෙවියන් කරා ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ මහාභූත සතර කොහි දී නොඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි තෙත්ස් දෙවියෝ ඒ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන සතර මහාභූතයෝ කොහි දී නොඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙද්ද යන මෙය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පාහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සක්දෙව්දු නම් කෙනෙක් ඇත. ඔහු පඨවි ආදි මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති යි සිතමහ’ යි කිවු ය.

73. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ සක්දෙව්දු කරා එළඹියේ ය. එළඹ ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොහි දී නොඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සක්දෙව්දු ඒ මහණ බණවා, ‘මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි නිරුද්ධ වෙද්දැ’ යි මම ද නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පාහැසපුව ද ඇති, අපට වඩා උතුම් ද වූ යාම නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන ඔවුන් දනිතැ යි සිතමි” යි කී ය.

74. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ යාම දෙවියන් වෙත ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුද්ධ වෙත් ද?’ යි මෙය විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි යාම දෙවියෝ ඒ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොහි නිරුද්ධ වෙත් දැ” යි මෙය අපි ද නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පාහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සුයාම නම් දෙව්පුතෙක් ඇත. ඔහු පඨවි ආදි මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිතැ යි අපි සිතමහ’ යි කිවු ය.

75. අප බො සො කෙටසි, හික්කු යෙන සුරාමො දෙවපුතොනා තෙත්තපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිති, සුරාමං දෙවපුතං එතදවොච: කප්පා නු බො ආට්ටසො ඉමෙ වහ්නාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤානි, සෙය්-පිදං පඨවිමානු අපොමානු තෙජොමානු වායොමානු'හි. එවං උත්තෙ කෙටසි, සුරාමො දෙවපුතොනා තං හික්කු. එතදවොච: අනම්බි බො හික්කු න ජානාමි යද්ධිමෙ වහ්නාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤානි, සෙය්-පිදං පඨවිමානු අපොමානු තෙජොමානු වායොමානු'හි. අනම්බි බො හික්කු නුසිතා නාම දෙවා අමෙහි අභිග්ගන්තත්තරා ව පණිවත්තරා ව. තෙ බො එතං ජාතෙය්සං යද්ධිමෙ වහ්නාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤානි, සෙය්පිදං පඨවිමානු අපොමානු තෙජොමානු වායොමානු'හි.

76. අප බො සො තෙවසිය, හිකු බොන භූසිතා දෙවා තෙත්ප-
සකිකම්. උපසකිකම්. තුසිතෙ දෙවෙ එතද්වොව: කන්ඩු බො දාවුසො ඉමෙ
වතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤානි, සෙය්සපිදං: පඨවිධාතු දාපො-
ධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'හි? එවං. ටුතෙත කෙවසිය භූසිතා දෙවා තං
හිකු. එතද්වොව: වසම්පි බො හිකු න ජානාම යඤ්ඤෙ වතතාරො
මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤානි, සෙය්සපිදං: පඨවිධාතු දාපොධාතු
තෙජොධාතු වායොධාතු'හි. අඤ්ඤි බො හිකු සනාහුසිතො නාම දෙව
පුතෙතා අමොහි අභික්කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සො බො එතං
ජානෙය්ස යඤ්ඤෙ වතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤානි, සෙය්ස-
පිදං: පඨවිධාතු දාපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'හි.

77. අප බොහෝ කෙටිසිසි, භික්ෂු සහ සනතුසිසෝ නම් දෙව-
පුතෙකු තෙහුපසසිසි. උපසසිසිසිසා සනතුසිසි දෙවපුතක. එතදවොව:
කපි හු බොහාදුසසා ඉමෙ වතනාගෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුප්පිකනි,
සෙසයපිදා: පඨවිමානු ආපොමානු තෙජොමානු වායොමානු'නි. එවං වුතෙන
කෙටිසිසි සනතුසිසෝ දෙවපුතෙකු නා භික්ෂු. එතදවොව: අභමි බො
භික්ෂු න ජාතාමි සසීමෙ වතනාගෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුප්පිකනි,
සෙසයපිදා: පඨවිමානු ආපොමානු තෙජොමානු වායොමානු'නි. අනි බො
භික්ෂු නිමමාකරති නාම දෙවො අමොති අභිකකනනතරං ව පණිතතරං ව.
තෙ බො එතා ජාතෙය්සං සසීමෙ වතනාගෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරු-
ප්පිකනි, සෙසයපිදා: පඨවිමානු ආපොමානු තෙජොමානු වායොමානු'නි.

78. අප බොහෝ කෙටිසිසි, හිඟු සෙනහිමානරනි දෙවා තෙහුරසකිකි. උපසකිකිසිසි නිමානරනි දෙවෙ එතදවොව: කසි නු බොහාටුසො ඉමෙ වතනාතරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනනි, සෙයසිදො: පඨවිමානු ආපොධානු තෙජොධානු වායොධානු'නි? එවං චුතෙන කෙටිසිසි නිමානරනි දෙවා තං හිඟු එතදවොටු: මසමි බො හිඟු න ජානාම යජමෙ වතනාතරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනනි, සෙයසිදො: පඨවිමානු ආපොධානු තෙජොධානු වායොධානු'නි අසි බො හිඟු සුතිමිතො නාම දෙවපුතො අමෙහි අභිකකනනතරෙ ව පණිතතරෙ ව. සො බො එතං ජාතෙය යජමෙ වතනාතරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනනි සෙයසිදො: පඨවිමානු ආපොධානු තෙජොධානු වායොධානු'නි.

75. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ සුයාම දෙවිපුත් කරා ගියේ ය. ගොස් “ඇවැත්නි, පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොතන්හි නම් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙන් දෑ?” යි මෙය
විචාලේ ය. මෙසේ විචාල කල්හි සුයාම දෙවිපුත් තෙම ‘මහණ, පාවිටි අප්
තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ කොති නිරුද්ධ වෙද්දැයි මම ද නො
දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ තුමන නම්
දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර
මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති යි සිතමිහ” යි කිවු ය.

76. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ තුමන දෙවියන් වෙත ඵලාභියේ ය
ඵලාභ “ඇවැත්නි, පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ නො
ඉතිරි වූ කොති නිරුද්ධ වෙද්දැ” යි විචාලේ ය. මෙසේ යි කල්හි තුමන
දෙවියෝ ඒ මහණ බණවා, “මහණ, පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන සතර
මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන අපි දු නො දනුමිහ. මහණ,
අපට වැඩි තරම් පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සනතුමින
නම් දෙවිපුතෙක් ඇත. ඔහු පාවිටි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො
ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති” යි සිතමිහ” යි කිවු ය.

77. කෙවසිය, ඵ කල්හි ඒ මහණ සනතුමින දෙවිපුතු කරා ඵලා-
භියේ ය. ඵලාභ, ‘ඇවැත්නි, පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර
මහාභූතයෝ කොති දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙන් දෑ?” යි විචාලේ ය.
කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සනතුමින දෙවිපුත් “මහණ, පාවිටි
අප් තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොති දී
නිරුද්ධ වෙද්දැ” යි මම නො දනිමි. මහණ, මට වඩා පැහැසපුව ඇති,
මට වඩා උතුම් වූ නිමිණරන නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාවිටි
ආදී සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති, යි
සිතමි” යි කී ය.

78. කෙවසිය, ඵ කල්හි ඒ මහණ නිමිණරන දෙවියන් කරා ඵලාභියේ
ය. ඵලාභ ‘ඇවැත්නි, පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොති දී නිරුද්ධ වෙන් දෑ?” යි විචාලේ ය.
කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි නිමිණරන දෙවියෝ ඒ මහණ
බණවා, ‘මහණ, පාවිටි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා
භූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන අපි දු නො දනුමිහ. අපට
වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සුතිර්මින නම් දෙවිපුතෙක්
ඇත. ඔහු පාවිටි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන
තැන දනිති” යි සිතමිහ” යි කිවු ය.

79. අථ බො සො කෙවසිසු, භික්ඛු යෙන සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නි සුතිමිත්තං දෙවපුත්තං එතදවොච: කසා නු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි? එවං වුත්තෙ කෙවසිසු සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමපි බො භික්ඛු න ජානාමි යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි. අජ්ඣ බො භික්ඛු පරතිමිත්තවසවන්ති නාම දෙවා අමෙහි අභික්කන්තතරං ව පණීත- නරං ව. තෙ බො එතං ජානෙය්‍යං යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අප- රිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායො- ධාතු'නි.

80. අථ බො සො කෙවසිසු, භික්ඛු යෙන පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නි පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවෙ එතදවොච: කසා නු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි? එවං වුත්තෙ කෙවසිසු පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මයමපි බො භික්ඛු න ජානාමි යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි. අජ්ඣ බො භික්ඛු වසවන්ති නාම දෙවපුත්තො අමෙහි අභික්කන්තතරෙ ව පණීත- නරෙ ව. සො බො එතං ජානෙය්‍යං යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි.

81. අථ බො සො කෙවසිසු, භික්ඛු යෙන වසවන්ති දෙවපුත්තො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නි වසවන්ති දෙවපුත්තං එතදවොච: කසා නු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි? එවං වුත්තෙ කෙවසිසු වසවන්ති දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමපි බො භික්ඛු න ජානාමි යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි. අජ්ඣ බො භික්ඛු බ්‍රහ්මකාසිකා නාම දෙවා අමෙහි අභික්කන්තතරං ව පණීතතරං ව. තෙ බො එතං ජානෙය්‍යං යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි.

82. අථ බො සො කෙවසිසු, භික්ඛු තථාරූපං සමාසිං සමාපජ්ජි යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ බ්‍රහ්මයාතිසො මග්ගො පාතුරහොසි. අථ බො සො කෙවසිසු භික්ඛු යෙන බ්‍රහ්මකාසිකා දෙවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නි බ්‍රහ්මකාසිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කසා නු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි? එවං වුත්තෙ කෙවසිසු බ්‍රහ්මකාසිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මයමපි බො භික්ඛු න ජානාමි යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං, පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි. අජ්ඣ බො භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤදජ්ජදසො වසවන්ති ඉස්සරෙ කන්තා නිම්මාතා සෙවෙයා සජ්ඣා¹ වසී පිතා භුතභව්‍යානං අමෙහි අභික්කන්තතරෙ ව පණීතතරෙ ව. සො බො එතං ජානෙය්‍යං යජ්ඣමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිමාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි.

79. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ සුනිර්මිත දෙවිපුත්ත කරා එළඹියේ ය. එළඹ, සුනිර්මිත දෙවිපුත්තට ‘ඇවැත්නි, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොති දී නොඉතිරි වැ නිරුද්ධ වෙද්දැ?’හි විචාලේ ය. කෙවසිසු, මෙසේ විචාල කල්හි සනිර්මිත දෙවිපුත්ත තෙම එ මහණතට ‘මහණ, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි වැ නිරුද්ධ වන තැන මමත් නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ පරනිර්මිතවශවර්තී නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාටිව් ආදි සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වැ නිරුද්ධ වන තැන දනිති හි සිතමි’යි කී ය.

80. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ, ඇවැත්නි, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නො ඉතිරි වැ නිරුද්ධ වෙත් දැ?’හි විචාලේ ය. එසේ විචාල කල්හි පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියෝ එ මහණහු බණවා, ‘මහණ, අපි දු පාටිව් ආදි මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වැ නිරුද්ධ වන තැන නො දනිමු. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ වශවර්තී නම් දෙවිපුත්තෙක් ඇත. පාටිව් ආදි සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ කොති නිරුද්ධ වෙත් දැ’හි ඔහු දනිති හි සිතමි’යි ඔහු කීවු ය.

81. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ වසවන් දෙවිපුත්ත කරා එළඹියේ ය. එළඹ, ‘ඇවැත්නි, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ කොතන්හි නිරුද්ධ වෙත් දැ?’හි ඔහු විචාලේ ය. කෙවසිසු, මෙසේ විචාල කල්හි, වසවන් දෙවිපුත්ත එ මහණතට ‘මහණ, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ කොතන්හි නිරුද්ධ වෙත් දැ’හි මම ද නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් බ්‍රහ්මකායික නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාටිව් ආදි සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වැ නිරුද්ධ වන තැන දනිති හි සිතමි’යි කී ය.

82. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ සිත සමාහිත කල්හි බ්‍රහ්ම-යාතික මාගීය (බඹලොව යන මහ) පහල වි ද, එසේ වූ සමාධිසකට සම-වැදිණ. කෙවසිසු, ඉක්බිති එ මහණ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් බණවා ‘ඇවැත්නි, යම් තැනෙක දී පාටිව්ඛාතු අප්ඛාතු තෙජස්ඛාතු වායුඛාතු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ නිරුද්ධ වෙත් නම්, එ කොති දැ’හි විචාලේ ය. කෙවසිසු, එකල්හි බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ එ මහණතට ‘මහණ, පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වැ කොති නිරුද්ධ වෙද්දැ’හි අපි දු නො දනුමිහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ, මහාබ්‍රහ්ම වූ, සියල්ල මැඩ පවත්නා, කිසිවකු විසින් නො මඬනා ලද, එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නා, සියල්ල තමා වශයෙහි පවත්වන, සියල්ලට උග්‍රවර වූ, සියල්ලෙහි කතීය වූ, සියල්ලෙහි මැවුම්කරු වූ, සියල්ලෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ, සියල්ල සකස් කරන, පුරුදු කළ වශිකා ඇති, උපන් ද උපදනා ද සත්තට පිය වූ, බ්‍රහ්මයෙක් ඇත. ‘මේ පාටිව් අප් තෙජස් වායු යන සතර මහා භූතයන් ඉතිරි නො වැ නිරුද්ධ වන තැන ඔහු දනිති හි සිතමි’ යි කී ය.

83. “කහං පනාට්ඨසො එතරති සො මහාබ්‍රහ්මා?”ති “මයමපි බො භික්ඛු න ජානාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා”ති. අපි ව භික්ඛු යථා නිමිත්තා දිස්සන්ති ආලොකො සඤ්ජායති ඔහාසො පාතුහවති, බ්‍රහ්මා පාතුහවිස්සති. බ්‍රහ්මනො හෙතං පුබ්බනිමිත්තං පාතුහාවාය යදිදං ආලොකො සඤ්ජායති ඔහාසො පාතුහවතිති. අථ බො සො කෙවසිස් මහාබ්‍රහ්මා න චිරස්සෙව පාතුරහොසි. අථ බො සො කෙවසිස් භික්ඛු යෙන මහාබ්‍රහ්මා තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදවොච: කත්ථ භු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වතනාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? එවං වුත්තෙ කෙවසිස් සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමස්මි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කතතා නිමමානා සෙට්ඨො සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති.

84. දුතියමපි බො සො කෙවසිස්, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං එතද-වොච: න බො’හං තං ආට්ඨසො එවං පුච්ඡාමි: කමසි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කතතා නිමමානා සෙට්ඨො සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති? එවඤ්ච බො අහං තං ආට්ඨසො පුච්ඡාමි: කත්ථ භු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වතනාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? දුතියමපි බො කෙවසිස් සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං එතද-වොච: අහමස්මි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කතතා නිමමානා සෙට්ඨො සජ්ජා වසී පිතා භූත-භව්‍යානන්ති.

85. තතියමපි බො සො කෙවසිස්, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං එතද-වොච: න බො’හං තං ආට්ඨසො එවං පුච්ඡාමි: කමසි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කතතා නිමමානා සෙට්ඨො සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති? එවඤ්ච බො අහං තං ආට්ඨසො පුච්ඡාමි: කත්ථ භු බො ආට්ඨසො ඉමෙ වතනාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති?

83. “ඇවැත්ති, ඒ මහාබ්‍රහ්මයා දැන් කොහි වෙසේ ද?”යි. “මහණ, බ්‍රහ්මයා යම් පෙදෙසෙක නේ යම් දෙසෙක නේ යම් තැනෙක නේ ඇතැයි අපි දුන්නො දනුමින. මහණ, එහෙත් යම් තෙසෙකින් පෙරනිමිති දක්නා ලැබේ ද: (ලොව) එළියෙන් හට ගනී ද, ආලෝකයෙන් පහල වේ ද, එයින් බ්‍රහ්මයා පහල වන්නේ ය. එළියෙන් හටගනී, ආලෝකයෙන් පහල වෙයි යන යමක් මේ නම්, මෙය ඛණ්ඩයක් පහල විමට පෙර නිමිත්ත යැ” යි බ්‍රහ්මකාසික දෙවියෝ කිවු ය. කෙටසිස්, එ කල්හි නොබෝ වෙලාවෙකින් ම ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම පහල විය. කෙටසිස්, එ කල්හි ඒ මහණ මහබ්‍රහ්ම කරා එළැඹිණිය. එළැඹ, “ඇවැත්ති, පස්විධානු අපොධානු තෙරොධානු වායොධානු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුද්ධ වෙත් ද?” යි මේ කාරණය ඒ මහබ්‍රහ්ම විචාලේ ය. කෙටසිස්, මෙසේ විචාල කල ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම, “මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහාබ්‍රහ්ම වෙමි. සියල්ල මැඩ පවත්වන්නෙමි වෙමි කිසිවකු විසිනුදු නො මඩනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාත්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. සියල්ල සිය වශයෙහි පවත්වන්-නෙමි වෙමි. හැමට ජිකර වෙමි. සියල්ලෙහි කතී වෙමි. සියල්ල මවන්නා වෙමි. හැමට ශ්‍රෙණි වෙමි. ලොව සතුන් බෙදන්නා වෙමි. පුරුදු කල වසිනා ඇතියෙමි වෙමි. උපන්නන්ගේ ද උපදින්නවුන්ගේ ද පියා වෙමි” යි ඒ මහණහට කී ය.

84. කෙටසිස්, දෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට, “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහබ්‍රහ්ම වනු ද? ලොව මැඩ පවත්වන්නෝ වනු ද? කිසිවකු විසින් නො මැඩ ලන ලද්දෝ වනු ද? එකාත්තයෙන් සියල්ල දක්නෝ වනු ද? ලොව තමන් වශයෙහි පවත්වන්නෝ වනු ද? ජිකර වනු ද? කතී වනු ද? නිමිත්තා වනු ද? ලොවට ශ්‍රෙණි වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? පුරුදු වසිනා ඇතියෝ වනු ද? උපන්නවුන්ගේත් උපදනාවුන්ගේත් පියා වනු ද?” යි මෙසේ තොප නො විචාරමි. වැලි, ඇවැත්ති, පස්විධානු ආපොධානු තෙරොධානු වායොධානු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොතනිකි නිරුද්ධ වෙද්දැ? යි මේ සෙයින් ම තොප විචාරමි” යි කී ය. කෙටසිස්, දෙවෙනි වර ද ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම එ මහණහට “මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහාබ්‍රහ්ම වෙමි. ලොව මැඩ පවත්වනුයෙමි වෙමි. කිසිවකු විසිනුත් නො මඩනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාත්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. ලොව සිය වශයෙහි පවත්වනු-යෙමි වෙමි. ජිකර වෙමි. කතී වෙමි. නිමිත්තා වෙමි. ලොවට ශ්‍රෙණි වෙමි. ලොව බෙදන්නෙමි වෙමි. පුරුදු වසිනා ඇතියෙමි වෙමි. උපත් උපදනා හැමගේ පියා වෙමි” යි මේ බස් කී ය.

85. කෙටසිස්, තෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහාබ්‍රහ්ම වනු ද? අභිභූ වනු ද? අනභිභූත වනු ද? සමීදගී වනු ද? වශවර්තී වනු ද? ජිකර වනු ද? කතී වනු ද? ශ්‍රෙණි වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? වසි වනු ද? භූතභව්‍යයන්ගේ පියා වනු දැ” යි නො විචාරමි. වැලි, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන විචාරමි” යි කී ය.

86 අථ බො සො කෙවසිසු මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං බාහායං ගහෙත්වා එකමන්තං අපනෙත්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: ඉමෙ බො මං භික්ඛු බ්‍රහ්ම-කාසිකාදෙවා එවං ජාතනති: නඤ්ඤි කිංඤ්ඤි බ්‍රහ්මනො අදිට්ඨං, නඤ්ඤි කිංඤ්ඤි බ්‍රහ්මනො අවිදිතං, නඤ්ඤි කිංඤ්ඤි බ්‍රහ්මනො අසච්ඡිකතනති. තස්මාහං තෙසං සම්මුඛා න බ්‍යාකාසිං. අහමපි බො භික්ඛු න ජානාමි යථාමෙ වත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපො-ඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු'ති. තස්මාතිහ භික්ඛු තුය්‍යෙවෙනං දුක්ඛං තුය්‍යෙවෙනං අපරිඤ්ඤාං යං තං තං භගවන්තං අනිසිද්ධා බනිද්ධා පරිසෙට්ඨි. ආපජ්ජසි ඉමස්ස පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණං. ගච්ඡ තං භික්ඛු තමෙව භගවන්තං උපසංඝමිත්වා ඉමං පඤ්ඤාං පුච්ඡ. යථා ව තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා තං බ්‍යාකරොසාසිති.

87 අථ බො සො කෙවසිසු, භික්ඛු සෙය්‍යපාටි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ඤෙය්‍ය එව-මෙව බො බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්ගතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අථ බො සො කෙවසිසු, භික්ඛු මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො කෙවසිසු සො භික්ඛු මං එතදවොච: කඤ්ඤි බො භගෙන ඉමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු'ති?

88. එවං වුතො අහං කෙවසිසු තං භික්ඛුං එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛු සාමුද්දිකා වාණිජා නිර්දසසිං සකුණං ගහෙත්වා නාමාය සමුද්දං අපේක්ඛාගාහන්ති. තෙ අතීරදසසිනියා නාමාය තීරදසසිං සකුණං මුඤ්චන්ති. සො ගච්ඡතෙව පුරන්ධමං දිසං, ගච්ඡති දකුණං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති උඤ්ඤං, ගච්ඡති අනුදිසං. සචෙ සො සමන්තා තීරං පසස්ති, තථාගතකො ව¹ හොති. සචෙ පති සො සමන්තා තීරං න පසස්ති, තමෙව නාමං පච්චාගච්ඡති. එවමෙව බො තං භික්ඛු යතො යාච බ්‍රහ්මලොකා පරිසෙය්‍යමානො ඉමස්ස පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණං නාමිකා, අථ මමඤ්ඤෙව සන්තිකෙ පච්චාගතො. න බො එසො භික්ඛු පඤ්ඤාං එවං පුච්ඡිතබ්බො: “කඤ්ඤි බො භගෙන ඉමෙ වත්තාරෙ මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජො-ඛාතු වායොඛාතු'ති? එවඤ්ඤි බො එසො භික්ඛු පඤ්ඤාං පුච්ඡිතබ්බො:

1. තථාපසස්සතො ව, ස්‍යා.

86. කෙවසිසු, එ කල, ඒ මහබ්බා ඒ මහණනු අතින් ගෙන එක් පසකට ඉවත් කොට, ‘මහණ, බබ්බු නොදත් කිසිත් නැතැයි, බබ්බු නොදුටු කිසිත් නැතැයි, බබ්බු පසක් නොකළ කිසිත් නැතැ’ යි මේ බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ මෙසේ මා දනිත්. මහණ, එහෙයින් ඔවුන් හවුසෙහි මම හෙළි නො කෙළෙමි. මහණ, ‘පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොහි දී නිරුඳු වෙත් දැ’ යි මෙය මමත් නො දනිමි. එහෙයින් මහණ, යම්බඳු වූ යුෂමත් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඉක්මැ ගොස් මේ පැණය විසද ගැන්ම පිණිස පිටත්හි සෙවීමට පැමිණෙති ද, ඒ යුෂමත්හු විසින් ම කළ නොමනා දෑයෙකි. යුෂමත්හු විසින් ම කළ වරදෙකි. මහණ, යුෂමත් යන්නැ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම වෙත එළැඹ මේ පැණය විවාරන්නැ. යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යුෂමත්හට එය විසදන සේක් ද, එසේ ම එය පිළිගන්නැ” යි කී ය.

87. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ ශක්තිමත් මිනිසෙක් වක් කළ අත හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කළ අත හෝ වක් කරන්නේ ද, එසේ ම යුහු ව බබ්බලොවැ අතුරුදහන් වූයේ මා ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ ය. කෙවසිසු, ඉක්බිති ඒ මහණ මා වැද පසෙක ගිඳ ගත්තේ ය. කෙවසිසු, එ මහණ පසෙක හුන්නේ ම “වහන්ස, පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ” යි මෙය විචාලේ ය.

88. කෙවසිසු, එ මහණ මෙසේ විචාල කලා මම එ මහණනට මෙය කීමි: “මහණ, පෙර වූවක් කියමි. මුහුදුවෙළෙන්ඳෝ තෙර දක්නා ලිහිණියකු ගෙන නැවෙකින් මුහුදු වදිත්. නැව තෙරක් නො දක්නා කලා තෙර දක්නා ලිහිණියා මුදත්. හේ ද පෙර දිගට යේ ම ය. දකුණු දිගට ද යේ ම ය. පැළදිගට ද යේ ම ය. උතුරු දිගට ද යේ ම ය. උඩට ද යේ ම ය. අනුදිගට ද යේ ම ය. ඉදින් හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නේ නම්, එසේ ගියේ ම වෙයි (යළි නො ම එයි). ඉදින් හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො දක්නේ ද, ඒ නැවට ම පෙරළා එයි. මහණ, එ පරිද්දෙන් ම තෝ බබ්බලොව දක්වාත් සොයනුයෙහි මේ පැණයේ විදුදීමක් නො ලද්දෙහි ද, එහෙයින් යළි මා වෙත ම පෙරළා ආයෙහි. මහණ, පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ” යි මෙසේ මේ පැණය නො විචාල යුතු. මහණ, මේ පැණය මෙසේ (මේ මතු දැක්වෙන පරිදි) ම විචාල යුතු:

කත්ථ ආපො ව පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
කත්ථ දීඝඤ්ච රසඤ්ච අණුං ථූලං සුභාසුභං,
කත්ථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.

නහු වෙය්‍යාකරණං භවති:

විඤ්ඤාණං අනිදස්සනං අනන්තං සබ්බතො පනං
එත්ථ ආපො ව පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති
එත්ථ දීඝඤ්ච රසඤ්ච අණුං ථූලං සුභාසුභං
එත්ථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.
විඤ්ඤාණස්ස නිරෝධෙන එතෙතං උපරුජ්ඣති.

ඉදමත්ථාච භගවා. අත්තමනො කෙවලබ්බො ගහපතිපුරුෂො භගවතො
භාසිතං අභිනන්දීති.

කෙවලබ්බසුත්තං නිමසිතං එකාදසමං.

පඨවිධාතු, ආපොධාතු, තෙජොධාතු, වායොධාතු සංඛ්‍යාත උපාදිනන වූ හෙවත් කමාදිත් හටනත් මේ ධර්ම සමූහය කොතන්හි නො පිහිටා ද? දික් ලුහුඬු කුදුමහත් ඉටුඅනිටු (උපාදිනන) රූප කොතන්හි (කුමකට පැමිණ) නො පිහිටා ද? තම්මරු දෙක කොතන්හි නො ඉතිරි ව තිරුදා වේ ද?” (මහණ, මෙසේ මේ පැණය විවෘල යුතු.)

එහි විසැදීම මෙසේ වෙයි:

දහසුතු බැවින් විඤ්ඤාණ නම් වූ නිවන අනිදර්ශන ය (ඇතින් නො දැක්ක හැකි බැවින් නිදර්ශන රහිත ය). උපාදෙවය යන අනන්ත නැති බැවින් අනන්ත රහිත ය. හැම අතින් (බැස්ස හැකි කමටහන්) තොට ඇත්තේ ය. මෙහි (මේ නිවනට පැමිණ) පාඨවිධාතුව ද ආපොධාතුව ද තෙජොධාතුව ද වායුධාතුව ද නො පිහිටයි. මෙහි දික්ලුහුඬු කුදුමහත් ඉටුඅනිටු නාම රූප නො ඉතිරි වූ තිරුදා වෙයි. චරිම (අනතිම) විඤ්ඤාණයේ නිරෝධයෙන් මේ නිවනෙහි (මේ නිවනට පැමිණ) මේ ධර්ම සමූහය තිරුදා වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. කෙවලය ගැහැවුන් තෙම සතුටු සිතැතිසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

එකොළොස් වන කෙවලය සූත්‍රය නිමිසේ ය.

ලොභිව්වසුතං.

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති යෙන සාලවනිකා තදවසරි. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොභිව්වවා බ්‍රාහ්මණො සාලවනිකං අජ්ඣාචසති සත්තුසාදං සතිණ්කට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජහොග්ගං රඤ්ඤං පසෙනදිනා කොසලෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොභිව්වසා බ්‍රාහ්මණස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං. උප්පන්නං හොති: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අබ්ගචේය්‍ය, කුසලං ධම්මං අබ්ගනාතී ත්‍ය පරස්ස ආරොවෙය්‍ය. කීං හි පරො පරස්ස කරස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං බ්‍රහ්මණං ජිජ්ඣා අඤ්ඤං තචං බ්‍රහ්මණං කරොය්‍ය? එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වද්දමි. කීං හි පරො පරස්ස කරස්සති'ති.

3. අභස්සාසි ඛො ලොභිව්වො බ්‍රාහ්මණො: සමණො ධට්ඨ ගොගතමො සකාපුතො සකාකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සාලවනිකං අනුප්පනො. තං ඛො පන හවන්නං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභිකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසනකල්‍යාණං සාන්ථං සබ්බඤ්ඤං කෙවලපරිත්තණං පරිත්තං. බ්‍රහ්මචරිකං පකාපෙති. සාධු ඛො පන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං තොතිති.

4. අථ ඛො ලොභිව්වො බ්‍රාහ්මණො හෙසිකං නිකාපිතං ආමනෙහි: එහි ත්වං සමම ගෙසිකෙ, යෙන සමණො ගොගතමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො මම වචනෙන සමණං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨාතං බලං එාසුට්ඨාරං පුච්ඡි: ලොභිව්වො හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො හවන්නං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨාතං බලං එාසුට්ඨාරං පුච්ඡතිති. එවඤ්ඤා වදෙහි: අභිවාසෙතු කිර හවං ගොගතමො ලොභිව්වසා බ්‍රාහ්මණස්ස සවාතනාග්ග භග්ගං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනාති.

ලොහිව ව සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සම්මෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්කන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටා සැරි සරන සේක්, සාලවත්තා නම් ගමට බව සේක. එ සම්මෙහි ලොහිව ව බමුණු තෙම (මිනිස් ගව මිත්‍ර ඇත් අස් ඇ) සතුන්ගෙන් ගැවැසුණු, තණ දමු දිය ඇති, බොහෝ ධාන්‍ය ඇති, පසේතදී කොසොල් රජුහු විසින් බබ්බදසෙන් තමනට පමුණු කොට දුන් රාජභොග්‍ය වූ රාජදාය වූ සාලවත්තා ගමට අභිපත් වූ වෙසෙසි

2 එ සම්මෙහි ලොහිව ව බමුණුහට “මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමාට නො නිසා යුතු ය. (නමත් ලත් කුසල් දම් තෙමේ ම ගරු කොට විසිය යුතු.) අනෙකෙක් (අනුසාසිතයෙක් අනෙකකුට) (අනුසාසකයෙක් හට) කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? තමාගේ පරණ බැලුමක් සිදු අන්අප්පත් බැලුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මේ පරතට කීමේ රුචියත් එසේ ම ලාමක වූ ලොහ බමිසෙකා සි නියමි. අනෙකෙක් අනෙකක් හට කුමක් නම් කරන්නේ ද?” යි මෙසේ වූ ලාමක මිසදිටෙක් උපන්නේ වෙයි.

3. ලොහිව ව බමුණු තෙම (රටෙහි පැතිරු ගිය) මතු දක්වෙන කථාව ඇසී ය: “භවත්ති, සැතැපුත් වූ, සැතැකුලෙන් නික්මා පැවැදී වූ මහණගොසුම්හු වනාහි මහණුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටා සැරි සරනුයේ සාලවත්තාවට පැමිණියහ. ඒ භාග්‍ය-වත්තු මේ මේ කරුණින් රහත්ත, සම්මාසම්බුද්ධ, විදුසෙන් හා සරණින් හා යුතුවන, සුගතන, ලොව දතුවන, තමනට වැඩිතරම් එකක්හු නැති පුරිස්දම් සැරියන, දෙවිමිනිස්තට සපරන, බුදු හ, භගවත් හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව - මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත මේ සත්මුව වනු ම සිය වෙසෙසි නුවණින් දුත පසක් කොට ලොවට දන්වන. ඔබ මුල කලණ මැද කලණ අග කලණ වූ, මනා අරුත් ඇති, පිරිපුන් වියලුන් ඇති, හැම සැරියෙන් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම් දෙසති. එසේ දෙසනුයේ සසුන්බබ්බර පවසති. එබඳු රහතුන් දක්ම වූ කලී මනා එකෙකැ’යි ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ මනා කිතුහඬෙක් උස් වූ නැංගේ වේ” යනු ය.

4. එක්කිති ලොහිව ව බමුණු හෙසිකා නම් නැතැවියා බණවා, “සගය, හෙසිකා, මහණ ගොසුමින් වෙත යා. නොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, ලොහිව ව බමුණු පින්වත් ගොසුමාණන් අබාධ නැති නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුව විහරණ ඇති නිසා විවාරා’යි මා බසින් මහණ ගොසුමාණන් අබාධ නැති නිසා, රෝග නැති නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා විවාරව. පින්වත් ගොසුමාණෝ මහණමුළුව හා සෙට දවසට ලොහිව ව බමුණාගේ බත ඉවසක් වා සි ද කියව” යි කී ය.

5. එවං භනන්ති බො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිව්වසු ඛාහමිණස්ස පටිසසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙති ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීනො බො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං ඵතදවොච: ලොභිව්වො භනො ඛාහමිණො භගවන්තං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤං ලුභුරිඨානං බලං ඵාසුචිභාරං පුච්ඡති. ඵවඤ්ඤා චදෙති. අභිවාසෙතු කීර් භනො භගවා ලොභිව්වසු ඛාහමිණස්ස සමානතාය භන්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙහනාති. අභිවාසෙසි භගවා භුණ්ඨිභාවෙන.

6. අඵබොභෙසිකා නභාපිතො භගවතො අභිවාසනං විදිති උරිඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙති පදකම්මිණං භවි යෙන ලොභිව්වො ඛාහමිණො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ලොභිව්වො ඛාහමිණං ඵතදවොච: අවොචුච්ඡා බො මයං භනො නච වචනෙන තං භගවන්තං. ලොභිව්වො භනො ඛාහමිණො භගවන්තං අප්පාබාධං අප්පාතඤ්ඤං ලුභුරිඨානං බලං ඵාසුචිභාරං පුච්ඡති. ඵවඤ්ඤා චදෙති. අභිවාසෙතු කීර් භනො භගවා ‘ලොභිව්වසු ඛාහමිණස්ස සමානතාය භන්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙහනා’ති. අභිද්ධිඤ්ඤා ජන තෙන භගවතාති.

7. අඵ බො ලොභිව්වො ඛාහමිණො තස්සා රතනියා අව්වසෙත සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ණිතං බාදනියං භොජනියං පටියාදුපෙති භෙසිකං නභාපිතං ආමන්තසි: එහි තං සමම භෙසිකෙ යෙන සමිණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති සමිණස්ස ගොතමස්ස කාලං ආරොචෙහි: කාලො හො ගොතම නිට්ඨිතං භන්තනති. එවං භනන්ති බො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිව්වසු ඛාහමිණස්ස පටිසසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙති ඵකමන්තං අරිඨාසි. ඵකමන්තං සිතො බො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො කාලං ආරොචෙහි: කාලො භනො නිට්ඨිතං භන්තනති. අඵ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති පත්තවිචරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙහන යෙන සාලවතිකා තෙනුපසඤ්ඤාමි.

8. තෙන බො පන සමයෙන භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බො හොති. අඵ බො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං ඵතදවොච: “ලොභිව්වසු භනො ඛාහමිණස්ස ඵචරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: ඉධ සමිණො වා ඛාහමිණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කර්මස්සති. සෙය්‍යථාපි පුරාණං බ්බන්තං ජිජ්ඣෙති අඤ්ඤං තචං බ්බන්තං කරෙය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කර්මස්සති”ති. සාමු භනො භගවා ලොභිව්වො ඛාහමිණං ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතු”ති. “අප්පොචතාම සියා භෙසිකෙ අප්පොචතාම සියා භෙසිකෙ”ති.

5. “එසේ ය, ස්වාමිනි”යි හෙසිකා නැහැටි ලොහිවව බමුණුට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් ඔබ වැද පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන් ම හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, ලොහිවව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සැප විහරණ ඇති නිසා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන හා සෙට දවසට ලොහිවව බමුණාගේ බත ඉවසන සේක් ව”යි මෙසේත් කියා යෑ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිතඩ බැවින් එය ඉවැසූ සේක.

6. ඉක්බිති හෙසිකා නැහැටි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසූ නිසා දැන, හුනස්තෙන් නැගී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට, ලොහිවව බමුණා කරා ගියේ ය. නොස් “වහන්ස, ලොහිවව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුව ධුසුම් ඇති නිසා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන හා සෙට පිණිස ලොහිවව බමුණුහුගේ බත ඉවසන සේක් ව සි මෙසේ ලොහිවව බමුණු කියායෑ සි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඔබ වචනයෙන් යැල කළමින”යි ලොහිවව බමුණාට කී ය.

7. ඉක්බිත්තෙන් ලොහිවව බමුණු එ රැය ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්හි ප්‍රණීත බාද්‍ය නොජ්‍ය පිළියෙල කරවා හෙසිකා නැහැටියා බණවා, “සගය, හෙසිකා, මෙහි එව, හෝ මහණගොසුමන් කරා යා. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, වඩිනුවට කල් යෑ. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ’යි මහණ ගොසුමාණනට කල් දන්වව”යි කී ය. ‘එසේ ය ස්වාමිනි’යි කියා ම හෙසිකා නැහැටි ලොහිවව බමුණාට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වැද පසෙක සිටියේ ය. පසෙක සිටියාවූ හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, වඩිනුවට කල් ය. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ”යි සැල කෙළේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන මහණගණයා හා ශාලවතීකා ගමට වැඩි සේක.

8. එ කල්හි හෙසිකා නැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපසින් ඔබ හා ම ගියේ වෙයි. එ කලා හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල්දහම් ලැබ ගන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබූ එය පරතට නො කිය යුතු ය. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? පැරැණි බැඳුම සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මෙද එසේම ලාමක ලොහබමිසෙයකැසි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද?” යි ලොහිවව බමුණාට මෙබඳු ලාමක මිසදිවෙක් උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිවව බමුණුහු මේ ලාමක මිසදිවෙක් මුදන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. “හෙසිකා, මැනව එය වනු ඇත. හෙසිකා, මැනව. එය වනු ඇතැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

9. අථ බො හගවා යෙන ලොහිව්වස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනු පසඛකම්. උපසඛකම්වා පඤ්ඤාතෙන ආසතෙන නිසීදි. අථ බො ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණො බුද්ධපපමුඛං භික්ඛුසංඝං පඤ්ඤතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහන්තා සන්නපෙසසි සමච්චාරෙසි අථ බො ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තො භුත්තාවං ඔනීතපන්නපාණ්ණං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ලොහිව්වං බ්‍රාහ්මණං හගවා එතදුවොච: “සච්චං කීර තෙ ලොහිව්ව එවරූපං පාපකං දිවසීගතං උප්පන්නං: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අභිගච්ඡියා, කුසලං ධම්මං අභිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති? සෙය්‍ය-ථාපි නාම පුරාණං බඩ්ඩනං ඡිත්ථිවා අඤ්ඤං නචං බඩ්ඩනං කරෙය්‍ය, එවං සමපදම්දං පාපකං ලොහධම්මං වද්දම්. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති?”ති.

“එවා හො ගොතම.”

10. “තං කිං ඤෙඤාසි ලොහිව්ව? නහු නිං සාලවතිකං අර්ඣ්ඣා-වසසි?”ති

“එවං හො ගොතම.”

“යො හු බො ලොහිව්ව එවං වදෙය්‍ය ‘ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණො සාල-වතිකං අර්ඣ්ඣාවසති. යා සාලවතිකාය සමුද්‍යාසඤ්ජාති ලොහිව්වො’ව තං බ්‍රාහ්මණො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, න අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති එවංවාදි සො යෙ තං උපජීවන්ති තෙසං අන්තරායකරො වා හොති නො වා?”ති.

“අන්තරායකරො හො ගොතම.”

“අන්තරායකරො සමානො ලොහිව්ව භිතානුකම්පී වා තෙසං හොති අභිතානුකම්පී වා?”ති.

“අභිතානුකම්පී හො ගොතම.”

“අභිතානුකම්පීස්ස මෙත්තං වා තෙසු විත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති සපන්නකං වා?”ති.

“සපන්නකං හො ගොතම.”

“සපන්නකෙ විත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ ඉච්ඡාදිට්ඨි වා හොති සමමාදිට්ඨි වා?ති

“ඉච්ඡාදිට්ඨි හො ගොතම.”

“ඉච්ඡාදිට්ඨිස්ස බො අහං ලොහිව්ව දවින්නං ගතිනං අඤ්ඤතරං ගතිං වද්දම්: නිරයං වා තිරච්ඡානඤ්ජානං වා.”

9. ඉක්බිතිනෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිව වමුණාගේ ගෙට එළඹ සේක. එළඹ පණවන ලද අස්නැ වැඩ හුන් සේක. එ කලා ලොහිව වමුණු බුදුපාමොක් බික්සහන ප්‍රශ්න බාද්‍ය භොජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය, මොනොවට පැවැරී ය. එසින් පසු ලොහිව වමුණු දන් වැළඳ, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගන් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්ගරු මිටි අස්තක් නෙත හිද ගත්තේ ය. එක් පසෙක හිද ගත්තා වූ ම ලොහිව වමුණා අමතා, “ලොහිවයෙනි, මෙහි මහණෙක් හෝ වමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලැබ ගන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමානට නො කියැ යුතු. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුම සිදු අන් අපත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, එසේ ම මේ කරුණ ද ලාභක ලොහ ධර්මයෙකැ යි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද?” යි මෙසේ ලාභක මිසදිවෙක් නොපට උපන්නේ ල. ඒ සැබෑ දෑ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදාළ සේක.

[ලොහිව:] “එසේ ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

10. [භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවයෙනි, ඒ කීමැ යි සිතට ද? තෙපි සාලවතිකාවට අබිපති වැ වසනුවෝ නො වනු ද?”

[ලොහිව:] “එසේ ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිව වමුණු සාලවතිකාවට අබිපති වැ වෙසෙහි. සාලවතිකා ගමෙහි උපන් යම් ධනධාන්‍යයෙන් ඇත් නම්, එය ලොහිව වමුණා ම එකලා වැ වලඳන්නේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මැනැවැ” යි යමෙක් කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙතෙම නොප නිසා ජීවත් වන ඥාතිපරිජනආදීන්ට ලැබෙන දෑට අන්‍යරාශ කරන්නෙක් හෝ නො කරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, හෝ ඔවුන් ලබන ඒ දෑට අනතුරු කරන්නෙක් ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවය, ලාභයට අන්‍යරාශ කරන්නේ ම හෙතෙම ඔවුන්ට හිතානුකම්පා ඇතිසේක් හෝ හිතානුකම්පා නැතිසේක් වේ ද?”

[ලොහිව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, හිතානුකම්පා නැතිසේක් වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “හිතානුකම්පා නැතිසුට ඔවුන් කෙරෙහි එළඹ සිටියේ මිතුරු සිත ද, තැන හොත් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිව:] “සතුරු සිත ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළඹ සිටි කල්හි මිසදිවි හෝ වේ ද, නැත හොත් සමිදිවි වේ ද?”

[ලොහිව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, මිසදිවි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවය, මම මිසදිවි ගතුවානට දෙ ගත් අතුරෙන් තීරය හෝ තිරිසන් යොනිය හෝ යන එක්තරා ගතියක් කියමි.

11. තං කිම්මඤ්ඤෙහි ලොහිච්ච, නනු රාජා පසෙනදී කොසලො කාසි-
කොසලං අජ්ඣාචසති?”ති.

“එවං හො ගොතම.”

“යො නු ඛො ලොහිච්ච එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදී කොසලො
කාසිකොසලං අජ්ඣාචසති. යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව
තං පසෙනදී කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, න අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති.
එවංවාදී සො යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජ්චනති භූමෙන චෙව
අඤ්ඤා ව, තෙසා අනන්දයකරො වා හොති, නො වා?’” ති.

“අනන්දයකරො හො ගොතම.”

“අනන්දයකරො සමානො ගීයානුකම්පි වා තෙසා හොති අභිනානු-
කම්පි වා?” ති.

“අභිනානුකම්පි හො ගොතම.”

“අභිනානුකම්පියා ලොහිච්ච ඡේතනං වා තෙසු චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං
සපත්තකං වා?” ති.

“සපත්තකං හො ගොතම.”

“සපත්තකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි වා හොති සම්මාදිට්ඨි
වා?” ති.

“ඕච්ඡාදිට්ඨි හො ගොතම.”

“ඕච්ඡාදිට්ඨියා ඛො අතං ලොහිච්ච දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං
වද්දමි නිරයං වා තිරච්ඡානගොතිං වා

12. ඉති නිර ‘ලොහිච්ච යො එවං වදෙය්‍ය: ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො
සාලවතීකං අජ්ඣාචසති. යා සාලවතීකාය සමුදයසඤ්ජාති, ලොහිච්චො’ව
තං බ්‍රාහ්මණො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, න ව අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති.
එවංවාදී සො යෙ තං උපජ්චනති, තෙසං අනන්දයකරො කොති. අනන්දය-
කරො සමානො අභිනානුකම්පි කොති. අභිනානුකම්පියා සපත්තකං
චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති සපත්තකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි
හොති. එවමෙව ඛො ලොහිච්ච යො එවං වදෙය්‍ය: “ඉධ සමිණො වා බ්‍රහ්ම-
ණො වා කුසලං ධම්මං අබ්‍යුත්ථෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අබ්‍යුත්ථා න පරස්ස
ආරුච්චෙය්‍ය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති? ඥාය්‍යාපාති නාම පුරුණං
බ්‍රහ්මනං ජිහ්වො අඤ්ඤා නවං බ්‍රහ්මනං කරෙය්‍ය, එවං සමපදම්ඨං පාපකං
ලොහධම්මං වද්දමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති?” ති. එවංවාදී සො යෙ
තෙ කුලපුත්තා තථාගතප්පච්චෙය්‍යං ධම්මචිත්තං ආගම ඵලාරූපං උලාරං
විසෙසං අබ්‍යුත්ථෙය්‍ය: සොනාපතනිඵලම්පි සච්ඡිකරෙන්නති, සකදගාමිඵලම්පි
සච්ඡිකරෙන්නති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරෙන්නති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරොන්නති,
යෙච්චෙ දිබ්බා ගම්භා පරිපාචෙන්නති දිබ්බානං භවානං අභිනිබ්බන්නියා, තෙසං
අනන්දයකරො හොති. අනන්දයකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති.
අභිනානුකම්පියා සපත්තකං චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ
චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ ඕච්ඡාදිට්ඨි හොති. ඕච්ඡාදිට්ඨියා ඛො අතං ලොහිච්ච
දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං වද්දමි නිරයං වා තිරච්ඡානගොතිං වා.

11. ලොහිවය, ඒ කිමැ සි සිතනි ද ‘පසේනදි කොසොල්ලරජ කසි කොසොල් දෙ රටට අභිපනි වැ වෙසෙයි?'

[ලොහිව:] “එසේය පින්වත් ගොසුමාණනි”

කසිකොසොල් දෙ රටැ යම් ධනධාන්‍යයෙන් උපදනේ නම් එය පසෙනදි කොසොල්ලරජ ම එකලා වැ වළඳන්නේ නම්, අනුතට නො දෙන්නේ නම් මැනැවැ සි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන එකැනැත්තේ පසෙනදි කොසොල් රජු නිසා ජීවත් වන තොර ද අනුත් ද ඒ හැම දෙතානේ ලාභයට අනන්‍යාය කරන්නෙක් වේ ද, නැත හොත් අනන්‍යාය නොකරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, ලාභයට අනන්‍යාය කරන්නෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලාභයට අනන්‍යාය කරන්නේ ම ඔවුනට හිතානුකම්පි වේ ද, නැත හොත් අහිතානුකම්පි වේ ද?”

[ලොහිව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, අහිතානුකම්පි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අහිතානුකම්පිතව ඔවුන් කෙරෙහි එළඹ සිටියේ ඕකුරු සිත ද, නැත හොත් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිව:] “සතුරු සිත ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළඹ සිටි කලා හේ මිසදිටු වේ ද නැත හොත් සම්දිටු වේ ද?”

[ලොහිව:] “මිසදිටු වෙයි, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවය, මිසදිටුවාහට තිරය හෝ තිරිසන් යොන හෝ - මේ දෙගතිසෙන් එක්තරු ගතියක් මම කියමි.

12. ලොහිවය, ‘ලොහිව ඛවුණා සාලවතිකාවට අභිපනි වැ වෙසේ, සාලවතිකායෙහි උපදනා තාක් සියලු ධනධාන්‍ය ලොහිව ඛවුණා ම එකලා වැ වළඳන්නේ නම්, අනුතට නො දෙන්නේ නම් මැනැවැ’ සි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම තොර නිසා ජීවත් වන හැම දෙතාට ලාභානන්‍යායකර වෙයි. ලාභානන්‍යාය කරන්නේ ම අහිතානුකම්පි වේ. අහිතානුකම්පි නැතැත්තනුට සතුරු සිත එළඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළඹ සිටි කලා මිසදිටු වෙයි. එ පරිද්දෙන් ම, ලොහිවය, ‘මෙහි මහණෙක් හෝ ඛවුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ ය. කුසල් දහම් ලැබ මෙරහාහට නො කියැ යුතු යැ’ යි ද, ‘අතෙකෙක් අතෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද’ යි ද, ‘පරණ බැඳුම සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම් සේ ද, එසේම මේ කරුණ ලොහවම්සෙකැ සි කියමි’ යි ද, ‘අතෙකෙක් අතෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද’ යි ද යමෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, මෙසේ කියන හෙ තෙම - යම් කුලපුත් කෙනෙක් තපාගත බුදුහු දෙස දහම්විනය ඇති මෙ සඳුන් නිසා සෝවන් - පල පසක් කෙරෙත් ද, සෙදුගම්පල පසක් කෙරෙත් ද, අතගම්පල පසක් කෙරෙත් ද, රත්තපල පසක් කෙරෙත් ද, (එයට නො පොහොසත්) යම් කෙනෙක් දෙව්ලෝහි උපදිනු පිණිස දෙව්ගම් මුහුකුරුවන් ද (දෙව්ලෝ යන පිළිවෙත් පුරන් ද), හේ ඔවුනට ලාභානන්‍යායකර වේ. ලාභානන්‍යාය කරනුයේ ම අහිතානුකම්පි වෙයි. අහිතානුකම්පි පුගුලාට සතුරු සිත එළඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළඹ සිටි කල්හි මිසදිටු වෙයි. ලොහිවය, මම මිසදිටුවට (මතු) තිරිසන් යොන හෝ තිරිසන් යොන හෝ මේ දෙගතියෙන් එක්තරු ගතියක් කියමි.

13. ඉති කීර ලොභිච්ච යො ඵං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදී කොසලො කාසිභොසලං අජ්ඣාචසනී, යා කාසිභොසලෙ සමුදයසඤ්ඤාති, රාජා’ව නං පසෙනදී කොසලො ඵහභො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, හ අඤ්ඤාසං දුෂෙය්‍යා’ති ඵං-වාදී සො යෙ රාජානං පසෙනදී: කොසලං උපජ්චන්ති තුලෙන වෙව අඤ්ඤා ව, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිනානුකම්පී හොති. අභිනානුකම්පියා සපන්නකං චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපන්නකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිත්ථාදිට්ඨි හොති. ඵවමෙව ඛො ලොභිච්ච යො ඵං වදෙය්‍ය: ‘ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ඛම්මං අධිගමෙත්ථෙය්‍ය, කුසලං ඛම්මං අධිගන්තො න පරස්ස ආරොවෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම ධුරාණං බක්ඛිතං ජිත්ඤ්ඤා අඤ්ඤාං නචං බක්ඛිතං කතරෙය්‍ය, ඵං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? ඵං-වාදී සො යෙ තෙ කුල-පුත්තා නථාගතප්පච්ඤිතං ඛම්මචිත්තං ආගමම ඵවරුපං උදාරං මිසෙසං අධිගමෙත්තති: සොනාපනතිථාමපි සමජ්ඣකරොනති, සකදහාමිථලමපි සමජ්ඣකරොනති, අනාගාමිථලමපි සමජ්ඣකරොනති, අරහත්තමපි සමජ්ඣකරොනති, යෙ චිමෙ දිඛො ගභිහා පරිපාචෙන්නති දිඛබානං භවානං අභිනිබ්බන්තියා, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිනානුකම්පී හොති. අභිනානුකම්පියා සපන්නකං චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපන්නකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිත්ථාදිට්ඨි හොති. මිත්ථාදිට්ඨියා ඛො අතං ලොභිච්ච ද්විත්තං ගතීතං අඤ්ඤතරං ගතිං වදමි නීරයං වා නීරමිත්තයොතිං වා.

14 තයො ඛො’මෙ ලොභිච්ච සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරතා, යො ව පනෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ඛම්මිකා අනච්ජ්ජා. කතමෙ තයෝ? ඉධ ලොභිච්ච ඵකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො තොති, සමාස්ස සාමඤ්ඤත්ථො අනනුප්පන්නො හොති, සො නං සාමඤ්ඤත්ථො අනනුපාපුණ්ණිවා සාවකානං ඛම්මං දෙසෙති: ඉදං වො භිතාය ‘ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුස්සුසනති, න සොනං ඔදහනති, න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨෙන්නති, වොක්කම්ම ව සන්ත්තසාසනා වත්තනති. සො ඵමස්ස වොදෙනෙඛො: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො, සො තෙ සාමඤ්ඤත්ථො අනනුප්පන්නො. නං කිං සාමඤ්ඤත්ථො අනනුපාපුණ්ණිවා සාවකානං ඛම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුස්සුසනති, න සොනං ඔදහනති, න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨෙන්නති වොක්කම්ම ව සන්ත්තසාසනා වත්තනති”ති. සෙය්‍යථාපි නාම ඔස්සක්කනනිසා වා උස්සක්කෙය්‍ය¹, පරමමුඛිං වා ආලිංගෙය්‍ය, ඵං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? අයං ඛො ලොභිච්ච පස්මො සත්ථා යො ලොකෙ වොදනාරතො, යො ව පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ඛම්මිකා අනච්ජ්ජා.

1. උස්සක්කෙය්‍ය, කෙසු වී.

13. ලොහිවමය, 'පසෙනදි කොසොල්ලරජ කසි කොසොල් දෙරටට අභිපති ව වෙතෙහි. කසි කොසොල් දෙරටැ උපදනා යම් බන්ධනා රැසෙක් වේ නම්, එය පසෙනදි කොසොල්ලරජ ම එකලා වැ වදන්නේ නම්, අනුතට නො දෙන්නේ නම් මැනවැයි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, එසේ කියනසුළු හෙ තෙම පසෙනදි කොසොල්ලරජු තිසා යැපෙන නොපටත් අනුතටත් ලාභානතරායකර වෙයි. ලාභානතරාය කරන්නේ ම භිතානු-කම්පා නැත්තේ වෙයි. භිතානුකම්පා නැතියනුට සතුරු සිත එළඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළඹ සිටි කලා මිසදිටු වෙයි. ලොහිවමය, එසේ ම 'මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ ය, කුසල් දහම් ලැබ, මෙරමාහට නො දෙසියැ යුතු යැයි ද අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේද? පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේද, එසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියෙකා සි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කුමක් කරන්නේද?' යි යමෙක් මෙසේ කියන්නේද, මෙසේ කියන තෙ තෙම යම කුලපුත් කෙනෙක් බුදුන් වදහදු දහම් විනය නිසා සෝවන්පලයත් පසක් කෙරෙත් නම්, සෙදුගැමි-පලයත් පසක් කෙරෙත් නම්, අනගැමිපලයත් පසක් කෙරෙත් නම්, රහත්පලයත් පසක් කෙරෙත් නම්, මෙසේ වූ මහත් ගුණ විශෙෂ ලබන් නම්, දිව්‍යභවයන්ගේ පහල වූ පිණිස දෙවගම් වූනුකුරුවන් නම්, ඔවුන් හැමට ලාභානතරායකර වෙයි. ලාභානතරාය කරන්නේ ම ඔවුනට භිතානුකම්පා නැත්තේ වෙයි. භිතානුකම්පා නැත්තනුට සතුරු සිත එළඹ සිටී. සතුරු සිත එළඹ සිටි කල්හි මිසදිටු වෙයි. මිසදිටුවන් මතු තීරය හෝ තිරිසන් යොන හෝ මේ දෙ ගැනි අතුරෙන් එක්තරා ගතියක් මම් කියමි.

14. ලොහිවමය, යම් ශාස්තෘ කෙනෙක් ලොවැ වොදනා ලැබියැ යුත්තෝද, යමෙකුත් මෙබඳු ශාස්තෘතට වොදනා කෙරේද, ඒ වොදනාව ඇත්තත් සත්‍යත් දහැමින් නොවැරදිත් වේද, එසේ වූ මේ ශාස්තෘහු තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක්ද යත්: ලොහිවමය, මෙහි උක්තරු ශාස්තෘවරයෙක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට වන්නේ වේද, ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාථීය (මහණදමේ ඵලය) ඔහු විසින් නො ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාථීය නො ලැබ 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතට දහම් දෙසයි. ඔහුගේ සම්මත ඔහු බස අසන්නට කැමැති නො වෙත්. ඔහුට කන් යොමු නො කෙරෙත්. දූත ගැන්ම පිණිස සිත නො එළවන්. ඒ ශාස්තෘහුගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ම පවතින්. 'ආයුෂමත්ත වතාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට පැමිණියෝද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාථීය නො ලද්දේ වෙයි. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාථීය නො ලැබ 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතට දහම් දෙසයි. ඒ ඔබ බස සම්මත අසනු නො රිසියෙන්. එයට කන් යොමු නො කරන්. දූත නැත්මෙහි සිත නො එළවන්. ශාස්තෘ වූ ඔබගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ද පවතින්' යි ඒ ශාස්තෘ තෙම මෙසේ වොදනා කරනු ලැබියැ යුතු වන්නේ ය. යම්සේ ඉවත් වැ යන්නියක වෙතට යන්නේද, නොකැමැත්තෙන් පිටුපා සිටි තැනැත්තිය වැලඳ ගන්නේද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියෙක් කොට කියමි. එවදු ශාස්තෘ වූ අන් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේද? ලොහිවමය, යම් ශාස්තෘවරයෙක් ලොවැ වොදනා ලැබිය යුතුද, මේ ඒ පළමු වන ශාස්තෘ ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාස්තෘතට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව ඇත්ත ය, සත්‍ය ය, දහැමි ය, නොවැරදි ය.

15. පුනච්ච පරං ලොභිච්ච ඉධෙකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සමාස්ස සාමඤ්ඤත්ථො අනුප්පනෙනා හොති. සො තං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුස්සුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විහතං උපට්ඨපෙනති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සො එවමස්ස වොදෙනබ්බො: “ආයස්මා බො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤත්ථො අනුප්පනෙනා, තං ත්වං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො භිතාය, ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුස්සුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විහතං උපට්ඨපෙනති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති සෙය්‍යථාපි නාම සකං බෙත්තං ඕතාය පරබෙත්තං නිබ්බාසි-තබ්බං¹ මඤ්ඤෙය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභාධම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති” ති. අයං බො ලොභිච්ච දුතියො සත්ථා යො ලොකෙ වොදනාරහො, යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ඡා ධම්මිකා අනච්ඡා.

16. පුනච්ච පරං ලොභිච්ච ඉධෙකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සමාස්ස සාමඤ්ඤත්ථො අනුප්පනෙනා හොති. සො තං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුස්සුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විහතං උපට්ඨපෙනති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සො එවමස්ස වොදෙනබ්බො: “ආයස්මා බො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤත්ථො අනුප්පනෙනා, තං ත්වං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුස්සුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විහතං උපට්ඨපෙනති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං ඛණ්ඩං ඡිද්දිචා අඤ්ඤං නවං ඛණ්ඩං කරෙය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභාධම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති”ති අයං බො ලොභිච්ච තතියො සත්ථා යො ලොකෙ වොදනාරහො, යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ඡා ධම්මිකා අනච්ඡා.

15. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිව්වය, මෙහි එක්තරා ආඥාවරයෙක් යමක් පිණිස පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය නො ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය නො ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැයි සම්මතට දහමි දෙසයි. ඒ සම්මතට ඔහු බස් අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දැන ගැන්ම පිණිස සිත එළවා තබන්. ඒ ආඥාසූත්‍රයේ අනුශාසනයෙන් ඉවත් ව නො පවතින්. "ආයුෂමත් තෙමේ යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය නො ලද්දේ ය. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය නො ලැබ 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ, මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැයි සම්මතට දහමි දෙසති. සම්මතට ඒ ඔබගේ වචනය අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දැන ගැන්ම පිණිස සිත එළවා තබන්. ආඥාශාසනයෙන් ඉවත් ව නො ද පවතින්. සිය කෙන හැර දමා අනුත්තරයෙකක් (වල් පැලැටි උදුරා) ගුහා කළ සුභු කොට සිතන්නේ යම්සේ ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක වූ ලොහධම්මයක් කොට කියමි. එබඳු ආඥා වූ අත් නැතැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද"යි ඒ ආඥා තෙම වොදනා ලැබිය සුභු වන්නේ ය. ලොහිව්වය, ලොවැ යමෙක් වොදනාර්ථ නම්, මේ ඒ දෙවෙනි ආඥා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ආඥාවරයකුට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව භූත ය, සත්‍ය ය, දෘෂ්‍ය ය, නො වැරදි ය.

16. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිව්වය, මෙහි එක්තරා ආඥාවරයෙක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වෙයි. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැයි සම්මතට දහමි දෙසයි. සම්මතට ඔහු බස් අසන්නට නො කැමැති වෙත්, ඔහුට කන් යොමු නො-කෙරෙත්. දැන ගනු පිණිස සිත එළවා නො තබන්. ඒ ආඥාසූත්‍රයේ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතින්. හෙ තෙම මෙසේ වොදනා ලැබිය සුභු වන්නේ ය: "ආයුෂමත් වනාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය ලද්දේ ය. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩාලීය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සිත පිණිස වේ' යැයි සම්මතට දහමි දෙසති. සම්මතට ඒ ඔබේ බස් අසනු කැමැති නො වෙත්. ඔබ බසට කන් යොමු නො කෙරෙත්. දැන ගැන්මට සිත එළවා නො තබන්. ඔබ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතින්. පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහධම්මයක් කොට කියමි. එ බඳු ආඥා වූ අත් නැතැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද"යි ඒ ආඥා තෙම වොදනා ලැබිය සුභු වන්නේ ය. ලොහිව්වය, ලොවැ යමෙක් වොදනා ලැබීමට සුදුසු ද, මේ ඒ තෙවෙනි ආඥා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ආඥා-හට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව භූත ය, සත්‍ය ය, දෘෂ්‍ය ය, නො-වැරදි ය.

ඉමෙ බො ලොභිවච්ච තයො සත්ථාරො සෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ච පනෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ඡා ධම්මිකා අතච්ඡා”ති.

17. එවං චුතො ලොභිවෙච්චා බ්‍රාහ්මණො හගචන්තං එතදවොච: “අත්ථි පන භො ගොතමි කොචි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො?”ති.

“අත්ථි බො ලොභිවච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතමි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො” ති.

18. ඉධ ලොභිවච්ච නථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමා-සම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිස-දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානා බුද්ධො හගවා. සො ඉමං ලොකං සද්දේවකං සමාරකං සබ්බමිකං, සංසාරණස්වාභමිණං පජං සද්දෙවමනුස්සං සංගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරිශොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිසුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්මි වා ඤාලෙ පච්චාජානො. සො තං ධම්මං සුචා නථාගතෙ සද්ධා පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්කති: “සම්බොධො සරුවාසො රජාපථො¹. අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා. නසිදං සුභරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධා සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිභා. සන්තුනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරසමා අනිගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”ති.

19 සො අපරෙත සම්මසෙන අප්පං වා භොගකඩ්ඛිං පහාය මහන්තං වා භොගකඩ්ඛිං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔනාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරසමා අනිගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාඨමොක්ඛසංවරසංචුතො විහරති අචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙතසු වජෙපසු හසදස්සාපි, සමාදාය සික්කති සික්කාපදෙසු, කායකමෙතන සමන්තාගතො ඤාසලෙන, පරිසුද්ධාජිවො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාගෙ භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සඨිසමපජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො සන්තුට්ඨො.

1. රජොපථො, කසම්මි.

ලොහිව්වය, ලොවැ යම් කෙනෙක් වොදනාහි ද, මේ ඒ තුන් ශාස්තෘනු ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාස්තෘනට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව සැබෑ ය, සත්‍ය ය, දූෂාමි ය, නොවැරදි ය.”

17. මෙසේ වදාළ කල්හි ලොහිව්ව බමුණු “පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනා නොලැබිය යුතු නම්, එසේ වූ කිසි ශාස්තෘවරයෙකුත් ඇද්දූ?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (අනිත්) විචාලේ ය.

“ලොහිව්වය, යමෙක් ලොව වොදනා ලැබිය යුතු නො වේ ද, එසේ වූ ශාස්තෘවරයෙක් ඇත් ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනාර්ත නො වේ නම්, ඒ ශාස්තෘ තෙම කවරේ දූ?” යි ලොහිව්ව බමුණු ප්‍රථමිත.

18. ලොහිව්වය, මෙහි අර්හත් වූ සමාන්තපබ්බත වූ විද්‍යාවරණ-සම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවිත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරපි වූ දෙව-මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණන් සහිත සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු භිනිසුන් හා සහිත සන්ධිපුජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දන, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට, (ඔවුනට) අවබෝධ කරවයි හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හඳුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හඳුක කොට, අවසනා හඳුක කොට, අම් සහිත කොට, ව්‍යඤ්ඤ සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ගිහිණියන් සංගාමික වූ) ශාසනබ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. ගෘහ්‍යවිසේක් හෝ ගෘහ්‍යවිප්‍රතෙක් හෝ අන් උත්තරා කුලයෙක උපන්තෙක් හෝ ඒ ඛිමය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුරජුහු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ගුණාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, ‘ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පථ යෙකි, පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළිමහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්ද-ලිඛිතයක් සේ කොට මේ බමසර සරත්තට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

19. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදි හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ, සම්ප්‍රපාත වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නොවැරදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආර්ථ ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දෙර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, (සත් තන්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන් වැදැරැමි සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්‍ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන හික්මෙයි.

20 කථංඤ්ව ලොභිවට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ ලොභිවට්ඨ භික්ඛු පාණතිපාතං පහාය පාණතීපාතා පටිවිරතො හොති නිතිතදුණේඛා නිතිතසන්තො ලජ්ඣී දයාපන්නො සබ්බපාණහුතනිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛිති අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තතා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. අබ්බහවරිදාං පහාය බ්බහවාරි' හොති ආරාචාරි¹ විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සචචවාදී සචචසන්තො ථෙතො² පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. පිට්ඨාං වාවං පහාය පිසුණය වාවාය පටිවිරතො හොති: ඉතො සුතා න අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුතා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය; ඉති භික්ඛාතං වා සක්ඛාතා, සංභිතාතං වා අනුපපදතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනජ්ඣි සමග්ගකරණීං වාවං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාවා තෙලා කණණ්ඩුඛා පෙමනීයා³ හදයඛිතමා පොරි බහුජනකානතා බහුජනමතාපා, කථාරුපිං⁴ වාවං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. සමථපපලාපං පහාය සමථපපලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී චිත්තවාදී. නිධානවතී. වාවං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරිසන්නවතී. අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

21. සො ඛිජ්ජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකහතතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසුක-දස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගඛිට්ඨෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජනපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති දුසිද්දසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. -

1. අකාචාරි, මජ්ඣ.

2. ථෙතො, සා.

3. පෙමනියා, මජ්ඣ.

4. ඵරුපි, කඤ්චි.

20. ලොභිවචය, මනණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේද යත්: ලොභිවචය, මෙහි මනණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැරුණු ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ (දඹුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආසුඩ ඇත්තේ (ආසුඩ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමත්‍රියව පැමිණියේ (මෙමත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අදන්තාදනය හැර ලා නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම කැමැති වූ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිහින් යුතු වූ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අබිරුසර දුරු ලා බබ්බර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වූ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොරු කීම දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වූ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ආදාහිස යුතු කථා ඇත්තේ, ලොභ නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කීම දුරු ලා කේලාම් කීමෙන් වැලැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුණුවන් (සමගිකට පැමිණියුවන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වූ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ රඵ බිණුම් දුරු ලා රඵ බස් දෙඩුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතූ වැදගත්තා, නොගැමි, පබාතෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරුණු බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කථා කරනසුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතූ තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. හේ බිජ්සමුත (පාල වන දෑ) ද, භූතසමුත (පාල වුණු දෑ) ද සිදි-මෙන් සිදිමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වෙලේ වළඳන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇඟ ඇඬු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරසීමට කරුණු වන මල්ගඳවිලෙවුන් දැරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළි-ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි දෑසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි.

අපේළකපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. කුකකුටසුකරපටිග්ගහණං පටි-
විරතො හොති. හන්ඨගවාස්සචලවාපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. බෙහතචජු
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගා පටිවිරතො
හොති. කසවිකකසා පටිවිරතො හොති. භූලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිවි-
රතො හොති. උකෙකාටනවක්ඛනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති.
ඡේදනවධබ්බකුතමිපරාමොසඤාලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති.
ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

22. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි
භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛකුඛිජං එලුඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව
පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරුපා ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො
හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

23. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි
භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං සන්තිබ්බිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනාසනතිඨං පානසනතිඨං වත්ථසනතිඨං යාන-
සනතිඨං සයනසනතිඨං ගතසනතිඨං ආමසසනතිඨං. ඉති වා ඉති
එවරුපා සනතිබ්බිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති
සීලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි
භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති,
සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගිහං වාදිකං පෙකකං අකකානං පාණිස්සරං වෙතාලං
කුමහථුනං සොනනකං වණ්ණාලං වංසං ධොපනකං හන්ඨියුද්ධං අස්සයුද්ධං
මහිසයුද්ධං උසනයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩියුද්ධං කුකකුටයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං
දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යාසිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යුතං
අභිකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති.
ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන් සුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් හෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ගිනිකතට දුත මෙතෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණ්ඩු පණන් තෙත සැමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. හොරතරදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රන් පැමෙන්, හොර මිත්තුවලින් පිත්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිනියන් තොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රුවැටීමෙන්, අගනා දූසට හුරු නොඅගනා දූසක් පෙන්වා කරන මායායෙන්, මේ කි නොකි නැම කෙකරවික කම්මලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුහුන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

22. යම්සේ සමහර හටත් මනණබවුණේ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මුලුප් ද (හිතුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි මිප් ද (නුත ආදී පැල වන කඳ ද), පරුමිප් ද (උක් උණ බට ආදී පැල වන පුරුක් ද), අගුමිප් ද (ඉරිවෙරිය ආදී පැල වන දල ද), පස් වනු මිප්මිප් ද (මී ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කි මිප්සමුහ ද (පැල වන දෑ ද) හුතසමුහ ද (පැල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් කිදුම් කැළුම් සැසි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ මිප්-ග්‍රාමහුතග්‍රාමසමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

23. යම්සේ ඇතැම් හටත් මනණබවුණු කෙතෙක් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කත දැ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන ද රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දු කාර (තවත් තල සහල් ඇ වුවමනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්තිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ හෝ සන්තිකාර පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

24. යම්සේ සමහර හටත් මනණබවුණේ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, තට්ඨමායා (තළුවන් සමුහයක් එක් වැ ජනසමුහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ණිකර (අතින් ලොහොබෙර ගැයුම් හෝ අත්තල ගැයුම්), මේතල (දඩුමුවා තැළුම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුම්), කුම්භපුන (සිවුරස් බෙර වැයුම්), ශොභකක (රංගබලිකරණය හෙවත් රකම්බුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට සොනානු වශයෙන් නාඤ්ඤිත භායනය හෝ ප්‍රතිභාවනම් කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයො-ග්‍රහණිකාව), උණහස් ඔසොවා ගෙන කරන යුධාව, අසම්බාවනය (මලවුන්ගේ ඇට පෝදා සුවද කවා තබා නකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිසුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළු-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරම්, මිටුසුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

25. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායොගි හොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං ජුතපමාදධානානුයොගං අනුසුතනා විහරනති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං සපිකං සලාකාහන්ථං අකඛං පඛනවීරං වඛනකං මොකඩවිකා විඛ්‍යුලකං පහනාලකං රථකං ධනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචරං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතපමාදධානානුයොගා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායොගි හොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුතනා විහරනති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛකං ගොනකං විහනකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකන්තිකං උදදලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්ථන්තරං අස්සන්තරං රථන්තරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවර-පව්වන්තරණං සඋගතරව්ජදං උහතොලොහිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

27. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායොගි හොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධානානුයොගං අනුසුතනා විහරනති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමදදනං නගාපනං සමබ්භනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හන්ථගඛං සිබ්බාබ්බං දණ්ඩකා නාළිකා බහං ජනනං විත්තපානනං උණ්හිසං මණිං වාලපිජතිං ඔදුනාති වක්ඛාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධානානු-යොගා පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

28. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණ්ඛාහමණා සඤ්ඤායොගි හොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසුතනා විහරනති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමන්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඤ්ඤකථං අනනකථං පානකථං වන්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගඛකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිබ්බකථං කුම්භධාන-කථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඩාසිකං සමුදදකඩාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරව්ජානකථාය පටිවිරතො හොති, ඉදමපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

25. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සනතිකා-
 ක්‍රියාව, දුදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාආත්කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-
 නලා පිඹුම, කෙළිනතුලින් නැම, කරණම් ගැසුම, කන්තාගුරුවා කෙළිය,
 කොළතැපියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රියාර්ථ පැදුම්ම, කුඩා දන්තෙන්
 විදීම, ඇතිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අතසේ අකුරු ඇද ඒ කියාපීම), සිතු
 දස කීමේ ක්‍රියාව, විකල්පානුකරණය (කනුත් කෙරුන් යන ආදීන් සේ
 ඉරියව් පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී
 වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළි-
 යෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

26. යම්සේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන්
 බොජුන් වළඳ, දික්සකලා පුටු ය, පලනය, මහකොටුපලසය. පියමනෙන්
 විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගතමල්
 සෙදු එළලොම් ඇතිරිය, හිලිය (පුලුන් මෙන්තය), සිංහරූපාදි රූපවලින්
 විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා
 ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය,
 රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය්‍ය හුසින් විසූ ඇතිරිය, ඇතු පිට
 එළන ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇදව සරි
 ලන සේ අඳුන් දිවසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුවසමින් කළ මහතු
 පසතුරුණ, ඉස්දොර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුපියන් සහිත
 මහතු යතන යන මෙබඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කිරීමෙහි
 යෙදී වෙසෙද් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන්
 පරිහොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

27. යම්සේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන්
 දුන් බොජුන් වළඳ, සුවදසුණුගෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා
 සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැඹීම, උරහිස්ඇති
 මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැඩපත්න් මුහුණ බැලීම, අලංකාර
 වශයෙන් අඳුන් නැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙටුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-
 විලෙටුන් දැරීම, හසුනාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු
 සරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්නල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ
 දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිඬමණ පැලැඳීම,
 විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවල ඇති සදු රෙදි හැඳීම
 යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන ද
 පරිහොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු
 පරිහොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

28. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන්
 දුන් බොජුන් වළඳ, රාජකථා වොරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙනාකථා
 හයකථා සුඛකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා
 මාලාකථා ගකිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා
 නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා (කුමාරකථා කුමාරිකථා)
 ගුරකථා විවිකථා කුමහසථානකථා නානාකිකථා ලොකාබ්‍යාසිකා
 කථා සමුද්‍යාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේ බඳු වූ නිරශ්චිත
 කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ
 හෝ මේ බඳු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

29. යථා වා පනෙකෙ භොවොනා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපා විග්ගාහිකථාං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං න චංචං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී. අනා ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං චංචං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සයි? මිච්ඡාපටිපන්නො නම්සි. අනම්සම් සම්මාපටිපන්නො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ¹. පුරෙ වචනියං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනියං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරිවත්තං ආරුපිතො තෙ වාදෙ, නිග්ගන්තිතො නම්සි. වර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බේදෙහි වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විග්ගාහිකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසම්.

30. යථා වා පනෙකෙ භොවොනා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපා දුතෙය්‍යපතිණගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං රඤ්ඤං රුජමභාමත්තාතා බත්තියානං බ්‍රාහ්මණාතං ගහපතිකාතං කුමාරාතං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං භර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපතිණගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසම්.

31. යථා වා පනෙකෙ භොවොනා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ කුත්තා ව භොගති ලපතා ව තෙමිත්තිකා ව නියොසිකා ව ලාගෙන ව ලාගා නිජ්ඣංසිතාරො. ඉති වා ඉති ඵවරුපා කුත්තලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසම්.

32. යථා වා පනෙකෙ භොවොනා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්ණානවිජ්ජාය මිච්ඡාඡීවෙන ඡීවිකා කප්පෙහති, සෙය්‍යපීදං අඛං නිවිත්තං උප්පාතං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡින්නං අග්ගිභොමං දබ්බිප්පාමං ථුසභොමං තණ්ඩුලභොමං සප්පිභොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අඛිතවිජ්ජා වජ්ජුච්ජා බත්තා විජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුත්තවිජ්ජා භුරිච්ජා අභිච්ජා විසච්ජා විච්ඡිකච්ජා මුසිකච්ජා සාකුණ්ඩිජ්ජා වායසච්ජා පක්කජ්ඣාතං සරපරිත්තාතං මග්ගපක්ඛං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්ණානවිජ්ජාය මිච්ඡාඡීවා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලසම්.

1. සහිතං මෙ, අසහිතං න?

29. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කිමැයි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්නෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑය මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළු ගියේ ය. මා විසින් තව දෙස් නැගිණ. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙසින් ඉදෙන්නව හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මෙබඳු වූ උනුන් බැණ දෙසා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණ දෙසා ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

30. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කළ නිකාය පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතිසත්තේ ක්‍රියාසත්තේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මෙ බඳු දූත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙ වැනි වූ හෝ දූත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

31. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සදහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙක්‍ෂායෙන් අනුනට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

32. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාතලක්‍ෂණය, සව්ජන-ශාස්ත්‍රය, ලක්‍ෂණශාස්ත්‍රය, මුෂකවජිත්තවිද්‍යාව, අත්තිකොමය, දර්ශිකොමය, කුෂ්ඨකොමය, කණ්ඨකොමය, තණ්හුලකොමය, සර්පිෂ්ඨකොමය, කෙලකොමය, මුඛකොමය, ලෝකිතකොමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ක්‍ෂාත්‍ර විද්‍යාව, ශිව විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අභි විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව, වාස්තික විද්‍යාව, මුෂක විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වායස විද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ගරපරිත්‍රාණය, මාගපක්‍ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණික විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙ බඳු වූ ද තීරණික විද්‍යායෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

33. යථා වා පනෙකෙ භොනො, සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකකණං ව්‍යථලකකණං දණ්ඩලකකණං අසීලකකණං උසුලකකණං බහුලකකණං ආට්ඨිකකකණං ඉසීලකකණං සුරිසලකකණං කුමාරලකකණං කුමාරිලකකණං දසලකකණං දසිලකකණං හත්ථිලකකණං අසාලකකණං මිනිසලකකණං උසහලකකණං ගොලකකණං අජලකකණං මෙණ්ඩලකකණං කුහකුට්ඨකකණං වට්ටකලකකණං ගොඩාලකකණං කණ්ණිකාලකකණං කච්ඡපලකකණං ඕගලකකණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

34. යථා වා පනෙකෙ භොනො, සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

35. යථා වා පනෙකෙ භොනො, සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: “ව්‍යදග්ගාහො හවිස්සති. සුරියග්ගාහො හවිස්සති. නකඛන්තග්ගාහො හවිස්සති. වජ්ජිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. වජ්ජිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. නකඛන්තානං පඨගමනං හවිස්සති. නකඛන්තානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දිසාඛාහො හවිස්සති. භුමිවාලො හවිස්සති. දෙවද්‍රුද්‍රුහි හවිස්සති. වජ්ජිමසුරියනකඛන්තානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො ව්‍යදග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකං වජ්ජිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං වජ්ජිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛන්තානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛන්තානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවද්‍රුද්‍රුහි හවිස්සති. එවංවිපාකං වජ්ජිමසුරියනකඛන්තානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ඔව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

33. යමිසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වන්ලකුණු, දඩුලකුණු, හඩුලකුණු, රළකුණු, දුහුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මියුලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොන්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වඩුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, හසුබුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබඳු වූ ද තිරස්විත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාජීවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

34. යමිසේ ඇතැම් පිත්වන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුදු සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරළා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාජීවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

35. යමිසේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුත්තණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුභිත්‍රණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සඳු හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් කොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් කොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සඳුහිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. ව්‍යුත්තණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සුයච්ඡිත්තණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. නක්කුත්තණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සඳු හිරුන් නිසි මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සඳු හිරුන් දෙදෙනාගේ කොමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. දිග්දහය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳුහිරුන්ගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මේ බඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මේ බඳු තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාජීවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: “සුඛිකං හවිස්සති, දුඛිකං හවිස්සති, සුභිකං හවිස්සති, දුභිකං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

37. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගඤ්ජනං දුභගඤ්ජනං විරුද්ධගභකරණං ජිව්හාතිස්ථානං හනුසංගතනං හත්ථාභිජ්ජයනං හනුජ්ජයනං කණ්ණජ්ජයනං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිවවුපට්ඨානං මහනුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිව්හායනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

38. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං භුතකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකිරණං ආවමනං නහාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධම්මෙවනං අධොවිරෙවනං ඩිසම්මෙවනං කණ්ණකෙලං තොතනපපනං නජ්ඣකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකිසං සලලකතතිසං දුරකතික්ඛිජ්ජා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසධිනං පටිමොකෙතා. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

36. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, “මෙ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මෙ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රට සුභික්ඛ වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රට දුර්භික්ඛ වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මෙ සමයෙහි රටට කිය වන්නේ ය. මෙ කලා රොග වන්නේ ය. මෙ කලා රොග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥ නබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාසත්‍රය, ලොකායතශාසත්‍රය යන මේ හෝ මෙ බඳු තිරශ්චිත පිදුසෙත්, මිථ්‍යාආජ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරශ්චිත පිදුසෙත්, මිථ්‍යාආජ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

37. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ආවාත සදහා නකත් කීම, විවාත සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අමුසැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අමුසැමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොළියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මනත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු හද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබපතෙහි දෙවතාවෙශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවිදුස්සක ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දපා මුවින් ගිනිජල් පිහිදුවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැදැරීම යන මේ හෝ අන් මෙ බඳු වූ තිරශ්චිත පිදුසෙත්, මිථ්‍යාආජ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරශ්චිත පිදුසෙත්, මිථ්‍යාආජ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

38. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණීතිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ළය විරේකයට බෙන් දීම, වස්ති කිරීම ශීථිවිරේචන බෙන් දීම, කන් ලෙඛට තෙල් පිස දීම, ගිහියන් සදහා ඇස පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තෘෂ දීම, කාරම් අඳුන් සාද දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාද දීම, ගිහියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙඛට බෙන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඛට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙන් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බෙන් බැද වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරශ්චිත පිදුසෙත්, මිථ්‍යාආජ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරශ්චිත පිදුසෙත්, මිථ්‍යාආජ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

39. ස බො සො ලොහිවව හිකු එව. සිලසමපනොන න කුතොවි හයං සමනුපසානි යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්පාපි මාණව බතතියො මුඛාවසිනොන නිහතපවාමිනොන න කුතොවි හයං සමනුපසානි යදිදං පව්වනිකතො. එවමෙව බො ලොහිවව හිකු එව. සිලසමපනොන න කුතොවි හයං සමනුපසානි යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකෙන සමනාගතො අඤ්ඤානං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එව. බො ලොහිවව හිකු සිලසමපනොන හොති.

40. කරුණු ලොහිවව හිකු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණදායකො හොති? ඉධ ලොහිවව හිකු වකුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාවි හොති තානුඛ්‍ය-ඤ්ඤානභාවි. යථාධිකරණමෙතං වකුතස්ස අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙසනා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකකති වකුතස්ස වකුතස්ස සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඛං -පෙ- ආනන්දං ගතං ආනන්දං -පෙ- චිත්තං රසං සාධනං -පෙ- කායෙන චොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤං -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤානං න නිමිත්තභාවි හොති තානුඛ්‍යඤ්ඤානභාවි. යථාධිකරණමෙතං මනිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසං-වෙසනා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකකති මනිජ්ජියං. මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනාගතො අඤ්ඤානං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එව. බො ලොහිවව හිකු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණදායකො හොති.

41. කරුණු ලොහිවව හිකු සතිසමපජ්ඣෙසු සමනාගතො හොති? ඉධ ලොහිවව හිකු අභිකක්කෙන පටිකක්කෙන සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සම්මෙඤ්ජිතෙ පසාදිතෙ සමපජානකාරී හොති. සම්භාවිපනවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසාදිකමෙව සමපජානකාරී හොති ගතෙ සිතෙ නිසිතො සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිතාවෙ සමපජානකාරී හොති. එව. බො ලොහිවව හිකු සතිසමප-ජ්ඣෙසු සමනාගතො හොති.

39. ලොභිව්වය, ඵ් මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීල-සංවරතෙතුවයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ වියැ හැකි බියක් නො දකී. ලොභිව්වය, ක්‍ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ක්‍ෂත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් වියැ හැකි බියක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරතෙතුවයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් වියැ හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආරී ශීලසංකෘතියෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව නිදේස් වූ කාශික වෛතසික සුඛය විදී. ලොභිව්වය, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

40. ලොභිව්වය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: ලොභිව්වය, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශූභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍ෂුරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්තනුගේ විතතසන්නාතය විෂමලොභ දොමිතස් ආදී ලාමක අකුශල සංභාවයෝ ලුහුඬුදනාහු ද ඵ් වක්‍ෂුරිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍ෂුරිඤ්ඤාය රකී. වක්‍ෂුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගද ආමුණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කයින් ස්ප්‍රභව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්පර්ශ කොට ... සිතින් බමාලම්බන දෑ ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශූභාදිවශයෙන් ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤාය ... ඡාණෙඤ්ඤාය ... ජ්හෙවඤ්ඤාය ... කායෙඤ්ඤාය ... මහඉඤ්ඤාය සංවර කොට භොගෙන වසන්තනුගේ විතතසන්නාතය විෂමලොභ දොමිතස් ආදී ලාමක අකුශල සංභාවයෝ ලුහුඬුදනාහු ද, ඵ් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤායාගේ ... ඡාණෙඤ්ඤායාගේ ... ජ්හෙවඤ්ඤායාගේ කායෙඤ්ඤායාගේ ... මහඉඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ඡාණ ... ජ්හ්වා ... කාය ... මහඉඤ්ඤාය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආරී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යාසෙකසුඛය (කෙලෙසුන්ගෙන් භිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය) විදී. ලොභිව්වය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

41. ලොභිව්වය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සමාන්තමුප්පජාතනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: ලොභිව්වය, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරළා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දෑන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දෑන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දෑන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පාන් පිමෙහි, පිටිකැවිලි ආදිය කෑමෙහි, මී ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි කිඳීමෙහි කථා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දෑන ම කරනුයේ වෙයි. ලොභිව්වය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

42. කථංඤ්ච ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡ්පරිහාරියෙන පිණ්ඩ-පාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සප්පතභාදො'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡ්පරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

43. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්-ඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විචිතො සෙසාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඬ්ඛනං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපථං අබ්භාකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහතනං පිණ්ඩ-පාතපටික්කනෙනා තිසීදති පලලඝ්ඛං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

44. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පතාය විගතාභිජේඛිත වෙනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතනං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය අබ්‍යාපනනවිතෙනා විහරති සබ්බපාණභුතතිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතනං පරිසොධෙති. පිනමිද්ධං පතාය විගතපිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්ප-ජාතො පිනමිද්ධා විතනං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පතාය අනුද්ධාතො විහරති අජ්ඣානං වූපසනනවිතෙනා. උද්ධච්චකුක්කුච්චා විතනං පරිසොධෙති. විචිකිච්ජං පතාය තිණ්ණවිචිකිච්ජො විහරති අභාථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ජාය විතනං පරිසොධෙති

45. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පසො-ජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජ්ඣියපුං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උතහාරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස එවමස්ස: “අතං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පසොජේය්‍ය, තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජ්ඣියපුං. සො'නං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිඅකාසිං. අද්ධං මෙ උතහාරිං අවසිට්ඨං දුරහරණායා”ති. සො තතො නිද්දනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභි-ගවේජ්ජා සොමනස්සං-

42. ලොකිව්වය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුව වේ ද යත්: ලොකිව්වය, මේ සස්තෙනි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුණ්ඨපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුව වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. ලොකිව්වය, (පියා හමුවට තරම්) අත්තවු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හමා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියා හමා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුණ්ඨපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුව වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. ලොකිව්වය, මෙසේ මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුව වේ.

43. ලොභිව්වය, ඵ්ඵමනණ තෙමේ මේ ආයී ගිලසකනියෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආයී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආයී සමාතිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආයී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථික කදුරුලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (ඵලිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශුන්‍ය කිසි සෙසස්නක් හඳුන්වා නොගියේය. තේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරලා ආශේ, පඬුවන් සෙවෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කමටහනට යොමු කොට සිහි ඵලවා හිඳි.

44. හේ ලොවැ (පක්කු උපාද්‍යනසකතිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විෂකම්මණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රචේෂය (ක්‍රොධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සන්‍යානම්ඥය හැර, පහ වූ සන්‍යානම්ඥය ඇත්තේ, දව රෑ දෙන්නි ම දුටු ඵළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥ ඇත්තේ, සිතියෙහුන් භ්‍රවණීයුත් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. සන්‍යානම්ඥය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතැ නොසංහ්‍රන්තවත්) කුකුළත් (කළ නො කළ දෑයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුබුත වැ (නොසංහ්‍රන්ත වැටින් තොර වැ), සංහිදුණු සවකිය විතතසනනාතය ඇත්තේ, උදහස් කුකුළ දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිති සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

45. ලොහිව්වය, යම්සේ පුරාණයෙන් ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාදාන වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්නා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙලෙමි. ඒ මාගේ කමානන සමාදාන විය. ඒ මම්, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙලෙමි. අමුදරුවන් රක්නට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලෙක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද.

46. සෙය්ථාපි ලොහිච්ච පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලන-
තිලානො, හත්තං වස්ස නවජාදෙය්‍ය, න වස්ස භායෙ බලමන්තා, සො
අපරෙත සමයෙන තමනා ආබාධා මුච්චෙවය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
සීයා වස්ස කායෙ බලමන්තා, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අහොසිං දුක්ඛිතො බාලනතිලානො. හත්තං ච මෙ නවජාදෙසී. න වස්ස
මෙ අසී කායෙ බලමන්තා. සො’මහි ඵතරහි තමනා ආබාධා මුත්තො.
හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමන්තා”ති. සො තතො නිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්ථාපි ලොහිච්ච පුරිසො බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තමනා බක්ඛිනාගාරා මුච්චෙවය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමනා බක්ඛිනාගාරා මුත්තො
සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්ථාපි ලොහිච්ච පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිතො පරු-
ධිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමනා දුසබ්බා
මුච්චෙවය්‍ය අත්තනාධිතො අපරුධිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං අත්තනාධිතො පරුධිතො
න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි ඵතරහි තමනා දුසබ්බා මුත්තො අත්තනාධිතො
අපරුධිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්ථාපි ලොහිච්ච පුරිසො සධනො සහොගො කන්තාරඤ්ඤාන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාපුණ්ණෙය්‍ය බෙමං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ සධනො සහොගො
කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පටිපජ්ජං දුබ්භිකං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පන්නො බෙමං අප්පට්-
ඨස්ස”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

50. ඵවමෙව බො ලොහිච්ච භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙගං යථා
බක්ඛිනාගාරං යථා දුසබ්බං යථා කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං, ඵවං ඉමෙ පඤ්ච
නිවරණෙ අප්පට්ඨෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්ථාපි ලොහිච්ච ආතණ්ණං,
යථා ආරෙග්‍යං, යථා බක්ඛිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා බෙමන්තභුමිං,
ඵවමෙව බො ලොහිච්ච භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පඨිණෙ අත්තනි
සමනුපස්සති.

46. ලොහිවස, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොහි වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බතුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බතුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම් වූ කලි පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන්බව ඇති ලෙසෙක් වීම්. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම් දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

47. ලොහිවස, යම් සේ පුරුෂයෙක් තිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ තිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙසින්) ඔහුගේ කිසි හොඟවිනාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම් වූ කලි පෙර තිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම්. ඒ මම් දැන් ධන වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ තිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ හොඟයනට කිසි විනාශයෙක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

48. ලොහිවස, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දෑ පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දෑභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලි පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දෑයෙක් වීම්. ඒ මම් දැන් ඒ දෑභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

49. ලොහිවස, යම්සේ ධනවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලි පෙර ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභා සහිත දික් මහකට බටුයෙමි. ඒ මම් දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය කරණය කෙලෙමි. නිරුද්ධත භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

50. ලොහිවස, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් තිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ලොහිවස, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, තිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

51. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පච්ඡදිනස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මහති. පස්සභිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිතො විතතං සමාධියති.

52. සො විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං
සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං කෘතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

53. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච දකෙබ්බා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකතෙතවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යාතීයවුණ්ණාති ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරි-
පෙථාසකං සන්තෙය්‍ය, සායං න්‍යාතීයපිණ්ණි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා
සන්තරාබාහිරං පුටා සෙනහෙන න ව පගස්සරණී, ඵලමෙව බො ලොභිච්ච
භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

54. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි
සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං කෘතං උපසම්පජ්ජ
විහරති, සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා
පරිසංඤ්ඤා පරිපූරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස
විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිසම්.

55. යසම්බො බො ලොභිච්ච සන්ථර් සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං
අභිගච්ඡති අයමපි බො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරතො
යො ව පතෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා
අධම්මකා සාවජ්ජා.

56. පුන ව පරං ලොභිච්ච භික්ඛු විතකකවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣාතනං
සමපසාදනං චෙතසො ඵකාදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතීයං කෘතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

51. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තනුයේ නාමකය සංහිදේ. සංහුන් නාමකය ඇත්තේ සුව විදි. සුවැතියනු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

52. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසින, විචාරසින, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පළමු බ්‍යානස ලබා වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි ඒ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

53. ලොහිවය, යම්සේ කපුටෙක් (කිලිහෙක්) හෝ කපුටකුගේ (කිලිහකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොනොනලියෙකු නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුළත පිටත සියල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, ලොහිවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

54. ලොහිවය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසින, විචාරසින, විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පළමු දහතක් ලබා වෙසේ ද, හේ ඒ විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හාත්පස පැතිර ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිර ගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

55. ලොහිවය, යම් ශාස්ත්‍රාචරයකු නිසා සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ-විශේෂයක් ලබා ද. ලොහිවය, මේ යමෙක් ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු නම් එසේ වූ ශාස්ත්‍රාචරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභුතය, අසත්‍ය ය, නො දැහැමි ය, වරද සහිත ය.

56. ලොහිවය, නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී-විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ප්‍රභාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි බ්‍යානසට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පඨී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයේ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

57. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ උදකරහදො උබ්බිදොදහො, තස්ස නොවස්ස පුරුෂමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙෂෙව්‍ය්‍ය, අථ ඛො තථො ච උදකරහදො සිතා වාරිධාරා උබ්බිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඥොස් පරිසංඥොස් පරිපූරෙස් පරිපථරෙස්, නාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපඤ්චං අස්ස, ඵලමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අභිසංඥොති පරිසංඥොති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අපඤ්චං හොති.

58. යමපි ලොභිවට්ඨ භික්ඛු විතකකම්මාරාතං වූපසමා අර්ඛකතං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිගං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුබං දුතියං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අභිසංඥොති පරිසංඥොති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අපඤ්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිසම්.

59. යසම්ම ඛො ලොභිවට්ඨ සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙයං අධිගමති, අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සන්ථා යොලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුප සන්ථාරං වොදෙති සා වොදනා අනුතා අතච්ඡා අබම්මකා සාවජ්ජා.

60. පුන ච පරං ලොභිවට්ඨ භික්ඛු පිතියා ච විරුතා උපෙකකො ච විහරති සතො සමපජානො සුබඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියං අචිකඛනාති 'උපෙකකො සතිමා සුබවිහාරී'ති තං තතියං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපජිතිකෙන ඥානෙන අභිසංඥොති පරිසංඥොති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජිතිකෙන ඥානෙන අපඤ්චං හොති.

57. ලොභිව්වය, යම්සේ යටා උල්පත්තින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මහෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මහෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මහෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මහෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වැන්නේ ද, ලොභිව්වය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58. ලොභිව්වය, මහණ තෙම විතකීට්ඨාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්තිත, විමාර රහිත, සමාධියෙන් පහල වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයකට පැමිණි වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

59. ලොභිව්වය, යම් ශාස්ත්‍රාචරයකු නිසා සවු තෙම මෙබඳු මගත් ගුණවෙසෙසක් ලබා ද ලොභිව්වය, මේත් ලොවැ වෛදනාවට නොසුදුසු වූ ශාස්ත්‍රාචරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභට වෛදනා කෙරේ නම්, ඒ වෛදනාව අතුරු, අතර්ථය, නො දැනුම් ය, වරද සහිත ය.

60. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) ලොභිව්වය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද විරූගයෙන් (පහ වීමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛ වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදි. ආසියෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැබූ 'උපෙක්ඛාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ' යි කියන්නේ ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරී නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

61. සෙසසථාපි ලොභිව්ව උප්පලිතිං වා පදුමානිං වා පුණ්ඩරිකිතිං වා අපොකම්මාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොඨිති, තාති යාවචග්ගා යාව ච මුලා සියොන වාරිතා අභිසංනනාති පරිසංනනාති පරිපුරාති පරිපුට්ඨාති, නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපචුටං අසං, එවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුබ්බෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපුරති. නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිතිකෙන සුබ්බෙන අපචුටං තොති.

62. යමපි ලොභිව්ව භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජානො සුබ්බෙව කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති ‘උපෙක්ඛකො සන්තා සුබ්බිහාරි’ති තං තතිං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුබ්බෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපුරති, නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිතිකෙන සුබ්බෙන අපචුටං තොති, ඉදම්පි’සං හොති සමාධිසම්මි.

63. යසම්ම ඛො ලොභිව්ව සන්තරි සංවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගමිති, අයමපි ඛො ලොභිව්ව සන්තා සො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපා සන්තාරා වොදෙති සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්බා සාවජ්ජා.

64. පුත ව පරං ලොභිව්ව භික්ඛු සුබ්බසං ව පහානා දුක්ඛසං ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමිසුබ්බං උපෙක්ඛාසත්පාරිසුද්ධිං වතුන්තං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසිනො හොති. නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන අපචුටං තොති

65. සෙසසථාපි ලොභිව්ව පුරිසො ඔදනෙන වන්තෙ සසීසං පාරුපිත්වා නිසිනො අසං, නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායසං ඔදනෙන වන්තෙ අපචුටං අසං, එවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසිනො හොති. නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන අපචුටං තොති.

66. යමපි ලොභිව්ව භික්ඛු සුබ්බසං ව පහානා දුක්ඛසං ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමිසුබ්බං උපෙක්ඛාසත්පාරිසුද්ධිං වතුන්තං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසිනො හොති, නාසං කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදනෙන අපචුටං තොති ඉදම්පි’සං තොති සමාධිසම්මි.

61. ලොහිවස, යම්සේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොතැගුණේ, දිය තුළ ම ගිළී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගන්නේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලොහිවස, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුබයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. හැම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

62. ලොහිවස, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ සිහි ඇති වැනුවණ ඇති වැඩෙසේ. සුවයන් නාමකයින් විදි. 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව වුසුම් ඇත්තේයැ'යි ආසීයෝ' යමක්හු දක්වන් නම්, ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් මේ කය ම තෙමයි. කය සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පැතිර වැදගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නොවෙයි යන යමක් ඇද් ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

63. ලොහිවස, යම් ශාක්‍යාවරයකු කෙරෙහි වැස සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේත් ලොව වොදනාවට නො සුදුසු වූ ශාක්‍යාවරයෙකි. යමෙක් මේවඳු ශාක්‍යාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අතථ්‍ය ය, නො දූහැමි ය, වරද සහිත ය.

64. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) ලොහිවස, මහණ තෙමේ සුබ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් ඡෙදෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිහින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිහින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. ලොහිවස, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලොහිවස, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසවර සිහින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කය පිරිසිදු පබසර සිහින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. ලොහිවස, මහණ තෙම සුබවෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දොම්නසුන් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛාවන් සමාතියන් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිටුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. එයින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිහින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිහින් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. යසම්ඛං බො ලොභිච්ච සන්ථර් සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති, අයමපි බො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබ්මිකා සාවච්ඡා.

68. පුන ච පරං ලොභිච්ච සො හික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරිසොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන ඤ්ණදස්සනාය විතතං අභිනීතරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵචං පජානාති: අයං බො මෙ කායො රුපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමනවො ඔදනකුමමාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනවිද්ධංසනධමෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබද්ධානති.

69. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච මණ්ණි වෙච්චියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචේඡා විප්පසනෙනා අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පනෙනා, තත්‍රස්ස සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා. තමෙන වක්ඛමා පුරිසො හත්ථෙ කර්කා පච්චවෙකෙධිය්‍ය “අයං බො මණ්ණි වෙච්චියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචේඡා විප්පසනෙනා අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පනෙනා. තත්‍රදං සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා”ති, ඵචමෙව බො ලොභිච්ච හික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරිසොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන ඤ්ණදස්සනාය විතතං අභිනීතරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵචං පජානාති: අයං බො මෙ කායො රුපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමනවො ඔදනකුමමාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනහෙදන-විද්ධංසනධමෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබද්ධානති.

70. යමපි ලොභිච්ච හික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො -පෙ- ඵචං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබද්ධානති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

71. යසම්ඛං බො ලොභිච්ච සන්ථර් සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති, අයමපි බො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබ්මිකා සාවච්ඡා.

67. ලෝකිව්‍යය, යම් ශාස්ත්‍රාචරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු උදර ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේ ද ලොවැ වොදනාහී නොවූ ශාස්ත්‍රාචරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථ්‍ය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

68. තව ද (අනෙකක් කියමි.) ලෝකිව්‍යය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකන වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ චින්තනාපක්ෂේප ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදගීනා භාවනාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදගීනාඥනය පිණිස (පරිකම්) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මගේ මේ කස වූ කලි රූපවත් ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අතීත බව ද, දූතද හරතුවට සුවද විලෙවුන් ගැල්වියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරුලතුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සාමාන්‍ය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙකී ලැග්ගේ ය. මෙකී බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

69. ලෝකිව්‍යය, යම් කෙනෙකු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, ධොවනාදී සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඩුවත් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලි සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපත්, ඇවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු ධොවනාදී ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ පඩුවත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ මේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, ලෝකිව්‍යය, එපරිද්දෙන්ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් සංපත් වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදගීනාඥනය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හේ තෙම “මාගේ මේ කස වූ කලි රූපි ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අතීත බව ද, දූතද හරතට සුවද විලෙවුන් ඉසියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලතුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, ඒ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සාමාන්‍ය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙකී ලැග ගත්තේ ය. මෙකී බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

70. ලෝකිව්‍යය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ... මාගේ මේ සිත ද මෙකී ලැග ගත්තේ ය. මෙකී බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගත යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

71. ලෝකිව්‍යය, යම් ශාස්ත්‍රාචරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර ගුණවිශෙෂයක් ලබා නම්, ලෝකිව්‍යය, මේ ද ලොවැ වොදනාහී නොවූ ශාස්ත්‍රාචරයෙකි. යමෙකුත් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථ්‍ය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

72. සො ඵච සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනොමයං කායං අභිනිම්මිතාය විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිති අභිනිජ්ජියං.

73. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඉසිකා පවාහෙය්‍ය, තස්ස ඵට්මස්ස: 'අයං මුඤ්ඤා, අයං ඉසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤාමා තෙව ඉසිකා පබාලා'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිවට්ඨ පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස ඵට්මස්ස: 'අයං අසි අයං කොසි. අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි. කොසියා තෙව අසි පබාලො'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිවට්ඨ පුරිසො අභිං කරණඛා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵට්මස්ස: 'අයං අභි, අයං කරණඛා. අඤ්ඤා අභි, අඤ්ඤා කරණඛා. කරණඛා තෙව අභි උබ්බතො'ති. ඵට්මෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵච සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනොමයං කායං අභිනිම්මිතාය විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිති අභිනිජ්ජියං.

74. යමපි ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵච සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ -පෙ- අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිති අභිනිජ්ජියං, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

75. යස්මිං ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථරි සාවකො ඵවරූපං උළාරං විසෙසං අභිගච්ඡති. අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. ඡයා ච පනෙවරූපං සන්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අනච්ඡා අබම්මිකා සාවජ්ජා.

76. සො ඵච සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණේ විගනුපකක්කිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුහොති: එකො'පි හුත්වා ඛත්ඛා හොති. ඛත්ඛාපි හුත්වා එකො හොති. ආචිභාවං තිරෙහාවං තිරෙහාඛ්ඛං තිරෙපාකාරං තිරෙපබ්බතං අසජ්ජ- මානොගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරෙති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඛි සක්ඛුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ ඵචංමභිද්ධිකෙ ඵචංමභානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව චුභමිලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සාද්ධි ඉපාදවීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසගින් යුත්, විකල නො වූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

73. ලොහිවම, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණගස ය, මේ එහි තණකුරය. තණ ගස එකෙකි, එහි කුර අනෙකෙකි. මුද්‍රාණ ගස කෙරෙන් ම එහි කුර මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවම, යම්සේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය. කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුයෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවම, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය. තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවම, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි. මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගින් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි.

74. ලොහිවම, මහණ තෙම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගින් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

75. ලොහිවම, යම් ආඤ්ඤාවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවම, මේ ද ලොවැ වොදනාහි නොවූ ආඤ්ඤාවරයෙකි යමෙකුත් මෙබඳු වූ ආඤ්ඤාව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථ්‍ය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

76. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සාද්ධියට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤා පිණිස (අභිඤ්ඤා පරිකම්) සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සාද්ධිවිධය (සාද්ධි කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කයින් සපයී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි): පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිට ද (සාද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළි දු එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පථිතයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලගින් (=උතුරුබද්ධාසනයෙන්) යෙයි. මේසා මහර්ග්‍ය ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද තීරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමගීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (බබළමොබ අත යවා) පිරිමදියි. බබළොව තෙක් ද කයින් වශය පවත්වයි.

77. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච දුකෙධා කුමහකාරෙ වා කුමහකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතාය මනනිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛිය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිච්ච දුකෙධා දනනකාරෙ වා දනනකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතසමිං දනනසමිං යං යදෙව දනනවිකතිං ආකෂෙඛිය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිච්ච දුකෙධා සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතසමිං සුවණ්ණසමිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකෂෙඛිය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්ගෙ අනභිගණේ විගනුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ජ්ජනෙන ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යානාති: එකො'පි හුතා ඛුද්ධා භොති -පෙ- යාච ඛුගමලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- යාච ඛුගමලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

78. යසමිං ඛො ලොභිච්ච සන්තර් සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අබිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්තරං යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සන්තරං චොදෙති, සා චොදනා අහුතා අනච්ඡා අබමිකා සාවජ්ජා.

79. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්ගෙ අනභිගණේ විගනුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ජ්ජනෙන දිබ්බාය සොතධාතුයා විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො අද්ධානමග්ගපටිපන්නො, සො සුණෙය්‍ය ගෙරිසද්දමපි මුදිබ්බසද්දමපි සඛිටණ්වදෙණ්ඛිමසද්දමපි, තස්ස ඵවමස්ස: ගෙරිසද්දො ඉති'පි මුදිබ්බසද්දො ඉති'පි සඛිටණ්වදෙණ්ඛිමසද්දො ඉති'පි. එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්ගෙ අනභිගණේ විගනුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ජ්ජනෙන දිබ්බාය සොතධාතුයා විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

80. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

77. ලොහිවය, යම්සේ දක්ෂ කුමලෙක් හෝ කුමලක්නුයේ අතැ-
වැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ (=සකස් කළ) මැව්වෙන් යම් යම්
භාජන වශෙසක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට
නිපදවන්නේ ද- ලොහිවය, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දහින්
විසිතුරු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්නු අතැවැස්සෙක් හෝ
මොනොවට පිරිසම් කළ දතෙහි යම් යම් දන්තවිකාරීයක් තමා කැමැති
නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද- ලොහිවය, යම්සේ දක්ෂ
රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරුවක්නු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම්
කළ රතෙහි යම් යම් සංවිකාරීයක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම
කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද- එසේ ම ලොහිවය, මහණ තෙම මෙසේ
සමාහිත සිත පිරිසිදු කළහි, පඨිවදාන කළහි, අංශන රහිත කළහි,
උපකෙලන පහ වූ කළහි, මාදු වූ කළහි, කමිණ්‍ය කළහි, සචිත කළහි, අවල
බවට පැමිණි සිටි කළහි සාද්ධිවිධය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා
ලගි. හේ එසෙක් වැ බොහෝ පරිදි වේ ... බබ්ලොව තෙක් ද කසින්
වශය පවත්වයි යන අනෙකුත් සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරෙයි. ලොහිවය,
මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කළහි ... බබ්ලොව දක්වා ද කසින්
වශය පවත්වයි, අනෙකුත් සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද,
මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

78. ලොහිවය, යම් ශාස්තාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත්
ගුණවෙසෙසකට පැමිණේ නම්, මේ ද ලොවැ වොදනාහී නො වූ
ශාස්තාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තාතට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ
වොදනාව අභුත ය, අභව්‍ය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

79. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කළහි, දීප්තිමත් වූ
කළහි, කෙලෙස් රහිත වූ කළහි, උපකෙලන පහ වැ ගිය කළහි, මාදු වූ කළහි,
කමිණ්‍ය වූ කළහි, සචිත කළහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළහි, දිව්‍යශ්‍රොත්‍ර-
ධාතුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු
කෙරෙයි හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම සිටි දිවකතින්
දිව්‍ය වූ ද මානුෂික වූ ද දුරු වූ ද, ලභා වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.
ලොහිවය, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මකකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර
හඬත් මිනිසුබෙර හඬත් පණබෙර හඬත් නැටබෙර හඬත් යම් සේ අසන්නේ
ද, ඒ අසන ඔහුට මේ බෙර හඬැයි කියාත් මේ මිනිසුබෙර හඬැ යි කියාත්
මේ සත් හඬ යැ, මේ පණබෙර හඬ යැ, මේ නැටබෙර හඬ යැ යි කියාත්
මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ
සිත සමාහිත වූ වැ පිරිසිදු වූ කළහි, දීප්තිමත් වූ කළහි, කෙලෙස්
රහිත වූ කළහි, උපකෙලන පහ වැ ගිය කළහි, මාදු වූ කළහි, කමිණ්‍ය
(කමිණ්‍යම) වූ කළහි, සචිත කළහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළහි, දිව්‍ය-
ශ්‍රොත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු කෙරෙයි. හේ
පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය
වූත් මානුෂික වූත්, දුරු වූත් ලභා වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. ලොහිවය, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු
වූ කළහි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂික වූ ද, දුරු වූ ද ලභා වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි
යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

81. යස්මිං බො ලොභිච්ච සන්තරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අබිගච්ඡති, අයමපි බො ලොභිච්ච සන්තායො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සන්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අබමිකා සාවජ්ජා.

82. සො ඵං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතඛණේ විගත්ථකක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙත වෙනො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඞ්ඛිතතං වා විතතං සඞ්ඛිතතං විතතනති පජානාති. වික්ඛිතතං වා විතතං වික්ඛිතතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

83. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩකඡාතිකො ආදසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අචෙඡ් වා උදක-පනෙත සකං මුඛනිමිතතං පච්චවෙකබමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, ඵවමෙව බො ලොභිච්ච හිකඬු ඵං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතඛණේ විගත්ථකක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙත වෙනොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුග්ගලානං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඞ්ඛිතතං වා විතතං -පෙ- වික්ඛිතතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

84. යමපි ලොභිච්ච හිකඬු ඵං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති, ඉද්ධමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය

81. ලොහිවය, යම් ආඥාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබදු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවය, මේ ද ලොවැ වොදනානි නොවූ ආඥාවරයෙකි. යමෙක් මෙබදු ආඥාතට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අතථය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

82. හේ මෙසේ සිත එකඟ වැ පිරිසිදු වූ කල්හි; දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලිය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ඤ්ජම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වෙනස්පට්ඨාසඤ්ඤාය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙහි, නැමුරු කෙරෙහි. හේ අත් සත්තයන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දැනිසි: රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතැ යි දැනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතැ යි දැනිසි. දෝෂ සහිත සිත දෝෂ සහිත සිතැ යි දැනි. දෝෂරහිත සිත දෝෂරහිත සිතැ යි දැනි. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතැ යි දැනි. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ යි දැනි. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ යි දැනි. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ යි දැනි. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ යි දැනි. අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ යි දැනි. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි දැනි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි දැනි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි දැනි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි දැනි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ යි දැනි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනි.

83. ලොහිවය, යම්සේ සැරැසෙනසුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබපතෙක හෝ උහන් දියබදුනෙක හෝ සිය මුවසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සදෙස් තැනැ යි දන්නේ ද, එ කී දෙස් තැනි තැන දෙස් තැනැ යි දන්නේ ද, ලොහිවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලිය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ඤ්ජම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙහි, නැමුරු කෙරෙහි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් සුතුලන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දැනි. සරුග සිත සරුග සිතැ යි දැනි. විතරුග සිත විතරුග සිතැ යි දැනි. සදෝෂ සිත සදෝෂ සිතැ යි දැනි. විතදෝෂ සිත විතදෝෂ සිතැ යි දැනි. සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි දැනි. විතමොහ සිත විතමොහ සිතැ යි දැනි. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතැ යි දැනි. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතැ යි දැනි. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ යි ... අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ යි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනි.

84. ලොහිවය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනි යන සමන් ඇද්ද, මෙත් ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

85. යස්මිං බො ලොභිවට්ඨ සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි බො ලොභිවට්ඨ සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො, යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්බිකා සාවජ්ජා.

86. සො ඵලං සමාහිතෙ විනෙහ පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනභගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයනෙහ පුබ්බෙතිවාසානුසානික්ඛණාය විතතං අභිනීගරති අභිනිනාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපිදං: ඵකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි-අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතා ඵලංවණේණා ඵලමාහාරො ඵලං සුබදුක්ඛපට්ඨසංවෙදී ඵලමාසුපරිසනොතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතා ඵලංවණේණා ඵලමාහාරො ඵලංසුබදුක්ඛපට්ඨසංවෙදී ඵලමාසුපරිසනොතා. සො තතො චුතො ඉධුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

87. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො සකමනා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේය්‍ය, තමනා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේය්‍ය, සො තමනා ගාමා සතඤ්ඤාදව ගාමං පච්චාගචේය්‍ය, තස්ස ඵලමස්ස: 'අහං බො සකමනා ගාමා අමුං ගාමං අගචිං. තත්‍ර ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අහොසිං. තමනා'පි ගාමා අමුං ගාමං අගචිං. තත්‍රාපි ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අහොසිං. සො'මහි තමනා ගාමා සතඤ්ඤාදව ගාමං පච්චාගතො'ති. ඵලමෙව බො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විනෙහ පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනභගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයනෙහ පුබ්බෙතිවාසානුසානික්ඛණාය විතතං අභිනීගරති අභිනිනාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපිදං: ඵකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතා ඵලංවණේණා ඵලමාහාරො ඵලංසුබදුක්ඛපට්ඨසංවෙදී ඵලමාසුපරිසනොතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතා ඵලංවණේණා ඵලමාහාරො ඵලංසුබදුක්ඛපට්ඨසංවෙදී ඵලමාසුපරිසනොතා. සො තතො චුතො ඉධුපපනො'ති.

85. ලෝකිවමය, යම් ශාස්ත්‍රාචරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, ලෝකිවමය, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ශාස්ත්‍රාචරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථ්‍ය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

86. හෙ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දිස්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලස පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පූජේ-නිවාසානුසමානි ඥානය (=පෙර දුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාතිදෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සූවහසක් ද, බොහෝ සංවථී කල්ප ද, බොහෝ විවථී කල්ප ද, බොහෝ සංවථී විවථී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම්. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්. මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මෙ බඳු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්. මෙ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම්. ඒ මම් එයින් සැවැ අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්. මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මෙබඳු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම් එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ නම් ගොත් විසින් උද්දෙශ සහිත වූ බහුවිධ වූ පූජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

87. ලෝකිවමය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමිනුත් අත් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එගමන් සිය ගමට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම් වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගමට ගියෙම්. එහි මෙසේ සිටියෙම්, මෙසේ සුන්හෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිතඩ වීම්. ඒ ගමිනුත් අසෝ ගමට ගියෙම්. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්හෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිතඩ වීම්. ඒ මම් ඒ ගමන් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද - ලෝකිවමය, එපරිද්දෙන් ම මහණ හෙමේ වෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු කල්හි, දිස්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලස පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර දුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූවහසක් ද, බොහෝ සංවථී කල්ප ද, බොහෝ විවථී කල්ප ද, බොහෝ සංවථී විවථී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම් එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම්, මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම් මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම්, මෙ බඳු සුවදුක් විදින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම් එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි-

ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුසාරති. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො -පෙ- අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුසාරති, ඉදමපි'ස්ස කොති පඤ්ඤාය.

88. යසමිං බො ලොභිච්ච සන්තරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති, අයමපි බො ලොභිච්ච සන්තා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්තාරං චොදෙති, සා චොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවස්සා.

89. සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙන අනභගණේ විගතූපකක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤප්පනෙන සත්තානං චුත්ථපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සතෙන පජානාති: 'ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චවිදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා චවිසුචරිතෙන සමන්තාගතා මනෝසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමා-දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං යග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සතෙන පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච මජ්ඣෙකි සිංඝාපකෙ පාසාදෙ. තන්ත චක්ඛුමා සුරිසො සීතො පසෙසය්‍ය මනුසෙස ගෙහං පවිසනො'පි නික්ඛමනො'පි රථිකා විතිසඤ්ඤරනො'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාපකෙ නිසිනො'පි. තස්ස ඵවමස්සා එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රථිකා විති-සඤ්ඤරන්ති. එතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාපකෙ නිසින්නා'ති. ඵවමෙව බො ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙන අනභගණේ විගතූපකක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤප්පනෙන සත්තානං චුත්ථපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සතෙන පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චවිදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමසමාදානා-

මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දෙශ සහිත වූ පෙර වුසු නන් වැදූරුම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. ලොහිවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි . . අනෙකමිඛ වූ පෙර වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

88. ලොහිවය, යම් භාෂ්‍යාවරයකු කෙරෙහි සටු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෛෂයක් ලබා නම්, ලොහිවය, මේ ද ලොවෑ වොදනාහී නො වූ භාෂ්‍යාවරයෙක් මේ යමෙක් මෙබඳු භාෂ්‍යාවරයකුට වොදනා කෙරේ නම්. ඒ වොදනාව අභුත ය, අතථ්‍ය ය, අධාර්මික ය, ආවද්‍ය ය.

89. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපන්නි දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දශීනොපවාරය ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ! මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීපවාද කලහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරුණක් බිඳීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්කම් හෙතු-යෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්යට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වෑ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්නාහ. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද නො කලහ, සම්මදිටු ගත්තාහ, සම්මදිටු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු ශොභන වූ ගතී ඇති සගලොවට වත්නාහ’ හි මරණ-සත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගන්නා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, සුවණි දුෂ්ණි, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එලැබූ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

90. ලොහිවය, යම්සේ සතර මං හන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙන-වුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිධෙහි ඇත මැත යන එනවුනුත්, සිටුමංගන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්. මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්. මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැත යෙන්, මොහු සිටුමංගන්දිය මැද හුන්නෝ වෙත් යැ” හි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි දීප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්මාම කල්හි සවිත කල්හි නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපන්නි දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මි පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ, මේ භවත් සත්ත්ව කායදුශචරිතයෙන් සමන්-විතයහ, වාග්දුශචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශචරිතයෙන් සමන්-විතයහ, ආසීයනට උපවාද කලහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ.-

තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතො සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්නාගතා චචිසුවරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගා ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුරා විසුඛෙන අතිඝාතනමානුසකෙන සතො පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිතෙ පණිතෙ සුවරණණ දබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සධෙහ පජානාති. යමි ලොභිච්ච භික්ඛු එව සමාතිතෙ විතො පරිසුඛො -පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සධෙහ පජානාති, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

91. යස්මිං බො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො එවරූපං උදාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති, අයමි බො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ නිවොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබ්මිකා සාවජ්ජා.

92. සො එවං සමාතිතෙ විතො පරිසුඛො පරිසොදානෙ අනභිගණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතො ආසවානං බයඤ්ඤායාය විතං අභිනිහරති අභිනිහරාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. භිණ්ණා ජාති, වුසිතං බුහමවරිතා, කතං කරණිකං, නාපරං ඉක්ඛනායාති පජානාති.

ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ට කම්මයෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන නැත වූ තීරයට වත්හ එහෙත් මේ හවන් සත්තයෝ වූ කළි කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යයනට උපවාද කො කළහ, සම්මද්ව ගත්හ, සම්මද්ව විසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. මොහු කාබුන් මරණින් මතු ශෝභන ගති ඇති සගලොචන වන්නාහ”යි මෙසේ මරණසන්න වූ ද, එකෙකෙහි පිළිසඳ ගත්තාවූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්තයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂික විෂයය ඉක්මවා පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත සුවණ් දළිණි සංගත දුෂ්ට සත්තයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළඹා සිටි සත්තයන් දකී. ලෝකිව්වය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළඹා සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥවෙක් වෙයි.

91. ලෝකිව්වය, යම් ශාස්ත්‍රාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා තම්, ලෝකිව්වය, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ශාස්ත්‍රාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අහුන ය, අතථාය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

92. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දිප්ත වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්කම් වූ ස්විත වූ නිශ්චල බවට පැමිණි සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් ඉපැදීමට කාරණයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (නිවනැ’ යි) ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මොහු ආසුවයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කාරණයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුවනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත අවිදුසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂණ) ඥානය වේ. ‘හවොන්පත්තිය ක්‍ෂීණ විය (හෙවත් නැවැත හවයෙහි තොරපදනා සවහාවයට පැමිණියෙමි). ‘මහබ්බසර වෑස නිමැවිණි. (සිවු සස්ති සතර මගින්) කළ සුඛ සොළොස් වැදූරම් කිය කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලශක්‍ෂයය පිණිස) යළි දු කටයුතු දූශෙක් නැතැ’ යි හේ දකී.

93. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පබ්බතසංඛෙධෙප උදකරහදො අවෙණි විප්පසනො අනාච්ලො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛපි සකකරකඨලමපි මච්ඡගුලෙමපි වරනනමපි තිට්ඨනනමපි. තස්ස ඵවමස්ස අයං ඛො උදකරහදො අවෙණි විප්පසනො අනාච්ලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සකකරකඨලා'පි වරනනි'පි තිට්ඨනනි'පිති.

94. ඵවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛගණේ විගනුපකම්මෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පනො ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනිනනාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති.

95. තස්ස ඵවං ජාතො ඵවං පස්සො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤ්ඤං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවර්ගං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉසානනායාති පජානාති.

96. යස්මිං ඛො ලොභිවට්ඨ සසාරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසසං අගිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො, යො ව පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබමිකා සාවජාති.

97. ඵවං වුත්තෙ ලොභිවෙචා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොචා සෙය්‍යථාපි භො ගොතම පුරිසො පුරිසං නරකප්පපාතං පපතන්තං කෙසෙසු ගතො උද්ධරිතො ඵලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍ය, ඵවමෙවාහං හොතා ගොතමෙන නරකප්පපාතං පපතනො උද්ධරිතො ඵලෙ පතිට්ඨාපිතො. අභික්කන්තං හො ගොතම. අභික්කන්තං නො ගොතම. සෙය්‍යථාපි නො ගොතම භික්ඛුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලාසස්ස වා ඔග්ගං ආවිකෙකිය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිනාතීති, ඵවමෙව නොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධමමො පකාසිතො. ඵසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධමමඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකා මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ග පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

ලොභිවට්ඨකතං නිට්ඨිතං දවාදසමං.

93. ලෝභිවය, යම්සේ කළ මුද්‍රානෙකා වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් ව, නොකැලැඹුණු (=බොර නොවූ) දිග විලෝම වන්නේ ද, එහි ඉටුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි කුලා හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිස්සිලෝලුත් සක්ලෝලුත් කැටකැබිලිවත් මත්ස්‍ය-සමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දිගවිල පහන් ය. වෙසෙසින් පහන් ය, නොකැලැඹුණේ ය. මෙහි මේ සිස්සිලුත් සක්ලෝලෝත් කැට කැබිලිත් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

94. ලෝභිවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාතිත සිත පිටිසිදු වැ දින්නමත් වැ, කිසෙලෙස් වැ උපකෙලෙස පහ වැ, මාදු වැ, කවිණ්‍ය වැ, සපිත වැ, නිබ්බාතාවට පැමිණි කල්හි, ආසුච්ඡායඥානය පිණිස සිත යොප්‍ය කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුච්ඡාය’යි ඇති සැටියෙන් දනී මේ ආසුච්-සමුදය යැ (ඉපදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුච්-නිරෝධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ ආසුච්නිරෝධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී

95. මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා, ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. භවොත්පන්නය ක්ෂිණ විය. මාහිබ්බම-චරිය වැස නිමවන ලද්දේ ය. (සිටු සස්සි සිටු මගින්) කටසුතු (සොළොස් වැදූරැම්) කාන්‍යය සොවා නිමැවිණ. මෙබව පිණිස (=මේ කෙලෙසකය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැයි හේ දනී.

96. ලෝභිවය, යම් භාක්‍යාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු උදර ගුණ විශෙෂයට පැමිණේ නම්, ලෝභිවය, මේ භාක්‍යා තෙමේ දලොවැ වොදනාහී නො වේ. යමෙක් මෙබඳු භාක්‍යාතට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අහුන ය, අනථය ය, නොදැනැම් ය, වරද සහිත ය.

97. මෙසේ වදාළ කල්හි ලෝභිව භවුණු තෙම, “භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ ධුරුෂයෙක් තරාවලක වැටෙන පුරුෂයකු හිසකෙසින් ගෙන ඔසොවා ගොඩැ සිටුවන්නේ ද, එසේ ම නිරුවලැ වැටෙන මම් භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ඔසොවා ගොඩැ පිහිටුවන ලදීම්. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංඞුලා වූවකුට මහ කිසන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පහක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම් භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බමිය ද හික්කුසඞ්ඝයා ද සරණ යෙමි වහන්ස, භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිව්නිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡාය සේ සලකන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

තෙවිජ්ජසුත්තං.

1. එවමෙච්ඡතං: එතං සමයං හගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සඬ්ඨං පඤ්චතොති භික්ඛුසතොති යෙන මනසානං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි. තත්‍ර සදං හගවා මනසානං චිතරති උත්තරෙන මනසාකටස්ස අචිරවතියා තදියා චිතර අමචතෙ.

2. තෙන බො පන සමයෙන සමබ්‍රලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා මනසාකට පටිවසනති. සෙය්‍යපිදං: වරිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණො භාරද්‍රාණො බ්‍රාහ්මණො පොකකරසාති බ්‍රාහ්මණො ජානුසෙය්‍යාති බ්‍රාහ්මණො තොදෙය්‍යො බ්‍රාහ්මණො, අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණ-මහාසාලා.

3. අථ බො වාසෙට්ඨා-භාරද්‍රාජාතං ජසිසාචිහාරං අනුච්චිකමන්තානා අනුච්චරන්තානා මග්ගාමගෙන කථා උදපාදි. අථ බො වාසෙට්ඨා මාණවො ඵලමාහ: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤාසායනො නිස්‍යාණිකො නිස්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රමසහව්‍යතාය යවායං අකබාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකකර-සාතිනා’ති.

4. භාරද්‍රාජො මාණවො ඵලමාහ: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤාසා-යනො නිස්‍යාණිකො නිස්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රමසහව්‍යතාය යවායං අකබාතො බ්‍රාහ්මණෙන භාරද්‍රාකෙකතා’ති. තෙව ඛවාසකම්¹ වාසෙට්ඨා මාණවො භාරද්‍රාජං මාණවං සඤ්ඤාපෙත්තුං, න පතාසකම් භාරද්‍රාජො මාණවො වාසෙට්ඨං මාණවං සඤ්ඤාපෙත්තුං.

5. අථ බො වාසෙට්ඨා මාණවො භාරද්‍රාජං මාණවං ආමනෙතසි: අයං බො භාරද්‍රාජ, සමණො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බ-ථිතො මනසාකටෙ චිතරති උත්තරෙන මනසාකටස්ස අචිරවතියා තදියා චිතර අමචතෙ. තං බො පන හවන්තං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍රහ්මනො: ඉතිපි සො හගවා අරහං සමවාසමිබ්බුද්ධො චිජ්ජා-වරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ උරිසදම්මසාරපි සථො දෙවමනුස්සාතං බ්‍රුද්ධො හගවා’ති. ආයාම හො භාරද්‍රාජ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම්මස්සාම. උපසඛකම්මා ඵලමථං සමණං ගොතමං පුච්ඡිස්සාම. යථා තො සමණො ගොතමො ඛාකරිස්සති තථා තං ඛාතරස්සාමාති. ‘ඵලමෙහා’ති බො භාරද්‍රාජො මාණවො වාසෙට්ඨස්ස මාණවස්ස පච්චස්සොසි.

1 තෙව බො අසකම්. (කෙසුචි පොඤ්ඤාසු, සිහලකරවුද්දිතථිකථාය ව.)

තෙවිජ්ජ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුණු පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රට සැරි සරන සේත්, කොසොල් රට මනසාකට නම් බමුණුගම යම් නැතෙක ද, එහි වැඩි සේක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මනසාකටයට උතුරාදිග අවිරමනි නදිය තෙර අඹවෙනෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වඩ්ඤ්ඛාගමණ ය, තාරුකඛ්‍යාගමණ ය, පොකඛරසානි බ්‍රාහ්මණය, ජාතූසොයාහි බ්‍රාහ්මණය යන මොහු ද අත්‍යවූන් ඒ ඒ පෙදෙස්හි පුකට වූ බමුණු මහසල්ලු ද සි අභිඥන අභිඥන වූ බොහෝ මනාසාරවංශික බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් මනසාකටයෙහි වෙසෙත්.

3. එ කල්හි ජබ්බාපිතරණයෙහි ඔබ මොබ සත්මන් කරන ඔබ මොබ හැසිරෙන වාසෙට්ඨ-භාරදවාජ යන දෙදෙනා අතර මහ නොමන ඇරඹූ කථාවෙක් උපත. එ කල වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “මේ යම් මහෙක් පොකඛරසානි බමුණුණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය ම සෘජු මහ ය. මෙය ම ඉඳුරා මහ ය. මෙය ම තෙතොණික වනුයේ එය පිළිපදනාහු යේ බුහුසහභාවය පිණිස යේ” යැයි මෙසේ කියයි.

4. ‘මේ යම් මහෙක් තාරුකඛ්‍ය බමුණුණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය ම සෘජු මහ ය. මෙය ම ඉඳුරා මහ ය. මෙය ම තෙතොණික වනුයේ එය පිළිපදනාහු යේ බුහුසහභාවය පිණිස යේ’ යැයි මෙසේ භාරදවාජ මාණව කියයි. වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාරදවාජ මාණවයාට හඟවනුවට (තමා බස පිළිගන්වනුවට) නො ම හැකි වී ය. භාරදවාජ මාණව ද වාසෙට්ඨ මාණවයාට හඟවනුවට (තම බස පිළිගන්වනුවට) නො ම හැකි වී ය.

5. එකල්හි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාරදවාජ මාණවයා බණවා, ‘භාරදවාජය, සැහැපුන් වූ, සැහැකුලයෙන් නික්මූ පැවැදි වූ, මේ මහණ-ගොසුම්හු මනසාකටයට නොදුරු නොලා තන්හි මනසාකටයට උතුරා-දිග අවිරමනිනදිය තෙර අඹවෙනෙහි වැඩ වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොසුමන් පිළිබඳ වැ ‘ඒ’ හඟවන්හු රහත්හ, සම්මාසම්බුද්ධ හ, විද්‍යාචාරණ්‍යමානන හ, සුභත හ, ලොකවිත් හ, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරපී හ, දෙවිමිනිස්තට ශාසනා හ, බුද්ධි හ, භාග්‍යවත්හැයි මෙසේ කලණ කින් හඹෙක් වෙසෙතින් උස් වැ තැංගේ වෙයි. හවන් භාරදවාජය, යමු. එ මහණගොසුමන් කරා එලැබෙන්නමු එලැබ මේ කරුණ ඒ මහණගොසුමන් විවාරන්නමු අපට යම්සේ මහණගොසුම්හු එය විසඳන්නාහු ද, එසේ එය දරන්නමු’ යි කී ය. ‘එසේ ය, හවතැ’ යි කියා ම භාරදවාජ මාණව තෙම වාසෙට්ඨ මාණවයාට පිළිවදන් දුන.

6. අථ බො වාසෙට්ඨභාරද්වාරා මාණවො යෙන හගවා තෙනුප්ප-සඛිකම්භු. උපසඛිකම්භා නගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනීයං කථං සාරුණියා විතීසාරෙතා එකමනතා නිසීදිංසු. එකමනතං නිසිතො බො වාසෙට්ඨා මාණවො භගවතං එතදවොච: “ඉධ හො ගොතම දම්මාකං ජඝ්ඝාපිභාරං අනුච්ඡිකමනතානං අනුච්චරනතානං මග්ගාමග්ගෙ කථා උදපාදි. අහං එවං වදාමි: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නියසාණිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකබාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාතීතා’ති. භාරද්වාරො මාණවො එවමාහ: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නියසාණිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකබාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛිතා’ති. එත්ථ හො ගොතම අත්ථෙව විග්ගහො අප්පි විවාදෙ අප්පි නානාවාදෙ’ති.

7. “ඉති නිර වාසෙට්ඨ ත්වා එවං වදෙසි: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නියසාණිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකබාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාතීතා’ති. භාරද්වාරො මාණවො එව-මාහ: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නියසාණිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකබාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛිතාති. අථ කීසම්. පන වො වාසෙට්ඨා විග්ගහො? කීසම්. විවාදෙ? කීසම්. නානාවාදෙ?” ති.

8. “මග්ගාමග්ගෙ හො ගොතම. කිඤ්චාපි හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නානාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතනි අද්ධරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණා. ඡන්දෙකා බ්‍රාහ්මණා, ඛට්ඨිරිවා¹ බ්‍රාහ්මණා, අථ බො සබ්බානි තානි නියසාණිකානි නියසානති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය. සෙසසථාපි හො ගොතම ගාඤ්ඤා වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ ඛද්දති වෙපි නානාමග්ගානි භවන්ති, අථ බො සබ්බානි තානි ගාමසමොසරණානි භවන්ති. එවමෙව බො හො ගොතම කිඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණා නානාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතනි අද්ධරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණා, ඡන්දෙකා බ්‍රාහ්මණා, ඛට්ඨිරිවා බ්‍රාහ්මණා, අථ බො සබ්බානි තානි නියසාණිකානි නියසානති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා”ති

9. “නියසන්තීති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්තීති හො ගොතම වදාමි”.

“නියසන්තීති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්තීති හො ගොතම වදාමි.”

1. ඛට්ඨරිවා, ඛට්ඨරිජ්ඣා, භට්ඨරිජ්ඣා, ඛට්ඨරියා, කෙසුචි. බ්‍රහ්මවරියා PTS.

6. ඉක්බිත්තෙන් වාසෙට්ඨ - භාරදාජ යන මාණවයෝ දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියහ. ගොස් ඔබ හා සතුටු වූය. සතුටට කරුණු වූ, සිතා රැඳවියා යුතු වූ කථා කීමවා, පසෙක තිද ගත්හ. පසෙක තිදා ගත්තා වූ ම වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ජඝ්ඤා විහණයෙහි ඔබ මොබ හැසිරෙන අප අතර මහ-තොමන ඇරැබ, කථාවෙන් උපත. “පොකබරසාති බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට ‘මෙය ම තෙනසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි මම මෙසේ කියමි. භාරදාජ මාණව තෙම ‘කාරුකක බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට ‘මෙය ම තෙනසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි කියමි. හවද්ගෞතමසිති, මෙහි අපගේ විග්‍රහ-යෙක් ඇත් ම ය. විවාදයෙක් ඇත් ම ය. නානාවාදයෙක් ඇත් ම ය.”

7. [එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:] “මෙසේ වාසෙට්ඨය, ‘පොකබරසාති බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට මෙය ම තෙනසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි තෝ කියෙහි ය. කාරුකක බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට මෙය ම තෙනසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’ යි භාරදාජ මාණව කියමි. මෙසේ කලා කවර කරුණෙකැ තොපගේ විග්‍රහයෙක් වේ ද? කවර කරුණෙකැ තොපගේ විවාදයෙක් වේද? කවර කරුණෙකැ තොපගේ නානාවාදයෙක් වේ ද?”

8 [වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිති, අපගේ විග්‍රහය, නානාවාදය මහ තොමන දෙකිනි ය. අධ්වර්‍ය්‍යබ්‍රාහ්මණයන් ද, භෙතතිරිය බ්‍රාහ්මණයන් ද, ඡාන්ද්‍යබ්‍රාහ්මණයන් ද, බහ්‍යාවබ්‍රාහ්මණයන් ද නානාමාගී පණවත්තන් ඒ සියල්ලෝ තෙනසීණික හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනාහට බඹු හා එක්වනු පිණිස යෙත් හවද් ගෞතමසිති, යම්කෙසේ ගමකට තෝ නියමිතමකට තෝ තොදුරෙහි නානාවිධ මාගීයෝ බොහෝ වෙත් ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ සියල්ලෝ ගමට ම බස්නාහු ද, හවද් ගෞතමසිති, එ පරිද්දෙන් ම අධ්වර්‍ය්‍යබ්‍රාහ්මණයන් ද, භෙතතිරිය බ්‍රාහ්මණයන් ද, ඡාන්ද්‍යබ්‍රාහ්මණයන් ද, බහ්‍යාවබ්‍රාහ්මණයන් ද නානාමාගී පණවත්තන් නුදුරු වැලි ඒ සියල්ලෝ තෙනසීණික හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුවහට බඹු හා එක්වනු පිණිස යෙත්.

9. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිති, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද්ගෞතමසිති, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි.”

“නිය්‍යන්තීති වාසෙට්ඨි වදෙසි?”

“නිය්‍යන්තීති හො ගොතම වදාමි.”

10. “කිං පන වාසෙට්ඨි අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-
බ්‍රාහ්මණෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“කිං පන වාසෙට්ඨි අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-
චරියොපරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“කිං පන වාසෙට්ඨි අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-
චරියොපරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“කිං පන වාසෙට්ඨි අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව
සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

“කිං පන වාසෙට්ඨි යෙ’පි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා
ඉසයො මන්තානං ඤාතානං මන්තානං පවන්තානං සෙසමිදං එතරහි
තෙව්ජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං චිත්තපදං ගිතං පට්ඨතං සමුභිතං තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති නාසිගමනුභාසනති වාචිතමනුචාවෙනති, සෙය්‍යපීදං:
අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාසුත්තො යමතග්ගි අභිගිරසො
භාරදාජො වාසෙට්ඨො කසාපො හගු, තෙ’පි එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාම
මයමෙතං පසාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති වා බ්‍රහ්මා’ති ?”

“නො හිදං හො ගොතම.”

11. “ඉති නිර වාසෙට්ඨි නත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
එකබ්‍රාහ්මණෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං
බ්‍රාහ්මණානං එකචරියොපරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නත්ථි කොචි
තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකචරියොපරියෝපි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො.
නත්ථි කොචි තෙව්ජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන
බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො -

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙති ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද් ගෞතමසිනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි.”

10. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, යමක්හු විසින් බ්‍රහ්මයා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නම් එබඳු එක් බමුණෙක් නමුත් තෙව්ද බමුණත් අතුරෙහි ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද් ගෞතමයෙනි, මෙ බන්දෙක් නොමැත.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, යමක්හු විසින් බ්‍රහ්මයා සියැසින් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙකුත් තෙව්ද බමුණත් අතුරෙහි ඇත්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද් ගෞතමසිනි, මෙ බන්දෙක් නැත් ම ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණන්ගේ එක් ආවාසීප්‍රාවාසීයකුත් සියැසින් බඹහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද් ගෞතමසිනි, මෙ බන්දෙක් නැත් ම ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුගය තෙක් වූ කිසිවකුත් සියැසින් බඹහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙදැන්තක් නොමැත, භවද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිමෙක් ද? වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණන්ගේ සුච්ඡුරුම වූ මනත්‍රකාරක වූ මනත්‍රප්‍රවර්ගික වූ අට්ටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිභ්‍රාත යමහගි අසිරිස භාරආර් වාසෙට්ඨ කසාප හඟු යන යම් සෘෂි කෙනෙක් වූය ද, මේ කලා තෙව්ද බමුණෝ ඒ යම් සෘෂි කෙනෙකුත් විසින් ගසන ලද කියන ලද රැස් කොට තබන ලද මේ පැරැණි මනත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගසන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම්, කියැවූවා අනුව කියවන් නම්, ‘යම් තැනෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසක හෝ බ්‍රහ්මයා ඇතැ යි අපි මොහු දැනුවු, අපි මොහු දකිමු’ යි මෙසේ ඒ සෘෂිහු එන් කීවාහු ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙ බන්දෙක් නොමැත, භවද් ගෞතමසිනි.”

11. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ යමක්හු විසින් බඹා සියැසින් දක්නා ලද නම්, තෙව්ද බමුණන් අතුරෙහි එබඳු කිසි එක් බමුණෙක් ද නැත් ල. යමකු විසින් බඹා සියැසින් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙක් ද නැත් ල. යමකු විසින් බඹා සියැසින් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ආවාසීයෙක් ප්‍රාවාසීයෙක් ද නැත් ල. යමකු විසින් සියැසින් බඹා දක්නා ලද නම්, තෙව්ද බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුගය තෙක් වූ එබඳු කිසිවෙක් නැත් ල.-

යේ'පි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතනාරො මනනානං පච්චතනාරො, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මනනපදං ගීතං පට්ඨනං සමුතිතං තදනුගායනානි තදනුභාසනානි භාගිතමනුභාසනානි වාචිතමනුචාවෙනානි, සෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිනනා යමහග්ගි අඞ්ඞිරසො භාරඞ්ඞාජො වාසෙට්ඨො කස්සපො හගු, තෙ'පි න එවමාහංසු: මයමෙන ජානාම මයමෙන පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා'ති තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං මයං න ජානාම යං න පස්සාම, තස්ස සහව්‍යතාය මහං දෙසෙම: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ජසායනො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා'ති.

12. තං කිමමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිහිරකතං භාගිතං සමපජ්ජති?" ති.

“අඞ්ඞා බො හො ගොතම, එවං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිහිරකතං භාගිතං සමපජ්ජති” ති.

13. සාධු වාසෙට්ඨ, තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානන්ති යං න පස්සන්ති තස්ස සහව්‍යතාය මහං දෙසෙස්සන්ති: ‘අයමෙව උජ්ජමකො අයමඤ්ජසායනො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා'ති තෙතං ධානං විජ්ජති. සෙය්‍යපාපි වාසෙට්ඨ අඞ්ඞිවෙණිපරමපරං සංසතනා පුරිමො'පි න පස්සති මජ්ඣිමො'පි න පස්සති පච්ඡිමො'පි න පස්සති, එවමෙව බො වාසෙට්ඨ අඞ්ඞිවෙණිපරමං ඔඤ්ඤ තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං භාගිතං, පුරිමො'පි න පස්සති, මජ්ඣිමො'පි න පස්සති, පච්ඡිමො'පි න පස්සති තෙසමිදං තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං භාගිතං හස්සකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තාමකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, ඊතතකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තුච්ඡකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති.

14. “තං කිමමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, පස්සන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤෙව වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, අයාවන්ති, ථොමයන්ති, පඤ්ඤලිකා නමස්සමානා අනුපරිවත්තන්ති?” ති.

“එවං හො ගොතම. පස්සන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤෙව වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡන්ති යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, අයාවන්ති, ථොමයන්ති, පඤ්ඤලිකා නමස්සමානා අනුපරිවත්තන්ති” ති.

තෙව්ද බමුණන්ගේ පුච්ඡුරුම වූ මනත්තකාරක වූ මනත්තප්‍රවණිතක වූ අධික වාමක වාමදෙව වෙසොට්ඨාන යමනාහි අබ්බිරස භාරදොප් වාසෙට්ඨ කසසප භගු යන යම් සාමි කෙනෙක් වුහු ද, මේ කලා තෙව්ද බමුණෝ යම් ඒ සාමි කෙනෙකුත් විසින් සයන ලද, කියන ලද, රැස් කොට තාවන ලද, මේ මනත්තපද ඔවුන් අනුව ගසත් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් හදා දා අනුව හදරත් නම්, ඔවුන් කියා වුවා අනුව කියවත් නම්, ඔවුහු ද බඹහු ඉඳුනා තැනක් හෝ දෙසක් හෝ පෙදෙසක් හෝ අපි දනිමු සි, අපි දනිමු සි, මෙසේ නො කීවෝ ල. සද්ධමසෙති, එසේ වූ ඒ තෙව්ද බමුණෝ “යමකු අපි නො දන්නේ නම්, යමකු අපි නො දන්නේ නම්, ඔහු හා එක් වනුවට මහ දෙසමු, (ඒ බඹහු හා එක් වනු පිණිස) එය පිළිපදිනුවාහට මෙය ම ඉදිමහ ය, මෙය ම ඉඳුරාමිහ ය, මේ තෙනසාණික මහ ම බඹහු හා එක් වීම පිණිස සේ යැ ‘සි මෙසේ කියත්.

12. වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද, මෙසේ ඇති කලා තෙව්ද බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයක් (ප්‍රතිපක්ෂ කථා බැහැර නො කරන්නක්, විරුද්ධ කථාවන්ට දීය හැකි උත්තර නැතියක්) කරන ලද්දේ නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නවද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කලා තෙව්ද බමුණන්ගේ වචන ප්‍රතිහරණ රහිත (ප්‍රතිවිරුද්ධයට දීය හැකි උත්තර නැතියක්) ම වෙයි.”

13. [භාග්‍යවත්තු:] මැනව වාසෙට්ඨය. ඒ තෙව්ද බමුණෝ වාසෙට්ඨය, භූමි යමකු නො දන්නේ නම්, යමකු නො දන්නේ නම්, ඔහු හා එක් වනු පිණිස ‘මේ ම මහ ය, මේ ම ඉඳුරා මහ ය, එය පිළිපදිනුවාහට මේ තෙනසාණික මහ ම බඹහු හා එක් වනුවට සේ’ යැ සි මහක් දෙසන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය (මේ නො කරුණෙහි, නො විෂා හැක්කෙහි). (පසු පසු වැ සිටියහු පලමු පලමු සිටියහු අත ගැන්මෙන්) උනන් එකට බැඳුණු අකිවෙණිය (අඳුන් වැල) යම්සේ ද, එහි යම්සේ පලමු ව යන්නෙන් නො දන්නේ ද, මැද යන්නෙන් නො දන්නේ ද, පසු වැ යන්නෙන් නො දන්නේ ද, වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙව්ද බමුණන්ගේ වචනය අකිවෙණිය බිඳ යැ සි සිතමි ඔවුන්ගේ පලමු පුරුෂයා ද නො දකි. මැදම නැතැත්තේ ද නො දකි. පසුම නැතැත්තේ ද නො දකි. ඒ තෙව්ද බමුණන්ගේ මේ වචනය භාසක ම (සිතනවට ලක් වූවක් ම) වෙයි. ලාමක ම වෙයි. හිස් ම වෙයි. කුච්ඡ ම වෙයි.

14. “වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද, යම් වෙලාවෙක සදහිරුහු නැගෙත් නම්, යම් වෙලාවෙක සදහිරුහු බසිත් නම්, ඒ හැම කල්හි තෙව්ද බමුණෝත් අන් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුන් දකිත් ද? ඔවුන් යදිත් ද? ඔවුනට සෙනාහු කෙරෙත් ද? දෙයොත් මුදුන් තබා ගන්නාහු වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නවද් ගෞතමසිති, එසේ ය, සදහිරුන් උදා වන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් තෙව්ද බමුණෝත් අන් බොහෝ දෙනාත් ඔවුන් අයදිත්. ඔවුනට සෙනාහු කෙරෙත්. දෙයොත් මුදුන් තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත්.”

15. ‘තං කිමමඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, යං පස්සනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්දිමසුරියෙ අඤ්ඤා වාපි බහු ජනා, යතො ච චන්දිමසුරියා උග්ගච්ඡනති, යත්ථ ච ඔගච්ඡනති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාලිකා නමස්සමානා අනු-පරිවත්තනති, පභොනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්දිමසුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතුං: අගමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤාසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චන්දිමසුරියානං සහව්‍යතායා’ති

“තො හිදං හො ගොතම.”

16. ඉති කීර වාසෙට්ඨ යං පස්සනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්දිම-සුරියෙ, අඤ්ඤා වාපි බහු ජනා, යතො ච චන්දිමසුරියා උග්ගච්ඡනති, යත්ථ ච ඔගච්ඡනති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාලිකා නමස්සමානා අනු-පරිවත්තනති, තෙ’පි නපභොනති චන්දිමසුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතුං: අගමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤාසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චන්දිමසුරියානං සහව්‍යතායාති. කිං පන, න කීර තෙවිජ්ජාති බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරිය-පාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහසුගෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. “යෙ’පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසො මනභානං කතභාගෙ මනභානං පවත්තාරු, යෙසම්ථං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනභාපදං ගිතං පට්ටනං සමුග්ගිතං, තදනුගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනු-භාසනති වාචිතමනුවාචෙතති, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො යමතගති අභිචිරසො නාරථාපො වාසෙට්ඨො භස්සපො හගු, තෙ’පි න එවමාහංසු: මගමෙතං ජාතාම, මගමෙතං පස්සාම, යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජාතාම යං න පස්සාම, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අගමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤාසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා”ති.

“තං කිමමඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?”ති

“අඬා බො හො ගොතම එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

17. සාමු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජාතනති යං න පස්සනති තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සනති: අගමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤාසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති නෙතං ධානං විජ්ජති ති.

15. [නාග්ගවත්ත:] ‘වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැයි සිතයි ද, යම් හෙයකින් සදහිරුන් නැගෙන බසින වේලාවන්හි තෙවිදු බමුණන් අත් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුන්ට සොනානු කෙරෙත් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනානු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද, එහෙයින් ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘එය අනුව පිළිපදනාහට සදහිරුන් හා එක් වනුව මේ ම ඉදි මහ යැ, මේ ම ඉදුරා මහ යැ, ඔවුන් හා එක්වනුව මේ තෙතියාණ්ක මාගිය ම වේ යැ’ යි සදහිරුන් හා එක් වනුව මහ දෙසන්නට හැකි වෙත් ද?’

[වාසෙට්ඨ:] “නවදි ගෞතමසිති, මෙය නො ම වන්නෙකි.”

16. [නාග්ගවත්ත:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ යම් හෙයකින් තෙවිදු බමුණෝ අත් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුන් නැගෙන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් සදහිරුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුන්ට සොනානු කෙරෙත් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනානු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද, ඔහු පවා ‘එය පිළිපදනාහට සදහිරුන් හා එක් වීමට මෙය ම ඉදි මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය. මෙය ම තෙතියාණ්ක වූයේ සදහිරුන් හා එක් වීමට යේ’ යැ යි සදහිරුන් හා එක් වන බවට මහ දෙසන්නට නො සමත්හ. තෙවිදු බමුණන් විසින් බඹා සිසැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආදුරන් විසින් බඹා සිසැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආවාසී ප්‍රාචාරියන් විසින් බඹා සිසැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ සන්වන ආදුරාමහ සුගය තෙක් දු නිසිවකු විසින් බඹා සිසැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණෝ යම් කෙනෙකුත් විසින් ගසන ලද, කියන ලද, රැස් කරන ලද මේ මන්ත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගසත් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම් ඔවුන් නිසවුවා අනුව කියවත් නම්, තෙවිදු බමුණන්ගේ සුච්ඡුරාම වූ, මන්ත්‍රකරා වූ, මන්ත්‍ර පැවැත්වූ ඒ අටක වාමක වාමදෙව වෙසා-මිත්ත යමිතනි අසිරස භාරතාප වාසෙට්ඨ කසාප හතු යන සාමිහු ද බඹනු වසන දෙස බඹනු වසන පෙදෙස අපි දැනුම යි අපි දැනුම යි මෙසේ නො කීහ. එහෙත් ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘යමකු නො දනුමෝ නම්, යමකු නො දනුමෝ නම්, ඔහු සමග එත බව පිණිස මහ දෙසමු’ යි මෙය ම ඉදිමහය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’ මෙය පිළිපදනාහට තෙරියාණ්ක වූයේ බඹනු හා එක්වනුව යේ යැ යි මෙසේ කියත්.

“වාසෙට්ඨය, එය කිමැයි සිතති ද, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයෙක් නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නවදි ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණ රහිත වෙයි.”

17. [නාග්ගවත්ත:] වාසෙට්ඨය, මැනව. “මෙය ම සෘජු මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය, මෙය ම තෙතියාණ්ක ය, මෙය ම මෙය අනුව පිළිපදිනු වාහට බ්‍රහ්මයා හා එක් වන බවට යේ” යැ යි ඒ තෙවිදු බමුණෝ තමන් නොදන්නා නොදක්නා එකක්හුගේ සහභාවය පිණිස මහ දක්වන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

18. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ජුරිසො ඵලං වදෙය්‍ය: අහං බො යා ඉමස්මි ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉවජාණි තං කාමෙමිති. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: අමො ජුරිස, යං නිං ජනපදකල්‍යාණී ඉවජසි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී බන්තිසී¹ වා බ්‍රාහ්මණී² ටා වෙසසී³ වා සුද්දි⁴වා⁵ති ඉති පුට්ඨො ‘තො’ති වදෙය්‍ය තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: “අමො ජුරිස යං නිං ජනපදකල්‍යාණී න ජානාසි, න පසාසි, ඵලංනාමා වා ඵලංගොනනා වා, දිසා වා රසා වා මජ්ඣමා වා කාලී වා සාමා වා මඩ්ඛුරවජ්ඣ වා’ති, අමුක්කසීං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා”ති ඉති පුට්ඨො ‘තො’ති වදෙය්‍ය. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: “අමො ජුරිස යං නිං න ජානාසි, න පසාසි, තං නිං ඉවජසි කාමෙසි”ති. ඉති පුට්ඨො ‘ආමො’ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ නනු ඵලං සනෙන තස්ස ජුරිසස්ස අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති?”ති.

“අද්ධා බො හො ගොතම තස්ස ජුරිසස්ස අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති”ති.

19. ඵලමෙව බො වාසෙට්ඨ න කිරි තෙව්ජ්ඣති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි කිරි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං ආවරිසෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි කිරි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං ආවරිසපාවරිසෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි කිරි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව සන්තමා ආවරිස-මහසුගෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. යෙ’පි කිරි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසස්සො මන්තානං කන්තාගරො මන්තානං පවත්තාගරො යෙසස්සිදං ඵකරති තෙව්ජ්ඣ බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුතිතං තදනුගායනති තදනුගායනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනු-වාචෙනති, සෙය්‍යපීදං අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාසිතෙනා යමතගති අඛිතිරසෙ භාරදාජො වාසෙට්ඨා කස්සපො හගු, තෙ’පි න ඵල-මාහංසු: මයමෙනං ජානාම මයමෙනං පසාසාම යඤ්ච වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති ටා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ ඵත තෙව්ජ්ඣ බ්‍රාහ්මණා ඵලමාහංසු: යං න ජානාම යං න පසාසාම, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජ්ජමගො අයමඤ්ඤසායනො නිස්සාණිකො නිස්සාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්ම-සහව්‍යතායා’ති. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු ඵලං සනෙන තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති?”ති.

“අද්ධා බො හො ගොතම ඵලං සනෙන තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති”ති.

20. සාධු වාසෙට්ඨ තෙ වත වාසෙට්ඨ, තෙව්ජ්ඣ බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති, යං න පසාසනති, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සනති: අය මෙව උජ්ජමගො අයමඤ්ඤසායනො නිස්සාණිකො නිස්සාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තෙනං ධානං විජ්ඣති ති.

1. බන්තිසී, ස්‍යා	3. වෙසසී, ස්‍යා
2. බ්‍රාහ්මණී, ස්‍යා	4. සුද්දි, ස්‍යා

18 වාසෙට්ඨය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ‘එම් වතාහි මේ දන්තවෙහි යම් දන්තකුලණක් ඇත් ද, ඇය රිසියෙහි, ඇය කැමැත්තෙහි’යි මෙසේ කියන්නේ නම්, ඔහුට අත්‍යයෝ “එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දන්තකුලණක රිසියෙහි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඒ දන්තකුලණ කැන්ඩුල කැන් හෝ සි, බමුණු කුලකතක් හෝ සි, වෙලෙද කුල කැන් හෝ සි, සුදුරුකුල කැන් හෝ සි දන්තෙහි ද?”යි මෙසේ කියන්නාහු ය: මෙසේ විචාරන ලද්දේ, ‘නො දන්ත’යි හෙ නෙමි කියන්නේ ද, ඔහුට අත්‍යයෝ “එම්බා පුරුෂය, තා රිසියෙහ, තා කැමැත් ඒ දන්තකුලණ මෙනම් ඇත්ති යැ යි හෝ මෙ හොත් ඇත්ති යැ යි හෝ උස් යැ යි හෝ මිටි යැ යි හෝ මැදම් යැ යි හෝ කපුරුකැ යි හෝ සම්මකැ යි හෝ මහුරුකැ ඇත්ති යැ යි හෝ, අසෝ යම් හෝ තියම්මකැ හෝ හුවරු හෝ මෙ යැ යි දන්තෙහි ද?”යි. මෙසේ විචාරන ලද්දේ, ‘කැතැ’යි කියන්නේ ද, ඔහුට අත්‍යයෝ මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බා පුරුෂය, තෝ යම්ක නො දක්නෙහි නම්, නො දන්තෙහි නම්, ඇය තෝ රිසියෙහි ද කැමැත්තෙහි ද?”යි. මෙසේ විචාරන ලද්දේ, ‘එසේ යැ’ යි කියන්නේ ද, වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ නො වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “නවද් ගොතමයෙහි, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ වෙයි”

19. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨයෙහි, එපරිද්දෙන් ම තෙවිදු බමුණන් විසින් බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇඳුරන් විසිනුදු බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආචාර්යප්‍රාචාර්යන් විසිනුදු බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු බමුණන්ගේ සත්වන ඇඳුරැම්හසුගය තෙක් වූවන් විසිනුදු බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. අටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිහන යමෙහෙහි අභිගිරස භාරදාජ වාසෙට්ඨ කසාප හඟු යන යම් කෙතෙකුත් විසින් ගසන ලද පච්චන්ද්‍රා ලද රැස් කරන ලද මේ මනත්‍ර පද ඔවුන් අනුව ගසන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් කිම අනුව කියන් නම්, කියැවීම අනුව කියවන් නම්, ඒ තෙවිදු බමුණන්ගේ පූජි-පුරුෂ චු මනත්‍රකතීචු මන්ත්‍රප්‍රවර්තියා වූ යම් සාමි කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු ද බඹු සිටිනා තැන තෝ දෙස හෝ පෙදෙස හෝ අපි දැනීම සි අපි දැනීම සි නො කිහ. එතෙත් ඒ තෙවිදු බමුණෝ “මෙය ම සාප් මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය, මෙය ම තෙතොණික වූයේ එය පිළිපදනුට බඹු හා එක් වනුවට යේ යැ” යි යමකු අපි නො දනුමෝ නම් යමකු නොදනුමෝ නම්, ඔහු හා සහභාවය පිණිස මහ දන්වමු’යි මෙසේ කියන්. වාසෙට්ඨයෙහි, ඒ කිමැ යි සිතති ද මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගොතමයෙහි, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි.”

20. [භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨයෙහි, තෙවිදු බමුණෝ තුමු යමකු නොදන්නාහු නම්, නො දක්නාහු නම්, ඒ බඹු හා එක්වනුවට මෙය ම සාප් මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය, එය පරිදි පිළිපදනාහට බ්‍රහ්ම-සහභාවය පිණිස මේ මහ ම තෙතොණික වන්නේ යැ’ යි මහ දෙසන්-නාහ යන මේ කාරණය අවද්‍යමාන ය (නොවිය හැක්කේය).

21. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො වානුමමහාපථෙථ නිසෙය්‍යණිං කරොය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය්‍යු: අමොහො පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිසෙය්‍යණිං කරොසි, ජානාසි නං පාසාදං පුරුච්ඡිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නිඡො වා මිඤ්ඤිමො වා”ති ඉති පුට්ඨො ‘තො’ති ව්‍යදය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය්‍යු: අමොහො පුරිස යං නිං න ජානාසි න පස්සසි තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිසෙය්‍යණිං කරොසි? ති. ඉති පුට්ඨො ‘ආමො’ති වදෙය්‍ය. තං කිමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නහු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති? ති.

“අද්ධා බො හො ගොතමි එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටි-
තිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති

22. එවමෙව බො වාසෙට්ඨ න කිරි තෙවිජ්ජාති බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො නපි කිරි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි කිරි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නපි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමන-
සුගෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. යෙ’පි කිරි තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසො මන්තානං කන්තාග්‍රෙ මන්තානං පවත්තාපරා, යෙසමිදං එතරති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගිතා පට්ඨතං සමුතිතං තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුචාවෙගති, සෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො චෙය්‍යාමුත්තො යමතග්‍රි අභිගිරසො භාරද්වාජො වාසෙට්ඨො කස්සපොහගු, තෙ’පි න එවමාහංසු: මයමෙනං ජානාම මයමෙනං පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජානාම යං න පස්සාම තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි ‘අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ජ-
සායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තං කිමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ? නහු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අද්ධා බො හො ගොතමි එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

23. සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති, යං න පස්සනති, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙය්‍යනති ‘අය මෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ජසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තෙනං සාතං විජ්ජති.

24. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අවිරවති නදි පුරා උදකස්ස සමන්තතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගමෙජ්ජය්‍ය පාරච්ඡිකො පාරගවෙසි පාරගමිපාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමෙ තිරෙ ධිතො පාරිමං තිරං අවෙහය්‍ය: එහි පාරාපාරං, එහි පාරාපාරනති, තං කිමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ අපි නු තස්ස පුරිසස්ස අව්‍යායනගෙතු වා ආයාවනගෙතු වා පත්තාගෙතු වා අභිනඤ්ඤගෙතු වා අවිරවති යා නදියා පාරිමං තිරං ඔරිමං තිරං ආගමෙජ්ජය්‍යා?” ති.

21. වාසෙට්ඨය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට නැගෙනුටට සිටුවමං-
හන්දිසෙක භික්ඛ් බදනේ ද, ඔහුට අත්හු 'හෙමිබා පුරිස, යම් පහසකට
නැගෙනුටට හෝ භික්ඛ් බදනෙහි නම්, ඒ පහස පෙරැදිගා හෝ දකුණු-
දිගා හෝ පැසිමිදිගා හෝ උතුරුදිගා හෝ වේ යැ යි, එය උස් හෝ මිටි
හෝ මැදුම් හෝ වේ යැ යි හෝ දැනු දු' යි මෙසේ කියන්නාහු නම්,
මෙසේ විචාරන ලද හේ 'නො දනිමි' යි කියන්නේ නම්, ඔහුට ඒ අත්හු
'හෙමිබා පුරිස, හෝ තමා හොදන්නා පහසකට නැගෙනුටට භික්ඛ්
කෙරෙයි දු' යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද හේ 'එසේ' යි
කියන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කරු ඒ
පුරිස්සු බස ප්‍රතිහරණරහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "භවද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කරු ඒ පුරිස්සු බස
එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

22. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණන් විසින්
බඩා සියැසින් නොදන්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු
බඩා සියැසින් හො දන්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආවාසීප්‍රාමාසීයන්
විසිනුදු බඩා සියැසින් හො දන්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ
සත්වනු ඇදුරුමායුග තෙක් වුවන් විසිනුදු බඩා සියැසින් නො දන්නා
ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණෝ යම් කෙනෙකුන් විසින් ගසන ලද පවත්-
වන ලද රැස් කරන ලද යම් පැරැණි මන්ත්‍රපද මෙ කරු ඔවුන් අනුව
ගසන් ද, කියන් ද, ඔවුන් කී දු අනුව කියන් ද, කියැවූ දු අනුව කිය-
වද්ද, අවටක වාමක වාමදෙට වෙසාමනන යමතගහි අභිතිරස භාරදාජ
වාසෙට්ඨ කසාප භගු යන මනනකතී වූ මන්ත්‍රප්‍රවණිකතී වූ, තෙවිදු
බමුණන්ගේ පුම්පුරුෂ වූ යම් සාමි කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු ද 'යම්
තැනෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසකැ හෝ බඩා වේ නම්,
'අපි ඔහු දනිමු යි, අපි ඔහු දනිමු' යි මෙසේ නො කීහ. එහෙත්
ඒ තෙවිදු බමුණෝ 'අපි යමකු නො දනුමෝ ද, යමකු නො දකුමෝ ද,
එ බඹහු හා එක් වන බවට මන දෙසන්නමු. එය අනුව පිළිපදනාහ
බඹහු හා එක් වනුට මෙය ම සාජු මහ යැ, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ, ට
මේ මහ ම තෙතරයාණික වනුයේ එයට යේ යැ' යි මෙසේ කියන්.
වාසෙට්ඨය, එය කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කරු තෙවිදු බමුණන්ගේ
වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "භවද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කරු තෙවිදු බමුණන්ගේ
වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

23. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැහැට. ඒ තෙවිදු බමුණෝ 'මෙය ම
සාජු මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය, මෙය ම තෙතරයාණික වනුයේ
එය පිළිපදනාහට බඹහු හා එක් වනුට යේ යැ' යි තමන් නොදන්නා
නොදන්නා ඒ බඹහු හා එක් වනු පිණිස මහ දෙන්නාහ යන මේ
කරුණ තැන්හේ ය (නො විය හැක්කේය).

24. වාසෙට්ඨය, යම්සේ මේ අවිරවති නදිය කවුඩන් විසින් පිය
හැකි පරිදි දියෙන් පිරි දෙගොඩතලා ගලන්නේ ද, එකලැ පරතෙරට
යැමෙන් වැඩක් ඇති, පරතෙර අපේක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන
පුරුෂයෙක් පර තෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හෙතෙම මෙ
ගොඩැ සිටියේ, 'හෙමිබා එ තෙර, මෙ තෙරට එන්නැ, හෙමිබා පර
තෙර, මෙ තෙරට එන්නැ' යි පර තෙරට කඩ නසන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය,
ඒ කිමැ යි සිතයි ද, ඒ පුරුෂයාගේ කැපවීම් හෙතු කොටගෙන හෝ
අයැදීම් හෙතු කොට ගෙන හෝ පැතීම් හෙතු කොට ගෙන හෝ
සතුන් කිරීම් හෙතු කොට ගෙන හෝ අවිරවති නදියගේ එ තෙර මෙ
තෙරට එන්නේ ද?"

“නො හිදං හො ගොතම”.

25. එවමෙව බො වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා සෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පභාස වත්තමානා, සෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා එවමානංසු: දුක්ඛවිතයාමි, සොමමහවයාමි, වරුණමවහ යාමි, ඊසානවිතයාමි, පජාපඤ්චවිතයාමි, බ්‍රහ්මවිතයාමි, මහිඤ්චවිතයාමි යාමිවිතයාමා’ති. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා සෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පභාස වත්තමානා, සෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, දවහානගෙතු වා ආයාචනගෙතු වා පඤ්ඤාපගතු වා දභිතඤ්ඤාගෙතු වා කායසංහෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මුට්ඨො¹ සහව්‍යුපගා ගවිස්සන්ති තෙනං ධාතං විජ්ජති.

26. සෙසසාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරවතී නදී පුරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡස්ස පාරන්තකො පාරගවෙසී පාරගාමි පාරං තරිකුකාමො, සො ඔරිමො නිරෙ දල්ලාය අඤ්ඤා² පච්ඡා-බාහං ගාලුහබ්බිතං බෙද්ධා, තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, අපි හු සො පුරිසො අචිරවතීයා නදීයා ඔරිමා නිරා පාරිමං නිරං ගච්ඡෙය්‍යා?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම”

27. “එවමෙව බො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ කාමගුණා අරියස්ස විතසෙ අඤ්ඤා’ති ප්‍රිච්චනති බබ්බතනති පි ප්‍රිච්චනති. තතමෙ පඤ්ච? චතසු-විසෙඤ්ඤාය රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. සොතමිඤ්ඤායා සද්දා -පෙ- භාණවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා -පෙ- ජ්ඣාච්ඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා පථාට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ බො වාසෙට්ඨ පඤ්ච කාමගුණා අරියස්ස විතසෙ අඤ්ඤා’ති ප්‍රිච්චනති බබ්බතනති පි ප්‍රිච්චනති. ඉමෙ බො වාසෙට්ඨ පඤ්ච-කාමගුණෙ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ගටිතා මුළුතා අපේකාපනතා අනාදිතව-දස්සාවිතො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති.

28. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා සෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පභාස වත්තමානා, සෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්චකාමගුණෙ ගටිතා මුළුතා අපේකා-පනතා අනාදිතවදස්සාවිතො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්තා කාමඤ්ඤා-බබ්බතබ්බා කායසංහෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මුට්ඨො සහව්‍යුපගා ගවිස්සන්ති තෙනං ධාතං විජ්ජති.

1. බ්‍රහ්මානං PTS.

2. උජ්ජයා, ස්‍යා

[වාසෙට්ඨ:] “හවද්දේ ගෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය.”

25. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිද්‍ර බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ‘ඉඤ්ඤ දෙවියා කැඳවමිහ, සොම දෙවියා කැඳවමිහ, වරුණ දෙවියා කැඳවමිහ, ඊශාන දෙවියා කැඳවමිහ, පුරුෂඝ්‍රිහ කැඳවමිහ, බ්‍රහ්මයා කැඳවමිහ, මහෙෂ්වරයා කැඳවමිහ, යාමයා කැඳවමිහ’ යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨය, එකානන්තයෙන් ඒ තෙවිද්‍ර බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ආවහානගෙතුයෙන් හෝ ආයාචනගෙතුයෙන් හෝ ප්‍රාථනා ගෙතුයෙන් හෝ අතීතඤ්ඤ (සොනානු කරණ) ගෙතුයෙන් හෝ කාබුන් මරණින් මතු බඹුණගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය (විස නොහැක්කේය).

26. වාසෙට්ඨය, යම්සේ මේ අවිරවති තදිය කටුබන් විසිනුදු පිය හැකි පරිදි දියෙන් පිරුණේ, දෙනොඩ තලා ගලන්නේ ද, එකල්හි පර තෙරට යැමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙර අපෙක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන පුරුෂයෙක් පරතෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හේ මේ තෙර දැකි දමෙකින් පිටිතල හයා දැකි කොට බඳනා ලද්දේ වේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ යි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරවති තදියේ මේ තෙරින් එ තෙරට යා හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද්දේ ගෞතමසිති, මේ නො වේ ම ය.”

27. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එ පරිද්දෙන් ම මේ පස් කම්ගුණයෝ (කාමබන්ධන පස) ආරී විතසයෙහි දම්වැල යි ද කියනු ලැබෙත්, බැම්මැ යි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද? ඉඡට වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රියසව්භාවය ඇති, කාමොපනිශ්ලිත වූ, රුහයට කාරණ වූ වක්කුර්විඥෙය රූප ද, ඉඡට වූ ... ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය ශබ්ද ද, ඉඡට වූ ... ස්පර්ශවිඥෙය ගන්ධ ද, ඉඡට වූ ... ජිහ්වා විඥෙය රස ද, ඉඡට වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රිය සව්භාවය ඇති, කායවිඥෙය සප්‍රභවය ද යන පස ය. වාසෙට්ඨය, මේ කාමගුණයෝ පස් දෙන ආරී විතසයෙහි දම්වැල යි ද කියනු ලැබෙත්, බන්ධන යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙවිද්‍ර බමුණෝ (මෙහි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නොදන්නා සුලු වූවාහු, නිශරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමගුණයන් පරිභෝග කරන්නාහු කාබුන් මරණින් මතු බඹුණගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණය නැත්තේ ය.

28. වාසෙට්ඨය, එකානන්තයෙන් ඒ තෙවිද්‍ර බමුණෝ යම් බ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, (පස්කම්හි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නො දන්නා සුලු වූවාහු, නිශරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමගුණයන් පරිභෝග කරන්නාහු කාබුන් මරණින් මතු බඹුණගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණය නැත්තේ ය.

29. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරච්ඡි නදී පුරා උදකස්ස සමත්තනිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරජ්ඣකො පාරගච්ඡෙ පාරගාමී පාරං තදිතුකමො, සො ඔරිමෙ තීර සසීසං පාරුපිනා නිපජ්ජෙය්‍ය, භං කීමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, අපි නු සො පුරිසො අචිරච්ඡිතා නදියා ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා ති.

“නොතිදං හො ගොතම”

30. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ නිවරණා අරියස්ස විනයෙ ආවරණා'ති'පි වුච්චනති, නිවරණා' ති' පි වුච්චනති, ඔනාහා'ති'පි වුච්චනති. පරියොනාහා'ති'පි වුච්චනති. කතමෙ පඤ්චා' කාමච්ඡන්දනිවරණං ව්‍යාපාදනිවරණං පිනම්භනිවරණං උභවච්ඡාන්දනිවරණං විචිතිච්ඡා-නිවරණං. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චනිවරණා අරියස්ස විනයෙ ආවරණා'ති' පි වුච්චනති, නිවරණා'ති'පි වුච්චනති, ඔනාහා'ති'පි වුච්චනති, පරියොනාහා'ති'පි වුච්චනති. ඉමෙහි ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චහි නිවරණෙහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආවුටා නිවුටා ඔවුටා¹ පරියොනභි. තෙ වන වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය ව්‍යානමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය ව්‍යානමානා, පඤ්ච නිවරණෙහි ආවුටා නිවුටා ඔවුටා පරියොනභි කායස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මණා සත්ව්‍යපහා හවිස්සන්ති'ති තෙනං ථාතං විජ්ජති.

31. භං කීමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නිනාති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරිතපාවරියානං භාසමානානං:

“සපරිග්ගහො වා බ්‍රහ්මා අපරිග්ගහො වා” ති.

“අපරිග්ගහො හො ගොතම.”

“සචෙරවිතො වා අචෙරවිතො වා?” ති.

“අචෙරවිතො හො ගොතම.”

“සව්‍යාපජ්ඣවිතො වා අව්‍යාපජ්ඣවිතො වා?” ති.

“අව්‍යාපජ්ඣවිතො හො ගොතම.”

“සඛ්ඛිලිට්ඨවිතො වා අසඛ්ඛිලිට්ඨවිතො වා?” ති.

“අසඛ්ඛිලිට්ඨවිතො හො ගොතම.”

1. අවුතා නිවුතා ඔවුටා, කෙසුචි.

29. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ මේ අවිරවනී නදිය දෙගොඩ තලා ගලනුයේ කවුඩන් විසින් පිය හැකි සේ වූයේ, දියෙන් පිරුණේ ද, එකලා පර තෙරට යෑමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙරට යෑම අපේක්ෂා කරන, පර තෙර සොයන තුළු, එතොඩ යනු කැමැති පුරුෂයෙක් එන්නේ ද, හේ මේ තෙර ගිස සහිත වූ එක සම වසා පෙරෙවැ වැදූ හෙන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැසි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරවනීනදියේ මේ තෙරින් එ තෙරට යන කැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය තොම වන්නේ ය.”

30 [භාග්‍යවංශ:] “එ පරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මේ ආර්ථිකයෙහි මේ පස් නිවරණ කෙතෙක් ආවරණයැයි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණයැයි ද කියනු ලැබෙත් අවනාහ (යටිනුරා කොට බැඳීම) යැයි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ (හාත්පස බැඳීම) යැයි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද, යන: කාමච්ඡදනිවරණය, ව්‍යාපාද නිවරණය, ජිනමිද්ධානිවරණය, උද්ධවකුකුචනිවරණය, විවිකිලානිවරණය යන මොහු ය. වාසෙට්ඨය, ආර්ථිකයෙහි මේ නිවරණයෝ පස් දෙන ආවරණයැයි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණයැයි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහයැයි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහයැයි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙවිද්‍ර බමුණෝ මේ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ ද පිළිසන් වූවෝ ද වැසුණෝ ද හාත්පසින් බැඳුණෝ ද වෙති. වාසෙට්ඨය, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් බැහැර කොට පවත්නා, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නා ඒ තෙවිද්‍ර බමුණෝ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ පිළිසන් වූවෝ වැසුණෝ හාත්පසින් බැඳුණෝ කාවුන් මරණින් මතු බඹුණේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ (විය නො හැක්කෙකි).

31. වාසෙට්ඨය, එය කිමැසි සිතති ද, වැඩි සිරි මහලු වූ ආවාසී-ප්‍රාචාරී වූ බමුණන් කියන වචනය තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද?

“බ්‍රහ්මයා සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය තැත්තේය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවංශ:] “සචෙර (ව්‍යාපාද සහිත) සිතැත්තේ ද, නැත හොත් අචෙර (ව්‍යාපාද රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අචෙරසිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවංශ:] “සව්‍යාබාධ (ජිනමිද්ධා - චිත්ත ලෙලඤ්ඤ සහිත) සිතැත්තේ ද? අව්‍යාබාධ (ජිනමිද්ධා - චිත්ත ලෙලඤ්ඤ රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අව්‍යාබාධ (ජිනමිද්ධා-චිත්ත ලෙලඤ්ඤ රහිත) සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවංශ:] “කිලිටි සිතැත්තේ ද නො හොත් නොකිලිටි සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නොකිලිටි සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

“වසවතනී වා අවසවතනී වා?”ති.

“වසවතනී හො ගොතම.”

32. තං කිමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, සපරිග්ගහා වා තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා අපරිග්ගහා වා?” ති.

“සපරිග්ගහා හො ගොතම.”

“සචෙරචිත්තා වා අචෙරචිත්තා වා?” ති

“සචෙරචිත්තා හො ගොතම.”

“සව්‍යාපජ්ඣචිත්තා වා අව්‍යාපජ්ඣචිත්තා වා?”ති.

“සව්‍යාපජ්ඣචිත්තා හො ගොතම.”

“සඛ්ඛිලිට්ඨචිත්තා වා අසඛ්ඛිලිට්ඨචිත්තා වා?”ති

“සඛ්ඛිලිට්ඨචිත්තා හො ගොතම.”

“වසවතනී වා අවසවතනී වා?” ති.

“අවසවතනී හො ගොතම.”

33. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සපරිග්ගහා තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා, අපරිග්ගහො බ්‍රහ්මා, අපි නු බො සපරිග්ගහානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මානා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ, තෙ වත වාසෙට්ඨ සපරිග්ගහා තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා කායස්සහෙද පරමමරණා අපරිග්ගහස්ස බ්‍රහ්මතො සහව්‍යුපගා භවිස්සන්තිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

34. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සචෙරචිත්තා තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා, අචෙර-චිත්තො බ්‍රහ්මා, අපි නුබො අචෙරචිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අචෙරචිත්තෙන බ්‍රහ්මානා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ, තෙ වත වාසෙට්ඨ සචෙරචිත්තා තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා කායස්සහෙද පරමමරණා අචෙර චිත්තස්ස බ්‍රහ්මතො සහව්‍යුපගා භවිස්සන්තිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

[භාග්‍යවත්තු:] “වග්ගවර්තී ද (සිත තමා වග්ගෙහි පවත් වන්නේ ද) නො හොත් අවග්ගවර්තී (සිත තමා යටත් ව පවත්නේ) ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “වග්ගවර්තී ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

32. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එය කිමැ සි සිතහි ද, තෙව්දු බමුණෝ සත්‍රිපරිග්‍රහ ඇත්තෝ ද, නො හොත් සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තෝ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තෝ ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සචෙර සිතැත්තෝ ද, නො හොත් අචෙර සිතැත්තෝ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සචෙර සිතැත්තෝ ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සව්‍යාබාධ සිතැත්තෝ ද, නො හොත් අව්‍යාබාධ සිතැත්තෝ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සව්‍යාබාධ සිතැත්තෝ ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිටි සිතැත්තෝ ද, නො හොත් නොකිලිටි සිතැත්තෝ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “කිලිටි සිතැත්තෝ ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වග්ගවර්තී ද නො හොත් අවග්ගවර්තී ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අවග්ගවර්තී භ, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

33. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිජ් බ්‍රාහ්මණයෝ සත්‍රි-පරිග්‍රහසහිතයෝ ය, බ්‍රහ්මයා සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත ය. සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත වූ තෙව්දු බමුණන්ගේ සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බවහු හා සැසඳීමෙන් වේ ද? ගැලැපීමෙන් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනැව වාසෙට්ඨය, සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත තෙව්දු බමුණෝ කාබුන් මරණින් මතු සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බවහු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ ව්‍යානාභ්‍යයන මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

34. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්දු බමුණෝ චෙරි සිතැත්තෝ ය. බමා අචෙර සිතැත්තෝ ය චෙරි සිතැති තෙව්දු බමුණන්ගේ අචෙර සිතැති බවහු හා සැසඳෙන බවෙක් වේ ද? ගැලැපන බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, භවද්ද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනැව, වාසෙට්ඨය. ඒ සචෙර සිතැති තෙව්දු බමුණෝ කාබුන් මරණින් මතු අචෙර සිතැති බවහු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ වන්තාභ්‍යයන මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

35. ඉති කීර වාසෙට්ඨ සවාපජ්ඣාපිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අවාපජ්ඣාපිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු බො සවාපජ්ඣාපිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං අවාපජ්ඣාපිත්තොන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාමු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සවාපජ්ඣාපිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා අවාපජ්ඣාපිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනො සත්ත්වප්පභා හවිස්සන්තිති තෙනං ථානං විජ්ජති.

36. ඉති කීර වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අසංකිලිට්ඨිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු බො සංකිලිට්ඨිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අසංකිලිට්ඨිත්තොන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාමු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා අසංකිලිට්ඨිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනො සත්ත්වප්පභා හවිස්සන්තිති තෙනං ථානං විජ්ජති.

37. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අවසවනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. වසවනති බ්‍රහ්මා. අපි නු බො අවසවනතිනං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං වසවනතිනා බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාමු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ අවසවනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා වසවනතිස්ස බ්‍රහ්මුනො සත්ත්වප්පභා හවිස්සන්තිති තෙනං ථානං විජ්ජති.

ඉධ බො පන තෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආසීදිත්වා සංසීදිනති, සංසීදිත්වා විසාදං වා පාපුණ්නති. පුක්ඛතරණං¹ මඤ්ඤෙ පතරනති. තස්මා ඉදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජං² ඉරණනති³ පි³ ච්චෙති. තෙවිජ්ජං විපිනනති³ පි ච්චෙති. තෙවිජ්ජං ව්‍යසනනති³ පි ච්චෙති” ති.

38. එවං චුතො වාසෙට්ඨො මාණවො භගවන්තං එතදවොච: “සුතං මෙ තං හො ගොතම, සමණො ගොතමො බ්‍රහ්මුනො සත්ත්වප්පභා මග්ගං ජාතාති” ති.

තං කිමමඤ්ඤෙසි වාසෙට්ඨ ආසන්නො ඉතො මනසාකටං, තස්මිනො දුරෙ මනසාකටනති?”

“එවං හො ගොතම. ආසන්නො ඉතො මනසාකටං. තස්මිනො දුරෙ මනසාකටනති.”

1. පුක්ඛතරං, කෙසුපි.

2. තෙවිජ්ජා, බ්‍රහ්ම.

3. ඉරණං, දීඝනිකා.

35. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිදු බමුණෝ සවායාබාධ සිත් ඇත්තෝ ය. බුභුසා වායාබාධ රහිත සිතැත්තෝ ය. වායාබාධ සහිත සිතැති තෙවිදු බමුණන්ගේ අවායාබාධ සිතැති බුභුසා හා සැසඳීමෙන් වේ ද, ගැලපීමෙන් වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨය. සවායාබාධ සිතැති ඒ තෙවිදු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වායාබාධරහිත සිතැති බබ්බුසේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යමාන ය.

36. වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඒ තෙවිදු බමුණෝ කිලිටි සිතැතියෝ ය. බුභුසා නොකිලිටි සිතැත්තෝ ය. කිලිටි සිතැති තෙවිදු බමුණන්ගේ නොකිලිටි සිතැති බුභුසා සමග සැසඳෙන ගැලපෙන බවෙන් වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨය. ඒ කිලිටි සිතැති තෙවිදු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු නො කිලිටි සිතැති බබ්බුසේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යමාන ය. (නො වන්නෙකි).

37. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිදු බමුණෝ අවශවර්ත්තු ල. බුභුසා වශවර්ති ල. අවශවර්ති තෙවිදු බමුණන්ගේ වශවර්ති බුභුසා හා සැසඳීමෙන් වේ ද ගැලපීමෙන් (සම බවෙන්) වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනව. වාසෙට්ඨය, අවශවර්ති වූ ඒ තෙවිදු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වශවර්ති වූ බබ්බු හා ඵකිභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යමාන ය (නො වන්නෙකි).

වාසෙට්ඨය, මෙහි වනාහි තෙවිදු බමුණෝ (මහා සි වරදවා ගෙන) නොමනට පැමිණ (මබ්බුසේ) ඵකි ගැලපේ. නැලි නො නොඉවැසියැ හැකි දුකට හෝ පැමිණෙත්. විශාලි නදියෙක අත් පා ගසමින් පිහිනනවුන් සේ වෙහෙසෙත් ඵහෙයින් තෙවිදු බමුණන්ගේ මේ ත්‍රිපිඤ්ච මහ අරණෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිපිඤ්ච මහ වනයෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිපිඤ්ච විපතෙකැ සි ද කියනු ලැබේ.

38. මෙසේ වදාළ කල්හි, වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ බුභුසා හා ඵකිභාවයට මහ දන්නා සේකැ සි මෙය මා විසින් අසන ලදැ”යි කී ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැසි සිතැති ද, මනසාභවය මෙයට සමිප තැන්හි වේ ද? මනසාභවය මෙයින් නොදුරු ම වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “ඵසේ ය, හවද් ගෞතමසිති, මනසාභවය මෙයට සමිප තැන්හි ය. මනසාභවය මෙයින් දුරු නො වේ.”

39. තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, ඉධස්ස පුරිසො මනසාකට්ඨෙ ජාත-
වදො, තමෙනං මනසාකට්ඨො තාවදෙව අවසට්ඨං මනසාකට්ඨස්ස මග්ගං
පුච්ඡෙත්ථස්ස, සිංහානු බො වාසෙට්ඨ තස්ස පුරිසස්ස මනසාකට්ඨෙ ජාතවදාස්ස
මනසාකට්ඨස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දඤ්ඤාසිතත්තං වා විජායිතත්තං වා? ති.

“තො භිදං හො ගොතමි. තං කිස්ස හෙතු? අසු භි හො ගොතම
පුරිසො මනසාකට්ඨෙ ජාතවදො. තස්ස සබ්බානෙව මනසාකට්ඨස්ස මග්ගාති
සුචිදිතාති” ති

40. “සිංහා බො වාසෙට්ඨ තස්ස පුරිසස්ස මනසාකට්ඨෙ ජාතවදාස්ස
මනසාකට්ඨස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දඤ්ඤාසිතත්තං වා විජායිතත්තං වා, තනේව
තථාගතස්ස බුහුමලොකෙ වා බුහුමලොකගාමිනියා වා පටිපදාය පුට්ඨස්ස
දඤ්ඤාසිතත්තං වා විජායිතත්තං වා. බුහුමානඤ්ඤාසං වාසෙට්ඨ පජානාමි
බුහුමලොකඤ්ඤා බුහුමලොකගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො බුහු-
මලොකං උපපන්නො, තඤ්ඤාපජානාමි” ති.

41. එවං වුත්තෙත වාසෙට්ඨා මාණවො භගවන්තං එතදවොච: “සුතං
මේතං හො ගොතමි ‘සමමො ගොතමො බුහුමනො සත්ථව්‍යතාය මග්ගං
දෙසෙති’ති. සාධු තො භවං ගොතමො බුහුමනො සත්ථව්‍යතාය මග්ගං
දෙසෙතු. උලුච්ඡතු භවං ගොතමො බුහුමණිං පජ”න්ති.

“තෙන භි වාසෙට්ඨ සුණාති. සාධුකං මනසිකරොති. භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං ගො’ති බො වාසෙට්ඨා මාණවො භගවතො පච්චස්සොසි.
භගවා එතදවොච:

42. ඉධ වාසෙට්ඨ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමා-
සමබ්බදො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකංවිදි අනුත්තරො පුරිස-
දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුදො භගවා. සො ඉමං ලොකං
සද්දෙවකං සමාරකං සබ්බමඤ්ඤා, සස්සමණ්ණාගමණිං පජං සද්දෙවමනුස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරි-
පුණ්ණං පරිසුද්ධං, බුහුමචරියං පකාසෙති.

39. වාසෙට්ඨය, එය කිමැයි සිතති ද, මෙහි මනසාකටයෙහි උපත් මනසාකටයෙහි වැඩුණු පුරුෂයෙක් වේ නම්, එ කෙනෙහි ම එසින් තිත්වුණු ඔහු අතින් මනසාකටයට මහ විවාරන්තානු නම්, වාසෙට්ඨය, මනසාකටයෙහි උපත්, එහි ම වැඩුණු, මනසාකටයට මහ විවාරනු ලැබූ ඔහුගේ (සැකයෙන් සිතයිනා) කල් යවන බවෙක් හෝ (උතතර දිය නොහැකි බැවින් වන) කයා තද බවෙක් හෝ වන්නේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති. ඒ කවර හෙයින්? හවද් ගෞතමසිති, ඒ පුරිස් තෙම මනසාකටයෙහි උපන්නේ ද වැඩුණේ ද වේ. ඔහුට මනසාකටයෙහි සියලු මායියෝ ඉතා ප්‍රකටයහ. එහෙයිති.”

40. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මනසාකටයෙහි උපන්නාවූ ද, වැඩුණා වූ ද, එසේ මහ විවාරන ලද එ පුරිස්තට උත්තර දීමට කල් යවන බවක් හෝ උත්තර දිය නොහැකි ව කයා තද බවක් හෝ වනත්, බඹ-ලොවෙහි (බඹලොව ඇරැබ) හෝ බඹලොවට යන මහෙහි (මහ ඇරැබ) හෝ ප්‍රශ්න කරනු ලැබූ තථාගතයන්ගේ උත්තර දීමට කල් යවන බවෙක් හෝ (ප්‍රශ්නයෙන්) කයා තද බවෙක් හෝ නො වේ ම ය. වාසෙට්ඨය, මම බඹනු ද බඹ ලොව ද බඹලෝ යන පිළිවෙත ද දනිමි. යම්සේ පිළිපන්නේ බඹලොවට උපපන්නි වශයෙන් පැමිණියේ නම් ඔහු ද දනිමි.”

41. මෙසේ වදාල කලා වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ශ්‍රමණගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහමයා හා එකිනෙකට මහ දෙසන සේකැ යි මෙය මා විසින් අසන ලද ය. යච්ඤ කරමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට බ්‍රහමසහභාවය පිණිස මහ දෙසන සේක් වා. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ බවුණුදරු වූ මා අපාමනින් ඔසොවා බඹලෝමහා පිහිටුවන සේක් වා.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එසේ වී නම් අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි”

‘හවත්ති, එසේ යැ’ යි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇසවී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

42. වාසෙට්ඨය, මෙහි අර්හත් වූ සමාන්තලොභි වූ විදුර්වරණ-සමපන්න වූ සුගත වූ ලොකපිත් වූ නිරුතතර පුරුෂදමසාරපි වූ දෙව-මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බඹුන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබවුණන් සහිත සම්මත දෙවියන් (රජන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වජාචද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, (ඔවුනට) අවබෝධ කරවයි හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසනා හදුක කොට, අභි සහිත කොට, ව්‍යාකූණ සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට, පරිශුද්ධ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයෙන් සංගාතිත වූ) ශාසනබ්‍රහමවසීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

43. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරස්මි වා කුලෙ පට්ඨාජානො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තපාගතො සද්ධං පටිලහති. සො තෙනා සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංවිකකති: “සමබ්බො සරුවාසො රජාපථො.¹ අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුඤ්ඤං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපට්ටුණ්ණං එකන්තපට්ටුද්ධං සඞ්ඛිලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනුනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනිශාරියං පබ්බජෙය්‍ය”තති.

44. සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඛනිං ටහාය මහනතං වා භොගකඛනිං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤාතිපට්ටවටං පහාය මහනතං වා ඤ්ඤාතිපට්ටවටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනිශාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අඤ්ඤාතෙතස්ස චජෙජස්ස භයදස්සාචී, සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙස්ස, කායකමෙත්ත සමන්තාගතො කුසලෙන, පට්ටුද්ධාජ්ඣො, සීලසම්පන්නො, ඉන්ද්‍රියෙස්ස ගුත්තඤ්ඤා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤා, සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤා සමන්තාගතො, සනතුට්ඨා.

45. කපඤ්ඤා වාසෙට්ඨ භික්ඛු ජීලසම්පන්නො භොති¹ ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං ටහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති. තිහිතදණ්ඩො තිහිතසුඤ්ඤා ලජ්ඣී දයාපන්නො සබ්බපාණගුත්තරිකානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි² ස්ස භොති සීලසම්මං. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති. දින්නාදුති දින්නාපාටිකඛිති අපේතෙන සුවිභූතෙන අත්තතා විහරති. ඉදම්පි³ ස්ස භොති සීලසම්මං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාරි⁴ විරතො මෙත්තා ගාමධම්මො. ඉදම්පි⁵ ස්ස භොති සීලසම්මං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසුඤ්ඤා ථෙතො⁶ පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි⁷ ස්ස භොති සීලසම්මං. පිසුණං වාචං පහාය පිසුණං වාචාය පටිවිරතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං තෙදාය, අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං ගෙදාය. ඉති භික්ඛාතං වා සඤ්ඤාතා, සංභික්ඛාතං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගතඤ්ඤා සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඉදම්පි⁸ ස්ස භොති සීලසම්මං.

1. රජාපථො, කඤ්ඤා.

2. අනාමාරි, මිත්තං.

3. ඤ්ඤා, ස්සා.

4. අපමනියා, මිත්තං.

43. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිටුනෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකු ලපන්තෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුරජුහු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, “ගිහිගෙයි විසීම සමාගයෙකි, රජස්පථයකි, පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (ඵලිමහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ බමසර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙනෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

44. හේ පසු කලෙක දල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මිද වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්කසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ, සවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වාසය කෙරෙයි. නොවැරැදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආච්ච ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දත්තේ, (සන් තන්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන් වැදැරැම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන ගික්මෙයි.

45. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේද යත්: වාසෙට්ඨය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැරැලා ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙඟින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ (දඹුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, ජෛත්‍රියට පැමිණියේ (ජෛත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි ගිහානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ අදන්තාදනය හැරැලා නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, පොසොර වූ පිරිසිදු සිහින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ අබිරම්සර දුරුලා බමසර සරන්නේ වෙයි. ගැඹුදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ බොරු කීම දුරුලා බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කර්ම ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කර්ම ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කීම දුරුලා කේලාම් කීමෙන් වැලැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිදුවනු පිණිස එතන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එකැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිදුවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිදුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුණුවන් (සමගියට පැමිණියුවන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛගමා පොටි බහුජනකනා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං¹ වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං. සමඵපපලාපං පහාය සමඵපපලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමෙවාදී විනයවාදී. නිබ්බානවතීං වාචං භාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරියනනවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

46. ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භං පටිවිරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චගිතවාදිනවිසුක-දස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගඤ්චිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවස්ථානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජතපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකබඤ්ඤාපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සිදසපටිගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලා-පටිගහණා පටිවිරතො හොති. කුකඤ්චසුකරපටිගහණා පටිවිරතො හොති. හන්චගවාස්සචලවාපටිගහණා පටිවිරතො හොති. බෙහනවච්ඡි-පටිගහණා පටිවිරතො හොති. දුර්වෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකක්ඛා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටකංසකුට්ඨානකුට්ඨා පටි-විරතො හොති. උනෙකාටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබක්ඛනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

47. යථා වා පනෙතො තොනොතො සමණ්ණාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵචරූපං ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබ්ජං බක්ඛබ්ජං ඵලුබ්ජං අග්ගබ්ජං ඛිජබ්ජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵචරූපා ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

හේ රථ ඛණ්ණම් දුරු ලා රථ බස් දෙවුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරුලා බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කථා කරනසුලු වූයේ, ඇතන ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ

46 හේ බීජසමුත (පාල වන ද) ද, භූතසමුත (පාල වුණු ද) ද සිඳිමෙන් නිඳිමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වෙලේ වලදන බත් ඇත්තේ, තොකල්ලොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තට්භු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇහැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇත සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගඳවිලෙවුන් දරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, තොකාප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කනවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු බාන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙන්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හිනියනට දූත මෙතෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණ්ඩු පණන් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙද ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. භොරතරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, තොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන් තොහිම් කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු නොඅගනා දෑයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මෙ කී නොකී හැම කෙරුපික කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිඳිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැනැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

47. යම්ගේ සමහර හවත් මනණබමුණේ සැදුනැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මූලච්ඡ ද (හිතුරු ආදී පාල වන මුල් ද), සකක වීජ ද (නුත ආදී පාල වන කඳ ද), පරුච්ඡ ද (උක් උණ බට ආදී පාල වන පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡ ද (ඉරිවේරිය ආදී පාල වන දලු ද), පස් වනු වීජච්ඡ ද (වී ආදී පාල වන ඇට ද) යන මේ කී වීජසමුත ද (පාල වන දෑ ද) භූතසමුත ද (පාල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිඳුම් කිඳුම් නැළුම් යැ කී) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ වීජ-ග්‍රාමභූතග්‍රාමසමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ

48. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං සහතිධිකාරපරිභොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනාසනතිධිං පානසනතිධිං චත්ථසනතිධිං යානසනතිධිං සයනසනතිධිං නක්ඛසනතිධිං ආමිසසනතිධිං, ඉති වා ඉති එවරුපා සනතිධිකාරපරිභොගං පටිච්ඡන්තො භොති, ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

49. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගිතං වාදිතං උපකං අකංඛානං පාණිස්සරං චේතාලං කුම්භචුතං සොනතකං චණ්ඩාලං වංසං යොපතකං කන්ථසුද්ධං අස්සසුද්ධං මහිසසුද්ධං උසනසුද්ධං අජසුද්ධං මෙණ්ඩසුද්ධං කුක්කුචසුද්ධං වට්ටකසුද්ධං දණ්ඩසුද්ධං මුට්ඨිසුද්ධං තිබ්බුද්ධං උයොසාධිකං බලග්ගං සෙතාඛ්‍යුතං අභිකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනං පටිච්ඡන්තො භොති ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

50. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං ජුතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සනතිකං බලිකං ඝටිකං සලාකාගත්ථං අකඛං පඞ්ඤවීරං වඞ්ඤකං මොක්ඛවිකං විඛ්චුලකං පතතාලකං රථකං බත්තකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං, ඉති වා ඉති එවරුපා ජුතප්පමාදට්ඨානානුයොගං පටිච්ඡන්තො භොති, ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

51. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං උච්චාසයගමනාසයගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං විහතකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං තත්ථකරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිතප්පවෙණ්ඤි කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං, ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයගමනාසයගං පටිච්ඡන්තො භොති, ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

48 යම්සේ ඇතැම් ගවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කන දෑ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) සාධා රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දෑ හැර (තවත් තල සහල් ඇ වූව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්නිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ සන්නිකාර පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

49 යම්සේ සමහර ගවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැටුම් ගැසුම් වැසුම්, නටසමයා (තථවත් සමූහයක් එක් වූ ජනයාගෙන් ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහානාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩ්‍ය (අතින් ලොහොබෝ ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), පේතල (දඹුල්ලා තාලමිපට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටීම), කුම්භපුන (සිවුරස් බෙර වැසුම්), ගොහහක (රංගබලිකරණය හෙවත් රහමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට සෙනානු වශයෙන් නාද්දීන භායනය හෝ ප්‍රතිහානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝ-ගුබ්‍රිඩාව), උණගස් බසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අස්ථිබාවනය (මලවුන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මීටුසුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මෙබඳු විසූව දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ විසූව දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

50 යම්සේ සමහර ගවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අට්ඨකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්නිකා-ක්‍රීඩාව, දැදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාදත්තකෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-නලා පිඹුම, කෙළිනතුලින් හැම, හරණම් ගැසුම, කන්ත-ගුරුවා කෙළිය, කොළතැලියෙන් වැලී ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරූප පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අතගේ අකුරු ඇඳ එ කියැවීම), සිතා දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කහුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළි-යෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

51 යම්සේ ඇතැම් ගවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සකලා පටු ය, පලහය, මහකොඳුපලසය, පියමනෙන් විසිතුරු කල එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුද ඇතිරිය, ගනමල් යෙදු එළලොම් ඇතිරිය, නිලිය (පලුන් මෙන්කය), සිංහරූපාදි රූපවලින් විසිතුරු කල එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කල පසතුරුණ, කොසෙය්‍ය හුසින් විසූ ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අඳුන් දිවියමින් මසා කල ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කල මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දොර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු ලඩුපියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස්ගහන් මහගහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ උස්ගහන් මහගහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

52. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්බාහුණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමුද්දනං නභාපනං සමබාහනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං නජබ්බකං සිබාබ්බකං දණ්ඩකං නාළිකා බග්ගං ඡත්තං විත්තූපාතනං උණ්හිසං මණ්ණි වාලවිජ්ජනිං ඔද්දනානි වත්තානි දීඤ්ඤසානි, ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානු-යොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

53. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්බාහුණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ ඵවරුපං තිරව්ජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඬකථං අන්තකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං තිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිය-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිබාකථං කුමාරට්ඨාන-කථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඩාසිකං සමුද්දක්ඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

54. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්බාහුණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න චංචං ඉමං ධම්මවිනයං ආජාතාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජාතාමි. කිං චංචං ඉමං ධම්මවිනයං ආජාතියාසි? මිච්ඡාපටිපන්නො චුමසි. අනමස්මි සම්මාපටිපන්නා, සහිතංමෙ, අසහිතා තෙ. උරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො, නිග්ගන්තො චුමසි වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බේදෙහි වා සවෙ පභොසිති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

55. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්බාහුණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමභාමත්තානං බන්ධයානං බ්බාහුණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

52. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉළිම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වහුවට තෙල් ගා මැඬීම, සුවද දියෙන් නැචීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුහුරින් තැළීම, කැබපත්න් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අදුන් නැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හඤ්ඤාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සරසවි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිප්මිණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්පිදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරැණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

53. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා වොරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙනාකථා භයකථා සුඛකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගඤ්ඤාකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා [කුමාරකථා කුමාරිකථා] ශූරකථා විවිකථා කුණ්ඩසානකථා නානාකිකථා ලොකාබ්‍යාසිකා කථා සම්මුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසභවකථා යන මෙබදු වූ තිරස්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මේ බදු කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

54. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම් ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කීමැ යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පළමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දය මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළී ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් නැගිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙයින් ඕදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මෙබදු වූ උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මෙබදු වූ හෝ බැණ දෙඩා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

55. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යන්නැ. අයෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ අයෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආරාමස්ථානයේ ඤාතිකයන්ගේ බමුණන්ගේ ගෑහැවියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බදු දූත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දූත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

56. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාහි භොජනාහි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: ආහං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිතං ලකිණං මුහිකවජ්ජනං අග්ගිභොමං දබ්බිභොමං ථුසගොමං තණ්හුලභොමං සප්පි-
තොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අබ්ගවිජ්ජා විච්ඡුට්ඨා බ්‍රහ්ම-
විජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුට්ඨවිජ්ජා අතිවිජ්ජා ට්ඨවිජ්ජා විවජ්ජිතවිජ්ජා
මුහිකවිජ්ජා සාකුණ්ඩවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කන්ධාතං සරපරිත්තාතං චූල-
පක්කං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිට්ඨතො
භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

57. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාහි භොජනාහි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: අහං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිතං ලකිණං මුහිකවජ්ජනං අග්ගිභොමං දබ්බිභොමං ථුසගොමං තණ්හුලභොමං සප්පි-
තොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අබ්ගවිජ්ජා විච්ඡුට්ඨා බ්‍රහ්ම-
විජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුට්ඨවිජ්ජා අතිවිජ්ජා ට්ඨවිජ්ජා විවජ්ජිතවිජ්ජා
මුහිකවිජ්ජා සාකුණ්ඩවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කන්ධාතං සරපරිත්තාතං චූල-
පක්කං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිට්ඨතො
භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

58. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාහි භොජනාහි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකිණං විජච්ඡකිණං දණ්ඩලකිණං
අසීලකිණං උසුලකිණං බහුලකිණං ආට්ඨිකලකිණං ඉසුලකිණං
පුරිසලකිණං කුමාරලකිණං කුමාරිලකිණං දසලකිණං දසීලකිණං
හස්සලකිණං දස්සලකිණං මිහිසලකිණං උසහලකිණං ගොලකිණං
අජලකිණං ලොභ්‍යබලකිණං කුකුඤ්ඤාලකිණං වට්ඨකලකිණං ගොධා-
ලකිණං කණ්ණිකාලකිණං කච්ඡපලකිණං මිහලකිණං. ඉති වා ඉති
ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිට්ඨතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස
භොති සීලසම්මං.

59. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාහි භොජනාහි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි, සෙය්‍යපීදං: “රක්ඛං නිසානං හවිස්සති. රක්ඛං
අනිසානං හවිස්සති. අබ්ගනන්දනං රක්ඛං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං
රක්ඛං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රක්ඛං උපයානං හවිස්සති,
අබ්ගනන්දනං රක්ඛං අපයානං හවිස්සති. අබ්ගනන්දනං රක්ඛං ජයො
හවිස්සති. බාහිරුතං රක්ඛං පරුජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රක්ඛං
ජයො හවිස්සති. අබ්ගනන්දනං රක්ඛං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස
ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය
තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිට්ඨතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

56. යම්සේ සම්මතර හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙන් ද, ලාභසන්කාර පතා දුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙසින්තෝ වෙන් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කඩින් හෝ බසින් ඇහැරීම් කරන්නෝ වෙන් ද, ලාභාපෙක්ෂායෙන් අනුනට කරන්නෝ වෙන් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

57. යම්සේ ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, සම්පත-ශාස්ත්‍රය, ප්‍රක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුෂකවජ්ජිත්තවිද්‍යාව, අග්නිභෝමය, දර්ශිභෝමය, කුෂභෝමය, කණ්ණාමය, කණ්ණුලභෝමය, සර්පිජ්භෝමය, කෙළභෝමය, මුඛභෝමය, ලොහිතභෝමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ඝෞත්‍ර විද්‍යාව, ශිව විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අභි විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව, වාශ්වික විද්‍යාව, මුෂක විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වාසස විද්‍යාව, පක්ඛයානාගය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන වෙ කී හෝ මෙබදු වූ හෝ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

58. යම්සේ ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ජණ්ලකුණු, වන්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඩුලකුණු, රිලකුණු, දුඛලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දුසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වතප්ලකුණු, ගොන්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වටුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණ්ලකුණු, කඳුබුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බදු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන්, මේ බදු මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද තිරශ්චිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

59. යම්සේ ඇතැම් පින්වන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිකු අසෝ නැකැතින් (ගුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යාම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ” යි කියමින් මේ බදු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මේ බදු වූ මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

60. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඛීතා තෙ ඵවරුපාය තිරවණ්නවිජ්ජාය මිවණ්ඨවෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “වඤ්ඤානො හවිස්සති, සුරියග්ගාභො හවිස්සති, නකඛනනානො හවිස්සති, වඤ්ඤසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති, වඤ්ඤසුරියානං උපපඨගමනං හවිස්සති, නකඛනනානං පඨගමනං හවිස්සති, නකඛනනානං උපපඨගමනං හවිස්සති, උක්කාපාතො හවිස්සති, දීසාඛාතො හවිස්සති භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුඤ්ඤානි හවිස්සති, වඤ්ඤසුරියනකඛනනානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති, ඵවංවිපාකො වඤ්ඤානො හවිස්සති, ඵවංවිපාකො සුරියග්ගානො හවිස්සති, ඵවංවිපාකං වඤ්ඤසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති, ඵවංවිපාකං වඤ්ඤසුරියානං උපපඨගමනං හවිස්සති, ඵවංවිපාකං නකඛනනානං පඨගමනං හවිස්සති, ඵවංවිපාකං නකඛනනානං උපපඨගමනං හවිස්සති, ඵවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති, ඵවංවිපාකො දීසාඛාතො හවිස්සති, ඵවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති, ඵවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤානි හවිස්සති, ඵවංවිපාකං වඤ්ඤසුරියනකඛනනානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරවණ්නවිජ්ජාය මිවණ්ඨවා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

61. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඛීතා තෙ ඵවරුපාය තිරවණ්නවිජ්ජාය මිවණ්ඨවෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛබ්බවසීතො හවිස්සති, දුඛබ්බවසීතො හවිස්සති, සුභිකං හවිස්සති, දුඛිකං හවිස්සති, ඛෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, මුද්දා ගණ්ණා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායනං”. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරවණ්නවිජ්ජාය මිවණ්ඨවා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

62. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඛීතා තෙ ඵවරුපාය තිරවණ්නවිජ්ජාය මිවණ්ඨවෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්ඤානිත්ථමනං හනුසංහතනං හන්ථාභිජ්ජපනං හනුජ්ජපනං කණ්ණජ්ජපනං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිවුට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිව්ඤායනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරවණ්නවිජ්ජාය මිවණ්ඨවා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසම්මං.

60. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද තිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් යොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදතිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. ව්‍යුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුයසීග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද තිරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද තිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුන්ගේ පථගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස්ගෙරැවුම මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදතිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුවේ, මේ බඳු තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාඡ්වයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්වයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

61. යම්සේ ඇතැම් පින්වන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්සේ ය. මේ සමයෙහි නිශං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභිෂ්ඨ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භිෂ්ඨ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇතිලි පුරුක්හි සංඥා තබා ගිණිම) ද, ගණකාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යායාත්‍රය, ලොකායතනායාත්‍රය යන මේ හෝ මේ බඳු තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්වයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්වයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

62. යම්සේ ඇතැම් පින්වන් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අභ්‍රසෑමයන් එක් වන්නට නකත් කීම, අභ්‍රසෑමයන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්න මනත්‍රාදිය කර දීම, බිම් පාලු වන්නට පදි ඉතිරියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හඳු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දූපීම, හඳු පෙරළෙන්නට මතුරු දූපීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දූපීම, කැබපතෙහි දෙවතාවෙයය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පේත කියැවීම, දෙවදුස්සක ලවා පේත කියැවීම, ජිවිකා පිණිස තිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දරා මුවන් ගිහිපල් විසිදවීම, මතුරු දරා සිරිකන කැදැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්වයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්වයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

63. යථා වා පතෙකෙ භොතොනා සමණත්වාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය තිරවණානවිජ්ජාය මිවණාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: සනතිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භුජ්කමමං වස්සකමමං චෝස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නහාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධිවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණ්ඨෙලං තෙතනතප්පනා නජ්ජකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සලලකතතියං දුරකතිකිච්ඡා මුලභෙසජානං අනුසාදනං ඔසධිනං පටිමොකො, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරවණානවිජ්ජාය මිවණාජ්චා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමං.

64. ස ඛො සො වාසෙට්ඨ භික්ඛු එවං සීලසමපනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සාති යදිදං සීලසංවරතො, සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඛතතියො මුද්ධාවහිතොනා නිහතපච්චාමිතොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සාති යදිදං පච්චජිකතො, එවමේව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු එවං සීලසමපනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සාති යදිදං සීලසංවරතො, සො ඉමිනා අරියෙහ සීලකඩ්ඛෙන සමනාගතො අජිකිත්තං අනවජ්ජබං පටිසංවෙදෙති, එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සීලසමපනොනා භොති.

65. කථඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉජ්ජියෙසු ගුහනද්වාරෙ භොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු චග්ගුතා රුපා දිස්වා න නිමිත්තග්ගාති භොති නානුබ්‍යංඤ්ජනග්ගාති, යවාධිකරණලෙහං චග්ගුජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තා අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රතති චග්ගුජ්ජියං, චග්ගුජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති, සොහෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඝාණෙන ගතං ඝාසිචා -පෙ- ජීව්හාය රසං ඝාසිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිචා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න භිමිත්තග්ගාති භොති නානුබ්‍යංඤ්ජනග්ගාති, යවාධිකරණලෙහං මනිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රතති මනිජ්ජියං, මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති සො ඉමිනා අරියෙහ ඉජ්ජියසංවරෙහ සමනාගතො අජිකිත්තං අබ්‍යාසෙකසුබං පටිසංවෙදෙති එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉජ්ජියෙසු ගුහනද්වාරෙ භොති

63. යම්සේ ආනාමි පින්වත් මහණබමුණෝ සද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, ශාන්තිකම්, ප්‍රණීතිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වස්තුකම්, වස්තු පරිකරණ, මතුරා දපා මුව දෙවුම, මතුරා දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ මිරේක කැරවීම, ලය මිරේකයට බෙන් දීම, වස්ති කිරීම ශිෂ්ටිතේර්වන බෙන දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇස පවලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අපුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අපුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙඩට බෙන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙන් දීම (කැසවිකින්සාව) කාරම් බෙන බැද වණ සුට වූ පෑ ජීව. ගලවා, දූමිම යා'' යි මේ ආදි වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණමිතපිද්ධයෙන, මිථ්‍යාආර්ථයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණමිත පිද්ධයෙන්, මිථ්‍යාආර්ථයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙන් වේ.

64. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීල-සංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ විසෑ හැකි බියක් නො දකී. වාසෙට්ඨය, ඝෘත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ඝෘත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විසෑ හැකි බියක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් විසෑ හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ අ.ඪී ශීලසංකීර්තියෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි නිදෙස් වූ කායික චෛතසික සුබය විඳී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

65. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දෙර ඇත්තේ වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ ස්වනෙහි මහණ තෙමේ ඇතින් රූපයක් දැක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශුභාදිවශයෙන් අනාපා අ.දී අවසංවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වස්සුරිනිය වසා නොගෙන වසන්තනුගේ විහනසන්නාතය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ පුත්‍රබදනානු ද, ඒ වස්සුරිනියයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වස්සුරිනියය රකී. වස්සුරිනියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... නාසායෙන් ගද ආමුණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කයින් ස්ප්‍රථව්‍යය (ඇතට හැපෙන දෑ) ස්පශි කොට ... සිතින් බමාලම්බන දෑන ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශුභාදිවශයෙන් ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් මනඉන්‍යය සංවර කොට නොගෙන වසන්තනුගේ විහනසන්තාතය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ පුත්‍රබදනානු ද, ඒ මනඉන්‍යයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජිත්වා ... කාය ... මනඉන්‍යය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආඪී වූ ඉන්‍යසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසෙකසුබය (කෙලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතනසුබය) විඳී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉන්‍යසංවර වැසූ දෙර ඇත්තේ වේ.

66. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්ඝාටිපත්තවිවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ ඝාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකමෙව සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිනො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං බො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

67. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවමෙව බො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං බො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

68. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩ්ඪෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො, ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො, විවිත්තං සෙතාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

69. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පතාය පිගතාභිජ්ඣෙන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය අබ්‍යාපන්නවිතො විහරති සබ්බපාණ්ණුනභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. පිනමිද්ධං පතාය පිගතපිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො. පිනමිද්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං පතාය අනුද්ධිතො විහරති අජ්ඣිකතං ථූපසන්නවිතො. උද්ධච්චකුක්ඛුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විචික්ච්ඡං පතාය නිශ්ඤ්ඤවිචික්ච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ඛමෙමසු. විචික්ච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

66. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්සම්ප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරළා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිටුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිටුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටිකැට්ටි ආදිය කෑමෙහි, මී ආදිය රස පිඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිහිනුවණින් සමන්විත වෙයි.

67. වාසෙට්ඨය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. වාසෙට්ඨය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිටුරු (ආදී අට පිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

68. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආර්ය ශීලසකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය සමාදිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආර්ය සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසෙමූල පථිත කඳුරැළි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ නී ජනගුහා කිසි සෙනස්තක් හඳුනා කෙරෙයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරළා ආහෝ, පසුබත් සෙමෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කමටහනට යොමු කොට සිහි එළුවා හිඳී.

69. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදිතසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විෂකමාණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිහිත් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රචෝෂය (ක්‍රොධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානම්ඛිය හැර, පහ වූ ඥානානම්ඛිය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙනුත් නුවණින් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. ඥානානම්ඛිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහ්‍රන්තවත්) කුකුසත් (කළ නොකළ දෑයෙහි පසුකැවිල්ලක්) සිහින් දුරු ලා, අනුඛිත වැ (නොසංහ්‍රන්ත බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු සාකිය විතතසනනාතය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සාකය දුරු ලා, පහ වූ සාක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සාකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

70. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනොන පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනො සමිජෙකියද්දා, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනොන පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනො සමිජ්ඣිංසු. සො’හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකාසිං. අප්පි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභි-
තචෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

71. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ආබාහිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලන-
තිලානො, භතනං වස්ස නච්ජාදෙය්‍ය, න වස්ස ඩායෙ බලමිත්තො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, භතනඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමිත්තො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාහිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාලනතිලානො. භතනං ච මෙ නච්ජාදෙසි. න වස්ස මෙ ආසි කායෙ බලමිත්තො සො’මහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො. භතනඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අප්පි ච මෙ කායෙ බලමිත්තො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිතචෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

72. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො බ්බනිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තමහා බ්බනිනාගාර මුළුවෙය්‍ය සොඡ්ඡිනා අබ්බයෙත, න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ බ්බනිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමහා බ්බනිනාගාර මුත්තො සොඡ්ඡිනා අබ්බයෙත. තප්පි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිතචෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

73. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො දසො අස්ස අනත්තාගිතො පරාගිතො න යෙනකාමිභගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දසඛ්‍යා මුළුවෙය්‍ය අත්තාගිතො අපරාගිතො භුජ්ඣස්සා යෙනකාමිභගමො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දසො අහොසිං අනත්තාගිතො පරාගිතො න යෙනකාමිභගමො. සො’මහි ඵතරහි තමහා දසඛ්‍යා මුත්තො අත්තාගිතො අපරාගිතො භුජ්ඣස්සා යෙනකාමිභගමො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිතචෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

74. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො සධනො සන්තොතො කන්තාරදාන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකම්භං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං තිත්ථරෙය්‍ය, සොඡ්ඡිනා ගාමනං අනුපාපුණෙය්‍ය බෙමං අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ සධනො සන්තොතො කන්තාරදානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භිකම්භං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොඡ්ඡිනා ගාමනං අනුපාපුණො බෙමං අප්පට්ඨං”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිතචෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

70. වාසෙට්ඨය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාදාන වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මන්තෙති ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමානන සමාදාන විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලෙක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

71. වාසෙට්ඨය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ශිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුත් නො රිසියෙන්වත් ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුත් රිසියෙන්වත් නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ශිලන්බව ඇති ලෙඩෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

72. වාසෙට්ඨය, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බන්ධ වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙසින්) ඔහුගේ කිසි නොගවිනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර හිරගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බන්ධ වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ නොගහනට කිසි විනාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

73. වාසෙට්ඨය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැන භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

74. වාසෙට්ඨය, යම්සේ බන්ධන වූ නොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්වේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්වේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර බන්ධන ඇතියෙමි, නොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බටුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙළෙමි. නිරුද්ධ භයරහිත ගංකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

75. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බ්බන්ධාගාරං යථා දුස්ඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අප්පතිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ආනණ්‍යං, යථා ආරොග්‍යං, යථා බ්බන්ධා මොක්ඛං, යථා භුජ්ජස්සං, යථා ඛෙමන්තභුමිං එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති.

76. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිත් ජායති. පිත්මනස්ස කායො පස්සමානති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

77. සො මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චේතසා විජුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජේඛින ඵරික්ඛා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ බලවා සබ්බධමො අප්පකසිරේනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මෙත්තාය චේතො-විමුක්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිස්සති, න තං තත්ත්ව-චිතිට්ඨති. අයමපි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො,² සහව්‍යතාය මග්ගො.

78. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු කරුණාසහගතො චේතසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණා-සහගතෙන චේතසා විජුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යා-පජේඛින ඵරික්ඛා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ සබ්බධමො අප්ප-කසිරේනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය කරුණාය චේතොවිමුක්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිස්සති න තං තත්ත්වචිතිට්ඨති. අයමපි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

1. සබ්බචේතාය. (සෙසුච්ච)

2. බ්‍රහ්මිකං P T S.

75. වාසෙට්ඨය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරහෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. වාසෙට්ඨය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරහෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම වාසෙට්ඨය, හෙතෙම (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

76. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහොට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ තාමකය සංහිදේ. සංහුන් තාම කය ඇත්තේ සුච විදී. සුචැතියහු සිත සමාසිංගත වේ (එකක වේ).

77. හේ මෛත්‍රීසහගත සිතින් එක් දිශාවක් පැතිරු ගෙන (අරමුණු කොට) වෙසෙයි එසේ දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, සිවුවන දිශාව ද පැතිරු ගෙන වෙසෙයි. එසේ ම උඩ දෙස ද, යට දෙස ද, සරස දෑ සි මේ හැම තැන ම සමාන්තරායෙන් (සියල්ල තමා හා සමකාලයෙන්) සමීචන් (සියලු සතුන් ඇති) ලොව විප්‍රල වූ ප්‍රමාණරහිත වූ වෛරරහිත වූ නිදුක් මෛත්‍රී සහගත සිතින් පැතිරු ගෙන වෙසෙයි වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඬින්තෙක් පහසුවෙන් ම (සිය) සක්හසින් සිවුදිගින් හහවන්නේ ද (සිවු දිග ම සක්හසි පතුරුවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ (අප්‍රමාණ ව)වඩනා ලද මෛත්‍රීවිතතවිමුක්ති කරණකොට ගෙන, ප්‍රමාණ විසින් කරන ලද යම් කමිසෙක් (හෙවත් යම් කාමාවචර මෛත්‍රී කමිසෙක්) ඇත් නම්, එය එහි අවශිෂ්ට (ඉතිරි) නො වේ. (ඒ මහදානකම් අතර ලැග ගන්නට කාමාවචර කමි සමත් නො වේ.) එය එහි ඒ මහද්ගත කමිස මැඩ ගෙන ද නො සිටී (කාමාවචරකමි ඒ මහද්ගතකමි විපාක මැඩ තමනට ඉඩ ගන්නට ද සමත් නොවෙයි). වාසෙට්ඨය, මේ මෛත්‍රී විතත විමුක්තිය ද බඳුනුගේ සහනාවයට මත ය.

78. තව ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම කරුණා සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිරු ගෙන වෙසේ, එසේ දෙවෙනි දෙස ද, එසේ තෙවෙනි දෙස ද, එසේ සිවුවන දෙස ද පැතිරු ගෙන වෙසේ. මෙසේ උඩ දෙස ද යට දෙස ද සරස දෑ සි මේ හැම තැන ම සියල්ල තමා හා සමකාලයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විප්‍රල වූ මහද්ගත වූ ප්‍රමාණරහිත වූ වෛරරහිත වූ නිදුක් වූ කරුණාසහගත සිතින් පැතිරු ගෙන වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඬින්තෙක් පහසුවෙන් ම සිය සක්හසින් සිවුදිගින් හහවන්නේ ද (සක්හසින් සිවුදිග ම සක්හසි පතුරුවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩනා ලද කරුණා විතතවිමුක්තිය හෙතු කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ (කාමාවචර වූ) යම් කමිසෙක් ඇත් නම් එය එහි අතර ඉතිරි වූ නො රැදේ. එය එහි ඒ මහද්ගතකමිස මැඩ ගෙන ද නො සිටී. වාසෙට්ඨය, මේ කරුණා විතතවිමුක්තිය ද මුහම්සහනාවයට මත වේ.

79. පුන ව පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු මුදිතාසගගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උදධම්මො තිරියං සබ්බස්මි සබ්බගතතාය සබ්බාවන්තාං ලොකං මුදිතාසගගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣිත ඵරිත්ථා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ බලවා සබ්බධම්මො අප්පකසිරෙනෙව වාතුදදියං විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මුදිතාය චේතො-විමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වාච්ඡික්ඛති. න තං තත්ත්වාච්ඡික්ඛති. අයම්ච ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

80. පුන ව පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු උපෙකධාසගගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උදධම්මො තිරියං සබ්බස්මි සබ්බගතතාය සබ්බාවන්තාං ලොකං උපෙකධාසගගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣිත ඵරිත්ථා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ බලවා සබ්බධම්මො අප්පකසිරෙනෙව වාතුදදියං, විඤ්ඤාපෙය්‍ය එවමෙව, ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය උපෙකධාය චේතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වාච්ඡික්ඛති. න තං තත්ත්වාච්ඡික්ඛති. අයම්ච ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

81. තං කිං මඤ්ඤාදි වාසෙට්ඨ? එවං විහාරි භික්ඛු සපරිග්ගහො වා අපරිග්ගහො වා?ති.

“අපරිග්ගහො හො ගොතම.”

“සවෙරච්ඡිතො වා අවෙරච්ඡිතො වා?ති.

“අවෙරච්ඡිතො හො ගොතම.”

“සත්ථාපජ්ඣි විතො වා අත්ථාපජ්ඣිවිතො වා?ති.

“අත්ථාපජ්ඣි විතො හො ගොතම.”

“සංකිලිට්ඨවිතො වා අසංකිලිට්ඨවිතො වා?ති.

“අසංකිලිට්ඨවිතො හො ගොතම.”

“චසවතති වා අචසවතති වා?ති.

“චසවතති හො ගොතම.”

82. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අපරිග්ගහො භික්ඛු. අපරිග්ගහො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අපරිග්ගහස්ස භික්ඛුනො අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති?ති.

“එවං හො ගොතම.”

79. තව ද අනෙකක් කියමි. වාසෙටිය, මහණ තෙම මුද්දිතාසහ-
ගත සිතින් එක් දෙසක් පැහැර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දෙස ද,
තෙවෙනි දෙස ද, සිවුවන දෙස ද පැහැර ගෙන වෙසෙයි. එසේ ම උඩ
දෙස ද යට දෙස ද සරස දැයි මේ හැම තැන ම සියලුදෙනා ම තමා හා
සමකයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විපුල වූ, මහද්වන
වූ, තොපමණ වූ, වෙර නැති, නිදුක් වූ මුද්දිතාසහය සිතින් පැහැර ගෙන
වෙසෙයි. වාසෙටිය, යම්සේ කාබලැති සක්මිඳින්තෙක් පහසුයෙන් සිය
සක්කයින් සිවුදිගුන් හතවත්තේ ද, එ පරිදි ම වාසෙටිය, මෙසේ වඩතා
ඌද මුද්දිතාසහයවූකන් සරණ කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ කමි (කාමාවචර
කමි) අවශ්‍යව නො වේ. එය මහද්වන කමි මැඩ තමනට ඉඩ ගන්නට
නො ද සමත් වේ. වාසෙටිය, මේ මුද්දිතාසහයවූකන් ද බ්‍රහ්මසහභාවයට
මග ය.

80. තව ද, අනෙකක් කියමි, වාසෙටිය, මහණ තෙම උපෙක්‍ෂා-
සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැහැර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි
දෙස ද, තෙවෙනි දෙස ද, සිවු මත දෙස ද, පැහැර ගෙන වෙසෙයි.
එසේ ම උඩ දෙස ද යට දෙස ද සරස දැයි මේ හැම තැන ම සියලු
දෙනා ම තමා හා සමකයෙන් සියලු සත්ලොව විපුල වූ මහද්වන වූ,
තොපමණ වූ, වෙර නැති, නිදුක් වූ උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් පැහැර ගෙන
වෙසෙයි. වාසෙටිය, යම්සේ කාබලැති සක්මිඳින්තෙක් පහසුයෙන් සිය
සක්කයින් සිවුදිගුන් හතවත්තේ ද, එ පරිදි ම වාසෙටිය, මෙසේ වඩතා
ඌද උපෙක්‍ෂාසහගතවූකන් ගෙන කොට ගෙන ප්‍රමාණකාත කමි (කාමා-
වචරකමි) අවශ්‍යව නො වේ. එය මහද්වන කමි මැඩ තමනට ඉඩ ගන්නට
නො ද සමත් වේ. වාසෙටිය, මේ උපෙක්‍ෂාසහගතවූකන් ද බ්‍රහ්මසහභාවයට
මග ය.

81. වාසෙටිය, ඒ කිමැයි සිතයි ද? මෙසේ (බබ්බෙහෙරින්) වසන
මහණ තෙම සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද? සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ද?"

[වාසෙටිය:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වෙර සිතැත්තේ ද? වෙර සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙටිය:] “වෙර සිත් නැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “නිදුක් සිත් ඇත්තේ ද? නිදුක් සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙටිය:] “නිදුක් සිත් නැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිටි සිතැත්තේ ද? කිලිටි සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙටිය:] “කිලිටි සිත් නැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වෘත්තවත්ති (විත්තවත්ති ඇත්තේ) ද? අවෘත්තවත්ති
(විත්තවත්ති නැත්තේ) ද?”

[වාසෙටිය:] “වෘත්තවත්ති (විත්තවත්ති ඇත්තේ) ය, හවද් ගෞතමසිති.”

82. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙටිය, මෙසේ වූ කලි භික්‍ෂු තෙම සත්‍රිපරිග්‍රහ
නැත්තේ ය. බබ්බ ද සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තේ ය. සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති බබ්බ හා
සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති භික්‍ෂුහුගේ සැසැඳෙන බවෙක් මේ ද? සමබවෙක් මේ ද?”

[වාසෙටිය:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො වත වාසෙට්ඨ අපරිග්ගහො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණා අපරිග්ගහස්ස බ්‍රහ්මනො සහව්‍යුපගො භවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති”

83. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අවෙරච්ඡන්තො භික්ඛු. අවෙරච්ඡන්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු බො අවෙරච්ඡන්තස්ස භික්ඛුනො අවෙරච්ඡන්තන බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති”ති

“ඵචං හො ගොතම.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො වත වාසෙට්ඨ අවෙරච්ඡන්තො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණා අවෙරච්ඡන්තස්ස බ්‍රහ්මනො සහව්‍යුපගො භවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

84. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තො භික්ඛු. අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු බො අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තස්ස භික්ඛුනො අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තන බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති”ති.

“ඵචං හො ගොතම.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො වත වාසෙට්ඨ අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණා අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තස්ස බ්‍රහ්මනො සහව්‍යුපගො භවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

85. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අසංකිලිට්ඨවිත්තො භික්ඛු. අසංකිලිට්ඨවිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු බො අසංකිලිට්ඨවිත්තස්ස භික්ඛුනො අසංකිලිට්ඨවිත්තන බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති”ති.

“ඵචං හො ගොතම.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො වත වාසෙට්ඨ අසංකිලිට්ඨවිත්තො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණා අසංකිලිට්ඨවිත්තස්ස බ්‍රහ්මනො සහව්‍යුපගො භවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

86. ඉති කීර වාසෙට්ඨ වසවතී භික්ඛු. වසවතී බ්‍රහ්මා. අපි නු බො වසවතීස්ස භික්ඛුනො වසවතීනා බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති”ති.

“ඵචං හො ගොතම.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනව වාසෙට්ඨය, ඒ සත්‍යරිග්‍රහ නැති භික්‍ෂු තෙම එකාන්තයෙන් කාවුන් මරණින් මතු සත්‍යරිග්‍රහ නැති බඹුන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ය (ඇති එකෙක, විශූන් යුක්තෙක).”

83. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ භික්‍ෂු තෙම වෙර සිත් නැත්තේ ය. බබ්බද වෙරසිත් නැත්තේ ය. වෙරසිත් නැති බබ්බද වෙර සිත් නැති භික්‍ෂුන්ගේ සැසැදෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනව වාසෙට්ඨය, ඒ වෙරසිත් නැති භික්‍ෂු තෙම එකාන්තයෙන් කාවුන් මරණින් මතු වෙරසිත් නැති බඹුන්ගේ සහභාවයට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ය.

84. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙම නිදුක් සිතැත්තේ ය. බබ්බද නිදුක් සිතැත්තේ ය. නිදුක් සිතැති බබ්බද හා නිදුක් සිතැති භික්‍ෂුන්ගේ සැසැදෙන බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනව වාසෙට්ඨය, ඒ නිදුක් සිතැති භික්‍ෂු තෙම එකාන්තයෙන් කාවුන් මරණින් මතු නිදුක් සිතැති බඹුන්ගේ සහභාවයට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ය.

85. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ භික්‍ෂු තෙම නොකිලිව සිතැත්තේ ය. බබ්බද නොකිලිව සිතැත්තේ ය. නොකිලිව සිතැති බඹුන් හා නොකිලිව සිතැති භික්‍ෂුන්ගේ සැසැදෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනව වාසෙට්ඨය, ඒ නොකිලිව සිතැති භික්‍ෂු තෙම එකාන්තයෙන් කාවුන් මරණින් මතු නොකිලිව සිතැති බඹුන්ගේ සහභාවයට පැමිණියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය (විශූන් යුතු ය).”

86. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ භික්‍ෂුතෙම පුරුදුකළ විත්තවශිතා ඇත්තේ ය බබ්බද පුරුදුකළ විත්තවශිතා ඇත්තේ ය. පුරුදු කළ විත්තවශිතා ඇති බබ්බද හා පුරුදු කළ විත්තවශිතා ඇති භික්‍ෂුන්ගේ සැසැදෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො චත වාසෙට්ඨ වසවනති භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණා වසවනතිස්ස බ්‍රහ්මතො සහව්‍යුපගො භවිස්සතිති ධාතමෙනං විජ්ජති”ති.

87. එවං චුතොත වාසෙට්ඨනාරථොඡා මාණවා භගවතො එතදවොචුඃ: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුකස්ස වා මග්ගං ආවිකෙධස්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපපජ්ජානං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛු-මනො රූපානි දක්ඛිනතීති, එවමෙව ගොතා ගොතමෙන අනෙකපරිසා-යෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එතෙ මයං භගවතො ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ඛමමඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකො තො භවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ සරණංගතෙ”ති.

තෙවිජ්ජුන්තං නිට්ඨිතං තෙරසමං.

සීලකඛනිවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

[භාග්‍යවක්ත්‍රු:] “මැනව වාසෙට්ඨය. ඒ පුරුදු කල විතතවයිනා ඇති භික්ෂු තෙම කාබුන් මරණින් මතු එකානනයෙන් පුරුදු කල විතතවයිනා ඇති බඹුහුගේ සහව්‍යතාවට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය. (විසැයුත්තේ ය).”

87. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදලු කල්හි වාසෙට්ඨ භාරඥාජ මාණවයෝ දෙදෙන “භවද්ද ගෞතමසිනි, දෙශනාව අභිකානන යැ. භවද්ද ගෞතමසිනි, දෙශනාව අභිකානන යැ. භවද්දගෞතමසිනි, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දෑයක් වැසුම් හරින්නේ ද, මංමුලා වූවක්හට මහ කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියන් රූප දකිනි යි අලුරෙහි තෙල් පතකක් හෝ දරන්නේ ද, එසේම භවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පවසන ලද යැ. ඒ අපි භවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ ද, බමිය ද භික්ෂුසංඝයා ද ශරණ යමහ. භවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් දිව් හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවක් කොට දරන සේක් වා (සලකා වදාරන සේක් වා)” යි මෙ බස් කිවු ය.

තෙළෙස්වන තෙවිජ් සුත්තය නිමිසේ ය.

ප්‍රථම ශිලසකකවගීය නිමි.

දිසානායක සිලකතාවගෙහි පද්‍යානුකතමණිකා

පිටු අංකය		පිටු අංකය	
	අ	අප්පකාති	248
අකවට්ඨා	98	අජිනකම්පං	366
අකට්ඨා	98	අජිනසාවෙණි	12, 114
අකණ්ණිකං	138	අජිනං	366
අකණ්ඩකා	262	අජේලකපටිග්ගනණං	112
අකිට්ඨකාරී	262	අජ්ඣා	538
අකිරියං	92	අජ්ඣානතං සමපසාදනං	62, 130
අකුසලසංඛාතා	358	අජ්ඣානතං චූළසන්නචිතො	124
අකකිරිකං	12, 114	අජ්ඣායකො	150
අකකං	12, 114	අජ්ඣාවසාමි	260
අකකානං	10, 112, 114	අජ්ඣායාහති	206
අකකාසති	62	අජ්ඣාපනතා	608
අකකිතො	226	අඤ්ඤානං	20
අනුඤ්ඤාසං	226	අඤ්ඤාලිප්පණාමෙත්වා	88
අගරු	154	අඤ්ඤාසායනො	594
අග්ගකිප්පං	112	අඤ්ඤාබ්‍යාහිකෙත	410
අග්ගලං	154	අඤ්ඤාභරෙ'පි	30
අග්ගිපට්ටිප්පියං	208	අඤ්ඤාතිත්ථිසප්පෙබ්බා	386
අග්ගිප්පෙ'මං	16	අඤ්ඤාතිත්ථියං	382
අග්ගි පට්ටිප්පෙනා	208	අඤ්ඤාත්‍රාචරිතකෙත	410
අග්ගසාහාරං	208	අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන	410
අභිග්ගිප්පං	16	අඤ්ඤාත්‍රෙව	372
අභිග්ගං	16	අඤ්ඤාමා'ති'පි	44
අභිග්ගලිප්පකොදකෙති	156	අඤ්ඤාදත්ථි	156, 206
අභිග්ගපු	222	අඤ්ඤාදත්ථිදසො	30, 532
අචකුක්කා	410	අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙත	410
අචිරපට්ටිතිච්ඡිතෙ	438	අඤ්ඤාමඤ්ඤං	34
අචිරවත්ථියං	594	අඤ්ඤාරුචිකෙත	410
අචෙලප්පකා	364	අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරං	338
අච්චගමා	146	අඤ්ඤාදිසො	214
අච්චසෙත	30	අට්ටිකාමි	486
අච්චසො	148	අට්ඨපදං	12, 114
අච්චති	208	අට්ඨංසො	132
අච්චෙජ	138	අට්ඨකමෙම	92
අච්චෙජා	132	අණිකදසසතං	10, 114
අජ්ඣාදා	114	අණුමහෙතපු	110
අජ්ඣකණ්ණං	16	අණු	538

	පිටුවකිනා
අනකකාවචරා	20
අතච්ඡං	4
අතරමානො	154
අතිකකන්තමානුසිකාය	138
අතිපි	232
අතිබාලනං	158
අතියානං	16
අතිපිකාලො	216
අතිවෙලං	34
අතීතො අත්තපටිලාභො	434
අත්තතො සමසමං	380
අත්තපටිලාභො	424
අත්තා	22, 408
අත්තාසීතො	126
අත්තානං	22
අත්ථගමං	28
අත්ථවරකෙන	216
අත්ථජාලං	80
අත්ථවාදී	8, 110
අත්ථසංඝුතිනං	110
අත්ථසංභිතං	414
අත්ථකවතො	156
අත්ථකවාදං	96
අත්ථෙ	266
අපේනෙන	6, 110
අදුක්ඛමසුඛසුමුමසග්ගසංඝාය	402
අදුක්ඛමසුඛි අත්තා	54
අදාගතො	82
අදාමාසිකං	372
අදාගිසා	596
අදා	236, 276
අදානමග්ගපටිපනො	2, 138
අද්ධුනො	30
අධගචේය්ස	540
අධගතා	260
අධිවසමුප්පන්නං	50
අධිවසමුප්පන්නිකා	50
අධිජෙගුච්ඡං	380
අධිපඤ්ඤා	380
අධිපොතං	236
අධිපිමුත්ති	380
අධිවුත්තිපදාති	20
අධිසිතුකාමො	226

	පිටුවකිනා
අධොවිජරවනං	20
අත්තාදියං	32
අත්තභග්ගේ	136
අත්තඤ්ඤා	152
අත්තනමනවාචං	92
අත්තනසංඤ්ඤා	40
අත්තතාසීතො	126
අත්තප්පතො	548
අත්තනවා අත්තා	54
අත්තනසංඤ්ඤා ලොකසමං	40
අත්තනං	538
අත්තභක්ඛානුකාමා	356
අත්තභුතො	30
අත්තභිරති	30
අත්තභිරද්ධි	4
අත්තසිඛධරොතො	404
අත්තසමභුග්ගමානො	206
අත්තවජ්ජසංඛිතා	362
අත්තවජ්ජසුඛං	122
අත්තවජ්ජා	362, 548
අත්තවයො	150, 226
අත්තාගතො අත්තපටිලාභො	434
අත්තාදීනවදස්සාපී	608
අත්තාවට්ඨාරො	266
අත්තාවනතිධමමො	332
අත්තාවිලො	132, 146
අතිකුප්පනො	92
අතිච්චා	32
අතිච්චුච්ඡාදනපරිමෙද්ධනනෙදන- විදාංසනධමමො	132
අතිච්ඡාරොතා	92
අතිදස්සනං	538
අතිමොතා	98
අතිමිත්තා	98
අතිස්සාරණපඤ්ඤා	608
අනුකුලසංඤ්ඤාති	278
අනුග්ගණනො	92
අනුජග්ගනො	156
අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤාතො	150
අනුත්තරං විත්තං	138
අනුත්තරො	86
අනුත්තරො සංඛාමපිජයො	80

පිටුවකිනා		පිටුවකිනා	
අනුපකකුටෙයා	226	අනු	608
අනුපකකුදෙති	240	අකිවෙණි	600
අනුපගච්ඡති	96	අකිවෙණුපම.	600
අනුපරනො	168	අකා	418
අනුපරිවතනනති	600	අනනසනතිබි.	112
අනුපාදවිමුතො	28	අනාය	22
අනුපුබ්බානිසංඝාදානිරොධ-		අනායවෙයසං	122
සමපජානසමාපතති	404	අපකඝ්ඨති	390
අනුපෙති	96	අපකකමම	210, 274
අනුපපදානා	8, 110	අපගතකාලකං	220, 320
අනුපපදෙතු	262	අපතාමෙයසං	246
අනුපපිලා	262	අපයානං	16
අනුබ්බාද්දනභ්ගාති	122	අපරභුං	392
අනුමතා	170	අපරනං ආරබ්භ	54
අනුමතිපකා	264, 276	අපරනකපපිකා	54
අනුමසි	214	අපරනානුදිට්ඨිතො	54
අනුසාගිතො	274	අපරපච්චයො	220, 320
අනුයුතො	112, 264	අපරාමසනො	28
අනුයොගහයා	46	අපරිභ්ගො	610
අනුයොගමනිය	22	අපරිපකකං වා කමම.	94
අනුචිලොකකතා	88	අපරිමාණවණ්ණණා	232
අනුසංසනිපාටිකාරියං	486	අපරියනො	40
අනුසාරති	22	අපරිසෙසා	530
අනෙකංසිකා	418	අපච්චති	240
අනෙකපරිසායෙන	2	අපසාදෙතිබ්බං	92, 164
අනෙකබ්බාද්දනං	212	අපානකමනුසුතො	366
අනෙකවිසිතාති	20	අපානකො	366
අනෙකසුථං	212	අපාපපුරෙකකිරො	230
අනෙලගලායං	226	අපායමුඛාති	206
අනතරං	268, 274	අපාරුතසරා	262
අනතරා	2	අපෙති	390
අනතරායකරො	544	අපාච්චයො	4
අනතරායො	44	අපාච්චයං	128
අනතරෙත	98	අපාච්චතරො	278
අනතලිකබ්වරා	30	අපාදුකබ්විහාරිං	358
අනතවා අනතා	54	අපාමනනාය	158
අනතවා අයං ලොකො	3	අපාමනො	386
අනතානනතං	40	අපාමාණසඤ්ඤි අනතා	54
අනතානනතං ලොකසං	38	අපමාදමනිය	22
අනතානනතිකා	38, 40	අපසද්දකාමො	388
අනොපාජිකතා	78	අපසමාරම්භකරො	278
අනොනිමුක්ඛපොසිති	130	අපාටිහිරකං	420, 60

පිට්ඨකකා

අප්පානඛකං	438
අප්පාබාධං	438
අප්පාසුකතරා	32
අප්පෙකච්චානි	130
අප්පෙච්චනාම	82, 388, 438, 542
අප්පෙසකඛතරා	32
අප්පුට්ඨං	128
අබලා	92
අබ්බයෙන	126
අබ්බනුමොදනි	276
අබ්බනුමොදෙය්‍ය	416
අබ්බානුට්ඨකො	230
අබ්බාචිකඛනී	356
අබ්බුට්ඨාසි (වඛකමං)	212
අබ්බුජ්ජලතං	18
අබ්බුනනාමෙය්‍යං	246
අභෙහාකාසං	124
අභෙහාකාසිකො	366
අභෙහාකාසෙ	152
අභෙහාකාසො	108
අබ්‍යාතො	234
අබ්‍යාකතං	410
අබ්‍යාපනනච්චෙනා	124
අබ්‍යාසෙකසුඛං	122
අභිකකනනං	146
අභිකකනෙන	124
අභිකකම	86
අභිජාතිසු	92
අභිජානාති	276
අභිජානාසි	90
අභිජ්ජමානෙ (උදකෙ)	136
අභිජාමං	124
අභිජාමා දොමනස්සා	122
අභිඤ්ඤා	20
අභිඤ්ඤානකොලඤ්ඤා	154
අභිඤ්ඤාභා	594
අභිනදෙනතෙතු	608
අභිනද්ධං	92
අභිනිනනාමෙති	132
අභිනිපථාදෙය්‍ය	136
අභිනිබ්බතභියා	516
අභිනිමනෙතොය්‍යාමපි	104

පිට්ඨකකා

අභිනිහරනි (චිත්තං)	132, 136, 158
අභිජාසිද්ධස්සති	484
අභිභු	50
අභිරුපො	226
අභිරුහිත්වා	86
අභිවදන්ති	20
අභිවිජ්ජ	260
අභිසංඛිතරොය්‍ය	404
අභිසංජ්ඣං	158
අභිසංඤ්ඤාතිරොධො	390
අභිසංඤ්ඤාති	128
අභිනටං	364
අමතසිකාරා	402
අමරුවිකෙකපං	44
අමරුවිකෙකපිකා	44
අමහග්ගතං චිත්තං	138
අමාහං	488
අමුත්ථ	22
අමබං වා පුට්ඨා	92
අමබට්ඨා	150
අමබපිණ්ඩියා	80
අමබවනෙ	82
අයොකුටං	164
අරඤ්ඤං	124
අරඤ්ඤායතනං	206
අරහති භවිතුං	276
අරියානං උපවාදකා	142
අරියා පරමා පඤ්ඤා	380
අරියාස සනතුට්ඨිකා	122
අරියෙන ඉද්ධියංචරෙන	124
අරියෙන සත්ථමපජඤ්ඤාන	124
අරියෙන සීලකඩ්ඛෙන	124
අරුපො අතතපට්ටිලාහො	424
අරුපි අතතා	56
අරොගො	54, 420
අචණ්ණං භාසෙය්‍යං	4
අචසටං	613
අචසවනති	612
අචසා	92
අච්ඡාසවං	144
අච්ඡිපාතධම්මො	332
අච්ඡරිණාමධම්මො	32

පිටිමිඛිකා

පිටිමිඛිකා

අ විමුක්තං විතතං	138
අවිසංවාදකො	6, 110
අටුසිතවා	156
අටුසිතවාදෙන	156
අවෙරවිතො	610
අව්‍යාපජකිවිතො	610
අවතාසනගෙනු	606
අසඬිකිලිට්ඨවිතො	610
අසජ්ජමානො	136
අසඤ්ඤාසතො	50
අසඤ්ඤී	390
අසඤ්ඤිගභො	94
අසමාභිතං විතතං	138
අසමිතිනතඛතතිසකුලා	230
අසිතෙ	124
අසිලකඛණං	16
අසසථරං	12, 114
අසසථ	4
අසසපිට්ඨ	210
අසසපුටෙන	168
අසසග්ගඛං	114
අසාලකඛණං	16
අසසවාස	266
අසසාදං	28
අසසාරොහා	88
අසසුමුටො	271
අහිවිජ්ජා	16
අහිනිජ්ජියං	134
අහිනිජ්ජියො	60, 424
අහු	86
අහුමහා	32
අගෙනුඅපච්චයා	92
අගො චත	30
අගො චත රෙ	216
ආ	
ආකඛකි	386
ආකඛිතං	236
ආකාසං	12, 96, 114
ආකාසාන්ඤ්ඤාසතනසුත්‍රම-	
සච්චසඤ්ඤා	402
ආකාසාන්ඤ්ඤාසතනසුත්‍රමො	60

ආකිඤ්ඤාසතනසුත්‍රම-	
සච්චසඤ්ඤා	404
ආකිඤ්ඤාසතනසුත්‍රමො	62
ආකිණ්ණමනුස්සා	484
ආකිරිතා	128
ආකොටෙති	154
ආගතීං	358
ආචමතං	20
ආචරියපාචරියා	226
ආචරියමහසුභා	598
ආචාමනකෙතො	366
ආචාරගොචරසමපනො	110
ආචිකේශයා	146
ආච්චකසතෙ	94
ආතප්පමනාස	22
ආතප්පං	22
ආතාපී	386
ආදාසපඤ්ඤා	18
ආදාසං	12
ආදාසෙ	138
ආදිකල්‍යාණං	150
ආදිචුළුපට්ඨානං	18
ආදිතො'ව	164
ආදිතනං	164
ආදිමුග්ගචරියකං	414
ආදිසනි	488
ආදිතවං	28
ආදෙසනාපාටිගාරියං	486
ආනඤ්ඤො	6
ආනුපුබ්බි කථා	220
ආනෙඤ්ජප්පනෙන	132
ආපොකාසං	96
ආහසාරසංවතනතිකා	30
ආමකඛඤ්ඤාපටිගහණං	112
ආමකමංසපටිගහණං	112
ආමිසසනතිධිං	10, 112
ආමුත්තමණිකුණකිලාහරණං	212
ආමො	606
ආයතිසංචරාස	146
ආයමුඛං	130
ආයාචනති	600
ආයුකඛයා	30

	පිටුව අංකය
ආරකා	208, 366
ආරඬුවිතතා	386
ආරාවාජි	6, 110
ආරාධෙය්‍ය	236
ආරොග්‍යං	18
ආරොග්‍යණීයං	86
ආලිඛෙය්‍ය	548
ආලිඤ්ඤා	154
ආලොකසංඝාතේ	124
ආලොකිතෙ	124
ආලොප	8, 112
ආවටං	168
ආවරණ	610
ආවාහනං	18
ආවාහවිවාහවිනිබ්බං	172
ආවාහවිවාහො වා	172
ආවාහො වා	172
ආවිභාවං	136
ආවුටා	610
ආවුතං	132
ආවුඛලකණං	16
ආසජ්ජ	216
ආසනපටිකම්මෙතො	366
ආසනිකාසංඝාතො	96
ආසනිකාසංඝාතො	12, 114
ආසවනිරොධො	144
ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා	144
ආසවසමුද්දයො	144
ආසවා	144
ආසවානං බසංඝාතො	144
ආසි	276
ආභාරෙති	364
ආහුතිසො	96
ආලාරිකා	88
ඉ	
ඉච්ඡිතං	236
ඉඤ්ඤානි	98
ඉණ්ඩුලානි	126
ඉණං	126
ඉතිහවාහවකථං	14
ඉතිහ	2
ඉතිහාසපඤ්ඤාමානං	150

	පිටුව අංකය
ඉත්තං	30
ඉත්තකුමාරිකාපටිග්ගණං	112
ඉත්තිලකණං	16
ඉත්තෙකෙ	390
ඉද්දපච්චයා	408
ඉද්දමෙව සච්චං	410
ඉද්දං දුක්ඛනති	144
ඉද්ධා	484
ඉද්ධාභිසංඝාරං	214
ඉද්ධිපාටිහාරියං	484
ඉද්ධිවිධං	136, 486
ඉද්දමච්චයාම	608
ඉද්දියසනෙ	94
ඉද්දියානි	96
ඉද්දියෙසු ගුහනදොරෙ	110, 122, 456
ඉඛ්‍යා	154
ඉසයො	210
ඉසිකං	134
ඉසිතතාය	210
ඉසසරෙ	30
ඊ	
ඊසානමච්චයාම	608
උ	
උකකට්ඨං	150
උකකංසාවකංසෙ	94
උකකාපාතො	18
උකකාමුඛං	158
උකකාසිතසද්දො	86
උකකාසිනා	154
උකකාසු	86
උකකිණ්ණපට්ඨාසු	212
උකකුප්පය්‍ය	146
උකකුට්ඨපාඨානං	366
උකකුට්ඨො	366
උකකාටක	8, 112
උග්ගච්ඡනති	600
උග්ගමනං (වඤ්ඤාමුද්දරිය	
නකම්මතානං)	18
උග්ගා	88
උච්චාරපසංඝාවකමෙම	124

පිටියිඛකා

පිටියිඛකා

උච්චාසයනමහාසයනා	12, 112
උච්ඡාදනං	12
උච්ඡජ්ජනි	60
උච්ඡින්නාභවනෙත්තිකො	80
උච්ඡේදවාදා	60
උච්ඡේදං (සතො සත්තසං)	60, 96
උජ්ජමග්ගො	594
උජ්ජවිච්චනීකවාදා	2
උණ්ඨිසං	12
උත්තරිත්තරං	28
උත්තරිමනුසංඛමමා	484
උත්තරිං	126
උත්තානමුඛො	230
උදකදහං	78
උදකරහදො	130
උදකානුගතානි	130
උදකොරොහණානුගොගං	366
උදග්ගවිත්තා	220
උදානං උදානෙසි	82
උදුද්දොමිං	12, 114
උදුද්දසංකටං	364
උභග්ගිකං	88
උභවචක්කකුච්චනීවරණං	610
උභවචක්කකුච්චං	124
උභමාසාතනා	54
උභමාසාතනිකා	54
උභවීරෙවනං	20
උභං	80
උද්දිසිසංඛි	166
උන්නාදිතියා	388
උපකසිඨි	390
උපකෙකාසනි	356
උපකඛටො	248
උපජ්චනනි	544
උපට්ඨිතො (සා)	364
උපතිජ්ඣායනි	34
උපතෙග්ග	216
උපසිඨං	422
උපපජ්ජනනි	22
උපපජ්ජනා	276
උපපනනිං	358
උපපනො	22

උපපාදිං	22
උපගානං	16
උපරිපාසාදවරගතො	82
උපරිවෙහාසං	164
උපරාජ්ඣනි	538
උපවදමානො	156
උපසමාය	414
උපසමෙත	88
උපතනො	148
උපාදානපච්චයා භවො	78
උපාදානපරිජේතුච්ඡා	46
උපාදානභගා	46
උපාසකකුලානි	220
උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං	66, 132
උපෙකකාසුඛසුමුමසච්චසඤ්ඤා	402
උපපටගමනං (වඤ්ඤාමසුරියානං)	18
උපාලිතියං	130
උපාතං	16
උඛ්ඛිලාචිතතනං	6, 62
උඛ්ඛිලාචිතො	6
උඛ්ඛිලාචිකො	366
උඛ්ඛිලොදොකො	130
උභතොලොභිතකුපධානං	12, 114
උමමුජ්ජනිමුජ්ජං	136
උමමුජ්ජමානා	78
උග්ගොධිකං	10, 114
උරඛ	248
උරෙ	262
උලුකපකඛිකං	366
උලුමපතු	616
උසභසුද්ධං	114
උසභලකඛණං	16
උසභසනානි	248
උසුලකඛණං	18
උසංකෙකග්ග	548
උසංභිංසු	262

එ

එකංසභාවිතො	328
එකංසිකං	416
එකංසිකා	418
එකංසෙත	240
එකතො	544

පිටිබිකා

පිටිබිකා

කඳුමුලප්පහොල්තො	206
කඳුරං	124
කප්පකා	88
කප්පාපෙති	86
කප්පිතකෙසමසු	212
කප්පිතානි	86
කප්පෙති	86
කබලිකාරාහාරහකෙබ්	60
කමමකරා	274
කමමකරො	104
කමමනෙත පසොපේය්	126
කමමවාදී	230
කමමුනො	92
කමමම ව	92
කසපිකකයා	8, 112
කරහවි	30
කරොතො	90
කල්‍යාණවාකකරණො	160, 226
කල්‍යාණවාපො	226
කල්‍යාණං	220
කල්‍යාණො	80
කලලවිතනං	226
කලලං වචනාය	370
කසිගොරකෙබ්	262
කහං	88
කලොපිමුබ්	364

කා

කාකපෙය්	606
කාදලිභපවරපච්චකරණං	12, 114
කාපොතකානි	96
කාමගුණා	608
කාමච්ඡද්දනිවරණං	610
කාමනුබ්බකබ්බා	608
කාමලාපිනී	158
කාමාසවාපි	144
කාමුපසංභිතානි	226
කාමෙමි	420
කායපරිහාරියෙන	124
කායා	34, 98
කායෙන වසං වනෙනනනි	136
කායො පසංභානි	334

කාරකාරකො	106
කාරයතො	90
කාලවාදී	110, 362
කාලං ව සමයං ව උපාදය	438
කාලං මඤ්ඤසි	148
කාලෙය්	18
කාලී	420

කි

කිංකාරපටිසංඝි	104
කිඤ්චිදෙව දෙයං	88
කිමාහමම	28
කිමාරබ්හ	28
කිර	438
කිරියවාදී	230
කිලනාකායා	34
කිලමයතො	90

කු

කුකකුටසුභං	114
කුකකුටලකබ්ණං	16
කුකකුටසුකරපටිගහණං	112
කුච්ඡිපරිහාරියෙන	124
කුතොපහුතිකා	162
කුතකකා	12, 114
කුතකවාලෙහි වළුවාරපෙති	212
කුඤ්චපිටකං	206
කුමාරලකබ්ණං	16
කුමාරිකපඤ්ඤා	18
කුමාරිලකබ්ණං	16
කුමහකාරො	88, 136
කුමහද්දනං	10
කුමහද්දියා	370
කුමභිමුබ්	364
කුලාවකෙ	158
කුසවිරං	366
කුසලං	44
කුසලං ධම්මං	540
කුහතලපතා	14

කු

කුට්ඨෙය්	22
කුටාගාරසාලායං	324

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
කෙ		බෙමනනානුමි.	
කෙවලො:	78	බෙම.	18
කෙවලපරිපුණණ.	150	භ	
කෙවල.	212	ගණකා:	88
කෙසකමල.	366	ගණකා:	18
කෙසමසුලොවනො:	366	ගණාවරියසාවකසබෙසා:	358
කෙසමසුලොවනානුයොග-		ගණාවරියො:	82
මනුසුනො:	366	ගණි:	82
කෙසෙසු ගහෙකා:	592	ගණිගුනා:	222
කො		ගති (පුණ්ණනං)	106
කොමුදියා:	82	ගතියො (දෙව)	152
කොසලකා:	324	ගතිං ව	358
කොසෙයො:	12, 114	ගතො	124
කොසොතිනෙ ව වන්ගුයො	214	ගතිනා:	608
බ		ගතිසනාති:	110
බතො:	148	ගමතිරා:	22
බතනපිප්පා:	16	ගලයනානා:	278
බතන.	248	ගහපතිනෙවසිකා:	270
බතනිසි:	604	භා	
බතො	222	භාධති	538
බකබිජ.	112	භාමසානා:	262
බමෙයා:	106	භාමබමො:	110
බලිකං:	12, 114	භාමසරණානි	596
බා		භාමසාමනනං:	208
බාණ්ණමතකා:	248	භාලහබකිනං:	608
බාරිවිවබමාදය	206	බි	
බි		බිඳිගුහං:	124
බිබ්බා:	34	භි	
බිබ්බාපදෙසිකා:	34	භිතං:	114
බිපිතසදො:	86	භො	
බි		භොතමසාවකසබෙසා:	360
බිණකාමරාගො:	230	භොතනපටිසාරිනො:	170
බු		භොතනවාදවිතිබද්ධා:	172
බුරපරියනොනන	90	භොතනවාදො:	172
බුරපං:	164	භොධාලකබණං:	16
බුරමුණබි.	168	භොතකං:	12, 114
බුංසෙතො:	158	භොමයහකෙකා:	366
බෙ		භොලකබණං:	16
බෙනනවස්ථපටිග්ගනණා:	112	ස	
බෙමට්ඨිනා:	262	සට්ඨකං:	12, 114
		සරාවාසො:	108
		සාසවණ්දනපරමිතාය:	104

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
ව		වෙලකා	
		88	
වකකවතනි	152	වො	
වකබුන්දියෙ අසංවුතං	122	වොදතාරතා සත්ථාරො	
වකබුන්දියෙ සංවරං	122	548	
වකබුච්ඤ්ඤායා	608	ජ	
වණ්ඩාලං	10, 114	ජනෙදු	
වතුත්ථං කුසානං	132	44	
වතුථාරං	208	ජනෙදුකා	
වතුරඞ්ගිනියා සෙනාය	266	596	
වන්දනාගො	18	ජවදුස්සානි	
වන්දිමසුරියා	600	366	
වන්දිමසුරියානං උපපථගමනං	18	ජමතිතතනං	
වන්දිමසුරියානං පථගමනං	18	86	
වමමයොගිනො	88	ජලාභිජාතිගො	
වරණසමපද	206	94	
වලකා	88	ජා	
වවනති	22	ජාදෙනි	
වා		126	
වාතුද්දිසං සමසං	280	ජාදෙසි (ජිවතාය)	
වාතුමාසිනියා	82	126	
වාතුමමහාපපේ	208, 422	ජි	
වාතුමමහාභුතිකො	60, 132	ජිජ්ජංසු	
වාතුයාමසංවරං	100	274	
වාතුරතනා	152	ජෙ	
ච		ජෙදන	
චිඞ්ගලකං	12, 114	112	
චිත්තකං	12, 114	ජ	
චිත්තසමපද	366	ජඞ්ඝාපිකාරං	
චිත්තානි	34	594	
චිත්තාපාහනං	12	ජනපදකලායාණි	
චිරපබ්බජිතො	82	420	
චිරං දීඝමඤ්ඤානං	30	ජනපදසාවරියසානෙනා	
චු		152	
චුතිං	358	ජා	
චුතුපපාතඤ්ඤාය	204	ජාගරිතෙ	
චු		124	
චුලාසිතිකපුත්තො	94	ජාතරුපරජතපටිග්ගහණා	
වෙ		112	
වෙනයමානස්ස	404	ජාතවඤ්ඤා	
වෙනසිකං	488	616	
වෙනසො එකොදිභාවං	62	ජාතිපව්වයා පරාමරණං	
වෙනසො	404	78	
වෙනොපරියාය ඤාණාය	138	ජාතිමා	
වෙනොපිමුත්ති	332	132	
වෙනොසමාධි	22	ජාතිවාදෙන	
		226	
		ජාතිවාදවිනිබ්භා	
		172	
		ජාතිවාදෙ	
		172	
		ජාතිසමොදභයා	
		158	
		ජාතපද	
		264	
		ජාතං පස්සං	
		422	
		ජාලෙන	
		78	
		ජි	
		ජිගු වජ්ඣමි	
		486	
		ජිවතානිසම්මතං	
		18	
		ජි	
		ජිවා	
		92	
		ජිවිතපරියාදනා	
		80	
		ජි	
		ජිහනං	
		20	
		ජි	
		ජිහසමාදව්භානානුයොගං	
		19, 114	
		කා	
		කායනති	
		86	

පිටිය බ්‍යා		පිටිය බ්‍යා	
ඤ		නි	
ඤානො	82	නිට්ඨානදනනිකො	364
ඤාණදසසනාය	132	නිණහකො	366
ඤාණං	406	නිණණපිටිනිවෙණ	124, 220, 320
ඤාණ්‍යායොදො	408	නිණණං කොනානං	440
ඤාතිපරිවට්ඨං	106	නිකතිරියා	596
ඤ		නිකං කරොති	82
සිතෙ		නිරමණිනකථං	14
සෙබ		නිර්වානි	366
සෙති		නිරොකුබ්බං	136
න		නිරොජනපදො	230
නකකපරිසාහනං	26	නිරොදුස්සන	210
නකති	26	නිරොපබ්බතං	136
නග්ග	118	නිරොපාකාරං	136
නව්‍යං	414	නිරොහාවං	136
නව්‍යා	518	නිරොරධා	230
නඤ්ඤාලහොමං	16	නි	
නණ්‍යාගතානං	70	නිරදස්සිං සකුණං	536
නණ්‍යාපට්ඨසා උපාදානං	78	කු	
නතිසං කොනං	130	කුල්ලකඤ්ඤාව	600
නතො අමුත්‍ර	404	කුණතිහාපෙ	124
නසපරිතිබ්බාසි	332	කුලාකුට	8, 112
නථං පටිපදං	414	කු	
නථාගතකො'ව	536	කුලිකා	12
නථාගතො	28, 172, 412	කුලිකා	114
නථාතිපි	44	තෙ	
නථාරූපං	22	තෙජොකායො	96
නථාරූපිං	110	තෙලපජ්ජොතං	146
නදසග්ග	160	තෙලහොමං	16
නදායානි	80	තෙවිජ්ජකෙ	150
නදමිනාපෙතං	408	තෙවිජ්ජානං	598
නදත්‍රපොසපෙ	82	ථ	
නං ජීවං නං සරීරං	334	ථකේලසෙය්‍යා	366
නසබ්බමචාරි	384	ථා	
නපසයි	356	ථාලිපාකෙ	166
නපං	356	පි	
නපෙන	94	පිනමිඤ්ඤිවරණං	610
නපොපකකමා	366	පිනමිඤ්ඤං	124
නා		ථු	
නාණගවෙසි	164	ථුසකොම	61
		ථුසොදකං	364
		ථු	
		ථුත්‍රපනිතානි	248

පිටියකින		පිටියකින	
පේ			
පේතො	6, 110	දිව්‍යිජාලං	80
		දිව්‍යිච්ඡානා	28
පොමසනාති	600	දිනනපාටිකඛිඛි	6, 110
		දිනනාදුසී	6, 110
		දිබ්බා ගබ්භා	546
දුඝ්ඛිනාති	80, 146	දිබ්බානං භවානං	546
දුකෙබ්බා	128	දිබ්බාය සොකධාතුයා	138
දුණ්ඩකං	12	දිබ්බෙන චක්ඛුනා	142
දුණ්ඩතජ්ජනා	274	දිබ්බො	60
දුණ්ඩපපහාරා	278	දිවාසොඝ්ඝා	250
දුණ්ඩමනතරං	364	දිසා	160
දුණ්ඩසුඛං	114	දිසාඛායො	18
දුණ්ඩලකබණං	16	දි	
දුතතිකං	210	දීඝායුකතරො	32
දුතතිසා	364	දීඝාසිඛදොති	212
දුතතුපඤ්ඤානා	96	දි	
දුද්දුලභකෙබ්බා	366	දුකඛනිරොධො	144
දුකුඛිතතනං	616	දුකඛනිරොධනාමිති පටිපදා	144
දුබ්බා	274	දුකඛසම්මුද්දො	144
දුබ්බිකොමං	16	දුකඛසුඤ්ඤානං	94
දුමෙන	90	දුජ්ජානො	162
දුසාරනො	6, 110	දුජ්ජානො	372
දුසපදං	12, 114	දුතියං කුඛානං	130
දුසසහසසී ලොකධාතු	80	දුද්දසා	20
දුසසුඛිදං	262	දුබ්බණ්ණතරා	32
දුගනාති (පිතාමහං)	158	දුබ්බගතකරණං	18
දු		දුබ්බිකං	18
දුරකතිකිච්ඡා	20	දුරනුබොධා	20
දුරහරණාය	126	දු	
දුරුපතතිකො	334	දුතොඝ්ඝා	8
දුසකපුතනා	88	දුතොඝ්ඝපභිතගමන	8, 14
දුසබ්භා	126	දු	
දුසලකබණං	16	දෙ	
දුසා	274	දෙවදුදුති	18
දුසිදුසපටිග්ගණො	112	දෙවපඤ්ඤා	18
දුසිලකබණං	16	දෙවයානියො මග්ගො	526
දි		දෙ	
දිව්‍යධම්මනිබ්බානවාදා	62	දෙණමිතො	94
දිව්‍යධම්මො	220, 320	දෙසිනා	82
දිව්‍යිගනං (පාපකං)	540	දෙසො	44
දිව්‍යිගනාති	46, 358		

පිටිය බිකා		පිටිය බිකා	
දව		නවනීතං	
ආට්ඨන්තරකප්පො	94	නගාපකා	88
ආට්ඨිපටිපදා	94	නගාපනං	20
ආත්තිංසමනාපුරිසලකඩ්ඤාති	152	නගාපිතො	512
ආභාරකො	364	තලකාරා	83
ආලොපිතො	364	තලාටමණ්ඩලං	214
බ		නා	
බහුකා	12, 114	නාගතො	324
බහුග්ගහා	88	නාගස්ස භුඡි	88
බහුලකඩ්ඤං	16	නාගාචාසසතෙ	94
බමෙවකචු	148, 320	නාඛිමුච්චති	212
බමෙජාලං	80	නානතතකථං	14
බමෙට්ඨිතං	416	නානතතසඤ්ඤාතං.	60, 402
බමමතො	268	නානතතසඤ්ඤාදී අත්තා	54
බමමනිසාමකං	416	නානතතචා	54
බමමපරිසායො	80	නානාඛිමුච්චතිකතා	4
බමමරාජානං	146	නාතාමග්ගාති	596
බමමවාදී	110	නාමකඤ්ඤාච	600
බමමසංගිතං	414	නාසිකාසොතාති	214
බමමිකං	104	නාමිකං	12
බමමිකා	548	නි	
බාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය	130	නිකති	8, 112
බුද්ධචා	32	නිකුජ්ජිතං	116
බො		නිගණ්ඨිගබ්බා	94
බොපතකං	114	නිගමසාතා	262
බොවතං	10	නිගමසාමන්තං	208
න		නිගෙසාසො	86
නඤ්ඤමරිසසබ්බතා	358	නිච්චො	32
නඤ්ඤමරියා	358	නිජ්ඣංසිතාරො	14
නකතිත්තග්ගාහො	18	නිට්ඨානං	274
නකතිත්තානං පථගමනං	18	නිබ්බාසිත්ඛං	550
නකතිත්තානං උප්පගමනං	18	නිජ්ඣරෙය්‍ය	128
නගරුපකාරිකාසු	212	නිබ්බානචිං	8, 110
නච්චං	114	නිත්තාපමනා	214
නච්චතිත්තවාදිත	112	නිපුණා	20, 158
නච්චෙනතා	262	නිපටිතිකෙන	132
නච්ඡන්තා	156	නිපෙසසිකා	14
නච්ඡුකමමං	20	නිබ්බද්ධ	414
නරකප්පපාතං	592	නිබ්බුති	28
නවං බභිතං	540	නිබ්බුද්ධං	10, 114
		නිබ්බුසිත්තන්තා	30

පිටසංඛ්‍යා

පිටසංඛ්‍යා

නිබ්බේයියමානමෙව	94
නිබ්බේයියතබ්බං	4
නිමන්තනං	364
නිමන්තනසාමපි	104
නිමිතතං	16
නිමිතතග්ගාහි	122
නිමුඡ්ඡමානං	78
නිමමානං	30
නිමමානෙහි	158
නිමමිතං	30
නිසභිසංඛතභිභාවපරිණතං	92
නිසතො	332
නිසසාණං	16
නියසාණිකො	594
නිසසාහි	594
නිසසාසි	89
නිරයසතෙ	94
නිරොධං චූසති	404
නිරොධාය	414
නිලොපං ගරතො	90
නිවුට්‍යං	610
නිවෙසෙසි	440
නිසිකෙනා	124
නිසුරුණං	28
නිසුසංඝි	422
නිහතපච්චාමිතෙනා	122
නිහිතදුෂ්ණි	6, 110
නිහිතසන්තො	6, 110

නි

නිවරණං	610
නිවාරහතෙකං	366

නෙ

නෙගමා	264
නෙතතනප්පනං	20
නෙමිතතිකා	14
නෙවනතවා අත්තා	54
නෙවරුපි නාරුපි අත්තා	54, 56
නෙවසංඝඤ්ඤානාසංඝඤ්ඤාය	
තනුපග්ගො	62
නෙලා	8, 110

නිහ

නහාපකතෙනවාසි	128
නහාපකො	128
නහානිසවුණණංති	128
නහානිසපිණ්ණි	128
පකතඤ්ඤා	390
පකති	372
පකප්පභු	262
පකරණං	168
පකතඤ්ඤානං	16
පකතඤ්ඤානො	88
පකති සකුණො	124
පකරණං	128
පකතවීරං	12, 114
පච්චඤ්ඤානං	20
පච්චතතඤ්ඤාච	28
පච්චතිකතො	122
පච්චසිකො	6, 110
පච්චචෙකෙකියං	132
පච්චපට්ඨිතං	544
පච්චපට්ඨිතානං	4
පච්චප්පනෙනා අත්තපට්ඨිතො	434
පච්චෙකා	86
පච්චෙති	40
පච්චොරොහණං	246
පච්චොරොහිතා	88
පච්චානිපාති	104
පච්චාසමණො	440
පජං	616
පජාතනං	28
පජාපතිමච්චයාම	608
පඤ්ඤා නිවරණං	128
පඤ්ඤාලිකා	600
පඤ්ඤා	242
පඤ්ඤාකතකියං	440
පඤ්ඤාගතෙන	46, 358
පඤ්ඤාපරිබොධා	242
පඤ්ඤාපරිපූරි	426
පඤ්ඤාපෙත්ති	22
පඤ්ඤාවිමුත්ති	332

පිටියිකායා		පිටියිකායා	
පඤ්ඤාසම්පදා	366	පනද්දහනා	262
පටලිකං	12, 114	පපාතා	94
පටිකං	12, 114	පබ්බජති	32
පටිකරොඪී ඥානාමමං	148	පබ්බජ්ජා	108
පටිකකතොතා	124	පබ්බතං	124
පටිකොකාසිං	92	පබ්බාජනාය	262
පටිග්ගාහකෙසු	268	පබ්බාජෙය්‍යං	168
පටිසසඤ්ඤානං	60, 402	පබ්බාසාසි	160
පටිසෙය්‍යා	44	පයනං	210
පටිවරියසසි	162	පඤ්ඤාපාසෙය්‍යාමි	82
පටිච්ඡන්තං	146	පරං විධ මානාය	402
පටිනාඬු	244	පරබෙනතා	550
පටිමනෙතඬුං	160, 162	පරමදිට්ඨිබ්බමෙතිබ්බානං	60
පටිවිතොදෙසි	268	පරමනිතිතතං	172
පටිච්චෙදෙසි	86	පරමසක්‍යා	160
පටිසලලිතො	326	පරමාය වණ්ණපොකාබරතාය	226
පටිසංවෙදිසසානති	78	පරමපරං සංසතතා	600
පටිතරෙය්‍යාම	274	පරමමුඛිං	518
පටියිපෙත්‍රං (දුතානි)	276	පරසෙනසාමෙදුතා	152
පඨමං කුසානං	128	පරාසිතො	126
පඨවිකායං	96	පරාමසති	28
පඨවිමණ්ඩලං	260	පරිකමානි	274
පණ්ඩිකමමා	20	පරිකබ්බා	332
පණ්ඩා	20	පරිකාරා	276
පණ්ඩිතක	216	පරිකාරා (සඤ්ඤාසා)	264
පණ්ඩිතවෙදනීයා	20	පරිවාරකො	206
පණ්ඩුසුතනං	132	පරිවාරති	62
පණ්ණරසෙ	82	පරිච්ච	138
පතපනි	266	පරිජප්ගුච්ඡා	46
පතිට්ඨාපෙසි	440	පරිණතො	50
පතිමානෙතොතා	214	පරිතසිතවිපථද්දිතං	70
පතනාබ්බමමා	220, 320	පරිතසානා	30
පතනාලුහකං	12	පරිතනං	78
පතනිකො	88	පරිතනසඤ්ඤාදී අතනා	54
පථගමනං (විඤ්ඤාපරිණාමං)	18	පරිපයානං වා නමමං	94
පදකො	150	පරිපජ්ඣෙතිට්ඨිතො	90
පදසායෙව	216	පරිපාචෙති	546
පද්ධතිපිතනා	34	පරිපාචෙසාමි	94
පද්ධතිකං	130	පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාසාරො	260
පද්ධතෙති	34	පරිපුරානි	130
පධානමකාය	22	පරිපුරෙති	128
භාගානං	22	පරිපථරනි	128

පිටුබලය

පිටුබලය

පරිපූර්ණ	130
පරිපූර්ණය	128
පරිබ්බාජකයෙකු	94
පරිබ්බාජකයා	2, 418
පරිභාෂණය	234
පරිභාෂණය	544
පරිමාණය	136
පරිමාණය	12
පරිමාණය	212
පරිමාණය	124
පරිමාණය	94
පරිමාණය	8, 110
පරිමාණය	78
පරිමාණය	364, 366
පරිමාණය	388
පරිමාණය	220, 320
පරිමාණය	610
පරිමාණය	610
පරිමාණය	150
පරිමාණය	38
පරිමාණය	386
පරිමාණය	246
පරිමාණය	128
පරිමාණය	130
පරිමාණය	12, 114
පරිමාණය	86
පරිමාණය	124
පරිමාණය	12, 114
පරිමාණය	124
පරිමාණය	136
පරිමාණය	166
පරිමාණය	206
පරිමාණය	366
පරිමාණය	600
පරිමාණය	216
පරිමාණය	94
පරිමාණය	210, 598
පරිමාණය	20
පරිමාණය	124
පරිමාණය	128, 334
පරිමාණය	128
පරිමාණය	386

පරිපූර්ණ	260
පරිපූර්ණය	214
පරිපූර්ණය	260
පරිපූර්ණය	260
පරිපූර්ණය	112
පරිපූර්ණය	94

පා

පා	366
පා	486
පා	10, 114
පා	146
පා	110
පා	10, 112
පා	404
පා	262
පා	334
පා	86
පා	606
පා	608
පා	606
පා	606
පා	264
පා	160
පා	150
පා	82
පා	166

පි

පි	366
පි	2
පි	88
පි	124
පි	30
පි	226
පි	168
පි	326
පි	104
පි	110

පි

පි	62
පි	30
පි	128

	පිටුවකිකා
පිතෙ	124
පිතෙන්නි	88
පු	
පුඤ්ඤකකියා	30
පුණ්ණිරිකිතිසං	130
පුණ්ණමාය	82
පුච්ඡතිජාකරානං	232
පුච්ඡිප්පායතතානි	88
පුබ්බකා ඉසයො	600
පුබ්බන්තකප්පිකා	20
පුබ්බන්තං ආරබ්භ	20
පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො	20
පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා	66
පුබ්බපුරිසො	162
පුබ්බහාසි	231
පුබ්බුට්ඨාසි	104
පුබ්බෙතිවාසං	22
පුබ්බෙතිවාසානුස්සාතිස්සුණාය	101
පුරකබ්බො	88
පුරාණබ්බන්තං	540
පුරිමකරාති	390
පුරිමාති දිවසාති	390
පුරිසකාරෙ	92
පුරිසථාමො	92
පුරිසදමසාරපි	86
පුරිසන්තරගතාය	361
පුරිසපරකකමො	92
පුරිසභූමියො	94
පුරිසලකකණං	16
පුරොහිතං	262
පෙ	
පෙකබං	112
පෙකබානං	10
පෙමණියා	110
පෙසකාරා	88
පෙසාචා	94
පෙසසා	274
පො	
පොරාණාති ඉණමුලාති	126
පොරිසා	226
පොරි	8, 110

	පිටුවකිකා
ඵ	
ඵඤ්ඤතො	90
ඵරුසං චාවං	110
ඵරුසා	156
ඵලකචිරං	366
ඵලකසෙය්‍යං	366
ඵසාපවයා	72
ඵසායතනෙහි	78
ඵඵබ්ජං	112
ඵාසුචිහාරං	438
ච	
චිතා	484
චු	
චුසති	22
චුස්ස චුස්ස බන්ධනිකරොති	78, 94
ච	
චකිකං	608
චකිකාගාරෙ චඤ්ඤො	126
චක්ඛුපාදපච්චා	154
චරිතිසන්ධාය	274
චලග්ගං	10, 114
චලමන්තා	126
චලි	274
චලිමුඛරෙය්‍ය	262
චචතිරිචා	596
චත්තජනකන්තා	110
චත්තජනමානාපා	110
චත්තස්සුතක	216
චා	
චාලෙ	94, 234
ච	
චිජගාම	8, 10, 112
චිජබිජමෙව	112
චිජහන්තං	262
චු	
චුඤ්ඤං සරණං ගච්ඡති	280
චුඤ්ඤො	86
ච්ඡාපාදපදෙසං	124

	පිටියිලිකා
බ්‍රහ්මකායිකා	532
බ්‍රහ්මවරියං	6, 94
බ්‍රහ්මවාරි	6
බ්‍රහ්මජාලං	2, 80
බ්‍රහ්මඤ්ඤාසංඛ්‍යාතා	364
බ්‍රහ්මඤ්ඤා	364
බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය	230
බ්‍රහ්මදෙය්‍යං	150
බ්‍රහ්මවෙහසාම	608
බ්‍රහ්මයාතිගො	532
බ්‍රහ්මලොකගාමිනියං පටිපද්‍යය	616
බ්‍රහ්මවච්චසි	226
බ්‍රහ්මවණ්ණි	226
බ්‍රහ්මසතව්‍යතාය	596
බ්‍රහ්මා	30, 534
බ්‍රහ්මුතො සතව්‍යතාය මග්ගා	616
බ්‍රා	
බ්‍රාහ්මණකරණං	608
බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍යා	324
බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙති	236
බ්‍රාහ්මණිං පජං	616
බ්‍රාහ්මණි	604
බ්‍රාහ්මණො	366
භ	
භගවතනරූපො	90
භතතං චස්ස නච්ඡාදෙති	126
භතතවෙතනං	262
භසං	18
භසතජ්ජිතා	274
භසද්දස්සාපි	110
භවං	274
භවපච්චයා ජාති	78
භවාසවාපි	144
භව්‍යානං	80
භස්මනතා	96
භස්සකඤ්ඤාද්ව	600
භා	
භාගිනෙය්‍යො	242
භාජනවිකතිං	136
භාසිතෙ	124

	පිටියිලිකා
භිකෂො	380
භු	
භුජ්ජෙය්‍යා	126
භු	
භුතං	416
භුතගාම	8, 110
භුතභව්‍යානං	30
භුතවාදී	110, 362
භුතවිජ්ජා	16
භුතා	548
භුමිවාලො	18
භුරිකමමං	20
භුරිවිජ්ජා	16
භෙ	
භෙරිසද්දමපි	138
භෙසජ්ජමතතා	438
භො	
භොගනබ්බිකං	106
ම	
මකඛිකා	364
මගධාතං බ්‍රාහ්මණගාමො	248
මග්ගාමග්ගෙ	594
මඛගුරුවජ්ජි	420
මච්ජං	364
මච්ජගුමබ්බිමපි	146
මජ්ඣිමනිකායාණං	150
මජ්ඣිමනිකායාපිකො	144
මඤ්ඤා	46, 266
මට්ඨරූපි	164
මණිකා	488
මණිලකබ්බිකං	16
මණි වෙච්චිගො	132
මණ්ඩන	12, 110
මණ්ඩනජාතිකො	138
මණ්ඩලමාලෙ	4, 86
මතතාය	372
මතතිකාය	136
මතාපවාදි	104
මතිජ්ජියං	122

	පිටියබ්බකා
මහෙසිකං	12, 114
මනෝපදෙසිකා	34
මනෝමයං කායං	134
මනෝමයා	30
මනෝමයො	60, 408
මනෝමයො අත්තපටිලාහො	424
මන්තපීකා	228
මන්තබරො	150, 226
මන්තපදං	210, 598
මන්තා	238
මන්තානං කන්තාරො	210
මන්තානං පච්ඡන්තාරො	210
මජ්ඣ	48
මසාණාති	366
මහග්ගනං විතනං	138
මහච්ච	86
මහභූපටියානං	18
මහානාගා	88
මහානිසංසතරො	280
මහාපුරිසලකබ්බණාති	212
මහාපුරිසස්ස	152
මහාලුහමා	30, 534
මහාභූතා	530
මහාසංඝෙස්ස	248
මහාරාජානො	528
මහාසයනා	112
මහිඤ්චොයාම	608
මහෙසකබ්බතරො	32
මා	
මාගබ්බකා	324
මාතෘපෙතතිකසමාමො	60, 132
මාතකුටා	8, 112
මානවාදවිතිබ්බද්ධා	172
මානවාදො	172
මානුසකා නොගා	260
මානුසො	94
මාලාකාරා	88
ම	
මග්ගකං	16
මග්ගකබ්බණං	16
මිච්ඡාජිව්	16

	පිටියබ්බකා
මිච්ඡාද්වයි	544
මිච්ඡාද්වයිකමමසමාදානා	144
මිත්තාමච්ච	88
මු	
මුඛනිවිත්තං	138
මුඛසොමං	16
මුඛලොකකා	104
මුච්ඡනා	608
මුඤ්චනාති	536
මුඤ්ඤාමො	134
මුඛසිසුද්ධං	114
මුණ්ඩකා	154
මුත්තාමාරො	364
මුද්	262
මුද්ධිකසද්දමපි	138
මුද්ධිත්තං	220
මුද්දා	18
මුද්දිකා	88
මුද්ධා ඵලිස්සති	162
මුද්ධාවසිත්තං	122
මුසලමන්තරා	364
මුස්සති	34
මු	
මුලබ්ඪං	112
මුලභෙසඤ්ජානං අනුප්පදානං	20
මුසිකච්ඡිත්තං	16
මුසිකවිජ්ජා	16
මුද්ධාස්ස	146
මේ	
මේණ්ඩසුද්ධං	114
මේණ්ඩලකබ්බණං	16
මේතනවිත්තං	368
මේරයං	364
මො	
මොකබ්බිකා	12, 114
මොහමෙඤ්ඤං	412
මොහො	430
මොදනං	274
මොමුහො	48

පිටපි බිකා

පිටපි බිකා

ස	
සගෙහි	104
සජනං	268
සජනෙතා	90
සඤ්ඤා කාලො	264
සඤ්ඤා පාස	248
සඤ්ඤා සම්පදා	250, 276
සඤ්ඤා සාමී	276
සඤ්ඤා වාපො	276, 322
සඤ්ඤා	166
සනාතික රණමේතං	122
සඵරිව	154
සඵා අකුසලං	146
සඵා කථං	216
සඵා කම්මුපතෙ සහෙන	142
සඵා පටිපත්තානං	426
සඵා පෙමං	88
සඵා ධාලං	146
සඵා භූමිමං	20
සඵා භූතං	28
සඵා මුලං	146
සඵා වජ්‍රං	12, 114
සඵා සන්තතිකො	366
සදගෙන	326
සද්‍යක ධම්ම	88
සද්දිදං	122
සසසසී	82
සසොලඤා	236

සා

සාජෙනා	276
සානසන්තිධිං	112
සාමමච්ඡාසාම	608
සාමතිකා	88

සි

සිට්ඨං	96
සිට්ඨස්ස	268
සිට්ඨිකාමස්ස	268

සු

සුචා	138
------	-----

සුපජාස	274
සෙ	
සෙනකාමඛගමො	126
සෙභුගෙහන	30
සො	
සොති ප්‍රමුඛසනාති	92
සොති සො	234
ර	
රකඛා වරණගුහතිං	104
රජකා	88
රජනං	320
රජනීයාති	328
රජාපමො	108
රජොපලුධරො	866
රජොධාතුසො	94
රතීධිමමා	34
රතතඤ්ඤා	82
රතතුපරතො	8, 110
රථකං	12, 114
රථකරං	12, 114
රජිකා	88
රජ්ජිපජාතර	210
රහසා	156
රහදම්ම	88
රහොගතස්ස	260

රා

රාගො	44
රාජද්‍යං	150
රාජපුත්තා	88
රාජභණ්ඩං	210
රාජභොගං	150
රාජාභාරකෙ	2
රාජාමච්ඡපරිවුභො	82
රාසිකෙ	262
රාසිවසිසකො	106

රි

රිතතකඤ්ඤාව	600
------------	-----

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
රු		ව	
රුකබ්බුලං	124	වඩකං	12, 114
රුපසඤ්ඤානං	60	වච්ඡතරසනාති	248
රුපසඤ්ඤානං සමනිකකමා	402	වච්ඡතරිසනාති	248
රුපී	60	වජ්ජෙසු	110
රුපී අනතා	54, 56	වඤ්චන	8, 112
රුපි ව අරුපි ව අනතා	56	වඤ්ඤවසි	86
ථෙ		වඤ්ඤා	98
ථෙතො	18	වඤ්ඤකා	22
ල		වට්ඨකසුඤ්ඤා	114
ලකබ්බඤ්ඤා	82	වට්ඨකලකබ්බණං	16
ලජ්ජ	6	වණ්චවජ්ජනනාය	80
ලච්ඡිකා	158	වණ්චපට්ඨිබ්බාති	80
ලපකා	14	වණ්ණං	20
ලඛ්ථං ව්‍යාකරෙය්‍ය	92	වණ්ණවනනතරො	32
ලහුට්ඨානං	438	වණ්ණණා	238
ලහුසා	156	වත භො	82
ලී		වතෙන	94
ලීච්ඡිපරිසාය	324	වත්ථලකබ්බණං	16
ලු		වත්සනාතිබිං	112
ලුබ්භ්ථං	356	වජ්ජිකමමං	20
ලුසිංසු	274	වජ්ජපරිකමමං	20
ලෙ		වජ්ජපරිකිරණං	20
ලෙණගවෙසී	164	වජ්ජිච්ඡා	16
ලො		වජ්ජිති	22
ලොකං	22	වදෙන්නි	358
ලොකකබ්බාසිකං	14	වධ්වකුන	112
ලොකනිරුත්තිතො	436	වධ්විනා	168
ලොකපඤ්ඤානනිසො	436	වතපත්ථං	124
ලොකවිදු	86	වතමුලඵලාභාරො	366
ලොකවොහාරා	436	වමනං	20
ලොකසමඤ්ඤා	436	වමෙහනෙතා	156
ලොකායතං	18	වයො අනුප්පනෙතා	82
ලොකායතමහාපුරිසලකබ්බණ්ණ		වයො (භොගාතං)	126
අනවයො	150	වසවනති	30, 532, 612
ලොභධමමං	540	වසී	30
ලොමහට්ඨජානො	86, 164	වසාකමමං	20
ලොමහංසො	86	වළුවාරථමාරායන	154
ලොභිනනොමං	16	වංසං	10, 114
		වා	
		වාකවීරං	366
		වාචාවිකේපං	44, 46

පිටිය බහා

පිටිය බහා

වාචාසනනිකොදකෙන	414
වාචිතමනුවාචෙනාති	210
වාද්‍යනුවාදො	356
වාදිනං	112
වාසසවිජ්ජා	16
වාසොකායං	96
වාහනෙ	212
වාලකමබ්‍රං	366
වාලවිජ්ජා	12
වාලවෙබිරුපා	46, 358

ව

විකවහොජනානුයොගං	366
විකතිකං	12, 114
විකාලහොජනා	110
විකිරණං	18
විකම්පනවිතතං	138
විගච්ඡිසාති	268
විගතකථංකපො	220, 320
විගතවාපලො	230
විගතාභිශේක්ඛන	124
විගතුපකකිලෙසෙ	136, 138, 140
විග්ගහො	596
විග්ගාභිකකථං	14
විසානො	44
විවාරිතං	62, 488
විවිකිච්ඡන්	214
විවිකිච්ඡා	124
විවිකිච්ඡාතිවරණං	610
විවිතකාලකං	212
විවිකිච්ඡා	16
විජ්ජාසම්පදා	206
විජ්ජාසම්පන්නා	86, 206
විඤ්ඤාණං	538
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුබ්‍රම සම්මං - සඤ්ඤා	400
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපගො	62
විඤ්ඤාපතියා (අත්ථසා)	226
විතකාතිතං	62, 488
විතකෙනාථ	488
විත්ථාසිතතතා	616
විදිතධම්මො	320, 220
විධා (නිසේසා)	268

විනයවාදී	110
විනිවරණවිතතං	220
විපතෙසා	276
විපරාමොස	8, 112
විපරාචිතතං	14
විපරිණමනාති	98
විපරිණාමධම්මො	62
විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා	62
විපරිසායනාති	212
විජුලං	260
විජාකතා	4
විජාපිසාරො	268
විජාසනො	132
විහවං	60
විභුසන	12
විභුසනවස්සානා	112
විමුතතං විතතං	138
විමුතතසම්මං විමුතතමිතිඤ්ඤාණං	144
විරාගාය	414
විරුද්ධාභිකාරණං	18
විරෙචනං	20
විලාපො	96
විලෝකිතෙ	124
විවට්ටකපො	140
විවට්ටති	30
විවිතනච්ඡදො	152
විවදනං	18
විවරමනුපතති	98
විවරෙයා	146
විවාදො	596
විවාහනං	18
විවාහො	172
විවිච්ච	128
විවිතතං සෙනාසනං	124
විවෙකපිතිසුබ්‍රසුබ්‍රමසම්මසඤ්ඤා	400
විසවිජ්ජා	16
විසාරදො	382
විසුකදසානං	10, 112, 114
විසාරථාය	226
විභඤ්ඤාති	236
විහාරදුතෙන	280
විහාරපච්ඡායායං	326

පිටියකො	පිටියකො
වි	ව්‍යා
විතදොසං විතනං 138	ව්‍යාකරොති 46
විතමොහං විතනං 138	ව්‍යාපාදනීවරණං 610
විතරංගං විතනං 138	ව්‍යාබාධෙනති 98
විතිසඤ්චරනති 144	ස
විමංසානුවරිතං 26	සලිතනරච්ඡදං 12, 114
විමංසි 26	සලිතනරං විතනං 138
වීරචකරූපා 152	සලිදෙදසං 22, 140
වු	සලිපපිලො 262
වුත්තවාදිනො 356	සසාණිකං 138
වුඬසීලෙන 226	සකණ්ටකො 262
වුඬසීලී 226	සකදායාමී 332
වු	සකමමපසුතා 262
වුපකට්ඨො 386	සකං බෙහතං 550
වෙ	සකසඤ්ඤා 404
වෙකපිකො 366	සකුණවිජ්ජා 16
වෙයනං 246	සකුණිකා 158
වෙයනකපස්සාහි කාරිහි 212	සකබරකයලමපි 146
වෙකාලං 10, 114	සකබ්දිට්ඨො 598
වෙදනානං සමුදයං 28	සකාසකුලා පබ්බජිතො 150
වෙදනාපච්චයා තණ්හා 78	සකාසජාති 156
වෙදසිතං 70	සකාසපුත්තො 150
වෙදිසාම 152	සබ්බලො 230
වෙජුලලතනං 426	සබ්බමනනි 96
වෙය්‍යාකරණං නාජකිහා 536	සබ්බිතනිසු 364
වෙය්‍යාකරණසමිං 80	සබ්බිතරණං 18
වෙය්‍යාකරණාය 88	සබ්බිලිට්ඨවිත්තො 610
වෙය්‍යාකරණෙන 150, 212	සබ්බිලෙසං 18
වෙසාරජ්ජපපත්තො 220, 320	සබ්බිලෙසිකා 426
වෙසසී 604	සබ්බපණව 138
වො	සබ්බලිඛිතං 108
වොකකමම 548	සබ්බිත්තං විතනං 138
වොදනං (වජ්ඣමසුරිය 20)	සබ්බානං 18
තකනිත්තානං) 18	සබ්බියාබලෙමා 4
වොදනිකා බලමා 426	සබ්බසංසි 222
වොභිඤ්ඤා 46, 358	සංඝාටිපත්තවිවරබාරණං 124
වොරොපෙසි 146	සබ්බසානං 274
වොස්සකමම 20	සංසි 82
	සච්චවජ්ජෙන 90
	සච්චසකො 6, 110
	සච්චො 430
	සච්චිකප්පා 20

පිට්ඨකයා

සජ්ඣා	30
සජ්ඣානිභූතං	164
සජ්ඣානං	268, 274
සඤ්ජයනනා	156
සඤ්ජමහරිං	414
සඤ්ජග්ගං	404, 406
සඤ්ජය	392, 406
සඤ්ජයපභූතං	594
සඤ්ජයමයො	424
සඤ්ජයං ආනන්දානං	54
සඤ්ජයීගබ්භා	94
සඤ්ජයීවාද්	54
සඤ්ජයුප්පාදා	50
සඤ්ජයුප්පාද්	408
සණ්ඨපෙසි	388
සණ්ඨසණ්ඨවාරිනී	364
සඤ්චාපිට්ඨානෙත	108
සඤ්චා	166
සඤ්චා	34
සඤ්චාකට්ඨාදකං	150
සඤ්චාමපජ්ඣෙසඤ්ජන	124
සඤ්චා සමපජ්ඣනා	124
සඤ්චා රතනානි	152
සඤ්චාගාරිකො	364
සඤ්චානං විසුද්ධියා	92
සඤ්චාලොපිකා	364
සඤ්චාසංදා	150
සඤ්චා දෙවමිත්තසානං	82
සඤ්චා රො	548
සඤ්චාසානා	548
සඤ්චාකං	108
සඤ්චාසා විතනං	138
සඤ්චානා සමභාගො	128
සඤ්චාකුමාරෙන	170
සඤ්චාසංද්‍රැකෙට්ඨානං	150
සඤ්චාතකාස	50
සඤ්චාරභාසි	128
සඤ්චා	20
සඤ්චානං	12, 114
සඤ්චාකමමං	20
සඤ්චාකාමමරො	440
සඤ්චාකෙ පට්ඨානතො	536

පිට්ඨකයා

සඤ්චාකට්ඨා	124, 458
සඤ්චාගාරෙ	156
සඤ්චාසංසි	268, 274
සඤ්චාසංසි සංසංසං	88
සඤ්චාසංසි	208
සඤ්චාතා	110
සඤ්චාතනි	22
සඤ්චාතකාරපරිනොගං	10, 112
සඤ්චාතනෙ විතන	544
සඤ්චාතනාරො'ව	124
සඤ්චාතනො	610
සඤ්චාතනං	128
සඤ්චා	434
සඤ්චාමතණ්ඩා	434
සඤ්චාගොමං	16
සඤ්චාතනපට්ඨකි	60, 424, 134
සඤ්චාතනපහං	538
සඤ්චාතනකුතනිකානුකමපි	6, 110, 124
සඤ්චාතනිකා	100
සඤ්චාතනිකා	100
සඤ්චාතනිකා	100
සඤ්චාතනිකා	100
සඤ්චාතනිකා	132
සඤ්චාතනා	128
සඤ්චාතනං	150
සඤ්චාතනං	108
සඤ්චාතනං	110
සඤ්චාතනං	8, 110
සඤ්චාතනං	8, 110
සඤ්චාතනං	8, 110
සඤ්චාතනං	62
සඤ්චාතනං	154
සඤ්චාතනං	326
සඤ්චාතනං	366
සඤ්චාතනං	606
සඤ්චාතනං	46
සඤ්චාතනං	46
සඤ්චාතනං	46
සඤ්චාතනං	212
සඤ්චාතනං	64
සඤ්චාතනං	388

පිට්ඨකයා

සමයො	30
සමසමො	242
සමාදපෙසි	268, 440
සමාදයෙව පකකමති	124
සමාදිසනු	484
සමාධිකකකසා	440
සමාධිජපිතිසුබසුබුම-	
සච්චසඤ්ඤා	402
සමාරකං	108
සමාරමනා	8, 110
සමාහිතං චිත්තං	138
සමිජෙකසයං	126
සමිඤ්ජනෙ	124
සමිපචාරි	440
සමුතෙනජෙසි	268
සමුදයං	28
සමුදයසඤ්ජාති	544
සමුහනිසසාමි	262
සමුහිතං	210, 598
සමෙති	598
සමොහං වා චිත්තං	138
සමපජානකාරි	124
සමපජාති	206, 600
සමපජාලිතං	164
සමපදමිදං	540
සමපසිදති	214
සමපහංසෙසි	268
සමපායෙය්‍යං	46
සමථසප්පලාපං	110
සමිහුලා	154
සමබ්බො	108
සමබ්බතං	12
සමෙබ්බිපරායණො	332
සමමග්ගතා	96
සමමදෙව	220
සමමනති	160
සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා	112
සමමාපටිපන්නා	96
සමමාමනසිකාරමනාස	22
සමමාසමුච්ඡින්නො	60
සමමාසමුදො	86
සමමුඛා	536

පිට්ඨකයා

සමමුඛිභාවමපි	510
සමෙමාදකො	230
සමෙමාදනීයං	90
සමෙමාසා	34
සයනසන්නිධිං	112
සයමපටිභාතං	26
සයමපහා	30
සරණගමනෙහි	280
සරණගවෙසි	164
සරපට්ඨනාණං	16
සරා	94
සරාගං චිත්තං	138
සලාකකපං	114, 12
සලකනතිසං	20
සවෙරවින්නො	610
සව්‍යාපජ්ඣවින්නො	610
සසසනවාද්‍ය	22
සසසතිසමං	22
සසසතො	22
සසසවණ්ඩුහමණිං පජං	108
සහබමිමිකො	162, 356
සහබමෙමන	240
සහව්‍යතං	30
සහසාකාරා	8, 112
සහිතං	14
සංයමෙන	90
සංයොජ්ජානං	332
සංවට්ටකපො	140
සංවට්ටති	30
සංවට්ටිවට්ටකපො	140
සංවට්ටිවට්ටං	24
සංවදනං	18
සංවද්ධාති	130
සංචිතො	86
සංවිදහෙය්‍යාම	106
සංවිධානං	262
සංවුත්ථාරො	154
සංවුතො	104
සංසරනති	22
සංසාරසුද්ධිං	94
සංසුද්ධිගහණිකො	226
සංහිතානං	8, 110
සවාගතං	388

පිටියි බිකා

පිටියි බිකා

සා	
සාකනකෙබ්බා	366
සාකසමණෙබ්බා	158
සාකසමණෙබ්බා	158
සාකාරං	22, 142
සාකාරපපහෙදනං	150
සාතරපරිසනනං	152
සාවිසොගං	8, 112
සාණානි	366
සාන්ථං	150
සාධුසම්මතො	82
සාපදෙසං	8, 110
සාමඤ්ඤාඤ්ඤා	548
සාමඤ්ඤාඵලං	82
සාමඤ්ඤාසම්බන්ධා	364
සාමඤ්ඤා	366
සාමඤ්ඤාව	362
සාමා	420
සාමාකනකෙබ්බා	366
සාමුකක සිකා	220
සාමුද්දිකා වාණිජා	536
සායනවිසකං	366
සාසිතෙ	124
සාරාණීයං	90
සාලාකියං	20
සාලිනං ඔදනං	212
සාවජ්ජසංඛාතා	358

සි

සිකබ්බා	392
සිකබ්බාපදාති සමාදියති	282
සිබ්බාකා	12
සිඝ්ඛාපකෙ	144
සිතා	78
සිප්පඵලං	88
සිප්පියමුකමපි	146
සිරිවහානං	18
සිව්විජ්ජා	16

සි

සිලකතිකසංඝ	440
සිලපඤ්ඤානං	242
සිලපරිබොධං	242

සිලසමපදා	366
සිලසමපනෙතා	442
සිසවිරෙවනං	20
සිහනාදං	382
සිහනාදසුත්තං	358
සිහො	358

සි

සුකට්ඨකතානං	48
සුකුසලො	390
සුකකසම්බන්ධා	362
සුබද්ධකම්	54
සුබ්බමච්ඡකත	78
සුබෙතනි	89
සුගතො	86, 392
සුචිභුතෙත	6, 10
සුචිමංසුපසෙවනං	212
සුජාතො උභතො	226
සුඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිතානං	30
සුතජාතසංඝ	266
සුතනගුලෙ	94
සුතෙන	124
සුදුජාතො	372
සුද්දදසො	210
සුද්දි	104
සුනහාන	212
සුපරිකමකතාය	136
සුපරිකමකතො	132
සුපිනා	94
සුබ්බවසිකා	18
සුභගකරණං	18
සුතට්ඨාසිතො	30
සුභිකම්	18
සුහො	132, 438
සුරියගාතො	18
සුචිලිතනා	212
සුසානං	124
සුසසුසනනි	548

සි

සුදා	88
සුරා	88, 152

පිටියිකා		පිටියිකා	
සෙස			
සෙට්ඨා	30	හත්ථිගවාසාච්ඡවලවාපටිග්ගහණා	112
සෙතාඛ්ඝ්ඝං	10, 114	හත්ථිගවාය වා නිසිනො	210
සෙසෙය්‍යා	404	හත්ථිතිකා	86
සෙට්ඨකබ්බා	362	හත්ථියානාති	86
සො		හත්ථියුද්ධං	114
සොච්ඡයනො	90	හත්ථිලකබ්බණං	16
සොතාප්පනො	332	හද්දාභගමා	8, 110
සොත්ථිකා	126	හනුජ්ජානං	18
සොධිස්සාමි	212	හනුසංහතනං	18
සොභනකං	10, 114	හන්ද ව දාති	148
සොමමච්ඡයාම	608	හරුසාමි	486
සොවග්ගිකං	88	හසාබ්බිඛාරතිධම්මසමාපන්නා	34
සොලුසපරිකබ්බාරං	250	හා	
සෙහ		හායනවඩ්ඝ්ඝනෙ	94
සෙනහප්පෙරතා	128	හි	
සෙනහානුගතා	128	හිතානුකම්පි	544
හ		හු	
හට්ඨකෙබ්බා	366	හුතං	96
හතාවසෙසකා	262	හෙ	
හත්ථිත්ථරං	12	හෙවං	94
හත්ථිබ්බං	12	හො	
හත්ථිපලෙබ්බනො	364, 366	හොනනං	486
හත්ථිභිජ්ජානං	18		
හත්ථිරොහා	88		

සංස්කෘත, පාලි, සෘජු සහ මන්ත්ර

සිංහල නාම		සිංහල නාම	
අග්නිවේසය	120	ජේතවන	388
අභිගමන	240	තාරුකේශ	594
අභිනිර්මාණ	210	තාවතීංස	528
අවේලා කසාප	356	තිස්සකාචීර	388
අජාතසනතු	82	තුසිත	530
අජිතො කෙසකම්බලො	84	තොදෙය්‍යපුත්ත	438
අට්ඨකො	210	තොදෙය්‍ය	594
අම්බලට්ඨිකායං	2, 246	නාලන්ද	2, 484
අනන්ද	438	නිගණ්ඨො නානපුත්ත	84
ඉච්ඡානම්බලං	150	නිග්‍රොධො	384
ඊසාන	608	නිම්බාණරතී	530
උක්කාමුඛො	158	පකුඛො කච්චායනො	84
උජ්ඣාස	356	පජාපතී	608
උද්ගිහදෙ	88	පරනිමිතවසවනනි	532
ඔක්කාකො	158	පසෙතදි මකාසලො	546
ඔට්ඨඥො	324	පුරණො කසාපො	82
කණ්ණකප්පලො	356	පොකබරසානී	150, 594
කරකණ්ඩු	158	පොට්ඨපාදො	388, 416
කසාපො	210, 326	බිම්බිසාරෙන	222, 248
කාසිකොසලං	546	බ්‍රහ්මදත්තන	2
කුට්ඨනෙතා	248	හග්ග	210
කුටායාරසාලායං	324	හාරභාජො	212
කෙට්ඨෙය්‍ය	484	හෙසිකා	542
කෙසකම්බලො	84	මකබලී ගොසාලො	82
කොමාරහව්වසා	82	මණ්ඩෙය්‍ය	334
කොසම්බිතං	334	මනසාකට්ඨං	594
කොසලපු	150, 540, 594	මලලිකාය	388
ඛණ්ඩුමතං	248	මහාවන	324
හග්ගරාය	222	මහාවිජිතො	260, 274
තිස්සකුට්ඨ	384	මතින්ද්‍රං	608
ගොතමො	150	යමනග්ගි	210
සොඬිතාරාමො	334	යාමං	608
චබ්බි	594	යාමා දෙව්‍ය	528
චල්පා	222	රාජගහ	2, 82, 384
චල්පයාකා	222	ලොභිච්චා	540
චාතුමමාරාජිකා	526	චජ්ජරපාණි	164
චිත්තො	416	චරුණො	608
චේතකො	440	චාමකො	210
ජානුසොනී	594	චාමදෙවො	210
ජාලියො	334	චාසෙට්ඨහාරභාජා	594
ජිවකො කොමාරහව්ව	84	චාසෙට්ඨො	210

	පිටියකින		පිටියකින
වේදෙහිපුතො	82	සුනකිතො	326
වෙසාලියං	324	සුනිමිතො	532
වෙසාමිතො	210	සුපියො	2
සකෙකා දෙව්නම්භෙ	528	සුභො මාණවො	440
සකාකුලා	150	සුයාමො	530
සකුප්පො බෙලවසිපුතො	84	සොණදණො	222
සනතුසිතො	330	සොමං	608
සාලපතිකා	540	නන්දිනිකං	158
සාවතී	388	නන්දසාරිපුතො	416

ශ්‍රද්ධිපත්‍රය

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රද්ධි	ශ්‍රද්ධි
3	14	පිළිපත්තෝ වේ	පිළිපත්තෝ ම ඉව්
3	21	ඉක්බිති	ඉක්බිති
5	5	දක්නා	දන්තා සියල්ල දක්නා
16	7	තොමං	මුබ්තොමං
82	8	වදෙහිපුතෙතා	වෙදෙහිපුතෙතා
86	20	ජමිතිතතනං	ජමිතිතතනං
108	28	සරාවසො	සරාවාසො
109	36	ශ්‍රද්ධාලාභයෙන්	ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන්
110	24	සතිතාතං	සංතිතාතං
110	29	තථාරූපං	තථාරූපිං
112	6	ආමකබ්බෙඤ්ඤ	ආමකබ්බෙඤ්ඤ
112	19	ඵලබ්ජං	ඵඵබ්ජං
118	14	මගවකකං	මගපකකං
120	34	සිරිවිහාරයනං	සිරිවිහාරයනං
128	20	අභිසන්තෙති	අභිසන්තෙති
128	20	පරිසන්තෙති	පරිසන්තෙති
128	25	සන්තෙතයා	සන්තෙතයා
128	28	අභිසන්තෙති	අභිසන්තෙති
128	28	පරිසන්තෙති	පරිසන්තෙති
129	3	දික් මහකට	දික් කතරමහකට
140	12	තාත්‍රපාසිං	තත්‍රාපාසිං
147	42	වේ ද,	වෙම් ද
151	38	ඔබ	ඔබ
157	3	ආවහු	ආයෙහි
211	43	(වෙදයසි)	(වෙදය)
221	44	දෑයෙක්	දෑයෙක.
278	6	අපට්ඨතරො	අපට්ඨතරො
380	31	අභිමුතති	අභිමුතති
407	33	සඤ්ඤත්	සංඤ්ඤත්
425	24	නැතිගෙක් ප්‍රතිකරණ	ප්‍රතිකරණ නැතිගෙක්
488	12	වේතසිතමපි	වේතසිතමපි
536	25	සවෙ පත	සවෙ පත
540	8	ලොභිවට්ඨසා	ලොභිවට්ඨසා
600	19	අකිවෙණිපරමපරං	අකිවෙණි පරමපරං
600	28	අයාවනති	අයාවනති
602	3	බහුජනා	බහු ජනා
602	18	ආවරියමහසුගෙති	ආවරියමහසුගා යෙන
602	36	සහව්‍යතායාති	සහව්‍යතායාති
604	20	මහසුගෙති	මහසුගා යෙන

676

සුද්ධිපත්‍රය

පිටුව පෙළ

අශුද්ධ

ශුද්ධ

606 8

ආරෝහණය

ආරෝහණය

606 17

ග්‍රහණී

ග්‍රහ ගෙන

606 32

සහව්‍යය

සහව්‍යය

608 5

සොමමහව්‍යය

සොමමහව්‍යය